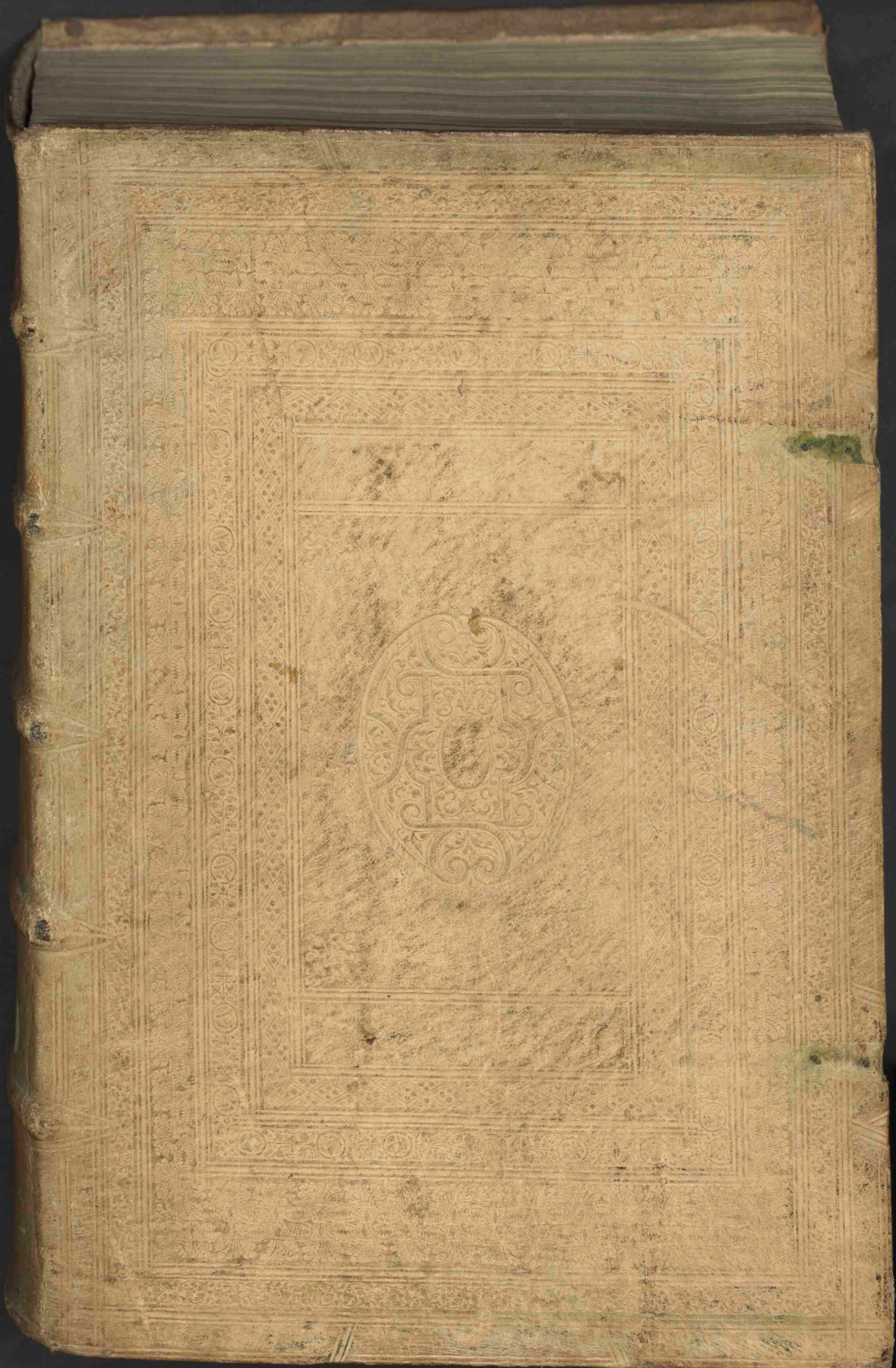

Rep[er]torium Reuerendi patr[is] & d[omi]ni Ep[iscop]i Brixien[is]

<https://hdl.handle.net/1874/461215>

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
  - de rug van het boek
    - de kopsnede
    - de frontsnede
    - de staartsnede
    - het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
  - the spine
  - the head edge
  - the fore edge
  - the bottom edge
  - the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

clarādo mēte suā tūc secūdu eū succedat qd dī
q pncipia declarā p sequētia vt. l. si seru? plu
riū. §. si ff. de le. j. qd no. ¶ Principiū extēdit
se vsq ad mediū a ab idē iapit fims secūdu
glo. mag. i. l. j. ff. si qd ius. di. nō obrep.
¶ Qualr sumat pncipiū et fims vide Bar. in
l. qz ius ff. de furt. vbi ponit plures qones.
Prior. Prioratus. An porat? sit di
gnitas ter. q sic d pbe. i. fi. tu distigue iur. o
uēualē poratū et claustralē p no. i. c. h. §. po
ratus de sta. mo. vbi gl. a doc. z i. c. cū ad mo
nasteriū. §. j. eo. ti. ple. i. c. h. d rescrip. vbi ter.
et gl. et doc. add. 2. aud. i. cle. j. de supple. neg.
pla. et i. extraua. excreabilis Jo. xxi. Arch. in
c. pnti de of. o. li. vj. 2. ap. i. c. is qd de pbe. e. ti.
¶ An officiū porat? claustralis expret per
mortē abbatis dic q nō ter. e. i. c. j. ne se. vac.
qd itelligo de morte nā ali fecus de cili vt in
cle. ne i agro §. abbate d sta. mo. nō. Cā. i
cle. qz reglāres d supple. neg. pla. i. h. z iij. q.
¶ Priō claustral? duocat capitulū ad faciēdu
electōez nō tñ pte hz iurisdictōez nō. Jmo. i
c. j. de ma. z ote. faciat. l. iij. ff. de fideicō. lib.
¶ Priorat? tpe vacatōis nō potest obliga
ri nōt. Jmo. et Abb. de preben. nisi.
¶ Prior? tpe podōr ē i pbe. da et qd attēditur
ad h q aliqd dicat priō vide Jmo. d pbe. re
latum adde not. in regula qui priōr lib. vj.
¶ An poāt? q dact ad nutū plati dicat vacat
p reuocatōez plati gl. i. cle. j. de re. z an vacet
mō pdicto vid pau. i. cle. qz regulares d sup
ple. neg. pla. ¶ Priorat? manualis religio
foz in mulq eqpat ppetuo gl. i. cle. ne i agro
§. ceter. de sta. mo. ¶ Cū aliqd se hz ad pñū
p pñus ad aliud p poster? simpli dictū refe
remus ad idē q p pñus vt. ff. si ager recti. vel
emphi. peta. l. j. ff. de le. ij. l. si ita quis §. finali.
¶ Priōat? ē nomē ghale ad seclāres a regula
res gl. i. v. porat? de pbe. cū de bñficō lib. vj.
¶ Vñ d3 negari pñi qd posteriori ccedit q
po. i. pig. ha. l. assiduus a ibi n. C. q accus. nō
¶ Si porat? ē pncipal? dig. pos. l. negāda.
tas i ecclia tūc hz locū. cne. p defectu d elec. cū
ibi n. gl. i. cle. j. de sup. ne. pla. sup. v. lafanen.
Priuatio. priuatio hz vi negatōis et eo
de mō pbat sic negatiua vid bā. i. qdā ofilio
suo qd incipit charissimō. ¶ Priuatio p suppo
nit hitū. l. decē ff. de v. ob. et i. cad dissoluen
dū d despo. ipub. de pe. di. j. §. h. idē de biga.
debitū de resti. spo. ex pte ff. de no. op. nū. l.
de pupillo §. meimisse xxiij. q. ij. qd vñ nō for
¶ Quid ipōt? pñū pñat n. i. iubeus amatū
§. iconomus. C. de sacrosan. eccle.
¶ An ad eū spectat puatō ad quē spectat da
tō d of. po. l. solz. §. j. i. aur. d defē. ciui. §. iteri
licē faciō sit puatō qz datō ff. de pecul. l. n. sta
¶ Quis nō d3 puari iur suo sic culpa v. l. iij.

sic cā xxiij. di. fnoūates. lvi. di. sac. pñū xxi.
q. vl. iuctū d pñi. og. scētes vt li. n. o. c. qmā
¶ Ei? ē puatō cui? ē ofirātō ff. de iur. l. ei?
ē velle n. i. l. iij. ff. d acq. hē. xxi. di. iferio xxiij
q. j. si petrus de ma. et ob. cū iferio. ¶ Priua
ri. i. suspēdi xxi. q. iij. null? et. c. epi. l. v. di. ne
minē et ij. q. iij. pñt d pur. ca. cū petrus.
¶ Priuatiō nō totū euacuat hitū. ff. d aut. tu. l. si
pñbus ff. de sta. lib. l. si quis sub cōditione.
Priuatum. Priuatus. priuate ac
tiones ad vidictā sapiūt nā az publicā et dñr
publice. l. i. l. i. c. d. p. ca. z. l. i. l. i. c. d. §. q. illiā
te ff. d publica. ff. d fideiū. l. si areo.
¶ Priuati dñr fieri qd sit publica autoritate nō
regita vbi erigit ff. de re. di. l. i. c. i. §. sacre.
¶ Act? apposit? i puata scripē a n. pbat dñr
p nōriū scribat spe. ti. d ap. §. nē breuiē v. hoc
at scias. ¶ Priuata scripē a machi registrata
fac fide i aut. offeāt. C. de li. ote. z ibi Balb.
¶ Multa de scripē is puat? z an tpus sit de sta
scripē ē puate vid p Bal. late. C. d. fi. i. l. i. r. i
brica. ¶ An si ex fo. ma statuti dñr fides vide
ptuū puatē scripē manu alicui? nōriū tñt
q tota sic septa p manu nōriū seu fact? q pñt
bat p aliū a bñficō sit manu alicui? d gl. i. qd
statutū qz q scribit nō scribit licē scripē vide
at et sic ē iproprie ter. i. l. si dñr. §. i. dē seātus
ff. de fal. z vba statuti sūt itelligēda ppe. ma
rie qñ dñt iuri di. ff. de neg. ge. l. iij. §. h. vba
ff. d v. si. l. i. cū q rectigal z l. iij. §. h. de exere.
lis q nauē cū si. fallit si qz scribē pñt a n. pos
set qz scripē ē et nimis lōga z d mādato suo
ali? scribēt vt. l. cū ātiq? §. cū af. C. de testat.
eo. ti. l. hac ofultissima ita dñr Ang. i. d. §. cū af
vide i. l. si ita stipulā? §. grifogon? ff. d v. ob.
vbi ang. p illū ter. vt dñr dñr q ibi se qd Jo.
de Jmo. ¶ Priuat? dñr q nō ē iudex vt. C. de
iur. o. iud. l. priuatoz. ¶ Priuat? dñr q nō ē il
lustris. C. de ap. l. papius. ¶ An priuata scē
pñz vide. C. q po. i. pig. ha. l. scripēas. ¶ Jde
iur. ē i priuata cā a publica. C. de iud. l. pñt
rādū i pñ ff. de ser. fug. l. dñr. ¶ Priuatiō ofi
lio ius omitti nō debet l. j. dñr. mramur de
regula. licet de postu. prela. bone el. ij.

Priuinus. Priuinus dñr vñ filius
ex alio viro nāt? a ecō ufo ff. d gñi. l. n. sac. §. p
uignus. ¶ Priuinus dñr dñr nō tātū vñris fi
li? h et i nepos. pñepos z ff. dñr. nup. l. ado
ptiū i fi. ¶ Priuinus? sūt et alijs mōis q ha
bēt ff. de gradi. l. priuinus nōt. de eo q d g.
cō. vñ. sue. c. j. et c. transmissē.

Priuilegium. Priuilegiatus.
¶ An priuilegium cōpetens renditori tran
seat in emptorem Barto. in l. i. l. i. c. d. §. mar
cellus ff. de publi. facit quod dñr supra sub
dictione correlatiuum.

¶ An a qñ priuilegium personale transeat ad
herede Bar. m. l. qz tale ff. solu. ma. Cy. i. l. he
res C. ad vell. Di. m. regula priuilegiū li. vi.
¶ An in dubio priuilegium debeat cēferi pso
nale vel reale Bar. in d. l. qz tale Bal. m. l. gall?
¶ Quidam recte ff. de libe. et postu.
¶ An priuilegiū cōcessū alicui persone et fami
lie sue trahat ad famulos post priuilegium
super remeientes vide in reglā qui sūt li. vj.
¶ Priuilegia cōcessa clericis cēfetur cōces
sa fauore ecclesie ita dicit Bar. m. l. non plures
C. de sacrosan. ecc.
¶ Quid importent hec verba omni priuilegio
cōfante glo. et ibi Bar. i. aut. qua in puincia
C. vbi de cri. agi. opor. adde glo. i. cle. j. de re
gu. m. ter. priuilegium.
¶ Si priuilegium cōcessum patri et filijs a
dimatur patri an intelligat a demptuz filijs
vide i. l. nō plures C. d. sacrosan. ecc. vbi Bal.
¶ In cōfessione priuilegiū nō requirit par
tis citatio nō. m. l. ij. C. de legi.
¶ An priuilegium cōcessum quibusdā scola
ribz prohibet q possint audire ius ciuile et in
eo libere studere liceat eis i eo iure docere vel
doctōrari Jo. an. i. rglā eū qd li. vj. ad d. quod
no. doc. m. c. non magno ne cle. vel mo.
¶ An priuilegium amittatur per non vsum d
cēmiter. et ibi Bar. m. l. j. ff. de nund. i. dē bā.
m. l. si ff. de vscap.
¶ Quid sit priuilegium vide ter. iij. di. pri
uilegia xxi. q. j. si ergo.
¶ Priuilegium qd cōmet ius omiū nō ē pri
uilegium ita dñr Jmo. i. c. j. de rescrip. nisi o
cedatur mhabili vt. l. si qñ C. de inoffi. testa.
facit. l. qui mutiam ff. man.
¶ Priuilegium iurisdictionis nō intelligit
casatū p generale cassationē priuilegiū glo.
et aut. q i puincia C. vbi de cri. agi. opor.
¶ Priuilegium cōcessū rectori puincia vide
cōcessum omibz de puincia glo. est i. l. resti
tuendum C. de aduo. diuer. audi.
¶ Priuilegiū cōcessū mbi et omibz de cen
denabus meis tam masculis qz feminis habet
locum m masculis manētibz diuisione secus
si nūbat ter. dñr. m. l. fi. C. de priui. fis.
¶ Priuilegia rectoris vel gubernatoris mā
chie opōibz itēpositis ad sedē aplicam po
nit Jmo. m. c. cum venissent de eo q mit. i. po
mitionē l. i. ita dñr Jmo. i. c. dilecti vt lit. pē.
¶ Priuilegiū cōcessū mstis nō egredit eoz
pñas Jmo. i. c. pñt mstis de sen. ex. facit. l. cū
pñus de le. ij. ple. i. rglā priuilegiū li. vj.
¶ Priuilegiū mē amittere q cōcessa sibi ab
vñ pñtē xxiij. di. vbi xj. q. iij. priuilegiū.
¶ Priuilegia principum de obprobis fidei
catolice sunt reuocanda vel non valent glosa
et doc. in cle. j. de te. t.

¶ An pñt tur sive priuilegi et nō i ptra
tio ter. et ibi glo. in prealle. cle. j.
¶ An scriptura sit de bñ priuilegi ter. vide
q non z ibi glo. in cle. bñdū. §. nos etem d
sepul. Jo. an. in merat. i. regula nem. o. potest
li. vj. xxi. q. ij. i. stitutiois Arch. i. pñe li. vj.
¶ An priuilegiatus succedēs non priuilegia
to pōtēti priuilegio suo glo. et doc. i. aut. qz
actiones C. de sacrosan. ecc. z m. l. si itra C. d
nō nume. pecu. Bar. i. l. cū fili? §. i. hac ff. d v.
¶ An ista clā non obstante quoquo ob
priuilegio sufficiat vel sit necesse expmēre te
norem priuilegiū Bar. et Bal. m. l. j. C. qñ in
pa. mter. pu. et vñ.
¶ An priuilegiū ordims clericalis supremis
ens pendēte iudicio impediāt iudiciū nō. i. l. si
qz postea ff. de iudi. Bā. i. l. j. ff. d pe. Bal. i. l.
officialis C. de epi. et cle. Jo. an. m. c. j. de ob
le. ad ratio. et ibi do. Anto.
¶ Qui hñdes oficeant idulto vel priuilegio
i q sit mentio hñdis nō. Bal. i. l. gall? ff. d libe.
¶ An priuilegiū cōcessum alicui vt z postu
de predijs suis non soluat dacia extendat ad
futura Bar. i. l. dammi §. si is q ff. de dam. in
fest. facit qd no. glo. d deci. ex multiplici
¶ An si imponatur aliquod guamen alicui nō
obstante aliquo priuilegio intelli gatur. f. spe
ciali nō i cluso m cōpore iuris nā mclusa m cō
pore iuris nō tollit n. Bā. i. l. ij. §. legatis ff. d iu
¶ An priuilegiū cōcessū alicui de oneri di
bz non soluendis cōprehendat omia onera n.
Bar. m. l. ij. ff. de iur. immum. vbi tenet q nisi
aliud dicat cōprehendit solū extraordinaria
vbi etiam tractat qz pñt tale priuilegiū cōcede
re de q pñt i. l. exceptis C. de decre. de au. li.
¶ An priuilegiū tollatur actu orrario Ci. x.
m. l. flō. C. de diuer. rescrip. et m. l. voluntas
rie C. de exu. tu. iuncta gl. i. c. fi. de cā pos.
plene de ofi. cū accessissent vbi gl. et doc. de
puil. accedentibus et c. si de terra.
¶ Quod dicat priuilegium stricte mtelligen
dum habet locū qñ tractat de priuilegio ter
tij fecus si de iudicio cōcedētis priuilegiū de cō
sue. cū dilectus et ibi nō. verbum est Jmo. i. c.
tua de dec. de puil. qz circa de ver. sig. oliz vbi
Jmo. Bar. m. l. fi. C. de ofi. prim.
¶ Si cōcessum sit priuilegiū subditis vel re
gimolis aut puincia libus an remiant cle
rici causi vide q sic m. c. dilecti de fo. cōpe.
¶ Qua pñt puniat violās seu ifangens aut
nō seruās priuilegiū alicuius vt sūt gabellaz
rij qz faciūt solū gabellaz die q debet priuari
omibz priuilegijs suis si q habet casus i. c. j.
¶ Mēs cōcedētis priuilegiū i dubio de pñt
et m. ferre tertio leue preiudiciū nō aut g.
ue iō si priuilegium incipiat enormis ledere ter
tio reuocat de deci. c. j. et c. suggestit et quod
ibi nō. glo. eo. ti. ad audientia de priui. i. hñ

REPERTOR.
BRIXIEN.

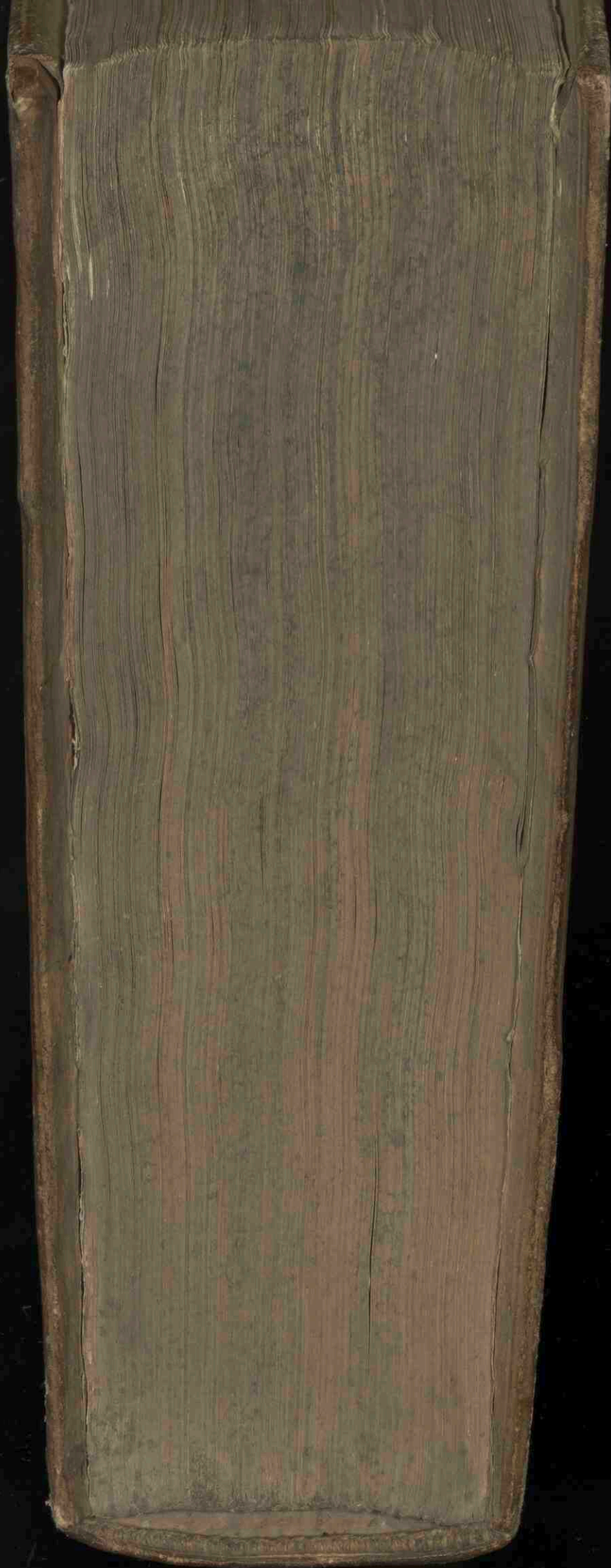
125.
N° 1009.

Jus posit. et Interpp.
Fol. n°. 720.

RARIORA

Cm

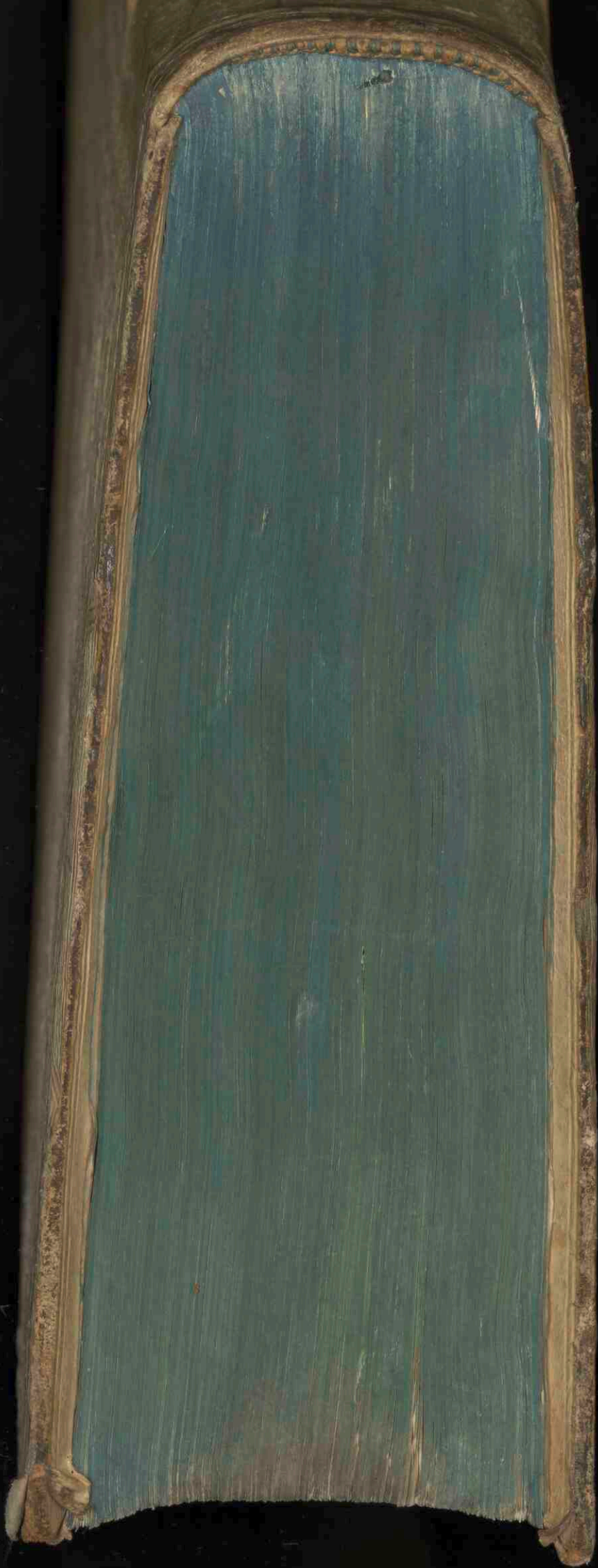

cm

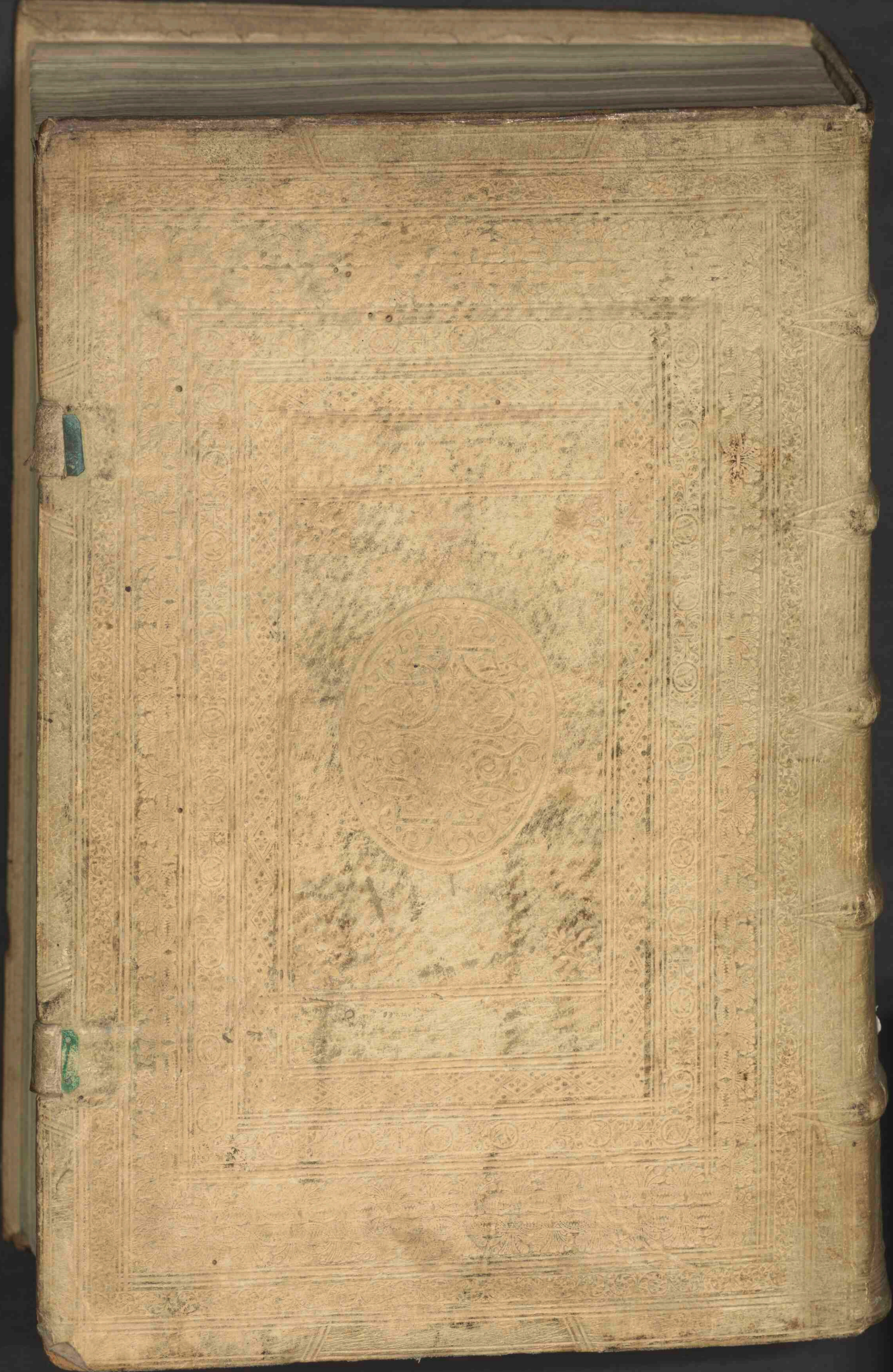

Cm

Jus positivum et Interpretes

Folio n°. 720.

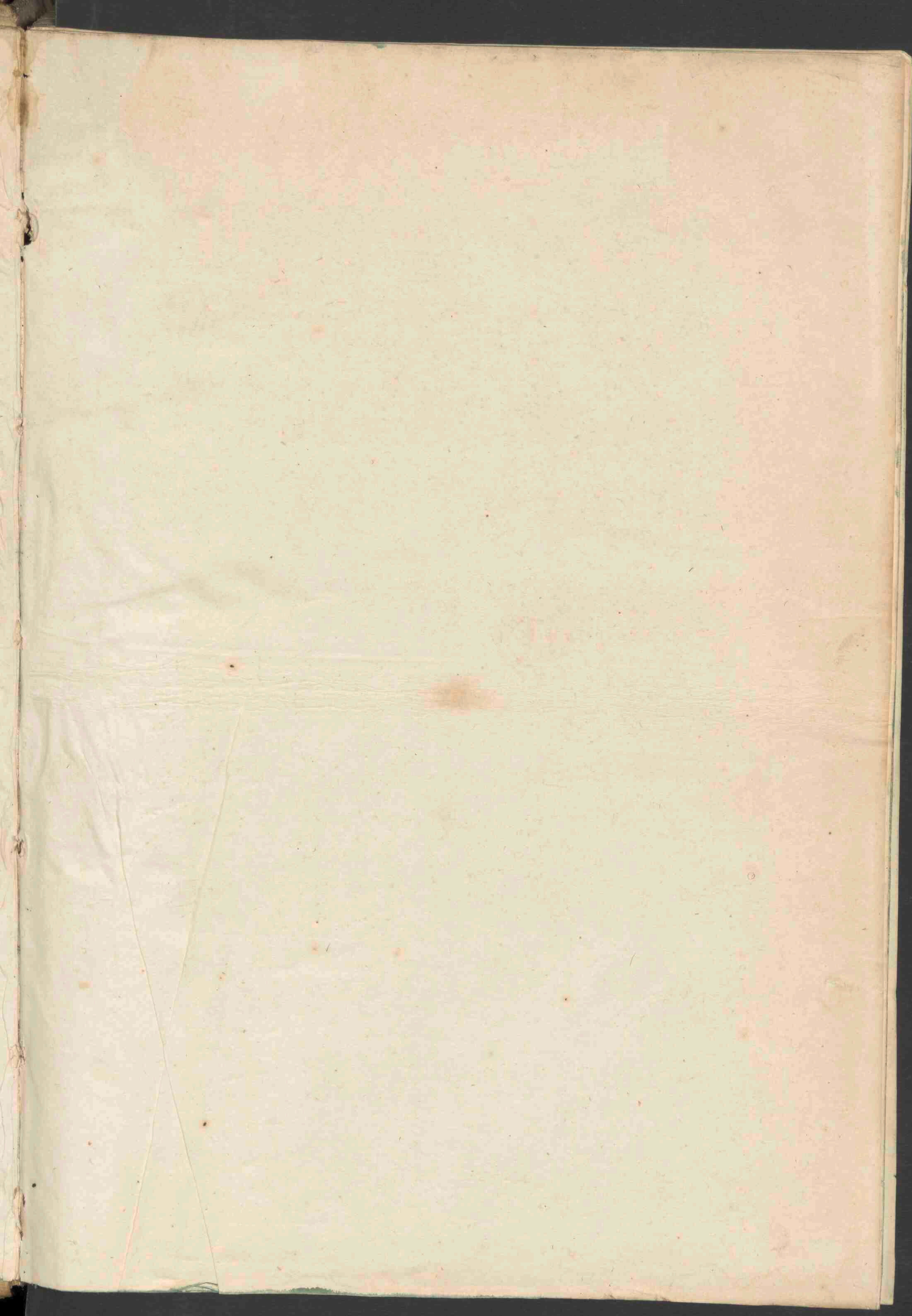
599. **Petrus de Monte**, Repertorium utriusque juris. Neurenberg,
Andreas Frisner en Joh. Sensenschmid 7 Oct. 1476. 2o.

L. 2o, 720

Typen 3, 4. — Rubr. *α*. — Drukkersmerk. — H* 11588. — BMC II
p. 408. — Pr. 2200.

Op bl. 2a van het 1e en 2e dl.: „Dionysius Campius J. V. D.“. — In oorspr.
zwijsled. XVIe-eeuwschen band met rolstempel, waaraan de sloten ont-
breken. — In den catalogus van 1670.

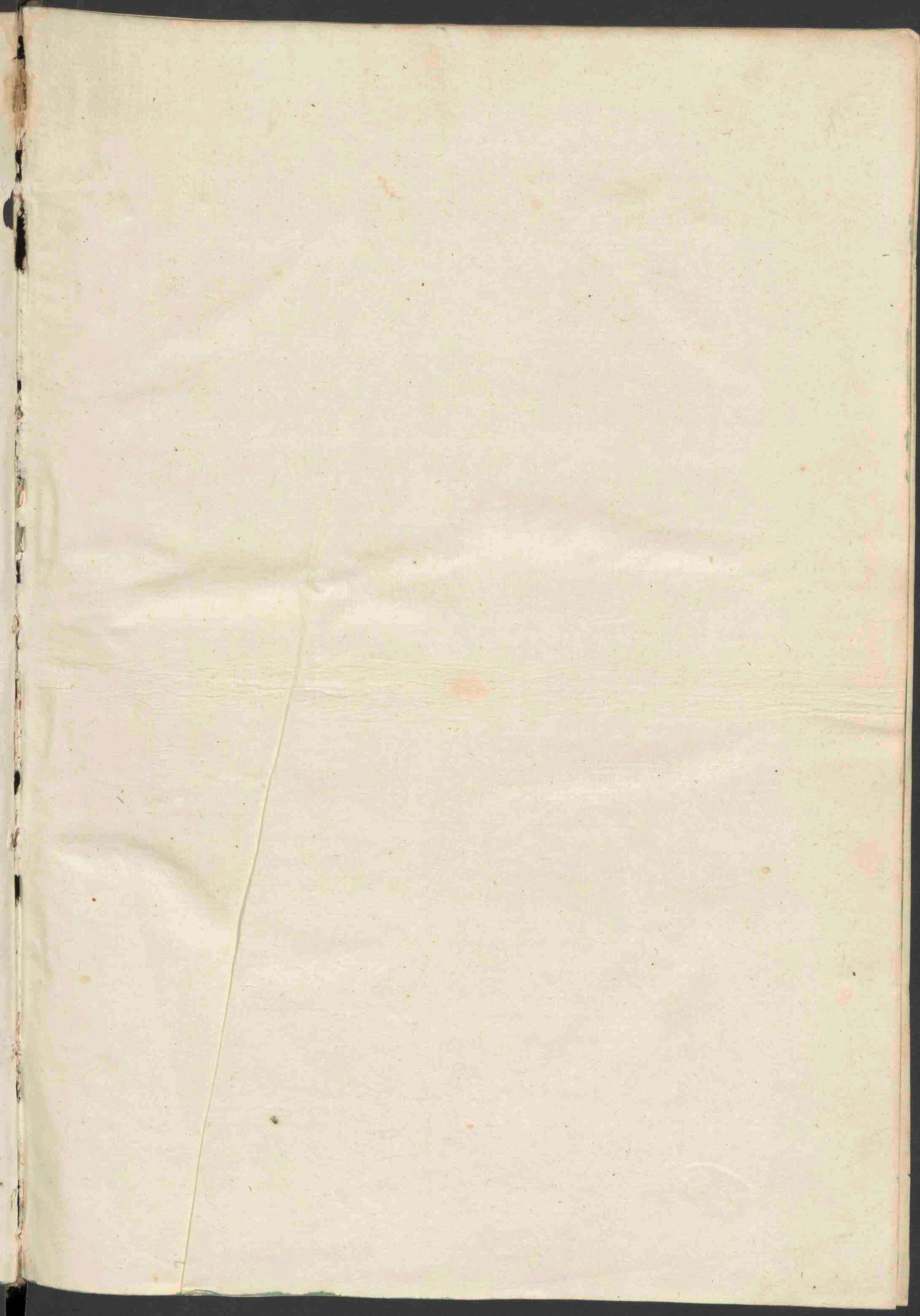

kalenda rium

kalēdariū
quid sit vi
dei. l. qui fi
lium. ff. de
le. iij. et. l.
pdijs eo. ti.
Kalendari
um est lib
positionum
C. de con
pen. l. iij. itē
aliomō su

mitur x. coll. que sint rega. c. fi.

kalende

¶ Quid sint kalēde no. ff. d. ver. sig. l. cū bisex
tus de verbo. sig. quesuit et ibi no. vide xvij.
di. propter vide etiam in rationali diuinor
officiorum in vij. par. R. ca. de anno. et sin
gulis septi. S. sane in quolibz mense Jo. an. sup
data vj. m. glo. ij.

¶ Si stipulor kalendis intelligitur de proxi
mis. ff. de ver. ob. l. eum qui kalēdas facit d
preben. non potest li. vj. et ibi no. gl. antepe.

karolus

¶ De karolo magno et eius statua et moribz
et condicionibus vide per Wm. cen. in spe hij
storiali li. xxvj. c. j. et se. et Jo. an. m. c. venera
bilem de elect. in ver. karoli.

¶ Quo tempore ipersonam karoli. fuit tras
latum imperium vide in d. c. venerabilem.

kasma

¶ Kasma quid sit dic qd est ruina aduersus a
bissum. ff. de mmo. l. verum. S. si lo cuplet.

katelina

¶ Katelma est proprium nomen viri qd ha
tur xli. di. m. fi. de hoc de elect. cum in cunct
m. glo. j. vide super ea Jo. an.

kirieleison

¶ De hac dictione vide Spe. de sen. S. vt autē
ver. porro et in rationali. diui. officiorum.

Albor Labo rator

Secun
dum qli
tates la
bor. ho
nores et
commo
da debet

diuidi vt habetur j. di. ius militare.

¶ Clerici debet suis manibus laborare si non
habent aliund vitam sustentare xiiij. q. iij. ca
nonum xij. di. clericus victum

¶ His qui laborant pro alijs debet premiuz
xij. q. ij. caritatem.

¶ Labor manuum et non quies competit mo
nachs xvj. q. j. de presentiu nec est dignū vt
dominis laborantibz eorum serui ocio potiā
tur xvij. q. iij. in venditionibus

¶ Qui minus laborat minus meretur a. ff. d
iureiur. l. eum qui C. de non nu. pe. auten. d. q.
propriam.

¶ Qui non laborat non manducat ff. de nora
l. si ex duobz j. q. ij. c. fi. de pe. di. iij. si impi?

¶ Labor non debet esse sine mercede i auten.
de iudi. S. omnē coll. vj. xij. q. ij. caritatem.

¶ Princeps debet voluntarios labores appe
tere vt alijs pariat quietem i aut. vt diui. ius.
i prin. de elect. ecclesia ij. d. resti. spo. frequē
li. vj. in probenno msti.

¶ Generosos animos nutrit labor et non est
viri timere sudore Jo. an. de renū. c. nisi. S. pōro

¶ An in reservatione fructuū dicef reserua
ta pars laborantium vide in l. si quis legauit
ff. de le. j. vide do. meum Rapha. m. l. in ven
ditiōe S. j. ff. coia predi.

¶ Laborantes in alieno si conducti non pumi
untur de laborerio glo. ff. de rei. ven. l. in rem. S.
tignum hoc verum nisi sciuisent in alieno se
conduci vt ibi no. per. l. et si pcurator. ff. ad sille.
et. ff. de iur. di. om. iu. l. si id quod. S. fi. et ibi
Ja. de are.

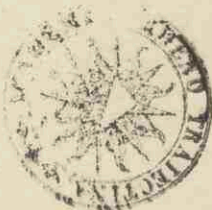
¶ Labor et pecunia rāpiunt diuisione. l. seyo
amico. ff. de annuis le.

Labrum

Labrum quid sit dic qd ē mē
brum Item herba quedam vt. ff. si serui ven. l.
si quedam item locus vnde aqua trahitur vel
stillat vt ff. de actio. emp. l. j. et qd ibi nota

Lac

Lac pro vino non debet offerri i sacri
ficio de conse. di. ij. omne crimen.

Lacrima Lacrimarum fonte sunt lauanda peccata ad penitentiam consequendam l. di. mro.

¶ Lacrimae et orationes sunt arma clericorum xxij. q. viij. c. clerici et c. conuenio.

¶ Lacrimae et orationes multum valent ad consolationem vnius de pe. di. j. deflent

¶ Propter lacrimas iudicium perueriti non debz xxij. q. iij. est iniusta.

¶ Lacrimas emisit caym non voluntate sed in dignatione et ideo veniam non meruit d. pe. m. di. iij. c. iudas.

Lacus Lacus perpetuam habet aquam. ff. bt in flu. pu. nau. lice. l. j. Lacus interdum lacus ex adiuncto mutat significationem. ff. ad l. acqui. l. si seruus seruum in fi. et qñd. crescit ul. decreuit non imutat naturam secundum aliquos vt. ff. de acqui. re. do. l. lacus et. ff. de aq. plu. ar. l. si vicinus. §. fi.

¶ In q. differunt lacus et stagnu. no. ff. de seru. vr. predi. l. foramen. §. omnes in glo.

Laicus Laici p. spualibus vigent legibus et ecclesiasticis x. di. q. miam

¶ Laici presentibus clericis non debent docere nisi ad ipsorum rogatum xxij. di. c. mulier.

¶ An laicus sit habilis ad beneficia vide tex. et glo. de rescrip. cum adeo d. transac. ex lris Im. m. c. cum m. nris de conces. preben. m. addi. m. c. inter dilectos de excess. prela.

¶ Laici preb. ecclesie possunt aueriri coram iudice ecclesiastico de fo. compe. qd. clericis

¶ Laici tenentur reddere pape d. spualibus secundum Inno. m. c. dilecto de preben.

¶ A laico facto pro no. post electionem factam p. n. ante p. requiri vel postulari osesus de elect. cu. iter. et. c. qd. sicut et. c. sacro sancta.

¶ Laicus p. suspēdi ab audia diuinorum nisi se purget de pur. ca. c. q. miam.

¶ Laici n. debent publice disputare de fide vide de heret. c. ij. li. v. et m. l. ij. c. de su. tri

¶ An laici possunt esse de consilio clericorum vid. glo. xvj. di. m. suma.

¶ An laici possunt possidere banchas in ecclesia vide Jo. an. de sepul. abolende.

¶ Laicus in epum prohibet ordinar lxi. di. §. his omnibus.

¶ Nullus laicus potest aut debet interesse electioni pretorum nec d. illo se iromittē lxiij. di. nullus et. c. valentinianus d. elec. massana et. c. sacrosancta.

¶ Laici non possunt accēre clericos ij. q. vij. n. e. et. c. nullus et. c. laicos de accu. cum oporteat et m. c. ex parte de testi. p. Inno.

¶ Laici de oblatione ecclesie nihil debent habere alias excōicāt. x. q. j. c. q. sacerdotes et. c. sacrorum et. c. hanc consuetudinem

¶ Laici dēnt a clericis recipere spualia et eis m. strae tpalia xj. q. j. sic de p. scrip. c. cum ex officij

¶ Laicos et clericos duo sūt gēra xij. q. j. duo loca semel deo dedicata n. possunt a. sūt. plus redire ad vsus laicorum xvj. q. q. miam.

¶ An laicus p. cape clericum delinqntem vt eū ducat ad iudicem Inno. m. c. vt fame de sen. ex. Bar. m. l. si q. m. seruitute. ff. de furt.

¶ Laicus q. ad ordines suscipiendos non pōt in alium q. m. suum epū consentire nisi mutet domicilium vel nisi de licentia sui epī glo. lxxj. di. primatus et Alber. m. l. priuatorum C. d. iur. om. iudi.

¶ Laicus dēt postulari ad canonicatū nō eligi ita dicit Inno. m. c. de obli. ad ratio.

¶ An laicus tpe delicti et mchoati processus si postea efficiatur clericus mutet forum no. m. l. si quis postea. ff. de iudi. et m. l. cum quedam ff. d. iur. omni. iudi. Inno. et Jo. an. m. c. j. de obli. ad ratio. Bar. m. l. j. ff. de pe. et m. l. nemo in p. n. ff. de le. ij. do. Antho. m. p. all. c. j. d. oblig. ad ratio. vbi late per eum.

¶ Laici loci interdicti non possunt promoueri ita dicit Inno. m. c. non est de spon.

¶ An autoritate superioris p. vari ptas laico suspendendi vel excōicandi no. glo. xxxij. di. p. ter hoc xxx. q. v. ad sedem.

¶ An laicus ex legatione pape p. agnoscere d. ca. spuali glo. i. p. all. c. ad sedē no. de iudi. decernimus de arbi. cum dtingat in glo. xxiij. di. c. j. vbi et ex ommissione pape laicus recipit purgationem ab epō et idē gl. xxiij. di. §. rex.

¶ An laicus sit capax possessionis p. benede canonicis dic. q. sic licet non canonicatus seu iure canonicis glo. de consti. cum m. facit de mag. gif. c. pe. doc. de msti. c. ij. ad de de vi. et ho. de clericis de cle. coniug. tua. nos.

¶ An et q. lia sacra ecclesiastica possit conferri per laicos glo. et doc. de of. or. pastoralis glo. et Inno. et doc. de osue. q. 3to super vl. glo. xvj. di. puenit ad de glo. xxiij. q. j. c. fi.

¶ Quē sūt illa spualia quibz laici debent abstinerere vide glo. Hosti. et Jo. an. i. c. ecclesie sacre marie de osti. ad de glo. et Archi. xxiij. q. j. c. fi. de osue. q. 3to glo. de custo. euca. c. j.

¶ An laicus potest esse vicarius epī Hostien. q. non de arbit. contingit de iudic. c. ij. faciunt nota. de findi. c. j. lxxix. di. iudicatum vbi bo. tex. ad idē tex. xvj. q. vij. c. noua dicam. j. sub dictione vicarius.

¶ An et quando liceat vel non laicis accēde ad altare vel ibi stare tempore diuinorum glosa et doc. m. c. j. de vi. et ho. de. bonus tex. de ofe. di. ij. sacerdotum

¶ An licet laico emere oblationes factas clerico vel ecclesie no. doc. de vi. et hone. de. vt quis q. no. de pe. et remi. noua quedam et. c. ij. facit de cle. non or. miramur

¶ An laicus potest acceptare beneficiū nomine clerici absentis dic. q. sic. de prebend. accedens.

Pau. in cle. j. de concess. preben. dixi sub dco'e
muestitura.

¶ An laicus p't p' clerico renunciare bñficio
glo. et doc. q' sic in cle. j. de reunne.

¶ An laicus possit decimas possidere et an pos
sunt illi dari in feudo Inno. x doc. plene in. c. cū
ap'lica de his que fi. a pre. bona glo. et plena
m. c. q'zuis de deci. vbi per doc. adde quod dixi
sub dictione decime.

¶ An laicus notarius possit scribere vota cas
nomicoꝝ in electione Spe. tit. de instru. edi
c. restat ver. quid ergo si tabellio vbi videtur
tenere q' sic.

¶ An laici possunt prefici hospitalibz tex. et
ibi glo. in ver. secularibz in cle. j. de reli. do.
vbi concluditur q' sic.

¶ An talis laicus rector hospitalis p't cons
uemiri coraz iudice layco dic q' si hospitale ē
institutū et fundatū autoritate epi non p't con
uemiri nisi i foro ecclesiastico et si sit vxoratus
az. l. q' religiosi. ff. de rei ven. secundū hosti.
in sūma de regula. c. j. v. quid si rusticus vide
do. Anto. m. c. ij. de fo. compe.

¶ An in generali mandato pape de puidēdo
alicui de beneficio p'phenda spe ctās ad col
lationem laici de priuilegio Jo. an. plene trac
tat m. c. ij. de preben. li. vi. de q' dicam s' b' dic
tione patronus.

¶ An laici possūt dicere diuinū officiū et hos
ras canonicas doc. dicūt q' nō sim' cū clericis
i choro s' i camera sua vel alibi seorsū sic dum
tñ nō dicāt dñs vobiscum ita dicūt doc. m. c. j.
de cele. mis. et ibi etiam dicūt Inno. q' p't dicer
psalmos sed. non in modum officij.

¶ In quibus casibus liceat laico exercere ius
iurisdictionem in clerum no. de iudi. cum n' ab
homine de sen. ex. in audientia et. c. ppendi?
et. c. contigit optima glo. xxij. q. v. principes
dixi s' sub dictione iuder.

¶ An laicus p't recipere ecclesiā ad firmā no. i. c.
secundū ne cle. vel mo. de eta. et q' l. ex ratione
Arch. lxxij. di. iudicatū ij. q. iij. mēnā xxij
di. G. v. m. et. c. ad hoc hosti. in sūma ne prela.
vi. su. ver. sed et videtur.

¶ An laic' de crimie ecclesiastico possit puniri p'
ecclesiasticū capiēdo psonā vel aliter publicādo
bōa dic q' sic de fo. ope. cū sit C. de epi. et cle. i
aut. itē nulla cōitas de offi. or. c. j. et q' d' ibi no
de fo. ope. cum sit de pen. felliq' li. vj.

¶ An et q'bz casibz vberās clericū sit excōmus
nicat' vide i. c. sciāt cūcti de heret. li. vj.

¶ Laicus qñq' iterē diuinis officiis lz illa n'
intelligat debz tñ orare vt illud officiū et p'sit
sibi Jo. an. de cele. mis. dolentes.

¶ An laici faciētes ofraternitates peccent si
statuāt q' null' admittat ad fraternitatē nisi
aliquid soluat vide Archi. xliij. di. si quis.

¶ An laicus possit offerre beneficia no. Arch.

xvi. di. impiū xvj. q. vij. nullus et. c. si quis des
inceps no. de msti. c. iij. plene per Jo. an. i. c. ij.
de preben. li. vj.

¶ Laici clericis oppido sunt infesti. ij. q. vij.
laicos de immum. ecc. clericis li. vj.

¶ Laicus in eodē genere peccati tantum pōt
peccare q'z tum clericus no. xl. di. homo cristia
nus in glo. finali.

¶ Laicus p't habere ius funerādi s' nō domi
nium sepulturaz no. de iudi. q'z

¶ Laicus p't interesse electionibz clericorū
tam q'z consiliarius d' elect. in dēmitatibz in fi.
li. vj. faciunt que dixi s'.

¶ An laicus pcurator possit ipetrare vel ac
ceptare collōnem beneficii pro clerico videt
q' sic de pben. accedens et ibi Jo. an.

¶ Laicus potest esse consiliarius p'lati etiā i spi
ritualibus de ofue. ad nostrā de arbi. c. puenit

¶ Laicus non potest recipere renunciationē
beneficii de renun. q' d' in dubijs.

¶ Licet laicus potest audire confessionē tpe
necessitatis non tamen potest absoluere glo
q' incipit quo casu m. c. pastoralis de offi. ordi.
glo. de fur. c. ij. de transac. remiens in gl. de se.
ex. a nobis ij. Inno. de offi. Archi. c. j. vid' Pau
in cle. dudum. de sepul.

¶ Laici non debēt ecclesias regere nec oblati
ones recipere. q. j. q' sacerdotes cū duobus. c.
se. nec in his excusat autoritas epi de deci. q'z
uis et. c. phibemus q' et nō debz in p'po hospis
cio talia laico cōmittere lxxij. di. iudicatu vi
de i. c. ij. de eta. et q' li. secundum Inno.

¶ Laicus conuentus non potest reconueniri
de causa spiritali de iudi. c. fi. et ibi no.

¶ Laic' d'r a laic' q' ē p'plus vt habet xij. q. j.

¶ Laic' p't esse yconomus eccie vas. duo sūt
cātis i t'palibz ita itellige. c. noua xvj. q. vij. vi
de quod dixi sub dictione yconomus

¶ Laicus p't agnoscere ad requisitionē iudi
cis ecclesiastici xxij. q. v. administratores cum
multis. c. ibidē de offi. or. c. j. aduerte tamen q'
cāz criminalē criminaliter itentā aduersus clericū
n' potest epūs laico delegare sūe metu i regu
laritatis vt in. c. pe. de immu. ecc. li. vj.

¶ Si laico succedit cleric' s' q'z erat mota lis
i foro seculari dēt illa cā ibidē terminari gl. in. c.
nullus xi. q. j. et. c. pposuisti de fo. compe.

¶ Laicus cū clerico bene potest agnoscere de
causis ecclesiasticis de arbi. c. puenit

¶ An laicus p't ipetrare lās de bñficio et an
valeāt lē ipetrare vide Jo. an. de transla. ex lit
teris de rescap. cum adeo et ibi remissiones.

¶ Laicus p't postulari in epūm multo forc' i
in canonicū et a q' debeat postulari vide Jo. a.
de postu. pla. c. vlt. in glo. magna.

¶ An laicus potest contra alium laicum ipes
trare resciptum ad iudicem ecclesiasticū no. z
de fo. compe. ex parte b.

Laicus renūciāns iuri suō vi metu vel dolo potest agere ex canone remtegranda vt no. m. c. dilectus de his que vi me. cau. quod no.

Laicus etiam coniugatus potest esse prebē datus in ecclesia secundum doc. de insti. cum ad nostram quod non credo verum adde quod notat Inno. de consti. cum m. et ibi glo.

Laicus presentando indignum non est priuatus presentandi potestate alium de of. ord. cum nos et ibi glo. licet Arch. dixit contrariuz de preben. c. j. li. vj. dicam. j. sub deōe patron?

Laici subiecti temporali iurisdictioni eccie in his in quibus discrepant leges et canones iudicandi sunt secundū canones ita dictū osti. de appell. si duobus.

Lana Quid remiat appellatione lane not. m. l. si cui lana et l. lana. ff. de le. iij. et l. pediculus. G. labeo ff. de au. et ar. le.

An appellatione lane remiat sericum vide l. j. C. que res. ven. non pos. de materia vide in c. vt circa de elec. li. vj. m. glo.

Lana de qua factus est pannus per alium de simit esse in dominio priuū domini lane l. i. om. nibo. az. similibo. ff. de acqui. re. do. secus si sit tincta p. alium qz ex hoc solo non mutat domi. um vt l. proculus. G. fi. ff. de acqui. re. do.

An lane appllōne op̄hendat tincta vel filata vide l. si cui lana. ff. de le. iij. et p. totam l. vide d. lana et an appellatione lane remiat linum

Languidus Languidum animal deo offertur qm̄ viciōsus pro religioso habet xlx. di. sacerdotes

De languidis et expositis vide qd̄ habetur d. infan. et la. expo. c. j.

Lapis **L**apillus Lapideum d̄z esse altare alias non debet consecrari de conse. di. j. altaria dixi sub dictione altare.

Appellatione lapidis non continentur margarite seu lapides preciosi Bar. m. l. si. G. species. ff. de pub. facit l. x. si non sunt. G. perueniamus. ff. de auz. et ar. le.

Lapillus ē obscurioris materie q̄z gēma vt l. et si n̄ sūt. G. puemiam. ff. de aur. et ar. le.

Lapides continentur noīe armor. l. armorum. ff. de p. sig. insti. de pu. iudi. G. item lex glo. m. de. ne i agro i v. arma de sta. mo.

Ois lapis p̄ciosus operimentum tuum sardius et thopasius et Jaspis crisolitus omix et beryllus saphirus et carbunculus Ezechiel. xxvij. de pe. di. ij. c. principium G. omnis.

Qui sine peccato est vestrum primo in illā lapidem mittat Jo. viij. iij. q. vij. q̄ sine et. c. postulatus in fi. de pe. di. vj. qui vult.

An appellatione lapidis contineat calx vid̄ Jo. an. i. addi. Spe. ti. de loca. G. j. m. fi.

Si q̄s emit lapides de fundo meo z ad mei r

quisitionē postea n̄ tollat neqz excābret tenet mibi ad iter eē vel possum ipsū opellere vt tollat vt l. si quis lapides ff. de actio. emp.

De lapidicina existente in agro meo n̄ p̄t q̄s me iūto lapides cedere nisi cōsuetudo loci eēt in d̄rium vel nisi volēte cedere iūe seruitutis id facere licet vt l. venditor. G. j. ff. cōia p̄di. q̄z text. tñ limita vt no. i. l. pe. C. d. meta. li. xi. ad d. qd̄ no. Bal. in d. l. venditor. G. j.

Cedētes lapides de lapidicina existente i possessione alicuius priuati debent dare decimas si sco et decimam d̄no possessionis l. cuncti C. de metalla li. xj. quid si lapidicina est in fundo publico dic vt ibi not. et m. l. j. eo. ti. et adde quod dicit Bal. m. p̄all. l. venditor. ff. cōia pre. qui dicit per illum tex. qz officialis non potest accipere lapides a me aut ligna mea licet commune egeat illis in contrarium tamen facit l. fina. G. fi. ff. de pigno. act. et quod ibi no.

Lapus Lapus secundum aliquos idem est qz iacobus vt no. Jo. an. de simonia m. c. iacobus et ibi vide.

Laqueus An extrahens bestia d̄ laqueo alterius teneat vide ff. de acqui. re. do. l. i. laqueus **N**ulli debemus laqueum inmiscere j. ad cho. rinth. vñ. xxvij. q. j. de viduis.

Lar Lar d̄r domus vbi quis sedē suā vel res suas constituit vt est tex. cum glo. in l. j. G. domū. ff. de lib. agnos.

Lardum Lardū licet comedat qm̄ oua et casei no. lxxij. di. p̄sbiter xxvij. q. ij. admonet vide qd̄ dixi sub dictione caro et ieiunium.

Lardum nō op̄henditur appellatione carniū vt l. repetita C. de eroga. mili. anno. li. xij. ex q̄ inferi ibi Bar. qz appellatione macellatoris carniū non continetur macellatoris lardi. Itēz si macellator venderet vel legaret omnes carnes q̄s haberet in apotheca non remiret lardum qd̄ ibi haberet secundum Bar. ibi.

Largitas Largitas mediū tenet inter auariciam z prodigalitatem not. glo. de cōsue. c. et parte.

Larua Larua qd̄ sit vide de vi. et ho. de. cum decorem in glo. et qd̄ ibi no. doc.

Latenter Quedam permittuntur latenter sed non apparenter vt ff. de vsu fruct. l. si fundi. G. sed si insula.

Latinitas An falsa latinitas viciet r̄sc̄ptum ff. de sta. ho. l. imperator d̄ rescrip. c. ad adientiam qd̄ no.

Latitare Latitaē d̄r oīs q̄ n̄ obedit vocationi iudicis q̄z scire p̄sumit ita no. Innocen. m. c. dilecto de verborum sign. ff. de priuile. credi. l.

creditors Inno. de off. dele. sultationibus et
ibi Jo. an. vide tex. et qd ibi no. m. l. fulcimus
¶ Quid sit latitare ff. ex qui. cau. i. pos. ea. ad
de no. ff. de m. ius. po. l. satis in glo. ij.

¶ Quot sūt remedia d. latitantem non tamē
defendentem ad hoc vt creditor d. se quāt sibi de
bitum vide Bar. in d. l. fulcimus.

¶ Qualiter debitor dicat latitare vid. l. cum
proponas et. l. pro debito C. de bo. aut. iud.
pos. et qd ibi no.

¶ Sufficit latitāe aduersus vnum vt ille sol9
rendat qd alias nō venderet no. C. d. bo. aut.
iu. pos. l. cū. pponas in glo. circumscriptionem

Latia Quid sit latia dic qd est cult9 q
debet de o. glo. i. cle. si dominū de reli. et vene
fact. glo. de conse. di. iij. venerabiles 2 ap. i.
c. si canonici de offi. ordi. li. vj. aliquid d. ose.
di. ij. accesserunt.

Latrare Canes muti n. valentes latraē
sunt prelati qui metu reg. temporalium desi
stunt corrigere et reformare vide esai. lvi. tex
bonus xliij. di. sit rector.

Latro Multi de ecclesia faciunt spelūcam
latronum et qui sunt illi vide xvj. q. vij. x. hec
diximus.

¶ Latro pendens in cruce confessione subita
meruit paradysum xvj. q. vj. cognouimus de
conse. di. iij. baptis. m. vicem.

¶ Qualiter debeant puniri latrones vide no.
i. c. iter alia de inum. ecc. et de hom. c. j. li. vj.

¶ Que sit d. rīa iter latronē et furē x. q. s. sit v. s.
q. no. C. de ser. fugi. aut. h. nouo vide Jo. an.
de hom. c. ij. vide xxij. q. iij. si quis.

¶ Latro famosus nō d. rī qui consueuit clā fu
rari h. ille q. armat9 rapit et subtrahit vid. no.
i. l. ij. c. aduersus eos ff. de sepul. v. io et i. d. aut
sed nouo iure C. de ser. fu.

Latrocinium An latrocinium sit cul
pa ul. casus fortuitus no. ff. nau. ca. sta. l. et ita
¶ h. in glo. et si siē melius ff. p. sol. l. cū duo
bus. d. a. na in glo. in certum C. d. po. l. j. i. gl.
et ibi no. dixi sub dictione casus fortuitus et
sub dictione furtum qd no.

Latrunculator ¶ Quis dicitur las
trunculator habet in. l. solemus. c. latruncu
latoz. ff. de iudi.

¶ Quis dicatur latrunculus no. ff. de capti. l.
hostes. ff. como. l. in rebz

Lauare Lauat aliq. et mūdāt aliquis
vō lauāt h. nō mūdāt et hi sūt q. omīssa desēt
et ea itez. omittūt de pe. di. iij. lauamini.

¶ Mos erat apud romanos vt post agnitas
vxores lauarentur prius qz ingrederent tē
plum xxij. q. iij. viz. cum propria.

¶ Valle et lintheamia altaris lauari debēt in

factuario p. mistros eccie de conse. di. j. nemo
p. ignoratā et ad hūc vsū debz esse in eccia p.
priu. pas de conse. di. iij. omnis p. s. biter.

¶ Lauari p. q. s. die dnico nō p. volūtate h. p.
necessitate corpis de ose. di. iij. peruenit.

¶ An licitum sit se lauare i. stubis et balneis
dic vt i. d. c. puenit et ad de de conse. di. v. nūqz
optim9 tex. xxij. q. j. ois q. vbi habetur q. Jo
annes euangelista lauāt se in balneo et ibi vi.
de glo. q. dicit q. non licet nobis lauari cū ho.
mie alterius secte.

¶ An liceat viris lauare cū mulieribz sicut fit
in stubis et balneis alamanie dic vt habet lxx
xj. di. non oportet et C. de repud. l. fi. ff. de his
qui no. m. fa. l. athletas. c. aut pretor.

Laus Laudem et vituperium de vtutibus
aut vicijs pntum nemo potest acquirere s. tā
tum de p. riis lvi. di. nunqz et. c. nasci.

¶ Laude p. a. predicator delectari non debet
sed magis d. fructu auditorum xxij. ques. iij.
obiiciuntur.

¶ Dum laus virtutis querit ipsa virtus per
ditur de pe. di. ij. citius ad hec.

¶ An liceat alicui laudare seipsū vel sua opa
no. m. l. obseruare. ff. de of. p. conf. et le. Jo. a.
i. c. nisi. c. fi. de remunc. vbi ple. allāt bonas au
toritates sacre scripture ad de qd no. in R. ca.
C. de no. co. com. xxij. q. iij. ecce.

¶ An laudens aliquem de malo opere peccet
mortaliter glo. vj. q. j. sunt plurimi xlvj. dis.
sunt nonnulli.

¶ Laudet vnus quisqz quod possidet vba sūt
beati Hieronimi que ponit Jo. an. de prebē.
c. ij. li. vj. vbi dicit q. quilibet ortulanus lau
dat ortum suum

¶ An laudans aliquem vel comedans teneat
tur vide ff. de dolo. l. fi. ff. de contrahen. emp.
l. ea q. x. qd ibi no.

Laudum Laudum latum p. duos ex tri
bus arbitris tertio p. s. te et tacente valet Spe
ti. de arbi. c. sequit. v. et no. vbi et Jo. an. vid.
no. m. c. fi. de arbi. dixi sub dictione arbitez

¶ Laudū arbitratoris non emologat tacite
ex lapsu tpe qz magis accedit contractui qz
sententie no. de iureiur. quinta uallis et aut.
vt disse. iudi. c. j. coll. jr.

¶ Laudum laici debet mandari executōi per
ordmarū nō p. epūm ff. de re iudi. l. ad iuo.
pio j. respō. C. de arbi. l. pe. Spe. ti. de se. ex.
c. nunc dicendum in p. m.

¶ Ad faciendum fidem de laudo non sufficit
pducere instrūm nisi fiat fides d. opromisso
vide de arbi. cum tpe.

Lazarus ¶ An lazarus p. r. s. unctionez
potuerit r. petē vxorē vel platus ecciaz et quid
de baptismo et ordie plene no. de frigi. fratm

tatis et ibi remissiones dicam sub dictione re
surrectio.

Lectio Lector

¶ Lectio sacra debet sepe esse in omnibus cleri
con. xliij. di. comitua et. c. pro reuerentia.

¶ Lectio in sepe intercedere debet canonici re/
gulares de conse. di. v. in omnibus.

¶ Lectio in publice in pulpito legere non debent
nisi qui sunt ordinati lectores xxiij. di. non liceat.

¶ Quid dicantur lectores et quid sit eorum of/
ficiū habetur xxi. di. clerici xxi. di. perfectis
et xxiij. di. lector.

¶ Lectores aut castitatem ponant aut ducant
prores xxxij. di. lectores.

¶ Episcopi non debent lectioni librorum gentiliū esse
intenti xxxvij. di. episcopus et. c. sacerdotes.

¶ Sacerdotes non debent euāgelij dimissis le/
gere poetas xxxvij. di. sacerdotes et. c. legimus
et. c. qui de mensa et. c. vdeo.

Lectus In lecto eodem non debent stare seu
cubare parentes cum filiis paruulis propter pe/
riculū suffocationis ij. q. iij. consuluisti ubi ha/
bes quod qui tales suffocat est homicida.

Lectisternium Lectisterniū quod sit non.
icle. ne in agro de sta. mo. in glo. in v. lectister/
nijs adde quod habet apud historicos erat enim
apud gentiles ritus placandi deos iratos.

Legatarius Legatum

¶ Legatarius admittitur in testem in causa testi/
quod non sequitur valet testium ergo et legatum nec
eo dicit Innocentius in. c. quoniam de testi.

Item adde quod legatarius potest esse testis in testō
quod aliter dicitur modo quod ex testō puta ex codi/
cillis ita dicit Jo. an. in. c. in sup. de testi.

¶ Legatarius qui petit legatum non debet oc/
cludere rem sibi dari seu tradi gl. sing. isti. de le/
ga. § nostra.

¶ Legatarius in re sibi legata dicitur esse heres
text. in. l. quotiens. ff. de here. insti. et ibi cor.
in glo.

¶ Legatarius impugnans factum heredis
non repellitur tamquam indignus text. in. l. lucius. §.
sem promia. ff. de le. ij.

¶ Legatarius cui fuit legata res aliena et pos/
sessa per testatorem si postea impleat prescrip/
tio per heredem habet rei vindicationem gl. i. l. j. §.
fi. ff. de eo p. q. fac. erit.

¶ Legatum relictum consanguineo pauperi.
videtur ad pias causas glosa. est singularis i. c.
ij. de sepult.

¶ Legatum incertum respectu quantitatis
factum ad refectionem vie valet et debetur tex.
est sing. in. l. quidam. ff. de le. ij. ubi vide.

¶ Legatum hereditatis cedit a die mortis tes/
tatoris vt. l. lucius. §. filiam eo. ti.

¶ Legatum relictum alicui in tribus terminis in/
telligitur in tribus annis. l. legatum. ff. de adimē. le.

¶ Legatum caducū vel quod habet iniciū ex persona
legatarij sine honore renūciat apud heredem text. ē
notabilis i. l. alūne. §. ticia. ff. de adimē. lega.

¶ Legatum factum alicui ad certum tempus
finito tempore reuertitur ad heredem gl. i. l. fi. C. de leg.

¶ An valeat legatum lego secundum vel put/
dixerit quidam sapiens vide glo. in. l. illa insti/
tutio. ff. de here. insti.

¶ Legatum factum uxori a marito ignorante
rem esse alienam valet et debetur nisi testator
rem quod legat putaret esse suam puta quia emit
a pupillo credens emptionem valere glo. in. l. si
domus. §. j. ff. de le. j.

¶ Legatum alternatiuum non transit a morte
testatoris nisi facta electione gl. in. l. si in rem
ff. de rei. ven.

¶ Legatum relictum in testō in quod est apposta
clausula codicillaris debetur dato quod testum rui/
patur natiuitate postumi casus est in. l. gene/
raliter. §. ex testō ff. de fideicō. li.

¶ Legatum in diem non transit dominium a
morte testatoris tex. est in. l. sempronius. artal/
dus. ff. de usufruc. le.

¶ Legatum semper presumitur repetitum adueniē/
tibus ab intestato quod erratum fuit in qualitate
glo. in. l. eam quod C. de fideicō.

¶ Legatum non scriptū transit ad substitutum vel
coniunctum cum onere legatorum relictorum ad pias
causas glo. in. l. j. §. j. C. de cadu. toll.

¶ Legata debentur ex autoritate ex causa etiam si
testamentū fuerit ruptum de iure priorio per
tabulas non in d. aut. ex causa d. libe. pte. et. l. fi/
lio. ff. de in ius. rup. tes.

¶ Legatum relictū simpli filio videtur relictū con/
templatione filij C. de usufruc. l. ex libris

¶ Legatum relictū in codicillis non debetur nisi here/
ditas fuerit adita in testō et hoc quod nullū factū
est testum tex. est in. l. in. ff. de testa. mili.

¶ Legatum factum uxori per maritum si cum libe/
ris decesserit intelligitur de cōibus glo. ē sing.
in. l. cum uxorem. ff. quod di. lega. ce.

¶ Legatum relictum in testō in quod est prohibi/
bita falcidia si heres non adit hereditatem mi/
hilominus debetur tex. est i. aut. de here. et fal.
§. si vero expressum coll. j.

¶ Legatum non potest peti non adita heredi/
tate nisi sit relictum etiam a rementibus ab in/
testato non de testa. raimaldus i. glo. vide not. in
l. ea quā C. de fideicō. et in aut. ex causa C. d.
lib. pte. vel ex hē. sed tunc necesse ē adire heri/
ditatem ab intestato per ea que dixi s.

¶ In legatis ad pias causas potest procedi de plano sic
libello et sine litis contestatione Spe. in. ti. de m/
stru. edi. §. nunc vō. per. l. vij.

¶ An i legatis ad pias cās sit necesse ut adeat hereditas saltē ab intestato et multa alia circa istū articulū vide p doc. et marie Ang. m. l. eā quā. C. de fideicō. et l. si hereditas. § si de fūcto. ff. de peti. here. adde Bar. et Bal. i. l. j. C. de sacrosan. ec.
¶ Si legatū ad pias cās efficiat caducū an t. maneat penes heredē vel magis d. conuertit i aliū pū vsū vide Bar. i. l. p. filiū. § tusculan. ff. de le. iij. et i. l. legatū. ff. de usufruc. leg. m. c. nos qdem de testa.
¶ In q loco deat peti et solui legatū vid Bar. m. l. cū res. ff. de le. j.
¶ In legatis debēdis inspicit tps mortis testatoris pñ si dicat lego omē frumētū meūz intelligit qd hz tpe mortis vide i. l. si seruus. § q qnq. ff. de le. j. bonus tex. i. l. si vxoris. C. d. cōdi. mser.
¶ An legatum pluriū rez sit vnū vel plura vide Bar. i. l. scire debemus. ff. de p. b. ob. qd fac ad statutū q cauet q de qlibet legato soluat gabella.
¶ An qs videat agnosce legatū eo ipso q qs n̄ repudiat Bā. i. l. p. pcuratori. § si ff. d. solu.
¶ Quid i portz legatū factū p testatōre here di cuiq debetū reape vid Bā. m. l. si is cui. § i. ff. de solu.
¶ An legatū factū mlieri si nō repetierit dotē illa recipiēte dotē a spōte soluēte deficiat Bā. m. l. amplius. ff. rem ra. ha.
¶ An legatū factū p incertis male ablati dicat ad pias cās Bar. videt dicere q non in qdā consilio suo qd incipit pistoriensis.
¶ Secūduz ius. ff. legatarij hnt tacitam hypothecaz Bar. i. l. creditoz. ff. de solu.
¶ Quādo vrō legat viro i dubio videt facere aio cōpensandi cū eo qd vir lucrat ex dote secundū Bar. m. l. si cū dotē. § si p. ff. so. ma. qd dic esse notabile.
¶ Quid importet legatū rei pignori obligate a testatore vel etiā a legatario testatori vtr extraneo Bar. m. l. si tibi in pñ. ff. de le. j.
¶ Si testator legat qdquid hz in aliquo loco an remiant postea quesita existentia in loco vide Bar. m. l. certaz. ff. de testa. tut.
¶ An possunt peti legata ex testamento eius qui postea filios suscepit Bar. m. l. in cōfirmādo. ff. de cōfir. tut.
¶ An et qñ ius vel augmentū supueniēs testatori in re legata cōfirmet vel augeat legatū Bar. m. l. seruū filij. § si ff. de le. j.
¶ An et qñ legatarius pluriū rez potest vnū legatū agnoscere et aliud repudiare vel legatarius vnus rei pōt legatū p pte agnoscere et p pte repudiare Bar. i. l. nemine. ff. de le. ij.
¶ An et qñ finita cā legādi finiat legatū vid de Bar. m. l. si is ff. de le. ij.
¶ An de legatis factis ad pias cās detrahatur trebellianica Bal. i. l. j. C. de sacrosan. ecc.

¶ An legatū p dote vel i cāz dotis dicat ad pias cās dic q sic q pūm ē q mulier nō remaneat indotata et q maritus nō hēat vxorem sine dote p. l. cū is q. § mulier. ff. de cōdi. mdeb. qd no.
¶ Legata hoc mō facta qsq̄uis mibi heres erit det ticio zc. intelligūt repetita ab intestato glo. ē sing. i. l. ex duobz. § j. ff. de vul. et pup. et ibi Bar. et Bal. i. l. eā quā. C. d. fideicō. et ibi do. meus Rapha. ful.
¶ Legata facta ab intestato tacite repetita a substituto intelligūt vt l. licz impator. ff. d. le. j. et l. iij. C. ad trebel. qd tamen intellige nisi nominatiz essent facta ab instituto ipso q tunc nō vident tacite repetita p. l. j. § id qd ex substōne. ff. ad. l. fal. qd no.
¶ Qualr pbet de mēte testōis fuisse q legatū duplicatū bis soluat vide Bart. i. l. lucius. ff. de le. ij. adde q i dubio nō videt duplicatū seu repetitū legatū h magis videt testōr pluries loq qz pluries legat vt l. plane. § si ea de. ff. de le. j. et l. meui. § eū q. ff. de le. ij.
¶ Legatū optionis tñsmittit etiā electione nō facta vt l. si. in prin. C. de codicil. glosa et doc. i. l. si heres. ff. de op. le. qd dic rez i electione rez secus i electione psonaz vt l. cū qdā et ibi Bart. ff. de le. ij.
¶ Legatū nō viciat ppter defectū causē finalis adiecte legato secūdu d. me. Rapha. ful. in l. eā quā. C. de fideicō. p ter. i. l. cū tale. § fal sam. ff. de cōdi. et demō. sed ille. § si bene ponderet nō loq i cā finali h magis impulsua.
¶ An legatū p pñiam remotū quod fieri potest vt l. fideicōmissum. C. d. fideicō. et l. j. C. de le. intelligatur reuocatum ipso iure vel ope exceptionis vide in preallegata. l. fideicōmissum. C. de fideicō. et m. l. j. C. de le. Bar. m. l. heres palā. § si qd. ff. de testa.
¶ Si legent vestes vxori vel alijs seu pñiū restitū an veiat culcitra de serico vel alie vestes dominales Bar. i. l. libroz. § si ff. de le. iij. et i. l. medico. § j. ff. de aur. et ar. le.
¶ Si legat fūdus ad usufructū vel alimenta an tale legatum extinguat cū psona vel transeat ad heredē legatarij vide Bart. m. l. libtis in pñ. ff. de ali. et aba. le.
¶ Qñ testōr legat vxori ea que erant in camera sua nō remiunt inducta eo ignorante vide Bar. m. l. cum ita. ff. d. le. ij.
¶ An cā legatū limitet legatū vide i. l. libertis in pñ. ff. de ali. et aba. le.
¶ Qñ legat apotheca sine statuto an remiat locus tantū vel merces vel vtrūqz Bar. i. l. cuz pater. § mense de le. ij.
¶ In legato vestium et ornamentorum non remiunt prohibita per statutum portari vide Bar. i. l. qzuis. ff. de au. et ar. le. add qd idē nō.

¶ An legato argento remiat signatū dic q nō in l. qntus ff. de aur. et ar. le. et ibi rōnem.

¶ Legato calice gñaliter i dubio intellī d ar gēteo et legata planeta i dubio itelligit de ses rico Bar. i. l. ticia. ff. de aur. et ar. le.

¶ Legato castro simplr an remiant arma et instrā reptā i castro vide hāc qonē p Jo. an. i addi. Spe. i. ti. d iur. o. iudi. G. j. v. q aut.

¶ An legatū factū vxori vltra quātitatē tax ataz p statutū adiecta tamen distributōe va leat Itē aliā qonē de minore leganti matri p aia vide Jo. an. i addi. Spe. i. ti. d instru. edi. G. nunc aliqua v. et scias in fi.

¶ Si legatū fūdus et si heres nō soluerit q tūc soluat mille legatario noie pene an le gatarī moriēs tūc mittat i herede suū legatū fūdi cū adiectōe pene vt q sic q pēa ē qd accessōriū ad legatū oriū tamē ē veri p tex. i. l. si penā et l. cū sine. ff. qñ di. le. ce.

¶ An i legato restitūz factū mulieri vel vxori remiat ornamēta restitū aurea vel argētea viz di qdā cōsulē q nō eo q ornamēta pncipālī nō cedūt illi vt ē glo. i. l. ij. ff. de pe. le. alij dire runt oriū p. l. et si non sint G. puemiam? ff. de aur. et ar. le. vid. l. cū aux. et ibi Bar. eo. ti.

¶ An legatarius pōt esse testis in cā legati de testi. m. sup. in glo. iij. q. iij. itez nullus de testi. cum nūcius.

¶ Legatū factū vxori q sit dñā massaria et usufructuaria x. qñlter intelligat glo. i aut. h locuz. C. de secū. nup. Spe. ti. q fil. sint legat. qd si qd ita dixerit i testamēto Bart. i. l. si ita ff. de ma. testa. et i. l. cēturio. ff. de vulga. et pupil. et i qdā cōsilio suo qd incipit pter ma ioli Hosti. i sūma d pigno. G. qñlter v. sed qd Cy. i. l. j. C. si mul. secū. nup. Bart. i. l. ticia. G. si ff. de le. ij. fac tex. in l. credito. G. lucius ff. manda.

¶ Si filie legata sūt cētū si nubat et illa reli gionem intrat ea ingrediēte religionē dz ha bere cētū Jo. an. i addi. Spe. sup. rubrica de sta. mo. Bar. i. l. ij. ff. de his que pe. no.

¶ Legata pure vel i diē incertū cedūt a mōte testatoris nō trāsmittūt vt i. l. j. G. iij. nouiss. mo et G. cū aut de cadu. tol. si vō sūt legata cō ditōnalia cedūt adueniēte cōditōe nisi talis cōditō essz omio extitura vt ibi no. glo.

¶ Legatarij gñati de dādo vel pñtādo aliqd licet sint legatarij ex dispibz pñbz tenentur nihilo minus pro vniuersali secus i hereditibz qui tenent p portione hereditaria tex. ē sin. iuncta glo. m. l. j. G. sed vt. C. de cadu. tol.

¶ Legata tripliā actione peti possunt vidli cet psonali rei venditōe et ipothecaria Spe. i. ti. de act. et pe. G. sequit illud vō no. glo. i. l. iij. C. de le. glo. i. l. j. C. coia de le. ff. de iudi. l. qd delegat glo. j. msti. de le. G. nostra i glo. ipothetaria Bar. m. l. in bello. G. si quis suum

ff. de cap. et postli. reuer. Spe. in ti. de tes ta. G. j. ver. et nō q.

¶ An et qñ valeat legatū rei aliene vide i. l. cū alienā. C. de le. Insti. de le. G. nō solū no. de te sta. filius et qd ibi no.

¶ Si testōz legat ticio cētū q sūt in tali archa et ibi repiāt x. an heredes teneāt vltra x. Jo. an. dicit q nō i addi. Spe. ti. d fruct. x. iteres. G. j. v. sed quid si debeo.

¶ Legatarius heres institutus pōt repudia ta hereditate cape legatum vide in l. cum res sponso. C. de le.

¶ Legatarius vltra legatum grauari nō pōt vt l. impator. ff. de le. ij.

¶ An legatis his q qñ habz in ciuitate remiat ea que quis habz i suburbijis Barto. m. l. ij. ff. de verbo. significa. cū videt de hoc in l. vxo rem. G. legauerat. ff. de leg. iij. facit qd dixi sō dictōne ciuitas.

¶ Si maritus legat vxori omne frumentūz qd hz in domo et illud mortuo testatore cō sumitur et tātūdē loco illius reponit an illd re miat in legato Bar. q sic i. l. si seruus legatus G. qui quinq. ff. de le. j.

¶ An legatū et institutō sint de iure ciuili gl. est sin. i rubrica. ff. de acqui. re. do.

¶ An cōditio legati deficiēs sine culpa legata ri. faciat deficere legatum videlicet si testatō legat r. fratribz si eū sepelierint in tali loco ecclesie postea moritur excoicatus ita q iure phibente ibi nō potest sepeliri admittantur fratres ad legatum vel non not. Bar. i. l. mī les. G. si ff. de adul. Bal. m. l. j. C. de insti. et sō sti. sub cōdi. fac. i. pe. q.

¶ Si legatū factū ē ecclesie prochiai que p rochia habet duas ecclesias Itē si legat eccle sie prochiai et testator postea mutauit pro chiaz cui debeat his casibz legatūz vide p Al be. i. l. j. C. de sacrosanc. ec. doc. i. c. ij. G. cū autē de sepul. li. vj. vbi bonus tex. glo. et doc. d te sta. iudicāte. ff. de condi. et demon. l. q cōditio. G. j. Spe. i. ti. de instru. edi. G. nūc vō. v. qd si aliquis legauit r.

¶ Pater legat filio suo libros suos legū si stu duerit i legibus Itē libros suos medicine si studuerit in medicina filius studet in legibz et medicina an deat habere omnes libros no. Bar. i. l. si. i. pñci. C. coia de le.

¶ Qualr itelligatur legatū pōderis vid Bar. i. l. si. i. ff. de reb. dub.

¶ Que dicātur legata ad pias causas colliz gl. ex his que no. Spe. i. ti. de instru. edic. G. nūc aliqua ver. et scias et ibi Jo. an. i addi. di caz. j. sub dictōe pietas.

¶ An legatū factum ad pias cās pōt in aliuz vsū conuerti et p quē sine cuius autoritate n. Bar. m. l. legatū de vsufruc. le. tex. et glo. i. cle. qz contingit de reli. domi. adde quod dixi sō

dictōne epūs.

¶ An ex legato facto i singulos annos statiz
agi pōt p toto tpe no. i. l. j. C. de fideicō.

¶ An legatū certe rei expiret si testōr viues
postea soluit illā legatao vel tradidit n. Bā.
i. l. lūci⁹ ff. de le. ij. ad d. l. lūci⁹ ij. § i. puberē co.
ti. et. l. fi. C. de le. ff. ad. l. falc. l. cū q. § fin. ad de
op. ter. et glo. q allegat iura bōa i cle. duduz
§ rez. sup. v. datis de sepul.

¶ An legatū sēm vt i die sacti frācisci soluat
fratribz vna pittātia itelligit de qlibz anno
vel semel tātū Bar. diē q semel i. l. cū qdaz. ff.
de admē. le.

¶ Si factum ē legatū p missis canendis tali
die i tali ecclia et tali die illa ecclesia ē mterdi
cta qd fiet vide Bar. i. l. legatū. ff. de vsufu. le.

¶ An legatū factū ecclie sō mō et cōditōe pōt
p epm vel aliū mterpretari seu declarari q ad
modū vel cōditōez Jnno. et doc. de pbe. sigfi
catū i cle. qz cōtingit de reli. domi. Bar. i. pal.
l. legatū. ff. de vsufu. le.

¶ Legatū factū ecclie p ficit ad salutē aīay
ter. ē de re. pmi. iustū / d testa. requisiti a ibi
no. et adde q talia legata p ficiūt ad remissis
onē peccatorz de pe. di. j. quā obrem xij. q. ij
aīe defūctorz doc. i. c. ij. de cōsue.

¶ An si cōditō legati facti ecclie deficiat fa
cto plati noceat ecclie q ad asscūctōez legati
dic q nō d cōdi. appo. rez. d dōa. c. fi.

¶ Si legatari⁹ hūit a testōe ante mortē lega
tuz nō pōt petē illud post mortē ab hēde vid
glo. i cle. dudū de sepul. dixi s.

¶ Si legat⁹ ticio qlibz āno modius frumēti
a si illū heres nō soluerit legē ticio centū an
ppter nō solutōez pmi ām heres teneatur ad
centū cāus ē nō bilis q sic i. l. j. § fi. ff. d pe. le.

¶ An p legato nō ad pias cās pē vbi vid.
agi corā epō no. de testa. Joannes.

¶ An valeat legatū de cōstruēda domo vfmō
nasterio nō adiecto certo loco doct. de testa.
nos qdē ter. q sic ff. de cōdi. et demō. l. q cōdis
tio. § fi. fac eo. ti. l. testō faciūt no. ff. d v. ob.
l. q isulā. ff. de eo qd cer. lo. l. ij. § si quis isulā
Spe. ti. de mstr. edi. § nūc vō v. qd si testōr.
¶ Quid si testōr legat p aīa sua ad disposi
tionē talis vel put talis disposuerit a nō dis
cit qd neqz quātū an valeat tale legatuz vide
hāc q. i terminis i cle. j. de testa. p d. Card.
flo. q. xxvij.

¶ An valeat legatū spēi generis vel alterna
tim et cuius sit electō glo. et doct. i. l. legato
ff. de le. j. et i. l. lūcio. ff. de le. ij. glo. et doc. in
c. iudicāte de testa.

¶ Quid si testōr pmo legat geūs postea spe
ciem sub eodē genere eidē vel diuersis an le
gatū spēi dirimat vel extinguat legatū genes
ris dic vt no. i. l. q hoīem. ff. de admē. le. et. l.
hoc legatū ff. de le. ij. ff. de fūd. mstruc. l. que

sitū. § pe. et. l. cū delaiōis. § cui eo. tit. ff. de le.
ij. l. heres meus. § pe. ff. de aur. et ar. le. l. j. § si
duo vide no. p Dy. i. reglā generi li. vj.

¶ An valeat legatuz reipublice vel ecclie vel
saltē deat extimatō no. i. l. apud iulianū. § pl
timo. ff. d le. j. doc. i. c. fili⁹ de testa. vbi Jnno.
tenet q nō quē coiter sequūt doct. p q fac. l.
inter stipulatē. § sacra. ff. de v. ob. et. l. cōtis
nuus. § cū qz eo. ti.

¶ An legatū possit cōferri ad volūtātē alte
ri⁹ no. i. l. fideicōmissa. § qz qz. ff. de le. ij. Bā.
i. l. j. ff. de le. ij. Jnno. et doc. de testa. cum tibi
dixi aliqd s.

¶ An legatū factū vxori si caste a honeste vi
xerit debeat sibi si nupsit Bar. i. l. j. § fi. ff. ad
trebel. Bal. i. l. j. ij. et ij. et i. aut. cui relictū. C.
de mōi. vi. tol. xxvij. q. j. sic em vbi cū maris
momo stat pudicitia.

¶ An r qn legatū factū a creditore debitori
vel a debitore creditori videat factuz animo
compensandi no. in. l. si cōpensandi p glōa et
doc. C. de here. insti. et i. l. filia legatorz. C. d
le. et. l. omimode et. l. omimodo et. l. scīm⁹. C.
de inoff. testa. et est cōclusio q debitū ex iur
dispone cōpensat secus si ex hoīs dispositis
one qd ego soleo limitār p. c. officij de testa.
vbi p d. Anto. et mod. add no. i. autē. pterea
C. vñ vir et vxor a in. l. si cū dotē. § si p. ff. so.
ma.

¶ An et quando d legat⁹ fact⁹ epō ecclesia ca
thedralis hēat portionē et cō plē n. de testa.
requisiti dicā. j. sub dictōe quarta.

¶ Legatari⁹ occupās legatū ppa autoritate
tenet hēdi ti. legati vt ff. q. le. l. j. i p. glo. d
testa. raynald⁹ x glo. i. c. fi. de suc. ab itesta.

¶ A q tpe trāsit dominiū rei legate in lega
tarium no. ff. de le. j. l. si cui legat⁹ glo. x doct.
de testa. raynaldus et. c. raynucius.

¶ An legatum factū in minus solemni testō
debeatur saltem in foro conscientie doc. q sic
in. c. qz pleriqz de immu. ecclē. vbi Jnno. vide
etiam ibi an legatarius possit recipe et retis
nere cū cōscia integrum legatum si nō sit fac
ta detractio falcidie p heredē Jnno. ibi diē q
sic alij doc. distinguūt de quo dic vt ibi.

¶ An valeat legatū factū p prem filio spus
rio p alimētis Bart. q sic in. l. fi. ff. de his q vt
indig. et. l. fi. C. de na. lib. idē Bal. in. l. j. C. de
sacrosanc. ecc. et vide do. Car. flo. i. c. cū hēz
de eo q dur. in ma.

¶ An nō valēs testari possit legare p aīa sua
doc. q sic de testa. ad hec Jo. an. i. c. qz qz de v
su. li. vj. Bal. x. col. de pac. cōstan.

¶ An legatum ecclesie factum ab excommu
nicato pōt per ecclesiam recipi Jnno. de sen.
ex. cum volūtate.

¶ An legatum annuuz duret perpetuo vel vs
qz ad certos annos Bartolus in. l. si vsu

fructum ff. de usufruc. le. vide pe. de peru. i tractatu cano. por. pte prima. c. viij.

¶ Si testor legauit ecc. dispēdēda inter pau-
peres p male ablati postea mutata volūta
te legat tantū centū quot debeant vide 2 ap.
m. c. ij. c. ceter. de usur. li. vj.

¶ Licet non valeat legatū factū collegio il-
licito valet tamen factū singularibz de colle-
gio no. Jo. an. de rel. do. c. j. lib. vj. x. coll. de
pac. iur. fir. c. ouenticulas.

¶ Si testator legat annuatim ecclesie fructus
fundus an fundus sit obligatus Spe. ti. de
loca. c. nunc aliqua rer. lxx.

¶ Si legat aliquid clerico vt sit tutor quod
esse nō pōt an deat hēre legatū Arch. q. sic xx
iij. q. j. ciprianus.

¶ An legatū factū puellē si nupserit debeat
ei si nupserit anteqz sit viri potens Jo. an. m. c.
ei cui de pben. li. vj. idē i addi. Spe. ti. de tes-
ta. sup rubrica.

¶ An de legatis ad pias cās detrahāt debita
portio iur. nature glo. i. l. si qd ad declinandā
C. de epi. et cle. quid de falcidia et trebelliam
ca dixi s. adde glo. de testa. c. j. li. vj. do. Ant.
m. craynaldus i si. de testa. Spe. i ti. de i tr.
edi. c. cōpendiose v. h. cū deductio adde qd di-
xi sub dictōne falcidia.

¶ An legata facta ad pios vsus possunt dis-
pensari p epm etiā i repatōez eccie Jo. and.
de testa. i. c. si. li. vj. pe. de pe. m tractatu ca-
nomice portōis pte pma dixi sub dictōne epf.

¶ An legatū factū alicui loco q postea p ses-
dez aplicā alteri loco pcedit deat illi secūdo
loco vide Jo. an. i. c. j. de reli. do. li. vj.

¶ An si testor legat cētū p aia sua deant i il-
lis centū pputari expēse funeruz dic q nō qz
sūt solatia viuoz xij. q. ij. anime defūctoz n.
Abb. m. c. i. nostra. de sepul.

¶ An si testor legat certaz quātitatez annuas
tim distribui de certo fundo p aia sua et ex il-
lo fūdo nō recipiūt tot fruct? an fiat supple-
mētū de alijs bōis Spe. i ti. d fruct. x interef.
c. j. rer. qd de libris Jo. an. i. c. rex. de odi. ap-
po. Bā. i. l. iter stipulatē. c. sacra. ff. de v. ob.

¶ Legatū factū in carceratis censet ad pias
cās no. i. l. id qd paupibz. C. de epi. et cleri.

¶ Legatū factū ad edificatōez hospitalis cē-
set pū 2 ap. i tractatu suo in synodo i. j. q. x
q dicāt legata ad pias cās vide Spe. ti. de in-
stru. edi. c. nūc v. o. v. et scias de hoc legato ad
ecclesiā edificādā vel hospitale vide Ange. in
cōsilio suo cxxvij. quod incipit bona.

¶ An si expēse sūt faciende p re legata deant
fieri de re legata vel sumptibz heredis glo. et
doc. de testa. iudicante.

¶ An quis videatur acceptare legatum si
statim q scit nō repudiāt Bā. i. l. ratū. ff. d sol.

¶ An valeat legatū p missis dicendis si nō

exprimat p quē et de qbz missis pe. de peru.
in tractatu ca. por. par. j. c. viij.

¶ An legatū factū ex dīcato teneat Arch. xx
iij. q. ij. sane ij.

¶ An si legat cētū paupibz bricie distribuē-
da inter eos et nomnatiz tribz paupibz legā-
tur xx. p quolibet deant isti tres habere pte
in illis cētū Archi. t. q. sic xij. q. v. q. ioānes
adde opt. tex. ad materiā et qd ibi no. Bar. i.
l. si seruus cois. ff. de sti. ser. i. j. q.

¶ Si legat fratribz cappa et priori biblia an
prior hēat verūqz dixi sub dictōne ghale.

¶ An valeat legatū usufructus ppetuum fa-
ctū paupibz p prietate penes aliū remanens
te vide tex. i cle. exiui de v. b. sig. qd no.

¶ An et qn legata debeantur vel non heredi-
tate nō adita et qd hoc caū de legatis ad pias
causas glo. i. v. adeūte et ibi doc. de testa. ray-
nald? Bar. i. l. j. C. de bo. vac. li. x. et i yca. ff.
de acq. here. et i l. eā quā. C. de fideicō. et i l. j.
C. de sacrosac. ec. vbi etiā Bal. glo. i aut. si ca-
ptiui. C. de epi. x cle. no. i. c. i pntia de pb. ad
de quod dixi sparsim s.

¶ An testor volēs legare aliqd nō capaci pōt
grauare heredem vt aliquid sibi restituat vi-
de Bar. i. l. ita fidei. c. j. ff. de iur. sis. quod not.

¶ Si legans aliquid ecclesie pro chiali hñs
duas prochias cui debet legatū vide Jo. an.
de sepul. c. ij. li. vj.

¶ An legatū factū religiosis q i coī p prium
hēre n pnt vēdi deat x eis dē i elemosynā tradi
glo. de reli. do. c. j. li. vj. faciūt no. p doc. de p-
ba. i psetia Archi. xix. q. iij. q. Ang. i consilio
suo lxxiij.

¶ Si legat aliqd monacho x caū q abbas fa-
ciat sibi qonē reuocat an valeat glo. et Bar. i.
l. lucius c. tres heredes ff. ad trebel.

¶ Quid si legat alicui x p qdriēmū in festo
sue capelle ā tale legatū deat solui i qlibz āno
an tātū i fi. qdriēmū tex. i l. cū eāt. ff. d ānu. le.

¶ Licet dicat q legatum factum ad certum
prium vsuz nō pōt i aliū conuerti sine licētia
sedis aplice Bar. m. l. legatum. ff. d usufru. le.
tex. i cle. ij. de reli. do. et dixi s. hoc limita si i
illum vsu pōt vtiliter fieri alias pōt ecclesia
autoritate epi in aliū vsu conuerti vñd si
testator legat xx. p calice dando tali ecclesie
et ecclesia non indiget calice sed magis missas
li pōt autoritate epi fieri mutatio talis legati
caus est singularis i l. legatā municipio pecu-
niam. ff. de admis. re. ad ciuit. pti. x ita ibi te-
net Bar. et sic alias practicaui i dioc. mea ad
de ad materiā qd dicā. j. sub dictōne volūtas et
sub dictōne vsus et adde qd n. Bar. i. l. pater. c.
tusculanus. ff. de le. iij.

¶ Si lego alicui terciā partem fructuum sū-
di mei an heres pōt dare terciā ptem extima-
tionis mutato legatario dic q sic per casum

nobile i. l. fudi ff. de usufru. lega. fac. l. liberto
ff. de ammu. le. l. mibil. ff. de le. j.

¶ Quid si legat monacho et cau q abbas faci
at sibi qone legat extraneo et qn ille extrane
us possit petere vid Arch. xix. q. iij. qz igredie
tibz Jo. an. de sta. mo. cu ad monasterium.

¶ Legatu factu alicui si voluerit no trnsmit
tis late declarataz volutate ff. de lega. j. l. si ita
legatu. G. illi si volet / no. xxv. q. ij. G. cu ergo.

¶ An si legat sacerdoti deat legatu ecclesie
no. ff. de re. dub. l. ij. ff. de ammu. le. l. amua. C.
de epi. et cle. aut. licentiam.

¶ Si legat sacerdoti hnti ecclesia i ommedam
videat legatu intuitu ipsi? ecclesie ide si legat
monacho hnti bnficiu manuale videat legatu
intuitu ipsi? bnficij de testa. requisiti x ibi no.

¶ Vbi petat et soluat legatu no. ff. de iudi.
l. quod legat et l. fin. Cy. i. l. j. C. vbi fideico.
pet. opor. no. i. l. j. ff. de admis. le.

¶ An legata debeant vbi testametu no tenet
roe pteritois vel exheredatōis no. ff. de fideico.
l. j. ff. de inof. testa. l. papinian. G. fi. i glo. ad
de glo. C. de liber. pte. aut. ex ca et ibi Cy. i p
ma oppo. Bar. i. l. filio. ff. de inuis. rup. et irrit.
testa. et ibi Bal. ff. de le. psta. l. filiu. G. omnibz
vbi etiā Bar.

¶ Legatu factu mulieri si nupserit an deat si
nupsit x postea vidua fiat vid Ang. i consilio

¶ An legatu factu mulieri donec suo xxv. q.
honeste vixerit licet alia facta no sit substitutio
vlfacta no expirauit p mote substituti dz apd
legatu remane vlapud heredem vide gl. x Ba.
i. l. ticia. G. fi. ff. de le. ij.

¶ An legatu factu de aliq re qua testor tene
bat alteri restituere valeat saltē q ad extimarō
nem glo. q sic in l. vnu ex familia. G. sed et si su
du i glo. sup v. oneratum ff. de le. ij. quaz ibi
etiā seqf Bal. aliā glo. adde sup v. medietate
tem in craynucius de testa. d q tamen alias
dubitauit legedo. l. qd i rex. G. j. ff. de le. ij.

¶ An legatu factu alicui ita q neq ipse neq
qz heredes sui alienet legatario mortuo i vi
ta heredis debeat heredibz legatarij vid Ans
ge. i consilio suo lvi. qd incipit dña andrea.

¶ Legatu factu alicui no dicat factu ei? he
redi licet heres ex psona sua legatarij remiat a
lias Ang. i pallegato consilio lvi.

¶ An legatu factu vxori si cu liberis stare no
potuerit et post mortem vxoris relictū ecclesie
vxore stante cu liberis continuo debeat eccle
sie post mortem vxoris vide vnu pulchz consi
liū do. Bal. qd incipit an conditio.

¶ An legatu mobiliū factu p dote alicuius
ecclesie hēmitay valeat Ang. i consilio suo cc
xxij. alias ccxxv. quod incipit in themate.

¶ An legata in testameto dicat repetita i co
dicillis cu eisde q litatibz et conditombz vide
Ang. i consilio suo ccxxv. alias ccxxvj. quod

incipit quoniam in vltimis.

¶ Qualiter intelligit legatu certe qualitatis
factu i bonis testatoris et qd importent vide
Ang. i consilio suo ccxxv. quod incipit noua.

¶ An legatu factu coheredi p pte q no valz
saltē virtute clausule codicillaris debeat vid
Ang. s. p prime consilio.

¶ In quo dicit legatu a donatōe no insti. de
lega. G. j. in glo. donatō. ff. de le. ij. legatu et
in q dicit a fideico misso no insti. d leg. G. sed
no vsq i glo. x. C. coia d le. l. j. i glo. omnibz
et ibi Cy. in j. opp. et i. l. ij. eo. ti.

¶ An valeat legatu rei que ē legatarij si tes
tator vel alius heat aliqd ius i ea not. ff. de le.
ij. l. meus. G. fudo i glo. fi. et ibi no. Bar.

¶ Si res alia euicat an hēs teneat de euic
tione n. Cy. i. l. cu aliena. C. d le. n. i. l. ij. C. de
uic. vid Ba. i. l. cu p. G. euict. ff. de le. ij.

¶ An legatu accrescat collegatario vel no n.
insti. de le. G. si eadem res in glo. not. in l. mu
lieri in glo. fi. et ibi Bar. ff. de codi. et demons.

¶ An legatu accrescat cu onere collegatario
vel substituto no. C. d cad. tol. l. j. G. sin autez
ad deficientis in glo. no setiat et ibi Cy.

¶ An testor alienado re legatū videatur adi
mere legatu no. msti. de leg. G. si re sua et ibi
glo. no. C. de le. l. q post et ibi Cy. Ba. ff. de a
di. le. l. rem legatam.

¶ Quid aut si alteri legat an videat adime
re legatu primū. C. de leg. l. si fortidianuz et
ibi Cy. et an in illis casibz adimat exceptōe
vel ipso iure vide in l. datū. C. de le. dixi s. se
cudu Bar. i. l. heredes palā. G. j. ff. de testa. que
etiā vide i. l. ij. G. fi. ff. de admis. le.

¶ An legatu factu i testō pot adimi no mu
tato testō et qliter no. ff. de testa. l. hēdes palā
G. j. i glo. et ibi Bar. plē i aut. de restitu. fidei
co. i glo. j. col. ix. Jo. an. i addi. Spe. ti. d te
sta. G. j. v. an qd factu ē.

¶ An legatu viciet pte falsa caz vlf modū n.
ff. de pac. l. si cu re i glo. exceptōe vide i. l. j. in
glo. fi. et ibi Cy. C. de fals. ca. adiect. le.

¶ An legatarius cui iussus est heres vendere
statim oblato precio possit rem vendicā vlf
tantum personali actione agere Bar. i. l. pro
rem. G. agri. ff. de le. ij.

¶ Si aliquis legat pannos ad vsuz hominis
qualr intelligat tale legatu Bar. i. l. diuus. ff.
de bo. dāna.

¶ Qn habēs tantū fūdum i bonis legat il
lum fūdū vni x cetū. alteri an ambo occurrāt
i fundo Ang. tenet q sic i. l. si non cōposita. ff.
de testa. mili. do. meus Rapha. i d. l. qrebat
seqf Ang.

¶ An legatu annuū psuat cā alimētoz n. ff.
de transac. l. cu hi. G. si i annos Bar. in l. eū qui
ita. G. q ibi. ff. de v. ob.

¶ An legatum presumatur annuuz si dies est

reiterabilis vel nō no. Bar. ff. de annu. le. l. cū quidam.

¶ An legatū ānuū sit vnū et an requiratur plu- res p̄scriptōes no. i. l. de pupillo. § si p̄libus i gl. remissioes et ibi Bar. ff. d. no. ope. nūc. ff. qñ di. le. ce. l. si cū p̄finitōe et ibi Bar.

¶ Qñ cedat dies legatū no. insti. de lega. § si peculū i gl. et ibi vide i. l. si vxorē i gl. fi. C. de adic. infer. Bar. i. l. qdā cū filiū. § fi. et. l. fili- us. ff. de v̄b. ob. et. l. si ff. de sti. suo. no. d. reg. iur. l. q̄ legata i gl. Bar. ff. de le. ij. l. cū p̄. § sur do vide i. l. qdā cū filiū ff. de here. insti.

¶ An legatū additōnale tñs mittat ad suos n. ff. d. verbo. obliga. l. si is cui a ibi Bar. § glo.

¶ An legatū p̄ picturis s̄ctoꝝ dicat ad pi- as cās no. ff. ad. l. fal. l. lmea margaritay in fi.

¶ Si legatū ē factū ecclie vel canonicis vel a- lijs pluribz et multas similes q̄ones vide per Cy. i. l. j. C. de sacrosac. ec. et i. l. ij. et ibi Bart. ff. de re. du. ff. de cōdi. et demō. l. q̄ cōditio de testa. requisiti. Spe. ti. de instru. edi. § nūc ve- ro aliqua rer. qd si aliq̄s.

¶ An legatū pōt p̄ pte accipi et p̄ pte repu- diari no. C. de iur. deli. l. qdā i gl. fi. et ibi Cy. Bar. ff. de le. ij. l. neminem.

¶ Vbi p̄libz idēz legatū quō diuidat̄ int̄ eos vide. C. de leg. l. cū q̄o i gl. maḡ a ibi Cy.

¶ An legatum relictū a legitimis videat̄ re- petitū a sequētibz legitimis no. C. ad trebel. l. nō iustā i gl. pe.

¶ An et q̄liter debeat̄ legatū ab eo qui succe- dit p̄ter spem defūcti no. ff. de le. iij. l. cū p̄. § cum extimaret et ibi Bar.

¶ An et qñ legato generali derogetur p̄ spā le no. ff. de ānu. le. l. ticia. § qui marco.

¶ Quibz legari nō pōt vid̄ p̄ Spe. i. ti. de in- stru. edi. § pendiose rer. ij. oppōne.

¶ An legatarius pōt sua autoritate occupa- re legatū no. ff. qd me. cau. l. extat i gl. iu- dice. ff. quo. le. l. j. et Bar. ibi.

¶ Legatario aliqñ plus subueniē q̄z credi- tori no. ff. de transac. l. cum hi. § plane i gl. transige.

¶ Cōtra quē dz agere legatarius facta trans- actione inter heredes scriptū et legitimū no. ff. de transac. l. controuersia.

¶ Qua actione agit legatarius vbi legatum est sibi ab intestato relictū no. ff. de le. l. iij. in glo. et ibi Cy.

¶ An secūdu legatari⁹ petat a primo a quo sibi ē delegatū no. C. de his que sub mo. l. ij. in glo. et ibi Cy. i. j. op.

¶ Qualiter legatarius petit sibi cauēri a qua- ter cauet no. ff. vt le. no. ca. l. j. in glo.

¶ An legatario prius remiēti prius deat sol- uū Jo. an. i. addi. Spe. ti. de instru. edi. § nunc vero aliqua rer. hoc aut.

¶ Legato vsufructu omniuz bonoz remiūt

debita et credita vt. l. vxori mee ff. de vsufu- le. et ibi vide.

¶ An si legatū fundus et grauetur in quanti- tate plus q̄z legatur cōpetant fruct⁹ vid̄. l. cū q̄s. § fi. ff. de do. prele. vbi omnino vid̄ Bar. in. l. cū pater. § j. ff. de le. ij.

¶ Si testōꝝ legando rē dicat simplr q̄ reuer- tatur ad heredem intelligitur post mortēz le- gatarij vt. l. filius. ff. de vsufu. le.

¶ In legato bonorū concluduntur actiones a detrahatur es alienū sicut i legato rer. ff. d. vsufu. le. l. fi.

¶ Legatum quantitatis loco certe speciei nō perimitur specie perempta. l. vir vxori. ff. d. do- te prele.

¶ Legatum certe quantitatis expressa falsa causa non valet vt. l. si non desiḡta. C. de fal- ca. adiec. le. et in. l. si seruus. § qui quinqz. ff. de le. j. et qd no. vtrobiqz.

¶ Si legatus est alicui fundus cum nubat n̄ p̄t petere fructus interim p̄ceptos āte q̄z nu- bat vt. l. pe. ff. de op. le.

¶ An legato contento videatur legatum cō- tinens puta legato vmo an videantur legata vasa vide in. l. iij. ff. de vi. tri. et ole. le. l. vmo legato eo. ti.

¶ An legata certa quātitate vmi vel gram d̄ eo qd natum erat in tali loco si non nascat̄ de- beat̄ vide i. l. cū certus d̄ vi. tri. a ole. le. Cy. i. l. si quis argētū. C. de dona. Bar. in. l. in sti- pulantem. § sacram. ff. de verb. obli. et. l. ex eo. ff. de vi. tri. et ole. le.

¶ An legatum vinum et illud fiat acetum ita q̄ transferat̄ in nāz az aceti deat̄ legatū vide in. l. si quis vinū. § fi. ff. de vi. tri. et ole. le.

¶ Si legatū quicqd erat in loco an remān no- mina i q̄bz facta ē odēnatō vide i. l. nepoti. ff. de fūd. instru. vide i. l. q̄sitū. § j. ff. de le. iij. vbi no. q̄ nō remi- nisi illud qd ē ibi cā perpetui vsus adde q̄ in legato omnia que ibi sūt nō re- munt ea que sūt ibi cā vendendi vide i. l. q̄sitūz. § sed si fundus. ff. de fund. instru. et si omnia que sunt in domo non remiunt ea que sunt ibi causa vendendi vt. l. generaliter. § j. ff. d. vsuf- le. a ibi Bar. nos solemus ad hāc materiā sēp remittere ad pulchrā glo. i. l. p̄dia i. § liberto. ff. de fund. instru.

¶ An legatis omnibz que sūt in domo videā- tur legata instrā vid̄ i. l. cū d̄ lanionis § fi. ff. de fūd. instru. l. p̄dia. § liberto eo. ti.

¶ Exusta domo si alia ibi reedificetur cedat legato vide i. l. tabnā. ff. de fūd. instru.

¶ Legato fūdo an videant̄ legata instrā ac- illū vide in. l. quesitū. § pap. et ibi Bar. et i. l. in- strumenta. ff. de fūd. instru.

¶ An legato fundo videatur legata via ad il- lum videtur q̄ sic in. l. iij. § si quis plus. ff. de a- di. lega. sed glo. ibi concludit contrariū de c

dic vt ibi no.

¶ Legata arbore puta nuce vel quer cu vide
at legatū solū cui coheret et etiā via p quā le
gatus pōt accēdē ad colligendū glo. et Bar.
m. l. si fundū. ff. de le. j.

¶ Legato fundo excepta arbore quā sibi re
seruauit si illa icidat et postea pullulet an de
beat excidēti vide glo. in l. obligōnū. C. placet
ff. de ac. z ob. z l. dām. C. si is q. ff. de dā. i. fe.
et ibi Bar.

¶ Nō ampliā legatū si ad locū legatum in
ghe aliqd sit apportatū dolo legatarij vt. l. cū
delamionis. C. fabimus. ff. de fun. i. stru. secus si
p defectū vt. l. si mancipia. e. t.

¶ An legata in reliq. ex certa cā remiant aliq.
et illa cā nō apportata vide m. l. seye. C. p. dia. ff.
de fun. i. stru.

¶ In hoc legato lego fundū cū suis salicetis
remiat saliceta si sūt exē fundū vide m. l. p. dia.
C. fundos. ff. de fun. i. stru.

¶ Si legatū fundus rei i. structus i. p. dicit i. stru.
ctō que ē tpe mortis vt. ff. de fun. i. stru. l. pen.
z ibi no.

¶ Vbi onus in iugis p. standū legatario ex
certa re tacite videt i. p. a res legata vt. l. demis.
q. C. mterdū. ff. de pe. le.

¶ Quo tpe attēdant in cremēta legatū p. mū
salis an tpe mortis vel aditōnis hēditat. vide
m. p. al. l. demis. C. si. ff. de pe. le.

¶ 23 in legato oīm bonoz remiat debita et
credita hoc rex qñ vt. legatū secus si singula
rit et specifice l. ex illo ad oīa bona deuēiat
vt. l. si peculiū. ff. de pecu. le.

¶ An res redēpta cedat legato vide Bar. i. l. si
q. s. fundi. C. j. ff. de le. j.

¶ Si hereditas ali. uo mōdo apprehendit p.
fiscum an teneat ad legata relicta ab m. testa
to videt q. sic in l. filius. C. j. ff. de le. j. Oriuz ē
verius p. l. n. j. C. si bona. ff. de fideicom. liber. z
l. quod diuo. ff. de ma. testa. et illā. l. filius. C. j.
C. j. intelligo qñ nominatim fuit grauatus
fiscus.

¶ Legatū nō restringit ad partē vel ad id
quod hē aliquis in re qñ ostēdit vel dicit to
tū vel qñ ipse demonstrat qñtitatē respectu
rei s. m. Bar. in l. seruū filij in p. n. ff. de le. j.

¶ Si testator legat rem suā in qua actō p. so
nalis opetit tñ p. pte an videat legare ptem
vide Bar. in l. seruū electōne. C. si. ff. de le. j. et
l. qui ocubimā. C. si heres. ff. de le. j. l. si q. s. bo
noz. ff. de le. j.

¶ In legato p. mū sitat. nō tñsit dñū vt a tpe
mortis vide ff. de le. j. l. si q. s. bonoz. et l. nō am
plius. C. si. e. t.

¶ An legatū fructuū sit aditōnale glo. ff. de
adi. et de l. j. in fi.

¶ Dñū rex rei legatē tñssert adita hēditat.

vt. l. seruū filij. C. j. ff. de le. j.

¶ Legata re aliena nō tenet q. s. eaz redimē
si venditor vult ipaz vendē plus q. s. vt. l. si
de m. j. C. q. s. fitet. ff. de le. j.

¶ Si mibi debitū ab vno lego alteri qd remi
at i. legato et an ex actōne debiti tollat lega
tū vide m. l. si sic. C. j. ff. de le. j.

¶ Si occurrat legatarius z cui dē res resti
tui q. s. p. ferat vide m. l. si q. s. seruū. C. certaz. ff.
de le. j.

¶ A quo tpe debeant fructus legatario Bal
i. l. oīa i. p. n. et i. C. j. ff. de le. j.

¶ An z qñ valeat legatū ei cui debet vide in
l. meui. C. j. ff. de le. j.

¶ Legatū rei. guate ab oneāto in aliā rē vel
qñtitatē nō debet n. accedat qñtitatē in q. g.
uatus ē vide in l. vñū ex familia. C. si fundū. ff.
de le. j.

¶ Legatus fundus ne exē failiā alienet nō
itelligit viuēte illo q. fundū hēre videt sed de
mūpost mortē vt. no. Bar. i. l. vñū ex failiā. C.
sed si fundū. ff. de le. j.

¶ Si testōr legat rez cōez an tota debeat et
qd si cōis sit hēdis z extranei vel qd si debeat
hēdi vide Bar. in l. vñū ex failiā. C. si rem vbi
vide.

¶ Si legatū ē factū in re in q. q. s. hē ius q. ca
su ad illd ius ē legatū i. strictū an supuēmes
plenius ius p. ficiat vide Bar. in l. seruū filij i.
p. n. ff. de le. j.

¶ An mutata forma rei legatē debeat lega
tū vide id. l. seruū filij. C. si pocula et qd si de la
na fiat restimētū vel in area fiat domus vel
eō de domo area dic vt p. Bar. in d. l. seruū. C. si
aree et i. l. si ita legatū. C. si dōus. e. t. et l. mor
tuo in p. n. ff. de le. j.

¶ Qd dñi rei legatē dñū tñssert a morte tes
tatoris ē rex i. legato exp. s. secus in tacito
vt. d. l. j. C. j. ff. de le. j. vide Bar. i. l. emptor. C.
j. ff. de rei ven.

¶ De qua pena teneat heres legatario vide
tex. cū glo. in l. cū res. C. item si res. ff. de le. j.

¶ Qñ legatū hēditō p. qua portione videat
factū legatū vide tex. in l. turpia. C. j. et l. ser
uus. C. j. ff. de le. j.

¶ Legatū nois extinguit acceptilatōne de
bitoris ff. de le. j. l. nō q. cūq. C. q. gayū.

¶ Legatū nois hē i. se vt solū qrat ad ceden
dā actōz et si nō p. tēdē det estiatōez defecto
sup. to l. l. q. ille expense dñt fieri expens legat
arij vt. d. l. nō q. cūq. C. pe. et l. legatō. e. t.

¶ Si testator alienat vñā de rebz legatū alē
nati legatū extinguit idistictē q. ad illā. ff.
de le. j. l. huiusmodi. C. si titio.

¶ Qñ quis alienat rē legatā obligatam al
teri vel p. p. uam legatāz vel rem ticio obligas
tā vide Bar. in l. si tibi homo in p. n. p. io. ff. de

le. j. l. si res. e. t.

¶ Si ex pluribus heredibus unus tantum quatuor vis
designatus per portionem hereditaria tantum et debet
tamen illa portio tota res sit legata ut. l. si fundum
§. si libitus ff. de le. j. vide glo. m. l. meum §. eum
q. ff. de le. ij.

¶ Domini rei legatæ non transferuntur in legatari-
um a morte testatoris quoniam legatarius res heredis ut
l. si tibi homo §. si fundus et l. si quis in quibus §. cum
seruum ff. de le. j. legatarius in re propria po-
test gravari in plus quam accepit ut. l. si mihi
ff. de le. j.

¶ Vbi abilitatur persona ex dispositione testa-
toris legatum sibi factum videtur respectu illius
abilitatis non diversè vide tex. m. l. si mihi
ff. de le. j.

¶ Legatum portionis hereditatis intelligitur cum omne
vide m. l. ab omnibus §. si ff. de le. j.

¶ Legatus ex fructibus non debet ante fructus
preceptos ut. l. filius §. apud marcellum ff. de
le. j.

¶ Quoniam legatarius non est capax rei relicte propter
suum defectum an valeat legatum quo ad estia-
tionem vide tex. m. l. filius §. si quis alicui ff. de le.
j. et m. l. mortuo §. j. et ij. de le. ij. Bar. m. l. mul-
tū ff. de ver. ob.

¶ An consentiens alienationi rei legatæ videatur
repudiare legatum ff. de le. j. l. nihil §. omnibus et l.
codicillis §. in solam ff. de leg. ij. et ibi vide an
debeat habere precium de quo m. l. si fundus ff. de
le. j.

¶ Legatum per aia dñi pñ cam glo. m. l. si ticio
ff. de le. ij.

¶ In legato alternativo a tempore electionis tran-
sferuntur dñi Bar. m. l. si is cui ff. de le. ij.

¶ An et quando solvens re legatam videatur soluere
ante extenuandi legatum vel pensandi videat. l.
lucius ff. de le. ij.

¶ An legatum optionis sit purum vel aditionale
Bar. m. l. cum quidam ff. de le. ij.

¶ Legatum repudiatum a legatario accrescit
heredi cum omne l. celsus et l. cum ita §. j. ff. de le. ij.

¶ Legata area suppositum edificium cedit loco
servitium filij §. si aree ff. de le. j. et l. si aree de
le. ij.

¶ Quoniam videatur testator noluisse multiplicare le-
gatum eiusdem quantitatis vel speciei plene per glo. et Bar.
m. l. si pluribus §. j. ff. de le. ij.

¶ Dominum rei legatæ in die etiam certum non transferuntur
nisi die existente ut. l. si ita sit scriptum ff. de le.
ij.

¶ Vbi in diuisis scripturis que sunt loco eiusdem ut
exempla eiusdem dispositionis plura legantur non vi-
detur factum ante multiplicandi ut ff. de le. ij. l. sem-
per prius.

¶ An et quando incapax legati capiat estia-
tionem vide tex. i. l. mortuo §. si ticio et §. si ff. de le. ij.

¶ Legatarius potest substitui heredi ff. de le. ij. l.
heredibus.

¶ In legato hominis heredes obligantur ad actum ut ce-
denda l. si ticio §. cum ita ff. de le. ij.

¶ Quoniam legatarius eadem species in diuisis testibus non potest vi-
deri factum ante multiplicandi glo. m. l. meum §. eum
q. ff. de le. ij.

¶ An heredes teneant tradere legatario vacuam pos-
sessionem rei legatæ vide glo. et Bar. m. d. l. me-
uius §. per.

¶ Legatarius debet creditor ad heredes vide Bar. i.
l. unum ex familia m. pñ ff. de le. ij.

¶ An et quando potest dari vel quod valeat legatum vi-
de Bar. i. l. plane §. j. ff. de le. j. Bar. m. l. cum pr.
§. eorum et §. ticio et ibi no. de le. ij.

¶ Vbi legatarius res in qua heredes habent usufructum lega-
tum non restringitur ad ius testatoris ut. l. meum
§. fundo et l. cum filius §. heredes ff. de le. ij. rō col-
ligitur m. l. unum ex familia §. si re. e. t.

¶ An legato pretio rei legatæ vel aliea videatur
relicto ante pensandi cum re ut. l. cum pr. §. qui
dotale ff. de le. ij.

¶ Si legatum rei aliene vel in estia-
tionem legatum rei propter ex actu rescindibili si postea rescin-
datur vel in pretio quod ex rescissione habetur tunc di-
stinguatur scilicet ab ignorantia l. q. solidum §. j. ff. de
le. ij.

¶ Qualiter intelligatur in legatis capacitate servi
ipsi et ex persona domini quod transferant legatum ad dominum
vide tex. m. l. debitor §. si ff. de le. ij.

¶ Si filio legantur data a patre videntur legata non
quia que sunt data a patre sed quia a patre ratione filij sunt de-
scripta et descriptio etiam post testum prodest filio l.
lucius m. pñ ff. de le. ij.

¶ Si legatum sit per passagium ad sanctum sepul-
chrum an debeat expectari generale passagium vide
Bar. m. l. lucius §. a te peto ff. de le. ij.

¶ Si quis soluat legatum ante diem non operatur medio
tempore cum alijs solvendis ut. l. lucius §. tunc ff. de le. ij.

¶ Legatum cirographo tenet in se cessionem ac-
tionis vide m. l. lucius §. cum ibi ff. de le. ij.

¶ Si testator posuerit se debitorem et legat l. non sit de-
bitor debet ex legato vid. i. l. lucius §. si quis de le. ij.

¶ Si legatarius eo pacto ut ex fructibus tantum det
an propterea sit legatarius vide tex. cum glo. m. l. co-
dicillis §. in solam ff. de le. ij.

¶ Si re legatam legatarius et heredes obligantur po-
stea vendit a creditore ex heredibus emente an
possit petere legatum rei vide m. l. testator §. quantum
ff. de le. ij.

¶ An et quando quam legatario impositum deficiens
cedat ad modum legatarii vide tex. et glo. m.
codicillis §. in solam de le. ij.

¶ Quamvis in testamento appositum de faciendo alij
stipulari debitum habet legatum ut d. l. testator §. si
lie ff. de le. ij.

¶ Si legatarius est gravatus in solvendo
alij legatum liberatur cedendo nec tenetur su is

expensis habere ut l. si legatarius ff. de le. iij.
 ¶ Si testor dicat esto contentus de omnibus
 que reliqui vel plus petere non possis an in-
 ducatur legatum vel fideicommissum vid. Bar.
 in l. fidei commissum § si quis ita ff. de le. iij.
 ¶ Per hec verba conserua predia ut possint
 ad filios peruenire videtur filiis datum fidei-
 commissum ut l. fidei commissum § hec verba ff. de le. iij.
 ¶ Legatum ut mutuet alicui sub usuris pos-
 test esse utile vide in d. l. fideicommissum § si he-
 res et ibi vide an debeat dare cautionem.
 ¶ Quando legatur vni tale quod plurimum in-
 terest an omnes admittantur ad petendum
 legatum vide in d. l. fideicommissum § plexus.
 ¶ Quando legatur alicui contemplatione alte-
 rius non admittitur ad legatum is cuius contem-
 platione legatum est sed is cui legatum est quo
 vide per Bar. in d. l. fideicommissum § interdum
 que declarat l. titio ff. de condi. et demon.
 ¶ Legatum alimentorum interdum valet ut l.
 Stichus ff. de le. iij.
 ¶ Grauatius redimere rem et dare legatario
 si non potest redimere vel difficulter debet da-
 re extimationem ut l. non dubium § si ff. de le.
 iij. et in l. qui quatuor eo. ti.
 ¶ Quando verba executiua referuntur ad legatarium
 qui habet alia penes se de bonis testatoris potius
 videtur quod de bonis testatoris solui debeat quam
 grauisse legatarium ut l. paulo calimaco §
 si ff. de lega. iij.
 ¶ Si legatur quicquid puenit sufficit testato-
 rem scribere puenisse vide in l. qui concubis
 nam § cum ita ff. de le. iij.
 ¶ Si legantur edes intelligitur legatum edi-
 ficiū nisi aliā esset ibi ad usum testatoris depu-
 tata alteri domui ut l. si cui edes de le. iij.
 ¶ Si lego que paravi cum vxore intelligitur
 de patris secundum tempus testi non mortis ut
 l. vxori § i ff. de le. iij.
 ¶ Si legavi camerā non intelligitur legatus
 locus sed res ad camerā pateat ut l. si ff. de pe.
 le. et ibi Bar.
 ¶ Si testor legat vxori omnes panes lini et
 lane veniunt in legato et petie panis lini quas
 testator habebat seu fecerat per panis ad usum fa-
 ciendis secus si habebat venales Bar. in l. diuus ff.
 de bo. dan. et in l. vestimentum ff. de au. et ar. le.
 ¶ Testor potum ex hereditibus iungere onus lega-
 torum et alii coheredes agere potest ex vi fideicommissi
 ut totum soluat ff. de legat. iij. l. nomen § pater.
 ¶ In legatis venit interesse ex lucro ut ff. de
 le. iij. l. patronus.
 ¶ An si cōfessio legatarii rem meam mihi pūdicem vid.
 Bar. in l. cum quis de cedens in pūc. ff. de lega. iij.
 ¶ Promissio quati de soluendo legata in uita
 testatoris euanciscit reuocato legato l. cum quis
 de cedens § qui testor de le. iij.
 ¶ Legatum factum pluribus sub nomine ap-

pellatio debet omnibus in virile et si vnus tan-
 tum frater sit illi debetur in totum l. pater § si fi-
 lios ff. de legat. iij.
 ¶ Si legantur nomina defuncti et filius administra-
 tor bonorum patris postea applicauit in fraudem
 presumitur fecisse ideo non debet secundum aug-
 menta sed quod deerat ante ut l. nomen § filio.
 ¶ Per hec verba vellem tibi § ff. de le. iij.
 relinquere bona mea vel tale fundum plata in ex-
 tremo mortis an inducat legatum vel fideicom-
 missum vid. l. paphilio § propositum ff. de le. iij.
 ¶ An habes hereditatem et legatum si est graua-
 tus per solum grauatius ratione prelegati an etiam
 ratione hereditatis Bar. in l. paphilio § si ff. de le.
 ¶ Quando legatum potest operari respectu
 dispois inter viuos non operatur respectu vltime
 voluntatis quia sufficit quod tollat vnum vinctum
 lū tantum ut l. vxorem in pūc. ff. de le. iij.
 ¶ Si legatur per rei alteri legatarius et hec verba
 dirigantur ad heredem videtur legatarius graua-
 tus ut l. vxorem § si ff. de le. iij.
 ¶ In legato omnium pecuniarum que reperiuntur
 in tali loco non veniunt pecunie ad tempus ibi
 posite quod non pro istis mercatoribus qui legant
 quicquid habent in tali loco vid. tex. in d. c. l.
 vxorem § legauerat ff. de le. iij.
 ¶ Legatum videtur reuocatum si aliter dispositum inter
 viuos quod sit in testamento relictum ut l. d. l. vx-
 orem § testamento.
 ¶ Vbi legatum amittitur in pena non impletis con-
 modum tertiū an pueniat legatum ad tertiū et quāto
 legatur vxori per vinctum et restitui si per heredem
 steterit puenit hereditate vel alio modo vide
 tex. et ibi Bar. in l. vxorem § agri de le. iij.
 ¶ An in legato eorum quod vxoris causa parata sunt
 veniant parata causa vxoris et viri vide in l. hoc le-
 gatum ff. de lega. iij. quod non. quia perbat quod illud
 quod est commune non est proprium et ibi dicitur et in l. quod situm § per e. ti.
 ¶ Alteratio de forma ad materiam non extinguit
 legatum ff. de le. iij. l. ut legatum § si vxori et ibi
 videtur probari quod legatum factum vxori soluitur di-
 uortio facto.
 ¶ Legato lecto venit culcitra et legato princi-
 pali veniunt accessoria ff. de le. iij. l. librorum §
 si et ibi Bar. quod dicitur quod legato lecto venit cul-
 citra de serico et alia ornamenta.
 ¶ An legato maniato videatur legata materia vid. per
 totam l. librorum et se ff. de le. iij. et in l. heres §
 cui corrimphra eo. ti.
 ¶ Si legata est lana ad usum mulieris destinata
 vel legata est per ad usum familie destinata si sit ibi
 alia lana mixta vel vinum an totum vel pars et qualiter
 extimeatur vide in l. cum querere ff. de le. iij. vbi. ple.
 ¶ Legatum sub certa quantitate debetur licet
 alteretur ad aliam quantitate non apposita vel eius
 generis vel omni diuersi quia per hoc non tollitur prima quan-
 titas ut l. textoribus et l. quod situm § i ff. de le. iij.
 ¶ Si legatur aliqui sub certa quantitate vel

qualitate et alteretur qualitas & voluntate testatoris alteretur legatum vide l. legatus § j. ff. de le. iij.

¶ Si legatur liber rōnum et rōnes certi loci an remiant pecunie destmate ad nomina contrahenda que ibi reperiuntur vide m. l. qui filium ff. de le. iij. et l. v. xori et l. si chorus et l. q. situm § j. eo. ti.

¶ Legatis auibus an videatur legata cauea vel gabia et an falconerii vel pastores vide m. l. auibus ff. de le. iij. qui contrariatur adde l. legatis eo. ti. et l. si ita legatum.

¶ Legatis rebus certi loci si aliq. ex eis trāsferantur an remiunt in legato vide m. l. quesitum ff. de le. iij.

¶ Quid si legetur fundus an debita a coloīs videantur legata vide m. l. quesitum § peto et l. v. xorem ff. de le. iij. et l. si chorus § fi. eo. ti. l. n. mibi § fi. eo. ti.

¶ Legata area si ibi fiat beneficium estimat legatum vide m. d. l. si chorus § arca.

¶ Legati appellatino comprehenditur donatio cā mētis ff. de le. iij. l. et fideicommissum et an cōprehendatur hereditas vide m. l. obuere ff. de verbo. sig. et m. l. filium § si legata ff. de lega. prestat. et ibi Bar.

¶ Legato fūdo sic possideo nō remiūt aliqua colonorum vide m. l. predijs § j. ff. de lega. iij.

¶ Si legatū fiat in genere sub duplici demonstratione et in altera deficiat demonstratio in altera verificetur legatum non debetur ff. de le. iij. l. predijs § titio.

¶ Ad declarandum legatum exhibetur fides scripture testōis vt. l. q. concubinas § cū quis ita et in pallata l. predijs § titio ff. de le. iij.

¶ An legata domo includat ortus vel balneus i domo vide m. l. p. diis § balneus ff. de le. iij.

¶ De hoc legato lego que ibi erunt vide m. l. quesitum ff. de le. iij.

¶ Si legat res sub certa qlitate et imponat res habes illas qualitates malium legatum debet illas res in qua magis psatur illa qualitas vt. l. seruis vrbamis § seruis lecticariis ff. de le. iij. et vide i. l. legatis § si vnus eo. ti.

¶ An legato cultello videatur legata vagina vide m. l. heres meus § cui corimphā et § fi. ff. de le. iij.

¶ Legato principali remit accessorium licet nobilissime speciei vt d. l. heres § fi.

¶ Legatis oībz q. q. hēt i tali loco nō remiūt pignorata ff. de le. iij. l. q. hēbat et qd ibi nō.

¶ Vbi legatum sit sub duplici qualitate si in altera deficiat et altera verificetur ad illam apliatur legatum quādo nō potest in altera verificari vt. l. his verbis § pater ff. de le. iij.

¶ An sumptus i habēda re legata et circa eas prestetur ab herede vel legatario dixi aliquid supra adde d. l. his verbis § fi. vbi vide Bar.

¶ Substituto exheredati non pōt legari nec conualescit legatum licet hereditas pris ad euz deuemat aliter qz ex dispōc testātis vt. ff. de le. iij. l. fi. in princ.

¶ Qn legatur res emptā ante qz tamen sit solutum precium quis soluet precium vide in p. allegata l. his verbis § fi.

¶ Legatus respectu certe caue extinguitur extincta illa certa cā vt. l. seyo i p. i. et § fi. ff. de annu. le.

¶ Si legatur alicui mulieri si moratur cum aliquo an si ille vadat ad habitandum alibi deat ipā eum sequi vid. m. l. meua § j. ff. de annu. le. et qd nō m. l. j. C. de fideicō.

¶ I finito legato finitur grauamen legatario appositum licet tempore grauamini non sit finitum nec transit ad heredem l. titia ff. de annu. legat. et ibi glo.

¶ Legatum factuz post certuz temp. a legatario si moriatur legatarius heres debet habere interim commodū legati Bar. m. l. liber to § fi. ff. de annu. le.

¶ Legatū āmuerfarij certa die ul pitantie an intelligatur ānuum legatuz vel semel tantum vel quotiens contingit vide m. l. cum quidam ff. de annu. le.

¶ Legatum spēi transit ad legatariū recta via a dita hereditate qd momentum non stat penes heredem ff. de v. s. l. si pure.

¶ De hoc legato que viuus prestabā vide i. l. sempromio § fi. ff. de v. s. l. c. le.

¶ Si legatum quantitatis fit ad emēdaz rez et qzitas nō sufficiēs ad illā emēdā puta edi ficādz ecclāz qd fiet tex. ff. de fideicō. liber. l. de

¶ Legatarij nō pōt vnū legatū cem et l. se. ex testō et alterum cum onere repudiare ff. de fideicom. lib. l. si legatario.

¶ Si donatum vni ex heredibz testatoris gat videtur solum legatarium onerasse ff. de fideicom. lib. l. fideicommissaria § seruum

¶ An acceptans legatū euz onere vbi maius est onus qm emolumentū legati teneatur seruare onus tex. ff. de fideicom. liber. l. generali ter § si quis alienū et l. decem et l. cū eo. ti.

¶ Si legatū sit augmentatū casu an tēat ad on. ad qd si ē diminutū vide ibi bōm tex. et an legatū cum onere si attēto onere nullū est commodū legatario etiam acceptato legato quis ad on. compellatur ff. de fideicom. lib. l. generaliter § si cui et § se. vbi vide

¶ Vbi ē legato alicui alteri qz legatario appli cat vtilitas qlibet ipōz et alteō nō agēte pta ger p legato ff. de fideicom. lib. l. se d si alenare

¶ Legatū datū a tutore videt datū § fi. ab herede ff. de fideicom. lib. l. thais § tutoris

¶ Non potest conferri cum libera voluntate heredis qn legatū deatur ff. de fideicom. lib. l. fideicommissaria et ibi nō vide m. c. cū tibi de

te stamen.

¶ Legatū factū diuiti vel coniuncto vel alio
co et si exprimat cā pietatis nō pōt dici ad pi
as cās gl. i. aūc. similiter. C. ad. l. fale.

¶ Valet legatū factum deo vel alicui sancto
not. C. de epi. et cle. l. si quis ad declinādā i. gl.

¶ Legatum pauperibz in dubio itelligitur
de pauperibz ciuitatis vnde ē legās et paupi
pstandum est magis picipanti d causa lega
ti vt d. l. si quis ad declinandam.

¶ Legatarius qui appbendit legatum p̄su
mitur scire condiciones legati ex testaō ff. de
vfu. l. si pater et q̄ ibi no.

¶ Si usufructuarius legat usufructū con
iuncto licet morte extingatur legatū nō debe
tur nec extimatio vide Qui. in. l. si domia C. d
vfu. qui allāt. l. sticho. ff. de vfu. l.

¶ Sicut dñi iuris realis transfert ad le
gatarium ab adita hereditate ff. quēad. seruū.
admitt. l. si cū ptē ita dominiū usufructus le
gati glo. m. l. corruptionem C. de vfu. lic
et aliqui contra.

¶ Si testō legat cognatis suis non intelli
gitur velle legare illis qui sunt inimici eius C.
fam. her. l. in ipsius

¶ Si testator adimit legatum ppter offen
sam an si post prebeantur tot merita q̄t veri
similiter offensa sit remissa debeat legatū
vide tex. C. fam. her. l. in ipsius.

¶ Legatū factum a tutore videt factū a pu
pillo C. d iuriur. l. cum et.

¶ Alienatione rei non pimitur legatū si re
dēpta re repiatur āte mortē vel āte heredita
tem aditā i hereditate ff. de ma. testa. l. rex ē

¶ Legati dispō nō iducit p argumētum a cō
trario sensu tex. m. l. ticia. C. fi. de ma. testa.

¶ Recipiēs p̄dium nō repudiata hereditate
legatū petē nō potest quia hēt loco heredis
ff. de dol. except. l. apud C. si quis ex vntia.

¶ An et qnō legatū dotis sit cōdōnale Bar.
m. l. titio. C. titio genero ff. de cond. et de.

¶ Verba i legato plata ad additamētū am
pliāt legatū qnō nō pōt staē platū aditamē
tū absqz āpliaōe ff. d pecu. l. l. de i. C. i. dū.

¶ In legatis ad pias cās leuissima condicio
accipit ff. de ma. testa. l. j. et. l. in libertatibz

¶ Legatū factū p̄rio ad pias cās licet i cadē
volūtate sit alteri legatū n aliter appeat d vo
luntate non presumitur ademptum vt. l. si pe
culium. C. j. ff. de ma. testa.

¶ Vbi legatū ē factū legatario z onus i ioe
tū vt ex eo aliqd faciat si illud facē n pōt debet
legatū z cesat on⁹ vnde si factū ē legatū fūdi
ad eccliaz edificādā q̄ ibi nō pōt edificari phi
bēte omiuitate nihilominus debet legatū tex
ē ff. de si deicon. lib. l. non tātum C. si alienum
ad hoc ff. d le. j. l. si fundum sub condicione vi
de Bar. m. l. titio. ff. de condi. et demon et m. l.

cum prius exheredibz C. alimētis. ff. de ali. et
cib. le. vide. ff. de le. in. l. cum pater. C. tuscūlāus

¶ Legatum cui eoz. vult si nō eligat debet
vtriqz ff. de sta. lib. l. labeo. C. fi.

¶ Per factū dñi qd transfert in legato ques
runtur fructus legatario et non heredi. ff. de
acqui. re. do. l. quesitum

¶ Legatum et hereditas in dubio cēsētur da
ta ppter merita precedētia et ideo casu ques
ta non presumuntur. ff. d acqui. re. do. l. si is q
in aliena potestate. C. j.

¶ Si legetur res mihi debita pure vel sub cō
dictione an valeat legatum vide Bar. ff. de ac
qui. pos. in. l. in. C. ex plurimis vbi plene.

¶ Legatum censetur ad piā cām qn factū
est cā mestruū tur vel alimenta. ff. de ces. bo.
l. qui bonis.

¶ Si aliquis legat vxori que in veritate non
est vxor quia non tenet mrimoniū an lega
tum debeat vide ff. de rit. nup. l. prefectus vi
de ff. de dona. iter vi. et vxor. l. cum hic status
C. si sponsus vbi vide.

¶ Stante statuto qd filia dotata nō succedit
an legatum factū ei simpliciter videat factū
in cām dotis vide ff. de iur. do. l. qd autē et ibi
Bar. et eo. ti. l. tali in glo.

¶ Qn meritum precedēs remittit cā legat
di declarat legatum vide Cy. C. de sacrosan.
eccl. j. in iij. q.

¶ Aliud est legare hospitali aliud pauperibus
C. de sacrosan. eccl. l. illud vbi tex. et vide qd le
gatū factum ciuitati cēsētur ad piā causaz

¶ In legatis generis vel alternatiuis cuius
sit electio vide m. l. si heres. ff. fa. her. et qd
no. vt. l. legato. ff. de le. j.

¶ Debitor cui legata est liberatō prestanda
ab herede a ciuili et naturali obligatione non
est liberatus anteqz heres liberet ul sit i mo
ra liberandi bene in q̄rit exceptio statim mō
tuo testatōe tex. z gl. ff. d cōdi. ide. l. si nō sor
tem. C. adeo secus si liberat ul pure legat libe
rationem in testō. quia tunc tollit naturalis
ul ciuilis ita no. in. l. i sūma. ff. de condi. ide.

¶ Propter necessitatez erga psonā testōis vn
um legatū ab herede reuocat si alias non po
test cōmode testori subueniri vt. ff. de vfu. l.
l. locum in principio

¶ An pcurās vt qd alteri legatū eāt testatō
sibi leget pōt ad h̄ ouēiri vt tēat qd accipit r̄
stituere vide p̄ Quil. vt. ff. d neg. gest. l. q sine

¶ Legati alternatiui dominiū transferē a mō
te testoris sicut i legato generis gl. ff. de rei
uend. l. si in rem aliquis

¶ Digta legatarij fac ad augēdū legatū ff. d
uidi. l. h̄ z si suscepit. C. j. vnde si legat pro pu
elis maritādis plus pōt solui qz ignobili.

¶ Legatū vt euincatur res legatario in du
bio intelligitur de pena testōis vt. ff. de le. in.

l. Stichus vide Quil. in d. l. et si suscepit.
¶ Legatus duos corbos frumenti in dubio legat frumentum non mensuram. ff. de le. ij. l. titia. ff. de pecu. le. l. ij. Quil. in d. l. sed et si suscepit.
¶ Legatum usufructus cedit ab adita hereditate ff. de rei ven. l. et ex diverso.
¶ Si heres differt adire hereditatem ut legatum retardetur tenetur ad interesse. ff. de usufr. l. l. si usufructum mihi.
¶ Mutatio forme rei legate in vita testatoris non pimit legatum dumodo testore moriente reperiatur in forma legata ff. de usufr. l. qui usufructum in principio.
¶ Legata species integrales speciei debentur ut d. l. qui usufructum et eo. ti. l. q. ciens. §. j.
¶ Mutatio forme speciei legate pimit legatum licet in morte testantis reperiatur in eadem forma nisi eadem sit res in specie unde si legatur area et ibi edificetur insula in morte testantis corrupta insula debetur area quia eadem area est sub legato et legato ciphos si massa fiat ex ciphos si postea fiet ciphos licet forma illa sit non tamen idem est ciphos unde legatum non debetur m. l. quociens. ff. de usufr. dixi supra.
¶ Legata rebus non augmetur legatum d. q. dic ut dixi s. secus si prius legat res postea extitio quod utrumque debet ff. de usufr. l. si al. §. rerum.
¶ Si ius quod legatur non est de presenti sed speratur de futuro d. presentis non debetur sed expectatur cunctus ter. ff. de usufr. l. si dominus et ibi glo.
¶ An alterata qualitate rei legate super qua fuit datur legatum extinguitur legatum vide ff. q. mo. usufr. amittit. l. si cui balnei.
¶ Si prius res legat sub nomine appellatio postea alteri eius d. rei legat usufructus usufructuarii medietate usufructus non totum habet id si legat titio centum in pecunia pro ea et de pecunie alteri legat usufructus iste secundus legatarius solum medietate pecunie habet ut ff. de usufr. ac. l. idem neratius. §. si. et l. se. et ff. de usufr. ea. re. que usufr. cos. l. si tibi r. milia. ff. de usu et habi. l. et si forte que continuatur ad l. p. seruum.
¶ Adita hereditate domini iurium realium transit in legatarium et ignorat ff. que ad. seru. admt. l. si cum pte. §. j. nam imputatur legatario si nescit relictum in testamento et id si testator legat alicui et mandat ut condicio impleatur si non scit sibi relictum implementum imputatur legatario quia scire potuit et debuit legatum in preallam. l. si cum pte. §. j. q. ter. est mirabilis sed do. Ant. de butri. in reitorio suo dicit se putare illum ter. non esse rem sed corruptum et illa verba que scire potuisses esse ad dita.
¶ Legatarius non est verus dominus ante aditam hereditatem sed fictus tantum post aditam verus est dominus irrevocabiliter ff. ad l. acqui. l. liber homo. §. si. et l. se.
¶ Interim quesita ex persona servi legati tras

deda sunt legatario ut eo. ti. l. huic scripture
¶ Legatum datum in recompensatione debiti a testatore si creditor non acceptat heres spali ter est gravatus ut debitum prestat illo non acceptante legatum ter. est. ff. fa. her. l. si filia
¶ Si testator legat rem et l. si vnu pignoratam gravare videtur heredes ut luat si scit ipsam esse pignoratam vide l. rem pignori. ff. fa. her.
¶ Obligatio personalis orta testatori per re legata transit ad heredem non ad legatarium ex quo in vita testantis quesita est ff. de seru. codi. l. sed
¶ An et quoniam legatum generis genera et heres lussimi vel subalternatiui valeat vide do. Pe. de bel. in l. legato. ff. de le. j.
¶ An domini pecunie legate transeat a morte testatoris vide Bar. in l. p. m. de. ff. si cer. pe.
¶ Legata domo si in totum comburatur in totum extinguuntur nec resuscitatur ff. de codi. i. deb. l. q. exceptionem secus si pars tantum ad hoc ff. de le. j. l. si ita legatum. §. si ff. de verbo. obl. l. inter stipulante. §. sacra. ff. de sol. l. q. res. §. area. ff. de usufr. l. si cui. ff. q. mo. usufr. amittit. l. q. d. tamen
¶ Legata re actio que petitur pre §. j. et ij. etiaque que datur domino non videtur legata ff. de condi. fur. l. siue manifestus. §. si.
¶ Legata re ex qua pensio soluitur vni ex heredibus cui ille solus ad preteritam pensionem teneatur et ad expensas introitus ter. in l. pe. ff. de le. ij. l. in §. heres. ff. commo.
¶ Si legat apotheca et merces videtur etiaque legata in ista apotheca d. tributo. l. procura toris ff. si preter.
¶ In dubio donatio et legatum cum motis presunt fieri ob merita ff. mada. l. idemque. §. si ff. pro
¶ An adiectio certe cae minuat legatum solum vel disponere certe quantitatis ter. q. non ff. mada. l. creditor. §. si inter. ff. de ali. et ab. le. l. luti us ff. ad trebel. l. heredes unde si lego titio centum si nupserit et ipse non nubat det mihi oinus herede illa vide Bal. i. pallam. l. creditor. §. si inter
¶ Si testator dicat uxorem interum meam domini nam et usufructuariam hoc verbum significat quandam quasi preeminentiam et potestatem administrandi ter. est in prealle. l. creditor. §. lucius. ff. de nego. gest. l. heres i. auc. qui. mo. nat. eff. su. §. illud. ff. mand. l. si remunerandi. §. marit. ff. de publ. l. cum si exhibuisset. §. q. d. ait vid. Hosti. i. sua. d. pigno. §. qualiter ver. §. q. d. Dy. et Ba. i. l. ij. C. si mul. secum. nup. et ibi
¶ Si testator legat uxori usufructum glo. omium bonorum et postea in eodem testamento vel in secundis tabulis legat mihi fundum uxori non habet usufructum fundi quia non solum species sed individuum etiaque derogat generi ut l. q. situm. §. si ff. de usufr. l. et pro hoc est speciale i. l. si fideicomis. §. foy. ff. de i. pos. le. et q. d. no. i. l. j. C. coia. de le. i. glo. q. incipit ut in dote Bal. i. l. quociens. C.

fami. herc.

¶ Legatum factum p capella costruenda in tali ecclesia si solus est vnus archus vel taliter q non pot construi vel talis constructio esset dānosa ecclie debz cōueri in aliū pium opus vt in cle. qā cōtingit de reli. do. l. impatores. ff. de pollic. a qd nōbilitate dicit Bar. m. l. liberto. Glucius. ff. de ānu. le. et. l. legatū. ff. de vsuf. Bar. i. l. dictā C. de obdict. ob cau. diri supra.

¶ Legato fundo videtur legata pascua si vno nomine cum fūdo nūcupent. l. seye. § tira nne. ff. de fūdo. mstru. et mstru. le. et ibi Bar.

¶ Legato pondere intelligitur esse illud legatum qd venit appellatione ponderis dixi s adde qd dicit Bar. i. l. vxorem. § testōz. ff. de le. ij. et. ff. de aur. et ar. le. l. si ita.

¶ Legato castro non veniunt i strā nec etiaz arma q ibi nō erant p defensione dēti castri Jo. an. m. addi. § pe. ti. de iur. om iudic. § j. rez. que autem meriti imperii.

¶ Legatum factū a prē filie p ea maritādā non minuitur ex eo qd pater viuens dedit sibi centum p dote q nihilominus potest petere alia centum ab heredibz patris secundū Oldra. a Bar. m. l. lucius. ff. de le. ij.

¶ An heredes legato grauati videant pmissa liter et p porciombz hereditariis vide de le. j. l. si ex toto et. l. turpia. § fi. eo ti.

¶ An legatum danduz amore dei dicatur ad pīā causā vide Bar. m. l. j. C. de sacrosā. ec.

¶ Legatū factum diacono de decem a hostiario d quinqz si occurrūt he due q lites i vno an debeat hēre p diacono vel hostiario vide Qual. de cu. m. l. presbiteros C. de epi. et cle.

¶ Si legetur priori a monachis an pte dimidiam habebit prior alterā monachi vide Cy. maūt. causa qd fit C. de epi. et cle.

¶ Valet legatū rei pprie quā alteri aliēauit et non dum tradidit. ff. loca. l. si quis fundū.

¶ Ex rōe legādū a cā legatū augeat qnqz legatū. ff. de vsuf. l. i. si fidiomissi. § cū polidū. i. no.

¶ Fructus ex re legata debentur adita hereditate patris sui secundum Oldra. et Bar. m. l. lucius. ff. de le. ij.

¶ Si testōz legat alicui fūdū vel illius extiationē a postea viues fūdū vedat legatario pīum ex fūdo redactū soluat extiguit legatūz secus si nō pīū det licz tātūde ex alia pecunia causē i d. l. lucius iuncta gl. a qd ibi nō ff. de le. ij.

¶ Legatum fraternitati non dī relictum ad pīas causas quia non est pprium collegiūz pīū vt nō. i. l. illud ver. nulli C. de sacrosā. ec.

¶ Si testōz legat vxori alimēta a non dicat in domo pot stare vbi vult a hēbit alimenta p. l. libertus. § fi. ff. de ali. a ciba. le. a ibi Bar. a tunc nō tenet opari heredibz qnō alimenta sibi dantur ex dispōne testōris secus si ex dispōne legis vt no. Bar. m. l. diuortio. ff. solut

ma. vbi etiam vide p eū quid si non pōt honeste stare cum heredibz viri a etiam quid si heredes minus expendant qz sint fructus dotis de qbz etiaz Bar. i. l. gayo. § j. ff. de ali. a cib. le.

¶ Si quis soluit ptem legati facti i minus solēmi voluntate videt tacite se obligasse ad soluendum reliquam ptem et ad id compelli pōt ut. l. nō dubiū C. de testa. secus si sūt plura legata relictā i minus solēmi voluntate qā soluendo vnū non videt se obligasse ad reliq nisi duo cōcurrāt valet pstatio triēnalis et fauor alimētoz vt hētur C. de fide m. l. j.

¶ Habēs pte rei si legat rem assignādo confines a circūstācias totius rei videtur totā legare si hēbat illā cōm cū herede a se scripto nisi se abstinerit adiciendo eam sed si erat illi cōis cū extraneo nō videt legare nisi ptez suā doc. i. l. serui electioē. ff. de le. j. faciāt. l. vxō patris C. de le. adde Bal. m. l. cū alienam C. eo

¶ Si pater filio rez alienā vel i ter viuos donat pte filius renūciare a habere legitimā i domo patris vel alia re q magis pīnet ad affectōz suā. ff. de bo. li. l. si pō Bal. i. d. l. cū aliēaz

¶ Legata dānata ad morte vel ad ppetuū carcerē sūt p non scripta nisi relinquātur ad alimēta vt. l. ij. a ibi Bā. ff. de his q. p nō scrip. habe. vbi vide

¶ Quid venit in legato massarie vide Bar. m. l. j. ff. de supel. le.

¶ Quid veniat i legato culture vide Bā. m. l. libroz. § fi. ff. de le. iij.

¶ De veste legata heres non potest separare manipulos Bar. m. l. cum aux. § plane. ff. de aur. et argen. l.

¶ Si legatur lectus venit festiuus a non festiuus a ita si legantur vestes Bā. i. l. medico. § vxori. ff. de au. et ar. l. et de his omibus vide Bal. m. l. i. legatis C. de lega.

¶ Si aliquis faciēs testamētū legat ecciesi vbi sibi eligit sepulturā an videatur adimisse sibi legatum si ibi non sepelitur no. m. l. alūne. § seya. ff. de adimē. l. hoc no. Bal. m. l. si vni ex heredibz alias incipit pomp. § idez pōpōius. ff. fami. herc. quod intellige si legatum fuit factū preteritu. sepulture alias secus puta si simpliciter p remedio peccatoz vide ibi Bal.

¶ Quot modis potest qz legare secūdo legario vide glo. magnam secūduz Bal. m. l. j. C. de his qui sub modo

¶ Legatum vsufructus trahit ad se i strā fūdi. ff. de vsuf. le. l. itē si fundi. § i strā et ideo dicit Bar. p illud qd si legatur alicui vsufructus alicuius pōderis a i illo erāt pecudes et boues q illoz dēt habere vsufructū quia sūt mstrā fundi qd est bene nōndum

¶ Si testōz legat vxori alimēta donec stetelet in domo an heredes possunt mutare habitacionez vide specula. m. ti. qui si. sint leg. m. iij

carta et Albertus Gallio in finalibus verbis in
ti. de alimentis.

¶ Legatus efficitur dominus rei obligate dicitur.

¶ An legato lecto remiat lectica videtur. l. si cui
§. j. ff. de vi. tri. oleo q. le. et ibi Bal.

¶ An annullatur legatum quando onus illi
impositum est nullum not. de le. ij. l. pe. i. pnc.
glo. et ibi plene per Bar.

¶ Legatarius qui apprehendit legatum presumit
scire condiciones legati ex testamento. l. in testamento et. l.
si pater et q. ibi not. ff. de suis et legi.

¶ Fructus ex re legata debentur ab adita hereditate. l. j. ff. quando usus. le. ce.

¶ Obligatio personalis orta testatori pro re legata transit ad heredem non ad legatarium ex quo in vita testantis quesita est de quo dicatur. j. sub dictione obligatio.

Legatus. An legatus de latere possit dispensare contra ostensiones conciliorum dicitur quod non nisi fuerit ei specialiter concessum glo. i. c. dilectus filius presbiteri. glo. m. c. dilecti de electio. Inno. d. of. le. q. d. translatione doc. m. c. nonnulli de rescrip. ¶ Quando legatus potest vna etiam alteri subicere vel vni re no. m. c. si. de confir. vti. vel iuri. Lap. m. c. ne in agro de sta. mo. Spe. i. ti. de lega. §. nunc ostendendum per. quinto vnit. ¶ Qua pena puniatur verberans vel capiens vel offendens legatum sedis apostolice vide xxij. di. §. legatum plene m. c. felix de pe. li. vj. ¶ Quid de alio legato no. m. l. si. ff. de legas. toi. j. di. ius gentium Spe. i. ti. de le. §. j. vbi etiam vide an legatus potest punire iniuriam illatam sibi vel suis de quo dicam. j.

¶ An factus autoritate et mandato legati videatur factus autoritate et mandato pape no. glo. m. c. lris de rescrip. de fil. presbiteri. dilectus vbi concluditur quod ea que gerit legatus ex specialis mandato videntur fieri a papa secus in his que agit iure generalis legationis ad hoc glo. xvj. q. j. frater noster item adde Jo. an. m. r. gula indultum li. vj. Spe. m. ti. de le. §. nunc ostendendum per. legatus i. g. quicquid glo. i. c. de fi. d. of. ordi. et i. c. si postquam de elec. li. vj. ter. de co. sue. cum olim glo. m. c. auditor de rescrip.

¶ An legatus potest dare ius ad beneficia vacantia glo. q. no. de pbe. si eu li. vj. no. de iur. pro. cu. dilectus doc. m. c. dilectus de pre. zenze. §. m. c. lras de rescrip. glo. q. no. i. c. ij. d. pbe. li. vj. q. sic i. d. c. si eu sed glo. ibi contra et idem zenze. m. c. fi. de of. ordi. idem glo. i. c. venerabilis de pbe. m. c. pseti de of. lega. li. vj. Hostien. d. pben. pro illo Jo. an. m. c. hi qui eo. ti. li. vj.

¶ An legatus de latere possit concedere feuda ecclesiarum legationis sue Bal. q. non x. colla. qui feud. da. po. c. j.

¶ An legatus possit concedere castra ecclesie Ba. q. non i. l. prohibere. §. plane. ff. q. vi. aut cla.

¶ An legatus potest reservare fructus omnium

beneficiorum vacantium in aliqua diocesi et eos concedere episcopo glo. Archi. et doc. m. c. si propter de rescrip. li. vj. vbi videtur concludere quod sic

¶ An dispensatio si motu proprio de prebende li. vj. habeat locum in collatione beneficij facta per legatum dicitur ut i. d. c. in motu proprio et i. c. de fi. de of. fic. or. vbi glo. et do. Car. m. ij. q.

¶ An legatus possit cognoscere de causis laycorum vacante imperio sicut potest papa glo. q. n. in c. pastoralis. §. ceterum de re iudi. vbi doc. et vide no. m. c. licet de fo. compe.

¶ An legatus potest offerre beneficia que sunt a patronatu laycorum glo. q. no. i. c. per lras de pbe. et ibi doc. et infra de semis concilio suo cl. ij. adde q. d. no. Archid. lxxj. di. hortamur xxv. q. ij. d. ecclesiasticis glo. d. iur. pa. dilectus et ibi

¶ An legatus potest se intermittere de causa ali. doc. cui specialiter delegata per sedem apostolicam dicitur quod non causam est m. c. studuisti de offi. le.

¶ An legatus qui ratione legationis potest absolute uere a sententia excoicationis potest etiam alteri absolute committere dicitur quod sic causa est i. c. si. d. offi. ord.

¶ An per datorem secundum vel posterioris legatum videatur reuocatus prior vide xxv. q. ij. m. gallian. et m. c. j. de of. dele.

¶ In locis que sunt de temporali iurisdictione ecclesie additur legatus in civilibus contra laycos not. Jo. an. de eo qui mittit in pos. cum re

¶ An episcopi in presentia prelati possint vti mitris aurifigatis Jo. an. m. c. vt ap. postolice de priui. li. vj. in nouella.

¶ An per exitum de provincia expiret iurisdictionis legati no. de of. le. c. ultimo eo. ti. pres. seti li. vj. glo. de iur. pat. cum dilectus adde quod ea que sunt iurisdictionis voluntarie exercet legatus si est extra provinciam non tamen extra legationem glo. i. c. si abbatem de elec. li. vj.

¶ Quia legatus potest reservare sue collationi beneficia vacatura in provincia sibi commissam glo. de of. le. dilectus de iur. pat. cum dilectus d. of. le. pres. et c. de liberatione li. vj.

¶ An legatus potest dare licentiam prelati in feudandi de nouo non obstante iuramento no. Jo. an. de feu. c. ij. Spec. ti. d. dispen. §. consequenter per. ceterum et per. se.

¶ An legatus potest conferre beneficia quorum collatio est deuoluta ad prelatum de provincia per negligentiam prelati extra provinciam doc. de ro. q. non concludit. c. c. vj. no. m. c. ij. de concess. preben. dictum est Inno. m. c. cum inter de elec. Jo. an. m. c. q. d. de elec. li. vj. do. An. to. m. dicto. c. ij. de concess. preben.

¶ An legato in collatione beneficiorum duret tempus semestre no. m. c. ij. de concess. preb. per. doc. m. c. m. si de beneficio de prebende vbi do. Car. m. v. q.

¶ An legatus possit conferre beneficia vacantia in curia doc. q. non i. c. licet de prebende li. vj.

adde ad materiam optimam glo. in .d. cl.
 si de beneficio in ver. siue ad nos.
 ¶ An legati possint conferre beneficia de uoluntate lapsi tempore ad sedem apostolicam. Spec. in ti. de le. ¶ Nunc tractemus circa pric. glo. de of. le. c. j. in fi. li. vj. vbi concludit qd sic de of. fir. vti vel inuti. c. venerabilis zenze. in cle. fi. de of. or. no. in c. si cui de preben. li. vj.
 ¶ An legatus potest committere causas simpliciter et de plano sine strepitu et figura iudicii no. gl. de here. c. fi. li. vj. in cle. sepe i ver. mandamus de verbo. signi. vbi concluditur qd no. Spe. i ti. de le. ¶ Sup. e. ver. sed nunquid legatus.
 ¶ An legatus potest interpretari sententiam vel mandatum pape glo. et doc. de postu. prela. c. j. de verbo. signi. ex pte et qd ibi no.
 ¶ An legatus potest dispensare i gradibus prohibitis dic qd non sine speciali mandato In. no. i. c. fi. de transla. pla. gl. et doc. de of. sa. et affi. qd dilecto Spe. i ti. de lega. ¶ Nunc ostendit du. v. lxxv. Jo. an. i. c. qd translatio de of. le.
 ¶ An legatus potest aliquem trahere ultra duas dietas a fine dioc. Spe. tenet qd sic in ti. d. le. ¶ Sup. v. hoc etiam nota.
 ¶ An legatus potest absolueret capiēte se a se tēcia excoicacionis no. gl. xxiij. di. c. ij. doc. in c. pe. de of. dele. Spec. in ti. de le. ¶ Nunc dicamus p. sed queritur utrum legatus.
 ¶ An legatus potest inconsulto epō agnoscere de causis clericorum illi epō subditoy no. gl. de of. le. ga. c. j. xxv. qd. ij. galliaz vbi gl. tenet qd sic.
 ¶ An legatus i pūcia sibi commissā heat ordinaria iurisdictione dic qd sic vt no. in c. ij. de of. le. li. vj. vbi hēm. ter. gl. xxv. q. ij. ig.
 ¶ Qualis aut sit illa iurisdictio no. glo. in cle. fi. de of. or. in glo. pe. que ad hoc est sing.
 ¶ An legatus potest adiri p simplicem querelam dic qd sic de of. le. c. j. Specu. in ti. de le. ¶ Sup. est in principio.
 ¶ An ad legatū potest appellari omisso medio glo. et doc. in c. qd translationem de offi. le. glo. in c. romana in pric. de app. li. vj. glo. de cōsue. c. ij. eo. li. glo. i. c. si is cui de of. deleg. li. vj. ter. in c. j. de of. le. Archi. xj. q. j. pue. mit adde quod dixi s. sub dictione appellatio
 ¶ An legatus potest dare licentia plato excepto de se redi monasterium et transire ad aliud dic qd sic in legato de late. tātū de elec. si abbat. li. vj. vbi est hēs qd legatus de late. confirmat electiōes exēptoy archiepiscopoy idēz de electiōe pīarchiarū scdm Jo. an. i. d. c. si abbatem non tñ ad mittere resignationes episcoporum secundū Archi. in d. c. si abbatem in fi.
 ¶ An legatus potest cognoscere de causis exemptoy dic legatus de latere sic secus in alio doc. in c. j. de of. le. li. vj. ter. et doc. in c. j. de v. signi. eo. li.
 ¶ An legatus potest facere statuta cōtra ius

comune hosti. et doc. de offi. le. c. fi. de app. c. fi. li. vj. d. verbo. sig. c. j. ad d. nō. in c. fi. de spō. et in c. fi. de confir. vtil. vel inuti. adde glo. in c. j. de offi. le. li. vj. et qd no. ibi.
 ¶ An inferiores cardinales mittuntur p papam sint vel possint appellari legati videt qd sic de sup. neg. prela. lras ad idem de pbe. dilecto de accu. cum dilecto adde glo. i. c. sta. tutum de rescrip. li. vj. et in c. pe. de vbo. sig. eo. li. et ita fui vocatus legatus in regno fracie cum illuc missus esset p. do. Eugeniū papam iij. cum omimoda potestate legati de latere vbi tractauit multa et maxime materiam p nio nis que postea secuta est.
 ¶ Factus legatus papa confirmat de post. prel. gratū de elect. bone. de vsu. pallij. nisi aliquo vō confirmat de fil. p. biteroy. dilecto item confirmat de off. dele. coram dilecto item in pbat de off. le. nisi et c. licet itez ap pbat de arbi. exposita de pba. c. in p. sētia de appella. ostitutus itez in pte ap pbat et i pte reprobat d. pbe. dilecto filius ite reprobat de pbe. dilecto item approbat d. iur. pa. dilecto de cōsa. et affi. qd dilecto de accu. cū dilecto eo. ti. ad petitō nē d. simo. et si qdēs d. cle. exc. proposuit d. se. exc. ad emimētia de verb. sig. sup. qdōdam. ¶ j. et c. ex pte ad materiam vide ij. q. iij. que d. cā d. app. nouit d. res. i mte. exposita vide spec. i ti. de le. c. fi. et ver. in sūma notandum
 ¶ An decretū legati liget ignōantē vide In. no. et hosti. d. iur. pa. cū dilecto Jo. an. de pben. si apostolice li. vj.
 ¶ An legatus potest conferre hospitalia vide qd no. glo. in cle. per litteras de preben.
 ¶ Creditur simpliciter vbo legati si dicat se expulsū de prouincia vide no. in cle. j. d. for. compet.
 ¶ Quibz modis finit officiū legati vide gl. in c. presenti de offi. le. li. vj. et eo. ti. c. secundū in glo. fi.
 ¶ An legatus potest interpretari mandata apostolica vide in c. ex pte de verbo. sig.
 ¶ Legatus qd facit pma reseruatiōez in ecclesia si vult facere alia i eadē tenet d. pma facere mentionem scdm Jo. mo. i. c. iij. d. offi. le. li. vj.
 ¶ An legatus potest recusari vide de. appe. nouit de of. le. c. j.
 ¶ Legatus exequit sententiam delegati ad ipsius supplicationem de of. or. cū epus i glo. ij. et in c. vt litigantes glo. iij. li. vj.
 ¶ An p aduentum vnius legati descat officium alterius glo. xxv. q. ij. in galliaz d. off. le. volentes vbi videtur qd sic in legato de latere respectu inferiorum
 ¶ An legatus aliquo cau potest conueniri in loco legationis vide no. in l. ij. ¶ Legatus ff. d. iudi. et c. fi. de for. compe.
 ¶ An legatus potest excommunicare eos qui sibi ul. nūcijs suis iniuriā faciāt Spe. qd sic i ti. d.

le. in l. j. v. sed nūquid ij. q. vij. si quis erga.
¶ An legatus existens extra puinciam pos-
 sit conferre beneficia vacancia in puincia
 glo. a doc. de offi. lega. nouit.
¶ An dicenti se legatu n credatur sine lris die
 re hētur in ter. a glo. xxiij. di. nobilissim⁹ et
 in extrauag. Bomfa. que incipit in iūcto add
 qd ei credet sine lris quo ad pcuracionez de cē
 si. venerabilem item qd ad cognitiōz Jo. an. d
 relti. in iteg. cū ex lris sup. rer. denuo malij
 vō. que pcurant ad iudiciū alterius secus
 glo. in cad. eminenciā de sen. exc. ad de glo. i
 .c. ad apostolicē de re iudi. li. vj. glo. in. c. cum
 olim priō de pui. de of. le. qd trāslatiōz Jo. an.
 de fi. de mstru. qd sup. his idē m. c. constitutus
 j. de appe. idē m. c. j. de of. le. li. vj.
¶ Si legatus reseruauit sibi collatiōz vnius
 bene. ci. a postea confert alteri non reuocata
 reseruatiōe an valeat collatio vide Jo. an. d
 iu. pa. c. cum dilectus
¶ Legat⁹ nō pot. ea q. potest epūs ex potesta-
 te sui delegata Zap. in cle. cū ex eo de sē. ex.
¶ Legatus nō pōt dispensare sup. obligatiōe
 oīa Zap. clericū sue puincie cū clerico alteri
 us puincie Spe. mti. de lega. q. nūc dicamus
¶ Quid dicantur legati vide glo. C. de legas-
 tiōi. li. x. sup. pica.
¶ Legat⁹ de latere nō pōt impedire iura or-
 dinarij in loco sue legatiōis d. of. le. volentes
 x. q. j. puenit Jo. an. m. c. j. de priu. li. vj.
¶ An legatus de latere pōt tollere statuta in-
 ferior⁹ i. re. de senis in tractatu suo pmutati-
 omis in xxiij. q. Jo. an. m. c. si a sede de pben.
 li. vj. Zap. in. c. si eum de preben. eo. ti.
¶ An legatus pōt admittere renunciatiōez
 beneficii ter. qd sic de restit. spo. accepta vide
 no. in. c. si abbatem de elec. li. vj.
¶ Nō pōt legatus opellere canonicos ad ac-
 cipiedū aliqz oīa numex p eos iuratū Spe.
 mti. de le. q. nunc tractemus v. sed si legatus
 Jo. an. m. c. si a sede de prebē. li. vj. et in. c. si eū
 eo. ti. et li. glo. in. c. pro illoz de preben.
¶ Nō pōt legat⁹ etiā d. latere extinguere digtu-
 tem vñā in eccia Spe. i. ti. de le. q. nūc tracte-
 mus circa finē.
¶ Legatus absoluit a snis latis per statuta
 ordinarior⁹ puincie Spe. in ti. de le. q. nūc
 dicamus rer. patet ergo.
¶ An legatus possit compellere canonicos vt
 recipiāt al. qz oīa osuetudinem eccie ter. qd
 non si subtiliter aduertatur m. c. pe. d. pben.
¶ Non pōt legatus ex certa scia omittere cau-
 sas nō hēntib⁹ q. lites a iure requisitas glo.
 fi. in cle. et si principalis de rescrip.
¶ Legati possūt dici scī archi. xxiij. di. c. j.
¶ An legatus pōt absoluerē iuramentū pape
 vt contra iuramentū suū possit remire doc. qd
 nō i. c. j. de sē. exco. glo. in. c. p illoz de pben.

in glo. antepe. Spec. in ti. de dispēsatio. q. d
 sequenter rer. ceterum
¶ An legatus potest absoluerē excomunica-
 tos a delegato pape doc. qd non de of. dele.
 prudentiam. q. sexta Inno. in. c. qd translatio
 nē de offi. le. i. gl. ij. Jo. an. i. c. eos d. sē. ex. li.
¶ An legat⁹ possit dispensare cum vj.
 epō vt vna cum epātu teneat aliam dignita-
 tem vel bēficiū Archi. qd non lxxix. di. sin-
 gula vide qd dixi. s. sub dictione epūs
¶ Legatus etiam de latere sine speciali man-
 dato non absoluit a caibus reseruatis pape
 Jo. an. in. c. eos de sen. exco. li. vi.
¶ Non potest legatus subijcere se iurisdic-
 tiōi inferioris a papa Archi. ij. q. vij. nos si in
 competentē Jo. an. in. c. volentes de of. le.
¶ Legati quandoq. appellant nōri⁹ Jo. an.
 de heret. accusatus super v. iudicijs li. vj.
¶ An legatus potest interponere autorita-
 tem in alieatiōib⁹ rex. eccia⁹ sue puincie
 Archi. xxiij. q. ij. in venditiōib⁹ Spe. ti. de
 dispen. q. consequenter v. qd si aliquis
¶ An legatus potest se itromittere de appella-
 tiōib⁹ interpositis ad papā Hosti. i. c. uiz remi-
 sset de eo qui mnt. in pos. ter. cum glo. de ap-
 constitutus glo. in. c. fi. de of. le. a ibi Hosti.
¶ Legatus de latere non absoluit excomu-
 nicatus eo qd aliqd addidit lris aplicis Arch.
 xix. di. in memoriā circa medium
¶ An legatus possit concedere indulgentias
 et quot die⁹ glo. pe. de pe. et remis. c. qd au-
 tem Inno. de offi. le. qd translationem
¶ In generali mādato reseruatiōis nō reuunt spā-
 liē reseruata pape gl. d. of. le. c. j. ij. q. iij. q. de
¶ An legat⁹ de latere pōt absoluerē icen. scā
 dariū eccie p publicatōz doc. qd nō i. c. tua d. sē.
¶ An legat⁹ possit dispēsare d. priuile⁹ exe-
 gia pape glo. in. c. p illoz de prebē. glo. in. c.
 si abbatē de elec. li. vi.
¶ An legatus post transactionem factā cor-
 ram se possit facere cōpositionem realem Jo.
 an. de transac. d. cetero Zap. de osti. c. j. li. vi.
¶ An legatus potest se itromittere de cau-
 sis i. qbus requirit⁹ autoritas pape vid. Zap.
 in. c. si abbatem de elec. li. vj. glo. in. c. auto-
 ritate de priuile. eo. li. glo. i. c. j. de cler. egro
 eo. li. Zap. in cle. grauis et in cle. uiz ex eo
 de sent. exc. glo. ij. q. iij. que de cā
¶ An legat⁹ de latere possit populū bēdicē
 no. in. c. abbates de priu. li. vj.
¶ An snia legati potest exequi p ordinari⁹
 etiaz post qz ipē legat⁹ fuit reuocat⁹ Hosti.
 in. c. nouit de of. le. in glo. magna.
¶ An legat⁹ potest se itromittere d. appel-
 lationib⁹ interpositis ad papā d. xi. aliquid
 .s. vide Spec. in ti. de le. q. nunc ostēdēdum
 rer. xxiij. quod nota de electi. cupientes li.
 vj. in glo. hoc casu

¶ Legati dispensant in casibus in quibus episcopi et adhuc ultra illos de transac. ex pte Spe. i. ti. de dispen. §. sequenter.
¶ An i statutis cōcedis legat⁹ deat iqrē cōsiliū platon⁹ pūncie vide de offi. lega. nouit.
¶ An legatus datus ex pluribus pūnciis si i grediet vñā et postea moriet papa potest vti iurisdictione ad alias pūncias quas nōdū erat ingressus vide Jo. an. m. c. ex lris de res. sti. m. integ. vide. c. si cui de pben. lib. vj. adde qd dixi. §. sub dictione dispensatō.
¶ Littere legator⁹ ad lites vel iudicia sequi tur naturam aplicaz. Laud. in cle. j. de rescri. pt. in. ver. legator⁹.
¶ Legatus pape bz d iure hñe expensas a pa pa glo. m. c. inter cetera de of. ord. Lau. i. cle. j. de rescrip. in. ver. legator⁹.
¶ An legatus pōt cōcedere priuilegiū exēpti omis Jo. an. m. c. j. de priuile. li. vj.
¶ An legatus pōt absoluere excommunicatos a canone p enor m lesione clericū doc. m. c. ad eminentiā de sen. ex. et m. c. nouit de offi. le. Archi. xvij. q. iij. si quis suadet.
¶ In quibus dispēsat legatus doct. m. c. fi. de transac. de offi. le. qd translationē et m. c. m. i. Spe. in ti. de dispēsa. §. sequenter.
¶ An legatus hñat iurisdictionem in laycos sue legationis qui sunt i temporali dominio ecclesie dixi. §. vide Spe. in ti. de le. §. nunc os. stendendum. v. xix.
¶ Legatus de latere oīa potest exceptis his que sūt reseruata pape in signū spālis prero gatiue glo. ij. q. iij. que de cā in cle. ne romāi de elect. et m. c. j. de offi. lega. glo. fi. vj. q. pri ma frater.
¶ An legatus de latere possit subūcere eccle siam interdicto tex. qd sic et ibi doct. i. c. cuz in ter R. de elec.
¶ An legatus pōt iura vnius ecclesie dare al teri Immo. m. c. fi. de ofir. vti. vel. muti. text. i. c. qd circa de priuile.
¶ Legatus d latere non potest tollere ius p uati glo. d. of. le. dilectus glo. magna m. c. fi. de heret. li. vj.
¶ An legatus pōt apponere decretum in refer uationibus suis glo. m. c. ad aplicē de preben. li. vj. Immo. de preben. dilecto.
¶ Licet legat⁹ de latere autoritate iuris cōfes rant bñficia nō dicūt ordinarij collatores gl. in cle. fi. de of. or. adde qd dixi. §.
¶ An decretum legat⁹ afficiat ignorātes Jo. an. m. c. si aplica de preben. li. vj. glo. i. c. si eo tpe de elect. eo. li. pau. in cle. j. de concess. p ben. doct. de iur. pa. cum dilect⁹ vbi vide qñ factū cōtra decretū legat⁹ sit nullum.
¶ An legatus de latere pōt cōcedere abbati vt ptat insigniis epalibus Jo. an. m. c. vt aplicē de priuile. li. vj.

¶ An legatus potest statim appellare canonicos vt recipiat eū p q reseruauit pbed az prime vacaturā doc. i. c. si eū d pbe. li. vj. glo. i. c. pe. de ver. sig. eo. li.
¶ An legatus pōt reuocare cōaliū pūnciale Archi. iij. di. §. porro.
¶ An legatus pōt deponere clericū sue legatō nis p delicto Arch. xxv. q. ij. seruat gl. i. c. j. de of. le. Jo. an. i. c. ex tue de cle. nō resi.
¶ An legatus possit deponere dixi. §. qd nō ad de Archi. ij. q. j. pmates glo. m. c. j. de of. le. ter. iij. q. ij. audiūm⁹ glo. ij. q. vj. decreto.
¶ Quicqd possunt ordinarij in suis dioc⁹. vel pūnciis hoc possunt legat⁹ i suis legatō nibz Spe. i. ti. de le. §. nūc ostēdēdū. v. pe. Bā m. l. phibere. §. plane. ff. qd vi aut clam.
¶ Omnes legat⁹ dñt iura gētū seruare inui
¶ Legat⁹ olī ad solata. j. di. ius gētū. impatores mittebat papa nouiter cōsecratos vt pacē a fed⁹ cū eo sociaret lxiij. di. ego los
¶ Impediēs legatōez ecclie exoi. dōmuis. cat xciij. di. si qd legatōez r offendēs legat⁹ tuz cēset offendē eū q illū mittit vt hñt ij. q. vj. accusatio.
¶ An legatus pōt facē statutū ne a sua snia appellat vel cōmittē cāz appellatōe remota dic qd nō vide Immo. i. c. remēs de iureiuran.
¶ Legatus licet plenā legationē hñat nō c fert bñficia nisi sit commissum vel nisi sit car dinalis tex. ē m. c. j. de of. le. li. vj.
¶ Si legatus fecit in vna ecclesia vñā reserua tionē non potest illa pendente facere aliam d of. le. pñenti li. vj.
¶ Legatus pōt i pūncia sua cōfessiones au dire tex. iuncta supscriptione. c. officij. de pe. et re.
¶ An legatus pōt dare licentiā exempto cō struendi ecclesiā vel capellam vel oratorium no. de priuile. autoritate.
¶ An legatus conferat pncipalē dignitatem in ecclesia collegiata de of. le. c. pe. i. glo. li. vj. de concess. pben. c. j. eo. li.
¶ An legatus pōt dispēfare cū irregulari vel deposito no. de cle. nō resi. ex tue in glo. pe.
¶ An legatus agnoscat d cā fidei vid ij. q. vj. decreto.
¶ Statuta legator⁹ sunt ppetua de offi. le. c. fi. de loca. c. j.
¶ Legatus non pōt committere alicui pote statem recipiendi resignationem bñficioz d of. le. c. pe. li. vj.
¶ Legatus pōt reape pcuratiōē extra pū uitiā secūdū hosti. qd sic intelligit de censu. cū instantia in. ver. pcurationes.
¶ In quibus conueniāt legat⁹ de latere cū aliis z in quibus discrepent vide de offici. lega. c. j. i. glo.
¶ Legatus debet viuere de bonis fiscalibus ecclesie licet non fac. de offi. or. mter cetera i

g'o. fi.

¶ Legatus nō admittit postulatores d' elec-
si abbate m. li. vj. et ibi no. eo. ti. bone.

¶ Legatus eccl'ia proclialē nō omēdat de p

¶ Si legatus ofert bñficiū dec. nemo li. vj.
um motu pprio nō ē gratia surrepticia si is
cui ofert h'z aliud bñficiū no. de of. le. c. fi. li.
vj. in glo. ij. et in cle. vlt. de offi. or.

¶ Legatus nō dispēsat cū illegitimo vt pro-
moueat ad sacros de fi. p'sby. c. j. i glo. li. vj.

¶ Legatus nō dat licentiam monacho tñses
undi ad laxiorē regulā sed bñ ad parē vt no.
de pben. cū singula li. vj. in glo. fi.

¶ An legat' possit phibē plato ne pcedat
i cā corā ipso plato icohata doc. d' ap. cū pari.

¶ Legatus possit vñire p'oratus monastes
rio sine alicuius ofesu d' elec. si abbatez li. vj.
no. m. c. tua nobis de confir. vti. vel inuti.

¶ Ad legatū nō redit post mēsa ius oferedi
bñficiū reseruatu p papā no. i. c. statutū de p
ben. li. vj. nec p' ex cā pmutatiōis oferre be-
neficia ad papā reseruata vt ibi no.

¶ An legatus possit dissoluere ecclesias vñi-
tas no. ne se. va. c. j.

¶ An legatus possit ecclesiam conferre inui-
tis p'soms quoy vnus est laycus alter cler-
cus no. de iur. pat. cum dilectus.

¶ Si legatus p'fert sēntiā i rebelles nō ē
p'petuata s' expirat eo mōtuo vel reuocato n.
de preben. p' illoz.

¶ An gesta p legatū valeāt finita e' legatōe
vid' n. de of. le. qd' tñlatōez et. c. vlt. vbi plene

¶ Qui dicāt legati diri. s. add. ff. d' iud. l. ij.

¶ Legatis i glo. d' xert. Spe. i. ti. de le. m. pnc.

¶ An legati cogāt suscipe legatōem no. C.
de decu. l. si q's decurio in glo. vid' ff. sol. mat.
l. dotez Dy. in regula qd' semel li. vj. Bart. ff.
de excu. tu. l. sed et reprobari circa pncipium

Spe. in ti. de le. c. i. ad finem.

¶ An legati restituāt vid' Cy. m. l. j. C. ex q.

¶ Qualiter p'bet q' quis sit lega / ca. ma-
tus diri. s. q' p' l'ras adde qd' no. Bar. ff. de lez
gatio. l. legato. ff. de publi. l. si publicanus. C.
j. no. xvj. di. c. fi. in glo. j. et ij.

¶ Qñ quis videt' mēpe abesse cā legatiōis
vide no. m. l. legatus. ff. de lega.

¶ Legatus non p't retineri p' rēphensaliis
no. Bar. m. l. fi. ff. de legatio.

¶ Qualiter legati testantur apud hostes n.
ff. de testa. l. qui a latromibz.

¶ Legatus de latē nō p't se impedire in cau-
sa fiscali secūdū Bal. i. l. n. q'c'qz. ff. d' of. p'of.

¶ An et q'le iurisdictionem habeat legatus
extra prouintiam no. de of. le. nouit et m. l.
ij. ff. de offi. p'si. de sen. ex. ad eminetiā i glo.
j. Spe. ti. de le. c. nūc dicamus in princ.

¶ Si legatus causam alteri delegat et āte ci-
tatōne expirat legatus nō poterit delegatus

ultra procedere tex. de of. le. c. fi.

¶ Legatus de latere pnceps ē i sua puincia
vt no. i. c. j. de hap. et i. c. fi. de of. le.

¶ Legatus nō p't facere statuta d' ius com-
mune no. glo. i. c. fi. d' heret. li. vj. a m. clemē.
sepe de p. sig. diri. s.

¶ Legatus de latē non ē honorād' cā q' pa-
pa de of. le. officij li. vj. a i. c. ex d'icatis eo. ti.

¶ Ad legatum spectat purgare prouinciaz
malis hominibz. l. ij. et l. congruit. ff. de offi.
p'fesi. de offi. ordi. m. c. j. de ma. et obe. solite
circa medium.

¶ Legato cui omīssa est puincia regēda vi-
detur omīssū mez et mixtū impūz secūdum
Bar. m. l. j. ff. de iur. et cu. da. et i. l. j. C. a p'fec-
tis v'o et ibi caūs ff. d' le. ij. Cy. i repet. l. j. C.
de offi. eius cui mād. ē iurisdictione.

¶ Licet aliter appareat de l'ris legationis ta-
men statur assertiōi legati si ē in q'si posses-
sione iurisdictionis vide Archi. xvj. di. no-
bilissimus et Jo. an. de of. dele. cū i iure i glo.
vbi dicit sufficē aliquē haberi vel habituz ef-
se p' legato licet alr de eius mādato nō ap-
pareat de puile. cū olim Jo. an. m. c.stitu-
tus de app. vide Bal. et alios doc. m. l. si qua p
C. de epi. et cleri. et ē spāle q' stes eius asser-
tiōi ppter dignitatez officij de offi. le. c. j. li. vj.
que sūt addēda ad ea que dicta sūt. s.

¶ An legato de latere asserēt se h're aliquā
spālem facultatez credat' vide Bal. m. l. exem-
plo in fi. C. de pba. vide Ang. in consil. suo
clxxiij. qd' incipit mādātū.

¶ Exemptus a iurisdictione ordinarij non
dicat' exēptus a iurisdictione legati licet sit
ordinarius secūdū Jo. an. m. c. j. de p. sig. p' il-

¶ Priuilegio legatōis gaudēt so- / lū tex-
lū q' ad h' coacti sunt non aut q' sub pretextu
legatōis sui omōdi cā absūt vt ff. ex q' cau-
ma. l. itez hi. C. fi. et l. reipublice eo. ti.

¶ Legatus non p't suā legationē p'bare per
testes si dicat m'strūm p'ditū nisi sit ita hone-
stus et bonus q' sit suo verbo credendū ita in-
tellige. l. j. C. de mādā. pnc. vt n. Immo. m. c.
cum olim de puil. in glo. fi.

¶ Legatus in pluribz puinciis de cā vñi' p
uincie p't cognoscere in alia de offi. le. nouit
et ibi no.

Legere. Hoc v'bu legē ē equocū no. ff. d'
acti. empt. l. q' pendētem. ff. de glan. le. l. j.

Legio. Quot milia continet legio n. gl.
i. l. ij. ff. de l'is q' no. ifa. i glo. cohortis.

¶ De isto verbo fac mentionem glo. ne sed.
vac. c. j. vbi vide glo. que incipit de isto epi-
scopo quod no.

Legitima. Legitima p't dīminui p'ter
tu consuetudinis vt m. c. raynutius de testa.
et ibi casus melior de mūdo dū facit mētiōez

de consuetudine ciuitatis de quo p Cy. in l. fa-
dimus. C. de nup. adde qd dicitur.

¶ Legitima dicitur dari filio ppter alimēta ca-
sus est in l. quisq. C. ad l. iul. ma.

¶ An legitima deat filio banmto capitali.
vide no. i. l. si q. pena. ff. de his q. sūt sui vel alie.

¶ An legitima q. debet filio sit oīde iur.
de iure naturali vide Bal. i. l. j. C. de bo. li. per
l. si q. ff. de his q. sūt sui vel alie. iur.

¶ Licet legitima nō possit peti de rigōe iuris
ciuilis nisi mortuo patre naz in vita nihil de-
betur filio de bonis p̄mis ppter alimēta vt. l. j.
¶ Si impuberi ff. de colla. bo. tamen qn p̄ est
ingressus monasteriū p̄t peti legitima de eq-
tate canonica ter. est cū glo. in c. cū scim⁹ de
regula. adde Bal. in aut. ingressi. C. de sacro
san. ec. adde no. i. l. si ff. de lib. agna. et. C. de
epi. et cle. l. deo nobis. §. hoc etiā.

¶ Legitima nō est p̄prie debita filio sed q̄si
debita q. p̄ ea non op̄et aliquā actio cōtra
patrem sed pater ad eā quodā naturali vim-
culo astrigit vt. l. cū rō. ff. de bo. dān. vid. ter.
in l. nihil. §. facilioz. ff. de bo. lib. ita dic. glo. q.
semper ad hoc allegat in l. si emāpata. C. d.
iur. et fac. igno.

¶ Legitima p̄t assignari p̄ p̄rem filio hoc pa-
cto q. nihil p̄tra petere possit. l. cū quo de pe-
culio. §. sepius. ff. ad l. fal.

¶ Licet valeat statutum q. filio delinquenti
teneatur assignare legitimā nomine fisci quo-
cūq. dies legitime cedit a tpe delicti non a tpe
mortis tamen p̄t ante oīa pater detrabere v-
suras et alia male oblata q. de eis non dētur
legitima vide Bal. in l. si q. ff. de his q. sūt sui
vel alie. iur. fac. qd no. Bar. in l. cū q. §. codi-
cillis. ff. de le. iij. glo. xvj. q. j. de ame.

¶ Si pater dat filio legitimā pro soluendo
cōdemnatōem ex forma statuti iterum ei dare
vel relinquere tenet Bar. in l. si cum dotez. §.
si p̄ri. ppter cōdemnatōem. ff. so. ma.

¶ An valeat statutum q. pater teneat solue-
re cōdemnatōez. p. filio. p̄q. ad legitimāz no.
Alb. C. ne fi. pro pa. sup. rubrica.

¶ An filius pdat legitimā ppter non affecti-
onem inuentarij. Cy. et etiā Bar. in aut. h. cuz
testōz. ad l. fal. dixi sub dictione inuentariū.

¶ An in legitima requiratur sp̄alis et expressa
renūciatio p̄ quam appareat manifeste de aio
renūciantis glo. in l. de his. ff. de transac.

¶ Si dicat statutum q. pro delicto filij pater
teneat ei assignare legitimā an p̄t deat vocari
ad cōfessionē filij sup. delicto vel ad depositio-
nē testiu ita q. sibi p̄stz d. delicto filij Dy. i. l. j.
ff. qn ex facto tu. Bā. i. l. cū filius d. v. sig.

¶ Legitima q. debet iure nature nō ē q̄ta he-
reditatis h. bon. q. nō p̄tinz actōes actiue et pas-
siue vid. p. Bā. i. l. ex facto. ff. de here. insti.

¶ Qn pater potest substituere filio in legiti-

ma vide Bar. in l. j. ff. de vul. et pup.

¶ An filius p̄uet legitimā ppter crimen pa-
tris Jo. de ligna. in cle. pastoralis de re iud-
ter. videtur q. sic in l. quisq. C. ad l. iul. ma.
et vide glo. et Saly. in d. l. q̄sq. add. do. Cā.
in p̄allegata de pastoralis.

¶ An legitima p̄t tolli vel minui p̄ statutū vi-
de Bā. i. l. ticio. §. si ff. de odi. et demō. Jo. an.
i regula indultū li. vj. et i addi. Spe. ti. de in-
stru. edi. §. opendiose ad de Cy. i. l. scim⁹. C.
de nup. Bal. i. aut. nūc aut. C. de epi. et cle. a
i. l. j. ff. de iust. et iur. et i. l. j. C. d. legi. Oldra.
in p̄sil. suo xxij. Alber. i. l. q̄mā in p̄oribz. C. d.
in offi. test. Saly. i. aut. nouissima eo. ti. do.
de rot. cōclusiōe xij. do. Anto. a alij moder.
in craynutius de testa. vbi cōcludit q. de eqs-
tate canonica non potest totū tolli q. est a
tra pietatez naturalē de q̄ ibi vide Bal. plene.

¶ An legitima filij minuat ppter relicta ad
pias cās vide Bar. in l. si quis ad declinandā
C. de epi. et cle.
¶ An legitima potest detrabi i vna re Bā. i.
l. iij. ff. ad l. fal. et i. l. filii quē hntē. C. fami.
herc. vbi Cy. Bal. et Saly. vbi etiā vid. an le-
gatarij teneant vna cū herede cōferre ad soluz-
tionē legitime add. gl. i. craynald⁹ d. testa.

¶ Si p̄t dedit filio i vita sua legitimā et fili-
us eā cōsupserit an possit iter. petē vide Bā. i.
l. si cū dote in p̄nci. ff. sol. ma.

¶ Ad legitimam petendāz nō hz filius acti-
onem cōtra patrem de testa. raynaldus i glo.
retinebunt vbi Jo. an. Spe. ti. de sen. ex. §. se-
quē. v. qd si filius.

¶ Legitima filij nō potest gūari in aliq. ter.
in l. quomā in p̄oribz. C. de in offi. testa. add.
Ang. in p̄sil. suo. xij.

¶ An illud quod pater soluit pro cōdenatōne
filij debz ei imputari in legitimā Bar. in l. stich-
us. ff. de pecu. le.
¶ Stante statuto q. pater teneat soluere cō-
demnatōem p̄q. ad legitimā pro filio an te-
neat soluere pro cōdemnato rōe cōtumacie
Bar. in l. cum filius. ff. de rer. obl. Bal. i. l. ne-
q. C. ne fil. pro pa. Bar. in extrauag. ad rep̄-
men. Bal. in l. generaliter. §. cū aut. C. de in-
sti. et substi. sub. d. dic. fac.

¶ Si dicat statutū q. filia sit contenta cū qn-
titate quā pater sibi legat p legitimā an reli-
cta sibi legitima cū onere sit filia p̄uata bñfis-
cio. l. quomā in p̄oribz. C. de in offi. testa. vi.
de ibi Alb. et Bal.

¶ Si pater grauāt filiū vt si sine liberis decet-
serit restituat hereditatem suam ticio et phi-
bet falsidiam et legitimā an heres eius po-
test detrabere legitimā no. in l. coheredi. §. cū
filie. ff. de vul. et pupi. vbi etiā vide an fruct⁹
pcepti p filiū imputentur in legitimā.

¶ An sit dare casum in quo valeat institutō

filij in minus legitima nec possit agere ad sup-
plemētum ter. est sing. et ibi Bar. et do. me?
Rapha. in l. cum filio. ff. de vul. et pupil.

¶ Si pater relinquit legitimā filio in dubio
videtur relinque titulo institutionis Bal. in
l. humanitatis. C. de impub. et al. subst. ad
de q. legitima de h. relinq. filio ti. institutōis
in aut. ut cum de app. cog. q. aliud.

¶ Si pater relinquit filie x. hoc adiecto q. ni-
hil ampli⁹ possit petere de bonis suis filia nō
dicitur preterita sed illud flectū magis censet
factū a iō pensandi cū legitima ita dicit Bal.
in l. si adulta. C. de here. acti.

¶ An pater p. pelli i vita dare legitimā filio
dic q. non vid. Alber. i. l. si lenōes. C. de epif.
audi. Bal. i. l. q. q. C. ad l. fal. fac qd n. Bā.
i. l. Stich⁹. ff. de pecu. le. m. d. riu vid. i euāgelio
Luc. ubi dicit p. da mihi portione sube que
me tangit et sic adde q. si p. vult ingredi res
ligione filius etiā eo viuentē p. petere legiti-
mam ter. et glo. in c. cū simus de regula.

¶ An augeat legitimā filiorū eo q. filia dota-
ta secūdu formā statutorū non succedit vide

¶ An filia dotata exclu. Ang. i. c. si. suo c. ij.
sa per statutū a successiōe possit petere legi-
timā alias vidi c. filia d. Jo. de li. et d. Rāse.
de rā. valde pulchra circa materiā legitime q.
daz ponūt. j. b. dictōe q. rta ubi vid. q. d. caz.

¶ Legitima dē iure nat. e filijs et nepotib⁹
p. i. et m. i. et q. n. q. fratrib⁹ ter. i. aut. de here. et

¶ Legitima arrogati se. fal. q. p. m. i. itaq.
dū q. d. a. ē q. rta ei⁹ q. d. h. i. t. u. s. ē ab intestato
vide glo. i. d. q. p. m. i. itaq. in ver. filijs.

¶ Si vnus ex filiis excludit ab hereditate
an legitima aliorū impugnet vid. Dy. et Bā.
in l. huiusmodi. q. si duob⁹. ff. de le. j. et idē m.
l. pater filij. ff. de inoffi. testa.

¶ Legatū factū alicui p. pte sua an videat
factū p. legitima vid. Bāt. i. l. peto i p. n. ff. de

¶ Nō iufficit filie dare p. priā dotez. le. ij.
m. si cū fratrib⁹ hēat legitimā vid. ter. i. aut.
ut cū de app. cog. q. hoc aut. disposuim⁹ colla-
p. i. j. i. l. j. q. videamus. C. d. rei. pro. ac. m. d.
riū facit q. d. o. ē p. priū p. r. i. m. o. m. i. u. filie ut. l. i. j.
q. sed p. ruz. ff. de mino. et. l. p. o. p. o. m. i. philas
delphus. ff. fa. here. itez q. si esset locus legis-
time nō p. tale legatū esse p. d. i. c. i. o. n. a. l. e. cuius
contrariū dicit Bar. in d. l. ticia. q. ticio. ff. de o.
dic. et demonf. sic cōsuluit do. Philip. d. decur-
simis do. flo. contra Bar. in l. quoniam in p.
orib⁹. C. de inoffi. testa.

¶ An valeat statutum de quo pluries dixi. q.
q. pater teneat ad assignandū legitimū pro
deuto filij dic q. valet quo ad p. res ciues nō
q. ad forēles q. forēses nō ligāt nisi ex cā s. b.
i. c. i. a. n. t. u. r. et in patre nulla est cā et p. h. seqtur
q. filij nō p. petē legitimā. l. certa forma. C.
de iur. fil. l. i. x. Bal. in l. j. ff. de bo. q. li.

¶ An solutum p. p. rem p. filio cōputet in legi-
timam vide Jo. an. in addi. Spe. in ti. de iur.
di. q. sequit. ver. q. d. si alter ex.

¶ An pater q. cogit emancipare filij cogat
ad assignandū legitimam Cy. dicit q. non
q. nō debet viuo patre ut. l. cū oportet. q. cum
aut. C. de sacrosan. ec. et aut. si q. mulier vide
Bal. in l. nō potest. ff. de adop.

¶ Si pater ex forma statuti assignat filio les-
gitimā non petet plus filius licet postea cre-
scant facultates patris Bal. in l. ij. ff. de his q.
in frau. cre.

¶ An filius institutus a patre possit repudia-
re hereditatem et acceptare solū legitimam
Bar. i. l. q. poterat. ff. ad trebel. ubi dicit Ang.
q. nō p. l. si libertus p. r. o. n. o. ff. de bo. liber.

¶ Exheredatus vel existēs i ordie minorū nō
faciūt p. t. e. z. i. legitimā alijs fratrib⁹ suis quia
hñt p. mortuis. ff. de iun. cū emā. libe. l. j. q. si
pater fac. l. j. q. q. depota. ff. de bo. q. libe. m.
aut. nouissima. C. de inoffi. testa.

¶ Si soror vocat se dote contenta et renūci-
at legitime fratris erit totus triēs et nō me-
diatas trientis q. sibi accrescit portio sororis
ar. l. m. repudiāda. ff. de acqui. here.

¶ Legitima est tertia v. d. i. m. i. d. i. a. eius quod
quis esset habiturus ab intestato rebus sic se
hñtib⁹ put se habent ex testō hanc regulā
ponit Bal. in l. ij. C. de his que in frau. cred.
m. viij. q. o.

¶ Legitima matris succedentis vna cū du-
ob⁹ fratrib⁹ ab intestato ē tertia tertie no.
in aut. de here. et fal. q. j. Bal. in p. r. e. a. l. l. e. g. a. t. a.
l. ij. in vltima q. o.

¶ In legitima computat id quod r. p. i. t. u. r. ex
tare tpe mōtis patris ut i. l. i. r. o. e. ff. ad l. fal.
ff. de bo. libe. l. si p. r. o. n. u. s. a. l. i. b. e. r. t. o. q. j. et ideo
expense facte p. vxore filij nō imputant in
legitimā ut no. i. l. i. j. q. si. ff. de mu. et hono.

¶ Quid aut de restib⁹ an cōputent vid. Bal.
i. l. o. i. o. d. o. q. i. m. p. u. t. a. r. i. C. de inoffi. testa. Bar.
in l. j. q. nec castrense. ff. de colla. bo.

¶ Si pater dedit dotez p. filia postea filiam
simpliciter instituit in legitimā dicta dōs im-
putat i legitimā q. h. tacite inest nā quotiēs
aliqd capit ut lucrū vel q. si p. morte alicuius
tacite inest cōputatio talis lucri cū relicto. C.
vnde vir et vxor autē. preterea et. l. si cūz dote.
q. si pater. ff. sol. ma. vide Bal. in p. a. l. l. e. g. a. t. a.
l. o. m. m. i. m. o. d. o. q. i. m. p. u. t. a. r. i.

¶ Legitima debz peti via ordinaria et secun-
dum ordinē iudiciorū ut. l. si quis in suo. C.
de inoffi. testa. ibi iudiciorū strepitu qd no.
q. legitima succedit loco alimētōz i q. b. p.
cedit de plano et die feriato sed i legitimā se-
cus quod est mirum et mēti tenendum secū-
dum Bal. in p. a. l. l. e. g. a. t. a. l. si quis.

¶ Si pater p. legitima instituit filij i mille

est in electione filij petere illa vel quarta here-
ditaria secundū Quil. de cu. qui allegat autē.
ut neq; virum qd ex do. C. j. colla. viij. et ff. d.
bo. lib. l. libertus qd soluēdo ubi ē tex. exp̄ssus
in p̄no / adde qd filius i legitima ē loco cre-
ditoris et iō p̄t eligē ut no. Ja. de are. et Cy.
in aut. res que. C. coia dele. hec tamen legiti-
ma d3 assignari non mutari in diuersis rebo
de iure mediocri arbitrio boni viri ut l. ij. C.
qñ et q. quar. p̄ de. li. x. dic Bal. in l. sancim⁹
in prin. C. de moffi. testa.

¶ Supplementum legitime fit ip̄o iure dum
tamē filius h̄ allegat glo. i. l. sancim⁹ i p̄nc. C.
de moffi. testa. qd sic fal. refeāt legata ip̄o iu-
re ut l. plauti⁹ ut l. linea. ff. ad l. fal. ita i legi-
tima iure nature debita Bal. in d. l. sancim⁹.

¶ In legitima siue donata siue relicta remit e-
uictio ut ff. de le. ij. l. cu. p̄. C. euictis h̄ tamē
fallit cū p̄legat p̄ legitima et h̄ fauore testa-
mēti ut rupať secundū Bal. i d. l. sancim⁹ i p̄nc.

¶ Pater p̄t substituē filio in legitima grauā-
do p̄ fideicommissum successores nō aut ip̄m
filiū vide Dy. in consilio suo xlvj.

¶ Mater p̄t relinquere legitimam filio ⁊ adi-
cere qd p̄ri nō queāt usufructus Bal. in l. filie
cuius. C. fami. herc.

¶ Portio legitima nō est p̄prie impugnatio
testamēti ut l. cū lege iūcta aut p̄sbr̄os. C. d.
epi. et cle. et iō licz ex forma statuti testamē-
tum h̄is certaz solēmitatem nō p̄t impugna-
ri non p̄pterea excludit filia a petitiōe legiti-
me seu eius supplemento Bal. in d. l. cū lege.

¶ Cōsiliū volēti fraudare filiū legitima ē qd
promittat alicui oia bona sua post mortē ip̄
suis promittentis ex cā non lucratia et tunc
detrahit totum es alienū ut l. hereditariū. ff.
de bo. aut. iud. pos. et ibi Bar. ⁊ Hof. in c. ray-
nutius de testa. ponit formaz vicz qd volēs ta-
lem fraudē facere d3 dicere vendo petro post
mortē oia mea p̄ x. et cōfiteor me recepisse h̄
peccatū mōtale ē dare tale cōsiliū secundū Bā. i
d. l. hereditariū.

¶ Illud quod debetur filio ut filio non ipu-
tatur in legitimā et iō nō p̄t pater assignare
filio feudū pro sua legitima vel iactando suū
in mari vel inter viuos vendendo ut est consue-
tudo no. in l. j. C. de mof. donat. et in l. cum a
matre. C. de rei vendi. no. in aut. de imen. do.
na. in fi. colla. viij.

¶ An filius qui adit hereditatem patris iō
sulte p̄dit legitimā glo. et doc. qd nō in l. fi. C.
fi. C. de iur. deli. Bā. idem in aut. sed cū testōr
C. ad l. fal.

¶ Legitima nō deferē filio ut lucrū sed ut de-
bitū no. Bal. in l. fi. C. de pac. quod est veruz
postqz est agnita et acceptata.

¶ An aut iudicatur de ea ut d̄ lucro vid. l. iij.
C. de iur. de fact. igno. et ibi nō.

¶ Quod pater expendit pro filio redimen-
do ab hostibz nō oputat filius in legitimaz ⁊
similiter de eo quod soluit pro eius cōdenatōe
qd videtur donatō inter viuos que nō impu-
tatur nisi actū fuerit ut l. si p̄. C. fi. C. de iof.
testa. nisi pater ad hoc cogereť ad facienduz
ex statuto qd tūc cessat p̄suptō donatōis Bal.
in aut. si captiu. C. de epi. et cle. et in aut. cō-
tra rogatos. C. ad trebel.

¶ Legitima ē de iure naturali sed nō forma
li qd potest p̄ statutum augeri vel minui non
tamen ita qd filius non h̄eat vñd se alat ut l.
fi. C. ipsū autem. C. de bo. que li. et ibi Bal.
dicit qd non debet impom filio necessitas ven-
dendi p̄prietatem suā nudā et ex precio p̄prie-
tatis viuere quod dicit esse nō. dignū.

Legitime. De natura huius aduerbij
vide Immo. in c. fi. de libel. obla.

¶ Nihil p̄t fieri legitime nisi forma seruata
dicit Hof. in c. cum dilecta de rescrip.

¶ Quod non fit legitime non dicitur fieri. ff.
de sta. ho. l. quod vulgo. ff. de re iud. l. iij. C. cō-
demnatuz.

¶ Quod legitime factū ē penā nō mereť vi-
de. C. de sacrosā. et l. nemo et. C. de legi. l. nō
dubiū. C. ad l. iul. de adul. l. gracch⁹.

¶ Quot modis capif legitime i iure vide in
rubrica. C. qñ nō pe. par.

¶ Legitime dicit respectu modi vel forme
ut probatur de testi. in l. iis.

¶ Quqz dicit legitime factū quod ē toleran-
dum iuris effectū licet fieri nō debuerit d̄ de
spon. impu. cum duo pueri.

¶ An quod legitie factuz est debeat ex post
facto retractari no. ff. de diuō. l. si mulier. C. fi.
et l. j. in glo. pe. C. d̄ iur. fis. li. x. Dy. ff. d̄ re-
gul. iur. l. in ambiguis. C. non est nouum in re-
gula factū li. vj.

¶ Paria sunt aliquid nō fieri vel minus legi-
time fieri. ff. quod cuiusqz p̄mi. no. l. j. et ibi
glo. in. ver. in h̄abilis.

Legitimatio. Legitimus

¶ An filius clerici constitutus in minoribus
legitimetur per subsequēs matrimoniu Bā.
in l. in concubinato. ff. de cōcubi. Jo. an. in re-
gula sine culpa li. vj.

¶ An ille qui fuit legitimatus post mortē pa-
tris auferat bona veniētibz ab intestato Bā.
in l. gallus. C. et quid si tantū. ff. de libe. et po-
stu. vbi etiam vide an legitimatio trabatur
retro.

¶ An in legitimatiōe sint citādi agnati seu
quorum interest vid. Bart. in prealle. l. gall⁹
C. et quid si tantum adde Bal. in l. nam ita di-
uus. ff. de adopt. et in l. rescripta. C. de p̄c. in
qa. of. Bal. in l. j. C. de iur. om. iud. et in l. eā
puā. C. de fideicō. plene. p̄ do. Antp. i repe.

.c. per venerabilem qui fil. sint le. vbi vide d.
Car. in vj. q.

¶ An legitimatio requirat pntiaz pris vel filij et an sufficiat pcurator vtriusq; Bar. in l. gallus. §. forsit. ff. de lib. et postu.

¶ An supuementib; filius legitimus et natus lib; euanescat legitimatus ante facta de liberis natus lib; tantu vide Bat. in l. ex facto. ff. de

¶ Quid opes legitimatus fa. vul. et pupi. et a per papa et an legitimatus ab eo reddatur habilis ad successionem no. Immo. in c. p. venerabile q. fil. sint leg. vbi videtur tenere q. sic in terris ecclesie adde r. di. quoniam vbi glo.

¶ An legitimatus a pncipe in temporalib; intelligat etiam in spualib; glo. dicit q. no. r. di. lege impator. Bal. in aut. ex opleru. C. de in cel. nup. ter. l. d. c. per venerabile. §. j. vbi dicit Immo. q. talis non censet legitimus q. ad ordines recipiendos add Arch. xxij. q. viij. quem oz Spe. in ti. de le. §. porro. v. illud q. ritur.

¶ Legitimatio pot fieri in quocunq; loco Bal. in l. emancipatio. C. de adop.

¶ An filij nati ex matrimonio phibito d iure ciuili permissio v. e. d iure canonico sint legitimi no. Cy. in l. fi. C. de interd. matr. Bal. in l. si qua illustris. C. ad orfi. et in l. paulus. ff. de sta. ho. no. i. c. pe. in fi. d. sec. nup.

¶ An legitimati succedant cum legitimis et naturalib; natis post priorum legitimaciones no. Bar. in l. facto. ff. et de vul. et pupil.

¶ An hns potestatem legitimandi ab impetore potest legitimare in terris ecclesie et qd ecotra Bar. et Bal. in pma ostioe. C. et plene per doct. in d. c. per venerabilem q. fi. sint. le.

¶ An appellatione legitime nati veniat legitimatus per subsequens mrimoniū dic q. sic etiam in materia stricta no. glo. de elec. innotuit qui fil. sint leg. tanta et vtrobiq; p. doc. p. do. Anto. et moder. in c. per venerabile qd no. p. statutis que lo. cū de legitime natis adde qd no. doc. de fil. p. sby. ad extirpandas in vlt. q. glo. in c. sane de de. coniu. li. vj.

¶ An appellatio legitime nati veniat legitimatus per pncipem no. Bar. in l. ex ea §. in insula. ff. de verb. obl. et in l. fi. C. d. his qui res. m. eta. impe. de elec. cū vintome. plene id. c. per venerabilem.

¶ An qd p. ee legitimatus et tamē natus ex errore legitima dic q. sic p. caum in c. lras de fi. pres. et ibi doc. glo. lxxij. di. ministri puta si aliq; ē natus ex coniugib; q. solēmiter nouerūt et tñetia d. q. dic vt ibi et q. talis sit illegitimus no. Host. in c. dudū de ouer. coniug. glo. de fil. p. sby. lras de q. ibi per do. Anto. et moder.

¶ An hns ptatez legitimandi spurios et legitimandi incestuosos potest legitimare fil. spurium et incestuosum Bar. in l. ij. ff. de p. obl. et in l. si ita scriptū. ff. de libe. et postul. in c. susceptum

de rescrip. li. vj. de offi. oz. cū dilectus de f. be. cui de noui li. vj. ff. de iudi. l. solem. §. latrūcu

¶ An ille d. q. dubitat an sit legitimus vel no. psumat legitimus doct. de p. s. no. bap. remies Hosti. in suma d. clandest. desp. §. quā penā. v. et in spectu fac qd n. Spe. in ti. de spof. ad fi.

¶ An natus ex pentib; scientib; vel quorum alter tantu scit se non posse mrimonio coniugi sit legitimus no. de clade. despo. cum inhibitiō. §. sane q. fi. sint leg. ex tenore glo. in d. §. sane que dicit monstru esse q. quis sit pro patre legitimus de hoc xxxv. q. viij. c. j. et ibi v. de in glo. sūme.

¶ An filij concepti post separationem parentū sint legitimi vertho. brix. q. sic in qone dñi. cali lxxij. idē do. Car. flo. q. fil. sint le. c. ij.

¶ De multis spēb; illegitimorum no. glo. d. re nū. nisi. §. psone et ibi doc. fac. qd no. glo. in c. ex trāsmissa q. fi. sint le.

¶ An et qñ illegitimi succedat pri no. i aut. licet. C. de na. libe. i aut. q. m. o. na. effi. le. §. si quis aut colla. vj. de renū. nisi. §. psone de eo qui dux. in matr. cū hēret q. fil. sint le. la. tor vbi glo. et doc. glo. et Hosti. in c. tanta eo. ti. adde xxxij. q. ij. nō em et q. iij. c. dicat qñ aut succedat matrino in iurib; pallegatis et C. ad orfi. l. si qua illustris Hosti. in suma qui fil. sint le. §. ij. v. alij dicunt de his plene p. do. Car. et do. Anto. in dicto. c. per venerabilem in v. qone.

¶ An in cā legitimacionis admittatur defensor sine mādato Immo. q. sic q. fil. sint le. cām vide in l. j. C. de satisda. et in l. si pcur. §. si qd. ff. rez. ra. ha. nam secūdu Immo. in d. c. causaz causa legitimacionis similis ē cause status in qua interuenit pcurator vel defensor sine mādato vt. l. nō solū. §. si status. ff. de pcur.

¶ Qualr pbe illegitimitas et vsq; ad qd tempus no. qui fi. sint le. cām j. et ij. et clatō vbi glo. et doc. et eo. ti. c. puenit.

¶ Qui pbat vel dicens se legitimū vel adu. sarius dices se illegitimū no. de oz. cog. tuā glo. et doc. q. fil. sint le. clator et c. puenit.

¶ Qui sunt modi legitimandi no. glo. et doc. q. fi. sint leg. p. tuas plene in d. c. p. venerabilem vbi tractat que solemnitas requiratur in actu legitimacionis.

¶ Legitimare est actus voluntarie iurisdic. tionis vt. l. j. C. de emac. lib. l. ij. ff. de offi. p. conf. et no. in d. c. per venerabilez in glo. ad de Bā. qui dicit esse mixti impij in l. si impetrium. ff. de iur. om. iudi.

¶ An legitimatus a papa ad spūalia videat esse legitimatus ad temporalia ad hereditates doct. communiter q. sic qui fi. sint le. p. venerabilem alias monstruosa esset legitimatio p. glo. nobilē i. c. cū inhibitiō d. clade despo.

pro hoc ride Bar. i. l. j. § in filiis. ff. ad trebel.

¶ An legitimatus ab vno principe p̄t obtinē ab intestato bona nō s̄biecta territorio illius p̄ncipis Immo. q̄ nō i. d. c. p. venerabilem.

¶ Qui possunt legitimare dic papa impator et alius princeps vel populus non recognoscens sup̄iorem nō. plene i. d. c. p. venerabilem faciūt nō. p. Immo. de fi. instru. cū pe. et aduer. te q̄ Immo. i. d. c. p. venerabilem quem sequūtur docto. dicit q̄ ep̄us nō p̄t legitimare nisi i. casu. c. j. de fil. pres. li. vj.

¶ An legitimatus a p̄ncipe facit euanesce substitutionē factā si decesserit sine filiis legitimis et naturalibus Jo. an. i. m. addi. Spe. i. m. ti. de suc. ab intest. c. j. §. sed ex facto queritur docto. i. m. d. c. p. venerabilem dicit q̄ sic i. cōtra rīm facit tex. et q̄ ibi nō. i. m. c. s̄ceptū de rescrip. li. vj. l. i. ex ea §. i. m. s̄ulā. ff. de verb. ob. C. de his qui veni. et a. i. m. p. l. fi.

¶ An ad excludendū aliquem ab aliquo actu sufficiat dicere eū esse illegitimū licet non dicatur quō Jo. an. i. m. c. puenit q̄ fi. sint le.

¶ An quis possit legitimare aliquem v̄t sibi succedat Pau. i. m. de. si vna de re. ec. non alie. Arch. xvij. q. iij. §. etiā ad d. nō. i. m. d. c. p. venerabilem qui fil. sint le. i. m. glo. p̄ncip̄s v̄t q̄ ritur an rex non recognoscens sup̄iores p̄t legitimare filios suos quo ad se et quo ad alios vide nō. i. m. l. si c̄sul. ff. de adop.

¶ Possibile est quā eadem nocte suscipe p̄lem ex duobz quaz. quelibz erit legitima quo ad successionē Jo. an. i. m. d. c. p. venerabilem.

¶ Si pater nō habens filios legitimis facit legitimare spurios et postea nascunt legitimis i. m. an legitimatio admittit cū illis Spe. i. m. ti. de suc. ab intest. §. sed ex facto queritur.

¶ An filij legitimē per subsequēs n̄rimos m̄ si nō poterat esse m̄rimomū tempore p̄lis q̄d contrahētes ignorabāt vide q̄r̄l. sint le. tanta xxxij. q. ij. nō om̄is Spe. i. m. ti. de suc. ab intest. c. j.

¶ Quid opetur illa clausula que apponit i. legitimatōibz q̄ si legitimis nascunt nō succedant equaliter sed portionē agruā obtineant Spe. i. m. ti. de suc. ab intest. c. j. vbi de hoc.

¶ An h̄ns filiū ex concubina cōhens cū alia m̄rimomū ex q̄ filiū generat mortua vxore cōhit cū concubina ita vt legitimē p̄les dicat filius concubine q̄ ad b̄nficiū successionis Bar. i. m. l. cū decem. ff. de solu. et i. m. regula sine culpa li. vj. vide q̄d dixi. §. sub dictione gemitus.

¶ An h̄ns filiū ex concubina cōhens postea cū alia q̄ etiā mortua vltiō cōhit cū concubina ex h̄ legitimē p̄les quā h̄uit ex concubina vide Bar. i. l. bonor. ff. rē ra. ha. Jo. an. i. p̄alle. regula sine culpa li. vj. adde §. vxor. ff. sol. ma.

¶ Legitimatio sobolis nō firmat electionē illegitimi nati q̄ per talem legitimatiōē nō

pūrgat viciū eligentiū secūdū Immo. d. elec.

¶ An natus apud hostes sit legitimus nō. ff. ex qui. ca. ma. l. ab hostibz i. m. p̄ncipio ff. de capt. l. diuus.

¶ An naturalis filius p̄mo natus sed postea legitimatus p̄ferat i. gemiturapost ea legitimus nato dixi. §. adde i. m. aut. qui. mo. na. ef. su. §. reliq̄ colla. vij. ff. de liber. et postu. l. filio h̄ac. q. d. disputauit Ricar. padue a incipit q̄s busdā puīntiis.

¶ An legitimatus succedat i. feudo vide. r. colla. si de feu. fue. o. tro. c. naturales et i. autē. de i. m. c̄s. nup. §. fi. colla. ij. adde Ang. i. m. c̄silio suo. xxxij. a q̄d ibi nō. i. c. tanta q̄ fil. sint le. et Bal. i. m. d. c. naturales Bar. i. m. l. ex facto i. p̄ncipio ff. ad trebel. do. Anto. de butr. i. m. clator. qui fil. sint le.

¶ An legitimatus post testamentum eū r̄ūpat nō. i. m. d. c. p. venerabilem.

¶ An sufficiat bona fides alterius parētuz vt filij censeantur legitimi vide qui fil. sint le. ex tenore d. clāde. despo. c. vlt. xxxv. q. vij. i. m. sūma xxxij. q. j. cū i. captiuitate et de ea q̄ dux. i. m. ma. quā po. per adult. c. j.

¶ Q̄n filij nati ex clādestino matrimonio sint legitimi vide qui fil. sint le. q̄d nobis de clāde. despo. c. fi. et q̄d ibi nō.

¶ An s̄cla nōiatō seu appellatō filij seu p̄fessio parētū p̄bet filiū esse legitimū vide d. p. ba. per tuas qui fil. sint le. transmissē ad d. n. i. m. aut. vt li. ma. et auie. ad h̄ a. colla. vij.

¶ Legitimatiō dicit donū n. ff. de vul. et pup. l. ex facto i. m. p̄nc. Bal. i. m. l. ij. C. que i. m. fraude. et. l. j. C. de iur. an. anul.

¶ Legitimatio personaz d̄z fieri i. m. summas r̄is causis nō. i. m. l. ij. i. m. glo. C. de edict. di. a. dri. tol.

¶ An legitimatus excludat substitutum vide de domi. Jo. de imo. i. m. l. ex facto i. m. p̄nc. ff. de vul. et pup.

¶ De legitimatiōe pape i. m. qua dicitur sine p̄iudicio venientium ab intestato qualiter intelligatur vid̄ Ange. i. m. consil. suo. cccxvj. et se. q̄d incipit v̄so p̄ucto add̄ q̄d nō. Pau. de castro i. m. l. gallus §. a quid si tantū. ff. d. l. i. be. et postu.

¶ De legitimatiōe comitis palatini ad quid se extendat vide Ang. i. m. consil. suo. xxxij. alias xvj. q̄d incipit p̄ decisione quesiti vbi etiā i. m. pulchre tractat q̄t sint modi legitimandi

¶ Legitimatus etiā i. m. successionē feudi non intelligitur legitimatus ad feuda dignitatis secundū do. Bal. i. m. l. eam quā. C. de fideicō.

¶ Legitimatio facta a comite palatino absente p̄re legitimati sed postea ratificante aliis nō citatis existente vxore valet Ang. i. m. c̄silio suo. lxxxij. q̄d incipit p̄ decisione.

¶ An legitimatus de voluntate patris com.

prehendat appellatōe legitimorū vide Ang.
in conf. suo lxx. quod incipit pro pte.

¶ An valeat legitimatio surrepticia quia di
ctū ē qd erat natus ex soluto et ligata vel ex
vel ex utroq; ligato vid Ang. i. c. si. suo seqn.

¶ An infas qd hūit cōsuetum pōt legitimari not.
Bart. in l. iubemus. C. de emac. libe. vbi dicit
qd nō incōtrariū fac. l. pe. ff. de manumiss.

¶ An valeat legitimatō nati ex duplici adul
terio si faciat simpliciter mētionē qd sit natus
ex adulterio Jo. an. sup rubrica qd fil. sint le.
do. Anto. in c. ad si de iudi.

¶ An qd pōt legitimari p statutu vid Bāt. i. l.

¶ An impator pōt legitima iū. ff. d. testa.
re i. terris ecclie et eō plē nō i. d. c. p. venerabilē.

¶ An valeat legitimatō facta per hūte pta
tem a pncipe i. terris donatis ecclesie vide Bā.
m. l. qui in puincia. ff. de rit. nupt. no. doc. in
d. c. per venerabilem.

¶ An legitimatō p statuta facta extēdat se
ad bōa alibi sita vid Bā. i. l. j. C. de sū. tri. et

¶ An filij illegitimi nō legiti. fid. catho.
menē p sēsequēs mīmoniu vbi cōiunctio fuit
lege phibita. C. de nup. l. et si oītra.

¶ An nati ex concubina et clerico i mīoribus
legitimē p sēsequēs mīmoniu Bā. i. d. l. et si
d. et plē. i. l. in concubinatu. ff. de concubi.

¶ Ad legitimatōez filiorū erigit cōfectio in
strumētōz licet nō erigit ad validitatez ma
trimonij glo. in aut. de mces. nup. i. fi. col. ij.

¶ An legitimare sit dare legitimitatem vel
detegē tollēdo illegitimitatem vid Bal. in l.
vt vim. ff. de iusti. et iur.

¶ An filius inuitus pōt per mīmoniu legiti.
mari videt qd sic in l. si pater et l. cu. nepos. ff.
de adop. Quil. contra per l. fi. ff. de his qd sunt
su. vel alie. iur.

¶ An mortuo filio potest auus sibi legitima
re nepotem Quil. qd nō qd fictio erigit pōas
filij vt per eaz extēdat ad nepotē. ff. ad l. ac
ql. l. huic scripture. ff. de bo. liber. l. libertin. q.
si pōm idē Bal. i. l. benigni. ff. de legi.

¶ In legitimatōe filij nō erigit cōsuetus agna
torū vel fratris. ff. de adopt. l. cu. adoptō h. si le
gitimaret in pīudiciū alicuius pcedētis eum
in gradu si hoc esset possibile tunc bene exige
retur illius consensus vt ibi nō.

¶ Legitimatō nō trahit ad se casū et tpus p
hibitu vt nō in l. talis scriptura. ff. de le. j. a i
l. paulus. ff. de sta. ho. Bal. i. d. l. benignius.

¶ In legitimatōe attendit cōceptio non o
rigo vnde nō dicit qd legitime natus nisi di
catur legitime cōcept. vid ff. d. sta. ho. l. pau
lus Bal. in d. l. benignius.

¶ Si oītracto mīmonio de cōsobrina papā
dispēsāt nō ppter ea legitimat filij per l. pau
lus. ff. de sta. ho. Bal. cōtra qd dispēsātō spe
cialiter sit cu. filio ergo absurdū est si ei non

prociatur. ff. de exu. tu. l. amicitimos. q. luti.

C. q. po. i. pi. ha. l. assiduus dic esse expresus
in l. qui i. puincia. ff. de rit. nup. ita dicit Bal.

i. d. l. benigni. qd secūdū stilū curie qn dispē
sat super mīmonio addūt hec vba. plem
susceptam et suscipiendā legitimantes / add
qd dispēsatio super mīmonio nō legitimat
filios ante natos. tex. in pālegata l. paulus et
ibi Bā. vid Cy. i. l. q. d. C. de mcest. nup.

¶ An ius canonicū pōt quē facē legitimū qd
ad succōnem Cy. qd nō in d. l. q. oītra Bal. dicit
qd Cy. sōmāuit nā ius ciuile in suo mīmonio
et suis appēdētis d. sequi ius canonicum ita
dicit Bal. in l. paulus preallegata.

¶ Taciturnitas qūlatis et spuriōsitatis vici
at legitimatōez Bal. in d. l. paulus et allegat
dictū Jo. an. in c. fi. de fil. presb. sed tu dic qd
non ē dictū Jo. an. sed Jmo.

¶ Pōt potest legitimare filiu hoc actō qd nō
succedat vel succedat i parte aut certo modo
vide Bal. in l. quesitum. ff. de app.

¶ Qn filij legitimat per subseqns mīmoniu
um deberet interuēire mīstrum mīmonij et
dotis vide m. l. si qua illustris. C. ad orfi. et h
quo ad succēssionē fiunt legiti. secus quo
ad ordinē secūdū Bal. in d. l. si qua illustris
C. ad orfi. qd allegat. c. tanta qd fi. sint le. h. idē
Bal. dicit esse verū secūdū leges vt l. cū qd. C.
de natu. li. i. sti. d. nup. q. fi. secūdū cances vi
detur aliter de quo dic per Bal. in d. l. cum quis
et in aut. licet eo. ti.

¶ Qn imperatō legitimat spuriū sufficit ex
primere qd sit illegitime natus esto qd nō de
scendat ad spēs ita dicit Bal. in preallegata. l.
si qua illustris et hāc dicit esse opi. Jo. an. qd
genus includit i se omēs spēs de qd diri. s.

¶ Spurius non potest per hoīez seu rescrip
tum legitimari inuitus Bal. in aut. nunc libe
ri. C. de natu. libe.

¶ Legitimati sūt viri legiti. qz legitimas
tio est iuris ciuilis et potest inducere verita
tem oītra id impedimētum qd est de iure ci
uili secus si esset tale impedimētum qd non
potest induci veritas per ius ciuile qua tunc i
ducit fictio secūdū Bal. i. l. nuper. C. d. natu.
li. adde qd nō Jmo. in d. c. per venerabilez.

¶ Statutu qd vult illegitimos posse succe
dere qz inuocat pīez ad delinqndū et cōsequē
ter qd est oītra bonos mores non v. ita dicit
Bal. fuisse cōsultum per tex. et eius rōnem de
natu. lib. l. fi. ibi qd viciū paternū x. Bal. ibi
exponit de vicio continentie.

¶ Filius legitimus post mortē pīs adire pōt
hereditatem paternam si remientibz ab inte
stato non est quesitū ius bonorū vel qz pus
adiuerit hereditatem tunc legitimus non po
test adire qz duo non possunt esse heredes in
solidū ff. de castren. pecu. l. hereditate. q. pī et

ita dē intelligi qđ no. ff. de libe. et postu. l. gal.
¶ Et qđ si tm̄ h̄ sūt nobilia p̄ba Bal. m. l. ij. C.
de iur. et fac. igno.

¶ Filio legitiato aliter q̄z p̄ m̄riomū nō p̄t
p̄r relinquere plus q̄z reliquerat v̄m ex filijs
legitis cui minus reliquerit ter. ē m. aut. q.
mo. na. effi. su. §. filiū coll. vj. vbi etiā nō. q̄
filius legitimatus nō p̄t repudiare heredi-
tatē p̄ris qđ ē nōndū.

¶ Nepos legitimatus nō succedit auo ab m̄
testato neq̄ alijs agnatis q̄ eis nō agno-
sci tur sed ex testamento bene potest totum
capere nō potest existentibz legitimis vt m̄
§. si vero ab initio m. aut. qui. mo. na. effi.
su. col. vj. et ibi. no.

¶ Qui nō p̄nt legitiari p̄ m̄riomū vide Bal.
m. l. eā quā. C. de fideicomis. et m. l. si ex libe-
ra. C. de su. et le. et dicit Bal. m. d. l. eā quā q̄
quo ad feudū ecclesiasticū impator legiti-
mare nō p̄t nec papa quo ad feudum ip̄ialē
et multa circa istā materiā legitiatiōis vidē
ibi p̄ Bal.

¶ Si comes palatinus h̄t p̄tate legitiandi
spurius etiā post mortē pentū suoz legiti-
tō facta post aditā hereditatē aduenientibz
ab intestato nō nocet illis m̄ dñō eis ques-
to Bar. m. l. ij. C. de iur. et fac. igno. quā alle-
gauit et adde qđ idē no. m. l. rescripta. C. de
prec. imp. of.

¶ Legitiatus succedit illegitis Bal. m. l. si te
C. de su. et le.

¶ Si q̄s spacio. xl. ānoz habitus ē p̄ legi-
timo an agnoscat iura legitiatiōis fac. ff. de
ri. nup. l. q̄ m̄ puincia.

¶ Natus de domo viri ex vxore que notorie
se imiscebat cū alijs an p̄sumat legitimus no.
Bar. m. l. si p̄cims. C. de nup.

Leno Lena. An sint infames leno et
lena dic q̄ sic no. m. l. athethas. §. j. ff. de his q̄
no. inf. de pe. di. ij. si em̄. §. petrus q̄.

¶ Que dicat lena vide ff. de ri. nup. l. palā. §.
lenas et ibi no.

¶ Lenopuniē vt adulē vt. l. q̄ domū et. l. m̄. ff.
de adul. bñ facit d. l. palā. §. lenas.

Lenocinium. Quot modis cōmitta-
tur lenociniū vide gl. xxxij. q. j. apud ff. de his
qui no. in fa. l. iij. ff. ad. l. iul. de ad. l. mariti. §.
q̄ questū.

¶ An exceptō lenocinij sit dilatoria vel pem-
ptoria no. ff. so. ma. l. cū mulier m. gl. fi. z. C.
de adul. l. q̄m alexand. i. gl. p̄tate et. l. ita no.
bis. e. t. no. Bar. m. l. ij. §. q̄h̄ crimē ff. ad. l. iul.
de adul. no. m. l. ij. §. si publico m. gl. n̄ mari-
tū. e. t. plem̄ m. l. si maritus. §. p̄ceptōes. e. t.

¶ An et q̄n punitur lenociniū no. m. aut. de le-
no. §. p̄comizamus m. glo. m. vitam collat.
. iij.

Leo Leonis pape scripta sunt ab eccle-
sia approbata. xv. di. sancta.

¶ Leo papa seipm̄ sponte purgauit. ij. q.
iij. auditū.

¶ Leonina societas ē si vnus h̄t lucy et alē
dānū ff. p̄ so. l. si nō fuit.

Lepza De multiplici sp̄e lepre no. glo.
de pe. di. ij. deus qui melius m. glo. de pe. di.
. j. §. ex his ver. moysi vbi de hoc.

¶ Leprosus dē cōpere in iudicio p̄ p̄cura-
torē vide Jm̄. m. c. ex pte. ij. de cor. vicia.

Leprosus An contrahens cum lepro-
so teneatur cōsummare matrimoniū vide m. c.
ex parte de ouer. diu.

¶ Lepza repellit leprosum a cohabitatiōe
aliorum. xxxij. q. ij. hoc ipsum de eccle. edi-
cum dicat de cle. eg. tua de cor. vicia ex parte

¶ An et qualiter quis potest mundari a le-
pza no. de cor. vicia. ex parte. ij. vbi nota q̄
per abscisionem virilium quis mundatur a
lepza.

¶ An leprosus phibeat p̄moueri ad ordi-
nes dic q̄ nō vt m̄ p̄allegato. c. ex pte. ij.

¶ An rectō leprosus sit ab ecclesia remouē-
bus videt q̄ sic de cle. eg. tua.

¶ An leprosi debeant tumulari in cimiterio
no. doc. de sepul. sacr. de ec. edi. c. ij.

¶ An lep̄ sit iusta cā dirimēdi sponsalia dic
q̄ sic si sūt de futuro secus si de p̄nti de iutu.
quēadmodū de ouer. diu. ex pte m. gl. et ibi
doc. de diu. lepro. p̄ totū.

¶ An si leprosus ingrediat collegiū leprosa-
riorū soluat m̄riomū de p̄nti nō cōsumatum
no. Hostien. et Jo. an. de conuer. coniu. ex
parte.

¶ An valeat cōsuetudo q̄ leprosi seorsum ha-
bitent extra ciuitates dic q̄ sic de ec. edi. c. ij.
de diu. lepro. c. j. m. glo. no. xij. leuitica. xxxij.
q. ij. hoc ipsum glo. xxxij. q. v. si quis vxorē
vbi no.

¶ An leprosus tñsiens ad domū vel hospi-
tale leprosariorū sit p̄pterea absolutus sacer-
dote p̄ochiali i cuius p̄ochia morabat doc.
q̄ nō m. c. ij. de ecc. edi. et do. Car. flo. ibi.

¶ An collegiū leprosorū sit a iure approbatū
et an censeat religiosū Jm̄. q̄ sic m. c. cū di-
cat de ec. edi. glo. m. cle. q̄ attingit de reli. do.
m. ver. scolariibz vbi no. glo. q̄ religiosus nō
p̄t p̄fici collegio leprosorū licet laycus sic et i
m̄ p̄allegato. c. cum dicat adde de hoc p̄ Lau.
et do. Car. flo. m. cle. p̄ l̄ras de p̄ben. m. xij. q.
vbi tenet q̄ collegiū leprosorū ē religiosorū
et p̄uim et tñ non gaudent leprosi priuile-

¶ An vxor teneat cohabitatiōem clericali-
re cū marito leproso et everso vide gl. xxxij.
. q. v. si q̄s vxorē glo. j. q. j. ventum.

¶ Leprosi et etiā alij habentes infirmitates

nō tñ otagiosas pñt expelli de ciuitate vide
no. p. doc. C. de sū. tri. l. nullus.

Lesio. An lesio mioris pbeſ eo ipso q
compromittit tex. est et glo. in l. si minor. ff.
de mmo.

Lesus in quolibet octu bone fidei vltra di
midia iusti pñt pē petere restitutōne et sup
plementuz glo. m. l. ij. et. l. si voluntate. C. de
resem. ven.

Lesus ppter ferias repentinas pē petere re
stitutōne secus i alijs Bar. m. l. sed et si. C. air
ptor. ff. ex q. ca. ma.

Qñ dicat lesa pñcia no. de ele. innotuit vbi
vide ocoz.

Letanie. Quare fuerūt muēte letanie
no. Arch. de ose. di. iij. rogatōnes Alb. i. aut.
h. nouo iure. C. de epi. et de.

An in dieb; letamāz sit ieiunādū glo. q
sic de obser. ie. c. ij. adde qd dixi sub dictione
ieiuniū.

In dieb; letamāz omnes sacerdotes due
mire dñt ad ecclesiāz glo. xxxviij. di. qñ adde
qd dicā. j. b. dictione rogatōnes.

Leuca. Qñtū spaciū otinet leuca no. in
c. ex pte de fo. cōpe.

Leuir. Expomē. i. viri ff. de gē. l. nō fa
cile. C. viri ff. vbi vide de h.

Leuitas. Leue. Que sūt delicta le
uia vide in l. nō solū. C. si mādato. ff. de miur.
et p. Bar. m. l. leuia. ff. de accu.

Que dicat leuis opimio no. Jo. an. de p.
ba. l. 3. et. ij. q. iij. oib;

De leuib; nō ē curandū ff. ad. l. acq. l. h. z si
C. j. ff. de edi. edic. l. j. C. sciēdū.

Leuius portat qd portat a plurib; C. de
eract. tribu. l. actores li. x. C. de pñl. do. an.
gus. l. ij. li. xj.

Leuite. Leuite fuerūt ab apostolis or
dinati et idē sūt leuite et diaconi qz primus
fuit Stephanus. xxj. di. cleros.

Lapides torentes dulces fuerunt zc. est
quoddam responsum quod cantatur de san
cto Stephano.

Leuite dicunt ex noie autoris ex leuiem
leuite exorti sunt a quib; in tēplo dei mīstri
fac mīsteria explebant. xxj. di. cleros vide d
of. Arch. c. ij.

Leuiatam. Hoc ē nomē diaboli de q.
xiiij. di. nerui.

Lex. Romani. x. viros elegerūt q leges
Salonis in latinū tñsferret. viij. di. c. moyses

Quid sit lex et quot duplex habet. j. di.
omnes et. c. consuetudo et. c. lex et qd sit leg offi
ciū vide. iij. di. officiū ocoz dat. l. legis virtus
ff. de legi.

Uñ ē iudicādū de legib; sed fm leges. iij.
di. m. istis.

Legi autoritate dissoluit quod fit d legē
x. di. vides adde no. i. l. nō dubiū. C. de legi.
z ibi doc.

Ille pē legē interpretari q eā ddidit. xj. q. j.
sic em. C. de legi. l. j.

De multis dñs mter legē antiquā et no
uā vide. xxij. q. iij. Ecce his oib; et. c. cū i le
ge z. C. his. xxvj. q. ij. q aut z habet. p. di. iij.
C. m. lege.

Lex ecclesiastica otinet in appellatōne ca
nomis. iij. di. omnes adde qd dixi b dictione
canon.

Lex nō ligat eū qui clare pbat suā igno
rantia de ostit. c. j. nec ligat ceptū et nō pfe
ctū fm host. m. c. fi. e. t.

Lex noua nō tollit ius spaliē alteri cōpe
tes nisi illud expmat vt colligit ex no. i. de.
dubū de sepul. m. glo. anpe.

Contrius sensus legis nō dñt verus sensus
h. vicius vt colligit ex no. m. l. apud antiq
C. de fur. dixi b dictione argumētū adde. xx.
di. q. lis. xlv. di. disciplinā de his q si. a pla. cū
aplica de rez. cū virū.

Leges sūt diuinitus p opa pñcipū p mul
gate. C. de pñp. lon. temp. l. ij. xvj. q. iij. c. fi.

Leges impator; subiciunt legib; eccles
sie. x. di. lex impator; de secū. nup. c. pe. z. r.
di. certum et. c. lege et eis vti deb; si sūt ofoz
mes iuri diuino alias non. ix. di. qui unq
x. di. suscepistis.

Ecclesia pē m suis fauorē vti legib; seculas
rib; x. di. si i adiutoriū et. c. qñ adde no. p Jo
an. in. c. j. de no. op. nū. et. c. qd clerici de fo.
compe. m quib; vide an liceat legib; seculas
rib; vti in foro ecclesiastico.

Lex theodia et monaliū mercātiāz sic di
cta ab mfula theodo vbi fuit nūer? mercātis
az. viij. di. fuerunt et. ff. ad. l. ro. de ia. p totū

Lex satira ē que de plurib; reb; simul lo
quitur sic dicta a rez. copia et saturitate vis
de. ij. di. satyra

Lex sit arrogata ēmanet tñ rō quā l; al
legare itadicūt Jnn. m. c. nouit de iud. vide tex
in. l. j. in pñ. C. de la. li. tol.

Lex et decretū iudic; eqpanē et sic limitat
vñ ita et aliud vide Bal. m. l. j. ff. de pe.

Lex non extendit ad preterita decisa per
sententiā licet faciens mentōne quo ad pte
rita extendat vide in aut. vt cum de app. cog
C. j.

Lex simpliciter imponēs penā et nō exp
mens cui sit applicanda videtur velle q filio
applicet. C. de sacrosanc. ec. l. iubemus. C. in
his secus qñ pena imponit p modū pactōis
qz tunc remitt applicanda pti. C. ex q. ca. ifa.
irro. l. j.

¶ Lex disponēs aliqd taxatiue extendit ad
similes casus glo. m. l. illud. C. de sacrosanc.
ec. et glo. m. l. ij. C. de pa. qui. fi. distra.

¶ An faciens qd phibitōne legis vel statuti
psumat dolo fecisse Inno. dicit qd sic m. c. sup
eo de his que vi. me. ue. ca. fi.

¶ Lex corrigens vnuz de correlatiuis videt
etiā corrigere aliud vt. l. j. i. fi. et. l. ij. C. de m
di. vidu. tol.

¶ Lex taxatiue forme nūqm respicit pteritis
ta sed futura casus ē m. l. iubem. C. de testa.

¶ Lex si qn. C. vñ vi. hē locū qn aliqs solus
inuadit cū rebz et spoliat nā tunc stat eius
iuramento Im. m. c. cū dilectus de his que
vi. me. ue. ca. fi.

¶ Lex petende. C. de m integ. resti. petē. loz
cū hē qn terminus pfigit ptribz nō iudici vt
no. Im. m. c. de causis de of. dele. vide. l. mtra
vile. ff. de mīno.

¶ Qualiter intelligenda sit. l. pe. ff. de aqua
quot. et esti. vide Im. m. c. cū remisset m. fi. de
resti. m integ.

¶ Qualit intelligēda sit. l. de vsu aque ff. de
pa. et extraor. cog. Imo. m. c. ij. de of. iud.

¶ Qualiter intelligēda sit. l. si de meis. ff. de
arbi. vide Im. m. c. p. tua de arbi.

¶ An qn lex extendat ad casus similes seu
similē rōne hntes Bart. m. l. si ostaret. ff. so.
ma. vbi vide qd de statuto.

¶ Qualit dnt allegari leges hntes plures
lecturas vide Bar. m. l. i. ābiguo. ff. de re. dub.

¶ Qn lex ciuilis et canonica dīcūt que ma
gis sit seruāda no. m. l. pūlegia. C. de sacro
sanc. ec. et in. c. pe. et fi. de secū. nup. c. j. de no.
op. nun.

¶ An plegē naturalē superioris autoritate e
ditā possit ius terciū auferri vide Bar. m. l. an
thiocēsū. ff. de pui. credi.

¶ An et qn lex trahat ad pterita no. m. l. ius
bemus. C. de testa. vbi vide tex. i. c. fi. de osti.
et i. c. j. de post. pl. l. vj. tex. a Bar. m. l. leges
C. de legi. l. sancim. C. de sacrosan. ecc. vide
tex. sin. m. c. aq. de of. ec. vel al. adde qd lex no
ua q fundat sup iure naturali respicit pterita
de vsur. cū tu et ibi no. adde etiā qd aliqn lex
respicit pterita p actibz futuris gl. in cle. vt
hi q de eta. et quali. et i. cle. ij. de vi. et ho. cle.
vide gl. meliorē q sit i mūdo in cle. j. de testa

¶ Lex q dicit h qd volumus obseruari non
obstāte quacūqz osuetudine vel statuto dē
seruari m cā appellatōis potius qz statutu
no. ff. de vsur. l. j. in glosup ver. o. tu.

¶ Lex noua facta appellatione pendente nō
debet seruari m cā appellatōis vel etiā pnci
pali etiā si m ea fiat mētō de pteritis Spec.
m. ti. de ap. C. de officio ver. sed qd si dū cā fa
cit. cl. canō de ele. l. vj. facit. C. j. in aut. vt cū
de ap. cog.

¶ Legibz nō exēplis iudicādū ē. C. de sen.
milo. om. iud. l. nemo nec ē cōmittēdū iuri

is h iuribz et legibz. C. de postu. l. quisquis
¶ An et qn lex gñalit loqns sit restringenda
vide gl. sup ver. qd qd m. l. j. C. de sacrosanc.
ec. et m. l. vt gradati. C. et si lege. ff. de mune.
et hon. no. glo. m. c. dilecto de sen. ex. l. vj.
doc. m. l. nō dubiū. C. de legi.

¶ Leges fuerūt edite añ aduetuz christi et
et beatā virgine p. cccc. ānos fm Bar. i. l. mī
tū mterest. ff. de ver. ob. adde Bar. m. l. spa
donē. C. iā aut. ff. de excu. tu. idē ff. de aur. et
ar. le. l. titia. C. fi.

¶ Quid tribuat lex vide pulchrtex. in aut.
de here. et fal. C. fi. m. fi. col. j.

¶ An possit fieri lex q hēat locū m oibz acti
bz pteritis et a tali tpe cit. vel retro Bal. m. l.
fi. C. de diuer. pcedi. pr. l. i. vj.

¶ An lex gñalis seqns tollat spālē pcedēte
no. Cy. m. l. fi. C. de testa. et m. l. ij. C. q sit lō.
o. m. vlt. q. pñ. Bar. m. l. ij. C. diuis. ff. de se
pu. vlt. xi. c. j. d. ost. l. vj. vbi p doc. a ibi vid

¶ An verba posita m lege v3 ppetuo edicto
vel edicimus sint noui iuris inductiua text.
cū glo. et ibi Pau. et Lau. m. cle. j. de re. ec.
nō alie. et ibi p do. Car. flo. m. q. j.

¶ An scriptura sit de sba leg no. m. l. j. C. de le
gi. faciūt no. m. c. j. de renū. l. vj. facit qd no
Bar. m. l. ij. ff. de vul. et pupi. m. j. q. et Bal.
m. plu. ad feu. do. An. de osti. sup Rica. vbi
p alios moder. Jo. an. et doc. de osue. c. fi. isti
de iur. na. C. ex nō scpto.

¶ Erubescimus cū sine lege loqm in aut. de
trien. et sem. C. osideremus col. iij. C. de rez
pu. l. dissentietis. C. de iur. fil. l. certa forma
li. r. C. de col. l. illā

¶ Quale ē nūciū leg tale dē ēē totaler. ff. de
iur. et fac. igno. l. regula. C. fi. et de bap. maio
res. C. ceterz.

¶ Qualit pumat tñs gressor leg dic exē ordi
nē arbitrio iudicis no. C. de sacrosanc. ec. l.
nemo martyr. C. de pe. bo. sup. l. j. et C. de
legi. l. nō dubiū ne cle. vel mo. relatum et ibi
Jo. an. et m. c. gñali de ele. l. vj. vbi vide.

¶ Leges nō dedignant sacros canōes imi
tari in aut. de triē. et se. C. fi. col. iij. de op. no.
nun. c. j. de se. nup. c. pe. et fi. vide. r. di. si i ad

¶ An osensus pncipis tribuat ro iutoriu
bur legi inique dic qd non no. xvj. q. iij. m
ter cetera de pba. ad nram vbi p Im. bñ fa
cit. l. iij. C. vñ. vj. et qd ibi. no.

¶ Que sit pena dētis legē iniquā dic vt ha
bet Ysaie. r. Host. m. sūma de pe. C. quibz v.
qd de dētibz leges iniquas.

¶ Que sūt de sba legis dic qd constituat a mo
ubz viuētū approbet vñ lex disponēs id qd
nō ē vsu receptū nō artat vt. iij. di. in istis.
C. leges et. c. demiq.

¶ An liceat remire o verba legi mēte seruata Dy. in regu. fi. li. vj. Cy. in l. nō dubiū. C. de legi. glo. et Jo. an. de pūile. c. qñto.

¶ Que dicat eē mens legi glo. de pcurat. petitio glo. de ele. si postqm i rer. meteli. vj. et ibi p do. de sanc. gemi. faciūt no. m. d. c. qñ to de pui.

¶ An lex tollat p nō vsū Cy. in l. fi. C. de iur. re dot. impetran. et in l. j. § quibz. C. de no. co. cōpo. z ibi p Albe. no. in aut. q. mo. natu. ef. le. § vlt.

¶ Qñ lex dicat ligare an erigat scia not. m. aut. vt fac. no. osti. colla. v. doc. de postul. pl. c. j. Jo. an. sup data vj. glo. m. c. singula de p. bē. li. vj. et m. c. j. de pcel. pbe. e. li. in glo. rer. in tps et sup rer. referri vbi hēs singularē l. mītatōnē ad cōez theorica q pult q ostitu. tō ligat post duos mēses q istud pcedit m. si sit phibitiua illa ei statū ligat quo ad nul. litatē actus lz forte nō q ad penā de materia plē p do. An. et mod. m. c. j. de osti. p glo. et doc. i. phemio cle. z adde qd no. Pau. i. cle. j. de ele. i. v. decetero z qd no. gl. i. v. ex nē cle.

¶ Quid aut si statutū z a q tpe ij. de her. incipit ligare dicā sō dictōne statutū.

¶ Qñ lex ipomit penā i dubio intelligit per sniam nisi vtaf verbo pteriti tps glo. m. l. iu. bem. § sane. C. d. sacrosan. ec. vel dicat mor. et statū i cōtinēti vel eo ipo de h. i. cle. j. de ele. z in cle. ij. de vi. et ho. cle. i. gl. sup rer. eo ipo adde glo. m. c. qñz de heret. li. vj. et i. c. j. de se. pul. e. li. Bar. m. l. eū q. § impator ff de iur. fis. do. An. m. c. si diligenti de fo. cōpe. glo. de ele. quāuis et ibi doc. li. vj. facit. c. cupientes. § si vero i glo. sup rer. puenit li. vj. glo. i. c. si religiosus. e. t. et li. adde idē eē si lex vtaf hac dictōe p. sus qz tē e canō late snie lz ver. ba sint futuri tps tex. ē de pe. m. qbusdā z ibi no. Host. m. c. si. de pscpt. li. vj. et de sent. ex. sup Rica.

¶ An vbi pena ipomit p legē ipo iur saltē sit necessaria snia delatorna Bar. m. l. eius q de. latozē ff de iur. fis. Bal. x. col. de feu. si. cul. nō am. c. j. casus m. c. cū secūdū de heret. li. vj. et ibi doc. adde qd no. Arch. de hom. c. j. e. li. z m. c. felias de pe. eo. li. optima glo. m. aut. de tabel. § pe. col. iij. que dicit q si tabellio a le. gepuatus ē officio suo valēt tñ ab eo mstrā pfecta an iudic. declaratōnē qd ē nōndū.

¶ An vbi ipomit a lege pena ipo iur sit ncia aliq monitō Jnn. q sicqñ ipomit ppter factū negatiuū alias si ppter affirmatiuū secus ista ē pulchra theorica Jnn. i. c. extirpāde. § q re. ro de pbe. vbi vide etiā qd dīc Jo. an. et no. verba eoz.

¶ An lex noua det formā lite pēdēte no. gl. et doc. de ele. lz cāz li. vj. de osti. c. ij. e. li. Jnn. ne lit. pen. c. fi.

¶ An oia pcepta veteris legi sint seruanda glo. vj. di. § his ita glo. de deci. c. j. li. vj. ad. de q pcepta moralia veteris legi hnt vi euā gelicā glo. xxxvj. q. ij. tria.

¶ An lex m dubio censeat ppetua lz hoc nō dicat mea dic q sic p glo. m. cle. sepe de ver. sig. m. rer. ppetuū q allegat bona iura.

¶ Quibz signis cognoscat q aliq ostitutō facit legē gñalē no. m. l. iij. et i. l. fi. C. de legi. glo. m. c. vt certa de ele. li. vj. et. e. t. xli. ppe. tue m glo. doc. de iur. calū. c. j.

¶ An et qñ dicat lex irrōnabilisue irrōnabi. lis vide p doc. m. c. fi. d. osue.

¶ An et qñ lex exorbitās et correctia exten. dat ad casū i ea nō cōprehēsup rōnē Jo. de. imo. post do. ant. i. cle. j. de rescp. Jo. de imo. et doc. m. c. si postqm de ele. li. vj.

¶ Vbi lex expsse ipomit penā cōtinēti z negli. genti m vtroq casu hēbit locū lz m aliq ca. su vtaf verbo ostēptū qz mter cōtemnentē et negligentē nō est dare dñā glo. m. rer. c. tempserit m. c. cupientes. § q si p. xx. de ele. li. vj.

¶ Si sup intellectu legis varie sūt opimio. nes doc. seqñtes alterā ex illis q postea re. pba nō pumunt pena. l. o. quā remiūt Lau. m. cle. statutuz de ele.

¶ Lex latius loqñs m verb disposit quā lo. quaf rō legi restringit ad līmites rōms de. symo. et si qstōnes m fi.

¶ An iuocatō legi aliqd opet glo. fi. m. cle. ne in agro. de sta. regu. alibi dicit glo. qm uocatō legi sine adiectōe pax valz glo. i. cle. ij. de reli. do.

¶ Christiani hītantes int infideles vtunt le. ge christianoz tex. m. c. ij. de secū nup.

¶ Vbi lex determinat casū standū ē illi lz ar. gumēta pabilia fiant mōriū Jo. an. de p. s. nō hap. c. fi.

¶ Lex iponēs penā sup rebo de pteriti vel de. pterito nō extēdit ad hītes m futuz glo. m. cle. j. et. ij. de pe.

¶ Lex penalis loqñs copulatiue nō hē locū nisi de f. cursus vtriusq copulati glo. m. v. in epī. m. cle. m. plerisq de ele.

¶ Lex penalis nō extendit ad latā significa. tōnez vocabuli glo. m. rer. sacris m. cle. j. de. osan. et affi.

¶ Lex corrigēs tā m pte rōms qm m pte di. sponētis pē extēdi ad id qd opphendit sō p. bis rōms glo. ij. et ibi doc. m. cle. j. de ele. gl. in. c. j. m. rer. clericū de of. or. li. vj. glo. m. c. q. rūdā d. ele. e. li. aliqd p Jo. an. i. c. dispendia de rescp. li. vj. et i. c. q. piculosū de sen. ex. e. li. glo. m. c. finali de ele. li. vj. Lap. vj. q. j. de. niqz.

¶ Lex habens diuersa capitula si m vltimo. pomit verbū parificās vel extēdēs tē capitu.

lū hñt oia p expñsis i. c. ad qđ sit extēsiō gl.
m. c. j. de cle. nō resi. li. vj.

¶ An lex scda iponēs penā videat tollē penā
ipositā p. l. j. vel magis agguare glo. m. rer.
p. mouēdū i. c. l. j. canō de ele. li. vj. m. cle. j. de
of. vica. adde glo. c. p. manifestus m. cle. ij. de
sepul. et qđno. Jo. an. m. c. felicijs de pe. li. vj.

¶ Lex noua modificās actū extēdit ad cōsue
tudinē etiā si de cōsuetudinē nō fiat mētiō Jo.
an. m. c. abbatē de rer. sig.

¶ Angesta s. m. vñū itellēctū legi qđ postea
declarat rēctent gesta Jo. an. i. c. si. de cōsti.
Lau. m. cle. statutū de ele.

¶ An pñt allegari leges quorū autor igno
rat glo. rlv. di. c. si.

¶ An a qñ lex p nō vsū tollat de cōsti. ex pte
glo. m. c. j. de treu. et pac. doct. m. c. qđ certa
de cōsan. et af. doc. m. c. si. de eta. et quali. Jo.
an. m. c. Joānes de cle. c. iij.

¶ Lex ā nullās actū ppetuū extēdit ad actū
qđ pē ēē ppetuus et tpalis glo. m. c. si. de rescp.
li. vj. et factū p spaciū duorū mēsiū a publica
tōne legi noue censet factū a lege glo. m. c. ij.
de re. ec. nō alie. rer. hactenus.

¶ Cā legi ē magis attēdēda qđ verba de rer.
si. intelligentia.

¶ Qualit cognoscat an lex sit penalis vel nō
gl. s. p. p. rochiale i. c. nēo de ele. li. vj. a. l. vid.

¶ An inferior pē roborare legē superioris p ad
ditōnē pene glo. i. cle. ij. de ele. sup. rer. tolli a
ibi p Pau.

¶ Quo cognoscat q lex sit declaratoria gl.
m. c. si. de rer. si. li. vj.

¶ An vna lex deat facē mētiōnē de alia vt vi
deat corrigē vide. xxiii. di. qm qđē et de pscp.
c. vlti.

¶ Lex pñ illd qđ cōsuetudo ē nō. doc. de p.
si. ex pte. j. di. cōsuetudo.

¶ Lex dignat certo gñi psoay tñ ligat qđ
nō i. phe. de ere. et m. c. j. de cōsti. m. glo.

¶ Lex antiq nēminē ducebat ad pfectōnē
euāgelii aut dat solutōnē oi credēti ar. xxiii.
q. v. ad fidē et ad hebreos. viij.

¶ Vbi ex sbauditū vel additōe alicuius ver
bi ad l. surgēt correctō legū talis sbauditō
nō ē faciēda glo. m. rer. pē m. c. cupiētes. c.
qđ si. p. xx. de ele. li. vj.

¶ Qualit ex lege sumat vel colligat rō legis
Bar. m. ext. ad rep. i. v. hucufq. gl. i. l. nō oim

¶ Dispō legi et hois qñz eqpāt ff. de legi.
C. cōia de le. l. j. i. aut. de nup. c. disponat nō.
Jo. an. de arbi. inotuit et ibi vide cōc.

¶ Faciēs d. legē dē cōtēnē autōrē legē vide. r.

¶ Lex iponēs dinutōz pñi di. certū m. fi.
monij. l. j. nō iponat cōstātōnē dē penalis Jo.
an. m. c. si. de ele. li. vj. et m. regula odia e. li.

¶ Rō legē attēdēda ē magis qđ lex Arch. i. c.
vbi piculū c. j. de ele. li. vj. Pau. icle. j. m. pñ

de ele. ter. m. c. j. de cōsue. glo. m. l. gñalit. C.
de nō nu. pe. et i. c. itelligētia de rer. si. et i. nō.

¶ Lex repellēs quē a falsitate pbāda dē pe
nalis gl. i. rer. euidentē i. c. si forte de ele. li. vj.

¶ Verba enarratiua legē nō disponūt glo.
i. rer. collatō. c. j. de re. p. muli. vj. Jo. an. m. c.
is cui de ele. e. li. c. iij. vñū videm. c. eos qđ clericos
de tē. or. e. li. gl. i. rer. ex post facto i. c. audit.
de ele. glo. anpe. i. c. eūq de dol. et otu. e. li.

¶ An rō legē debeat cōcludē ad oia cōtēta i le
ge Jo. an. i. c. quorū dā de ele. li. vj. vñū rō legē
nō dē fiālis qñ nō cōcludit ad oēs casus i vñū
dispositis Jo. an. m. c. j. de imu. ec. li. vj.

¶ An lex penalis disponēs sup aliquibz p
laturis cōprehendat alias alterius rōis i fre.
de se. cōsi. xxix. glo. et Jm. de sen. ex. cū illoz.
Jo. an. m. c. ne p defectu de elec. et m. c. abba
tes de pur. li. vj.

¶ An lex excuset quē a peccato gl. i. si. xxiii.
q. ij. m. h.

¶ Vñū peccat qđ remēdo d. legē pcepti sba
iūs intellectu sūt varie opimones doc. l. j. nō
mēat nō dūēiēdo gl. et ibi Jo. an. i. c. si. de feu.

¶ Lex noua corrigēs ātiquā extēdit ad oia
accessoria et origiē hñtia ab illa glo. magñ
m. fi. m. c. nō dē de cōsan. et af.

¶ Mēs legē et rō legē idē sūt Dy. m. regula fi.
li. vj. vide Ang. m. c. si. suo. lxxv.

¶ Lex tollēs pñlegia vel statuta n. extēdit
ad ea qđ sūt iurata glo. m. c. nō debeat de elec.
li. vj. glo. de rescp. cōstitutus m. fi.

¶ Lex tollēs pactū nō tollit qđ ē cōfirmatū
ab aplica sede glo. m. rer. pactū m. cle. dudū
de sepul. et ibi Paul.

¶ Lex qđ nō exorbitat late ē interptanda gl.
m. cle. ij. de eta. a. quali.

¶ Lex etiā penalis disponēs m. altero extre
mo quorū pñūq tendit ad vñū finē extēdit
ad reliquū gl. m. c. j. de post. pla. a. c. si post qđ

¶ Lex iponēs penā sciēti a d. de ele. li. vj.
henti nō excludit ignorātē a pñcipio sed cer
tificatū postea desistētē tñ ab execōe cōctus
glo. m. cle. j. de cōsan. et af.

¶ Lex loqñs p verba affirmatiua q quis
possit facere certos actus nō videt excludē
alios actus circa illā materiā occurrētes se
cus si p verba negatiua vide gl. i. rer. epōz. m.

¶ Lex pñcularis addēs c. j. de heret.
aliqđ ad ius cōe excludit oēs alios casus iu
ris cōis ad illa iura disponētes ter. i. cle. ex
iur. c. demiq de rer. si.

¶ An et qñ lex abrogata pñ allegari doc. m.
c. de cōst. de iur. nouit vñū ter. et de cōc. pñb.
autoritate li. vj. aliqđ p doc. m. c. qđ dilecto
de cōsan. et affi. glo. ij. q. vj. si quis glo. rj. q.

¶ Vbi verba legis penalis c. j. quicūq.
possunt intelligi late et stricte sūt itelligēda
talit qđ nō vilipēdat pena legis ter. i. c. si cūi

tas de sen. ex. li. vi.

¶ An et si in lege plura puniuntur etiam separati per capitula vel per paragraphos et in ultimo ponitur ea de pena cum aliqui agguatone illa agguato extenditur ad precedentiia glo. fi. in cle. cupiet de pe.

¶ An lex antiqua iure declaratoria habeat ad preterita quoniam habet consuetudinem retro obseruataz vide glo. et doc. de consue. cum venerabilis de asti. c. ij. in fi. vbi. d. An. doc. de spo. duo. c. fi. Jo. an. i. c. j. de biga. li. vj. glo. m. c. j. de postu. p. li. vj. zenze in cle. j. de ele. ple. p. glo. i. c. j. de cle. no. resi. li. vj. m. p. recepit opt. ter. i. c. j. de usu. li. vj. glo. pe. i. c. j. de re. ec. no. ali. q. bñ no. q. no. iuenies alibi tot gl. bonas ita copiose alias

¶ Lex exorbitans non extenditur de stricta significatione ad latam glo. in p. l. dñtos i. cle. qñuis de fo. co. glo. i. aut. hita. C. ne fi. p. pa. Arc. i. c. fi. de pe. li. vj. i. cle. j. q. q. vero de sta. regu. glo. ij. i. c. j. de loc. et i. c. j. de hñt. li. vj. adde hñt. etiam vbi eēt oīoda similitudo glo. m. p. italie i. c. j. de tem. or. li. vj. ter. zibi doc. de mu. pe. c. ij. glo. i. cle. j. de rescp. glo. m. p. bñficio i. cle. adiutor. e. li. glo. i. cle. j. de dec. in rer. res. gibo glo. fi. m. c. ij. de usu. li. vj. Jo. an. m. c. j. de homi. e. li. glo. m. p. clericū m. c. j. de tē. or. e. li. adde Cy. m. l. j. C. qñ sit lō. o.

¶ Lex penalis extenditur ad ea que de mente eius excluduntur glo. de ele. si post qz li. vj. glo. i. cle. j. de rescp. oriū no. gl. i. c. statutū de hñt. li. vj.

¶ An lex loquens per verba ipatiua tollat per consuetudinem glo. in cle. j. de eta. et qñ. doc. i. c. qd circa de ofan. et af.

¶ An lex ecclesie militat liget etiam occulta gl. qñ sic m. p. eo ipso i. cle. j. de hñt. et m. c. cum non ab hoīe de sen. ex.

¶ Lex pñficias duo extrema facit utriusque eo de iure cēseri vide ter. et ibi doc. de mu. pe. c. j. i. glo. et m. c. ostōne de regu. li. vj. et in regu. la q. a iure. e. li. glo. i. c. si post qz de ele. li. vj. glo. i. c. j. d. vo. e. li. de hñt. xpianus. e. li. glo. xxxvj. q. ij. nullus adde glo. i. l. ij. de cu. fur.

¶ Lex irritas processus non dñt pñalis Jo. an. i. c. dispēdia de rescp. li. vj. et i. cle. j. e. t. p. p. doc.

• ¶ Quoniam lex imponit penam simpliciter delinquenti committit etiam pena sine dolo glo. m. p. tēmerarius i. c. j. de sen. ex. li. vj.

¶ An lex requirat actum et habitum finale in complemento sue dispositionis vide glo. in p. proch. c. l. canō. de ele. li. vj. ple. p. doc. in pñe. cle. glo. m. c. statutū de ele. li. vj. Arch. i. c. si apo. stolica de pñe. e. li. Pau. m. cle. j. de of. vica.

¶ An lex puata aliter pferat publice ter. et gl.

¶ Quod sit lex constitutio xix. q. j. due sunt mādātū dogma doctrina et epla vide. iij. di. m. lūma. xxv. q. ij. li. qd dogmata.

¶ Lex noua se tñferēs ad preterita non opñedit illa que lege sunt pñcia vid. Jo. an. i. c. detestāda. d. o. ce. p. li. vj. gl. i. p. pacta i. cle. dud. d. sepl.

¶ An si legē prohibētez aliqd fieri non obstāte noua ostōne pñt induci consuetudo vide glo. m. cle. statutū de ele. Pau. m. cle. fi. de re. ec. no. ali. vide pe. de perul. i. tñtatu funeraliū Jñm. de ofue. c. pe. glo. fi. in c. j. de ofti. li. vj.

¶ Quoniam lex dicat pñceptū et quoniam non plene Jo. an. m. c. nā occupatōe tña de ofti. Arch. iij. di. dem. qz dixi aliqd s.

¶ An lex iponēs penā ēptori includat venditorē glo. q. no. de iur. pa. qz clerici dixi sub dictōne correlatiua.

¶ Ciuitas vel casty nouit sibi tñtū alicui dñno dñt seruare legē illius dñi glo. j. di. ius qñt. tñ facit ter. m. c. fi. de diuo. do. Anto. m. c. fi. de ofue.

¶ An lex iterato affirmata inducat nouū vñculū Jo. mo. m. c. j. de pñi. glo. fi. in cle. ij. de sta. regu. glo. ij. m. c. l. j. canō. de ele. li. vj. glo. m. rer. vñlio et i. c. vbi pñculū. q. j. de ele. li. vj.

¶ Licet leges seculariū non valēat sup ecclē siastica ad pñdiciū ecclēsiay valēt tñ dñ laycos. viij. di. quo iure.

¶ Lex noua extēdēs antiquā intelligit cum eis dñe qñtatiōibz de illis in noua non fiat mētiō glo. ij. q. vj. añtior.

¶ Noua lex disponēs idē qd ius antiquū non extendit ad pñteritū. iij. q. v. suspectos.

¶ Qualiter cognoscat an cā leg sit ipulsiua vel finalis vide Spe. t. de dispu. et alie. q. post hñ etiam rer. vel illud statutū fuit Bar. m. ext. ad repñmēdā aliqd p. Jo. an. in c. pe. de imu. ec. li. vj. glo. m. c. qd tñlatōne de renū.

¶ An valeat lex disponēs dñ naturale eqtas tñ vide glo. j. di. ius naturale Jñm. m. c. pleriz qz de imu. ec. dixi s.

¶ Quoniam lex statuit aliqd spñlīe in vno casu eius oriū censeet regularit statutū glo. m. rer. cepta in c. ne aliq de her. li. vj. glo. m. c. pñti de pñe. e. li.

¶ An et qñliter cognoscat lex pñcipalitē emanauit ppter fauorē vel odiū glo. pe. m. c. sciāt cuncti de ele. li. vj. de rescp. si ppter tua e. li. in rer. pñm. annū in fi. glo. m. rer. numez rādū m. c. statutū de pñben. e. li. glo. m. c. fi. d. rer. sig. e. li.

¶ Verba legis pñt diuersimode mterptari quo ad varios intellectus etiam ad dños glo. l. di. qd hñ.

¶ An lex debeat eē diuersa ex diuersitate loci glo. m. rer. locon. m. c. cupietes. q. j. de ele. li. vj.

¶ Lex puniēs faciētē actū in casu vero extēdit ad faciētē actū in casu ficto a lege ter. e. m. c. lras de tē. or.

¶ Lex imponēs penā negligentī diuersā a delinquente includit sub delinquente dolose negligētē glo. i. c. si compromissarius dñ ele.

¶ An lex exorbitās ex actu simplicī li. vj.

extēdat ad mirtū glo. magna in fi. m. c. idē
tatibz de ele. li. vj. vide qd no. Jo. an. m. c. pe.
de of. le. e. li. idē. m. c. j. de tē. or. e. li. ter. et gl.
m. cle. j. de ele.

¶ 2 ex penalis loqns de certis psonis locor
nō includit hitantes in cūmō Jo. an. m. c. j.
de tem. or. li. vj.

¶ An lex penalis extēdat de casu vero ad fis
ctū Jo. an. m. c. Joannes. de cle. cū. ter. o. i. c.
lras de tem. or. vide. c. ad nram de em. et ven.

¶ 2 ex pūmēs scient delinquētē mcludit de
lmquētem ignorātia facti crassa vel supma
glo. in rer. scient m. c. fi. de of. dele. li. vj. et m.
cle. eos de ofan. et af. in rer. m. r. i. o. m. aliter.

¶ An si i lege ponunt plures cē reqrat ocur
sus oim illaz Bar. m. extua. ad rep. sup rer.
natōmibz m. cle. i. plerisqz de ele. glo. m. rer.
eō m. c. j. de re iud. li. vj.

¶ Rō expssa in lege seqnda ē l3 nō multū fa
ciat ad casū decisu glo. de pbe. quāuis li. vj.
ter. m. c. nō dē de ofan. a. af.

¶ 2 ex penalis latius loqns in pte dispositia
qz narratiua extēdit ad vba dispositiua Jo.
an. m. c. pe. de imu. ec. li. vj.

¶ Quis pōt facere legē vidē s. Tho. pma scde
q. xc. ar. iij. a. q. xc. ar. iij. vbi ocludit q lex
pōtinet ad totā multitudinē vel ad publicā p
sonā gerētē vicē eius.

¶ An leges humane ligent in foro ofcie vi
de s. Tho. pma scde. q. lx. ar. v. vide m. c. j. de
of. p. doc.

¶ An mē leges impiales sint aliqui casus il
liciti et fm deū et ofcientiā non seruandi dic
q sic quos vide enumeratos in sūma pifas
na sub dictōne lex. s. sed nunquid mē leges
et ibi de hoc.

¶ An o leges pōt dispensari vide s. Tho. p.
ma secūde. q. xc. ar. iij. q. dicit q sic. p rōs
nē multitudinis dūmō illa dispensatō nō ce
dat in nocumentum boni cōmunis sed mas
gis pficiat ad illud.

¶ 2 ex anullatiua actus ipmit effectū suū a
tpe anullatōis l3 secus quo ad penā ofaci
entis Pau. m. cle. j. de ele. glo. in rer. ex nunc
m. cle. ij. de here.

¶ 2 ex diuina alia naturalis. j. di. ius natu
rale alia mosayca. xxxij. di. moyses alia ps
phetica. j. di. s. j. alia euāgelica. ij. q. j. si pec
cauerit alia aplica. xij. di. nerui alia cano
nica. xxxij. di. m. c. nā.

¶ Appellatōne legis nō solū otiuent verba
sed etiaz snia vt. l. nois. s. verbū ex legibz ff.
de rer. si. ff. de legi. l. scire et. l. o. Cy. m. regula
fi. li. vj.

¶ In legibz diuersorū titulorū nō seruaf or
do. C. q. testa. fa. po. l. nemo.

¶ An dato ppena iposita p legē nouā nō tol
lat penā ipositā p legē atiqz de q dixi s. saltē

ocursu ipediat vide q sic. C. qn. d. ac. pū. cri
m. l. j. de pub. iu. l. interduz. ne duplici pena
pumat. C. de pe. l. o. m. a. et h. qn. vtraqz pena
tendit ad vmdictā vt d. l. o. m. a. et ibi m. l. no
ua expsse cauet qn. irēdit atiquā tollē qd n.
¶ Nō pōt qd iponē legē a. q. nō liceat recebe
re. ff. de le. iij. l. si qd m. pū. testi. ff. de fideicō.
lib. l. lucius. ff. de arbi. l. pe.

¶ Frustra legis implorat auxiliū qui cōmit
tit m legē de vsur. qz frustra et ibi o. cor. de e
le. bone. j. et ibi o. cor.

¶ An deposito vel expulso pncipe leges eius
valeant vide. C. de epi. et cle. l. decernimus a
deberet. fraternitatis.

¶ An testōr vel oshens pnt expsse agere ne le
ges habeant locū m eorū actibz ter. a. ibi no.
m. l. nemo pōt ff. de le. j.

¶ Per leges nemo cogit bñfacere s. tū ma
le facere. phibet. xxij. q. v. ad fidē et ibi no.
iij. di. facte.

¶ 2 ex em. p dīta est vt appetitus norius s
modo regule limitef vt m. phemio decre. s.
ide oqz.

¶ 2 icet alias lex ciuilis sit mcorpata p Ora
tianiū in volumine decretorū si tū ē oia cano
nibz vel dānosa ecclesijs nō est seruāda vt
plenius nō. Jo. an. de rescript. c. ij. sup glo.
pe. et hoc rer. m. legibz canonizatis p Orati
anū secus si p papiam. vt. ij. q. j. m. pms.
rer. de psona.

¶ Que fuerūt leges pme a scde tabule nō.
xxxij. q. vij. qd m oibz.

¶ An valeat lex iponēs p homicidio penas
pecunary videf q sic vt hēt de pe. p. l. u. d. de
lict. pu. c. j.

¶ Qn lex sequit ofuetudinē oia vide de fi.
instru. m. dilectos.

¶ De intellectu a materia. l. diffamari. C. d
inge. et ma. vide Jm. de o. pbe. cū sup i gl.
Jo. an. de rescp. mādātū post glo. m. fi. rer.
sed quid pbat de of. or. oqrēte m gl. p Jm.
de testi. cū oli p Jm. qui fil. sint legi. cām de
accu. c. licet.

¶ Patere legē quā tu ipe tuleris de of. tit. cū
oēs. ff. qd qd qz. i. l. j.

¶ Leges nō solēt fieri de his q raro accidūt
nō. ff. de legi. l. ex his cū. l. se. nō. de despo. ipu
lras m glo. asueuerunt.

¶ In dubio stādū ē verbis legis nō. glo. i. l.
j. s. i. s. q. manē ff. de exerci.

¶ An debeamus magis mspicē mētē qz rer
ba legis nō. ff. de reli. l. ac si qd. s. idē labeo m
glo. imutari. ff. de mius. voc. l. quāuis m glo.
fi. C. de legi. l. nō dubiū Bar. tangit. ff. de ex
cu. tu. l. scire optet Cy. C. que sit lō. ofue. l. j.
m. iij. oppo. et ibi gl. pe. ff. de iu. patro. l. abi
gere. s. quāuis et ibi Bar. ff. q. et a. q. l. p. spe
rit Dy. m. regula fi. li. vj.

¶ Verba legi n̄ratiua nō p̄nt allegari p̄ de
 cisiōe dicit i frede. de se. o. si. suo. xxxviii. Arc.
 m. de. j. de p. ba. et c. si papa de p̄u. li. vj.
 ¶ Leges nō d̄nt eē ludibrio. l. fi. q. vbi aut.
 C. de bo. q. lib.
 ¶ Ex cōiunctōe pluriū legū fit bonū argu-
 mentū. l. gallus. q. ille casus difficilis rer. iuli-
 ano. ff. de libe. et postu.
 ¶ An lex trahat ad futura m. cā h̄ntē cām d̄
 p̄terito vide glo. m. l. singularē m. cle. vt hī q.
 de eta. et qua. m. glo. m. postu.
 ¶ Qñ lex noua emanat ad extēsiōē iur̄ an-
 tiq̄ optet vt addat et op̄rehēdat casū nō op̄-
 hēsu m. l. antiq̄ Bar. m. l. j. q. nūciatō. ff. d. no.
 op. nū. et m. l. j. ff. de eo qd̄ cer. lo.
 ¶ Lex seq̄s tollit ip̄o iur̄ legē p̄cedētē se-
 cus i statuto h̄ntē cā nō obstatē zc. vt m. c. j. d.
 o. si. li. vj. vide pau. de castro. m. l. j. m. p̄n. ff.
 ad. l. fal. add. ad materiā qd̄ no. C. d. fur. aut
 nauigia m. glo. pe. ff. ad. l. ro. de ia. l. dep̄catō i
 glo. fi. Cy. m. l. j. m. fi. C. q. sit lō. o. idē i. l. fi.
 C. de testa. no. ff. de sepul. vi. l. p̄tor. z ibi no.
 Bar. z de sen. ex. c. j. m. glo.
 ¶ Mitius agit cū lege q̄z cū hoīe no. ff. de ar-
 bi. l. celsus m. glo. j. et Bar. m. l. si m. sulā. ff. de
 rer. ob.
 ¶ An papa p̄t tollere legē no. m. regula. ij.
 li. vj. m. glo. Spe. m. ti. de dispu. et alle. q. por-
 ro rer. h̄nūquid m. fi.
 ¶ An lex liget ignorātes no. Cy. C. de legi.
 l. leges sacratissime et m. l. j. C. q. sit lon. o.
 m. ij. q. et fi.
 ¶ Qñ hēat locuz aditō ex. l. no. Cy. C. de re.
 p̄mu. l. ex placito m. v. q. Spe. m. ti. de act.
 et pe. q. ij. rer. si autē velis recurrere no. ff. de
 aq̄ plu. ar. l. m. sūma.
 ¶ Sufficit allegare vnā legē ex pluribz Bā.
 ff. de excu. tu. l. scire optet. q. fi.
 ¶ De lege iul. repetūdaz no. isti. de pub. iu-
 di. q. ē et m̄ m. glo. repetūdaz.
 ¶ Lex iulia de abitu qñ h̄t locū no. i p̄all. q.
 ē et m̄ m. glo. sūt ad abitū.
 ¶ Lex de residuis qñ h̄t locū no. i p̄al. q. ē et
 m̄ m. glo. residuis.
 ¶ Quā penā iponat lex iulia maiestatis vide
 ff. ad. l. iul. ma. p. totū et. C. eo. l. q. q. s.
 ¶ Lex dās formā ad p̄terita m̄dictōnalia
 ad p̄dētia extēdit nō dū decisa. C. de epi. z
 de. l. si q. s. m. o. scribēdo.
 ¶ An et qñ snia p̄ncipis hēat vi legē vide i. l.
 ij. C. de legi. et qd̄ ibi no.
 ¶ Lex nō ē n̄crio p̄cepti l. loq̄ p̄ verba ip̄a
 tui. C. de t̄nsa. l. age cū gemimano.
 ¶ Lex etiā m. ord. maris dat formā t̄m m. ne-
 gotis m̄choatis post legē vt. l. ij. m. p̄n. C.
 de iur. calū. et ibi m. q. sed qz et m. q. sin aut.
 ¶ Lex q̄ dicit vel incipit hodie qz sp̄ loquit̄
 intelligit̄ de quolibz hodie no. m. l. q. bona. q.

et sup̄ficiariū. ff. de dam. m̄fect.
 ¶ Leges. C. nō otinuant̄ vide m. glo. m. l. fi.
 C. de pet. bo. s̄bla. l. r.
 ¶ Si d̄ctus ē de p̄terito z iudiciū de eo agit̄
 post legē editā m̄decisiōis attēdit̄ lex antiq̄
 q̄ erat an̄ d̄ctū m̄paratoz n̄s legē noue ar. l. si
 cui fundus ff. de euict. Ja. bu. m. l. leges. C.
 de legi. z ibi Bar.
 ¶ Qñ m. lege dicat̄ acta rescissio an m̄telli-
 gat̄ ip̄o iure vide glo. et doc. m. l. j. C. de m̄g.
 liber. et si exp̄ssio legē th̄at̄ ad p̄terita nō op̄-
 hēdit decisa p̄acto t̄nsactione vel snia. C. de
 t̄nsa. l. cās. C. de erro. aduo. l. snijs Cy. m. l. le-
 ges. C. de legi.
 ¶ Si lex dicit pacta custodiant̄ vel iuramē-
 tū seruet̄ p̄ducat̄ actō vel exceptō. ff. de acq̄-
 re. do. l. statuas ff. fa. her. l. m̄tē coh̄ēdes. q. ij. ff.
 de le. iij. l. cū q. s. de cōdēs. q. nuptura. C. de le.
 ¶ Lex d̄t eē sc̄pta s̄m ibi. q. l. cū de nouo.
 o. m̄ptiū q̄bz t̄nsmittit̄ et sic legi vt a quoli-
 bet sciat̄ m. aut. de mā. p̄n. m. p̄n. col. iij.
 ¶ Nihil ē tā n̄criū i rebz h̄uānis q̄z legū au-
 toritas q̄ diuinas z h̄uānas res b̄n̄ disponit̄
 et oēs m̄q̄tatē expellit vt. l. j. q. cū itaqz. C. de
 re. iu. enucle.
 ¶ In libris legū reprobat̄ sc̄ptura abbrevi-
 ata vt. C. de re. iu. enucle. l. j.
 ¶ Lex nō ē sup̄flua idē dices p̄t̄ diuersitas
 t̄e titulon vt m. d. l. ij. q. si qd̄ aut m. tanta.
 ¶ Si ip̄ator facit vnā legē oīo iustā et nu-
 triētē peccatū nō valz d̄t Bar. m. l. fi. C. si o-
 ius vel vt. pu. l. j. Cy. ibi m. vj. q. o.
 ¶ Qñ intellectus legē repugnet naturali rōi
 ē repellēdus glo. C. de dila. l. cū a nobis.
 ¶ Lex d̄t eē breui sermōe cōposita. C. de re.
 iu. enu. l. ij. q. q̄bz.
 ¶ Cōnct̄ q̄z q̄ h̄t p̄tatē legē d̄dē t̄nsit i le-
 gē. ff. de pub. l. cesar. Bar. i. l. iij. ff. de re iudi.
 ¶ Lex p̄sumit̄ eo q̄ repit̄ desc̄pta iter leges
 vel eo q̄ ē posita vbi leges ponunt̄ i aut. de
 nup. q. de portatō col. iij.
 ¶ Licet ps alicuius legē detrahāt velud sup-
 flua nō p̄ hoc censet̄ cassata m̄tētiō legi m. eo
 qd̄ est detractū i aut. de fi. an. do. m̄st. nat̄.
 col. iij.
 ¶ Leges nō sūt posite s̄m ordiez autoz nō.
 glo. i aut. de nup. q. j. col. iij.
 ¶ Vbi cōcurrūt due rōnes m. l. cessante vna
 nō cessat dispō legē glo. i aut. de nup. q. si re-
 ro irrōnabilis qd̄ ē rex qñ q̄libz suffic̄ distri-
 butiue ad dispositū secus si erigan̄t plures
 copulatiue vt. l. b̄n̄ etiā. q. h̄ aut. ff. de it̄. actu
 q. p̄. Bal. i. l. j. ff. de iusti. et iur. dixi aliqd̄ s̄
 ¶ Vbi rō viciat legē possumus facere ā leges
 adherendo rōi glo. ff. de acq̄. re. do. l. qua rōe
 q. lre.
 ¶ Expedit scire legē antiquaz ad colligendū
 vtilitates legū noue i p̄hemio. ff. q. ex libris

¶ **Si**ms legum seu legalis scie est ut fiat op-
timus gubernator seu minister iusticie ut in
¶ allegato phemio. ff. Gillud.

¶ **De** potentia legis q fuit apud romanos et
sic successiue de alijs vsq ad x. vel xj. vide in
dicto phemio.

¶ **Lex** in dubio psumit iusta. ff. de legi. l. qd
vbi Bal. q allegat xij. di. illa vide qd not.
ide Bal. m. l. de qbo. ff. de legi. qd no.

¶ **Lex** valet etia sine roe. i. cui roe no videt
ff. q et a qui. l. prosperit.

¶ **Opinio** em legislatoris e oibz p rone pre-
suppta. ff. de legi. l. no omnium et ibi Bal.

¶ **Si** lex e correcte p similitudine no tollit
similiter et ro legis et io p ex rone legis ad
simile argui si vo e correcte p aliqua legem
tunc ex ea no e arguē dū nec ex rone eius C.
de lat. lib. tol. l. vna circa pn. et ibi glo. C. de
no. co. cōfir. l. j. § pe.

¶ **Lex** psonalis ob merita vel odium accessi-
ua no extendit ad alia. ff. de cōsti. pr. l. j. m. fi.

¶ **Ceteris** paribz pl9 punit remies contra le-
gem i fraude qz aperte ter. m. l. j. ff. de his qui
sūt su. vel alie. iur.

¶ **Lex** aliquā pmit p pacto. l. legē C. d. puc.
ff. de adop. l. si tibi.

¶ **An** facies oia legem psumat esse in dolo
vel lata culpa Bar. m. l. qd nequa. ff. d. po. Bal.
m. l. no dubius C. de legi.

¶ **Debem9** oia facere scdm leges a manibz cō-
scia pter leges no excusat iudicē iniuriā etia
facit legibz q vult videri ipis legibz melior
not. i. aute. de iudi. § oportet ita dicit Bal. m.
l. hac lege C. de sen. ex per. reci. Jo. mo. in
c. j. de sen. ex. l. vj.

¶ **Lex** imponēs penā vtenti re no extendit
ad hēntem rem dicā. j. sub dictioe pena.

¶ **Valet** lex oia naturalē eqtatē si iuuatur
antiqua iusta causa Inno. m. c. fi. de scisma. in
fine glo. magne.

Libellus. Quid sit libellus vide p gl.
i ver. libellū in aute. de exhib. re. § sanamus
colla. v. et p Spe. i. ti. de libel. ocep. § j.

¶ **Libellus** qnqz dicit iudicē delegatio. ff. de
regu. iur. l. oia qnqz dicit petitio oblata i scrip-
t. C. de lit. otes. au. offerat qnqz dicit eplā
vt ff. de excu. tu. l. excusare qnqz sumit p pa-
ne azimo seu subcinericio quē nos itali appel-
lam9 fucatia C. de epi. audi. l. iudices / qnqz
p famoso erie C. de famo. lib. p totuz / qnqz
p paruo libro vt ff. de arbi. l. no distiguem9
qnqz p codicillo. ff. de tab. exhi. l. j. i prin. qn-
qz p supplicatioe data principi vt C. qn lice.
pna. i rubro et i nigro istos modos et alios
vide p Spe. ti. de lib. ocep. § quot af modis

¶ **Qui** libellū diffamatoriū scribit oia ali-
quem si potest p bari det flagellari v. q. j. q
in alteri9 adde q quadruplex e pena scriben-
tis libellū famosū prima scdm. l. C. de famo-
li. l. j. v. q. j. siqs famoso secunda hētur C. d.
inuiz. l. iniuriay tercia in d. c. q m alterius et
c. hi qui / quarta in foro p m ali qui abstulit
famam proximo.

¶ **Inueniēs** libellū diffamatoriū no det ipsū
publicare sed potius ipsum corūpere. v. q.
j. hi qui.

¶ **Libello** dato si accātoz morte vel alia cā
impedit9 accātionē psequi non potest reus
absolut9 j. q. v. q. que vō.

¶ **Libello** oblato re9 x. diez hēt inducias
ad deliberandū iij. q. ij. offerat q e cōmizata
C. de lit. otes. aute. offerat.

¶ **Libell9** accātiōis multa oīnēs caplā sic ob-
ligat autorē ad pbatōnē oīm qd si deficiat
i vno no admittet i alio iij. q. x. placuit.

¶ **Libellus** in q est iusta cā posita non debet
rūpi Inno. m. c. mter dilectos de dona. glo. i.
l. j. § circa. ff. de dol. excep.

¶ **Querela** cui petitō no iferit no e aprie li-
bellus Inno. m. c. m nra de sepul.

¶ **Qualiter** debeat formari libellus qn pe-
tit9 quarta epalis vide Inno. i. c. certificari de
sepul. et qd ibi no. doc.

¶ **Qn** socius vult agere oia alium socium
cā societatis qualiter formetur libell9 no. In-
no. m. c. dilect9 de excels. pre.

¶ **Qn** libellus format9 simpliciter intelligit9
formatus noie aprio msi eēt ecclesiastica p-
sona qz tūc noie ecclesie intelligit9 esse forma-
tus ita no. Inno. i. c. cū olim de resti. spo.

¶ **An** libellus reqrat9 m cā inqsiōis et denū-
ciatiōis Inno. q sic m. c. j. de libe. ob. Bart. et
Bal. m. l. edita C. de eden.

¶ **Qn** admittit9 libellus generalis valet etia
fina generalis q tamē debet esse clarioz libel-
lo ita no. Inno. m. c. ij. de lib. ob.

¶ **An** sufficiat petere in libello omnes fruct9
perceptos et percipiendos absq alia expres-
sione quantitatis Inno. i. c. ij. q sic de libe. ob.
secus in sententia in qua debet exprimi certa
qntitas diri s. sub dictioe fructus adde qd
no. Ang. i. l. si i rem. ff. d. re. ven. q tenet oia
Inno. dicēs q aliud e petere fruct9 talis fū-
di quo casu no pcedit libellus no expssa qn-
titate / aliud est petere fūdum cū fructibz se-
cundū eum facit qd no. Inno. de sepul. certi-
ficari de excels. pre. tanta vide do. Ant. m. c.
cū ad sedē de resti. spo.

¶ **Licet** non sit recipiendus libellus in quo
est petitio sine causa tamen si recipit et respo-
deat valet pcessus ita no. Inno. m. c. ij. de li-
oblatio. adde circa hoc an procedat libellus
qd no. Inno. m. c. ex pte de priu. glo. v. ij. di-

quo iure glo. i. c. cū iō ānes de fideiuf. Host.
i. c. cū venerabilis de excep. m. c. audit de p.
scrip. Inno. de re iud. cū bertoldus glo. m. c.
fi. de ouer. inf. doc. m. d. c. j.
¶ Libellus nō requirit h. cū agit oītra specia/
le psonā dicit Inno. m. c. j. de libe. obla.
¶ Libellus etiā pcedit sine clusiōe corā pa/
pa et forte etiā corā alio si clusio pē eē vni/
formis et ex verbis colligi diuerse clusiōes
qz tūc libellus nō pcedit nō. Inno. i. d. c. j.
¶ An et qñ pcedit libellus sine clusiōe vide
Bal. m. l. libelloz ff. de acqu. et. l. qd ergo. Spe/
na gūioz. ff. de his q nō. ifa.
¶ Libellus dēt cōtinere talē cām q. p. b. a. t. a. suf/
ficiat et q. necessario iſerat Inno. i. c. j. de lit.
otest. nō. i. l. ij. § circa ff. de doli. excep. vel sal
tē iſerat pſūptiōez vt. l. oēs. § luti. ff. que in
frau. credi. glo. i. l. pe. C. de peri. tuto.
¶ Nō solū libellus iēptus reiciit sed et libellus
notorie oītrariū veritati Inno. et Hosti. i. c. j.
de offi. vica. neqz debz poni in actis qz iudex
debet cū verbo et facto lacerare glo. i. l. j. ff. d.
off. asse. et i. l. fi. C. de ordi. cog. qd nō. m. l.
q. cū maior. § si p. ris. ff. de bon. lib. et adde q.
exceptio libelli iēpte ocepti pē qñcūqz oppo
ni scdm Ja. bu. i. l. licet C. de pcur. glo. m. l.
si in rem. ff. de rei vendi. Bal. m. l. edita C. de
eden. do. Ant. et moder. m. c. exaiata de iudi.
Jo. an. m. addi. Spe. ti. de acqu. § j.
¶ An reus q. recipit libellū actoris sine oītra/
dictiōe aliq. possit post litem otēstatā obice
re q. libellus ē ineptus obscurus et genera/
lis Jo. an. plene i. d. exaiata de iudi.
¶ Quid si iudex vult icertū libellū reiciere et
reus vult illū admittēre dic q. p. ualeat volun
tas iudicis vt. l. fi. C. de āna. excep. ex q. oclu
dit Ja. bu. m. l. edita C. de eden. q. libellus ge
neralis ocludit iudici nō p. ti aliud puto dicē
dū in libello totalitē iēpto puta. clāius petit
ecclesiā iure p. prietatis qz est p. ronus nam
iste libellus ē totaliter oītrariū iō ē reiciēdus
de iudi exaiata p. dicta sunt vera qñ actio de
ducat i libello secus si iplorat iudicis officiū
um qz tūc etiā iudicis p. tibus iudex in q. resi/
det ipsum officiū possit repellere libellū i. d. i.
seretum C. de p. di. curi. l. j. l. i. x. ff. de trasac.
l. cū hi. § cause.
¶ Libellus generalis ophendit ea q. sūt ius
ris cois nō que sunt oīuetudinis ita dicit In/
no. m. c. oquerente de offi. or.
¶ Qualiter formet libellus qñ petit cassari
electio nō. Innoce. m. c. cum remissent de re
sti. m. integ.
¶ Libellus suppletus debz offerri referenda
rijs sacri palacij ita nō. Inno. i. c. ex l. ris de re
sti. m. integ.
¶ An valeat libellus q. tali tpe et loco tu spo
hasti me tali re iō peto mibi iusticiam fieri

Inno. et Hosti. tenet q. sic m. c. ij. de or. cog.
no. j. q. iij. qz presulatus.

¶ Libellus incertus pcedit sup. imptinētis q.
petunt accessorie et noīe p. tinentiaz castri ita
no. Inno. m. c. cū ad sedē de resti. spo. facit
l. j. § et vrbē. ff. de off. p. fec. vr.

¶ An pcedat libellus oītra eū quē dico vasa/
lū meū districtualē vel contra illū qui possi
det vel oītra vtrūqz Inno. m. c. ad audiētā de
p. scrip. nō. m. l. j. § p. hāc. ff. de rei vendi.

¶ Libellus subiectiōis formatur oītra cleri
cos rebellātes m. c. cū int. de re iudi.

¶ An pcedat libellus peto talē electiōez int.
mari qz oītra oīuetudinē facta ē Inno. videt
tenere q. sic m. c. abbatē de ver. sig.

¶ Libellus ē necessarius sup. his q. ante litem
otēstatam otigūt Inno. de app. significantiōibz.

¶ Qualit. formet libellus in cā appellatiōis
vide Inno. m. c. dilectis de appe.

¶ Libellus ita conceptus q. scdm eius for
mā possunt multe actiōes oriri nō ē recipiē
dus tñ si recipiat tenet Inno. d. or. cog. cum
dilectus.

¶ Libellus ita conceptus q. scdm eius forma/
plures actiōes possunt oriri que diuerſas
penas ingerūt videt semp. includere ad mi/
norē nisi ex p. batione facta in iudicio vel ex
declaratione actoris aliud appareat ita nō.
Inno. m. d. c. cū dilectus qd nō. ad intellectus
l. si p. ses. ff. de penis.

¶ Libellus dēt dari reo expēsis ipi ita dicit
Bal. m. aute. offerat C. de lit. otēst.

¶ Libellus dat iudici maiore fidē habz qz
dat p. ti ita dic. Spe. i. ti. de lib. ocep. § iſtat

¶ An libellus sit offerendus iudici vel p. ti iij.
q. iij. libellū C. de epi. et cle. aute. gēraliter
C. quō et qñ iu. aut. q. semel. vbi vide quot
cautiones debeat p. stare actor offerēs libel/
lū q. tñ de oīuetudine nō seruāt vt dicit glo.
i. d. c. libellum.

¶ An libellus p. offerri iudici ab iēte reo gl.
q. sic iij. q. iij. p. scripta tex. d. libe. obl. c. j.
Archi. iij. q. iij. offeratur.

¶ An pcedat libellus peto rem vel extima/
tiōē Spe. dicit q. sic m. ti. de ac. et peti. § se
q. tur ver. qd si libellus vide Bar. m. l. i. facim/
C. de sacrosac. eccle.

¶ An libellus q. nō. cōcludit potest suppleri
ex p. batiōe dic q. nō. scdm. Specul. m. ti. de
offi. om. iud. § de seruit. ver. qd si libellus
vide nō. m. c. p. samis de resti. spo. Bal. m. l. j.
ff. de iur. d. om. iud.

¶ Libellus debz restitui illi quē pemituit m.
cobasse iudiciū tex. ē vnicus m. l. si q. libel/
los C. de appe. et qd ibi nō.

¶ Libellus nō est necessarius qñ restitutio i
integrū petitur incidenter secus si principalit
vt m. c. ij. de offi. iudi.

¶ Libellus nō est necessarius qñ sit trāslatō
possessōis ppter mendacium glo in aut. de
triē. et semis. Illud in glo. q̄ incipit legalē
vide Albe. i. aute. offerat C. de lit. contes.

¶ An libellus male accipitur ita possit rñci i. eria
li sicut in cūli Albe. i. l. j. C. ut q̄ des. aduo.

¶ Libellus nō ē necessarius ubi petit absoluz
tio a sūa excoicationis de sen. ex. c. sacro.

¶ Libellus accusatorius q̄ nō expmī i. q̄ pte
vel i. q̄ loco accusat p̄cussit vide Cy. et Bā. in
l. si nō ouitij C. d. iur. et l. libellor. ff. d. accu

¶ An pcedat libellus peto talē rem heredi/
tariam et alias res hereditarias vide i. c. dile
ctus filius de offi. or.

¶ Libellus fūdatus in osuetudine procedit
Inno. in c. dilectus de or. cog. de ver. sig. abba
tē in glo. casus est in l. si. C. de iniur. Bald.
in l. j. C. de serui. et aqua.

¶ An pcedat libellus peto a titio rē et si non
p̄stiterit vsq̄ ad sūam peto penā dic q̄ sic
vide glo. in c. raynaldus in glo. restitutione
de testa. sic intellige l. conductores C. de loca.

¶ Libellus accipi p̄t oīa pcuratorem sicut
cōtra dñm de fi. instru. mter dilectos i. glo.
procurator.

¶ Libellus nō debet offerri qñ dñs facit pro
curatorem suspectus glo. nobilis in l. ad rem
C. j. ff. de procur.

¶ Cū creditor petat sibi assignari bona debi
toris nō soluentis vel licentiā vendendi libel
lus nō ē necessarius Albe. in aute. offerat C.
de lit. contes.

¶ Libellus nō ē necessarius qñ duo ostendunt
se possidere et est timor q̄ remant ad arma
Spe. i. ti. de libe. accip. C. nūc dicendū Inno.
in c. cū remissent de resti. in integ.

¶ Libellus datus oīa ordinē iuris non pce
dit casus ē in l. si maritus ff. de adulte.

¶ Libellus p̄t dari iudici etiā die feriata in
honorem dei l. miles C. seragita et ibi Bar. ff.
de adulte. adde glo. in c. cupientes C. si p. xx. d.
elec. li. vj. de iudi. c. fi. alia. glo. i. c. ff. de feriis

¶ Libellus p̄t dari arbitro et p talē dationē
fit interruptio p̄scriptiōis C. de arbit. l. pe.
C. fi. adde q̄ nō solū corā iudice sed etiā corā
arbitro dādus ē libellus Spe. in ti. d. lib. ob.
C. restat in fi. doc. in c. cū dilecti d. arbit. glo.
iij. q. iij. libellum.

¶ Sufficit q̄ libellus ocludat p̄supptue ut l.
omnes C. luitus ff. q̄ in frau. cre. qd̄ q̄liter sit
intelligendū vide Bar. in l. certū. C. sed si fun
dum ff. de confes. et in l. locū ff. si cer. pet.

¶ Libellus accusatorius in q̄ facta fuit oclusio
ad vtilitatem p̄tis p̄supponit ciuilem accusati
onē fuisse intētatam sed si ad vtilitatē filci
ita debz intelligi qd̄ nō. Spe. in ti. de actio.
ver. qd̄ si et qd̄ hētur in c. tue de pcura.

¶ In quibz casibz nō sit necessariū offerre li

bellū Spe. multos enumerat in ti. de libe. co
cep. C. nūc dicendū.

¶ Cū admittit vel nō libellus alternatiuus
Spe. i. ti. de lib. accip. C. nūc vidēdū occurrit et
C. q̄liter p. item et p. sed nūqd̄ vide qd̄ nōt.
Hosti. in sūma de emp. et ven. C. ad qd̄ v. et
nō vbi dicit q̄ valet talis libellus dicā aliqd̄ j.

¶ An pcedat talis libellus peto rē quā tibi
vendidi vel q̄ suppleas iustū p̄cium vide l. ii
et l. si volūtate C. de rescm. ven. et c. cum dile
cti de emp. et ven.

¶ Qualis sit formābus libellus sup iurisdicōe
Spe. in ti. de cau. pos. et pprie C. j. v. porro
sup iurisdicōe et C. sequitur p. ceterz p. iuris/
dicōe et in ti. de reli. do. ver. quid si petit.

¶ Qualis debeat ocludere libellus in petitione
hereditatis dic q̄ hoc mō quare peto me p
nūciari heredem et aduersariū cogi ad resti/
tuēdū qd̄q̄ tenet et possidet de dicta heredi
tate Bar. in l. j. ff. de eden.

¶ An hic libellus pcedat peto talē rem cum
fructibz receptis q̄ ascendūt ad valorē centū
nō specificādo aliter valorē dictorū fructu/
um Cy. dicit q̄ sic in l. cum ppria C. si q̄s alt.
vel si. et hoc ibi refert Bal. et sēdit glo. parua

¶ Que sint de subā libelli tam in realibz q̄z i
p̄sonalibz et vniuersalibz iudiciis siue iuris/
dictiōibz et seruitutibz Inno. plene in c. cer/
tificari de sepul.

¶ An pcedat libellus peto talē cogiet cōpelli
ad p̄dicta odenari Bar. q̄ sic in l. j. C. p̄us ff.
de vul. et pu. idē i. l. si cū nulla ff. de re iud. fas
cit. l. j. et qd̄ ibi nō. C. de ex. rei iudi. Bal. in l.
ex diuerso ff. de re. ven. Bal. in l. ouētulam
C. de epi. et de. ver. itē ē argumētū ab ordie
do. Ant. et moder. de iud. c. ex aīata.

¶ Libellus admittit in q̄ allegat duplex cā
vna que remittit ad nullitatē otracti alia ad re
cisiōez eius de emp. et ven. cū dilecti.

¶ An pcedit libellus peto qd̄q̄ possides i. ta
li villa vel i. tali loco Bar. in l. titia ff. de le. ij.
Ja. de are. tenet q̄ sic i. l. d. pupillo. C. q̄ nūciat
ff. de no. op. nū. Bar. in l. rei appellatiōe ff.
de ver. sig. et in l. vxorē. C. elegāter ff. de le. ij.
Spe. in ti. de ac. et pet. C. sequit p. qd̄ si peto
do. Ant. in c. ij. de libe. ob. videnō. in c. certiz/
ficari de sepul. vbi p̄ Inno.

¶ An pcedat libellus i. quo sit mentio de ca
stro vel de villa et nō dicat de cuius territorio
fuit vel comitatu Bar. in l. que cōditio. C. j. ff.
de condic. et demon.

¶ Que sit forma libelli qñ petit q̄ heres co
gatur adire vide Barto. in l. quia poterat ff.
ad trebel.

¶ Libellus potest dirigi contra plures si
mul et in solidum obligatos cum p̄testōe q̄
vna tātum executione sit cōtētus Bar. in l. si
plures ff. de admi. tuto. adde qd̄ idē Bart.

nō. i. l. si pluribus ff. de le. ij. vbi nōt. q. ommissio
talīs p. testatōis viciat libellū.

¶ An pcedat libell⁹ m q dicit se posside ius
i corpale Bar. m. l. sed et si possessiōi. § item
si iurauero ff. de iur. iu. do. Ant. i. repe. c. fi. de
cau. pos. et pprie.

¶ Qualit deat formari libell⁹ qn aliud est i
obligatiōe aliud in facultate soluēdi Bar. m.
l. si q. stipulat⁹ fuerit ff. de solu. vbi de hoc.

¶ Qualit deat excludi talis libellus qn agit
p. sona cui solui non p. Bar. m. l. si pcurator
et l. hoc iure ff. de solu.

¶ An i libello exceptiōe viciet ipsonalitas vi
de Bar. i. l. opetit. § i. sūma ff. q. vi aut clam.

¶ An et qn admittat libell⁹ i cert⁹ vel alter
natiu⁹ vide Bar. i. l. vbi at nō apparet. § qui
illud ff. de ver. ob. et i. l. stipulatiōes i. vltima
q. eo. ti. adde qd admittit libell⁹ i cert⁹ raz
tione iur. dubij et modici p. iudicij Bar. m. l.
ij. § si qua ff. de li. agnos.

¶ An pcedat libellus m q dico rem ad me p
tinere iure domini⁹ vel q. si Bar. i. l. et an ean
dem. § actiōes ff. de exc. rei iudi.

¶ Qualit sit formad⁹ libellus i iudicio coi.
diuid. vide Bar. i. l. ad officiū C. coi. di.

¶ An q. dicat libellū i scriptis offerre cum
compeat coram iudice et facit scribi in actis
p. nōrium q. cū petit r. a titio eū o. demnari si
bi petit Bar. m. l. i. sacris C. de pr. sac. scri.
libro xij.

¶ Si cartula o. tines petitiōez actiōis vocat⁹
libell⁹ ita o. tines exceptiōez rei appellat⁹ libel
lus nō. Bar. i. l. j. C. de his q. potē. nō.

¶ Verba libelli sumū i. p. p. qn pprie su
m nō possunt vt. l. si titius ff. de ver. obli.

¶ An libellus qualis sit sit admittēd⁹ Bar.
in rubrica ff. so. ma.

¶ An pcedat libellus peto rem si extat et si
non extat peto extimationem Bar. m. l. j. ff.
ad. l. acq. et l. stipulatiōes ff. de ver. obl. facit
quod dixi s.

¶ i formā libelli i interdicto quon. bonon. et
petitiōe hereditatis vide p. Bar. i. l. j. i. prin.
cipio ff. quo. le. et i. l. cū qd. ff. si cer. pet.

¶ Libellus ambigu⁹ dat⁹ p. dñm nō declara
tur p. pcuratorē gēralē Bar. m. l. i. ter stipu
latem. § stichū ff. de ver. ob. nō obstāte clau
sula q. quondie apponit⁹ i libello q. liceat ad
dere zc. q. nihil opatur scdm Bar. i. l. nō so
lū. § morte ff. de no. ope. nūc. vide tex. et qd
ibi nōt. de fi. i. stru. mē dilectos i. glo. super
p. saluo et de hac clausula saluo iur. addēdi
zc. vide Bar. i. l. edita C. de eden.

¶ i formā libelli i interdicto retinēde ponit
Bā. i. l. j. § i. terdictū ff. vti. pos. tex. et ibi nō.
i. c. remēs de p. scrip. de fo. ope. o. questus.

¶ Qualiter dēt eē forma libelli i cā appella
tiōis vide Bar. m. l. j. § libelli ff. de appe. diri

aliqd s. sub dictione appellatio.

¶ An pcedat libell⁹ nō declaratis circūstā
cijs declarādis tñ postea i p. cessu Bar. i. l. p. re
ses ff. de p. mis.

¶ An i libello ciuili deat poni tps et loc⁹ Bā.
m. l. p. toz in prin. ff. de iur. et l. an eādē. § ac
tiones ff. de excep. rei iudi. et l. j. § i. terdis
ctum ff. vti. pos.

¶ Qualit o. cipiat libellus m q dicit valere
rem tñ et non vltra Bar. m. l. i. actione i. p.
ff. de fur.

¶ In libello videt⁹ i tētata illa actio q. ex ver
bis colligi p. Bar. i. l. gall⁹. § qdā recte ff.
de libe. et postu. doc. i. l. edita C. de eden.

¶ Petēs restitutiōez dēt narrare m libello se
miorē et lesū sui facilitate z dolo aduersarij
ita dic Bā. i. l. si miorē et l. si. C. de i. iteg. re
sti. m. bon⁹ tex. i. l. p. fecti ff. de mmo. l. nam
postea. § si min⁹ ff. de iur. iur. et qd ibi nō.

¶ Qualit sit formad⁹ libell⁹ i cāu restitutio
nis i iteg. Ang. i. l. cū z miores C. si aduers.
rē iudi. dic q. semp dēt peti se r. stitui aduer
sus illud qd abstulit lesio p. l. si min⁹ § resti
tutio ff. de mmo. vñ si solū s. nia lesit te debes
petē te restitui aduersus s. niam et lata s. nia
in restitutiōe petas s. niam i. p. n. c. ali cū fero
p. te ex actis primis qd nō. et adde Bar. i. l.
nō videt⁹ C. de i. iteg. resti. m.

¶ An pcedat libell⁹ peto me restitui ad rē
quā alias possedi et tu modo possides dic q.
sic q. s. b. audiet mediū et me spoliasti et sic nō
q. vbi ex narratiōe et o. clusiōe colligit⁹ iten
tio libellātis saluat⁹ libellus p. sub auditū li
cet mediū nō fuit spāl iter exp. sum ad hoc al
lego tex. nōbile i. c. cū ad sedem de resti. spol.
et vide ibi do. Ant. in prin.

¶ Pro substantiatiōe libelli q. l. s. cūq. interp
tio fieri p. fienda est Inno. i. c. exaiata de iu
di. Bal. m. l. polla C. de his q. vt idig.

¶ Si libell⁹ i. ept⁹ i actiōe sit apt⁹ i cā p. ce
dit o. furē nō. j. q. iij. q. p. sulatus Bal. m. l.
falsus C. de fur. in ij. oppo.

¶ Qualit sit formad⁹ libell⁹ i q. rela i officio
si testi vel qn agit ad supplementū Spe. i. ti.
de testa. § sequit⁹ ver. illud q. Bar. i. l. q. repu
diatis ff. de moff. testa.

¶ Quid i. portet illa o. clusio libelli q. re circa p
dicta et i. p. dictis peto iusticiā mistrari vel
fieri iusticie o. plemētum vide in. c. ij. de or.
cog. z i. c. cū ecclia de cā pos. adde Inno. d. of.
or. c. j. do. Ant. plene i. c. exaiata de iudi. z de
mut. pet. c. j. de of. or. si sacerdos de ma. et o.
be. c. i. ter quattuor.

¶ Libello nō bñ o. cepto absoluitur reus ab
obseruatiōe iudicij vide Bar. m. l. libellorum
ff. de accu.

¶ Libellus accātorius debet m scriptis of
ferri Bart. m. extraua. ad reprimendā i. ver.

inquisitionem.

¶ In causis que tractari debent simpliciter et de plano non est necessarius libellus de accus. olim C. de naufrag. l. si. Spe. ti. de lib. excep. §. nunc dicendum non plene in cle. sepe. de v. sig. ubi per glo.

¶ Libellus non est necessarius quando aliquid est doc. explicat officio iudicis glo. super rubrica ff. de inter. act. Bar. in repe. l. creditores C. de pig. in ultima questione.

¶ An ponatur aliquid in libello videatur tacite astringi ad illud probandum dicunt quod sic et si non probatur an succubatur non. Bar. in l. diu. ff. de re iud. et in l. certa ff. de proba. Cy. in l. actio et in l. cum te C. de proba. gl. d. iudi. exhibita et ibi per modernos.

¶ Qualiter sit formandus libellus in actione hypothecaria Bar. in l. rem alienam ff. de pig. ac. doc. in c. ex lris de pigno.

¶ An sustineatur libellus ineptus et eius verba improprie glo. in l. j. ff. de offi. asse. et in l. si cum dotem. Et transgredimur ff. so. ma. et in l. si et si possessori. Et ite si iurauero ff. de iure iuran. Bar. in l. si proz. Et si quis proz. ff. de ad. ulte. Ang. in l. j. C. vi bo. rap.

¶ An ubi libellus non est necessarius tolleretur libellus ineptus glo. quod sic. l. vnu C. si cer. pet.

¶ An procedat libellus peto declarari ius esse instituendi clericos in tali ecclesia constitutos per alium remoueri vide Innoc. et doc. in c. certificari de sepul. ubi de hoc.

¶ An in libello quando agitur de crimine civiliter sit inferendus locus sicut quando agitur criminaliter Bar. concludit quod sic in l. viro atque prore. ff. so. ma. et in l. libelloz. ff. de accu. et in l. pretor. ff. de iur. tex. et ibi doc. in c. tue de pur.

¶ An dies sit ponendus in libello civili vel criminali non. in c. cum Joannes heremita de fi. instru. Jo. an. in c. abbate sane de re iud. l. vj. Bar. in l. an eadem. Et exceptiones de excep. re. iudi. et in l. non solum. §. sed ut probari. ff. de no. ope. nu. Spe. in ti. de libe. excep. §. quod libellus debet et ibi Jo. an. in addi. Hosti. in summa de libe. ob. §. in fi. ubi vide an et quando tempus sit ponendum in libello.

¶ An procedat libellus peto te aduenari secundum formam iuris et statutorum vide Bar. in l. rex. amotar. ff. de act. re. amo.

¶ An hec exceptio hic libellus est generalis ita quod non possum deliberare an velim cedere vel contendere videtur processum ipso iure glo. et Bar. in l. si in rem. ff. de rei ven. et in l. j. ff. de eden. et in l. si. C. de ana. excep. glo. et doct. in c. ij. de libe. ob. quod non.

¶ Licet accusator non teneatur in libello ponere delictum si tamen posuit et non probavit succubit non. Bart. in l. si is qui reus. ff. de pub. iudi. in contrarium facit quod non. glo. in l. vnum. ff. si cer. pet.

¶ An super emergentibus sit dandus libellus dicunt

quod non glo. in c. prudentia. §. sexta de offi. dele. et ibi per doc.

¶ An in causis criminalibus sollemnitas sit ita necessaria quod eius ommissio viciet libellum dicunt quod sic ut in l. libelloz. ff. de accu. et ibi plene non.

¶ An viciet libellus quando conclusio non proportionatur narrationi et contra puta dico me dominum et concludo ad dandum vel me possidere et concludo aduersarium condemnari ad restitutionem possessionis dicunt quod sic tex. est ibi nobilis de iudi. exaiata et in l. j. §. j. et ibi Bar. ff. vti. poss.

¶ An conclusio generalior narratione vel contra viciet libellum et penes quod mensuretur libellus an penes narrationem vel conclusionem non. de fo. ope. ex pte b. et Dy. in regula nullus pluribus l. vj. et in l. cum te C. de proba. doc. in c. exaiata de iudi.

¶ An procedat libellus sine narratione dicunt quod sic si tamen ex petitione per factum apparere puta si dicat peto te condemnari ad r. ex causa mutui vide de do. Anto. et moder. de iud. exaiata.

¶ An et quando libellus dicatur continere petitionem generalem vel vniuersalem non. glo. et doct. de lib. ob. c. ij. de offi. or. et querere de resti. spo. cum ad sedem de off. archi. c. fi. Innoc. de sepul. certificari et in d. c. querere.

¶ An ommissio petitionis executionis viciet libellum glo. in cle. audito de rescrip.

¶ An propter narrationem ad conclusionem vel contra viciet libellum dicunt quod non de res. spo. lras de excep. cum venerabilis adde de fi. instru. me dilectos in prin. de obi. appo. p. tuas de reli. do. cum venerabilis de resti. spo. cum ad sedem de appe. sollicitudine de ele. querelam.

¶ An ineptitudo tunc viciet libellum puta si dicatur peto r. quia papa est rome vel quia episcopus bricie dicunt quod sic non. glo. in l. j. ff. de eden. et in c. ij. et in ij. de libe. obla.

¶ An procedat libellus in quo ex narratione operatur actio et in conclusione petitur officium iudicis Ja. bu. in l. si heres. ff. si seru. vendi. et in l. iij. C. de usur. adde non. per doc. in c. ex litteris de pignori.

¶ An procedat libellus in quo per re corporali agitur rei vendi. casus est de iudi. exaiata et ibi non. de quo per Innoc. in c. cum venerabilis de reli. do. ubi vide an ecclesia per peti rei vendi. et dicunt quod sic vtili rei ven. de quo ibi et in c. cum super de cau. pos. et pprie.

¶ Qualiter sit formandus libellus quando petitur ciuitas vel castro vide quod dixi adde non. in c. cum venerabilis de excep.

¶ An reiciatur libellus ex ineptitudine intentionis puta dico iure domini titium possidere ideo peto restitutionem si constat illum non possidere de resti. spo. c. j. de iudi. exaiata glo. in c. j. Et hec actio ff. si messo. fal. mo. di.

¶ An notorius defectus illius iuris quod narratur in libello operari viciet libellum non

m. c. j. de of. vic. in. c. ij. de libe. ob. in. l. postu
m. ff. de inoffi. testa. in. l. cū putarē. ff. fam.
herc. doc. de iudi. c. exaiata.

¶ An pcedat libellus in q̄ eligo viā accusā
di qñ possum denūciare vel econtra nō. de de
spō. impu. ad dissoluēdū.

¶ An in actiōe reali pcedat libell⁹ genera
lis non specificata q̄ntitate rei Bar. in. l. si in
rem. ff. de rei. ven. no. in. c. ij. de libe. ob.

¶ Cū q̄s impedit ius alteri⁹ pcedit libellus
puta peto vt satisfaciāt mibi de eo qd̄ o me
commisit vt de cetero talia nō attēdat de de
ci. dudū ad fi. de elec. cū ecclesia de sepul. cū
liberū et in. c. i nra vbi ē dictū Hosti. vide d
sen. exco. graue.

¶ An pcedat libellus i q̄ petiū fili⁹ nō ad
iecta cā vide notata m. l. j. q̄ p hanc. ff. de rei
ven. doc. in. c. ij. de libe. ob.

¶ An pcedat libell⁹ peto a ter. ad que mibi
es obligat⁹ nō. in. l. fi. de anna. ex. glo. i. l. ij.
q̄ circa. ff. de dol. excep. doc. i. c. ij. d. libe. ob.

¶ Quid si dicat peto r. ad q̄ fuisti mibi ob
ligat⁹ ex cā mutui Cy. qd̄ nō pcedit libellus
i. l. edita C. de edē. Bar. in. l. certū. ff. de ofel.
doc. i. d. c. ij. do. de rot. oclusiōe rxiij. tenēt
q̄ val et talis libell⁹ dico feudū ad me ptinu
isse vel ptinere osueuisse iō peto illū restitui
q̄ sū heres Bar. q̄ nō q̄ exco pcedit petitiō
m ita dicit in. l. j. ff. de edē. otrari⁹ tenet do.
Ant. et moder. i. p allegat. c. ij. de libe. ob.

¶ An pcedit libell⁹ cū nō nōmē appellatiuū
eoz. o q̄s agā nō at ppiū vide ter. et qd̄ ibi
nō. de or. cog. cū dilectus vbi doc. a moder.

¶ An pcedit libellus i cert⁹ i accessorijs ad
pncipale petitiū Inno. q̄ sic de or. cog. cum
dilect⁹ ter. de resti. spo. c. cū ad sedē Inno. de
sepul. certificari ad de qd̄ dixi s. pcedere li
bellū i quo peto fundū cū fructib⁹.

¶ An pcedat libellus talis peto illud ius q̄
sū i possessiōe dic q̄ nō q̄ in possidente non
datur actio de iudi. exaiata Innoc. de causa
pos. cum ecclesia.

¶ Qualit̄ debeat concludere libellus i posses
sorio recipiende dic quare peto possessiōem
rei mibi ablate restitui q̄ hec ē oclusio i rei
rendi. vel. i petitorio nō. in. c. j. de resti. spo.
Spe. in. ti. de acti. et peti. q̄ sequit̄ et ti. de al
le. et dispu. q̄ j. ver. et scias nōt. de res. spo.
cum ad sedem.

¶ An pcedat libellus peto talem rem que
mibi debetur prout patet in tali instrumen
to quod pduco x. vide optimū tex. in. c. re
mens de rescrip.

¶ An pcedat libellus peto tali ipomi silenti
um ne me molestat amplius glo. que secun
dum Dy. nō est alibi in. l. aurelius. q̄ centū
ff. de libe. lega. tenet q̄ sic.

¶ An ex sola libelli oblatione perpetuet iur̄s

dictio quo ad iudicem nōt. Bald. super ru
brica C. de in ius voc. docto. in. c. licet de of
fic. delega.

¶ An pcedat hic libellus peto hanc rem q̄
dudum fuit mea Cy. q̄ non in. l. edita C. de
eden. glo. o tra in. l. nec emptio. ff. de contra
hen. emptio. vide Bā. in. l. prima. q̄ hoc aut
edictum. ff. de no. ope. nūc. d. Cā. flo. i. c. cū
olim de offi. delega.

¶ An pcedat libellus peto electionē de me
factam confirmari et electionē aduersarij cas
sari. nōt. Inno. Hosti. et dñs Ant. i. c. cū ber
toldus de re iudi.

¶ An pcedat libell⁹ peto decem ex cā mutui
nō obstāte pacto Inno. in. d. c. cū bertold⁹ ple
ne nō. p doc. in. c. fi. de libe. ob.

¶ An pcedat libellus dico sententiam nul
lam et si qua est appello vide Inno. de appe.
dilecti de restitu. in. mtegr. constitutus Bā.
plene in. l. prima C. quando puoc. non est
neces. bene facit de priuileg. cuz olim ij. vbi
nota.

¶ Quid oprehendat i hoc libello peto ius
epale glo. et doc. de offi. ordi. oquerende et
c. dilect⁹ glo. de reli. do. ostitutus Inno. de
sepul. certificari idem in. c. dilectus de cap.
mo. vbi dicit q̄ platus inferior ep̄o petens
iura episcopalia debz illa i libello specificare
nec pcedit talis libellus generalis nisi in e
piscopo cui de iure communi cōpetit ius e
piscopale quod non cōpetit de iur̄ commu
ni inferiori.

¶ An sub tali libello generali peto ius episco
pale remiāt illa q̄ debent ip̄o iure aliq̄ spe
ciali modo nō. in preallegato. c. ostitut⁹ et i
prealle. c. oquerende de offi. or. glo. et Inno.
in. c. cū dilecto de of. archi. vbi p do. Anto. et
alios moder.

¶ Libellū i epte oceptū iudex potest denti
bus lacerare glo. in. l. j. ff. de offi. asses. alia
glo. xj. q. j. sacerdotib⁹.

¶ An libell⁹ sit de subā ordm̄s iudiciarij gl.
q̄ sic in. c. j. de libe. ob. et in aute. offerat C.
de lit. otes. glo. in. c. secundo de lit. contes.
li. vj. glo. in. clemen. sepe de verbo. significa.
glo. de do. et contuma. prout alia glo. in. c. de
causis de offi. dele.

¶ An procedat libellus peto procuratiōē
et alia que mibi debentur in tali monasterio
nōt. Innocen. et docto. in. c. dilectus de of
fic. ordi.

¶ An procedat libellus peto quartam om
nium obuentionum talis ecclesie vel omnia
que relinquit prochian⁹ meus p anima su
a Inno. pulchre in. c. certificari de sepul. et
ibi etiam doc.

¶ An libellus sit offerendus expensis offer
rentis glo. q̄ sic. in. clemen. sepe de verbo.

fig. glo. in de. quāvis de app. in v. oblatos.

¶ Quā agitur de subiectione ecclesie vel persone contra quem sit porrigend⁹ libellus an contra eū q̄ p̄tenditur subiect⁹ vel eum qui possidet plene Innoc. et doc. de ma. et obe. in q̄ttuor de iudi. cū sup glo. et Inno. in c. cū venerabilis de re. do.

¶ An libell⁹ p̄cedit peto electiōem cassari vel confirmari q̄ ad me spectat ius eligendi et nihil dicit de possessione dicit Inno. q̄ sic de caus. posses. et p̄prie cū ecclia de elec. q̄relam de iur. patro. cōsultatiōib⁹ bon⁹ tex. d post. prel. bone ij. in prin. et ibi nō. doc.

¶ An datio libelli cōstituatur reū in mora Bal. in l. dñūcasse ff. de adulte. et i. l. j. ff. d no. op. nūc. in p̄ncipio dixi in repetitione. l. vinum ff. si cer. pe.

¶ An in libello i quo q̄s petit q̄ncq̄ cū debeat habere decē possit seq̄ cōdemnatio vide Bar. i. l. si cōstante. c. si ff. so. ma. vide Ang. i cōsilio suo quod incipit q̄dam petit r.

¶ An si op̄tuit alicui iurisdic̄tio cū certa q̄li tate oporteat illā q̄litate i libello narrari Inno. de iudi. ceter⁹ de fo. ope. cū sit et i. c. oque. st⁹ Bar. in l. ij. ff. de iur. d. om. iud. do. Anto. pulchre dicit in c. si clericus laicum de for. compe.

¶ An p̄cedat libell⁹ peto portionez cāomi az de motuariis et Inno. q̄ nō de sepul. certifi cari dixi s.

¶ An iudex p̄t cogere ptem ad declarandum magis libellum vel ad iuranduz q̄ nescit melius declarare Inno. q̄ sic de sepul. certifica ri quod nō.

¶ Ex q̄litate s̄ me p̄sumit talem fuisse libellū glo nōbilis de dec. dudum.

¶ An p̄cedat libell⁹ peto talē rem quā dico ad me p̄tinere iur domini vel q̄li glo. in c. ij. de libe. ob. dicit q̄ sic contra dicit Host. i sūma de acti. Ecce p̄leuq̄ q̄ dicit de iur nō p̄cedē libellū q̄ est incert⁹ sed de cōsuetudine tollat vide glo. in c. abbate de re iudi. li. vj. Inno. de resti. in integ. cōstitutus facit tex. l. j. c. q̄d ait ff. quo. le. doc. in c. ij. de libe. ob.

¶ Verba plata in libello que stricte intel lecta excluderent intentiōez libellantis late vero concluderent debent late intelligi doct. in dicto. cōstitutus de reli. do. per illum tex. facit quod notatur de cau. pos. et propriet. cum ecclesia de offic. ordin. conquerente ff. de iudic. l. solemus ff. de verbo. oblig. l. inter stipulantem c. sacra et c. j. et l. si olei C. lo. ca. et l. j. de iur. emphi. vbi Cy. et Barto. in iij. q. quod nō.

¶ An vbi in obligatiōe ē factū p̄t offerri libellus sup intereē doc. in l. cert. cōditō ff. si cer. pet. et in l. j. ff. de actio. emp. Bar. in l. stipu latiōes nō diuidunt ff. de ver. ob. et l. f. ser

tium. c. sequitur eo. ti. de censu. olim et ibi Inno. tenet p̄cedere libellū.

¶ Quēsit⁹ contra formā libelli in cā matrimo niali nō. de condi. appo. p tuas de conuer. cō iug. dudū in principio. Spe. ti. de spō. c. j.

¶ An p̄cedat libellus peto fieri diuortiu⁹ q̄ vir meus ē impotens ad coitum dato q̄ nō exprimat⁹ qualitas impotentie tex. q̄ sic et ibi Hosti. et doc. i. c. si. de frigi. glo. rxiij. q. j. quod aut̄ interrogasti i ver. acceperit q̄d est notandum.

¶ An p̄cedit libellus in petitorio licet nō sit adiecta cā glo. q̄ sic nisi excipiat vide nō. in c. abbate de re iud. li. vj. in glo.

¶ An et q̄n cā ecclesiastica incidēs corā secu lari remittat⁹ ad ecclesiasticū sit necessarius libellus Inno. dicit tutum eē dari libellū vt in c. latoz q̄ si. sint leg. vbi vide doc.

¶ An procedit libellus peto me pronuncia ri legitimum Inno. in c. causam ij. qui si. sint legiti.

¶ An admittantur duo libelli directo cōtra rij p diuersas ptes porrecti tex. q̄ sic d cau. pos. cum ecclesia Inno. contra in c. cum contin gat de offi. dele. idē tenet appositū q̄ si. sint le. causā ij. vide q̄d idē nōt de electi. dilecti et c. querelam.

¶ Super deducto in libello per modum po test ferri sententia Innoc. de causa pos. cum ecclesia et c. cum olim et de electi. cum vinto mienis.

¶ An admittat⁹ libellus plures actiōes accu mulas glo. ij. et ibi doc. de elec. q̄relam tex. eo. ti. cū ecclesia de rescript. ex pte in glo. et eo. ti. c. si. in glo. psonalib⁹ glo. i. c. dilect⁹ de cap. mo. Jo. an. in regula nullus plurib⁹ li. vj. Archi. xiiij. q. ij. sup in glo. j. Inno. in c. cōstitutus de resti. in integ. plene in l. edita C. de eden.

¶ In libello veniunt ea que contingunt post litem contestatam quando agitur actione vniuersali glo. in l. si hereditatem ff. de pet. heredi.

¶ An super libello super quo petitur confir. matio potest ferri sententia in forma Inno. de offic. delega. cum contingat de procura. ex m̄sinatione per eundem et Hostien. in c. ex conquestione de restituti. spo. Compos. de rescript. mandatū in glo. fi. ver. sed quid statuit Archi. ij. q. j. multi tex. optim⁹. ij. q. vj. appellatione dominus Anto. de appe. di lecta quod nō.

¶ An libellus procedat super iure de futuro glo. in ver. contra ipsam d̄ testamen. raynal dus et ibi docto. Inno. in c. cum super de con ces. preben.

¶ An libellus continens notoriam iniustiti. am sit admittendus Innoc. de offi. vica.

.c.j. de iudic. exaiata de libel. obla. c. fi. p eun
de de resti. spo. ex pte de do. mē dilectos in
fi. glo. sue magne per eundem in. c. dilectus
de cap. mona.

¶ An qlibz defect 9 libelli illū viciet do. Ant.
ponit in. c. exaiata de iudi.

¶ Sup libello pti trāsmisso nō pē ferri sen
tentia nisi i iudicio pducas Jo. an. in addi.
Spe. in ti. de libel. ocept. S. nūc videnduz ad
fi. doc. de dila. preterea.

¶ An sit necesse q libell9 pducendus in iu
dicio subscribat manu publica dic q nō tex.
ē i. c. j. de libel. obla. vbi. nō.

¶ An rescriptū hēatur loco libelli vide Inn.
de dila. c. preterea et. c. dudū in glo. otestati
onem ver. secus adde Jo. an. de rescript. cum
in multis li. vj.

¶ Nō sufficit petē i libello reū capi nisi peti
tur etiā cōdenari Bar. i. extraua. ad reprimē
dam i glo. figura Bal. i. l. si cū nulla. ff. de re
iudi. do. Ant. i. c. exaiata de iudi.

¶ Sup declaratiōe libelli gēralis stat di
cto actoris etiā p litē otestatā vide nō. de
or. co. 3. cum dilect9 circa prin. do. Ant. m. c.
ij. de libe. ob. Dy. i. regula cū sint li. vj. vide
Bar. i. l. mē stipulātez. S. j. ff. de p. obli.

¶ Si i libello nō expmēt q noie agat actor i
telligit prio noie agē Jo. an. i. c. lre de dila.
fallit in plato agēte qz psumit noie ecclie vt
Libell9 rei respōdet libello acto. dixi s.
ri. late itēptand9 ē tex. de pscript. audit9.

¶ Si libell9 late otipit actori opetit eligere
vnā actiōez ex pluribz q icludebāt in libello
et si nō pbat i illa nō obtiebit licz pbat i alia
q sub eodem libello poterat ocludi ita dic nō
bilit do. Ant. m. c. cū ad sedem de resti. spo.

¶ Res expmēt i libello absqz o finibz p solā
denunciatiōez verborz de resti. i integ. audi
tis de emp. et ren. cum dilecti.

¶ Libell9 sup iur vniuersali pcedit si expri
manē aliq spēs cū illa clausula gērali z oia
alia similia tex. i. d. c. dilect9 de cap. mo.

¶ An pcedat libell9 i q actō nō expmēt quō
sua mteree itelligat Spe. ti. de accu. S. fi.

¶ An i eodem libello pē deduci crimē ciuiliē
et criminaliē Spe. ocludit q nō i ti. de furt.

¶ Quelibz pabilis ignorātia excusat libel
latē ab expsiōe q litatis rei deducte in iudi
cio glo. ij. q. viij. libellorum.

¶ An i possessorio recupāde pcedat libellus
re reddi dixi s. q. nō oriū videf p bari p. c. j.
et. c. accepta de resti. spo.

¶ Si vn9 vulneratus i mēse maij z morit9
i mēse iunij qd tpus ē ponēdū i libello Bā.
m. l. dām. ff. de dā. ifec. S. sabim.

¶ An i pluribz actoribz libell9 deat formari
noie vniuersitat9 Inn. et p9eū do. Ant. i. c. q.
liter ij. de accu. adde Bar. m. l. supra. S. casus

et. S. officium. ff. de aqua plu. ar.

¶ In libello possessorio recupande dēt poni
tps spoliatiōis et iē q qd est spoliatus Bā.
m. l. j. S. rectissime. ff. de vi et vi az.

¶ Si mntit9 gēs ad deliquēdū in ali q loco
sufficit ponē i libello locū delicti o suati Bar.
m. l. j. S. hoc mterdictū. ff. qd vi aut clā.

¶ Formā libelli mterdicto qd vi aut clā vi
de p Bar. m. l. opetit S. i sūma. ff. qd vi aut clā.

¶ In libello debeo allegare cām primā non
r motā Bar. i. l. et an eadē. S. fi. ff. d. ex. rei. iu.

¶ An si actio non opetebat tpe dati libelli q
postea pendēte lite supuenit reqrat nouus
libellus Bar. m. l. si titi9. ff. de ver. obli.

¶ Si peto mille mibi debita et pbo centum
mibi eē debitū an ex tali libello possit seq cō
denatio i cētū Bar. q sic i. l. scire debem9. S. j.

¶ Si i libello petiē z postea. ff. d. ver. ob.
addit9 pl9 an pcedat et qd opat illa additō
Bā. i. l. i actōe. ff. de fur. bō9 tex. i. c. lre d dila.

¶ In libello criminali potest incidenter peti
res ablata Bar. m. l. interdum. S. q fuzē. ff. de
fur. et m. l. ij. ff. vi. bo. rap.

¶ An re9 possit petē q i libello criali ponat
dies et hora vt possit se defendē z ad hoc de
beat actō opelli vid Bar. i. l. is q re9. S. j. ff. d.

¶ In eodē libello ex eadē cā possūt pu. iu.
plur9 accāri Bar. i. l. liberas. S. fi. ff. de adul.

¶ In eodē libello pē accāri mādās fieri delic
tum et faciēns Bar. m. l. athletas. ff. de fal.

¶ Noia singulariū de viuersitate nō sūt exp
mēda necessariū i libello Inn. de or. co. cū
dilect9 siue viuersitas agat siue ouēiat vide
tex. de res. spo. c. j. Inn. de cap. mo. cū dila.

¶ Libell9 i narratiōe pcedit dato q petita
certificēt p relationem ad aliud tex. m. c. re/
mens de prescrip. m. princ.

¶ An si i libello deducit dominiū simpliciter
itelligat d vtili vel directo Jo. an. m. c. cū ad
sedē de res. spo. Spe. i. ti. de ac. seu pet. S. seq
tur p. itēm si qd de dila. lre Inn. de iud. cete/
rū Bar. i. l. si mē. S. eadē. ff. de exc. rei. iud.

¶ In libello nō ē necesse q expmat defensio
ptis aduerse Inn. m. c. fi. de libe. ob. plē nō.
m. c. cum bertoldus de re iudi.

¶ Praticā formādi libellū i possessorio recu
pāde vide m. c. ij. d. res. i. mte. z i. c. o sultatiōi.

¶ An porrectio libelli. bō d of. dele. dixi s.
ipediāt p exceptōez excludētē ad veritatem
dic q nō ē si re9 se offerat incōtinēti pbare
vide Inn. i. c. fi. de libe. ob. et i. c. cū bertoldus

¶ An i libello odcōali reqrat de re iudi.
expsiō loci et tps Jo. an. q non m. c. abbate
de re iudi. li. vj.

¶ In libello dēt o siderari vba scdm q litatē
et digtatē actōis Inn. i. c. cū ad sedē d resti.
spo. n. i. c. cū rēabilis de rli. do. i gl. Jo. an. i
addi. Spe. ti. de ac. seu pet. S. seqt p. itez si.

¶ Libello dato sup directa actōe nō p̄ for-
marī snia sup p̄titi Jnn. de resti. spo. cū ad se-
de Bar. m. l. j. ff. de ac. et ob.

¶ Anī cā appellatōis sit dādus libellus gl. ij.
q. vj. si q̄s Jnn. i. c. cū otigat de of. dele. m. gl.
mag. circa fi. de ap. directe Jo. an. i. c. raynal.

¶ Anī reuocatōne attēta. / dū de testa-
tor. sit dādus libellus gl. q. nō i. de. fi. vt lit.
pen. d. p̄telle Jnn. m. c. dilectus de ecce. et i.
c. tua nobis et c. suluat de ap.

¶ An oblatō libelli hēat vilitate. nō glo.
m. l. q. p̄xori. ff. de adul.

¶ Qualiter cognoscantē verba libelli an ocu-
dūt petitorū vel possessorū gl. i. ver. d̄firari
m. c. post electōne de oce. p̄bē. Jo. an. i. c. ex te-
nore de fo. cōpe. Arch. iij. q. j. reintegrāda.
glo. an. p̄e. i. c. querelā de ele. Jo. an. m. c. cū ec-
clesia de cā. poss.

¶ Libellus nō ē necessārio p̄orrigēdus corā
papa Jnn. m. c. cū remissent de isti. i. glo. j. de
lit. ote. c. j. Arch. iij. q. iij. libellū.

¶ Qualit̄ dē formae libellū isq̄ petit d̄firma-
re electōne vide Jnn. m. c. decetaro de t̄nsact.

¶ Qualit̄ sit formādus libellus q̄n petit ec-
clesia vel casty seu ciuitas tanq̄m p̄p̄ia vide
Jnn. m. c. cū p̄comie. de ele.

¶ P̄cedit libellus i. eo dīcat̄ peto reū fm
leges et canones d̄denari vide Jo. an. m. c. ij.
de no. op. nūc.

¶ Corā exēutore dato ad p̄uīdēdū de b̄nfis-
cio nō ē dādus libell⁹ p̄ ip̄etite sed sufficit q̄
verbo petat b̄nficiū vide Jo. an. m. c. accēpi⁹.
de eta. et quali.

¶ Libellus incertus p̄cedit q̄n nō opponit̄.
Jnn. m. c. cū sup. de oce. p̄bē. m. gl. mag. m. fi.
et c. cū dilectus de or. cog.

¶ Libellus sup petitiōne restitutōis rex ab-
latay p̄cedit i. res. p̄ticulares nō exp̄mant̄
meo Jnn. m. c. cū dilectus de or. eo. i. glo. fi.

¶ Libellus p̄cedit m. reali i. petat re adiu-
dicari. ter. m. c. abbate m. p̄m. de re iud. li. vj.
et ibi Jo. an. m. nouella.

¶ Optet q̄ cā deducta i. libello p̄bē alit̄ nō
p̄t ferri snia i. alia cā legitia p̄bē Jnn. de of.
dele. cū otigat i. de de iudi. ceter.

¶ Nō nīat libellus i. possessorio i. exp̄mat̄
meo p̄p̄ietas vide ter. m. c. ex pte b. de fo. cō.

¶ Cont̄ quē dē formari libellus si agat̄ d̄ fi-
liūfā. glo. m. aut. cā que. C. de epi. et cle. et i.
l. j. C. de bo. ma.

¶ Nō v̄z p̄cessus factus sup libello p̄ncipalē
intētato. vel d̄ p̄nū p̄ducto m. q̄ mādēt ali⁹
noiat̄ si ille i. cādēt noiat̄ litiget sup illo vide
Jnn. sup Rīca de lib. ob. Jo. an. m. c. j. e. t.

¶ In qualibet cā que agit̄ m̄ ptes sp̄ requir̄
libellus nisi ius exp̄mat̄ d̄riū nō. Jnn. m. c. j.
de lib. ob. Arch. iij. q. iij. libellū.

¶ An is cui plures cōpetūt actōnes p̄t cōpel-

lib ab initio eligē in libello q̄ illan p̄tat̄ ter. de
cā. pos. et p̄p̄ie pastoralis vbi Jo. an. de res.
spo. cū ad sedē de or. co. cū dilect⁹ vide Bar.
et Bal. m. l. edita. C. de eden.

¶ Vbi petit̄ res m. q̄ requir̄ rescissio alicui⁹
p̄eābulū i. m. libello nō exp̄mat̄ rescissiois
petitō t̄ntacite itelligit̄ seu mcludif m. eo re-
petita gl. de rel. do. d̄stitutus s̄t. p̄ iuxta ratā

¶ An sufficit vnus libellus p̄orrectus p̄ du-
os d̄ vnū sup iure cōpetenti illis duob⁹ ter.
q̄ sic de ele. d̄stitutus de d̄sti. cū m. de pacti
cū p̄idē.

¶ P̄orrigēs libellū p̄t fateri vera eē otēta m.
eo Jnn. m. c. cū otigat de of. dele. m. glo. mag.

¶ Cuius noīe fundari dēat libellus sup iure
eligēdi p̄latū vide ter. i. c. ij. i. p̄n. de res. i. iute.

¶ Practica formandi libellū alternatiuū ca-
su quo p̄cedit vide Jnn. m. c. cū otigat de
of. dele.

¶ Q̄n eodē libello p̄nt duos ouemiri s̄t d̄uērs
rebo Jnn. sup Rīca de lib. ob. Jo. an. i. c. j. e. t.

¶ An libellus datus d̄ spoliante vel mandā-
tem mcludat etiā ratum h̄ntem vide Oldra.
m. c. si. suo. c. c. Jo. mo. m. regula. q̄ p̄ aliūz.
li. vj.

¶ Libellus dē narrare q̄litatē respectu cui⁹
ius iudex habet iurisdicōne Jnn. de iur. cete-
rū i. de i. c. cū sit et c. d̄questus de fo. cō. i. gl. m.
cle. d̄spendiosa de iudi.

¶ Q̄n p̄cedit libellus alternatiuus d̄ixi ali⁹
quid s̄ sed d̄ic plemus vt nō. glo. de re iud.
abbate li. vj. et ibi do. ter. de fo. cōpe. ex pte
quā si. sint le. cāz ter. de ele. d̄dū de of. dele-
cām q̄ et m. c. cū otigat. e. t. facit. c. d̄stitut⁹
de rest. i. mte. et ibi. doc. Arc. iij. q. iij. offerat̄

¶ Q̄n et que cā agitari p̄t sine libello doc. de
lib. ob. c. j. et m. cle. sepe de ver. sig. et ibi glo.

¶ Cā que nō ē exp̄menda m. libello Jo. an.
m. c. ij. de lib. ob.

¶ An cōsensu p̄tū p̄t renūciari. p̄ductōm li-
belli gl. de of. dele. de caus. ij. q. j. i. p̄m̄s gl.
m. c. fi. de iud. li. vj. glo. i. cle. sepe de ver. sig.

¶ Valet libellus i. p̄ferant̄ verba de p̄terito
d̄pe. i. ti. de ac. et pet. q̄ sequit̄ ver. q̄d si ago
doc. m. c. ij. de lib. ob. Jnn. de iud. nouit m. fi.
Bar. m. l. certū. q̄ sed si fundū ff. de of. f.

¶ Libellus m. cā ecclesie fundari dē noīe ec-
clesie ter. et doc. de dila. l̄re ter. de fi. m̄stru-
m̄t dilectos de testi. p̄ntū li. vj. de ele. q̄res-
lā Jnn. de cau. poss. cū sup ter. de resti. spo.
oli p̄t etiā fundat̄ noīe p̄lati vel clerico ter.
de re iud. abbate li. vj.

¶ Si agat̄ ex facto mōachi d̄ quē debeat for-
mari libellus glo. m. aut. causa que. C. de e-
pi. et cle.

¶ P̄cedit libellus m. quo ē ḡnalis narratō
ter. m. ecclesia vt lit. pen.

¶ Libellus cōprehendēs d̄uērsos mōs agē

dicentur in diuini vide Immo. de despon.
 ¶ Maritus accusans sibi. ad dissoluendum.
 prore de adulterio non tenetur offerre libellum doc.
 m. c. j. de adul. Spe. t. d. acc. § j. ver. ite non d.
 ¶ Libellus pcedit et si contineat duo oria du
 tñ unū sibi pditione alleget vide de pui. cū oli
 Spe. t. de sen. pla. § iurta ver. h. nūquid talis
 Immo. de of. dele. cū otingat.
 ¶ An libello in q petat res restituat videat de
 ductu petitoriu a possessoru h qd sat/ vt deci
 sa ex his q dixi s vide tñ Jo. an. m. c. ex lris d
 dol. et d. de res. spo. cū ad sedē et c. cū mē dile
 ctos in pñ. de fi. istru. idē m ad. Spe. m. ti. de
 ac. z pe. § seqt. v. qd si Arc. iij. q. j. reite gnda
 ¶ Libellus accusatōis porrigi p absēte ad
 uersario etiā die feriata qd mtellige de por/
 rectōe q fit iudici vt. l. miles. § seragita. ff. d
 adul. z i Bar. no. ij. q. viij. pcepta de iud. c. pl.
 ¶ De libello repudiij no. C. de repu. l. 3 et ē p
 hemio decre. et m. c. gaudem⁹ de diuor.
 ¶ Mutato libello an mutās dē hē nouas m
 ducias de cā pos. pastoralis de libel. ob. c. ij.
 in glo. de dila. c. fi.
 ¶ Procedit iste libell⁹ peto me reduci ad eū
 dē statum papiēdi pēsiōz sibi dā vide d ele.
 ¶ Libellus iēptus p declarari in qrelā.
 cā appellatōis vt. l. fi. C. de sen. q si. cer. qnt.
 de res. spo. cū ad sedē et ibi no. z adde q libel
 lus recipit declaratōnē ex pbatōibz q fiūt
 in cā fm Immo. de or. co. cu3 dilectus et m. d. c.
 cū ad sedē vbi de hoc.
 ¶ Libellus p offerri die feriata i fauorē ho
 minū de iud. significauit circa fi. in glo. pl.
 dixi sibi dictōne feria.
 ¶ Libellus in ciuilibz dē occludet nō sic i cū
 libz hē de li. pte. c. j.
 ¶ Procedit libellus dico sniaz nō valere et si
 valet peto me aduersus eā restituat de rest. in
 miteg. ostitutus vide in pall. c. cū oli. ij.
 ¶ Procedit libell⁹ iste dico sniaz ex toto nul
 lā vel iniustā de of. dele. cū otingat et ibi no.
 ¶ Admitti dē libell⁹ in q allegat duplex cā
 vna q includit ad nullitatē otus alia ad re
 stōnē de em. et ven. cū dilecti.
 ¶ Iste libellus pcedit peto ecclesiā cū suis p
 tinētis de reli. do. cū venerabil de q etiā hē
 de resti. spo. cū ad sedē.
 ¶ Libellus sbiectōis format d clericos re
 bellātes de re. iudi. cū mē fm Immo.
 ¶ An sup bñficio vacaturo vel merto foret
 libellus et snia ferat et q lit vide no. de ocess.
 ¶ Qualis sit libell⁹ dādus vi/ pbe. cū sup
 no. m. c. qm de pba. in glo. iō petio.
 ¶ An libellus possit obmitti de ofesu ptiū vi
 de Cy. de li. ot. aut. offerat m. xi. q. et ibi gl.
 fi. Bar. C. de pui. scho. l. fi. li. xij. Spe. ti. de li
 be. ocept. § vt et. § nūc dicēdū ver. ix. glo.
 m. cle. sepe post pñ. de ver. si. i glo. necessario

¶ Si quis dicat aliquid in libello stat illi o
 se. C. de li. cā. l. cū pēu Immo. de pba. c. qm o
 de censi. cū oli.
 ¶ An et qm ciuilib et crialis actō pñt i eodē
 libello itetari vide Bar. m. l. ij. § j. ff. vi bo. ra.
 dixi aliqd s.
 ¶ An libellus qm nō hē cāz vel qntitatē deat
 admitti no. m. l. fi. in pñ. C. de āna. exce. ff. de
 ex. rei iud. l. si mē. § demiqz z ibi Bar. i. l. et an
 eadē. § actōnes m. q. pe. e. t. msti. de act. §
 tripli i glo. magna. ff. de eden. l. j. i glo. Spe.
 t. de libe. oce. § iurta. pōnes ver. ite nō valet
 no. de lib. ob. c. ij. in glo. magna in pñ.
 ¶ An oblatō libelli hēat puocatōz i ius no.
 de m ius ro. l. libertus in glo. j. iucta glo. fi.
 Spe. t. de libe. oce. § sequit.
 ¶ Libellus dē scribi ea lingua quā hē fori o
 suetudo Jo. an. m. addi. Spe. t. de libe. oce.
 § iā nē vidēdū i pñ. adde Cy. in aut. offerat
 C. de li. ote. m. v. q.
 ¶ An sit dādus libellus qm iplorat officiū iu
 dicis no. ff. de interr. ac. sup. Rica glo. z do c.
 m. l. j. ff. de eden. l. papinianus. ff. de mīo. ff. qd
 or. m. bo. po. ser. l. ij. § dies Bar. m. l. ij. § hoc
 aut iudiciū ff. de dam. m. fec. Spe. m. ti. de li.
 oce. § nē dicēdū ver. viij. de of. iud. c. ij.
 ¶ Libell⁹ qm qd pcedit dicēdo ago vt agas
 m. l. si sic. § j. et ibi Bal. ff. de le. j.
 ¶ Itē pcedit si ago vt emas vt hē m. l. et si
 eq. ff. de le. j. et qd i bino.
 ¶ Cā deducta in libello sp ē p bāda Immo. i
 . c. o qstus in pñ. de fo. cō. z m. c. cū otingat d
 of. dele. et in. c. qrelā in fi. de ele.
 ¶ Nō admittit qd i libello variat h qd et ex
 q cā occludit fm Immo. i. c. sup lris de rescp. m
 glo. sup ver. m cōi forma facit glo. magna m
 . l. j. ff. de eden.
 ¶ Si oclo libelli ē apta sufficiat l3 actō singu
 larit designata pponat mepta qz i ocione ap
 ta ē actō ex iurē dispōne quā nē iudex nē p pē
 mutare a alterare de iudice ptz. ff. ad turp. l. j.
 ff. ad mun. l. j. de pte ptz. ff. de aur. et ar. le. l.
 orimētoz C. de ofes. l. j. iucta gl. z. C. de iu.
 calū. l. ij. et. l. qd obseruari i glo. magna ita t3
 Immo. m. c. exaiata de iud. dixi aliqd s cui 9 tñ
 dictū a qbusdā vt i probari p glo. i. l. j. C. vt
 q des. aduo. et p ter. i. l. j. C. de formu. ad hāc
 materiā vide Ang. m. ofi. suo. xxxv. qd mci/
 pīt p decisione qstoz vbi de h.
 ¶ Procedit libellus dico mibi titium esse ob
 noxium in qntitatibz declarandis p testes i
 pcessu iudicij vt. l. si ex multis. C. de ann. ex
 cept. tñ stultus ē iudex si tales libellos gene
 rales admittat cū possit illos reuocare si tñ nō
 reijcit ferenda est snia sup iurē ofona fm Immo
 de arbi cum dilectus in glo. sup ver. iusticia
 z si mliit tali libello admissio stultus ē reus q
 om nē causā defensionis i iudiciū nō deducit

sic actor debuit oēs cās actōis vt no. Jm.
 i. c. cū vinton. de ele. vide Ang. i. c. si. suo. xxvii.
 ¶ In libello sp. dē nārari tale qd qd si rexeēt
 nērio occluderet iudicē q adit? eē iudicē cō
 petētē ita dicit nōbilit Jm. i. c. cū sit gñale d
 ¶ Imputat ei q cū pē libellū apte /fo. cō.
 forāre forāuit iepte vt. l. j. ff. si mes. fal. mō.
 dir. l. ij. C. de formu. l. j. ff. de of. as. x. l. si pō
 nus libtā. ff. de iur. iur.
 ¶ Si iudici ad quē porrigat appellatō mēpo
 sita corā iudice a q non reqrit alius libellus
 fm aliqis de q vide Bar. i. l. si qd filio exheres
 dato. G. hi aut. ff. de mius. rup. et ir. test. vbi
 Jo. de imo. t. 3. Bal.
 ¶ Qualis sit libellus m actōe tutele x qñ pe
 tit restitutō aduersus sniam vide Bar. m. l. j.
 C. si aduer. rē iud.
 ¶ An in sumaria cogtōe exiga libellus vid
 Bal. i. l. si qd. ff. de lib. ag. Spe. i. t. de of. om.
 iud. G. postremo ver. in. et ver. p. et. t. de libe.
 oē. G. nūc dicendū ver. xxvii. et i. cle. sepe de
 ¶ Qualit for me libellus m actōe /ver. si.
 vtili vide Bal. m. l. si qd ex his. ff. de lib. agno.
 Cy. m. l. j. C. de ac. x ob. m. in. q.
 ¶ An corā ābitro vel al. i. cā cō pmissaria of
 ferat libellus no. C. de arb. l. cū aut i gl. ouē
 tu et i aut. de exhi. reis. G. sancim? i gl. Spe.
 in. t. de libe. ocep. G. restat m fi.
 ¶ An in vno solo libello agat ad res diuer
 sas no. ff. de le. iij. l. titia. G. j. x Jm. de ele. qre
 ¶ An m vno solo libello /lā in glo. j. et. ij.
 cogat qd cōprehēdere oēs actōnes eiusdē
 gñis no. ff. de mīur. l. ptoz. G. si mibi i gl. diū
 gē et ibi Bā. Cy. i. l. ordiarij i fi. C. de rei vē.
 ¶ Qualit cōpīat libellus m actōibz ptozīs
 et ciuilibz iurdict/ et officio iudicis vid Spe
 in. t. de act. et pet. G. fi.
 ¶ Si reus nō vult recipe libellū pcedit? eū
 tanqz otumacē nisi forte velit rēdere sine li
 bello Jo. an. i. add. Spe. t. de dila. G. nē vide
 ¶ Qñ vñū iudiciū ē ppa /am? ver. i. sumā.
 ratorū ad aliud an possit m eodē libello cu
 mulari ordīe tñ successiuo gl. ff. de iof. tes.
 l. q de ioffoso et i. l. j. i gl. ij. ff. de mtr. ac. Quil
 i. l. j. C. de iof. tes. Cy. i. l. ordiarij. C. de rei vē.
 i. ij. q. et i. l. fi. C. de exhi. reis Sp. t. de ac. et
 pe. G. seqt? v. it n. qd si actō et l. edita C. d. edē
 ¶ An m eodē libello pnt diuersi sup diuers
 rebz et sepatis ouemri vide Ang. m. c. si. suo.
 cxxxiij. qd mīpit ex themate.
 ¶ An pcedat libellus m actōe mīuriar. si n
 expmat m eo q aīo mīuriādi fecit x an deat
 occludere ad penā appli cādā pti vel fisco vide
 pulchre Ang. i. c. si. su. cclv. qd i cīpit vidēd
 ¶ An exceptō mēptitudis libelli q reddit iu
 diciū retro nullū pē oppōi p? sniaz vide ang.
 m. c. si. suo qd mīpit p pdict/ add qd no. Ja
 bu. i. l. j. C. de pc. Cy. i. l. j. C. vt q des. aduo.

¶ An m eodē libello pnt si paccumulari pfo
 nalis et ypotecaria vide m aut. de fideiuf. G. j.
 ¶ An actō videat deducta m libello q ex vñ
 colligi pōt vide m. l. gall? G. qdā rē. ff. d. lib.
 ¶ Si i libello dico me heredē titij /et pos.
 et pbo me hēdē hēdis titij. nō obtimeo. vide
 Bar. i. l. si pē. ff. de vul. et pu. facit qd dixi s
 ¶ Que sit forma libelli qñ ali /dictōe hēs
 qd petīt eligēdū i lit. vt vide Bar. i. l. si pluri
 bz ff. de le. j. et ibi p do. meū Rapha. cuma.
 ¶ Que sit for libelli qñ debet extiatō vt q le
 gat res aliēa vide m. l. apd iulianuz. G. j. ff. de
 le. j. et i Bar. et i. l. plae. G. qd si rē. ff. de le. j.
 ¶ De libello i q petīt fieri pdenatō vt plures
 soluāt. x. insolidū qualīt. pcedat vide Bar. m.
 l. si plures. ff. de le. ij.
 ¶ Mutatō libelli nō admittit etā an li. ote.
 si ex mutatōne gūet aduersarius puta si ex
 mutatōe ifamat qz tē nō surgēt eqtas vt mu
 tes libellus ad infamā alteri? vt no. Quil. x
 ¶ Qñ dē porrigi libel /Ja. bu. m. d. l. edita.
 lus an citatōne aduersarij. vel post vide i d. l.
 edita. ff. de ser. vr. p. l. qdā hiberus Bar. ff. de
 dā. infec. l. cū postulasset t3 q post citatōnez
 aduersarij dē porrigi libellus.
 ¶ Libellus dē eē breuis et clar? ita dicit Quil
 m. l. edita. C. de eden.
 ¶ Vbi p additiōne libelli mutat sola q litas
 actōis pē fieri vsqz ad sniaz. l. i. delictis. G.
 si de trac. ff. de nor. secus si addat ad sbaz ac
 tōnis vide Ja. bu. et doc. m preal. l. edita.
 ¶ An agēs petitōe hēditat/ videat m libello
 dicē se hēdē m testō vel ab intestato vide m
 ¶ An p pbādis ofimibz rei m /d. l. edita.
 libello posite sit dāda dilatō. C. de edē. l. is a/
 ¶ Procedit iste libellus peto fer /pud quē
 eri vel pferri sīma l3 sit gñalis. C. de pact. l.
 ¶ Si deductū ē crimē m libello cū /petēs.
 certa qualitate q alterat sbam delicti x penā
 an si pbe? delictū sīn q litate possit ferri sīma
 sup delicto vide Ja. bu. i. l. et si seuerior. C. de
 isq no. mfa.
 ¶ In libello pē actō sīf deducē oē ius suū ita
 q tollat exceptōz rei ter. m. l. j. C. si aduer. rē
 iud. et ibi Bar. vide Jm. m. c. ij. de lib. ob. x m.
 c. sup his de accu.
 ¶ Procedit libellus m q actō accumulāt liz
 petat actor p officiū iudic/ pdenari qz itelli
 git de mercenario gl. i. l. i. oetibz. C. ex q. ca.
 ¶ An m eodē libello pē acumulari iur. /ma.
 diciū vniuersale cū iudicio ptiulari gl. m.
 l. ij. C. de pet. her.
 ¶ Verba libelli pnt ēhi ad m propiā signi
 ficatōne vt si agit p re icorpali et dicit pos
 sessionē vel dñū vba itelligūt de qsi posses
 sione vel qsi dñio Bar. m. l. ij. C. de vsuf. x m.
 l. si olei. C. loca Cy. m. l. j. C. de iur. emph.
 ¶ Si ēphiteota dicit se dñm m libello salua

tur libellus ut agatur de utili dñio l3 alias illud
verbum intelligitur de directo ut l. j. ff. si ager re
cti. vide Bar. m. l. j. C. de usufr.
¶ Actio persecutoria et penalis pñt simul in eo
dē libello cumulari vide. C. de nora. l. fi.
¶ An pcedit libellus si locator variat Cy. di
cit qñ nō m. l. ij. C. de loca.
¶ Si in eodē libello petat res et pena extia
tois casu qñ nō restituat res añ sniaz an pce
dat libellus vide glo. m. l. pe. C. de loca.
¶ An in eodē libello pñt aduocatus et medi
cus petē salariū suū sibi cōstitui vid. ff. so. ma.
¶ Possuz petē i libello decla. l. dos a pñe
rari actōez mibi cōpetē et lata snia illa hēbit
vñ cōdenatōis ut l. q3q3. C. de se. qñ si. cer. qñti.
ff. de iud. l. si pñtor i pñ. Bar. m. l. si finita. Sele
gant. ff. de dam. m. fec.
¶ An si in libello directo alteret ad vtilē pñ
ex eadē istātia seq cōdenatō vide. ff. de aq. plu.
ar. l. q3q3. Si iulian. Cy. m. l. j. C. de ac. et ob.
et ibi Bar. glo. m. l. si minor. ff. de eue.
¶ Quid opat libellus actōis i actore opat
libellus exceptōis i reo Bar. ff. de ofel. l. si qñ
¶ In libello dñt expñm locus et tps absēte.
qñ agit etiā ciuilit si dolus arguat hñ dic. Bā.
m. l. j. Si interdicit. ff. vñ pos. l. et an eadē. C. ac
tōnes. ff. de ex. rei iud.
¶ Cōn quē dñt dari libellus qñ quis petit ali
quē ut sibi cōtū vide Bar. ff. de li. ho. ex. l. ij. C.
hñ aut qñ pñba ponit Inn. de ma. et ob. mē qñtu
or et de pñscp. audit. et de reli. do. cū venerabil
¶ An sufficiat in libello expñmere cām actōis
vide Bar. i. l. et an eadē. C. actōs. ff. de ex. re. iu.
¶ Si ius supueniat sup libellū datū ex pte
actōis vel deficiat pñt in eadē mīstātia seq cō
denatō et absolutō Cy. m. l. j. C. de alie. iud.
mu. ca. fac. m. vñ. q. vide oīo Bar. i. l. si mī. C.
ean dñ. ff. de ex. re. iu.
¶ Si mīto libello mīdirecta si lite pēdēte effi
ciat vtilis pñter factū rei ex eadē mīstātia se
qñ cōdenatō Cy. m. pñal. l. j. m. vñ. q.
¶ Accessoria qñ remiūt iurē actōis occurrētia
vel cōmissa pendēte iudicio dñt expñm in li
bello ut l. j. C. de iudi.
¶ Qñ nomē occisi vel pñssi ignorat susten
tat libellus accusatorius seu mīstō iudic. si
dicat qñ occidit talē cuius nomē ignorat et hñ
si ignorat nomē passi secus si nomē faciēti ita
dicat ipse i. l. j. C. possumus. ff. na. ca. sta. et ita
dicat Bal. fuisse pñctatū flozētie idēz dñt
Ang. m. l. itē si. C. m. hac actōe. ff. qñ me. ca. bñ
facit ter. m. l. quotiēs. C. si qñ nomē. ff. de hñ.
mīsti. ff. qñ me. ca. l. si cū exceptōe. C. m. hac ad
de bonā glo. ij. q. vñ. libellor. qñ tene mēti.
¶ Licet in libello pñt peti vsut future vñ ad
sniaz nō tñ future p. l. j. C. de vsu. rei iu. secus
si pñ pensionibz Quil. et Cy. m. l. j. C. de iud.
¶ Cuius fauore sit mīducta libelli oblatō ri

de Cy. m. aut. offerat. C. de lit. et test.
¶ In eodē libello pñt qñ agere ypothecaria et
pñsonali etiā dñt diuersos casus est m. l. fi. C. d.
¶ Narrata supflua vñt vñ libelli ac. et ob.
nō sñt iurē nēitātē pñbatōis Cy. m. l. cū te. C.
de pñba. allat. l. qñ extrinsecus. ff. de ver. ob.
¶ Pcedit libellus sup actōe peto pñt pñt
uz officiū cōdenari et. C. de vsu. l. iij.
¶ An in pñari actōne dñt dari libellus noie
publico et an sufficiat si dicat tanq3 qñbz de
pñso vid. Bar. i. l. pñciali. C. si. ff. de no. op. nū.
¶ Si qñ i libello simplē petit rē vñ petē to
tā hñ assignet pñt ter. e. m. l. de pupillo. C. qñ nū
ciat et ibi Bar. ff. de no. op. nū.
¶ Cautela ē qñ si i libello qñ narrat aliqd de
itētoe alterius dicat cū adiucto qñ se dicit vel
ut dñt. ff. de lib. ca. l. cogitō Spe. ti. deli. ob. C. si
¶ Nō pcedit libellus peto qñ pñmīsti hñ ad
dat. ca. l. ij. C. circa. ff. de dol. ex. et ibi Bar. hñ for
te possit dici libellū valē et intelligi ex cā do
natōis qñ cogita.
¶ Cautela aduocator ē ut cū in libello pe
tūt pñt debiti dicūt peto cētū de ducenti qñ
mīsti vide Bar. m. l. mēstipulatē. C. j. et l. sci
re debemus. ff. de ver. ob.
¶ Libellus dñt intelligi eo mō qñ mag facit p
actore Bar. ff. de vñ. ob. l. stipulōs nō diuidūt
i. qñ iuxta pñdicta hñ pñmīst vñ hñ oppono
¶ Ius declarādi libellū nō tñsit ad hñ dñt Bā.
m. pñdicta. l. mēstipulatē. C. j. dñt sñ dictōne
declaratō et hñs.
¶ An plures dñt vñt vel vnus dñt plures i eodē
libello agere pñt dñt aliqd sñ dic pñemus p
ter. et glo. i. l. j. C. de fi. ist. ter. i. l. hēdes. C. si
mē. ff. fa. her. et i. l. sepati m. pñ. et. C. j. ff. de ap
C. si vnus ex pluribz. l. j. et. ij. et aut. hñ ita C.
de duo. re. l. paulus. ff. de re iud. et l. mādato
titij. C. paulus. ff. mā. vide Bart. m. l. si duobz
ff. de duo. re. Cy. m. l. cū te. C. si cer. pe. et o
clude qñ pñt si ponat etiam in libello qñ vnica so
lutō sufficiat alias libellus vñciat sñm Bar. i.
l. si pluribz m. pñ. ff. de le. j.
¶ Nō plures actōnes ad idē dñt vñt cogit
in eodē libello eas accumulare ff. de act. ep.
l. nō ē nouū et pñllā. l. et. l. hñiufmōdi. C. si. ff.
de le. j. dicit Bar. m. l. nō dubiū. ff. de duo. re.
qñ idē ē in pluribz actōibz cōpetētibz vñt dñt
diuersos qñ no.
¶ Ius directū i dubio videt deductū i libel
lo ut ff. de eue. l. si minor.
¶ Si filius ē obligatus dñdus ē libellus dñt
filiū hñ mēdebit pñt nñ i aut. cā. C. de epi. et cle.
¶ Partes pñt tacite omittē libelli porrectō
nē nō expñse no. glo. Cy. et Bar. m. aut. offe
¶ Cautela ē qñ fiat tres li. rāf. C. de li. et
belli vnus dñt iudici alē pñt tercius pñt tene
at ita no. Ja. bur. m. pñall. aut. offerat.
¶ Sup libello mēpto lata snia est nulla gl.

isti. de ver. ob. i. pñ. quā bñ no. facit de ep. et
vñ. cū dīcī Bal. i. l. ex h. iur. ff. de iust. et iur.
¶ Vbi ex pbatōe apparet iēpta mētō libel
lātis absoluit ab mētōe reseruatō sibi iur
agēdi in apta cā ff. de pa. do. l. bius.
¶ Rescēptū qñq. ē pñs libello no. de eta. x. q.
li. accipi? Bal. i. l. fi. ff. de o. sti. pñ dixi aliqd s.
¶ Si petat libell? an stes dco actori decōtē
t. i. eodē spe. i. ti. de lib. o. ce. §. iij. v. h. dubites
Vbi qd fundat itētōz sup pñlegio vel istro
dē illd expmē i libello vide Jo. an. i. c. cū ad se
dē de rest. spo. x. m. c. fi. de excep. h. oriū vñ vel
le Jm. i. c. o. grēte de of. o. i. ver. honozāf vide
2 ap. i. cle. q. ius de fo. cō. Ar. ij. q. j. sic spe
i. ti. de ere. sen. §. nē dō v. h. pone vide Bar. m.
l. mē dies. ff. de re iud.
¶ In possessorio recuperande pcedit libellus si
ne o. clōne gl. j. q. iij. q. pñsulatus oriūtz do
sti. i. sūma i. ti. de rest. spo. §. j. v. ad h. de li. pt.
c. j. Jo. an. i. c. cū ecclia de cā pos. Arc. vij. q. j.
pñtiū Bal. x. col. de vas. q. d. t. ē do. An. plene
m. c. exaiata de iud.
¶ In libello semp dē poni data host. m. c. cū
ex lris de rest. m. mte. allegat aut. dē exhi. et
intro. reis §. sancim?
¶ Libellus m. gñe sup mādēti etiā mcertus
pcedit si i. b. aliq. signo vñuersali fūdet tex.
ē m. c. cū ad sedē de rest. spo. gl. m. c. ij. de lib.
ob. Jm. de of. dele. cū oli de cā pos. cū dīcūs
de rel. do. o. stitutus de o. co. cū dīcūs Jm.
de ete. pl. c. fi. x. p. eūdē i. c. cū dīc? de cap. mo.
¶ Libell? dē iēpt? ex for. qñ petis qd ē turpe
ff. de of. al. l. j. et no. i. aut. offerat. C. de li. o.
¶ Libell? i. sūmarijs nō ē nēri? h. sufficit sim
plex petitiō ff. de edē. l. j. x. ibi. no. m. d. aut. of
ferat. plenius m. cle. sepe de ver. sig.
¶ Vbi alteratō qñtatis deducte i libello al
terat i. b. am actōis nō pñ seq. dēnatō Bar. m.
l. qd g. §. pena gñoz ff. de his q. no. mfa. qd
itelligē qñ libellus ē accusatorius secus si ē
mātorius fm Bal. m. d. §. pena.
¶ Practica libelli in actōne o. fessoria m. ser
uitute talicolligif i. l. q. aliēa. §. fi. ff. de neg. g.
¶ Si actō vñlis et directa sūt eiusdē effe
ctus nō ē expmēda qñtatis i libello alias sic. l.
quoties et qd ibi no. ff. de adm. tu. ff. de solu.
l. si duo et ibi Dy. et Bar.
¶ In crialibz nō ē nēe qñ sūma sit o. formis li
bello qz alteratio pene ē m. iudid pñate ff. de
pe. l. hodie ita dicit Bar. m. d. §. pena.
¶ An pparatōiū et pparatū pñt in eodē libel
lo accūlari vide Ja. bu. i. l. ab hostibz §. sed
quid simplic. ff. ex q. ca. ma.
¶ Libellus in pñabulo nō extēdit ad pñci
pale o. secutiū vñ m libello sup qrela nō iclu
dit petitiō hēditat gl. ff. de i. of. tes. l. possum?
§. j. qd eā vide de reli. do. o. stitutu.
¶ Remediū nullitatis et rescindens nō pñt

in eodē libello accumulā ut. l. pap. §. si qd. ff.
de inof. testa.

¶ Vbi libellus ē vagus ita qz pñ ob stare ex
ceptō et nō qñtatis dē iudex pñciare o. testā
dā litē dū tñ nō deducat vel tangat cā cui ob
stet exceptō ff. de pet. he. l. si qd.

¶ Error nois rei vbi d. co. p. e. o. stat nō viciat
libellū secus si nō o. stat. ff. de rei ve. l. idē pñp.
§. fi. glo. x. ter. ff. de iud. l. si ex iudicijs.

¶ Vbi in libello petis aliqd executiū vñ pe
ti pñabulū nēriū vñ si peto rē restitui qdñs
vñ petitiū vt declare? dñs Bar. m. l. ex diuerso
§. j. ff. de rei vñ. vbi dicit qz m. reali. pcedit li
bellus peto rez restitui.

¶ Pcedit libellus i. petat o. dēnari in solidū
o. quē sit execo m. qñtū facere p. vñ ff. qd cū
eo. l. pñ. et ibi Bar.

¶ In eodē libello pñ peti rei ven. et publicas
na. ff. de pub. l. siue i. gl. petet gl. isti. de ac. §.
alie glo. m. c. abbatē de re iud. l. vñ.

¶ In libello actōis bone fidei venit qd qd nō
ē actū vt veniat. ff. co. diui. l. i. iudiciū

¶ An in eodē libello pñt accumulā rei vñ.
et actō ad exhi. gl. ff. ad exhi. l. j. oriū dīc gl.
e. t. l. iij. §. ē aut i. ver. actur? vide gl. m. l. j. ff. d.
inf. ac. m. ver. instituit.

¶ An in eodē i. tātia supuēme te iur. excipie
di fiat absolutō et supuēme te defectu agēdi
vide tex. i. l. tñgi. §. fi. ff. ad exhi.

¶ Vbi nō expectat o. dēnatō vel absolutō nō
ē nērius libellus gl. ff. de mēr. ac. sup. Rica.

¶ Etia si intente? actō pcedit libellus peto
p. ros seu p. vñm offm dixi aliqd s. vide Bar.
m. l. hāz. ff. si serui ven.

¶ Tutor dat libellū noie pupilli nō noie pñ
prio ff. de m. lit. iurā. l. videamus.

¶ Pcedit libellus m. q. petis rē restitui et
rōe solus detentatōis gl. m. l. sed x. si me pu
tē. §. cū iter ff. de o. di. m. de.

¶ Interest rei qz dies et locus in libello po
nat rōe defensionis sue qz forte vult indire
cte p. bare oriū Bar. ff. de eo qd cer. lo. l. ij. §.
fi. de pub. iud. l. is q. reus.

¶ In actōe arbitria nō fit o. dēnatō ad itereē
nisi in libello petat vide Quil. m. l. ij. ff. de eo
qd cer. lo. q. allegat. l. iij. ff. de dā. ifec. x. l. edi
les. §. itē sciēdū ff. de edi. edic. et qd ibi no.

¶ Libellus o. ditionalis admittit qñ illd qd
petis o. ditionalis venit in obligatōne ex mora
pñcipalit peti et nō soluti. ff. de pecul. l. m. bo
ne fidei et l. titia. ff. de ver. obli.

¶ Si o. stat de qñtatis rei qñt stādū sit i. iurā
mētō libellātis vide ff. de po. l. j. §. si qd argētū

¶ In eodē libello pñ eadē actō p. pluribz rez
bz simul accumulāri ff. p. so. l. mē fratres. §. si

¶ Pcedit libellus dicendo peto plures
talem villam secus si dicat peto quod possi
des in tali villa fm Barthol. m. l. titia §. j.

ff. de le. ij.

¶ P^r quis diuidere actōnē et in duobz libellis ponē duas spēs petitōis nisi opponat q^d agat de oibz in vno iudicio tex et ibi Bar. m. l. nō est nouū. ff. de act. emp.

¶ P^rocedit iste libellus peto fructus si existāt si nō existāt peto eorū estiatōnē fm glo. m. l. diuerso. § ob donatōes. ff. so. ma. z qd ibi no. Bal.

¶ In realibz tolerat sine p^rone libellus fm In no. m. c. j. de l. ot. p. l. vti frui. ff. si vsuf. pe. et ibi Bal. q^d dicit q^d nō vult dicere q^d libellus cludat iudici vt q^d dicit peto me declarari dñm vel vsu fructuariū lz nō cludat p^ri ad cōdenatōnez q^d hoc videt tacite mēse quod venit officio iudicis fm Jm. adde glo. j. q. iij. q^d p^rulatus vide Bal. m. d. l. vti frui.

¶ Qualit^r debeat formari libellus ē eū q^d edifica uit vel edificare fecit aliquid i loco publico vid^r Bar. m. l. ij. § mterdictū. ff. ne quid m lo. pub.

¶ Libellus meptus nō p^rcedit in ciuili vt. l. j. ff. si mes. fal. mo. di. n^r m criali. l. titia. ff. de accu. et acta facta sup libello iēpto nihil releuat Spe. ti. de iur. om. iud. § deseruit ver. quid sit libellus et qd no. Jm. in. c. exaiata de iud. z m. c. j. de of. vica. z snia lata. p^r iēptitudmē libelli nō parit exceptōz rei iudicate si postea agat rite et recte vt colligit ex glo. m. d. l. j. et an a tñ snia p^r ap pellari tex. ē in l. titia. ff. d. accu. q^d in iur. ciuili nō ē alibi fm Bal. m. d. l. j. si mes. fa. mo. di.

¶ Ex p^rone libelli apparet qlt^r q^d itellerit duz bia p^rcedētia Bar. i. l. aureli. § stichos. ff. d. li. le.

¶ Maric m crialibz sustētat libellus qlt^r cūq^d p^r fauore fisci et publice vtilitat^r ar. l. licitatio. § qd illicite. ff. de pub. vide Jmo. de iudi. exaiata.

¶ Qñ dicat vnus libellus vel plures vide Bal. i. l. ordinarij m fi. C. de rei ven. adde qd no. Bal. m. l. hos accusare. § lege. ff. de accu. Bal. m. l. cūz rōmibz. C. qui accu. non pos.

¶ Quo ad iudicē datio libelli ē de actis sed nō q^d ad p^rte q^d an p^ris citatōnē p^r dari libellus Bal. m. Rica. C. de m ius vo. z iō iudex q^d recipit libellū d^r mapi vti sua iur. iudictōne fm Bal. m. pal. Rica dñiū videt sentire Bart. m. l. miles. § sexas gmta. ff. de adul. vbi vide.

¶ P^r quis vno libello p^rseq^r plures iūrias factas sibi et vnū p^rseq^r si p^r nō opponit qd omis p^rsequat fm Bar. m. l. p^rtor. § si mibi. ff. de iur.

¶ Qui caute libellat d^r s^r p^rponere in libello nō astringens se ad p^rbandū zc. sed solum ea que sufficiant ad victoriā zc. vñ si in libello expmēz ref vno tpe et testēs postea p^rbarent de alio tē pe p^r sequi snia sufficit em p^rbatū esse illud qd sufficit ad hoc licet nō qd est in libello deductū ita no. m. d. l. si cū nulla. ff. de re iud.

¶ Sustentat libellus si ignorās q^d actō sibi cōz petat plures p^romit Jo. an. m. ad. Spe. t. de l. ocep. § iurta ver. nō valet etiā.

¶ Qñ agant ē aliquē p^rter omiſſionē eius ad

quod tenebat puta q^d non denunciavit maleficiū vel p^rter negligentia eius quod m aio cō sistit puta p^remptū p^rcepti p^rcedit libellus vel inquisitio sine exp^ressione loci q^d talia nō sunt facta quibz p^r attribui locus Jo. an. m. addit. Spe. ti. de accu. § j.

¶ Licet in libello dicā rem maioris ponderis q^d sit seu q^d postea p^rbaf sequit tñ cōdemnatio sic qñ peto. r. et p^rbo de. v. vt. l. qui pas m pñ. et ibi Bar. ff. de fur.

¶ Assertio libellantis hoc solū facit q^d tñfert in eum onus p^rbandi q^d p^rbata talis assertio sibi non p^riudicat vt. l. j. C. de erro aduo.

¶ Libellus in criali p^r emendari an q^d reus rñ deat sed postea nō sed ē necesse q^d petat abolitio Bal. m. l. si ea m pñ. C. qui accu. non pos.

¶ Forma libelli in petitione hereditatis colligit ex l. licet. C. de pet. here. glo. et Bart. m. l. j. C. de eden. Bar. m. l. ij. ff. de pe. here. vide glo. in. c. ij. de li. ob.

¶ Qñ addit vel detrahif libello videt nouus libellus et oia debet de nouo fieri que in datione noui libelli requirunt fm do. ifran. de Alber. m. l. ius ciuile. ff. de iust. z iur.

¶ Vt libellus cludat nō ē necesse allegare solennitatē extrinsecā vñ si in libello quis dicat q^d talis minor vendidit sibi tale p^redium cludit libellus etiā si non dicat q^d mteruenerit auctoritas tutoris ar. l. quicunq^d. ff. de pub. m conz trariū facit qd no. rrr. q. ij. lotharius in glo. ij.

¶ Si actor simul cū libello p^rdurit mstrā suā postea fiat litis cōtestatio ex illis mstris non p^r ferri snia p^r actore etiā si nihil ē eū opponat et ideo cauti p^ractici reproducunt in causa mstrā alias p^rducta quā cautelā posuit ifrede. m quos dā cōsilio suo quē sequit do. An. m. c. j. de p^rbat. quod no.

¶ Licet a hoc vt sit p^rne locatio requiritur q^d pensio data p^rmissa vel cōtenta sit in pecunia numerata vt. l. j. § si quis seruū. ff. de posi. sustinet tñ libellus in quo quis dicit se locasse fundū talē p^r decē corbibus frumētū nā expomē locasse. i. vsui cōcessisse vt. l. si olei. C. loca. et ibi Bar. z in l. mfulā. ff. de p^rscri. ver.

¶ Vbi libellus ē ita cōceptus q^d ex eo resultent plures actōs scz spālis et gñalism dubio videt mtenata actō spālis et nō gñalis ita no. Bar. m. l. j. m pñ. ff. de eden.

¶ Qualit^r format libellus de dāno dato vel rapina vide Bal. m. l. seruus. ff. de fur.

¶ Licet in libello deducat maior qñtitas q^d ea q^d in effectu debet ispicif tñ qd petat nō effectū debiti vt. l. pe. § si. ff. de iur. om. iur. z ibi Bar.

¶ P^rocedit libellus peto rem si extat z si non extat vel non apparet peto estimationem nec talis libellus est alternatiuus quia non est electiuius sed dicit^r disunctiuus similis libellus formatur per glo. ff. de verbo. obligat. l. ij. § item si

in facto Bal. in l. si. C. de adi. infer. credo dis
¶ Quid duo iudicia ita se habent / riste aliqd s.
q. vnu orit ex alio admittit libellus purus i
pmo et aditonalis i se do exēplū peto me re
stitui ad tps et cū fuero restitutus ex nē put
ex tē peto me dñm declarari in rē mibi restit
tutā Bal. in l. eo tpe. C. de rest. m integ. fina
lit cludit o riu.

¶ Si qd rñdet libello cū ptestatōe qz nō ite
dit litē ptestari nō valet ptestatō i ipiū mī
stri legis sed si iudex nō iubet tē nō ptestari
ē volūtariē iurisdicōis iō ptestatō tēta dē
intelligi qd nō. in l. j. C. de lit. ote. Bal. in l. j.
¶ Si similis mō. C. de lat. lib. tol. m ver. illud
pauldubio.

¶ Libellus peto idēmitatē l3 sit multū obscu
rus si nō opponat pcedit Bal. in l. anpe. C.
de sen. que. si. cer. qñt.

¶ Agēs in libello actōe iniuriarū tenet in li
bello declarare qñtitatē quā osequi itēdit si
ipe hē extiare secus si extiatō spectat ad ius
dicē vide Bal. i pal. anpe. C. de sen. q. si. cer.

¶ Nō ē nēc petē et expmē executia qñt.
vel osecutia libelli sed tñ eēntialia Jnn. in. c.
ex pte abbatisse d pui. vide ff. de arb. l. qd tñ
¶ Si arbit et qd nō. C. de se. l. si ptes vide Bal.
in l. hi q ad ciuitia. C. de app.

¶ Dicēs dubito an oēta in libello sint vera
vide negare oēta i libello eē vera fm Jnn.
in. c. mē quattuor de ma. et ob.

¶ Vbi qd pbabiliē ignorat siue in facto suo
siue in facto alterius q actō sibi cōpetat pē i
libello pponere sō disūctōe plures actōnes
etiā incōpatibiles et dē ptestari qd sufficiat
ad victoriā sup qcuqz pbauerit Jnn. i. c. osti
tutus in gl. cū nullā de mite. resti gl. in. c. ab
bate de re iud. li. vj. sup ver dñj.

¶ Proceedit libellus peto cassari oēz libelluz
factū i titiū l3 aliē nō expmat pcessus Jnn.
in. c. tanta de excels. pla.

¶ Licet libellus sit ex acti de pba. qm nō tñ
ē de pcessu qz offerē die feriata vt diri s. qd
nō posset fieri si eēt de pcessu. l. si. C. de feriis.

¶ Pro forma libelli qñ aliqd ē ihibitū p ali
q pte tps et loci vel aliq nō vide Bar. i. l. nō
solū. ¶ Sed vt pbari. ff. de no. op. nū. do. An.
in cle. lras de pba.

¶ Vbiqz libellus ē ita oceptus q fm sui
formā pñt eē ppositē plures actōs talis libel
l9 nō ē recipiēd9 qz dē qd declarāe quā actōz
ponat si tñ recipiat t3 receptō Jnn. ita dicit sin
gularitē in. c. sup eode or. cog. in glo. ostantiā

¶ Vbiqz i libello aliqd petiē in gñe qd se
hē ad pstantiā diffōrmē puta osuetudinariā
et iur. cōis talis libellus recipiē tanqz icert9
misi agens ignoret q pstatio sit faciēda sic
intellige. l. j. ¶ qd aut ff. quo. le. ff. de rei. v. l.
q de tota. ¶ Jnn. i. c. certificari de sepul. i gl.

diuersitatib9.

¶ Proceedit libellus in quo petiē sīma infir
maril3 nulla cā addat neqz vigore huius li
belli pē iudex sīmaz firmare cū nō sit petita o
firmatō fm Jnn. in. c. cū otingat de of. dele.
in glo. indigeat ver. sed quid dicēs.

¶ Vbi libellus tangit aliā psonā qz mstitu
entē nō ē talis sufficiēs vt tertius odenet pu
ta si dico canonicos a te minus legitie istitu
tos et peto tibi ipom silentiū et illos amoue
ri nō pē pcedi o canonicos sed tñ o te msti
tuētē fm Jnn. in. c. certificari de sepul. in glo.
diuersitatib9.

¶ An libellus obscurus et gñalis pē declar
ari p articulos vt q sic in l. j. ¶ Si qd argētū
ff. de depo. in o riu facit qd dicit Spe. t. de of

¶ Per oessione3 pti3 su3 iud. ¶ deseruit.
stentat libellus casus ē sin. in. c. cū ad sedē in

¶ An in libello psumat qd si. de rest. spo
tentare ius cōe vel municipalē vel vtunqz
iude nō. ff. de accu. l. senatus.

¶ In casib9 i quib9 nō requirit libellus si det
et male oapiat nō viciat iudiciuz vide Bart.
in extrauag. ad rep. et in l. si cū nulla ff. de re
iud.

Liberatio An et qñ possessor liberat
p solutōnē factā dolo so vel culposo no. Bar.
in l. quoties ff. si. fa. fur. se. di.

¶ An dñs possit liberare suū pcuratōrē an
actionē ocessaz sibi a suo pcuratore vide Bar
i. l. apud celsū. ¶ mādaui ff. de do. excep.

¶ An oblatō et depositō facta ab extēneo libe
ret debitōrē Bar. in l. solutōne. ff. de solu.

¶ An ex liberatōne pbet debitū pcessisse vi
de Bar. in l. decē. ff. de ver. ob.

¶ An pensionarij vel coloni liberēt soluendo
admiistrati Bar. in l. si vrbana ff. de adi. ide.
¶ Si liberaui cū q nō ē soluēdo obstat exceptō
cedendaz Bar. in l. si stipulatus ff. de ver. ob.

¶ Quis sit effectus liberatōis gñalis siue
sit in testō siue inter viuos in oificēdo vel di
sponendo Bar. plene in l. aurelius. ¶ gayus.
ff. de libe. le. quod not. in l. acquiliana ff. de
transact.

¶ Liberatio facta p pupillum etiā cū sacro
nō valet in l. si g. ¶ o riu ff. de o. tute.

¶ Liberatō facta in vltima volūtate si exces
dit qngentoz aureos eget mlinuatōne si fa
cta est cā donatōis no. in l. si quis in obli
gatōne ff. de re. iur. in glo. j. quā līmīta fm
Bar. in l. o iure ff. de pact. Bal. in l. illud. C.
sacro sanc. ec.

¶ Liberatō tanqz res fauorabilis pē fieri et
absente pte Jnn. in. c. remēs de renū. a in. c. cū
puidē de pac. et in l. nō soluz. ¶ liberatio ff. de
li. le. ff. de ne. g. l. soluendo.

¶ An liberatō pncipalim pmissione videat
liberatus osiliarius et quilibet accessorius

sibi in iudicio aie no. Inno. in. c. sic de homi.
qđ no. ad paces que quotidie fiunt qđ facta
pace cū pncipali videat facta cū complicibz
ad quod vide quod dicā. j. sub dictōne par.
¶ An gñalis liberatō extendat ad incogni-
ta vel dolo occulta seu sūtracta si post libera-
tōne factā de his appareat vel oīstat p̄ qđ nō
C. de tñsa. l. sub p̄textu et. l. si de certa facit. l. 3.
C. de iud. ff. de pac. l. tres fratres et. l. aurelio
G. gayus. ff. de lib. le. et qđ meīs dicit Bart.
¶ Si fauorabilior ē liberatō q̄ obligatō ff. de
pact. l. si vnus G. pactus. ff. de re. iur. l. fauo-
r. ¶ Verbū libeātōis h̄z eandē rabiliores.
vī q̄ h̄z verbū solutōis ff. de ver. si. l. libera-
tōis ff. de lib. le. l. aurelius.
¶ Nō liberaf qđ nō erat obligatus vt. ff. de p̄.
ob. l. decē et qđ ibi no.
¶ Liberari p̄t inuitus et absens vt. ff. de neg.
ges. l. soluendo insti. qui. mo. tol. ob. m. p̄n.
¶ An liberatio oīngat debitorī si facit plus
qm̄ debet ff. si ex nora. ca. aga. l. pe. m. glo. si.
¶ An liberatō oīngat reo tā in accessorio q̄
m pncipali pte soluta no. ff. si quis cau. l. si ser-
uus. G. j. m. glo. magna.
¶ An liberatio oīngat reo si alius suscipiat
iudiciū p eo et iūto creditore no. ff. de inter.
ac. l. qđ ex pte m. glo. no. ff. de solu. l. solutōnez
¶ An liberatō gñalis et ibi plene p Bar.
trahat ad oīdōnalia de futuro vide Ang. m.
osi. suo. c. c. c. j. quod m̄cipit vīsa quātatione.
¶ An liberatō gñalis seu refutatō facta a p-
curatore sine spālī mādato valeat vide An.
m p̄dicto osi. Bar. m. l. aurelio. G. gayo. ff. de
¶ Qñ req̄rit liberatō quō dī itel. libe. le.
ligi vide Bart. m. p̄dicta. l. aurelio. G. gayo.
¶ An p̄sumat facta liberatō et debitū p̄cessif-
fesi iūtm ē cance. latū vel penes debitore no.
ff. de pac. l. labeo et. l. post q̄ Cy. m. l. si de pos-
fessione. C. de pba. no. C. de la. li. tol. l. j. G. il-
lud etiā nouissim⁹ m. glo. nō mius Bar. ff. de
fur. l. fullo. G. q̄ tabulas vide no vt lit. pen. ec-
clesia sancte marie m. glo. si. Spe. m. ti. de m̄-
stru. edi. G. j. et pone g° et ibi Jo. an. i. ad.
¶ An oīngat liberatō et solutō nō sufficiēti
no ff. de oī. inde. l. neracius pba. m. l. elegā-
ter. G. reprobos ff. de pig. ac.
¶ An liberatō oīngat ex debitore si oīstituit
pcuratore in re suaz iūto creditore no. ff. de
neg. g. l. liberto m. glo. pe. ff. de so. l. solutōne
ff. de pau. l. si actor.
¶ Qua actōne agat vt p̄stet liberatō no. ff.
de oī. si. cā. l. j. i. glo. quid aut et glo. obliga-
tōz. C. de oī. ob cau. l. si cū exigua et ibi Cy.
vide ff. de pig. act. l. solutū. G. solutā.
¶ An oīngat liberatio si debitor soluat cre-
ditori creditore no. ff. de cōpē. l. si cū militi i
glo. nō audiet insti. qui. mo. tol. ob. m. p̄n.
m. glo. ff. de pig. ac. l. solutū. G. solutā m. glo.

expiri et glo. friuola. ff. de dol. ex. l. si opera m
glo. si. et ibi Bar. ff. so. ma. l. non solum m. si.
¶ An liberatio oīngat debitorī si alij soluat
et pecunia puenit ad creditore no. ff. so. ma.
l. in. G. si. et ibi Bar.
¶ An teneat liberatō facta spe succedēdi n̄.
C. de tñsa. l. cū donatōis m. glo. si. et ibi Cy.
¶ An debitor soluēs minori oīsequat libera-
tōne no. C. si aduer. so. l. j. m. glo. si. et ibi Cy.
no. ff. de mino. l. ait p̄tor. G. n̄ m. glo. impu-
tandū insti. qui. alie. nō li. G. pe. m. glo. si sol-
uerit et adde no. ff. de mino. l. rex. G. itē nō res-
tituet m. glo. restōne vide no. ff. de re. iur. l.
¶ An liberatō p̄sumat facta qui cū alio.
debitori m. omnibz vbi debitor facit quitare
no. C. de excep. l. si ex maiore et ibi Cy. no. C.
de transa. l. sub p̄textu speciez et ibi Cy. m.
j. q. Barto. m. l. emptor. G. lutiū. ff. de pact.
¶ An oīngat liberatō alicui si oīngat qđ ce-
dat rei no. Bar. ff. de aqua plu. ar. l. is cū quo
¶ An debitor soluēs creditorī facto reo cris
oīsequat liberatōne no. ff. d. iū. fil. l. auferet. G.
m. reatu et. l. Bar. ff. d. dona. l. post oīctū et. l. no.
¶ An debitor dans rē petēti ex pte creditoris
qui eā creditorī non reddidit oīsequat libera-
tōne si creditor dixit da eā cuilibet petenti ex
pte mea no. ff. de fur. l. si quis prorez. G. apud
labeonem vbi Bar. l. eum qui. G. j. ff. commo.
¶ An debitor soluens reipublice que facit ex-
ecutionem de bonis creditoris expulsi oīse-
quat liberationem no. Bar. ff. de solu. l. cre-
ditor. ff. de ammu. le. l. liberto. G. lutiū.
¶ An si debitor coact⁹ soluat cōitatū vbi cre-
ditor erat alterius ciuitatis et fugit et p guer-
rā et aliquam causam oīsequat liberatōnez
vide Specu. m. ti. de ob. et so. G. nunc aliqua
rer. illud aut queritur et ibi Jo. an. m. add.
¶ Liberatō dē auferre cōmodū debitorī nō
totū l. 3. soluendo nō sit qđ sibi p̄pi soluēdo est.
vt. ff. ad. l. fal. l. nensenius. G. si. et. l. querebat
G. j. secus si debitorē meū tradā alteri qđ i eo
m quo nō est soluendo illi commodū aufer-
re nō dē. ff. de do. cau. mor. l. mortis causa. G.
donatari⁹ et. l. mortis cā capit. G. j. et. G. si ius.
¶ Cuius nature ē obligatō eiusdē seris.
ē liberatō ff. de iust. et iur. l. manumissiones
¶ Debitor existens non soluendo liberatus
acceptilatōne creditoris tantam pecuniam
videtur accepisse p quanta liberatus est vt
m. l. mortis cā capit. G. si. ff. de do. cau. mor.
¶ Obligatus ad liberandū artat libeāre so-
lēmori mō quo p̄t. l. qđ sine. ff. de oī. sine ca.
et si nō liberet tenet ad intereē vt. l. emanci-
pationem m. p̄n. ff. de libe. le. et quod ibi not.
¶ Liberatio male gestoz refertur ad dolo
se male gesta in actu mter viuos licet nō sit
in actu vltime voluntatis ff. de neg. ge. l. pō-
ponius facit text. m. l. non soluz. G. si heres. ff.

de libe. le.

¶ An debitor specie liberetur repempta q̄ ad accessoria vide ff. q̄ satisf. cog. l. si decesserit.

¶ Liberatio a debito fco ē receptio pecunie vt ff. de iur. calū. l. minimis.

¶ An depositarius vel commodatarius i q̄b̄ est legata liberatio potest aueriri ad rei restitutionem Bart. q̄ sic m. l. non solum. §. si ff. de libe. le.

¶ Qui testor legat liberationē debitori suo vel ipm i testō liberat nō videtur remissus dolus vel restō rei q̄q̄ vt l. aurelio. §. gayus. ff. de libe. le. idē si grauet heredē suū vt nō agat contra debitorē suū vt l. nō solū. §. pe. eo. ti. secus si ḡ uet heredē suū vt liberet vt l. si q̄s rōnes eo. ti. nā tunc videtur remissus dolus et omnia vt dicit Bar. m. d. §. gayus.

Liber Liber iterdū sumit̄ p libro ppor. tōali iterdū p. volūtario Bā. ff. so. ma. sup. pica.

¶ Et an et q̄n test libris mercator. Bar. m. l. nuda. ff. de dona vbi et vide q̄d de libris cāpsorū et q̄d nō idē Bā. i. l. admonēdi. ff. d. iur. iur.

¶ Qualiter pbet libz eē corruptū nō. Bar. i. l. si q̄n. ff. de au. et ar. le.

¶ Qui libri sūt necessarij sacerdotibz p eoz officio hē ff. xxxv. di. que ipis.

¶ Quid sit scribi i libro vite de pe. di. iij. §. finis ver. ē et §. scribi est ad vitā et §. similiter scdm p̄sciam et c. in domo p̄ris mei.

¶ Qualiter pbet q̄ ex pluribz q̄nternis fiat vnus liber nō. m. l. si q̄s ex argentarijs. §. si m. ciū. ff. de eden.

¶ An liber pontificalis sit authenticus vel nō dic q̄ sic xxxv. di. q̄ ipis Hosti. de ser. non or. p̄suluit p illū tex. idē dicit i. cle. romani de iur. iuran. m. ver pontificali.

¶ An liber decreti sit authenticus Jo. an. m. c. ij. de rescrip. de quo dic et ibi vide Archi. xj. di. q̄s nesciat adde q̄d dixi. sub dictione lex et sub dictiōe gratianus.

¶ An liber censualis romane ecclie sit authenticus ita q̄ illi fides adhibeatur tex. et ibi nō. m. cad. audientia de prescrip.

¶ Quis pbet q̄ libri positi in archimo faciāt fidem de q̄ vide glo. m. c. puenit xxx. q. j.

¶ An liber feudoz sit authenticus nō. Jo. an. et doc. de feudis. c. ij.

¶ Quo tpe liber feudi fuit editus p gratianū nō. glo. ij. q. vj. §. forma.

¶ An libri origem sūt approbati p eccliaz nō. glo. xxij. q. iij. sane.

¶ Liber nō ē auferend⁹ scolari nec arma militi glo. m. l. nepos. ff. de ver. sig.

¶ Quid remat appellōe libroz Bar. i. l. libro rū. ff. de le. iij. de pba. cū cām Archi. xvj. di.

¶ An credat libris cāpsorū nri. hēo libroz. tpi. Spe. i. ti. de i. stru. edi. §. nūc dicendū ver. puatorū et ibi Jo. an. m. addi. dixi aliquid s̄.

¶ Quis sit autor libri q̄ vocatur ecclesiastic⁹ vel ecclesiastic⁹ q̄ ē in canone biblie nō. xij. q. ij. m. ecclesiastico.

¶ Carti legatis non remiunt libri. ff. de le. iij. l. cartis dixi sub dictiōe carta et legatū.

¶ Gestores aut administratores negotiorū tenent̄ officere libros rōnum alias non possunt reddere rōnē administratiōis vt l. j. §. officio. ff. de tu. et ra. dis. et l. q̄dam in p̄n. ff. de edē. vbi p Ang. facit. l. cū seruus. ff. de adi. et demō. l. si ita. ff. de ma. testa. et l. nō solū i. si. ff. de lib. le.

¶ An liber rōnū q̄ cōtinet data et recepta p̄ ppte approbari vide Ang. m. consilio suo cccvj. q̄d incipit visa deā scriptura q̄d nō.

Libera administratio.

¶ Qualiter dicat̄ libera administratio et q̄d i. portet vide Bar. i. l. j. ff. de offi. p̄cu. et l. filius. ff. de dona. Inno. de fidei. q̄d quibusdam.

Liberalis. Liberalis dēt habere cōsideratiōem rez et psonaz. lxxvj. di. §. m. ipsa.

Liberalitas. Liberalitas dēt multa cōtinere vt sit v̄tus merito laudabilis tex. lxxvj. di. non satis.

¶ Quid sit p̄p̄iū hoīs libeālis vide ter. et ibi.

¶ In liberalitate ē mod⁹ ser. nō. de don. c. j. uād⁹ lxxvj. di. fratre et m. c. nō satis.

¶ Liberalitas reducenda ē ad t̄pantiaz ita dic Inno. i. c. q̄nto de cēsi. alias nō eēt liberalitas s̄.

¶ In necessitatibz nōo. p̄p̄iū p̄d galitas. ē liberalis dicā. j. sub dictiōe necessitas.

¶ Ex liberalitate sua nō debz q̄s pati dānum. ff. de edil. edic. l. ediles.

¶ Quis dicat̄ liberalis et m. q̄ cōsistit v̄tus q̄ dicat̄ liberalitas nō. de p̄ben. relatum in glo. si vide Philo. m. iij. ethicor.

Libera Libere.

¶ Quid ip̄ortet illa p̄ba libere expedita vide i. l. si p̄fūdo iūcta glo. i. v. libez. C. d. transac.

¶ Quelibz res presumitur libera nisi p̄betur contrarium nō. ff. si p̄suf. pe. l. vti frui m. l. p̄s. tiores.

¶ De significato huius dictiōis libere nō. m. c. de multa de preben. et m. c. licet episcopus eo. ti. li. vj. glo. m. cle. fi. de etat. et qualit. m. ver. libere et m. cle. dudum de sepul. m. ver. libere. doc. i. c. p̄ venerabilē q̄ fil. sint leg. et c. q̄ in ecclesiay de cōsti. vbi illē dicit̄ facere libere qui nō hēet necesse requirere dñm adde glo. i. c. ordinarij de offi. ordi. li. vj. et eo. ti. irrefragabili in prin.

¶ Verbum libere excludit cōsuetudinē nō cōnuris ordinem de elec. sacrosancta vbi verbū libere excludit cōsuetudinem alias requisitiōnem cōsensus alterius nunq̄ tamen hoc verbū extendit̄ ad illiata et iniusta nō. de elect. trāsmittaz m. fi. fac. l. filius. ff. de dona. l. cōtra.

tunis. Si filius ff. de pac.

¶ Quid tñ pñ liber intelligit sine cā de pau. c. ij. li. vj. fac qd nō. doc. de offi. dele. si p de bilitate alibi exponit liber. i. sine alicui? o tra dictōe de testa. c. fi. li. vj. vbi Arch. sup. ver. libere ff. de sta. ho. l. libertus de preben. si tñ / bi de censu. romana li. vj. glo. de of. dele. cū plures eo. li.

¶ Simpliciter disposita libere seu spōte videtur esse scā Jo. an. de testi. significauit.

¶ Veritas libe. pñciāda ē xj. q. iij. c. nolite ¶ Liber ē qd fieri pñt aliq nō valēte o tradi cere ff. de re. diu. l. ripaz.

¶ Libera dicit voluntas q nō ē iur dco nālī necessitati subiecta ff. de arbi. l. in q. j.

¶ Quelibz res psumit libera nisi pñt ser / uiens ff. si usufr. pe. l. vñ frui i gl. portiones adde. C. de seru. l. altius C. de proba. l. fide Arch. xvj. q. iij. volumus.

Liber homo. Oēs hoīes naturalitē sunt liberi sed iurgētū itroducta ē seruit? xij. q. ij. cū redemptor.

¶ Siqz pñssit liberum hoīez quē putauit seruū nō tenet xv. q. j. illud.

¶ Si liber hō possideat p seruo nullo tñ tē / pore pñscribit xvj. q. iij. pñscriptiōnum adde glo. m. l. j. C. de i. ge. et ma.

¶ An liber hō pñt ocedere aliq ut se torqueat Bar. i. l. iter dū ff. de furt.

¶ An ille cui pñt se gessit p libero dēt liber iudicari videt q sic m. l. si pñ C. ne de sta. de / fūc. glo. xij. q. ij. longinqtate.

¶ An et qñ natus ex libera sit vel nō sit liber nō. de na. ex li. vñ. c. j. xv. q. vlt. cū multe Jo. an. i ad di. Spe. de resti. i integ. q. ij. p pñ.

¶ Liber homo nō recipit extiatōez ff. de re. iur. l. libertas insti. ex q. cau. ma. nō pos. C. se d cū libertas.

¶ Que sūt necessaria ut liber hō possit vñdi vide ff. de sta. ho. l. et seruoz et qd ibi nō.

Liberi. Quid remiat appellōe liberoruz vide Bal. i. l. id qd paupibz C. de epi. et cle. et l. gall? C. ut istituēs ff. de lib. et post. Cy. i. l. publico. C. d adul. et l. qd quis C. ad l. iul. ma. Fred. de se. of. suo xxix. gl. i. l. qd. C. pu teg. ff. d i ius vo. isti. de bo. po. q. j. i gl. d. Cā flo. i. c. nō dēt d. ofa. z aff. i amēto arboris i xj ¶ Qñ hec verba si sine liberis ponūt qdē. i testō sufficiat vñ gl. de testa. si pñ li. vj. fa cit q nō est sine liberis q pñcū filius habet ff. de ver. sig. l. nō ē sine.

¶ Liberi dicit eo q ex libero matrimonio nati sūt xxij. q. iij. liberi.

¶ Nō dicit ocedere sine liberis q vxorē pre gnātē reliqt ff. de re. iur. l. siqz.

¶ Liberos dicimus siue sint naturales siue adoptiui ff. de bo. po. o tra tabu. l. j. in prin.

ar contra qz i eis nō oseruat eē pñs qz eius o dicōez nō seqt ff. de ver. sig. l. liberorū C. 8 insti. et sñsti. l. gēraliter.

¶ Appellōe liberorū oñet emācipati nō. C. de bo. pñscrip. l. si depositatus.

¶ Qñ hēns plures liberos et aliez studētē legat illi libros non pñt alē dicere volo soluē extiatōez scdm Bal. i. l. si dom? C. q oñtet ff.

¶ Appellōe liberorū oñet nepos de le. j. ex filia. nō. C. de o di. mser. l. j. in glo. fi.

¶ Appellōe liberorū remiūt descēdētes vsqz ad terciū nepotē nō. C. de decu. l. neqz doro / theu i glo. liberos li. x.

¶ Liborū et pñtū appellō oñhēdit ascēden tes et descēdētes i iñfinitū ff. d rit. nup. l. nup

¶ Appellōe liberorū masculorū nō / rias. oñhendūt nepotes masculi ex filia remiētes vel d futuro descēdētes vñ si testatō istituuit frēm suū et si decesserit supstite nepote mas culo absqz liberis masculis substituit terciū et statī decesserit supstite nepote masculo ex femina vocabit substitut? qz si fili? qē pñm qor nō excludit substitutū multo mñ? fili? filie qē remotior et osequēt mñ? dilect? hoc tenet Jo. an. recitans Rizar. mal. m addi. Spe. sup. rubrica. de testa. et ita reperi osu / luisse do. Ant. de but. do. pe. de ancha. x d. Bar. de saliceto doctorem bononiensem.

Libertas. Libertate potiri dēt man cipia christiana emptā ab i fidelibus liij. di. mancipia.

¶ Libertas ē res inextiabilis ff. de re. iur. l. libertas et l. nō ē. C. iñfinita.

¶ Itē ē oibz rebz fauorabilior vt l. libertas oibus et l. qñs et l. i obscuris ff. de re. iur.

¶ Ea que attētant o tra libertatē ecclesiasti cā nō valēt nō. de oñti. q i ecclesiāz vide gl. de elec. sacrosancta ad de nō. i. c. nouerit et c. grauē de sen. ex. vbi vide.

¶ Vbiqz iterueit metus pene pecuniarie ibi nō ē plena neqz oioda libertas glo. ē sin. scdm do. Car. flo. i. c. gēma de spō.

¶ Quid sit libertas vide ff. de sta. ho. l. libers tag nō. de ser. nō or. null? i glo. vltima et c. eo libentius eo. ti.

¶ An i cā libertatis iterueiat pcurator nō liij. di. frequēs in gl. et sup. ea. nō.

¶ Libertatē pñriā defēdē possuz etiā o pñ / cipē illā idebite auferre volētē scdm Hosti. q de hoc nō. de pe. et re. c. significauit.

¶ De libertate abitri videt. et ibi nō. xxij. q. iij. nabucdonosor videt ibi de pñstiatōe et pñcia vide s. Tho. i pma pte q. xxij. et i p.

¶ Que solēmitas reqrat i / di. xl. et xxx. datōe libertatis seruū ecclie romane bonus ter. et ibi nō. xij. q. ij. cū redemptor.

¶ In qbus oñstat libertas ecclesie nō. Jnn. et doc. de i. ex. nouerit Bar. i. l. j. C. que hono

470
rāde. ff. qua. re. ac. nō da. Archi. de iur. iuran.
c. j. l. vj. in ver. libertati adde q̄ dixi sub di.
ctioe ecclesie et sub dictioe imunitas vide
do. Car. flo. in repe. c. ppendim⁹ in j. ij. et. iij.
q. vbi plene de sen. ex.

¶ An libertas sit res spiritualis dicit gl. q̄ n̄
in. c. statuimus de transac. glo. in. c. nullus de
ser. nō or. et i. c. eo libenti⁹ eo. ti.

¶ Libertas inter dū appellat solēmitas vt C
de iude. l. ne q̄s de insti. c. cū remissent.

¶ Libertas libero legari nō p̄ nō ff. de o tra
hen. emp. l. si in emptioe.

¶ Que dicat ḡra libertatis honorande nō ff.
qua. re. ac. nō da. l. j. q̄ honorāde in glo. bel

¶ Libertas semel p̄stita nunq̄ dissoluitur.
reuoat. ff. de ma. testa. l. impator. ff. q̄ et a
qui. l. generaliter.

¶ Libertas q̄ dat vltimo vite spū ē inutilis
C. de testa. ma. l. libertas.

¶ Multa o tra iuris rigore p libertate statu
ta sūt vt ff. de fidei. c. l. l. generaliter. § si q̄s.

¶ Contra libertatē dicitur fieri id ex quo q̄s
timidior efficiat vt l. j. § que honorande ff. q̄.
re. ac. nō da. et ibi nō.

¶ Libertas nō p̄ esse p parte ff. de lib. cā. l.
duobus et q̄ ibi nō.

¶ Tribus t̄m modis p̄ dari libertas i iudicio
in testō i ecclia ita dicit Cy. C. de iur. x. fac. i. g
no. l. cū testū et ibi Bar.

¶ Libertas ē de iure naturali seruitus vō d̄
iurgētium ff. de iusti. et iur. l. manumissios
et eo. ti. l. libertas.

¶ Duo sūt repugnātia libertatē. s. vīs a ius
ff. de sta. ho. l. libertas et ibi vide q̄ istud v̄
bū illud sit in tua libertate expōit. i. tua fas
cultate naturali non reseruato aliq̄ vinculo
hominis et legis.

¶ Liberiō dicit p̄tas depēdēs tā a volūtate
vni⁹ q̄z pluriū vide ff. de of. p̄to. l. barbarius.

Libertus Liberti nō absoluti ab obse
q̄o prōz nō dēt ad ordines p̄moueri vide
liij. di. § ecce q̄n et. c. phibendum.

¶ Ecclia tenet dēfēdere liberos suos lxxxvj.
di. liberos et. c. liberti.

¶ Libertus accāns patronū p̄demnat. ff. de
inius vo. l. si sine rema.

¶ Qui fact⁹ ē libert⁹ a collegio vel corpe ec
clesie licet nō possit accāre co. legium tamen
p̄ accusare singulos de co. legio xij. q. ij. qui
manumittitur.

¶ Si libert⁹ supbiat d̄ prōnū vel alias sit in
ḡtus redigēd⁹ ē in fuitutē xij. q. ij. octaua.

¶ Qualis deat eē in ḡtudo nō. m. l. ij. C. de
libe. et eo. libe. glo. in d. c. octaua. liij. di. q̄
ex famulis vbi reuoat in seruitutē et postq̄z
factus est sacerdos.

¶ Liberti ecclie dēt p̄ instrā p̄mittē q̄ nū
q̄z recedēt a fuitio ecclie xij. q. ij. lōgicq̄tatez

¶ An libertus p̄pter opas nō prestitas pa
trono p̄t redigi in seruitutem distigue iter
libertum ecclesie et priuati C. de lib. cā. l. solo
glo. nō. xij. q. ij. dyacom.

¶ An filij libertoz sint i aliq̄ obnoxij patro
no C. de libe. et eo. l. l. iij. et i p̄allegato. c. dy
acom de ser. nō or. co libenti⁹ xij. q. ij. de li
bertis et. c. liberti ecclie vbi tex. et glo. vide de
re. ec. nō alie. c. sensus vbi tex.

¶ An p̄ronus p̄t remittere liberti omne ius
q̄d habz i eo nō. m. l. fi. C. de iur. pa. glo. liij
di. q̄cūq̄ xij. q. ij. ep̄s q̄ mācipiū.

¶ Libertus ecclie dēt i fra annū p̄ mortē p̄
lati cartulā sue libertatis offerre successori a
lias i seruitutē redigēd⁹ xij. q. ij. lōgicq̄tate.

¶ Qui succedūt libertis ab intestato glo. et
Inno. in. c. de famulis de ser. nō or. mlti. de
suc. liber. p totum.

¶ Libertus p̄prie ē q̄ desinit eē seruus ff. de
iusti. et iur. l. et q̄ et. l. manumissiones ff. de
sta. ho. l. libertus insti. de liber. in prin. ff. de
p̄. sig. l. sceuola ff. de diuoz. l. nullum.

¶ An libert⁹ liberti mei sit me⁹ libertus dic
q̄ nō ff. de p̄. sig. l. modestus ff. de libe. ang.
l. si q̄s a liberis. § si q̄s a liberti.

¶ Multa sp̄alia in libertis ecclesie nō. xij. q. ij
dyacom.

¶ An liberti possunt ad dignitatez aspirare
n̄. C. ad. l. iul. ma. l. j.

¶ An liberti possunt adoptari nō ff. de inius
voc. l. sed si hac. § p̄ronū.

¶ In q̄bo casib⁹ libertus reuoat i seruitutē
nō. mlti. de cap. dimi. in glo. liberti C. de li
be. et eo. libe. l. ij. in glo. patron⁹.

¶ Quis p̄t eū reuocare in seruitutem nō. de
op. lib. l. ij. in glo. fi. C. de libe. et eo. lib. l. ij. in
glo. j. et. l. liberti i glo. pe. eo. ti.

¶ Libertus dēt dno opas obsequales insti. de
liber. § libertinoy in glo. libertinus.

¶ An libertus p̄t mstituire actioem famosā
o tra prōnū suo noie vel alieno nō. de obse.
a libe. patro. prestā. l. j.

¶ Quō iuris patronatus extimāt q̄n fit ad a
licui⁹ vtilitatē ff. de p̄scrip. v. l. naturalis i fi.

¶ Liberti q̄ ad q̄d sūt liberti et quo ad q̄d nō
nō. i aut. vt liberti i glo. gērationis col. vj.

¶ Assignatio liberti p̄t fieri solū filio i p̄fate
nō aut emancipato vt. l. vlt. ff. de assign. lib.

Libido Nō t̄m vsus re⁹ q̄z in vsu libi
do culpatur xij. di. q̄s quis et. c. q̄d dicit dñs
adde. c. origo et q̄d ibi nō. xxxij. q. iij.

¶ Ne libido aliena aliquē maculet metuitur
xxxij. q. v. cita ne.

¶ Libido cū vxore magis peccatum est q̄z cū
meretrice xxxij. d. vij. adulteri. malū.

Libra Libra q̄nq̄z poit p̄ pōdere ff. de
aur. et ar. lega. l. scribit quintus in fi.

Librā aureā faciūt lxxij. sol. C. de suscep.
et archa. l. quoties li. x. ff. de ius. ro. l. fi. z qd
ibi nō. et aduerte qm. d. l. quoties solidus
sumit p aureo.

Librā faciunt xij. vncie C. de meta. l. pma
et ij. li. xj.

De libra argēti hēs i. l. j. C. de ar. p. li. xj.

Librare ē ad librā q hēt certū pōdus ali
qd librare pōdāe vel e qre vt hēt de re ius
di. c. j. et i cle. pastoalis. §. nos circa eo. ti.

Licentia. Habēs licentiā iudicis iustā
vel iustā nō dicat facē actū autoritate ppa
vide glo. i. c. de multa de pben. et qd ibi nō.

Licentia ē verbū necessitatis. ff. d. mino.
l. et ei q pus et ibi Bar. xlv. d. i. q sincera C.
de iudi. l. pperādū §. fi.

Licentia extorta appellat licētia xxvij. q.
j. si quo monachaz. Archi. dic. otrariū i. c. quo
rūdā de elec. li. vj. in ver. obtēta.

An clericus sine licētia p lati sui possit se ab
sentare a loco bñficii sui Inno. et doc. et do.
Car. flo. i. c. j. de cle. pegri. facit. c. magne de
ro. et qd ibi nō. adde Inno. z doc. d. cle. nō resi
ex tue q facit regulam q qd nō p abesse ab
ecclesia sua sine licētia sui p lati nisi hoc ha
beat cōsuetudo que tñ non p tducē q qd sine
causa legitima se absentet.

Licētia data alicui vt possit adducē bladū
extra territoriū nō durat n vij. diebus ter. ē
i. l. tctatores C. de tcta. et sta. li. xij. vbi Bā.

Licētia p dari iudici recipiēdi iuramēta
testiū ptiū absētia Bal. i. l. testiū C. de testi.

Si pcessa ē alicui licētia portandi arue
siā extra territoriū vel districtū vide ē et iaz
pcessa muliomi portādi Bar. i. l. parphippuz
C. de cur. pu. li. xij.

Concessa licētia remiēdi itelligit ēf rece
dēdi Bar. i. l. ptimur. ff. de sepul. viola. et i. l.
j. C. ne fi. p pa.

Quid opet licētia expediēdi aliqd i sua
absētia quā reus cōsuevit dare iudici vide
Bar. i. l. is q reus. ff. de pub. iudi.

An licētia dēt pcedē actū vide Bar. i. l. si
aut. ff. de aqua plu. ar. dicam plenij. j.

Verbū licētia qñqz iporat librā et om
nimodā pstatē vel ad arbitriū boni viri i. l.
alio. ff. de ali. et ciba. lega.

Licētia de igrediēdo aliquā rem vel appre
hendēdo p ita ccedi i testō sicut iter viuos
vt ff. de le. ij. l. titia. §. fi. Bar. in l. creditores
C. de pigno.

An ptes possunt litigare corā nō suo iudi
ce sine licētia iudicij sui nō. Bar. i. l. j. §. iopis
ff. de no. op. nūc. et i. c. significasti de fo. ope.

An testator p dare licētiā legatario vt
ppria autoritate apphēdat possessiōez rei le
gate nō gl. i. l. titia. §. lutiuz. ff. de le. ij.

Si aliqz pmissit nō recedere ab aliq sine
sua licētia an intelligat p pma vice vel to
ties quotiens recedat nō. Bar. i. l. adulter. §.
fi. ff. de adul. vbi vide.

State statuto q actus fiat de licētia pre
cepto vel pmissiōe seu mādato iudicij an tas
lia dēt pcedē actuz vel iterueire i ipo. actu
Bar. in l. siqz mihi. §. iussuz. ff. de acq. here.
vbi tenet q dēt pcedē secus si dicat autori
tate q tūc sufficiat q iterueimāt i ipo. actu vt
statim p vt ibi nō. p hoc q nō. do. Anto.
et moder. i. c. cū cōsuetudinīs de cōsue. et q li
cētia dēt pcedere actum vide ē bene p Bari.
de ele. puidali. vj. in cle. j. §. volumus de for.
ope. et qd ibi nō. doc. sed aduerte q i illis iu
ribz ē verbū an oia iō nō miz si licētia debz
pcedere de quo cogita.

An et qñ lex vel cōstitutio phibēs actū fie
ri sine licētia supioris vel alteri sufficiat pe
tere licētiā vel necesse sit obtinere doc. tenet
hoc vltimū p. l. j. §. si plures. ff. de exercito. et
l. hsi. §. odcō. ff. de iusto. dictū ē zenze. i. cle.
religiosus de pcc. faciūt nō. i. c. liz d regula.
Vocatus p iudicē nō dēt recedere sine licen
tia. ff. de excu. tuto. l. scire. §. sufficiat C. de de
cur. l. ij. li. x. de hoc vide xj. q. iij. certū xxij.
di. siqz aut et qd ibi nō. Archi. fac de iudi. c. j.
et qd dixi sub dictiōe citatio Bar. i. l. si finis
ta. §. iulianus. ff. de dā. infec. et in l. cōsentane
um C. quō et qñ iu.

An suspēsus i patibulo p de poni sine li
cētia iudicij hosti. q nō de sepul. ex pte fac
qd nō. glo. i. cle. j. de pe. et remi.

An illa vba sint sinomima d licētia z volū
tate poris et qd iporet puta dicit statutum
q tale qd fiat de licētia et volūtate prioris
nō. de sta. mo. cū ad monasteriū Bal. i. l. alio
de ali. ci. le. i. ver. pcedo vltorius.

Quid sit licētia dic vt nō. Lau. z do. Cā
flo. i. cle. fi. de elec. vbi et iaz vide an licētia se
mel pcessa sēp durat ē cōclusio q sic nō ad cer
tū tpus vel vsū sit pcessa vide ēt ibi an licētia
semel pcessa p sine cā reuocari et ē cōclō q
nō itē ibi vide an mortuo pcedēte expiret lice
tia et ē cōclō q nō p id qd nō. Jo. an. de cle.
nō resi. cū ad hec licet gl. videat dicere d ruz
et male scdm doc. i p allegata cle. fi. de ele.

An licētia data clerico de stādo i studio
expiret morte pcedētis glo dicit q nō i cle.
fi. de ele. et ibi Lau. Inno. i. c. vlt. de cle. nō re
si. hosti. eo. ti. c. pe.

Nō vide ēt abē is q de licētia sui supioris
se absētat C. de pri. sacri. l. i sacris et l. hac le
ge li. xij. faciūt que dixi s.

Si sit data licētia alicui recipiēdi an vide
tur data alteri cōferēdi vide Spe. i. ti. de cle.
pegr. §. primo.

Vbi exigitur licētia non sufficit tacitus

consensus Jo. an. de elec. abbatē l. vj. ad de qd
nō. Bar. i. l. cū pater. §. libertis. ff. de le. ii.

¶ Si p̄fati vel alteri officiali deē licentia p̄ su
periorē p̄ aliquot dies puta eūdi domū debz
habere salariū et illius t̄pis q̄ ex licentia ab
fuit et idē m̄ clerico si ex licentia pape se absē
tet a beneficio ar. l. hac lege C. d. pri. sac. scri.
li. xij. et ibi per Bar.

¶ Licentia mibi data de portando aliqd̄ ex
tra ciuitatem extendit et ad mulionē vel ad
aliū per me portatēz licet nō sit in licentia
descriptus vt. l. parphippū C. d. cur. pu. li. xij.
et ibi Bar. dixi s̄.

¶ An licentie iudiciū durēt i tempus succes
sorū glo. q̄ sic m. l. j. et m. l. et q̄. ff. de acq. pos.
sed ibi loquit̄ Bar. miterlocutoria de capiē
do vel mittendo q̄ iō nō expirat q̄ nō p̄tinet
solū ad iudicē s̄ et ad ius partiū commissio tñ q̄
fit nūcio de executione forte expirat vide circa
ista Bar. i. l. j. nisi. C. de postu.

¶ Amille q̄ habet licentiā bononie p̄t ouēta
ri padue dicitur q̄ nō q̄ iurauit tu dic q̄ aut
vult facere ex antiq̄ examine et nō potest de
quo per doct. in rubrica de renūc. et m. cū
inter eo. ti.

Licet Licitum Licere.

Qualiter sumat̄ hoc verbū licet nō. Bar. i. l.
stipulatio §. qui in alienam. ff. de rer. oblig.
et ibi vide.

¶ Omnia licent nisi phibeant̄ nō. ff. de pig
act. l. si ouenerit in glo. melius. ff. ex q̄. cau.
ma. l. nec nō. §. ij. in glo. nō phibeat. ff. de pro
ba. l. labeo in glo. spāliter.

¶ An qd̄ nō licet directe liceat indirecte vel
liceat vna via qd̄ nō licet alia nō. Cy. C. de iu
di. l. quotiēs et i aute. et osequent C. de sen.
Bar. ff. de auc. tuto. l. j. Dy. i regula cū qd̄ li.
vj. et ibi Jo. an. de p̄cu. tue i glo. pe. et de do
mter vi. et vxo. de prudentia in glo.

¶ An cui licet qd̄ manus est liceat qd̄ minus
est de reg. iur. l. nō debz Dy. in regula cum li
cet li. vj.

¶ Aliqñ licet minori qd̄ nō licet maiori nō. i.
c. j. de feu. mar. duca. i glo. j. col. x.

¶ An liceat in genere qd̄ nō licet in sp̄e vel e
contra nō. de of. or. c. ij. xxij. di. quāqz i glo.
plus Cy. C. de iur. do. ipe. l. j. ff. de p̄cu. l. pōp
i glo. Cy. ff. de iur. l. item apud labeonē. §.
hoc edictū in glo. neglecta.

¶ Licita nō solū p̄mittunt̄ p̄ leges sed etiā
qnqz illicita sicut fuit olim libellus repudiij vt
ij. di. §. officium.

¶ A multis etiā licitis debent abstinere cleri
ci xj. q. j. aliud qd̄dem.

¶ Multa licent q̄ nō expediūt. xxvij. q. j. iā
nuc et c. sic m̄.

¶ Liciti cā nō sūt faciēda illicita xxvij. q. ij

si qd̄ verius C. de sacrosac. ecc. l. sacrosancta
cum. l. se.

¶ Qñ abstinendū est a licitis vt facili⁹ obti
neri possit qd̄ ipetrat̄ vel postulat̄ nō. xxvij.
q. iij. christiano.

¶ Licet et illicitū aliter iudicant̄ in foro
oscie et aliter i foro otēioso vide nō. pulchr̄
p̄ Inno. in c. qz pleriqz de imur. ec.

¶ An licitū publice vel officie p̄ illicitū vide
Bar. m. l. cotem. ff. de publi.

¶ Licet. i. quāuis vel licet. i. expedit xxvij.
q. iij. christiano.

¶ Qñqz hec dictio licet abundat qñqz non
qd̄ collige ex nōt. i regula j. li. vj. in p̄. licite.

¶ Non omne quod licet est honestum. ff. de
rit. nup. l. semper de ro. magne circa prin.
et ibi Jo. an.

¶ Quid ip̄ortet illa p̄missio habere licere ac
vide m. l. stipulatio ista habere. ff. d. p̄. ob.

¶ Cōsiderādū ē i actis humanis qd̄ liceat d̄
ceat et qd̄ expediat ter. ē m. c. magne de ro.

¶ Quedam licent de iure que nō licent attēs
ta honestate et sic licere vel non licere quan
doqz respicit ius quādoqz nō. ff. de offi. p̄co.
l. solent. §. j.

¶ Pretextu liciti nō p̄mittit̄ illicitū dixi s̄. ad
de. ff. de offi. p̄res. l. illicitas. §. ne potēiores
ff. de iur. iur. l. si duo. §. idē C. q. le. p̄so. l. fi.
C. de sacrosac. ec. et l. qui sub p̄textu.

¶ Hoc verbū licet vel nō licet nō imp̄ortat ne
cessitatem. ff. de pig. ac. l. quāuis i otarium
est ter. scdm̄ Bal. m. l. si creditor in prin. ff. de
distra. pig.

Licitatio. Quid sit licitatio et an licita
tor debeat m̄ otinētī offerre et de multis alijs
circa hāc materiam vide Bar. m. l. licitatio in
prin. ff. de pub.

Lictor. Quid sit lictor vide ff. de manu
vm. l. nō est x. l. sequenti et l. manumissio.

Liga. An lige q̄ quotidie fiūt iter ciuita
tes et dños p̄serti i italia sint licite vel p̄mis
se vide Bar. i. l. si ff. de col. illi. in j. col.

¶ Si facta ē liga int̄ aliq̄s incertū t̄ps et p̄
tempus p̄stant sibi mutuos fauores sicut fa
ciebāt tempore lige non videt̄ reuocata nisi
expresse reuocet̄ scdm̄ Bal. in ti. de pa. con
stan. in fi.

¶ Si post factā ligam inter duas ciuitates
altera eay deuemat ad manus vnius dñi an
teneat̄ seruare priorem ligam dic q̄ nō gl.
m. l. testādi. ff. de testa. et ibi Bal.

¶ Lige et o federatiōes ciuitatū nō sūt p̄mis
se sine o s̄su p̄ncipis scdm̄ Inno. m. c. dilecto
de excess. pre. in glo. j.

¶ An delictū commissū in vna ex terris existe
tibz i liga possit puniri in alia vide m. l. nō du
bito ff. de capt.

Ligare. Inferior suū superiorē ligare non potest nec etiā soluere xxj. di. inferior z. c. i. tātā z. c. de ijs et c. b. mittit de ma. et obe. cū inferior. **Ligandi et soluendi p̄tate** se priuat qui hāc iuste exercet xj. q. iij. ipe ligandi. **Prelati multos ligāt** q̄ apud deū nō sunt ligati xj. q. iij. plexq̄. **Qui nō hēt spūm sanctū** nō potest aliū ligare vel soluere xxij. q. j. si aut. **Ligari vel solui nihil pdest** siē petri auctoritate xxij. q. j. valet q̄ p̄tate soluēdi accipit ecclia a petro vt hēt xxij. q. j. q̄d cūq̄. **An mortui possunt ligari vel solui** p̄ ecclie sū vide xxij. q. ij. ligat et adde tex. et quod ibi nō. de sen. exco. a nobis. **Deus ligat eos** q̄ ligant a sacerdotibz de pe. di. j. quē penitet. **Nemo potest ligare subditos et si i ostra** riuū est cōsuetudo nō valet jnno. m. c. quesitū de his que fi. a ma. par. ca. **Ligēt cōsuetudine loci** stātes in loco habetur xij. di. illa. **Quō liget ratificans vel ratum** hēns aliū quid male gestū vide de sen. ex. mulieres de homi. c. fi. li. vj. **Possit interdū q̄s ligare sed nō soluere** de pben. c. gūe de sen. ex. tua. ar. ostra de pe. di. j. verbū et m. c. j. de reg. iur. **Dictū est in petro q̄d cūq̄ ligaueris** sup̄ terram erit ligatum et i celis Math. xvj. et xx di. in princ. xij. di. sacrosancta xxij. q. j. q̄d cūq̄ et q. iij. si habes vide bonum tex. de ma. et obe. solite q̄ fi. sint le. p̄ verabilē sed et oibz aplis dixit domin⁹ quēcūq̄ ligaueritis zc. Mathe. xxvj. xxij. q. ij. nec quis q̄z benefacit de pe. et re. noua q̄dam de q̄z verboy itellectu vide Archi. xxij. q. v. remittū tur dixi plene i tractatu meo de ecclesiastica et impali potestate.

Ligius homo. Quis dicat ligi⁹ hō et cui fiat ligētia z an q̄s p̄t esse ligius duoy nō. plene glo. i. cle. pastoralis. S. rursus d̄ re iud. adde q̄d dixi s. sub dictiōe homagiu⁹.

Lignum. Ligna ecclesiarū iā cōsecrata nō possunt āplius ad vsū laicoy depu tari de conse. di. j. ligna.

Lignei nō dēt eē calices q̄bz vtūt i altaris mīsterio de cōse. di. j. vasa z. c. z calix dñi

Quid cōtineat appellatione ligni habet in l. ligni ff. de le. iij.

Aliud ē materia aliud lignū ff. de vsuf. le. l. arboribz i prin. et i palle. l. ligni.

Quid sit lignū vide de quo dicat videte ne forte sumat de ligno vite gene. ij. xj. q. iij. S. eundē adde q̄d dixi s. sub dictiōe adam.

Cui⁹ sunt ligna q̄ descendūt i petu aquay de montibz vel filiis aut de ripis vide l. pom

pom⁹ i p̄nc. ff. de acq. po. l. q̄d nō.

Liguria. Liguria est ps italie et vnde dicat nō. xxij. q. v. de liguribz vbi et habes de hystria.

Lima. Quid sit lima dic q̄ ē istrumētū fabrilē et ferreū quo metalla inciduntur minuuntur et purgantur ita nōt. glo. m. cle. pa. s. storalis. S. eos de re iud.

Limes Limen. Limina apforū debent ab epis singulis āmis visitari xciij. di. iuxta de iur. iur. ego enim.

Limes expomē. i. termin⁹ mst. q. mo. ius. pa. po. sol. S. edictū de p. sig. forus.

Limitis possessio nullo tpe p̄scribit xvj. q. iij. mē memoratos et in. c. dilectio de hac materia vide plene p̄ jnno. et doc. i. c. sup eo de pro. et de p̄scrip. iudicāte q̄d intellige qñ sūt certi alias secus.

Quid sit ius post liminū hētur mst. de pa. pot. S. si ab hostibz ff. de capt. l. p̄ liminū u3 glo. xvj. q. iij. prima actiōe.

Que dicat eē limina aplōy vide Specu. i. ti. de lega. S. nūc ostēdendū in fi.

Verba enūciatiua sup̄ liminibz i instru mēto p̄lata et ad aliud cōfecto faciūt fidem si mē ptes de q̄bz i instrō ē cōtentō de finibus ouenerit nō. glo. de censu. cū olī glo. de pui. si papa li. vj. et ibi Jo. an. in nouella.

Qualit̄ p̄bāt limites alicui⁹ p̄uide vel dyocēd vel prochie nō. in d. c. sup eo adde q̄ lites p̄bāt p̄ libros antiq̄s testes famā z a lia admicula scdm Abb. i. c. cām de pba.

Quid sit limes et vñ dicat vide de p. sig. forus et in d. c. super eo.

Que dicant adherere limitibz dic relinq arbitrio iudic⁹ vide Abba. in d. c. super eo.

An visitans legatum sit excusand⁹ ad visitādū limia aplōy Spe. i. ti. de lega. S. nunc ostēdendū ver. fi.

An limes cedat limitato vide Bal. de of. p̄se. v. l. j. et ff. de ac. emp. l. j. et l. fudi i p̄n. nō. Archi. xij. q. j. c. j.

Si i litibus duoy epatū ē fūdata aliq̄ ecclisia cois ē vtriusq̄ q̄ limes itelligit ipso iure diuisus arbitrio homi vñ jnno. i d. c. super eo i glo. j. v. dicūt alij et forte melius.

Limitatio. potestas siue cā limitata pducit effectū limitatū ff. de acq. re. do. l. in agris adde q̄d dixi sub dictiōe causa.

Qñ alicui opetit p̄tas vel autoritas limitata sublata limitatiōe siue scō eius vñ eadē p̄tate libera tex. est singu. in. c. j. S. vbi ne se. vac. li. vj. quē ad hoc allegat. do. Car. flo. i. i. cle. j. de sup. neg. prel. vbi vide.

Qualit̄ litari dēt l. merito ff. p̄ soci. vide Bar. i. l. q̄ iurasse. S. si pater ff. de iure iuran.

Lingua. A detractioe lingue debet se
vnusq; q; custodire vj. q. j. ex merito.

¶ Lingua reā nō facit nisi mens rea xxiij.
q. ij. homines falsum.

¶ Lingua romana dicitur lingua lra de cōsec.
di. iij. retulerunt.

¶ Nisi lingua a detractioe refrenet alia bo
na pay. pfiunt de ose. di. v. nihil.

¶ An habens defectū i lingua possit pmoue
ri vide de cor. vic. c. ij. sup glo. vlt. vbi Jo. an.

¶ An lingue loquens in die extremi iudicii
dicam. j. sub dictioe resurrectio.

¶ Lingua tuā adherere faciā palatui tuo
q; dñs eras per as ē Ezechiel. iij. de renūc. m.
si cū pride. q. ppter maliciā.

¶ Lingua greca color ē q; lra nō. i aut. d nō
alie. ā p mut. re. ec. q. alienatōis i glo. voce.

¶ Lingua vtrū dicat membz vide Bar. in l.
publicoz. ff. de pu. iu.

Linum. Quid comprehendat appellatōe
lini vide in l. si cui. q. lino. ff. de le. iij. vbi vide.

Lippus. Lippus pprie dicitur ille cuius
ingemū ad agnitioem veritatis emicat sed
tñ hūc opera charitatis obscurat xlix. di. q.
lippus.

Liquamen. Quid comprehendat appel
latōe liquamis vide C. q. res pig. ob. po. l. j.

Liquet. Est possibile d cā nō liquere ac
tore pbate vel nō vide glo. ff. de re. iur. l. si q;
ex pluribz ff. de arbi. l. si de meis glo. q. pmit
nō dū liquere et dic vt ibi.

¶ Licet actor nō pbat dicitur de cā liquere
glo. in l. si de meis. q. si. ff. de arbi.

Liquidum. Que dicat liqda pbatō
aut liqdū debitū doc. in c. sup qōnū. q. intētio
nis de of. dele. vbi illud dicit liqdū qd stat
ex verbis intellectis recte itelligētibz neque
requiritur illud qd omnes itelligāt.

¶ Liqdū dicitur qd ē claz vide in c. j. de cō
sti. adde qd dicit. j. sub dcoē pbatō.

¶ Qñ debitū nō ē liquidū nō p offerri sig
nari et deponi sed debz iudex sup hoc suū offi
cium iptiri vt l. si residuū C. de distra. pig.

¶ Qñ mstrā habentia exēcōne paratā ex for
ma statuti nō essent liquida tūc iudex debet
mādare q; liqdet et declaret nō tñ dēnet Bā
in l. pmdē. q. si. ff. ad l. acq.

¶ Qñ pium nō ē liquidum vide ff. loca. l. si
merces in prin.

¶ In nō liqdis facile committit et ē error ex cu
sabilis sicut in facto multū āt quo siue in alie
nō iuxta nō. p. Bar. in l. nō fatet. ff. de cōfes.
quod bene nō.

Lis Litis contestatio.

Litigium Litigiosus.

¶ Litigiosi phibent ordinari m clericos xlvj.
di. ecce qualis ē sedicōnarios.

¶ Anā litē testatā pē recusare iudicez is
q; hēt eū suspectū. q. vj. accusatus Inno.
i. c. cū remissent de resti. i integ. vbi dicit q; li
te pēdēte nō dēt q; puaripossessioe sua.

¶ Qualis possit vel deat litigari i iudicio et
qualis nō hēt xlvj. q. j. q; ergo.

¶ Quibz diebz vel temporibus cessent lites
seu placita secularia vide xv. q. iij. placita.

¶ Quis solus rñdit positōibz nō dicit litē test
tari ter. et ibi nō. in c. j. de lit. contes.

¶ Litis testatio pē fieri p negatiōem iuris
et p negationez facti vnde sufficit reo dicere
nego straxisse vel nego me teneri ita dicit In
no. i. c. j. de lit. test. Spe. co. ti. q. j. v. sed num
qd p respōsionē vide oino. l. age C. de trasac.
et l. edita C. de eden. et qd ibi nō.

¶ Litis testatō nō fit p oppositiōez excepti
onis ita dicit Inno. in c. put de do. et cōtu.

¶ Litē testatā p sūit fuisse vbi sūt vba ap
ta ad lites testatōez vide Inno. i. c. j. d lit. cō.

¶ Licet lis possit testari i cā appellōis nō tñ
ē necesse Inno. in c. raynaldus de testa. vbi
gl. et Jo. an. dixi sub dcoē appellō adde nō.
p d. Ant. de app. p tuas glo. ij. q. vj. si q; glo.
ij. q. ix. i sūma Pau. i. c. j. de iura. calū. l. vj.

¶ Litis testatō nō pē opponi oītra accusan
tē q; sua nō itereit ita nō. Inno. i. c. sup his de

¶ Lis facta corā iudice icōpetenti accu.
nō pdest quo ad perpetuā iurisdicōez suā
ff. de app. rec. l. ei q.

¶ Litis testatō facit et actore agentē ma
le fidei possessore vide glo. fi. in c. significavit d
testi. p Inno. in c. consultatiōibus de iur. pa.

¶ An si pendet lis vniuersalis sup iurisdicōe
alicui9 territorij possit itez agi sup pīculari
ribz i pī territorij Bar. i. l. p9 litē ff. de excep.

¶ Quos effectus opetur lites pēdentia vi
de Bar. in l. j. ff. de litigi.

¶ Licet pempta mīstātia dūret viciū liti
giosi valet tñ tractus habitus sup litigiosa
Bar. in l. j. ff. de litigio. et dicit finita p mor
tē vtriusq; litigatiū q; ad facultatē dferendi
bñficiū sup quo litigat glo. in p. possideat i
cle. j. vt lit. pen. vbi vide.

¶ Lis nō dicitur finita p sīmā interlocuto
riā absolutoriā ab obseruatiōe iudicii glo.
i fi. n. q. iij. mennā.

¶ Lis dicit pēdere q; ad ipediendum priu
legium vel rescriptū p solā omīssiōem cause
sine citatiōe glo. sup ver. citatio i cle. j. vt lit.
pen. glo. i. c. cām de testi.

¶ Lis dicit finita lata sīmā licet nō dū sit ex
ecutata ter. de spō. cū loco Jo. an. de off. dele.
prudentiā sup glo. fi.

¶ Lis dicit finita vel decisa etiā p sīmā que

nō trāseūt i rē iudicatā ter. ē i. c. tenor de re
iudi. imo et si ē nulla p̄t defectū ordinis iu
diciarij ut ē ibi ter. scdm intellectū glo. pe
pau. tenet atrariū in cle. ij. vt lit. pen. et ibi
glo. in ver. postq̄z.
¶ Lis nō dicitur finita p̄ t̄nsactiōez nullā ter.
i. c. constitut⁹ de trāsac. z ibi Jo. an. sup glo. fi.
¶ An i lite icohata surroget⁹ successor litigā
tis mōtū et corā arbitro vid de arbi. ex pte.
¶ An lis dicat⁹ extincta si vnus ex litigantib⁹
bus moriat⁹ et alter renūciat lū vide pau.
in cle. j. vt. lit. pen.
¶ Lis pendētia tollit⁹ p renūciatōez etia z
q̄ ad actū facti iā ducti i esse glo. fi. i. c. si q̄
cauit de testi. do. Ant. eo. ti. c. cāz j. vbi vide.
¶ An p̄t s̄mā latā sup mēpitudme peti
tiōis dicat⁹ lis pendē vide Spe. ti. d. of. iudi.
¶ Gdesunt v. sed qd si clericus glo. ij. q. iij.
¶ An reqrat⁹ lis otestatō i peti. mēnam.
tiōe restitutiōis m itegz Bar. i. l. j. Geū q. ff.
¶ Qualit⁹ litigās deat hēre deside. depoli
riū vicedi ter. ē i. l. i. rōe. q. dā. ff. ad. l. fal. et
¶ Lis mota nō ipedit excoez qd ibi nōt.
s̄nie a q̄ nō ē appellatū ita nō. Inn. i. c. cū i iur
de of. dele. i. d̄riū fac cle. vt calūnijs d re iu.
¶ Si lis nō est otestata sup plus petitione
qn petiē pl⁹ tpe et hoc liquet iudici p excep
tiōez oppositā et pbataz de ptiū c̄sēu vel cō
fessiōe vel i strō absoluit re⁹ ab obseruatōe
iudicij duplicat⁹ inducijs et odenato actōe
i expēsis s̄ si lis ē otestata tūcre⁹ dēt odena
rii duplicatis iducijs et actōe odenato in
expensis excludit⁹ actor a copia iduciay. nisi
reficiat expēsas ita nō. Inn. i. c. j. de plus pe.
¶ An pendēte lite sup iur p̄onat⁹ possessor
potest p̄ntare vide in. c. ex l̄is de iur. patro.
dicam. j. sub dictione patronus.
¶ An lites executiue hēant iustātiā Bar. in l.
quemadmodum C. de agri. et cens. li. xj.
¶ Que dicat⁹ lis q̄ cā et que d̄ria sit inter illa
vide glo. et Bar. in l. cās C. de trāsac. i glo. i.
l. j. circa p̄nc ff de testi. dixi sub dictione cā.
¶ Quō itelligat⁹ q̄ lite mortua p̄t iustātia
Spe. ti. de dele. q̄ restat v. item si iustātia ad
de quod dixi sub dictione acta.
¶ Subditi alicuius p̄ncipis coitatis vel do
mū p̄petui nō p̄nt litigare corā nō suo iudice
s̄ licētia dñi sui Bā. i. l. j. q̄ p⁹ op⁹ circa fi.
ff. de no. ope. nūc. qd ē notabile scdm eum.
¶ Que res dicat⁹ litigiosa vide Bar. i. l. qm̄qz
Gulian⁹ ff de aq plu. ar. et m. l. j. ff de liti
gio. adde nō. i. c. litigiosa C. de litigio. Spe.
m. ti. de cessio. act. q. j. et p totū adde glo. in
c. j. de ofir. vt. vel iuti. q̄ videt⁹ velle q̄ lis su
p petitiōe rei nō facit illā litigiosaz adde qd
habet⁹ i. c. ecclia sac̄te marie vt lit. pen. xj. q. j.
q̄ res gl. i. c. relatū de of. dele. Inn. de arbit.
ex pte i glo. v. gl. i. c. j. vt. lit. pen. li. vj.

¶ De effectu litigiosi et an viciū litigiosi
duret p̄pta iustātia vide Bā. i. l. j. ff de litig.
vbi et vide p eū an res litigiosa posset pignōi
¶ Verbū litiis ophēdit cāz ciuile obligāi
nō criālē Jo. an. i regula semel malus li. vj.
habet⁹ in l. litiis ff de verbo. signifi.
¶ An p ouentionem res efficiatur litigiosa
vide in cle. j. vt lit. pen.
¶ Qualiter dicat⁹ lis pendē vide ter. et glo.
i cle. fi. vt. lit. pē. fac glo. de mutu. pe. c. j.
¶ Vbiqz p̄t viciū cāe vel rei cessant re
media p̄m vel secūdi decreti p̄t ad diffinitū
uā s̄māz puēl lite nō testata et i absētia p̄tis
Bā. i. l. si finita. Gulian⁹ ff de dā. infec.
¶ An re⁹ p̄tis q̄ nō vult litē otestari p̄t ad
id opelli glo. magna i aut. q̄ semel C. quō z
qn. iu. dic q̄ nō de q̄ fac ibi Bar. magnum fe
stū Bar. in l. nō defēde de re. iu.
¶ An valeat p̄cessus q̄n repit⁹ i act⁹ q̄ lis fu
it otestata et m̄bil aliud de ōfirmatōe ptiuz
Bā. i. l. sciēdū ff de p. ob. vbi vide p eū an p
bet⁹ lis otestatō si dicat nōri⁹ q̄ tali die fuit
¶ Oia iura q̄ dicūt q̄ p lit⁹ ote lis incepta.
statōez actio sit trāsitoria ad herede dēt in
telligi n̄ alr ouentiōe ptiū fuerit recessus tūc
em̄ extinguit⁹ ille effect⁹ induct⁹ p otesta
tiōez ita dicit Bar. i. l. cū mota de transac.
¶ Quō et q̄lis exceptio habeat ipedire litiis
otestatiōez Bar. i. l. nā et postea in p̄n. ff. de
iur. iur. i de z i. l. cū q̄rebat⁹ ff iudi. sol.
¶ Qualit⁹ itelligat⁹ q̄ p litiis otestatiōez q̄s
efficiat male fidei possessor vide ff de iur. fil.
l. filius Bā. i. l. illud ff de pe. here.
¶ An i litiis otestatiōe reqrat⁹ p̄sentia vtri
usqz partis Bar. i. l. is q̄ reus ff de pub. iud.
¶ In his casib⁹ i q̄b⁹ nō fit lit⁹ otestatio ha
bet⁹ p otestatiōe stati cū tractat⁹ de meritis
cause C. de iudi. l. p̄perandū. q̄ et si qd abde
meli⁹ q̄ in talib⁹ p̄mum actū q̄ solet fieri
videt⁹ fieri lit⁹ otes. et osequēnt extūc p̄cludit⁹
via dilatorijs pponēdis vide glo. i. p. ab
sentia i. c. j. de elec. li. vj. doc. i. l. pcuratorib⁹
et l. nulla C. de p̄ci. do. Ant. et moder. i. c. cū
m. de ofi. adde qd dico p̄rime.
¶ Casus in q̄b⁹ examināt⁹ testes an litiis cō
testa. vide Bar. i. l. neqd ff de ien. rui. nau.
nō. in. c. quomā vt lit. nō con. adde casum q̄n
agere de executiōe vltime volūtatis glo. est
notabilis in. c. ad nostram de iureiuran.
¶ An obligatō libelli hēat v̄i lit⁹ otes. nō. i. l.
q̄ v̄rōi al. icipit dñūciat⁹. q̄d g. ff d adul.
¶ Si i actis apparet lit⁹ otes. nec dicat⁹ q̄li
ter aut quomodo an valeat p̄cessus et sentē
cia Bar. in l. heres ff. acquir. her. et i. l. ij. eo.
ti. vbi vide per eū an presumatur ad d. Spe.
m. ti. de lit. contest. q. j. Bart. in l. sciendum
ff de verborum. obligatiōibus vbi etiam
nota.

Litis contestatio non est necessaria in cau-
sis sumariis vide nō. in cle. sepe. de vbo. sig.

Si quis promiserit rificere sup̄tus litis an
intelligat de lite proprietatis vel possessio nō.
Bar. l. ij. in pñ. ff. de acti. ep. glo. z. Bā. in l. vñ
ditores. ff. de ver. obli. vbi glo. videt sēire q̄
intelligatur de lite proprietatis.

An collatō p̄t assistere qñ agitur int̄ duos
super beneficio quod ipse contulit alteri eorū
Inno. quod sic de preben. c. dilectus.

An et qñ motio litis faciat quem malefidei
possessorem quo ad fructus nō. plene in l. sed
et si lege. Gante. ff. de peti. here.

An z qñ lite pendente gesta remiat reuōs
da nō. m. c. j. vt lit. pen. plenius in tex. et glo.
in cle. ij. vt lit. pen. et ibi doc. vbi etiā vide i glo.
quo remedio reuocet̄ attentata lite pendente
et qñ dicatur desinere lis pendere.

An pactū anteriore lit̄ contestationi p̄t p̄
cludi via dilatorijs p̄ponēdis nō. Bar. in l. q̄
daz. ff. de re. iudi. et m. l. fi. C. de excep. et l. ad
p̄bationē C. de p̄ba. do. Ant. et moder. de re.
iudi. int̄ monasteriū de iudi. m. c. j. glo. de ex-
cep. exceptionē adde quod dixi. s. proxime.

An per litis contestationē dicit̄ moueri cō
trouersia seu inchoari petitio nō. Bar. in l. am-
plius. ff. rem. ra. ha. do. An. et moder. i. c. si di-
ligenti. de fo. compe. qd̄ facit ad questionē de
eo qui promisit non mouere controuersiam

An litis contestatio debeat fieri sup̄ excep-
tionibz doc. et glo. c. j. de lib. obla.

An finita lite p̄t agi v̄l excipi de commissis
in lite vide Inn. m. c. i. de iura. calūnie et qd̄

An lite pendente possz vbi notat̄ doc.
ordinarius collator offerre si litigat̄ s̄ possidēs
tem plura beneficia incompatibilia vide Jo.
an. in c. dudum. ij. de elec.

Quis dicatur innouare lite pendente glo.
in cle. ij. vt lit. pendente.

Remediū litis pēdentie magis est p̄uile-
giatiuū q̄z possessoriū recup̄de gl. fi. in c. lau-
dabile vt lit. pē. Inn. s̄ r̄script̄ et pte z i. i. doc.

Autore interrogate et reo nōdente debz fie-
ri litis contestō nō. de do. et contu. prout in
glo. proinde nō. m. c. j. de lit. contes.

Lis nō dicitur pendere qñ do est decisa p̄ se
te iudiciū q̄ transiuit in rē iudicatā glo. in ver.
post q̄z cle. ij. vt lit. pē. glo. in cle. j. in v. fina-
lē de seq̄. pos. secus si nō trāsuiuit in res iudi-
catas q̄z etiā p̄ talez sniā d̄z lis pēdē vt patet
in c. tenor in fi. de re iur. et ibi Jo. an. sup̄ glo.
et p̄cedit h̄ etiā siue causa sit extincta siue nō
do. An. in c. prudētiā de offi. dele. super glo.

An lite pendente m̄ritus aliq̄ cāu p̄uef̄ pos-
sessiōe cōiugl̄ vide Jo. an. in c. licz d̄ se. ex. li. vj.

Respōsio ad generalē casū deducta i libel-
lo iudicat lit. contestatiōez validā quo ad p̄-
bationes vt p̄sint in a lio iudicio inchoata ex

speciali causa inclusa in generali glo. in c. ab-
bate de re. iudi. li. vj.

Lis contestat̄ per v̄bū nō credo tex. de res-
sti. spo. cum ad sedē nō. de libel. obla. c. j. Bal-
x. colla. si de feu. fue. contro. inter do. et ag. c.
primo.

Litis contestatō in sumariis induc̄t per re-
sponsionem vide cle. fi. de ver. sig. Idem quāz
do caūa agat̄ corā p̄ncipe C. de testa. l. oīuz In-
no. in c. cū remissent de insti. et c. cū dilecta d̄
osir. vt. vel inuti. vbi dicit q̄ omē v̄bū pla-
tū a p̄tibz corā p̄ncipe hēt v̄ lit. contestationis

Litis contestatō facit etiā qd̄ est mix-
actorez malefidei possessorez glo. fi. de testi.
significauerūt glo. xvj. q. ij. c. j. vid̄ Inn. in c.
de consultationibz iure patro.

Actus contradictionis etiā post sēntentiāz
competentie iudicis nō habz v̄m lit. contes.
tex. et ibi doc. in c. ex pte decani de rescriptis.

Per litis contestationē quasi d̄bitur in iudiciō
vt. l. ij. Gidem scribit. ff. de pecul. glo. et Bart.
in l. ij. G sed si vnus. ff. de preto. stipu.

Quare per litis contest. non efficit̄ iudex
dominus litis sicut efficit̄ procur. vide doc. d̄
app. cum causam.

Per rationez ad ius et nō ad effectū induci-
tur lit̄ contest. Hosti. de renū. remiens dixi sup̄

In litis contestatione requirit̄ p̄sentia iu-
dicis tex. de offi. dele. sup̄ questionū. G j.

Litis contestatio induc̄t etiā si reus nō pe-
tita dilatiōe r̄ndet de excep. cū venerabilis in

Licet iudex p̄nūciat litez haberi glo. in
p̄ contestata et act⁹ gesti nō sint abiles ad li-
tis contest. nō induc̄t lit. contest. tex. de ap. cū cāz

An exceptio prescriptionis impedit lit. cō-
tes. vide Bar. in l. fi. ff. pro socio.

Vbi in eodem libello plura petūt̄ sufficit
pro oībz vnica lit. contes. tex. de offi. dele. cū
oli in contra. vide tex. de rescriptis ex parte.

An per cōfessionē iudicet̄ lit. contest. glo. et
doc. de elec. dudū. ij. Paulus in cle. sepe de. v.
sig. tex. in c. cum teneamur de appe.

Vbi plura petūt̄ in vno libello possz super
vno tantū fieri lit. contest. nec p̄pterea viciat̄ pro-
cessus s̄b tali t̄ lit. contesta. non includūtur
alia narrata in libello. glo. in. q. iij. c. j.

Licet detur copia libelli reo et iudex p̄ci-
piat vt ipse respondeat si ipse non vult respō-
dere sed recedit a iudicio non induc̄t litis cō-
tes. tex. in c. j. vt lit. nō contes. domi. an. in c.
pe. de iura. calum.

An si det̄ libellus et petiit̄ vt lis contestet̄
reus recedit sed postea compulsus respondet
actor e tamen tunc nihil dicente vel etiā absē-
te induc̄t lit. conte. vide dominici in c. ij. de li-
tis contes. li. vj.

Litis contestacio facta in possessorio non
facit quem male fidei possessorem in iudicio

proprietatis postea declarando glo. de testi. sig
nificauerut Bar. in l. fiscus. ff. de iure fis.

¶ Exceptio pemptoria excludens fudit pte
azedi ex incapacitate rei petite vel actiois ipe
dit lit. contest. Bar. in l. vir bonus. ff. iudi. sol.

¶ An lit. otest. possit fieri altera pte absente
vide Bar. in l. is qui reus. ff. de pub. iud. glo. i

¶ Si reus e pns / c. prout de do. et contu.
nec vult lit. otestari p pcedi d eu ac si fuisset
abses Bar. in l. no defendere de re iudi.

¶ An litis otestatio facit que esse i mora Ba.
in l. no p videri. ff. de re. iur.

¶ An dubitas de iure suo copellat litē otestari
Bar. x. colla. si de seu. val ab aliq mpe. fuit.

¶ An in ca m qstiois pcedi possz ad diffinitu
ua lite no otest. alias m stigatoe pnte vid Jn.
no. de testi. cu olim de accu. q lit de re iud. cu
elec. et i cie. j. d of. or. et Jnn. de pcur. in nra.

¶ Juramentu pstitū p testē lite no otest. su
per principali no valet glo. in c. de testi.

¶ In notorijs pcedi p lite no otest. Hosti.
¶ An in criali / i. c. cu olim de re iudi.

¶ Possit pcedi ad sniaz lite n ote. gl. iij. q. ix. in
suma et ibi vide caus in qbz pcedit lit. n ote.

¶ Valz sēntia ex variatioe facta corā pncis
pe lite no otest. Jnn. in c. cu venissent de res
sti. in inte. in glo. j. in cōtrariū facit tex. in c.

¶ Quando itē dat / corā de resti. in inte.
remediū canonis remtegnēde reqrit lit. con
test. Archi. iij. q. j. remitte gnda vbi vide.

¶ An in ca nullitatis p pcedi lit. no otest.
vide do. Anto. in c. p tuas de appe. Spe. ti. de
sen. i iura ppositiōis vñ. si causa de nouo

¶ In iudicijs que reqrit pabula ad alia iudi
cia no ē nēria lit. otest. do. de ro. de usiōe. ecc.

¶ An in ca restitutiōis in integz / iij.
possit procedi ad sēntiā lit. no otest. Spe.
ti. de resti. in integz. S quis aut in fi.

¶ An in possessorio recuperande requirat lit.
oest. doc. in c. o sultatiōibz de offi. del. Archi.
di. iij. q. j. c. remtegnēda in glo. no. in de. ij. vt
lit. pē. Ba. in l. nālī. S. nihil cōe. ff. d acq. pos
et in l. j. S. annū. ff. de iu. actuqz priua.

¶ Res litigiosa possz alienari sū vicio litigiosi
Archi. xj. q. j. qz res Spe. t de app. S. nouissi

¶ Alienatio facta de re litigi / me vñ. rez.
osa est nulla. x. q. j. qz res sepe de restitutiō
ne spo. fallit in casibz qz no. glo. in d. c. qz res
et Jnn. in c. ecclesia sacte Marie vt lite pen.

¶ An iura incorpalia pnt dici litigiosa vt ali
enari pnt p litē motā Spe. in. d. S. nouissi ie

¶ Si ouentus q possidz noie aliēo / v. viij.
no denūciat d io no hēf lis pro qsi cōtestata
vt. litem remiūt. S. peti tam. ff. de peti. here. vi
de vt lit. no conte. quomiā. S. quod si.

¶ An lite pendente sup iur conferendi possit
existens quasi in possessione conferre bene /
ficiū vacās vide Jo. an. in c. vt nram de app.

¶ An remediū l' e pendencie habeat lo. i m
alienatione iurū incorpabiliū Jnn. in c. cu.
m de osti. et in c. ex parte de arbi.

¶ An lite pendēte sup actioe psonali cōpetēti
pro re si alienet res interim p peti retractatō
Jnn. qz no de excep. c. dilecta.

¶ An lite pendente possit fieri dispēsatio do
cto. de resti. in inte. c. ij. Jo. and. de rescriptis
sup rubrica li. vj.

¶ Litis pendētia non extenditur ad terciū
cal. in c. cupientes in gl. magna de elec. li. vj.

¶ Quid sit litigū dic qñ vnus alterius vñ
otradicit quod quādo liceat vel no vide sanc.
Tho. secunda secunde. q. xxi. vbi etiā tctat
an plus peccat litigiosus qz adulator.

¶ An pendēte lite sup mī mōio etiaz post qz
vir fuit i possessioe agnoscedi vxorē deat sibi
fieri inhibitiō ne eā agnoscat tex. est q sic se
cūdū do. Anto. in c. j. vt lit. pen. Jn dñū facit

¶ An et qñ procedat d platu / qd dixi s.
vel tutore ad pumiendū eos tanqz dilapidan
tes possit pcedi lite no otest. ad testiū recep
tionē vel ad diffinituā vide glo. iij. q. ij. quia

¶ glo. iij. q. vj. in sūma caus vide m. c. veritatis
de do. et cōtu. melius m. l. ij. C. vbi de cri. agi
oportet ptes pnt cedere liti sine licentia iudis

¶ cis de pactis cū pridem no. de do. et c. tu. finē
¶ Ille debz laudari qui execrat lites ff. de ali.
iudi. mu. cā fa. l. lites. ff. de inoffi. testa. l. j.

¶ Post lit. otestationem omnis posse. fit ma
le fidei quo ad fruct. C. de rei ven. l. certū. C.
de fruc. et lit. expen. l. ij.

¶ An repētia lit. otestatō p iudicē vide de ex
cep. cū rene. et ibi n. adde add qd litē otestas
in otinēti stati oblatō libello tanqz d iur suo o

¶ fisis sibi p iudicat no. xxi. q. iij. vñ in glo.
¶ An redemptor litem et otinuis liti pō p
esse testis dic qz no neqz p esse accusator e. o
allego casum vñcū quem no legi alibi. iij. q.

¶ v. suspectus vide in l. j. C. de his que pe. no.
et quod ibi notat Bald.

¶ Quid sit litis ex ordiū no. de offi. dele. sup
qstionū in glo. litis exordiū de v. sig. c. ex pte.

¶ Lite pendente sup proprietate alicuius tur
licituz est possessori illo iure vt vt lit. pen. lau
dabilem facit quod dixi. s.

¶ Lite pendente inter confirmatores ex vna
et electum vel eligentes ex altera non impe
ditur superior quin possit alteri de illo bñf cō

¶ prouidere secundum Jnn. de elec. dudū de
osti. cū m. vt lit. pen. ecclesia.

¶ Lite pendente sup crimine no impedit q
minus suprior possit dispensare cū accusato
secundū Jnn. de elec. dudū aliqui dicūt esse

¶ casū de iudi. c. at si clerici.

¶ Quid aut operetur tunc talis dispensatio
ē dubiuz no. Bar. in l. j. ff. de pen. et l. p st o
ctuz. ff. de dona. Jo. an. et do. An. in c. j. de ob.

ad ratio. add qd dixi s. b. dictioe dispensatio
 ¶ Litis pendente impedit impetitione privilegii etiam
 si impetns lite ignoret pendere ut lit. pen. c. finali
 ¶ Litis pendente non prohibetur pars acquirere
 ius ab alio qz a superiore super re de qua agit de
 re. iudi. abbate li. vj. ut lit. pen. c. fi.
 ¶ Litis non otes. non pnt produci testes ubi agit
 de statu eccie vel possessio recuperanda pba.
 cu bone ut lit. non otes. qm a. iij. q. ix. in suma.
 ¶ Litis otestatio est fundamētum iudicii p petis
 tionem in iure positā et congruaz rñsione secutā
 aio otestadi lit. secundū Hosti. de lit. cot. c. vno
 ¶ Litis dictis pendere q ad impediendū impetitione
 privilegii eo ipso q causa est derelicta de pri
 uil. dudū de test. cam ut lit. pen. c. ij. et fi.
 ¶ Litis pendente super cā suspitionis contra unū
 ex delegatis an possit collega non recusatus p
 cedere in principali vide de off. dele. cū super
 ¶ Qualis cognitio requiratur super reuocatione
 renouatoz lite pendente vide q no. Jo. an. de
 consti. cum m. super ver. innouata
 ¶ Litis exercez q cāz inchoat ar. de execu. tuto.
 l. ius et ff. re. ra. ha. l. aplius q no. Archi.
 de rescript. c. statutū. Cū vō ff. si cer. peta. l.
 qdā extimauerit. ff. de no. o. nūc. l. j. C. et p. ff.
 de aq. plu. ar. l. ij. in pn. de do. et otu. finē et ibi
 ¶ An liti pendente accusatus possit cor.
 p moueri credo dixisse sub dictioe accusatio
 adde. ff. de libe. cā. l. q de libtate. ff. de re. mili.
 l. qui cū vno C. reus de accu. oipotēs ubi dicit
 Inno. q possit eligi s non confirmari de h. lxxj.
 di. tantis daniel et ibi vide q no. Archi.
 ¶ Que post lit. otestationē otigūt maxime
 spectat ad officiū iudicis ut l. ediles. C. itē sciē
 dū. ff. de edic. edi. ff. de aq. plu. ar. l. si sciūs. C.
 ¶ Lites sūt restringēde de rescrip. officii
 non nulli et ibi vide q no. Archi.
 ¶ An protestatio q no facio talē actū aio lit.
 contestadi impediatur lit. otestationē vide n. in
 l. j. C. de lit. conte. et in. c. j. et ij. eo. ti. archi.
 xxvij. di. c. j. Sz an iudex possit talē ptestati
 onē reijce et cōpellē pte ad otestadū vel ha
 bēdū p otestata ar. qd sic. ff. loca. l. cū i plures
 C. locator fac. ff. de v. obli. mē stipulatē. C. j.
 de quo in. l. i. C. post edictū ff. de ven. ispi. vid
 Inno. in. c. dudū. ij. de elec. archi. de ofes. c. j. li. vj
 ¶ Litis mota non impedit executionē sntie a
 qua non est appellatum de offi. dele. cum in iu
 re secundum Inno.
 ¶ An o ecclesia vacante recipiāt testes valitu
 dimarij lite non otestata nō. ne se. vacan. c. fi.
 ¶ In quo dñt lis caua z controuersia dixi a
 liquid sup adde nō. ff. de test. l. j. in glo. Bart.
 ff. rem. ra. ha. l. aplius de ver. sig. for. i glo.
 ¶ An se offerens sponte liti sit dammand⁹ n.
 ff. de rei vendi. l. is qui se in glosa.
 ¶ Quando quis psumat mouisse litem in iu
 ste nō. c. j. C. de epis et cle. aut. generaliter.

¶ An a lite liceat recedere ipue nō. de collu. de
 ¶ Qualitē p lis inciose p. te. c. i. in glo.
 trahi Spe. in ti. de excep. C. iusto v. Itē nō.
 ¶ Exceptio lite pendente debz secundū vber.
 allegari et opponi ut opetur effectū secundū
 Inno. in. c. cum m. ad fi. de consti.
 ¶ An sctens copiam pbationū pti admittat
 lite nō. Cy. C. de postulā. l. prouidendū in fi.
 ¶ Que dicat lis breuis vel vilis nō. C. de se.
 ex pe. reci. aut nisi breuiorez.
 ¶ An lis possit sumere initium a pcuratoe ut
 pma citatio fieri possit no. Ja. de are. ff. de ali.
 et ciba. le. l. solent nō. de dol. et contu. casum.
 ¶ An et qm implorat officiū iudicis requirat
 lit. otestatio nō. in. l. vbi. C. j. ff. de eden. in gl.
 et ff. de postulan. l. j. C. de qua. ff. de imno. l. pa
 pimanus in gl. fi. vbi vide Ci. in C. si ut se ab
 herdi. ablt. au. si oēs i fi. n. de of. iu. c. fi. li. vj
 ¶ An liti otestatio requiratur in actioe in fa
 ctū ex smā nō. ff. de peti. here. l. itē remiūt. C.
 ¶ In qbus cāis sit necessaria idem recte
 lit. otestatio. nō. Ba. in. l. iij. C. hant iudiciū ff.
 de dam. infec. nō. in cle. dispēdiosa de iudi.
 in cle. sepe de v. sig. de ap. itpōita i gl. pe. spe.
 r. de lit. ote. Spe. ver. m. qbz spe. ti. de iurisdic.
 oim iudiciū. C. fi. Spe. ti. de teste. C. ij. in fi.
 ¶ Qm fiat liti contestatio dixi sparsim add
 q no. Cy. C. de lit. conte. l. vnica de do. et con
 tu. put in glo. in au. de exhi. re. C. si vero in
 glo. liti de lit. conte. c. j. et ij. li. vj.
 ¶ An liti contestatio possit fieri die feriato
 C. de feriis. l. j. i glo. spe. ti. de lit. conte. C. pe.
 ¶ Super quo fiat liti conte. in prin.
 statio si stipulatio penalis incipit a pcedenti
 conuentioe nuda vel restita nō. C. de o et cō
 mit. stipul. l. nuda vbi Cy. in. j. et ij. qstione
 ¶ Litis otestatio requirit licet cā debeat infra
 certū breue tps finiri de offi. del. c. de causis
 ¶ Vbi nō possit sbuēire per primū nec per
 secundum deuēit ad diffinituā lit. nō otes.
 ut hētur in aut si omnes C. si ut se ab here. ab
 sti. Idem vbi tractatur de causa mrimomali
 et timef de fornicatione qui fi. sin. le. per re
 nerabilem in glo. spe. ti. de testa. C. nūc tracte
 mus in fi. qui allegat dictā glo. tu adde qd
 dicit Bal. in dicto aut. si omnes
 ¶ An lit. conte. p renūciari per consensū pti
 urn nō. de offi. dele. de causis spe. ti. de lit. con
 te. C. j. v. sed nūqd et ibi no. Jo. an. in glo. i cle.
 sepe de v. sig. adde Bar. in. l. quoties in fine d
 priuile. scola. li. xij.
 ¶ Litis contestatio est de substantia iudicii
 notatur de elec. dudū. ij. in glo.
 ¶ An per solā oppōez exceptionis fiat lit. con
 testatio nō. C. de lit. conte. l. j. in gl. fi. ibi Ci.
 in. ij. q. Spe. ti. de lit. otest. C. nunc dicamus
 versi. sed nunquid per exceptionē d lit. conte.
 c. j. et ij. li. vj. nō. de ordi. cog. dilectus i glo.

¶ Si reus nolit litē otestari q̄lit succurratur
actori Bar. ff. de execu. tuto. l. scire oportet. §
scriptū Cy. in. l. j. C. de lit. cōtest. in. viij. q.
Spe. ti. de lit. otest. § nūc dicamus v̄si. quod
si peto vbi Jo. an.

¶ An viciū litigiosi remaneat pempta instā
tia no. C. de iudi. l. pperandū. § et siquidēz in
glo. iudici et ibi Cy. in. iij. oppositiōe adde
Bal. in. l. ij. C. de fruc. et lit. expen. Bar. in. l. cū
lite mortua. ff. iudi. sol.

¶ Quando res efficiat litigiosa dixi sparsim. §
adde Cy. C. de petitiōe here. l. ij. in prin. no.
in autē. litigiosa et ibi Cy. C. de litig. Bart. in
l. j. ff. de litig. et. l. quāqz. § j. ff. de aqua plu. ar.
vt lit. pen. ecclesia in glo. de testi. cām qz. ij.
i gl. pe. § ofir. vti. v̄si iuti. c. j. i gl. Jim. de osti.
cū. m. add. Cy. et Bā. i. l. j. C. coi. diu. et ibi vi
de gl. ā viciū litigiosi iped. at pignō obligatōz

¶ Si res vedaſ scienti et stipulet de euictiōe
an possit agē de euictiōe no. Cy. in. l. fi. C. de

¶ An viciū litigiosi afficiat rem litig.
no ff. de litig. l. j. in glo. poterant.

¶ Rez litigiosa nō p̄t aliēator reuōre no. In
no. de dona. mē dilectos sup glo. questionem

¶ Que sit pena litigiosi oētus no. vt lit. pen.
eccia in glo. pen. Spe. ti. de cessio actio. § j.

¶ Quilibz p̄sumit hēre v̄si aut fit cessio.
cām iustā nō in. l. eū quē temere. ff. de iudi. C.
eo. l. pperandū. § sin aut alterutra.

¶ An si agat psonali actiōe circa rē dicaſ lis
tigiosa glo. in. l. quāqz. ff. de aq. plu. ar. p quam
dicit ibi Quil. q̄ si est qō sup delicto ex quo
bona publicant res nō est litigiosa ad qd vide
Bar. in. l. post contractū. ff. de dona.

¶ Sola denūtiatio nō facit rez litigiosa. ff. de
litigio. l. j. et quod ibi no.

¶ Titulus litigiosus nō habz locū nisi sit lis
de dñio vel quasi ff. de alie. iudi. mu. cā fac. l.
ex hoc edicto. § j. in glo.

¶ Priuilegiuz pendēte lite p̄rio motu oēs
sum valet ad lit. p̄iudiciū idē si de lite nō facz
at mentionē no. ff. si quis cau. l. si procur.

¶ Litigiosa nō sūt bona liz aliquis sit accusa
tus vel inq̄situs de delicto ex q̄ remiūt bōa p̄b
licanda vide Bā. in. l. nō solū. ff. de i mte. resti.
plene in. l. post oētū ff. de donati.

¶ An res litigiosa possit pignori obligat dic
q̄ nō. l. si fili. § si. ff. q̄ res pignori obli. pos.

¶ Lis mota coram arbitro nō dicit. §
inducit viciū litigiosi qz quod nō p̄t inducere
sētentiā nō potset processus inducere. ff. de cō
di. inde. l. iul. facit de testa. raynaldus. ff. de ar
bit. l. pe. in fi. et adde quod no. Inno. de arbit.
ex pte in glo. magna.

¶ Quo ad cōmodū porrigentis libellū statiz
habetur pro otestata eo q̄ libelluz porrexit
et p̄c̄it r̄nderi Cy. in. l. j. C. de aliē. iu. mu. cā
fac. allegat. l. j. § p̄terea. ff. de iti. actuz p̄ua.

¶ In causa liberali procedit ad sētentiā lit. si
contest ff. de libe. cā. l. diu.

¶ Aliud est oterahere hermodiciū aliud litē
otestari dicit ter. in. l. pperandū. § et si quidē
C. de iud. dic vt in aūt. q̄ semel C. q̄mō a q̄n
iudex nā inducit lit. otest. per responsionem
ad narrata Cy. in. l. j. C. de lit. otest. inducit
pro casu. l. si reus. ff. de procur. Bar. ibi contra

¶ Ad lit. contestatio / aliquid dixi sup.
nē requirunt v̄ba ideo nutu r̄ndēs non videt
litem contestari Cy. in. l. j. C. de lit. otest.

¶ Contē nolētē otestari litē glo. p̄mit bonuz
remediū in aūt. q̄ semel C. q̄mō et q̄n iudex

¶ Eo ip̄o q̄ quis introgat an possideat et r̄n
dit se nō possidere fit lit. cōtestatio et sic vide
tur q̄ per r̄nsionem lis otestat glo. in autē.
de triē. et se. § illud q̄ in glo. magna col. iij.

¶ Iudex in contumaciā partis nō possit hēre
litē pro otestata Ja. de ar. in. l. i. ff. si quis ius
dicens. nō obtemp.

¶ Vbi est cū quo fiat lit. otest. procedit ad
sētentiā lite nō otestata Ja. de ar. in. l. j. § si q̄s
ius dicens. non obtem. ma. bu. in. l. ab hosti.

¶ Sed quod simpliciter ff. ex qui. cau. ma. et sic i
telligit autē. si omnes C. si vt se ab her. absti.

¶ Litis otestatio fit per v̄bū dubito. ff. de pe
ti. here. l. si debitor vbi ter. et glo.

¶ Litis otestatio in p̄ma instantia inducit p̄
sumptionem male fidei in alia de nouo i cho
ata si fiat ex eadē causa secus si ex alia Bar. in
l. fisci. ff. de iure fisci.

¶ Primū decretū habz vim litis otestationis
vide in. l. inde neratius. § hāc actionē. ff. ad. l.
acquil.

¶ Vbi iudex procedit ex officio pte existēte
otumace p̄t procedere lit. nō otest. no. Jim.
in. c. cū sp̄ali in glo. procedit in fi. de app.

¶ Per r̄nsionem aduōti inducitur litis otesta
tiosi per vnū diem quis acquieuit r̄nsioni In
no. in. c. cū cām de ap.

¶ Appellatione litis oprehendit civilis tātū
glo. in aut. hita. C. ne fi. propa.

¶ Lis dicit sub fortuna. l. j. C. q̄n imp. inē pu.
et vidi.

¶ Differentiā inter litem et questionē vide i
aūt. de here. ab intes. § illud.

Littera. An littera credētie obligat scri
bētes Bar. in. l. lutiug. ff. de fideius. do. Anto.
in. c. fraternitatis de cle. non res.

¶ Carēs l̄ris sui ep̄i nō p̄t ab alio ordinari vi
de p totū ti. de cle. pegri. lxxj. di. nullum.

¶ Sū l̄ris omēda titijs p̄prij ep̄i nulli ext̄ne
sac̄dos p̄t celebrare. lxxj. di. ext̄neo et. c. hōtam

¶ Ecclesia romana que accepit legatos ad se
rements danda est eis fides sine litteris. res
vij. di. nobilissimus.

¶ Nullus clericus vltra montanus est ordi
nandus hic sine l̄ris. v. ep̄ox. xcvij. di. nulli

et. et transmarinos. ¶ Litteras dimissorias episcopus dare non potest nisi rogatus. lxxij. di. episcopus. ¶ An credat lris et sigillis Bar. in l. si procura-
tor. ff. de procur. Cy. et Bal. in l. si a p caluā C. de epis et cle. Spe. ti. de pba. ¶ Videndum Bar. in l. j. ff. que testa. aperi. x. l. si publicanus. ¶ j. ff. de pbl. l. ad testamētū. ¶ Signatas. ff. de testa. Inno. in c. ij. de fi. instru. de spō. ad audiaz Bar. in l. j. ff. de albo. scribe. et in l. mo-
numetoy. C. de religio. et sup. fu. vbi glo. et c. cū cāz de pba. in glo. et in cle. j. de procur. i glo. ff. rem ra. ha. l. ne satisfactio C. de re. ali. nō alie. l. ij. et e. conclusio qd lre pbat ad pūditū um scribētis et nō ad eius cōmodū C. d. pba. l. instrumēta et l. rōes nō. in c. p. cessionez de pba. et in cle. j. de pba. vbi do. Cā. in j. q. adde Inno. in c. j. et ij. de fi. instru. vbi etiā tes-
tat qd de lris dat ab aliq cū sigillo suo an illd qd postea scribit i ea faciat fidē et preiudicat ¶ Quid de illis lris q vōnt cedule vel breuia seu apodisse an pbat vide doc. i. c. j. d. fi. instru. ¶ An littera cambi. presupponat stipulatōz interuenisse glo. in l. j. C. de cōtra. a consti. ¶ An ex lris cōmendatiōis in quibz aliquis comendatur scribens teneat bona glo. xix. q. ij. due sūt que distinguūt inter cōmendatiōē generalē et spēalē bñ facit. ff. de d. emp. l. ea q ¶ An credat lris etiā nō sigillat. doc. q sic. in ¶ Littera missa vacante cle. j. de procur. sede videtur potius missa ecclesie quāz persōe Innocētius et Hosti. in c. eam te de rescriptis ¶ Littera ipetrata contra vicariū non artat ¶ Littera sepiscopū Inno. in d. c. ea te. noua scripta in carta rasa vetusta iducit pūp-
tionē d. instrū nō repulsionē Inno. in c. cū Jo ¶ Que sūt lre mo. annes de fi. instru. mitorie q executorie et qd opent vide Inno. i c. cū dilectus de pbe. gl. plene i. c. remies de re ¶ Littera iudicis sine testibz facit nūc. fidez dicit abb. in c. cū a nob de testi. vbi etiāz dicit qd duo testes derogāt lris sigillatis rō. qz vñca vox nō est plena probatio h. presūpta ¶ Sigillum vero nō est vox plena sed presūpta vnde rex detrahīt et derogat presūpto ¶ An littera missua in qua nō est nomē mit-
tentis vel dignitatis sue valeat vide Bart. in ¶ Litteris Rbrica pme stitutōis. ff. officialis afferentis se aliqd facē mādato supi-
oy nō credit nisi lre illius supior inferant vel exhibeāt tex. in l. j. C. de supermd. li. x. adde n. in c. cū mē de offi. del. vbi tex. et glo. ¶ Scribēs litteras sō noīe capituli ipso igno-
rāte pūit tāqz falsari d. testi. cū lris i glo. fi. ¶ Litteris clausis nō credit in iudicio nō. de ¶ Re puate faciūt fi. pūil. patentibus. de d. producentē nō. in cle. j. de procur. in gl. ¶ Per lras ordiarij pbat qd excoicat d. pro ¶ Re ipetrata sūt ba. post cessionem.

tantū impetrantis ante pūtationē sed post p-
setationem sunt communes secundū Inno. et Hosti. in c. ex. cā cū questione de resti. spo. ¶ Que dīa sit mter lras de rato et pcurato-
riū nō. de reli. do. c. pe. in glo. dicam infra sō-
dictione procurator et ratihabitio.

¶ Re si sint rase in narratione facta nō prop-
ter hoc viciantur de fi. instru. c. j. in glosa.

¶ Lris penitentiariorū creditur in cle. sicut
de senten. ex. super rer. penitentiariorum.

¶ Lras cōmendatiōis ad ordies nulli dāt n-
eps originis et domicilij et bñficij inferiores
vō nō nisi sint pūlegiati de tēp. cōdi. cū nulla
li. vj. doc. no. in c. j. de cle. peregr. de off. archi.

¶ An littere cedāt cartis significasti.
vel ecōtra nō. ff. de rei vendi. l. in re. ¶ Sed et id
in glo. sed necesse. ff. de acqui. re. do. l. qua ra-
tione. ¶ Littera in glo. si bona fide et ibi Bar.
et plene vide Jo. an. in addi. Specu. ti. de ins-
tru. edi. ¶ Nunc dicendum in addi. magna.

¶ An littere obligēt aliqz ex alia cā qz ex cā
mutui nō. C. si cer. pe. l. exceptio in fine.

¶ An litteraz obligatio possit nouari ante bi-
enniū. l. pe. in fi. C. de non nume. pecu.

¶ Si in lris mādamus talī q faciat quicqd
vult an virtute talium lrarum obliget domi-
nū scribētē vide Bal. in l. dominos. C. q. cū
eo facit quod not. Bar. in l. lutiū. ff. de fideiuf.
ter. est singularis in l. j. ¶ j. ff. ne vis fiat a ibi
Bal. et in l. phibē. ¶ plane. ff. qd vi aut clam.

¶ Si in littera est nomen mittentis licet nō
sit subscriptio valet C. de testa. l. cum antiqui-
tas in fine.

¶ Si littera habet nomen propriū sed nō
solita cognomina si factum est arduum et ta-
lis mutatio infringit stilum consuetum scri-
bentis non valet littera in l. fi. C. de here. in-
sti.

¶ Littera debet habere cognomen vbi nomē
est equiuocum plurimū secus si est singulare
vt gallo presis glo. est in l. hac consultissima
C. de testa. et l. ad r. cognoscēdos. C. de inges-
nuis et ma. Bart. in prin. constitu. ff.

¶ Litteris officialium referentium se inquis-
fuisse creditur. ff. de offic. presi. l. diuus. ff. de
pub. l. si publicanus. ¶ j. in auten. vt nulli ius-
di. ¶ Si vero quis comprehensorum colla. ix.

¶ Si per litteram falsam quis est damni-
fatus que actio competit vide. ff. de falsis. l.
qui nomine.

¶ Quotiens videtur iudici aliquā litteraz in-
rimē pape posse redargui de falso illi non de-
bet dare fidem et presentans debet detineri et
custodiri diligenter vt in c. ij. de ca. fal. d. quo
nō. in c. pastoralis de offi. dele. adde nō. in c. ij.
de rescrip.

¶ Littera mercatorum facit plenam fidem
duobus concurrentibus q materia paciatur

et q loquatur dispositiue ff de oſti. pecu. l. lu-
tius ſecus ſi enunciatue qz n̄ probat. ff de de-
poſi. l. publi. § ſi. et ideo in l. luti. ff de iſti-
to. nō obligat iſtitor qz nihil promiſit h̄ ſo-
lū oſſus eſt et iſte eſt ver⁹ intellect⁹ illius. l.

¶ 2re iſte dabit ſi tali plenā fidē. zc. ſb intel-
ligūt debito mō. zc. ſecūdū Bal. in l. j. C. de
oſti. pecu. vbi etiā tctat de liberis mercator.

¶ Aperiens litteras alteri miſſam aduerſario
oſtendēs tenet crimē falſi ſi ipe tātū vidit puni-
t crimine ſtellionatus Bar. in l. qui teſtamētū
ff ad l. corneliā de fal.

¶ 2re alicuius cū negant dēt probari vt. l.
ſi pcuratorē ff de procur. de q̄ vide ibi Ang.
et Cy. in l. ſi q̄ per calūniā C. de epiſ. et cleri.

¶ 2^{ris} officialiū debz ſtari in hiſ que ipe of-
ficialis p̄t diſponere ſuo arbitrio z dēt credi
C. de epi. et cle. l. ſi quis in h̄ genus ſecus i eo
quod nō p̄t per eū diſponi vel vbi requiritur
cāe cognitio vt i. l. me nimerint C. vnde vi. l. ſi.
C. ſi per vim vel per alio mō facit ad p̄dicta. l.
prohibitiū C. de iure ſiſci li. x. Cy. et Bal. in d.
l. ſi qua per calūniā.

¶ Quis videt acceptare litteras et cōſentire
hiſ que in lris cōtinentur niſi proteſtetur in o-
tra. vt. l. filius ff ad macedo. et de iſtis lris an
faciāt fidē Jnno. de proba. poſt ceſſionē glo.
l. pacta nouiſſima C. de pac. plene Bā. in l. lu-
tius. ff de fideiuf. et m. l. que dotis. ff. ſo. ma.

¶ Falſans lras iudicis priuari debet ſuper eo
quo litigabat ex hac tamē falſitate nō q̄ritur
ius parti aduerſe niſi plene probz intentionē
ſuam caſus eſt in c. olim de reſcriptis.

¶ Recipiens lras nō tenet nuncio reſpōdere
ita dicit Bal. C. de confeſ. ſup. Rbrica.

¶ Littera ſimilis preſumitur facta manu p-
pria diſſimilis vero manu alterius Bald. in l.
doli exceptio C. diuerſum ff de noua glo. in
l. iij. § de edic. di. adri. tol.

Litterati. An ita debēt recipi in canōis
coſ litterati ſicut nobiles no. in l. ſocietate ff.
pro ſocio in glo. adde quod habet in c. de mul-
ta de preben.

Littus. Littus proprie eſt maris ripa
fluminis ff de re. diui. l. riparū. ff. ne quid in
loco pub. l. littora.

¶ Littus eſt publicus quouſqz maximo flu-
ctu a mari preueniat. ff de ver. ſigni. l. littus.

¶ An littora ſint cōmunia vide ff de re. diui.
l. quedam in ſti. de re. diui. § j.

Liuellum. Quid ſit liuellum ſeu liuel-
lus vide Bar. in l. ſi finita § ſi de rectigalibus
ff de dā. infec. doc. de feu. c. ij. in autē. in gres-
ſi C. de ſacroſac. eccle.

¶ facta conceſſione ad liuellū pro ſe vel pro
ſuis filiis masculis et vna femina que poſtea

fuit in re certa inſtituta et masculus in vniū-
ſo an ad ſucceſſionē liuelli admittat femina
vna cū masculo vide Ang. in oſilio ſuo. lxxxv
vj. quod incipit ex forma et ibi vide quādo di-
catur p̄prie conceſſio a iure.

Locato. Locatio.

¶ An locator videat facere oduct crē procu-
ratorē in re ſuā Bar. in l. in provinciali. § ſi e-
ff de no. ope. nuntia.

¶ Quis deat locare fūdū an miſſus in poſſeſ-
ſionē vel dñs cōtē quē eſt facta miſſio Bā. in
l. pretor in prin. ff de bo. auto. iu. poſ.

¶ Locas aliquē fūdū ad pēſionē p̄cipiēdā in
pecunia ita qz fructus maneat penes colonū
nō tenet ad tributa niſi aliud heat cōſuetudo
Bar. in l. is quidez C. de āno. et tribu. li. x.

¶ Qñ locatio dicit facta ad nō modicū tps vi-
de Bar. in l. j. § qd aut. ff de ſi perficie.

¶ An locator vel oductor p̄diorū aut poſſeſ-
ſionū dicatur negociator vel mercator Bar. in
l. legatum. ff de le. iij.

¶ An locatio vel perceptio penſionis probet
poſſeſſionem vide Bar. in l. litibz C. de agri. a
cenſi. li. xj. vide de ſi. in ſtru. inter dilectos
vbi glo.

¶ Locator poſſz etiā durante locatiōe expel-
lere oductor ē in tribz caſibz qui no. in l. edē.
C. locati et in c. potuit de loca.

¶ An et quādo locans operas ſuas ad domū
fabricandam vel librum ſcribendū p̄t petere
mercedē ſuā vide Cy. in l. aduerſus C. loca.

¶ Qualiter confiendum ſit inſtrumentum
locationis quādo locatur pedagii vide Spe-
ti. de loca § j.

¶ Quando famulus locauit opas ſuas ad ſer-
uiendū dño nulla facta mentione de ſalario
an et quid petere poſſit Cy. in l. j. C. ad mace-
do. vide in ſimili in ſti. manda. § in ſumma.

¶ An locator horrei teneatur perditis mer-
bus que erant in horreo glo. et Bar. in l. dñs
horreorum. ff. loca.

¶ Aliquis locauit fundum ad dñm dñm fru-
ctuum conductor vult in diuiſione ante om-
nia deducere expenſas an p̄t no. Bar. in l. fru-
ctus. ff. ſo. ma.

¶ An canonicus p̄t locare fructus prebende
ſue vſqz ad tps vite no. Jnno. et Hoſti. ne p̄-
la. vi. ſuas. c. ſi. vbi videntur cludere qz nō ſine
licentia epiſcopi de quo vide ibi glo.

¶ An ſucceſſor indignitate teneat ſtare loca-
tioni facte per predeceſſorem glo. in c. ſi. ne p̄-
la. vi. ſuas no. doctores in l. emptori C. loca
Bar. in l. ſi filio § ſi vir in quinquennum. ff.
ſo. matr. glo. xij. q. ij. alienationes.

¶ An eccleſia poſſz locari quo ad redditus tē-
porales nota in capitulo primo et ſecundo ne
prela. vi. ſuas de reli. dñm. cum venerabilis.

Hosti. de eta. et qli. ideoy. et. c. cu sit vbi de h
¶ An locator qui iurauit no reuocare locati
onem vsq ad certu tps posset reuocare ante
si conductor no soluit pensionē Archidi. xij.
q. ij. alienationes bonus ter. in. l. quero. § in
ter locatorem et quod ibi nota. ff. loca.

¶ An liber homo posset pro socio suo locare
opas suas vide. l. cum antiquitas C. de vsuf.

¶ In locatiōe n ad modicu tps tñsferet vtile
dñi i cōductore vide doc. in. c. j. de resti. i in
te. in glo. Insti. de loca. § h tales glo. fi. de re
li. do. ostitutus 2 aud. in cle. i. de re. ec. n ali.

¶ An ex locatiōe qd pbeť dñs glo. de fide in
stru. in dilectos de reli. do. cum venerabilis

¶ An locator pť petere rescindi locatiōe p
ter deceptionē in pco seu in qñtitate pensio
nis vide glo. in. l. si olei. C. loca. 2 aud. i. de
j. de re. eccle. n alienā. in venditiones.

¶ Quid sit locatio vide Insti. de loca.

¶ An locans vas corruptum in quo vinu acu
itur teneatur vide glo. de pe. di. ij. inter hec.

¶ An locator pcedat in fructibus alios credito
res conductoris pro debito suo vide 2 aud. i.
in cle. i. in fi. de rebus eccle. non alienan.

¶ An in locatiōe rez ciuitat debz fieri sbaſta
tio vide gl. i. l. ij. C. de re. re. ciui. et ibi Bā. li.

¶ Si locatur pdiu sine petitiōis de
terminatione intelligitur secundū qñtate fū
di Bar. in. l. dñi predioy C. de agri. a cēsi. li. xj.

¶ An generalis procurator constitutus ab a
liquo posset locare Bar. in. l. rectigalia. § nō
solum. ff. de publi.

¶ Officialis locans predia publica tenetur o
ductori de tempore expresso in locatiōe non
de tacito Bar. in. l. curatores. § predium. ff. de
adimis. re. ad ciui. perti.

¶ An locator recipiens equum vel aliam rez
deterioratam et nō contradicēs possit postea
petere deteriorationem glo. et Bā. in. l. qui si
bi. § qui stichum. ff. solu.

¶ An is qui ostituit procuratorem ad eri
gendū pensioē alicuius dom⁹ videat eū oſti
tuisse etiā ad locadū dictā domū dic q n tex.
est in. l. j. § igit ppositio ff. de exercito.

¶ Locatio sine pecunia esse non pť. ff. loca. l. ij.
ff. de prescrip. ver. l. naturalis qñq tñ dicitur
locatio sine pecunia sed in pprie. ff. loca. l. et h
distinctio in fi. C. eo. l. si olei. adde. ff. de con
di. indebi. l. si vrbana. ff. depo. l. j. § si quis ser
uuz in glo. nō. in prealle. l. naturalis. § ac cū
in glo. Insti. de loca. in glo.

¶ Locatio et conductio perimiscue ponūtur
ff. de actio. emp. l. veteres et. l. se. C. de vsuf.
l. si domina et in auten. de ec. ti. § si autē Spe.
ti. de loca. § post qz. v. porro circa finem adde
nō. ff. ad. l. rod. de iac. l. ij. in glo. C. loca. l. ij. in
glo. et ibi Cy. in prima oppo.

¶ Si res locata perit non tenetur conductō

soluere pensionem et si soluat repetit ff. loca
l. si vno. § Item cum quidam et ibi nō.

¶ Contra locantem rem ad se nō pertinentē
conductor bone fidei repetit pecuniaz et agit
ad interesse nō. de re. ec. nō ali. ad audientiaz
in glo. vide nō. de fi. instrumen. inter dilectos
in glo. a.

¶ Si locator operarum personaliu post cō
tractum exercet tenetur conductori restitu
ere precium secundum doc. de sen excommu.
si vero.

¶ An locatio facta vno nūmo valeat nō. ff. d
acquiren. pos. l. si quis autem et ibi Bar.

¶ An presumatur locatio vbi consanguine⁹
habitat vide Jo. an. in addi. Spe. ti. de loca.
§ post qz. ver. porro.

¶ An locatiōe facta ad certum tps finito il
lo restituatur possessio et ad quem tenet in
terim conductor tpe locatiōis decurso vid
Ang. in consilio suo. xij.

¶ An locatiō facta a plato sine cōsensu capituli
preiudicat successori et si tercius occupat bōa
locata a prelato monasterium vel ecclesia te
neatur consuluūt collegium paduanū. et inci
pit consiliū quia omne datum.

¶ Si locatiōe facta a prelato extimatio fru
ctuu postea crescit vel decrescit an pť remiri
cōtra vel pensio seu merces augeri vide Ang.
in consilio suo. cccxij. quod incipit crescit.

¶ Actio locati non datur vbi tale est factuz
quod locari non consueuit nō. ff. de prescrip.
ver. l. naturalis. § a cum do. in glo. prescriptis
verbis.

¶ An locator possit agere pro futura pensio
ne nō. ff. loca. l. si in lege. § si domus in glo. l.
quesitum. ff. de pig.

¶ An locator possit sua autoritate includere
res inuectas nō. C. de pig. actō. l. pe. m gl. fi.

¶ An locator possideat res muectas in predi
um in prealle. l. penulti. in glo. fi. Cy. in. l. cti
C. loca.

¶ Heres officialis mortuo officiali dēt hēre
totū salariū C. de aduo. diuer. iudi. l. post du
os et ibi vide quid de scriptore et de annuo le
gato per glo. et adde glo. et ibi Bart. in. l. j. §
diuus. ff. de va. et extraor. cog.

¶ Quando solui debeat salariū qd debet ad
uotis habet in. l. restituēdo C. de aduo. diuſo.
iudi. et ibi Bar. dixi sub dictione aduocatus.

¶ An doctor qui in legendo locat opas suas
si infirmet debeat habere salariū dixi sō dcōe
doctor sed dic vt plerius nōt. Qui. de suza i
preal. l. restituendo vide Bā. in. l. j. § diuus. ff.
de var. et extraor. cog.

¶ An quis in perpetuū potest locare operas
suas dixi aliquid. s. per. l. cum antiquitas C. d
vsuf. vbi per Bar. in. l. stipulatiōes nō diui
dūt. ff. de rer. ob. plerius per Cy. in. l. si heres.

qñ salazum aduocat
solui debent

doctor p supen luges

ad impet l y 18
epm vin

C. loca ubi per Bal. ¶ Si locatur usufructus in quinquenniū et interim res locata pereat non tenetur aducens quod scire debet ff. loca. l. si quis fundum §. i. et quod ibi no.

¶ Ubi quis ex officio publico ad aliquid tenetur licet aliquando recipere possit mercedem si se proprio obligat ad aliquid faciendum ibi non cadit contractus locati ut l. i. C. de usufr. et ibi Cy.

¶ An locanti opus debeant ministrari expense et si instrumēta rumpunt an per aductorem emendari debeant vide C. de testi. l. quoniam liberi per glo. que dicit quod expense ministrari debent sed instrumenta non debent emendari.

¶ Si locat equus ad vecturam expensas videtur debet facere aductor expensa vero in infirmitate equi curandi si est modica etiam pertinet ad aductorem si magna ad locatorem Bal. in l. diuorcio §. si ff. de ma. ubi ibi distinguit in familiari et in l. i. ff. de ma. et in l. i. ff. de impen. facit bene text. et quod ibi no. in l. in rebus §. possunt ff. de co. mo. vide no. in l. omnino de impen.

¶ An succida ouium vel vaccarum sit locatio vel societas no. docto ff. pro socio. l. i. ff. in rebus §. si so. l. quidam et quod no. in l. si pētri §. in bonis ff. de priuile. credi.

¶ An in possessione locata teneat colonus facere fossata vide in l. pedia §. item legatum ff. de fun. instruc. et ibi Bar.

¶ Qui adurit opus ad faciendum potest dici aductor licet eo respectu quod locat opus possit dici locator ff. de rer. obli. l. stipulatio ista §. si quis insulam vide bona glo. ad hoc in l. i. C. loca. Barto. pulchre et in generaliter loquitur ad hanc materiam in l. i. §. si quis seruum ff. de depo.

¶ Locator operam ad construendum edificium potest de mū finito opere petere precium glo. in l. i. C. loca. quod intellige rex. quoniam suo periculo condurit alias secus secundum Bar. ibi.

¶ Conductor prius non agit locati sed pro socio ut no. Bar. in l. eadem C. loca.

¶ Quando solui debeat pensio domus locatę vide plenam glo. in dicta l. eadem et ibi Bar. et Cy. in l. si seruus communis ff. de stipu. seruo. adde quod habet in l. i. §. i. ff. de salui. interdic.

¶ An locator possit expellere aductorem de domo locata si ibi tēz meretrices no. in d. l. eadem.

¶ Conductor potest rem aductam alteri locare ut habet in l. nemo C. loca. et ibi doc.

¶ Quando ratione sterilitatis locator debeat facere remissionem vide in l. si merces §. vis maior ff. loca. glo. et Cy. in l. licet C. eo. Bar. in l. cotem §. qui marinos ff. de publi. vide omnino Bar. in dicta l. licet qui dicit se nunquam alibi dixisse.

¶ Colonus in villa inquilinus in ciuitate ff. de acqui. pos. l. res pignoris.

¶ Mistus in possessione rei locatę tenetur stare colono glo. in l. emptorem C. loca.

¶ Quando dicatur locatio ad non modicum tempus die ad decennium secundum doc. in d. l. emptorem adde glo. in cle. j. de re. eccle. non aliena.

¶ Licet emptor non teneatur stare locacioni potest tamen colonus si bona sunt hypothecata in instrumēto locacionis illa retinere donec sibi satisfecerit de interesse ut no. Barto. in dicta l. emptorem.

¶ Contractus aductionis transit ad heredem C. loca. l. viam que tex. bene no. quod fui interrogatus in istis coloribus aducunt ad laborandum.

¶ An filii possunt petere ut stetur locacioni si parati sunt ad laborandum sicut antiqui eorum quod deciditur per illam l. viam et vide Barto. in l. si merces §. vis maior ff. loca.

¶ Si duo conducunt domum videntur inuicem habere societatem secundum Cy. in d. l. viam.

¶ Regulariter finito tempore locacionis non tenetur conductor stare in conductione fallit aliquando ut habet C. loca. l. inuitos.

¶ Si plures sunt conductores pro partibus non agit locator contra eos nisi pro parte non in solidum C. loca. l. si diuisa et ibi habes glo. quoniam videantur in solidum conduxisse vel pro partibus.

¶ Qui aducunt aliquem rehendum pro pecunia possunt dici locatores et aductores respectu operarum tex. et glo. in l. si hi C. loca. facit quod dixi supra.

¶ Locator ex contractu locacionis obligatur ad patientiam et sic ad factum.

¶ Et si non patitur ad interesse agit C. locati. l. si de fundo et ibi Cy. ff. eo. l. si in l. §. colonus.

¶ Stans ultra tempus in re sibi locata videtur tacite reconduxisse et omnia tacita per se non data accessorie videntur reobligata C. loca. l. legem et vide ibi glo. an ille tex. procedat in fundo urbano.

¶ Si locat fundus pro .x. corbis frumenti locatio est et locati agitur C. loca. l. si hi qui glo. tamen in l. excepto. eo. ti. dicit quod ubi pro pensione non datur quantitas pecunie sed grani non est locatio sed contractus innominatus adde quod habetur in l. si elei C. eo. ti.

¶ An conducens rem propriam perdat dominium vel possessionem vide Cy. in l. qui rem C. loca. plenius per glo. eo. ti. ad probationem de quo est casus in l. non solet secundum unum intellectum ff. eo.

¶ Conducens ab aliquo non per hoc videtur fateri locatorem dominum C. loca. l. ad probationem.

¶ Quod dicitur de tacita rei conductione habet locum in eadem persona non in diuersis unde si maritus condurit et vxor post tempus inhabitet non videtur reconducere.

Cy. in l. contractus. C. loca.

¶ Conductor ultra culpā tenetur de custodia
C. loca. l. in iudicio.

¶ Conductor non artat nec propria autoritate
potest reficere rem locatā ff. de damp. l. fecit
dampi. § j.

¶ Locator. i. conductor ff. de publi. l. licitatio

¶ An pfiat conductori habere § j.

hypothecariā ut nō possz expelli si nō soluat i
termio vide Bar. i. l. rectigalia. § j. ff. de publi.

¶ Servitus predialis locari nō pot. ff. loca. l.

locare ius vero psonale sic ff. de vsuf. l. arboribz

¶ Vsufuctuarius Bart. ff. de publi. l. cotē. §

qui maximos.

¶ Locatō certo respectu potest dici venditō
Bar. in palle. l. cotē. § qui maximos.

¶ Qualiter locatio et cōductio cognoscantur
ab empzione redditui vide glo. ff. de dona. l.

qui faciunt Bar. i. d. l. cotem. § qui maximos.

¶ Si promitto tibi pecuniā tu pmittis mihi
aliquid facere est locatio qz hinc inde surgit

obligatio secus si pmitto pecuniā si facis qz

tūc ē contractus innoiatu. ff. de dona. l. h. iure

¶ Valet cōductio rei mee etiā si possessionē
nō habeam sed pē a me vendicari ff. de acqui.

pos. l. si aliquā rem i dubio tñ videt cōductō

fieri rōe ppetatis. ff. de vsuca. l. ei a qz ibi nō.

¶ Locatio ad non modicū tempus dat vti
lem i rē glo. ff. de superfici. l. j. § quod ait allez

gat. l. j. ff. de lo. publi.

¶ Colonus i opere faciendo est vt procurator
non tamen ppe procur. ff. quod vi aut elaz. l.

deniqz § si colonus et qz ibi nō.

¶ Quādo locator apponit custodē videz re
nūciari custodie debite per dñm vide. ff. de lo

ca. l. domi/horreo et quod ibi nō.

¶ Quod expendit cōductor i meliorationez
domus exigit potest vel repetere a locatore vt

dicta. l. dominus.

¶ Si conductor se absentat pē petere dñs vt
domus aperiatur coraz publicis psonis vide

in dicta. l. dominus.

¶ An si edificiū corruiat teneat locator vel cō
ductor ad expensas refectionis vide. ff. loca. l.

¶ Si quis cōduxit domū ad ho. § marc9.

spiciū tenēdū et ppter guerrā nō tñeant ide

gentes ita qz nō pē hospitari an fiat remissio

mercedis vide Bar. i. l. cū i plures. ff. loca.

¶ Locator liberaē si sit paratus dare cōmo
dū domus vt d. l. cū i plures.

¶ Vbi locator nō est solutus operas locare l3

p opere detur pecunia magis est do vt facias

qm locatio glo. i d. l. cū i plures. § mādau.

¶ Si locator oparū offert expensas miores

operis qm postea inueniat tenetur cōducto

ri in dicta. l. cū i plures. § mandau.

¶ Qñ fructus efficiat coloni parciarij et co
loni q nūmis colit vide i d. l. cū i ples. § mēse

¶ Si cōductor facit expensas i utilitatē agri
locati pē illas repetere et retinē. ff. locati. l. pe.

¶ Si locatum est opus et añ approbatōz des
ficiat vel corrumpatur cuius est periculum. ff.

loca. l. opus.

¶ Quādo res est talis pro q nō solet locanti

dari mercedē vt aliquid fiat nō ē locatio qd

nō. p procuratoribz nostri tps. ff. de exerci.

actio. l. j. § nō aut in glo.

¶ Licet def pecuniā i quātitate nō est locatio

h do vt facias. ff. de pscip. ver. l. naturalis. §

ac cum do.

¶ Cōtra cōductores qui vltimo anno ita co

lunt agz q anno sequēti fructus haberi non

possunt vide. ff. loca. l. et hec distinctio. § si. x

quod ibi nō.

¶ Locator nō potest icludere res iductas in

domū ob pensionem nō solutam. ff. i qui. ca.

pi. taci. cōtraha. l. ii. aliqd diri sup.

¶ Conductor tenetur ad custodiā rei. ff. lo

ca. l. vide am9. § item et ad defēsiōez vt ibi et

si defēdere nō potest tenetur nisi denūciaueit

dñs vbi potuit denūciare. ff. loca. l. item que

ritur § exercitu.

¶ Conductor agit vt ei liceat vti re locata. ff.

loca. l. ex cōducto i pñ.

¶ Expensa circa rem locatā debz fieri p loca

torē vt d. l. ex cōducto. § si.

¶ Conductor tenetur ppaginare vimeam lo

catam glo. ff. loca. l. item queritur.

¶ Vbi ppter casū in psonā locatoris vel cō

ductoris nō pē impleri cōuentio vel propter

casum erga rem an possit locator petere mer

cedem vide plenam glo. ff. loca. l. si vno. § itē

cum quidam.

¶ Locans vasa viciosa indistincte tenet siue

lit sciens siue ignorā si vīmū effusum sit. ff. lo

ca. l. sed addes. § j. et l. i rebo. § item qui. ff.

commo. et ibi Bar. diri aliquid §.

¶ Locator tenetur pstare colono istrumen

ta ad fructus liquidos pmedos et q sūt illorū

cā opata ff. loca. l. h addes. § illud.

¶ Si conductor i re locata fecit edificiū vel

hostiū potest ide tollere illud et si impeditur

agit locati. ff. loca. l. sed addes. § si inquilinus

vide ter. et glo. ff. de rei ven. l. habitatoz.

¶ Si locator ita hostiū domus miorauit q

nō pē cōductor inde trahere suppellectilia do

minus tenet ad aptandū hostiū. ff. loca. l. h

addes. § si inquilinus. ij. quod nō.

¶ Locatio est si tu meā insulā edificandam

conducis. ff. loca. l. item si precio. § j.

¶ Pro infantulo nato in nauī conducta non

debetur rectoria vt dicta. l. sed addes. § si qz

ad mulierem.

¶ Ifructus fundi etiam secūdi conductoris

sunt obligati pro mercede debita locatori. ff.

locati. l. si in lege. § si colonus et eodem

ti. l. qui fideiussor.

¶ Colonus etiā an fimitū tps p̄ cōueniri a locatore vt i d. l. si in lege. § colonus.

¶ Si iquilinus deserat habitationē locatam infra terminū statim p̄ pro tota pensioe cōueniri glo. et Bar. i d. l. si in lege. § colonus.

¶ Locator tenet reficere hostia et fenestras minimū corruptas ff. locati. l. si merces. § si vis.

¶ Cōductor h̄t viā curā et rep. cino. locatay et de ea tenet ff. loca. l. si merces. § conductor.

¶ Lucr. miūctū nō partiē colonus cū locatore ff. loca. l. si merces. § vis maior.

¶ Cōductor migrans de edificio sibi locato iusto timore edificij nō tenet ad mercedē alias si si timor nō est iustus ff. loca. l. habitatores. § si. et quod ibi nō.

¶ Nō minuit merces ppter modicā partem cenaculi destructā qz modico icōmodo afficiatur conductor qd̄ ē rep. qñ sit ex nēitate secus si ex volūtate ter. cū gl. i. l. habitatores. § si.

¶ Si cōductor inhabitaue et qd̄ ibi nō. nō domū sibi locatā minātē ruinā l3 possz i de discedere nihilomin⁹ tenet ad pensioē h̄ si in aliā se trātulit nō tenet dño ad mercedē dum nihil dolose fecerit ff. loca. l. q si dom⁹ vbi cas⁹.

¶ Si circa rem locatā casus cōtingeret ppter quē nō p̄t cōductor vt re locata agē ad remissionē mercedis p rata vt ff. loca. l. q ius lam. § edilis et quod ibi nō.

¶ Qui i conductorē trāfert dñiū rei conducte i q locat operas nō agit iudicio oneris aduersi ff. loca. l. m naue.

¶ Ius locatōis nō trāsit i singulares successores remido nec colonus tenet stare legatario et nec legatarius colono ff. loca. l. q fundum.

¶ Si fūdus locatus ē publicatus tenet locator ad exonerādū ff. loca. l. si fūdus.

¶ Si cōductor phibet vt nō possit vt re sibi locata qz is qui impedit hēbat ius impediendi qz locator locauit fūdus alienū et dñs impedit tūc locator tenet cōductorē ad iter eē vt l. si vno § phicūz ff. loca. eo. t. l. si fūdus.

¶ Si locator suscepit i se piculū operis tenet de periculo contingente vicio extrinseco et h̄ donec opus sit approbatum vel si ad mensuram donec sit mensuratum ff. loca. l. opus qd̄.

¶ Locans operas suas debz habere integrū precii si p eū nō stet quo minus operetur ff. loca. l. qui operas et qd̄ ibi nō.

¶ Locans ad triēniū trāfert ius i re ff. loca. l. quero § iter locatorem.

¶ Aliqñ ex cōtractu locati trāfert dñiū ff. loca. l. item si p̄cio § cū mīulam.

¶ Si ego et ticius cōduximus domum an ticius possit mibi dare aliū socium loco sui vis detur q nō ff. pro socio. l. qui admittit cōtractū. l. idē que et l. si ouenerit eo. ti.

¶ Si do tibi boues ad lucrū vel succidā et de lucro coicem nō est locatio sed societas ff. p socio. l. cum duobz.

¶ Si danē pecudes ad pascendū et diuidā postea lucra nō est locatio sed societas et i h̄ casu soli fructus et sic agni sūt diuidēdi nō pecudes antiqui qz illa remanēt sēp i societate vt d. l. cum duobz. § damna ff. pro socio.

¶ Si nō fiat quod cōuenit agitur ad inter esse extimato actōe ex locato ff. loca. l. videā⁹.

¶ Si locator scienter locat rem alienā tenet ad interesse si ignorāter tenet re euicta ad exonerationē mercedis ff. loca. l. si quis domus i pñ. et l. si fundus m fi. eo. ti.

¶ Locator tenet de culpa vt d. l. si qd̄ domū.

¶ Cōductor tenet de leui culpa vt ff. loca. l. si quis fundum. § si colonis.

¶ Licet locator recōmendet famulū non p h̄ minus liberatur a custodia. l. j. § quēadmodū ff. de lib. ag ff. nau. cau. sta. l. si. § j. i gl.

¶ Vbi aliquis accedit ad aliquid faciendū principaliter propter p̄cium s̄p spe tñ remunerationis nō determinato p̄cio nō dicit locatio vt in aduocato medico mediatore et simi libz bonus ter ff. si mēso. fal. mo. dire. l. j.

¶ Si aliquis locat operas suas an debz habere victū a cōductore dixi aliquid s̄. vide i l. ij. C. ad carbo. ff. man. l. si is cui § si. et l. i rebus. § possunt ff. commo.

¶ Si loco tibi fūdū et facio te colonū parciariū nō ē p̄p̄e locatio ita dicit glo. m. l. si rrbana ff. de cōdi. mdeb. qd̄ nōt. pro statutis que faciūt mentionem de locatiōe.

¶ An cōductor debeat portare fructus ad domum locatoris dic q si consuetudo aliqd̄ disponit debz seruari illa.

¶ Si vero sūt diuersi fori locator debz ire p fructibz vt l. mediterraneae et l. p locis. C. de anno. et tribu. li. x. si sūt eiusdem diocēlij debet colonus portare ad domū locatoris. l. item illa i prin. cū gl. ff. de consti. pecu. et ibi Bal. vide Jim. de pig. significante.

¶ Pro reſtibz nō debet solui reſtura ff. ad l. Rodi. de iac. l. ij. § idem agitatum. ff. nau. cau. sta. l. j. § si. et l. sed et ipsi naute.

¶ Si locator operarum rumpat malleū dānum est suum. l. ij. § si conseruatis mercibus ff. ad l. Rod. de iac.

¶ Qua actione agit locator nauis cum rectoribus vide ff. ad l. Rod. de iac. l. ij. et l. si rehenda. § j. eo. ti.

¶ Si conduco. x. corbas porto et duas corbas an debeo soluere pro duabz vel pluribus ff. loca. l. penul. § si.

¶ Si vis cōtractū locati a cōtractu cōducti cognoscere vide quis est ille qui recipit mercedem ille est locator et qui soluit conductor vt ff. depo. l. j. § si quis seruum.

¶ Si sumitur romerius ad rectoraz tenetur de suo salario facere sumptus itineris nisi aliud sit conuentum. ff. man. l. idemq. § sed et si ad rectoras.

¶ Si maritus locat oia bona sua non videtur locare dotalia ar. l. si constante § si maritus. ff. solu. ma. et ibi Bar.

¶ In locacione videtur deductum et cautum illud quod statuto loci continetur vt. l. certi. C. loca. ff. de edil. edic. l. quod si nolit § q. assidua. ff. de aqua. plu. ar. l. si prius. § j. facit. l. j. et qd ibi non. C. de iure emphi.

¶ Locans castrum vel villam non videtur locare predia vel siluas vel alia loca ad culturam pertinencia et locans talia videtur locare fomes et riuos nisi quatenus esset expeditus ad culturam ar. l. j. C. de manci. et co. s. et pti. li. xj. et ibi vide Bar.

¶ Qualiter et in quibus locatio differat a iure emphiteutico Bar. ponit. xv. distas. l. j. C. de iure emphi.

¶ Si duo habent hospitium quod consuevit locari et unus vult locare alius non iudex cogit eos stare equitati etiam sine diuisione domini et considerabit quod consuetudo est altera natura vt non. C. de proba. l. actor facit quod non. l. fabius. ff. co. di. ff. de vsu. l. arboribus § usufructuari § loca. l. et hic distinctio § cum fundum vide Bar. in l. j. C. q. testa. fa. po.

¶ Si ex forma statuti debent destrui et deustari bona banmitorum debet illud fieri saluo iure coloni Jo. an. in addi. Spec. tit. de locat. § j. ver. sed pone.

¶ Locans rem sub pacto quod sit penes conductorem omnibus periculis ipsius obligat eum sibi de omnibus casibus fortuitis sine alia expressione Jo. an. in addi. Spec. tit. de loca. § iam dicendum ver. sed quid ecce.

¶ Colonus vel inquilinus non tenetur ad expensas refectionis vel purgationis putei et si faciat expensas computat in pensione vide Specul. tit. de loca. § postquam versum. sed queritur.

¶ An locator tenetur recipere equum deterioratum vide ff. de dolo. l. eleganter § non solum in glosa.

¶ An locator possit agere pro futura pensione non ff. loca. l. si in lege § si domus in glo. ff. de pigno. l. quesitum.

¶ Cautelam pro locatore quod res locata non prescribatur et pro conductore vt non expellatur a domo vide i. l. videam § si § ff. loca.

¶ An locator possideat res inuectas in presidium non. Cy. C. loca. l. certi.

Loculus.

Est bursa reconditoria vt habetur duodecima questione. j. habebat et quod ibi notatur.

Locuplex. Quod tempus inspicitur an

quis sit factus locupletior vide Bar. in l. rei iudicate. ff. solu. ma. adde non. ff. de ne. ges. l. litis in glo. j. ff. de peti. here. l. sed et si lege § consuluit in glo. locupletiores et. l. si a domino § pe. eo. ti. ff. de excep. l. in pupillo vbi Bar. ff. de solu. l. in pupillo.

¶ Quis dicatur locuplex vide glo. i. autem. preterea. C. vñ vir et vxor. l. vbi ad h. C. de iur. do. Bar. in l. si constante in princ. ff. solu. ma. in sti. de exclu. tuto § item propter paupertatem adde quod locuplex dicitur qui satis idonee habet per magnitudinem rei que petitur. ff. de p. signi. l. quos nos § j. ff. qui satisfda. cog. l. si vero § j. adde Bal. in dicta aut. preterea. ff. de exclu. tut. l. paupertas.

¶ Interdum non locuplex habetur pro locuplete vt ff. de in ius vo. ea. l. j. l. ij. ff. qui satisf. coguntur.

¶ Abundantia reipublice et fisci prouenit ex subditis locupletibus non. j. q. iij. si quis abiecerit et interest principis vt subditos habeat locupletes in autem. vt iudi. sine quoquo suffra § cogitatio coll. ij.

¶ An quis posset fieri locuplex cum aliena iactura vide Cy. C. de sacrosanc. eccl. x. l. iube § non. i. aut. qui rem in glo. si. eo. ti.

¶ Quando quis dicatur locupletior factus non ff. de condi. inde. l. indebiti ff. commo. l. iij. in glo. j. ff. de mimo. l. si mimo. xxv. annis filiossa. in glo. contestate msti. qui alie. licet vel non § at ex contrario in glo. locupletior Cy. in l. si. C. de integ. resti. de vsu cap. pro pteptore. l. si. non. ff. de solu. l. i. in pupillo et ibi Ba.

¶ Esse locupletior et dolum commississe paria sunt non ff. de depo. l. j. § an in pupillum in glo. actio ff. como. l. iij. in pñ. C. de repudi. l. j. in fi.

¶ Quis debeat probare esse vel non esse locupletem non. Cy. in l. si. C. de integ. resti. et non. C. de predi. mmo. l. pñon.

¶ Locuplex qui dicitur ex facultatibus et si daretur fideiussor soluendi locuplex dicitur facilis in exigendo vel soluendo tex. i. l. ij. ff. qui satisfda. cogant.

¶ An quis dicatur locuplex de eo quod ad ipsum peruenit licet non duret Barto. i. l. si ipsa. ff. quod met. causa.

¶ Quando quæ locupletem esse est causa dandi de actionis attenditur tempus lit. et est. qñ tñ est cā moderande cōdenationis inspicimus tps rei iudicate pñmptz i. l. liti § contestate. ff. de ne. gest. scdm patet. ff. de pet. here. l. si a pre vide. ff. so. ma. l. rei iudicate et i. d. l. liti Bar.

¶ Non dicitur quis locuplex quoniam illud quod acquirit non applicatur sibi sed deo l. eius voluntate Item non dicitur locupletari si euuat expensas quas alias facturum esset. ff. de dona. iter vi et vx. l. si sponsus § accessa vbi vide.

¶ Quis non dicatur pauperior ex eo quod

obmittit acquirere. ff. de dona. iter vii. et vii. s. rem. l. si sponsus. §. si maritus.

LOCUS. Locus non comedit consuetudinem sed magis consuetudo locum. xij. di. novit.

¶ Locus sanctus non facit homines sanctum sed mores et bona vita. xl. di. o. et c. non est facile.

¶ Non loco sed bonis moribus debet placere innotescere. xl. di. nos qui et c. non loca cum multis. c. se. vñ. ter. dic. quod locus non sanctificat homines sed magis homo.

¶ Non est facile tenere locum. xl. di. multis. cum petri et pauli cum christo iam regnatum. ij. q. vii. non ois et i. c. non est facile. xl. di.

¶ Loca deo facta non debent amplius reduci ad habitationem laicorum. xix. q. iij. qm.

¶ Locus aggravat peccatum de pe. di. j. cōsis. deret adde. ff. de penis. l. aut facta. §. locus. l. capitalium. ff. de iuriur. l. ait pto. §. si. cū. l. se.

¶ In locis privatis licitum est orare sed non missas celebrare de psec. di. j. visum.

¶ Locus appositus ad demonstrandum intelligitur de originali et ideo si dicatur petrus de perusio intelligitur quod sit originaliter perusinus. ter. i. l. j. ff. de tu. a. cu. da. ab his et ibi Bart.

¶ Quis locus sit attendendum quod ad impositionem pene an locus commissi delicti vel mandati vide Bar. i. l. non solum. §. si mandato. ff. de iuriur.

¶ Delicta ponuntur secundum statuta loci in quibus commissi sunt non secundum locum in quo sit cognitio Bar. m. l. sacularios. §. sunt quod a. ff. de var. et extra o. di. cog. plenius. l. cunctos ppos. C. de su. tr.

¶ Vbi aliquid est puibile propter locum et pro parte non intentio vel probatio debet restringi ad ptempuibile Bar. i. l. sep. §. hoc interdicitur. ff. quod vi aut clam.

¶ Quod succedit in locum alterius propter eius fugam. ff. de eden. l. quod a. C. de iudi. l. a iudice.

¶ Quod est loco alterius non est idem cum illo. ff. de p. sig. l. merces. xl. di. non est.

¶ Quis locus dicatur esse pphanus vide. c. abos. lende de sepul. et quod ibi non.

¶ Non refert alteri in quo loco aliquid fiat. ff. de adop. l. emancipari. ff. de his qui non. i. fa. l. ij. §. si. de elec. quod sicut et quod ibi non. Jo. an. Arch. xxiij. di. i. noie dñi. lxxij. di. qnto.

¶ Loca mutatio quocumque potest quandoque nocet lxxij. di. valet.

¶ Locus inducit presumptionem. ff. quod met. ca. l. non est verisimile. ff. de exerci. l. si. non. xlvij. di. quantulibet.

¶ Locus iudicij debet esse honestus et tutus. ff. si quis cau. l. ij. §. penul. ff. de arbi. l. si cum dies. §. si arbiter de pñil. cū pñone lib. vj. de rescrip. statutum. §. cū homo eo. li. de sent. exco. venerabilibus. §. et h. eo. li. Arch. iij. q. ix. §. si.

¶ Quis sit locus congruus interpellationis vide Bar. i. l. non solum. §. morte in. xij. col. ff. de no. op. nūc. et i. l. item illa in pñ. ff. de pñi. pecu.

¶ Vbi maleficiū habet continuationem per plura loca quis eorum debeat attendi Bar. m. l. quod ait. §. si. ff. de adul.

¶ Qualiter probetur quod in tot diebus ad tale locum perveniri potest Bar. i. l. continuus in prin. ff. de rer. obli.

¶ Si de eodem delicto agitur in loco originis et in loco delicti an obstat exceptio pventio mis et per quem opponi potest vide Bar. m. l. sepulcri. ff. de sepul. viol.

¶ Vbi locus est publicus vel notorius non est necesse eum designare per confirmam Bar. m. l. demonstratio. ff. de condi. et demon.

¶ Locus per omitti in criminalibus propter incertitudinem dicit Bar. m. l. pñbyteri. C. de epi. et cler.

¶ An locus loci sit ponendus in actibus contra actibus seu in scriptis vide Bar. m. l. de pupillo. §. qui nūciat. ff. de no. op. nunc. dixi §. sub dictione in scriptis adde Jo. an. in addi. Spec. ti. de instru. edi. §. in scriptis v. quid si locus.

¶ An valet dispositio testatoris de construenda capella non adiecto loco non. i. c. nos quidem de testa vbi videtur quod sic in ter. iuncta glo. et non. m. l. in testō. ff. de condi. et demon. et vide oio illū ter. dixi §. sub dictōe legatū.

¶ Que dicantur loca pia venerabilia Spe. ti. de instru. edi. §. nunc vō aliqua v. et scias.

¶ An et quando attendendus sit locus et quid opere retur habetur. xl. di. non loca.

¶ An locus sacer desinat esse sacer eo quod occupatus ab hostibus glo. quod non. vñ. q. j. pastores lis glo. et doct. i. c. i. plerisque de elect.

¶ In quo differt locus sacer a religioso non. xij. iij. i. ecclesiastico.

¶ Quis dicatur locus insignis not. i. c. status. tū de rescrip. li. vj. vide do. Ca. i. c. j. d. fo. ope.

¶ Quis dicatur locus congruus non. de ap. ab eo li. vj. doc. i. c. i. quibus. §. similiter de app.

¶ Locus et tempus paribus passibus ambulant. ff. si cer. pe. l. vñ ff. de usur. l. mora. ff. de p. sig. abbate circa finem.

¶ Rōne loci aliquid alteri est licitum alteri illicitum. ff. de iur. om. iudi. l. si ff. de ius ro. l. plerisque. ff. de of. pñi. l. iij. ff. de postul. l. j. §. denique.

¶ Locus interdum potest per provinciam vel civitatem. C. de epi. et cler. l. omnes. ff. de vi et vi ar. l. j. §. vbi aut. interdum potest per districtum. ff. de accu. l. libelloz et. ij. q. viij. libelloz quocumque locus id est tempus. C. de loca. l. j. interdum locus id est effectus. ff. de iur. et fac. igno. l. i. omne. i. interdum locus id est officium. ff. de his qui non. in fa. l. athletas circa pñ. item locus quandoque potest per pñbendam dignitatem vel ecclesiam de pñb. cum non ignores.

¶ Locus non de substantia electionis sed de honestate debet fieri i. c. i. ad quam eliguntur plures vel in alio honesto loco ut not. docto. de electi.

cum terra super rer. locum.

¶ **Locus** est continentia specierum et generum de re iudi. abbate li. vj.

¶ **Locus** constituitur ad voluntatem non ff. de p. sig. l. locus i glo. i v. constituerim?

¶ **Locus** contractus est locus solomis non ff. de eo quod cer. lo. l. j. i glo. et ubi fiunt verba quis habet forum non ff. de costi. pecu. l. eu q. j. Bart. ff. de act. et ob. l. orisse.

¶ **Quis** dicat locum iudicij non ff. de p. sig. for?

¶ **Locus** alterius non debet quod occupare sine licentia non C. de offi. magi. offi. l. fi. i glo. j.

¶ **An** diuersitas loci inducat diuersitates iurisdictionis non C. de temp. i ite. resti. l. fi. i glo. discrimine et ibi Cy. in prima opp.

¶ **Locus** percussionis vel homicidij debet designari Bar. ff. de accu. l. libello.

¶ **Ubi** certus locus requiritur ad aliquem actum ille debet designari et probari non Bar. ff. de iur. iur. naufr. l. j. i fi.

¶ **An** sit inspicendus locus domicilij vel originis non de rescrip. statutum si his i glo. vna dicitur libro. vj.

¶ **Locus** securus debet per iudicem assignari peribus de app. et pte de spon. cum locum.

¶ **Locus** id est possessio. C. de pdi. curia. l.

¶ **Et** qualitate loci arguitur tempus. C. de nouo codi. comp. l. j. quibus.

¶ **Locus** secundum dignitates ordinis est assignandus et ex qualitate loci et ordine arguitur ordo dignitatis ff. de or. iur. l. ij. et post originem v. a re luti locum.

¶ **Locus** iudicij non est de substantia in his que sunt voluntate iurisdictionis ff. de adop. l. em. acipari

¶ **An** ad mutationem loci erga res perdat privilegia vel pda eius quod habebatur in re vis

detur quod non quod locus est causa demonstrationis ar. l. cu tale. et falsa ff. de codi. et demon. fac. l. cu

pater. et hereditate ff. de le. ij. l. fi. et lucius ff. de contra. emp. eo. ti. l. rutilia pola ff. de le. ij.

l. vxore. et testamento et ff. de le. ij. l. peto. et fre. ff. de p. ob. l. eu q. ff. de sta. libe. l. ij. et pe.

¶ **Locus** in loco non videtur si ibi non est causa permanendi et ideo si dono tibi domum quam inhabitabo non

venit domus quam inhabitabo propter mortalitatem vt. l. j. et inhabitare ff. de his qui deie. vel

effu. et ff. de codi. et demon. l. si quis ita lega uerit. ff. de pigno. l. debitor. ff. de here. insti. l.

ex facto Bal. l. i. ij. ff. de crimi. stellio. vide i. l. si vxor. et j. ff. de aur. et arg. le. l. ticia. et fundus a

l. q. situm ff. de fun. instru. adde glo. i. l. j. ff. de offi. prefecti urb.

¶ **Locus** percussionis deductus debet probari secundum Basil. de cu. i. l. si ex dolo. et si ff. de dolo.

¶ **Locus** appellatione comprehendit fundi portio ter. et glo. ff. de reli. et sup. fun. l. is qui et j.

¶ **Quando** locus est fundamētum alicuius debet limitate probari Bar. in l. non solum. et sed vt ps

bari. ff. de no. ope. nunc. pe. de anc. i de lras de rescrip. ubi do. Car. flo.

Locum tenens. An quis potest tenere locum duorum non in l. si consul et. l. si pater

et qui duos ff. de adop. Bart. in l. j. et si omnis seruus ff. de stip. seru. glo. i. c. ex lris de pba.

¶ **Quid** importent illa verba pono te in locum meum non i. l. qui quodringenta ff. ad treb.

¶ **An** locum tenens alicuius gaudeat privilegiis eiusdem quibus ille cuius locum tenet non i. l. filius

us et. l. vicarius ff. de le. ubi Bar. a. C. vt dig. or. serue. l. fi. li. xij. C. de offi. eius qui vi. al.

ge. l. j. et ibi glo. dicit tales habere ordinariam et i. l. j. et an perfectum ff. de le. ij. vide not. p. do.

Car. flo. i de. j. de iur. i v. vicarium.

Locutio. pluralis locutio duorum numero est contenta. iij. q. iij. item lege ff. de testi. l. rbi numerus.

¶ **Simplex** locutio tantum valet apud deum quantum iuramentum. xxij. q. v. iuramenti.

¶ **Locus** impropria plerumque admittitur de consec. di. iij. queritis.

Lolium. De hoc habetur. xxij. q. iij. ipsa pietas et virgilius in buc. li. v. Infelix lolium et steriles dominantur auene.

Longinquum. Longum tempus quod dicitur decennium quandoque vicennium isti.

de vsucap. et j. xxij. q. iij. placuit. C. de prescrip. lon. temp. l. fi. C. de prescrip. xxx. anno. l. sic

alias longum dicitur arbitrio iudicis ff. de dam. infec. l. si finita. et cum autem ff. de iure deli. l. j.

interdum. xxx. annorum ff. de costi. pecu. l. ij. ad materiam vide non. xij. q. ij. alienationes

et i de. j. de re. ec. non ali. et ibi glo. lxxx. di. c. fi. et ibi Archidi.

¶ **Ex** longo tempore aliquid presumitur ff. si quis cau. l. si eu. et fi. ff. de pba. l. procula. ff.

de vsuf. l. cu quidam et. l. q. semisses.

¶ **Longum** tempus aliquando dicitur post annum. xxxv. q. viij. c. j. glo. de vi. et ho. cleri. et c. j. li. vj. adde non. i. c. raynuca de testamen.

i glo.

¶ **Longum** tempus dicitur annus in autem de here. et fal. et illud quod.

¶ **Item** decennium in autem de resti. et ea que parit. et j. coll. iij. ubi glo. aliquando dicitur centum annorum per. l. fi. C. de sacrosanct. ecc. adde glo. i. l. de quibus ff. de legi. et dicam

et sub dictione tempus.

Loquens Loquela.

¶ **Magis** considerandum est loquens intentio quam verba. xxij. q. v. humane aures de ver. signi. intelligentia.

¶ An quis possit loqui de seipso in plurali. *Salim. l. j. C. de legi. Bar. m. l. j. C. de vetera. lib. xij. vbi vide qm magno viro loquitur p vultu.*
¶ Facto vel opere quis dicit loqui vide nō. i. c. dilecti filij de app.

¶ An ex generali loquela excipiat persona loquētis. *xxvj. di. deinde. C. de solu. l. mquis sitio de iuriur. petitio et quod ibi nō. glo. ad de nō. ff. loca. l. qui insulam. §. fi.*

¶ Quaelam suam quis debz sollicite cōsiderare quia de omni verbo sumus reddituri rationem. *xxij. q. p. quotiens.*

¶ Quoi alteri quis non debz quod sibi non vult. *l. di. ponderet.*

¶ Clericus solus cum muliere sola loqui nō debz ppter suspicionem. *lxxvj. di. i. oibz.*

¶ Predicator euitare debz loq̄tatem vt habetur. *xlj. di. sit rector.*

¶ Non debemus illis loqui quibz papa non loquitur. *xxij. di. si inimicus.*

¶ Si litteratus loquitur cū illitterato debz loqui vulgariter. *glo. xxij. q. j. odi.*

¶ Aliquid psumitur ex persona loquētis. *ff. de ac. emp. l. j. §. fi. ff. de testa. l. iij.*

¶ Alibi dicit qd debet multū attēdi persona loquentis vt. *ff. de le. ij. l. peto i pn. de ma. et obe. solite et quod ibi not. xxvj. di. deinde et ibi nō. xxij. q. v. si non licet.*

Luce Clarius. Nec vba habetur. *vij. q. j. suscitari et. iij. q. vj. hoc quippe.*

Lucifer. Qui mane oriebatur de celo cecidit qz voluit sup sydera ponere thronū suū. *Esa. xliij. xxij. q. iij. quidā i v. luciferatu.*

Lucrecia. De lucrecia vide *Jo. an. i. ad di. Spe. i. Rca. de eo qui dux. i. ma. quā pol. per adul.*

Lucrum. Pro multoz lucro quādoqz quid est postponendū. *vij. q. j. i scripturis.*
¶ Lucrum turpe exercet qui emit vilius vt carius vendat. *xlj. q. iij. quicūqz.*

¶ Lucz est duplex scilicet turpe et honestū de pe. di. v. qualitas lucri.

¶ Lucri causa nullus debz plures missas celebrare de consec. d. j. sufficit.

¶ An lucz a lege datum p̄t quis pro parte acceptare et pro pte non et quid opet p̄tius laris acceptatio *Bar. i. l. j. ff. de acqui. here. et l. quidāz extimauerūt. ff. si cer. pet.*

¶ An illud quod peruenit ad me ex naturali obligatione tm videatur esse lucz et an ego illud habeam ex causa lucratiua vide *Bar. m. l. meuius. §. duobz. ff. de le. ij.*

¶ Qui dat pecuniam vt obtineat beneficiū licet malo modo det dicit tamē habere ex cā lucratiua *Bar. m. l. si quis pecuniam. ff. si quis omis. ca. testa.*

¶ Magna est dīa siue quis habeat rem ex cā lucratiua siue ex cā onerosa. *ff. de act. et obli. l. oēs et. l. ex promissione msti. de le. §. si res*
¶ Cum essem liber ex oibz oim me seruū feci vt pluris lucrī facerē. *j. ad corinth. ix. xxvj. q. j. iam nūc i fine.*

¶ Ex aliena iactura non debz quis lucrari. *ff. de condi. ideb. l. nam hec nata et ibi cōcord. in glo. ff. de dolo. l. itaqz.*

¶ Nō videt lucz nisi damno deducto. *ff. de in rem verso. l. qd si seruus et qd ibi nō. ff. pro socio. l. mutuis cōcor. sūt i glo. i. d. l. q. si.*

¶ Ex qua persona qd cōsequit lucz debz factū eius p̄stare. *ff. de re. iur. l. sicuti.*

¶ Cū de lucro duoz querit melior ē cōditio possidentis. *ff. de re. iur. l. nemo. §. fi. alias mās pit cum de lucro.*

¶ Lucro iusto fauent iura. *ff. ex qui. ca. ma. l. et siue et. l. cum miles. §. j.*

¶ Qui dat pecuniam istituto vt hereditatem omittat et ad eū pueiat ab iustato dī habere ex cā lucratiua vt. *l. si qd pecūiaz. ff. si quis omis. ca. testa. et Bar. i. l. j. C. eo.*

¶ An lucz qd recipiūt mercatores p litteris cambij sit licitum vide *Bar. i. q. p eu disputa ta q̄cipit statuto cauet de q̄ dixi aliquid s. sub dictiōe cambium.*

¶ An lucz factū p vnū ex heredibz an ipoz diuisione sit postea coicādū cū alijs. *Spe. ti. de iudi. §. seq̄t v. vt at circa.*

¶ Dīa est iter lucz captādū et dānū vitandū de dona. c. ij. i glo. et ibi per *Imo. vide i. l.*

¶ An lucz debeat cū dā. *fi. C. de codicil. no cōpensari vide ff. de neg. gest. l. si negocia. ff. de ac. ep. l. si duoz vide gl. i. d. l. si negocia.*

¶ Lucz est qd sorti accedit illa manente vt habetur. *ff. p socio. l. mutuis.*

¶ Lucrum ē augmētū patrimonij cōtingēs industria acquirētis aut ex fortuna vt. *l. cum oportet. C. de bo. q. libe. l. fi. C. de codicil. ff. de dam. i. fect. l. pculus vide Ang. i. osil. xx.*

¶ An habeat rō lucri ad interesse nō. *ff. de eo qd cer. lo. l. iij. i glo. fi. §. fi. de ac. emp. l. si sterilis. §. cū per venditorē in glo. id est imādū. C. de sen. q. p eo qd interest. l. j. i glo. et ibi Cy. m. iij. oppo. et nō. ff. de fur. l. si quis vxo ri. §. si seruus et Bar. ibi. Spe. ti. de fruc. et i. teresse. §. cōe et ibi *Jo. an. i. addi.**

¶ Qualiter estimetur lucz nō. *ff. de eo quod cer. lo. l. iij. i glo. fi.*

¶ Ad eū debz spectare lucrū ad quē spectat onus nō. *ff. cōmo. l. si is q. §. j. i glo. ei. ff. de here. vel ac. ven. l. ij. §. sicuti. ff. p socio. l. d illo.*

¶ Lucz nō debz eē i glo. petit vbi cor. sine onere. *ff. p socio. l. nō ob eā i gl. ff. d ne.*

¶ Nō debz qd h̄re lu. *ges. l. si negocia i gl. crū ex dolo suo vel q̄i nō. ff. de eo p quē fac. est. l. fi.*

¶ Potest quis pacisci in societate

180
sua pro quota lucri nō ff. p socio. l. si nō fue-
rint. § j. in glo.

¶ An lucy reiat diuidēdū p mortē socij nō.
i. l. actione. § j. ff. pro socio i glo. lucri.

¶ An testōz possit dispensare cō regulam de
duabz causz lucratiuis vide Bar. i. l. nutu. § j.
ff. de le. iij.

¶ Lucratiā habz causā qui dat pecūiaz vt cō
seqt officiū vide Bar. m. l. j. et. ij. ff. si qd omi.
ca. testa. et ibi vide glo.

¶ An due cause lucratiue possūt cōhere i eadē
re vide i. l. nō quocūqz p totū. ff. de le. j. et. l. si
tibi hō. § j. eo. ti. l. meuius. § duobz. ff. de le. ij.

¶ In penis fise dicit habere lucratiuā cau-
sam de quo plene p Bar. i. palle. l. meuius. §
duobz. ff. de le. iij.

¶ An et quo respectu dos dicitur titulus luc-
tiuus vel onerosus vide Bar. i. d. l. meuius. §
duobz. ff. de le. ij.

¶ Causa nō dicitur lucratiua si agiē de perbendo
glo. ff. de iti. actuz priua. l. j. § si quis.

¶ Legatū nō dicitur causa lucratiua qz fit pro
pter merita glo. i. l. si is qui. ff. de act. et obl.
quam Bar. ibi reprobat

¶ Titulus heredis nō dicitur causa lucratiua. ff.
de p. obli. l. iter stipulantem. § si rem.

¶ Lucratiua causa nō dicitur qn quis sub aliq
cōditiōe stipulat vide ff. de p. obli. l. ex ea pte

¶ Lucratiuus nō dicitur cōctus qn do tibi aliqd
vt facias quo ad me. ff. de p. obli. l. qui rome

vide i. l. j. § lucratiuos. C. de ipo luc. descrip.
¶ Titulus dotis donatiōis et spēsā. § li. r.

horum nō est lucratiuus ex pte suscipientis
vt dicta l. qui rome. § si autus.

¶ Quis dicitur satis lucri eo qd aliqd exequit
ter. i. aut. de here. et sal. § si vo expssim.

¶ Quid remat appellatione lucri et questus
vide ff. p socio. l. duo societatem.

Ludus. Appellatione ludi oīs ludus cō-
tinetur qui fortune mittit i autē. de san. epi.
§ interdicimus.

¶ Aleatores publici repellūt ab officiis ec-
clesiasticis vide de excessi. pla. inter dicos.

¶ Tenens ludū nō agit p damno dato vide
ff. de alea. l. j.

¶ Clericis nō solū phibitū est ludē h etiaz
ludos inspicere siue ludis interesse vt. C. de

epi. et cler. autē. interdicij. Immo. de imu. ecc.
qz pleriqz. xxxv. di. c. j. et qd ibi nō p Archi.

¶ An ludis et spectaculis debēt penitentes
abstinerē de pe. di. r. cōsideret.

¶ Ludis et spectaculis clerici interesse nō de-
bent de cōsec. di. v. nō oportet de materia lus

di nō Bal. i. l. si ff. qua. re. ac. nō da. doct. i. l.
fi. C. de reli. glo. i. l. iij. ff. de re mili. i. § miles

ibi phibit alienare videt phibitus ludere
adde quod nō. Bar. i. l. si quis. ff. pro emptore

ff. de alea. p totum glo. xxxv. di. epūs Alberi.
i aut. interdicij. C. de epi. et cler. gl. i. c. de vi.
et ho. cler. vide glo. i. c. latoz de homi.

¶ An clericus publicus aleator seu mutuās i
ludo sit deponēdus ter. de excessi. pla. iter di-
lectos vbi glo. et doc. pulchre p do. Car. flo.
in cle. ij. § pe. de vi. et ho. cler. vbi ponit octo

rationes propter qd ludus phibet clericis.
¶ Quibz sit faciēda restō vid. xxxv. di. epūs

¶ Quid de ludēte ad scachos hēt i glo. C. de
epi. et cler. autē. interdicij. Host. plene in

sūma de excessi. pla. § qd liter excedāt v. clericus.
¶ An mutuās ludēti vel emēs a ludēte i ludo

habeat cō eū actōz ter. et ibi glo. i. l. qd si mior
§ testō. ff. de mīo. et i. l. si vo. § si adolescēs. ff.

mā. et ff. pro ept. et. l. qd fūdū. § qd sciens. z. l. si
quis cū eo. ti. et ibi Bar. et p eundē i. l. si is cui

bois. ff. de p. ob. do. Anto. et moder. i. c. si dili-
genti de pscript. ad hāc materiā adde glo. i. l.

j. ff. de alea. et ff. q. re. ac. nō da. l. fi. § si i alea
¶ De ludo scachoz qui dicitur pmissus habetur p

glo. et doct. de elect. venerabilē. viij. di. q
otra vbi glo. i. vbo. xxxv. di. epūs gl. i. palle.

autē. interdicij. faciūt nō. per Cy. m. l. ij. C.
de excu. tut. Bar. m. l. suis legatis. § ornati

cibz. ff. de le. iij. adde de vi. et ho. cle. et quod
ibi nō. Immo. de homi. latoz.

¶ Promittēs dare alicui i ludo scachoz sca-
chumatū cū pedite an seruet promissa si dat

scachumatū cū pedite facto regina vide istā
qstioēz p Cy. Bal. et Alberi. i. l. ij. C. de satis.

tuto. Bar. i. l. seruīs legatis. § si ex officio. ff. d
le. iij. et m. l. falsa. C. de odi. et demon. Abb. i.

cū super de offi. dele.
¶ An pditū in ludo pē repeti glo. et doct. de

vi. et ho. cle. c. pe. facit. l. si ff. de alea. Jo. an.
et Immo. de imu. ecc. c. qz pleriqz vbi habet q

in foro cōscie teneēt restituere perdeti vel ero-
sare paupibz lucy ludi adde qd nō. Hosti.

in sūma de peni. § qbus v. quid de lusoribz et
v. se. videt expssim i autē. aleaz. C. de reli.

et sump. fune. adde ad materiā. xxxv. di. c. j.
¶ An in ludis et iocis possit esse dolus vide s.

Tho. secūda secūde. q. clxviij. z ibi vide quo-
modo in ludis possit esse vicū

¶ An licz laicis cā ludi vti hītu religiosorum
dic q nō imo tales grauiter puniunt i autē.

de san. epi. § si. C. de epi. audi. l. minime
¶ An interesse ludis vel spectaculis sit pec-

catū vide s. Tho. secūda secūde. q. clxviij
¶ An ille qducit in ludū alea qui nō poterat

aleare teneatur ad restitutōem vide sanctū
Tho. secūda secūde. q. xxxij. vbi etiā vide an

quilibet trahens aliū ad ludū teneatur ad re-
stitutionem vide in loco preal.

¶ Aleator ē qui ludum alea cōsuevit apud
se emolumētū sui causa exercere. ff. nau. cau.

stab. l. j. § ca. rpones z ff. q. re. ac. non datur

l. j.

¶ Ludi nō dicūt ex q̄bo crimia oriūt i prohemio. ff. illud vō.

¶ Ludes ad scachos debz seruare cōsuetudis nē loci m q̄ ludit Arch. viij. di. q̄ 3 mores.

¶ Ludus noxius ē i culpa m phemio. ff. circa finē et ff. ad. l. acq̄l. l. nā ludus de p̄sup. c. j. de homi. cōtinebat.

¶ Rōe ludipmittit qd̄ alias nō pmitteretur ff. de donat. iter vi. et vxo. l. nuptias i fi.

¶ Ludus q̄qz pueit ex iocūditate spūali a tūc est meritorius exēplū m dauid q̄ lusit a saltant corā archa dñi q̄qz proueit ex causa recreationis et tūc est vtuosus et p̄t esse si ne peccato de quo vide p̄ phm quarto ethi. et per Cicero. libro officiorū q̄qz pueit ex causa exercitatiois et talis sis nō sit vtuosus p̄t tñ esse sine peccato et h̄ dicit habē tres additōes p̄ma q̄ talis ludus nō fiat cū v̄bis turpibus vel noxijs actibz / sc̄do ne p̄ eū tollat aīe grauitas / tercio q̄ congruat p̄sone tēpori a loco et habeat alias circūstantias debitas / q̄qz ludus prouem̄t ex stimulatione mētis et tūc ē

¶ Ludere q̄s possz cū alijs cā cōiū / p̄ctm. uij faciēdi vt videt̄ ex pecunijs p̄dētis aliqd̄ emat̄ comestibile ff. de alea. l. qd̄ diuio cū sua glo. nō. xxxv. di. c. j.

¶ An amissum i ludo tarilloz potest repeti nō ff. de alea. l. fi. i glo. de vi. et ho. cler. c. pe. m glo. dixi s̄.

¶ An amissa p̄ patrē i ludo tarilloz possint p̄ filiū repeti vsqz ad legitimā nō Bal. i. l. j. i fi. C. de his q̄ m frau. credi.

¶ Si imponat̄ pena ludēti an quis pluries puniat̄ p̄ quolibz actu vel die vide Bartol. m. l. inficiēdo. q̄ infans. ff. de penis dicā. j.

¶ An offendēs aliq̄ē i ludo teneat̄ a puniat̄ tur nō. de homi. cōtinebat i glo.

¶ Quis ludus sit pmissus vel prohibitus nō. ff. de p̄sc̄p. rer. l. si gratuita. q̄ fi. m gl. victo. ri. C. de spectaculis i. l. j. i glo. li. xj. de vit. et ho. cle. cū decore adde q̄ ludus qui nō cōmit titur viribz fortune est licitus idē si committit̄ur h̄ p̄ modico vt. l. fi. q̄ j. ff. qua. re. ac. nō da. adde ad materiā qd̄ pulchre dicit Bal. m. l. j. C. de condi. ob. tur. causā.

¶ Si p̄mitto tibi centū si lusero ad tarillos videt̄ p̄missio. ff. de v. ob. l. ex ea parte q̄ j.

¶ Ludus noxius ē m culpa vide m prohemio. ff. illud adde glo. i. c. j. qui. mo. feu. amit. m glo. lusit col. x. p̄ qd̄ videt̄ q̄ nō liceat scolariis pro ludo p̄ncere paleas doctori vel al teri scolari.

¶ Si bānitus p̄ crimie potest ex forma sta tuti impune occidi poterit bānitus pro ludo Bar. m prohemio. ff. illud vō.

¶ Domus p̄stās pecuniā lusori non habet actionem. ff. de alea. l. j. i glo.

¶ Ludes cum monacho qui nō habz p̄p̄tuz vel cum filio fa. qui ludit de pecūia patris vel cum institore qui ludit de pecūia dñi sui et h̄ scienter nō solum nihil lucrast̄ h̄ tenetur furti ar. ff. de vdi. ideb. l. seruus cuiusdam.

¶ Ludentes cum falsis tarillis tenet̄ furti nec fit dñs pecunie Bal. m. l. falsus i p̄n. ff. de fur. vel saltem extra ordinē puniē et restituit pecuniaz qz turpitudine est solū sic vincētis Bar. m. l. j. C. de condi. ob. tur. causam.

¶ Jurans nō ludere ē periurus si mutuatur pecuniam alteri vt ludat vel si doceat aliū ludē Bal. i. auē. interdicim. C. de epi. a. cle. i. v. p̄.

¶ Licet q̄s i vno ludo pluries vicat / t̄nc p̄s et pluries perdat cū eadē pecūia cū q̄ p̄mo ice pit vnus ludus est a p̄ vno ludo computari p̄t secus si pecuniam aliā extrahat a de nouo ludat ar. l. pompomus la. ij. et ibi Bart. ff. de nego. gest. adde quo dixi s̄.

¶ Si ludētes se ad inuicē impellūt seu iuxta vulgare inspīgūt se i terraz et caput vni frā gitur non tenetur spingēs nisi istud studiose fecerit et extra natam ludi ter. ē cū glo. i. l. si ex plagis. q̄ cū pila. ff. ad. l. acq̄l. et ibi Bal. qui dicit q̄ i ludo licet viribz supare et allegat. ff. de v. ob. l. executione q̄ fi. qd̄ nō. p̄ ludētibus ad luctū seu extra vulgare nrm ad brachia.

¶ Licet vincēs pecuniaz ad ludū tarilloz non p̄t eā petē si vincit m credētia ille si tñ ille qui p̄dit postea illā p̄mittit soluere vincētī nō p̄t exceptionem obijcē q̄ sit pecūia p̄dita i ludo qz persequentē p̄missionem spōte factā v̄ det̄ purgata p̄ma cā turpitudis ar. i. l. ob. tur. pem. q̄ fi. et qd̄ ibi nō. ff. de vdi. ob. tur. causā

¶ An illud qd̄ vincit i ludo dicat̄ habere ex causa lucratia vide qd̄ nō. Bal. i. l. fi. ff. de his que m frau. credi.

¶ Si facta est collecta seu societas pecūie p̄ aliquos causa ludēdi et vnus ludēs absqz socio perdit pecuniaz cumulatā postea denūciat socio et dicit q̄ vult ludere p̄ se et si vicit q̄rit an teneat̄ communicare cū socio ista fuit q̄stio facti et determinatū fuit q̄ sic per tex. i. l. si soci. ff. pro socio vbi casus.

Lues. Lues significat pestē quādz seu corruptionē eā aliq̄ elemēto pueniētem. C. loca. l. q̄nuis.

Luctus. Lugere viri non lugent vxores nec sponsi lugendi sunt ff. de his qui nō. infam. l. vxores vide. xxi. q. ij. omne.

¶ An nubēs infra annū luctus sit ifamīs. C. de secū. nup. l. j. et c. cū secundū eo. ti. Post. m sūna eo ti. q̄ fi.

¶ An mortui sint lugendi et vnde procedat q̄ lugeantur habetur. xii. q. ij. quia alij a m

c. sequenti.

Lumen. Lumen est aspectus in quo differat
vide ter. et ibi Bar. in l. lumen. ff. de serui. pr.
predio. et eo. ti. l. inter seruitutes in glo. j. ff.
de no. op. nu. l. de pupillo in pn. in glo. lumi
nibus.

¶ Carens luminibus non potest dari tutor vel cu
rator ut l. luminibus C. qui da. tu. pos.

¶ De seruitute luminum quod ad futura trahitur vi
de ter. in l. si seruitus. ff. de ser. pr. pre.

¶ De euntibus ad luminaria quod maxime fit per
vsum et de eorum ordine vide Bal. in l. pagruz
C. de ser. et aq. in fi. et eundem in l. obseruare
q. j. ff. de offi. proconsul. et le.

Luna. Lunaticus.

¶ Obseruare cursu lune et motus est prohi
bitum. xxvj. q. vij. non obseruetis.

¶ Lunatici omni die possunt exorcizare de o
sec. di. v. omni die.

¶ Luna prefiguratur et representat preteritatem secu
larem quod tanto inferior quanto luna a sole dis
tans. et obe. solite.

¶ Luna in seipsa est corpus opacum nisi qua
tum recipit lumen a sole non. glo. in aut. de non
eli. secundo. nu. circa prin. et ideo si accusetur quod
de homicidio commissio de morte et testes ex
animati dicunt se vidisse et articuletur et pro
betur quod illa nocte non fuit lumen lune et quod te
stes distabant a loco per vnam balistam et vl
tra nam ex hoc inferitur necessario testes fal
sum dixisse ita non. dic. Ange. in l. si cum excep
tione. ff. q. me. ca. qui dicit se per hoc defendit
se Rome quedam sacerdotem quod est bene no
tandum.

Lupanar. An licitum sit viro honesto
tenere domum in quibus teneant lupanaria et an
tale dicatur lucus iniustus vide ff. de peti. her. l.
ancillarum. q. fi. et quod ibi non.

Lupus. Si animal meum capitur a lupo
non desinit esse meum donec a lupo fuerit consu
matum. l. pomponius in fi. ff. fa. herc.

¶ De capiende lupam pregnantem vide Bar. in l.
qui in vtero. ff. de sta. ho.

¶ Lupus frustratim comedit agnum non. de
prescrip. ex transmissa.

¶ Camis propter timorem lupi recte pertimes
cit hic tanquam mercenarius remiende lupo dimittit
oues et fugit. xliij. di. rector.

¶ Illo pastore mihit est miserius qui lupo
laudibus gloriat. l. xliij. di. nihil.

¶ Depe recodita lupo sunt rapine vulpium
Jo. an. ne cle. vel mo. relatum.

Luere. Verbum luere denotat vel impor
tat quod erigatur debitum ut l. si tibi homo in pn.
ff. de le. j.

Luscatio. Luscatio est cum homo nihil
videt neque matutino neque vespertino tempore ite
quando etiam cum lumine posito ante oculos
nihil videt. ff. de edili. edic. l. idem offilius. q. fi.

Lustrum. Lustrum est spatium quin
que annorum ut ff. loca. l. item queritur. q. qui
impleto idem verbum habes de fi. instru. c. iter
dilcos in glo. in iudicio.

Luxuria. Luxuria prouocatur a vmo
xxxv. di. luxuriosa.

¶ Luxuria per scabies significatur. xlix. di. q.
hinc v. iugem.

¶ Luxurie vitium sine quo pauci reperiuntur peius
est quam negare deum. l. di. q. sanctitas tua.

¶ Clerici et ministri altaris debent esse ab omni
luxuria alieni. xliij. di. his igitur.

¶ Luxuria etiam in matrimonio damnanda est
xxxiij. q. iij. si ca.

¶ Vitium luxurie continet gradus de quibus videtur
xxxiij. q. vij. sunt in fornicatione et adulterio
malum ubi pulchre ter. et ibi vide quod luxuria
secundum naturam semper minus malum est quam
contra naturam habet etiam. xxxiij. q. vij. offe
rebat et flagitia et versus et inter species luxu
rie quod sit grauius vide per sanctum Thoma. secunda
secunde. q. cliij.

¶ In luxuria videtur quod animalia bruta magis sunt
temperata quam homines. xxxiij. q. vij. non solu.

¶ Sedes luxurie in masculo est in lumbis in fe
minis in umbilico glo. de pe. di. ij. c. si enim in
fine in glo. quod incipit quo ad temptationem
iob. xl. capitulo.

¶ Luxuria quandoque accipitur pro prodigali
tate ff. de da. infec. l. ex damni.

¶ Luxuria concupiscentia carnalis dicitur ff. de
cu. fur. l. antepe. quoniam per vsum ff. de edili. edic. l.
j. q. fi. vide Jo. an. de psup. cum in iuuentute.

¶ Luxuria quoniam plus iuris habet quam castitatis
xxxiij. di. fraternitatis in glo. i.

**Acedo
nius.**

Macedonius
fuit hereticus
quia nega
bat spiritum
sanctum esse
deum ut ha
beret. xxxiij.

q. iij. quidam v. macedoniam.

¶ Macedoni cum sua heresi fuit damnatus in si
nodo constantinopolitano. xv. di. canones et c. sa
cta romana. xvi. di. c. sexta.

Macedonianum.

¶ Senatus consul. macedo. cessat in filiofa.

milite ut l. filius. § si aut C. ad mace.

¶ An filius fa. q se tuef bñficio macedo. pec/ cet Jmo. h. qz pleriqz de imu. eccle. Bā. m extrauag. ad reprimend.

¶ An filius fa. possit renūciare bñficio mace. ff. ad mace. h. tamē si ff. ad vellei. in l. fi. adde C. ad mace. m. l. fi. in glo. fi. z ibi Cy.

¶ An maced. habeat locuz vbi pater factus est locupletior nō ff. ad macedo. l. sed et si pī in glo. hoc senatus cōsult.

¶ An acceptio macedoniam sit in rez vel in p sonā nō ff. ad mace. l. itez. § nō solū in glo.

¶ Qñ cesset macedo. et qñ hēat locū nō. m/ sti. qz cū eo. § illud pprie. C. ad macedo. l. j. ff. eo. ti. l. sed iulianus. § hoc amplius et § se.

¶ An mace. hēat locū qñ mutuatur filio i ne cessarios vsus mercantie vel studioz nō. C. ad macedo. l. macedoniam i glo. pe. et ibi Cy. nō ff. eo. l. sed iulianus. § qz dicit in glo. sole/ bat vide Cy. C. eo. l. fi. in fi. et indubio presu miē mutuatur filio exnti in studio cā studiū et in cā cōcessa et vtiliter gestuz cogit pater hēratū ut dicit glo. magna i d. l. h. iulianus. § qd dicit ff. de neg. ge. l. pōponius scribit.

¶ Macedonianū cessat qñ filio mutuatur in do tem ff. ad mace. l. h. iulianus. § sed z filius z l. si filius eo. ti. Jte cessat si patre sciēte et vo/ lente straxerit mutuū ut in d. l. sed iulianus. § qz qz et l. si tñ eo. ti. Jtem cessat si ratur in vtilitatez pīs a principio et ex post facto ut ibi in d. cā. l. sed iulianus. § p inde Jte fal lit quādo mutuatur cā studioz e. l. § qd dicit Jtem cessat quādo indebitum necessariū pu/ pillo eo. ti. l. sed iulianus. § si filius cessat e/ tiam si pater ratū habz et an cesset si pecunia mutuata esset glo. qñ eo. ti. l. sed z si pater. § hoc senatus qd nō.

¶ Quis habz pbare an dicens sciuisse credi/ torez filiū fa. cū quo straxit vel negās colligi tur ex l. pe. cūz glo. ff. ad macedo.

Maceries. Maceries est murus siē calce. ff. fin. regu. l. fi.

Macharius. De beato Machario hēs xxvñ. q. ij. § ecce vbi vide de beato alexio.

Machinatio. Quid sit machinatio vi de l. j. § dolū ff. de dolo.

¶ Que sit pena machinatiois cōtra principem nō. doc. m. c. petitiō de iureiurā.

¶ Machinatiois id est astuta igemia ut habetur in p. hemio decre. circa prin.

¶ Licet quis machinatus sit in mortē proxis si tamē nō sequat effectus nō tamē pterra impeditur mīōmīuz cū illa cui fidem dedit nō. xxxj. q. j. i. qm.

Macellarius. Macellarius dicitur qui

pecora vel qdrupedia mactat nōt. Jo. an. m cle. j. de vi. et ho. cle.

Machometus. De machometo quis fuerit hēs m cle. v. mica de iude. in glo.

Macula. Macula infidelitatis z discordie nō abluatur sāguine fuso pro christi nomie re. dī. neqz.

¶ Maculā peccati alterius nemo strahit nisi qz sentit. j. q. iij. nullus et c. placuit.

¶ Ecclā nō hz maculā neqz rugam de pemi. di. j. ecclā. xxij. q. j. loquit.

¶ Quid sit macula vide l. macedoniam C. ad mace. in glo. pe. et ibi Cy. nō ff. eo. l. iulianus C. de nup. l. impialem vide m. l. nulla macula C. de dela. li. r.

¶ An habēs maculaz in oculo possit pmoue ri nō. de cor. vicia. c. j. dicaz. j. sub dcōe oculis et ordo.

Madidans. Erponit id est humefaci/ ens vide de celeb. missa. cū marthe. § quesui sti vnde Lucanus ifraterno pmi maduerūt sāguine muri/ quē versū ibi refert Jo. an. ad de glo. l. fi. ff. de re. dī.

Magica ars. Magica ars est damna/ ta ut dixi sub dcōe diuimatio et dicam. j. sub dcōe seia et quā pena pumat vtens illa habe/ tur. xxvj. q. iij. igitur genus dinationis di/ caz. j. sub dcōe magus.

Magis. Magis aliqn erponit p min⁹ ut C. de iudi. l. qñes C. q. da. tu. l. ij. interdum magis. i. valde ut ff. de exercito. l. j. ff. de edil. edic. l. qñ nolit § vltimo/ qñqz ponitur ele/ ctive et nō oparatiue ff. fi. regū. l. qz ff. cō. di. l. j. ff. si cer. peta. l. ij. qñqz ponitur compa/ ratiue ff. de mino. l. ij. § proinde ff. ad l. fal. l. venales in fi.

¶ Attenditur interdū qd magis est ut ff. de mino. l. ij. § proinde.

¶ Magis electiue ponitur. nō ff. si cer. peta. l. ij. § j. in glo. p spēm ff. cōm. l. in cōmodato § sicut/ ponitur comparatiue ut ff. de iuris. om. iudi. l. iudemus cauere/ et ff. so. ma. l. si o stāte § quo tiens Bal. C. de transac. l. tñ fac. ad primū vide ff. de acq. pos. l. clā in fi. adde glosā m. l. procuratoris § si plures ff. de tri/ buto.

Magister. Epī debant in suis ecclesiis in stituere magros qui liberales scias doceant xxxvj. di. de qbusdā de magistris. c. j. et per totum.

¶ An magister possit licite facere collectam glo. xxxvj. di. de quibsdā plene in summa pi sana sub hac dcōe vtz magister.

¶ An magister gramatice qui dat festum.

scolariū p vna cena mittit simoniā nō. Al
 ¶ An mgr possit ber. in Rca. C. de fer.
 ereq sniam suā videt q sic qz h3 iurisdcoz or
 diariā vt ff de iurdi. om. iud. l. 2 qz vide nō. i
 aut. habita C. ne fi. p pa. adde qd nō. glo. i
 c. cum atingat de fo. ope.
 ¶ Magister nō dēt fieri q nō didicit esse disci
 pulus. lix. di. o. dimatos de eta. 2 quali. c. fi.
 lxj. di. mifex de elec. cū in mgrm.
 ¶ Sub custodia mgrī gubernari dēt ado
 lescentes clerici et iuuenes. xij. q. j. ois etas.
 ¶ Magr vberis discipulū peitere non dēt de
 pe. di. j. pumiāt / adde de homic. pbytex de
 sen. ex. cum voluntate. xxij. q. j. c. j. et qd ibi
 nō. adde q leuis castigatio pmitit mgrō vt
 ff. ad. l. acq. l. sed et si. q. vlt. et. l. seq. do. Ant.
 m. c. cum atingat de fo. ope.
 ¶ An mgr qui pmissit legere scolariū vno
 āno p certo salario et añ finē ām vult substi
 tuere eqz bonum scolariū dīcentibz possit
 id facere ita q hēat salariū vide Jo. an. in res
 gula q fac li. vj. adde Bā. i. l. nemo. ff. d. duo.
 ¶ Discipulus dēt defedere opionē re.
 magistri gl. xxij. q. j. cū beatissim⁹ fac tex.
 vij. di. de his 2 qd tenendū sit ab auditoribz
 diuersoz mgrōz hēntiū drias opiones dicā
 ¶ Que sūt puilegia 2. sub dcoē opio.
 magistrōz dixi s. sub dcoē doctor.
 ¶ Appellōe mgrōz ophendūt etiā doctores
 iuris ciuiliū vel canoici tex. de loca. c. j. glo. i
 cle. ij. de magis. Pau. in phemio cle. tex. de
 osti. ex lris qd de theologis an dicant mgrī
 vel doc. vide m cle. j. de sū. tri. m fi. de bap
 maiores. q. i. fi. archi. xxxvj. di. de qbusdā
 ¶ Doctrina antiq magistrī et qd ibi nōt.
 potius est sequenda qz iuuenis nō. xvj. q. j.
 sic viue in glo. fi. tex. m cle. j. de sū. tri.
 ¶ Ad quē appellabit a mgrō vide nō. m aut.
 habita C. ne fi. p pa. m aut. si qz litigantiū
 C. de epi. et cle. nō. glo. m phemio. ff. q. pe.
 ¶ In dubijs magis dēmus credere mgrō qz
 discipulo vide glo. lxxvj. di. ieiuniū.
 ¶ Magister dictus ē a magistrando vel mo
 ¶ Quis dicatur nendo ff. de p. sig. l. qbz
 mgr nauis vide ff. de exerci. l. j. q. mgrm.
 ¶ An mgr hēat iurisdcoz m scriptores vide
 ¶ Quid si scolares Immo. de loca. c. j.
 vel scriptores sint clerici an mgr hēat iuris
 dcoz m eos vide nō. m aut. statuimus C. de
 epi. et cle. Archi. xj. q. j. molita.
 ¶ An mgr debz iudicare scdm leges vel con
 suetudiez loci nō. Archi. vij. di. q. o. tra.
 ¶ An credat mgrō antiq magis qz nouo vi
 de. lxxvj. di. ieiuniū. xvj. q. j. sic viue.
 ¶ An magister sit remouēdus ppter msuffi
 cientiam vide de renū. c. fi.
 ¶ Que sit dīa mter doctores 2 magistrōz nō.
 Archi. xxxvj. di. de qbusdāz nō. m cle. ij. de

magis. m glo. doctoratus adde Hosti. m sū.
 de magis. q. j. vide ff. de p. sig. l. quibz.
 ¶ An magister hēat iurisdcoz m scolares ci
 ues nō. ff. ex qui. cau. ma. l. milites et. l. hi qui
 et ff. de adul. l. si maritus. q. j. ar. contra C. de
 testi. mili. l. pe.
 ¶ An coram magistro possit reconuēire sco
 laris ciuē Ja. de are. m aut. habita C. ne fi. p
 pa. diē q nō. ar. ff. de arbi. l. nō distmguem⁹
 q de officio dicaz sub dcoē scolaris vel recon
 ¶ Humilis dēt esse doctrina uentio.
 magistri de ma. et obe. huilis.
 ¶ An sit derogandū opimionibz magistrōz
 de deci. c. j. de resti. spol. lras / vide Immo. de o
 sti. nō irritaris.
 ¶ Quid debēt habere in se magistrī nō. ff. de
 p. sig. l. quibz in glo. Hosti. in sūma d magi.
 q. j. nō. de magis. c. fi. in glo.
 ¶ Magistro p dignitate natalium merces p
 stant nō. ff. de iur. doc. l. quero.
 ¶ Persona magistrī semp debz videri disci
 pulo sancta et honesta tanqz filio psona pa
 tris nō. glo. m l. liberto. ff. de obseq. a lib. et
 lib. pa. prestan.
 ¶ An magister possit petere mercedem siue
 salariū vide m l. medicos in fi. C. de profes. 2
 me. li. r. et m l. j. ff. de va. 2 extraor. cognitō
Magistratus. An magistratus possit
 alteri stipulari vide Bald. m l. j. ff. de iusti. et
 iure.
 ¶ Magistratus potest conueniri ratione le
 uissime culpe et qualiter sit formandus libel
 lus dic q debz concludi nō de certa quantita
 te sed q condemnatur qten⁹ bono viro equū
 visum fuerit Bal. m l. que fortuitus in fi. r.
 coll. C. de pig. ac.
 ¶ Qualiter possit agi o. tra magistratus pro
 pecunia mutuo data p euz durante in magis
 tratu Hosti. 2 doc. i. c. legebat de ma. 2 obe.
 faciūt nō. m l. ps lras. ff. de iudi. adde nō. ij.
 q. j. phibēt m glo. j. 2 ibi o. cor.
 ¶ Magistratus a magistro nomē sūperunt
 ff. de p. sig. l. quibz ff. de iurisd. om. iud. l. eū
 qui / et q sūt minores magistrat⁹ et qn pos
 sūt ouemiri vide ff. de m ius vocā. l. ij. ff. ex q.
 ca. ma. l. sed et si p pretorez. q. j. ff. iudi. sol. l.
 si reus / et dicunt minores qui sine imperio
 aut potestate sūt vt ff. de mino. l. mino. aut.
 magistratus.
 ¶ An magistratus tēat si aliquē retinet ne ad
 iudiciū reiat nō. ff. si qz cau. l. ij. i fi. in glo. re.
 ¶ An magistratus vocare vel vocari tent⁹
 possunt in ius nō. ff. de m ius vo. l. ij. in glo. ff.
 de iudi. l. pars lras Cy. C. de epi. aud. l. si pre
 ses nōt. ff. de mino. l. nec magistratus et ibi
 Bar. ff. de peni. l. si quis. q. si quos in autenti.
 vt disse. iudi. q. si vo attingit in glo. j. col. ix.

¶ Quo ordine oueniatur nō ff. si cer. peta. l. periculū. l. ad muni. l. imperator C. de oue. fis. debito. l. iij. li. x.

¶ Mg̃ratus est verbū latū oprehendēs oēm iur̃dcōez ff. de arbi. l. iij. §. fi.

¶ Qui dicat̃ mg̃ratus vide ff. de iudi. l. pars l. rax. Spec. ti. de iur̃s. om. iudi. §. j. v. infirm̃ a v. mixtū a v. porro et ti. de reo. v. illustris.

¶ Mg̃ratus h̃z iur̃dcōz volūtariā et ad mi/ nistratōz ciuitatis i aut. de defē. ciui. §. nulla

¶ Mg̃ratus habz iur̃dcōem in pecuniarijs vsqz ad. cccc. aureos et nō vltra in aut. de de fen. ciui. §. ex prouinciali.

¶ Mg̃ratus equiparat̃ p̃fecto pretorio ff. d. offi. p̃fec. preto. l. j. et generaliter om̃s rome iur̃dcōz hēntes ff. de offi. pro. et le. l. si ma/ liā. §. cuz plenissimā.

¶ Mg̃ratus appellōe oprehendūtur q̃nqz p̃/ fides et maiores in lata significatōe i stricta ṽo municipales ff. ad muni. l. ea que ff. de iur̃ ñd. om. iudi. l. mg̃ratibz et. l. se.

¶ Item op̃hendūtur hēntes mez et mixtum imperiū vt ff. qd quisqz iur. l. i. §. q̃ mg̃ratuz ff. si quis ius dī. nō obtem. l. j. et. l. aliud est frau. ff. de v. sig.

¶ Magnates. Qui dicant̃ magnates vi/ de zenze. in extrauagā. qz q̃ruudā Jo. xxij.

¶ Magnus. Magnum.

¶ Que dicat̃ magna vel parua cā Bar. in. l. admonēdi ff. de iureiurā. nō. in. c. qd transla tionē de offi. lega.

¶ Qualiter intelligitur magnū vel modicū tps vide i. l. j. §. qd ait p̃tor. ff. de superfi. glo. in cle. j. m. fi. de re. ecc. nō alie. glo. m. l. item si vnus. §. j. ff. de abi. et. l. j. ff. p socio. ff. de adul. l. m̃les. §. mulier dixi s. sub dcōe longum.

¶ An cui liceat magi? etiā liceat minus nō. i. l. cui pacto ff. de ser. expor. glo. in. c. j. de tor nea. de deci. ex parte / adde qd dixi supra sub dcōe agumentuz.

¶ Magnū et parū sunt noia respectiua ar. C. de liber. et eoz libe. l. si manumissus.

¶ Aliud p̃sumit̃ et statuit̃ in magnis aliud i paruis ff. de offi. p̃cōs. l. solent ff. de dolo. l. si q̃s affirmauit et C. de rescim. vendi. l. si volū/ tarie.

¶ Magnus aliq̃n expōitur idest minimus ff. ad tercul. l. j. §. capit̃s.

¶ Et magna cā lic q̃ alias nō liceret ff. de im lit. iura. l. videamus i glo. pe. ff. de re iudi. l. iij. §. ait pretor et ibi nō.

¶ Propter magnitudiez delicti punit̃ q̃s ex de licto alterius C. ad. l. iuli. maie. l. quisq̃s.

¶ Nullū magnūz ingemū sine mixtura cle/ mētie. Se. neca in libro de tranquillitate euz re fert Jo. an. de p̃sue. ad ñr am.

¶ Magus. Vñ dicat̃ magus hēf. xxvj. q.

¶ Ars magica et alie q̃bz iij. igit̃ gens inuocant̃ demones sūt p̃hibite. xxvj. q. iij. sciendū / dixi supra sub dcōe magica ars.

¶ Clericus magus deponi dēt. xxvj. q. v. siq̃s

¶ Magus a eoz artes dissipare ep̃s

¶ Dēnt marie ep̃i. xxvj. q. v. ep̃i

¶ Dōines mutari in bestias a magis nō ē rez sed fāfasia. xxvj. q. v. nec mix.

¶ Qualiter magi pharaonis operōne demo/ nū rana et serpentes facere potuerūt vide i d. c. nec mirum vbi ter.

¶ Magi infirmis samitatez oferre nō possunt xxvj. q. viij. amoueāt.

¶ Magi stellaz interp̃tes nūcupant̃. xxvj. q. iij. igitur hi sūt qui pulgo ppter facinor.

¶ Magtate malefici appellāt̃. xxvj. q. vi. nec mi

¶ z a C. de malefi. z mathe. l. nēo et qd ibi nō.

¶ Maiestas. Crimen lese maiestatis a sy/ momia equiparant̃. xv. q. iij. sane.

¶ De crimie lese maiestatis vide qd dixi sub dcōe crimen.

¶ An ppter crimē lese maiestatis cōmissum a p̃re filiis priuetur bēficio ecclesiastico vi/ de nō. lxj. di. satis puer sum et nō. in. c. felici

¶ de peni. li. vi. in. c. quibusdam eo. ti. vide in. c. statutū de heret. li. vj.

¶ An aduersus regē omittat̃ crimē lese ma/ iestatis videt̃ qd nō qz in rege ē p̃tas nō ma/ iestas ff. de ori. iur. l. ij. §. q̃ aut mg̃ratus dic

¶ o p. l. si familia ff. de iur̃. om. iud. imo qd pl9 ē criez lese maiestatis dicat̃ omitti aduersus dñm ciuitatū vt C. de ep̃i. audi. l. nemo.

¶ Maior manus maioritas.

¶ Maiores nō dēt erubescere si discāt a mīo ribz. xxxvij. di. nullus. xxiij. q. iij. si hēs.

¶ Non q̃ maior fuerit in hōre s̃ q̃ iustior ille maior est. xl. di. multi et. c. nō loca.

¶ Siē maior p̃cedit honore mīorē ita quādo peccat grauius peccat. l. di. qz factitas.

¶ Maioribz dēt mīores honore z obediētā

¶ Maior ille p̃p̃e xxiij. di. subdiacono. dicat̃ nō q̃ honore et p̃latōe alijs p̃ponitur sed qui vita sanctior est et melior. ij. q. viij. §. qui

¶ Maiorez fac̃ ep̃m bus et. c. Paulus. vita nō nomē / vide. ij. q. viij. q̃z q̃z.

¶ In quibz cōsistit principaliter maioritas dic̃ in q̃nqz / p̃mū in p̃rogatiua ord̃is vt p̃re

¶ sbyter maior ē diacono. xxiij. di. legim9 de ma. et obe. statum9 / scdm̃ in p̃rogatiua cō

¶ secratōis vt ep̃s maior ē sacerdote. xcv. di. c. olm et. c. ep̃s / terciū in p̃rogatiua admini/ stratōis vt archidiaconus maior archip̃sby/ tero. xxvj. di. perlectis / quātum in p̃rogatiua

¶ ātiquitatis. lxxvj. di. ordiatōes de maio. et

obe. c. j. quintuz in p̄rogatiua ordinarioꝝ de
ma. et obe. per tuas.

¶ An valeat consuetudo q̄ maior p̄ferat m̄i
nor vide Jo. an. m. c. j. de ma. et obe.

¶ Clerici dicunt maiores q̄buscuq̄ layci. gl.
de rescrip. sedes. xij. q. j. duo sūt ḡna.

¶ Petrus fuit maiō alijs ap̄l̄s vide glo. xxij. q. j.
loquitur ter. xij. q. vj. dudū ter. xij. di.
c. ij. et. ij. q. vj. paulus.

¶ Sacerdos maior est milite ⁊ dēt eū p̄cedē
do. Ant. m. c. eo libētius de ser. nō ordi.

¶ Qualiter maioritas ⁊ p̄rogatiua cōsiderēt
diuersis modis Hosti. de offi. le. c. j. libro vj
Arch. ij. q. vj. q̄z q̄z et. xx. di. S. m. his glo. in
v. elcōmis m. c. de liberatōe de offi. dele. li. vj.

¶ Eadē p̄sona m̄ior ⁊ glo. fi. xxij. di. c. ij.
altera et maior pōt esse diuersis respectibz
ter. et glo. ij. q. vj. q̄ritur glo. et Jnnō. in. c.
j. de offi. archiep̄s. ter. i. c. solite de ma. ⁊ obe.

¶ Cetus clericōꝝ seculariū maior ē q̄z reglā
riū. xvj. q. j. legi. Jo. an. in reglā delictū li.
vj. i. mercu. i. ij. q. gl. fi. i. c. q̄liter. ij. de accu.

¶ Maiores dēt seq̄ minores m. his q̄ bona
sūt vide glo. xxij. di. de cōstātinopolitana.

¶ Post diē iudicij nō erunt ḡdus maioritas

¶ Quot modis q̄s ⁊ his glo. lxxix. di. c. fi.
dicat maior et q̄ p̄sone dicat maiores ⁊ m̄i
nores vide Jnnō. i. c. sedes de rescrip. ⁊ ibi doc.

¶ Post lapsū t̄pis velit nolit q̄s efficiat maiō
Jo. an. m. c. ei q̄ de p̄bē. li. vj. glo. m. l. si m̄ior
C. de m̄te. resti. ad hoc de p̄ba. in p̄ntia.

¶ Maior p̄s q̄nq̄ intelligit nō p̄ numero p̄
sonaz sed p̄ cumulo debiti ff. de po. l. si plures
C. qui bo. ce. pos. l. fi. ff. de pac. l. maiores.

¶ Maius dignū trahit ad se minus dignum
nō. de ofe. eccl. vel alta. q̄d in dubijs de cele.
missa. cū marthe. S. p̄tere a. xij. q. v. nō extis
memus C. d̄ pet. herel. hereditas. ff. de solu.
l. si aheni. tñ est extra de offi. dele. sup. q̄onū
S. si v̄o in glo. ⁊ c. cum sup. de tēp. ord. l̄ras.

¶ Cui cōcedit q̄d est maius videt cōcessum
q̄d ē min⁹ C. de pac. l. iuris gentiū. S. adeo ff.
de p̄cura. l. legatū ⁊ l. ad rem mobiliēz de des.
ci. ex p̄te de torneā. c. j. et q̄d ibi nō. in regula
cū licet li. vj. et in cle. ij. de re. eccl. nō alie.
diri s̄. sub dōe magnū.

¶ An q̄d maiori licet licet et minori vide ff. de
offi. p̄to. l. barbarius. xcv. di. illud.

¶ Cui nō licet maius l̄z minus ff. de interdi
⁊ rele. l. relezatoꝝ. S. cōstitutū vid̄ cor. i. gl.

¶ Maius multi modis dicitur. xcv. di. ecce
et plures casus in quibz nō stat maior p̄ti
h̄ requir̄ cōsensus oim nō. xvj. q. vj. si plures
nō. plene i. c. j. de his q̄ fi. a ma. par. ca.

¶ Maiori nō debet de iure plus dari de reditū
bus ecclie q̄z minori nisi aliud habeat cōuetu
do de cōf. p̄bē. ex p̄te.

¶ Vbi maius est piculū ibi cautius ē agen

dum ff. de carbo. edic. l. ij. de ele. vbi piculum
li. vj. ⁊ ibi vide cor. in glo.

¶ Maiores dedignari nō dēt seq̄ bonā vitā
et exempla m̄ioꝝ C. de offi. rec. p̄uin. l. poti
oris. xxij. di. de cōstātinopolitana.

¶ Ordo nāc habet vt minor seruat maiori.
xxij. q. vl. est ordo et ibi nō. xij. di. subdia
cono de ma. et obe. statuimus.

¶ De m̄iore ad maius transeūdum est non
extra. xij. di. legimus. xix. q. ij. c. j. vide de
cle. nō res. c. i. et q̄d ibi nō.

¶ Maiori p̄te anni dicit possedisse q̄ duobus
tantum mēsibz possedit dūmodo tñ aduersa
rius non possederit vel minori tpe possederit
ff. de v. sig. l. maiores. ff. vtrobi. l. j.

¶ Hoc verbū maior simpliciter prolatum in
telligitur de eo qui excessit. xcv. annuz C. de
transac. l. si maiores.

¶ Maius multis modis dicit q̄nq̄ efficaciter
q̄nq̄ propter rem subiectā / q̄nq̄ autoritate
ministrantium / q̄nq̄ p̄pter significationem
nō. xcv. di. ecce.

¶ Quod fit a maiori p̄te m̄ior nō pōt reuoc
care de postu. p̄la. bone. ij. et ibi nō. de rescri.
c. pe. li. vj. et ibi vide cor. de cōsti. cum m. de
his q̄ fi. a ma. par. ca. c. j. dixi sub dōe capi
tū ad de. ff. de pac. l. et suum heredes. S. fi. cu
l. se. Jnn. ⁊ Cōpo. de cōsti. cū oim de elec.
q̄ p̄pter ff. ad munic. q̄d maior.

¶ Qualiter cognoscatur maior dignitas in
ecclesia post episcopalem nō. Jo. an. post ar
chi. de offi. dele. c. pe. li. vj. sup. glo. aduerte.

¶ Maior dicitur plus peccare q̄z m̄ior in eo
dem ḡne delicti nō. de transla. p̄la. inter cor
poralia in v̄bo et q̄zuis

¶ Maiores dicit habere p̄tez qui hēt equalē
vt ff. de edil. edic. l. iustissime. S. j.

¶ An in maiori sūma cōtineat minor vide ff.
de arb. l. diē. S. si plures et in regula plus li.
vj. et ibi Dy. vide ter. et q̄d ibi not. m. c. j. de
arbi. li. vj. et ibi glo. xxij. q. i. si q̄s dederit
et ibi arch. et hoc quom̄ p̄feritur maior sū
ma affirmatiue secus aut si negatiue

¶ An excludens vel negas maiores videatur
excludere vel negare minores vide ff. de pac.
l. si vnus. S. si cuz mibi. x. ff. de interro. actō.
l. de etate. S. si cū esset Jnn. de do. ⁊ contu. finē
ix. q. ij. c. j. xxij. q. j. q̄modo

¶ Maiore p̄nte m̄ior non benedicit. xxj. di.
deniq̄ et ibi p̄ arch. super ver. b̄ndicere dixi
sub dōe b̄ndicō et ibi vide

¶ Maiore p̄nte cessat officium minoris / q̄d
intelligitur in reuerencialibz secus in cōs
tentiolis de offi. leg. volentes ⁊ ibi nō. i. glo.
li. vj. et do. ct. m. c. ecce. xcv. di. de priuile. an
tiqua.

¶ Maioribz defertur in penis infligendis p̄
pter dignitatem quo ad moduz puniēdi vt

nō. in. c. sanem glo. de offi. dele.

¶ An in dubijs sit recurrenduz ad exempla maiorū vide. xxvij. di. si quis.

¶ An minor possit reprehendere vel corrigere maiorez vide de heret. cū ex mūcto. ij. q. vij. queritur de ma. et obe. cū inferior.

¶ An maior autoritas excuset vide. xij. q. ij. de rebz. xij. q. v. dixit de temp. or. dilectus xxj. q. j. i. canonibz.

¶ Cui interdiciunt maiora vidēt etiā interdeā mīora ff. de ser. expor. l. cui pacto in glo. maioribz ff. de interdic. et relega. l. relegatoruz. § solent adde nō. de tornea. c. j. in glo.

¶ Qñ res fuit maior nroz tolerabilis ē ad eā immoderata affectō de quo in l. si domus. § q. dñtetur ff. de le. j. vbi oīo vide.

¶ Maiores pponi dēt minoribz vt nō. i. aut. de defen. ciui. § nos igitur in glo.

¶ Maior reputatur qui maioribus preest de rescrip. sedes in glo.

¶ Maior pars magis consistit in quātitate qm in nūero vt. l. ob carmē. § si testes ff. de testi. fac. l. j. ff. de legi. p. quē tex. vidi dñi qm con denda lege vel statuto dēt interuenire pru dentes loci et tunc dñt interuenire maior ps.

¶ Quis psumit maior si nō alleget mīor. l. fi. et qd ib. nō. C. si mī. se. ma. di.

Male. Omne quod male possidetur ē ali nū. oīs aut male possidet q male vt. xij. q. q. iij. quid dicam.

¶ Sic bene acq̄sitis q̄s potest male vti sic ma le acq̄sitis q̄s potest vti. xij. q. v. neq̄ em

¶ Sapiētis nō est adimplere male pmissa xxij. q. iij. male sapitur et. c. in malis.

¶ Qualiter male ablata peti possūt vide Jo. an. i. addi. Spe. ti. de mīstru. edi. § opēdiose

¶ Male vtī sba sua ille quē v. itē scias. vulgus sic noiat C. man. l. si p ea faciunt nō. p Bar. i. l. si ostāte in prin. ff. i. o. ma.

Male ablatum.

¶ Male ablatoy restitutio est de casibz ep̄o reseruatis nō. i. c. cū tu. de vsur. et in. c. sic dig nū de homi. § eos adde hosti. x. Jo. an. dñe

¶ Male ablatū. i. dolo. cū sit vbi de h. ple se vt. ff. de his q no. i. fa. l. furti. § illud plane.

Male beatus. Istud est vocabulū flo rentinū et qd importet vide Ange. in cōsilio suo. c. c. quod incipit viso zc.

Maledictus Maledictio

¶ Clericus maledictus debz cogi ad postu landū reiaz vide i. c. statum de maledi.

¶ Maledic deus mīgratū cum paupertate et penuria. xxj. q. j. reuertimini.

¶ Maledicens ore et non corde ille contrahit imūdiā labioy. xxij. q. iij. q. negligunt.

¶ Licetum est maledicere malis qd multis pbat exēplis. xxij. q. iij. § si q̄ psecutoribz

¶ Maledicere q̄s pot aliū vel zelo malo et h nō licet vel amore iusticie qd licet. xxij. q. iij. cum viri sancti.

¶ An et qñ liceat maledicere vel non nō. de ma. c. j. et. ij. x. i. l. j. C. si q̄s impera. male. xxij. q. iij. si ergo et. c. se.

¶ An liceat maledicere creature irratōnabili vide s. Tho. scda secunde. q. lxxxvj. in sūma pifana sub dñe maledcō. § vlti.

¶ De triplici maledcōne vcz opprobrii culpe et pene nō. glo. xxij. q. iij. § is ita.

¶ An maledicere sit peccatū mortale vide sctū Tho. scda secunde. q. lxxxvj.

¶ Quid ipotent illa vba sub pena maledcōs nis eterne vide Jo. an. de sepult. c. j. li. vj.

¶ Qualiter puniat maledcōs seu maledicēs deo et sctis nō. de maled. c. j. x. c. vl. xxij. q. iij. § sed qui p psecutoribz.

¶ Qualiter puniat maledicēs pape vel im patori nō. de maled. c. j. in glo.

Malefactor. Maleficus Ma leficio.

¶ Willa que tētur capere male factorē nō tēt si capit omittentem aliqd ipu nibile Bal. i. l. iij. § si tñ maritus ff. ad fil.

¶ Qd dñat p̄prie maleficiū vt sit locus statu to loquenti de maleficio vide Bar. in l. aut fa cta in prin. ff. de pe.

¶ De massario q̄ ex forma statuti tētur denū ciare maleficos vide Bali. i. l. j. C. de fal. mo.

¶ Quot modis intelligat maleficiū psona le vide Bar. in quodam cō. suo quod incipit statuto castro plebis cauetur.

¶ Contra officiales p dissimulatōs non pu mientes maleficia vide Bar. in l. q̄cquid C. de primipillo. li. xij.

¶ Malefici in suis maleficijs plurimū vtunt sāguine qz sāguine facili ter prouocantur de monef. xxvj. q. v. nec mīz.

¶ Maleficiū puniēt etiā mūto accātore qñ d ipso ostat nō. Immo. in. c. qz. v. de iudi.

¶ Maleficiū omissum tpe guerre est magis puniendū qz si alio tpe omitteret nō. doct. in l. aditos C. de epi. aud.

¶ Maleficiū nō pot alicui opponi i gnere sed dēt in spē oppoi Immo. in. c. ad hec de testibz.

¶ Malefactor pot a iudice incarcerari ita vt nō detur ei ad comedēdū nisi ostateat malefi cium glo. in l. item apud labeonē. § qōnē ff. de iniurijs. zc.

¶ Maleficos nō patiaris viuere exodi. xxij. q. v. § hinc apparet.

¶ Publice itereft ne maleficia remaneāt im punita ff. ad l. acquiā. l. ita vulneratus ff. d fideiusso. l. si a reo. § si. de sen. exco. vt fa

me et ibi nota.

¶ Maleficiū nō mittitur sine voluntate et cōsensu nō. de heret. c. fi. i. gl. li. vj. insti. de ob. que ex male. nas. §. iij.

¶ Ex q̄si maleficio tenet iudex qui facit lites sua vel qui peccat in officio suo vide msti. de ob. que ex q̄si deli. in prin.

¶ Item is de cuius domo ppria vel conducta vel in q̄ gratis habitat deiecit aliquid vel effusum fuit ita q̄ alteri nocuit msti. de ob. que ex deli. nas. §. iij.

¶ Ex omni maleficio nō tenet hospes pluriū qui aliquid deiecerunt vel effuderunt sed is qui hospiciū dedit nō. msti. de ob. que ex q̄. deli. nas. §. itez is in glo. hospes

¶ Quid si per ppetuū maleficiū separantur iuges qd erit si postea strabant vide de frigid. laudabilē et. c. littere.

¶ Quod dicat maleficiū pprie et improprie nō. Bar. ff. de peni. l. aut facta in pn.

¶ An cogitur q̄s iudicare malefactores nō. ff. de odi. ob. tur. cau. l. idē §. fi.

¶ An sit licitū vnicuiq̄ capere malefactorē vide do. flo. m. l. iij. in pn. ff. ad. l. acq̄l.

¶ Maleficiū differt a maledicō et male scripto idē o statutu loquēs de vno nō hz locū i alio vt. l. aut facta in pn. ff. de pe. et ibi Bā. et Bal. videt dicere contrariū i. l. fi. C. de cri. stellio.

¶ Quid de maleficio stat iudex debz esse p̄mptus ad puniendū ff. ad. l. acq̄l. l. ita vulneratus et ibi Bal.

¶ Quid dicat maleficiū manifestū et quid et amestmum vid Bal. m. l. cum fratrez C. d. his quibz vt indig.

¶ Maleficiū est etiaz occidere illum qui pot impune offendit secundū Bal. m. l. decuriones C. de his qui nō. mfa.

¶ Maleficiū nō est proprie in obmittendo et sic statutum loq̄ns de bāmito p maleficio nō op̄hendit bāmitū pro otumacia vide Bal. m. l. fi. C. de crimi. stel.

¶ Quid sit maleficiū et qualiter intelligatur vide Bal. i. l. j. §. si seruus ff. si quis testa. lib. esse ius. fue.

Malicia. Malicia procuratoris nō nocet dño nisi de dolo vel crimie p̄cipet ita dicit Inno. i. c. significante de pigno.

¶ Hominum crescente malicia que muenta sūt ad remediū tendunt ad noxam de excep. pial. vj. vbi est ter.

¶ Pro malicia prauorū boni excommunicātur. xxij. q. iij. i. sūma.

¶ Malicijs nō est indulgendū ff. de rei vendi. l. m fūdo ff. de serui. l. is cui. de transactio. cū hi. §. si quis.

¶ Malicia supplet etatem vt. l. si alterius C. si mi. se. ma. dixit. de despon. impub. c. j. et. c. cō

tinebatur et. cl. ras et m. c. iuuenis despon. et ibi nō. adde qd dixi sub dcoē etas.

Malignitas. Via malignitatis omni studio vitanda ē vide in phemio. ff. §. illud vō et C. de lati. lib. tol. l. fi. §. penultimo et qd ibi not.

Malus.

Malum.

¶ Aliqñ pmittūt minora mala ne maiora fiat. iij. di. officiū adde de spon. p̄terea. xxij. q. j. cōsidera. ff. de re. mil. l. officiū

¶ Minus malū eligēduz ē iter duo mala. xij di. duo et. c. nerui. xxij. q. iij. iurauit dauid et. c. i. malis. c. si aliqd forte et. c. nō solum.

¶ Malū cui non resistit cum pot approbatur lxxij. di. error. ij. q. vij. negligere.

¶ Malū pncipiū qñqz hēt bonuz finem et ex malo qñqz nascit bonum. j. q. j. cum ergo in contrariū ea. cā et qōe pncipatus.

¶ De malo pot fieri bonū multipliciter. xij q. v. qui habetis et qd ibi nō.

¶ Reus nō ē solū faciēs malū sed etiā cōsensitēs nō. i. c. j. de offi. dele.

¶ Causa malorū ē cautela bonorū de pe. di. scda

¶ Mala bonis p̄ficiūt et bona malis scitius nocent de offe. di. ij. vt scā malis.

¶ Mala in h̄ seculo semp sūt cōmixta cū bonis xlvij. di. quātumlibz idē hētur. ij. q. j. multi xi. q. iij. audi. et. c. nolite. xxij. q. iij. quātus

¶ Mali fideles peiores sūt mfi. §. c. seq. delibz vt hētur. j. q. j. nōne sodomite.

¶ Per malos m̄stros deus qñqz vocat et cōgregat bonos. j. q. j. ita fit verbū.

¶ Malorū aliq̄ tollerant aliq̄ corriguntur aliq̄ nesciunt. ij. q. j. multi.

¶ Alia est p̄secutio malorū alia bonorū. xxij. q. iij. pro membris.

¶ Malis hoibz p̄ficiūt qui eis malefaciēdi auferit p̄tatez. xxij. q. iij. si q̄s fortitudinem.

¶ Mali sūt tollerandi corrigēdi et diligēdi xxij. q. iij. ecce his oibz et. c. qd christus.

¶ Malorū p̄uicōe deus placat. xxij. q. iij. si eadem quibz et mali coherceri debēt vt boni inter malos pacifice viuant. xxij. q. v. non frustra.

¶ Malorū vtilitati consulendū est potius q̄ voluntati. xxij. q. v. nō nos vnde malos q̄s rere dēmus vt ipsos faciamus bonos. xxij. q. vij. quēadmodū.

¶ Malos p̄ deo p̄uire pietatis est officiū nō crudelitatis. xxij. q. vij. legi.

¶ Unus malus multos bonos perturbat vt xxij. q. j. oturbatur.

¶ Malorū societas diligenter est cauenda vt xxij. q. j. ois q̄ qz sepe bonos oturbat et corripit malorū cōcordia. xxvij. q. j. sepe.

¶ Qui bonus est non polluitur si sociatur

malo sed qui malus ē i bonū vertit sibi omne
ēplā sectet. xxij. q. j. nō ē culpā dū

¶ Malis in hac vita p̄spera a bonis ocedūt
aduersa quare sit vide de pen. di. iij. qd ergo
turbamur vbi hēt q̄ p̄speritas maloz in hac
vita est signū reprobatois in futura.

¶ An licet facere malū vt eueiat bonū vel mī
nus malū glo. in. c. nō magno ne cle. vel mo.
de vsur. sup eo adde q̄ licet ex malo seq̄t bonū
nihilominus punitur. et glo. xxij. q. v. re
legētes bñ faci. l. iij. § i bello ff de re mi. vbi
punit faciens rez illūtat licet vtiliter.

¶ An ex duobz malis minus sit eligendum
de perī. et omo. rei vendi. l. j. § p̄eul. xij. di. c.
duo et. c. nerui. xxij. q. iij. c. nō solum.

¶ Non sufficit abstine a malo nisi fiat id qd
bonū est. xxij. q. v. de forma de vi. et ho. cle.
cum ab omni. j. q. j. placuit.

¶ Potius dē in omnia mala pati q̄ mala cō
sentire nōt. de his quz vi me. de ca. fi. sacris
xxij. q. v. ita ne.

¶ Malus nō debz esse melioris odicōis q̄ bo
nus ff de nora. l. nō solū ar. cōtra ff q̄ et a q̄
bus. l. si quis habēs in fi.

¶ Non solū a malo sed etiā ab omni sp̄e ma
li abstine dū est. j. q. j. placuit a ibi nō. xij.
q. iij. q̄sta de vi. a ho. cle. cū ab oī a qd ibi nō.

¶ Male loquēs potius nocet sibi q̄ alijs. xj.
q. iij. illud in fi. et. c. qui iustus.

¶ Malū dicit̄ ābor nauis ff de v. sig. l. malū.

¶ An semel malus semp presumit malū nō.
ff de sena. l. ij. et. l. si cui. § fi. ff de accusa. et ibi
Bar. in regula semel li. vj.

¶ Vno malo p̄cedēte plura sequunt̄ nōt. in
aut. vt iud. si. q̄. suf. § considerauim. i glo.
illicito.

¶ Malū. i. delictū ff de offi. p̄sidi. l. preses.

Mala fides. Qualiter probetur quem
possedisse vel possidere mala fide nō. Bart. ff
de vsucap. m. l. celsus.

¶ An mala fides testōis noceat successorī
nō. Bar. in. l. pōpomi. § cū q̄. ff de acqui.
pos. glo. et doct. in. c. si diligēt de prescript.
adde qd dicam. j. sub dōe successor.

¶ Licet taz de iure canoico q̄z ciuili mala fi
des autoris i p̄scriptōe longi t̄pis noceat vni
uersali succōri istud ē intelligendū vniuersali
trahēte cāz a defūcto alias secus exemplū in
plato qui licet sit vniuersalis successor nō tñ
trahit cām a defūcto / a ideo mala fides sui pre
decessoris nō nocet sibi glo. ē nota. m. c. cura
de iure patro. q̄ limitat hāc materiā.

¶ An emēs ab eo quez scit precū perditurū
sit male fidei possessor vide Bart. m. l. si quis
cuz sciret ff pro empto.

¶ Mala fides p̄sumit̄ qñ debita solēmitas non
est adhibita glo. i. l. j. C. de fi. mīstrum ē. et iu
bas. fisca. li. x. Bar. m. l. cum plures ff de a d

mini. tuto.

¶ An mala fides que supuenit post cōpletaz
prescriptōez noceat et an talis in foro oscie
tēat restituere nō. d. iu. patro. cura. pasto
ralis i glo. plē. i. c. si diligēt a. c. fi. d. p̄scrip.

¶ Male fidei possessor pōt agere vi. bo. rap.
glo. i. l. itaqz fullo. de fur.

¶ Qui semel ē male fidei sēper p̄sumit̄ male
fidei C. de p̄scrip. lon. tēp. l. j. a ibi nō

¶ Qualiter p̄batur mala fides vt q̄s de fru
ctibz teneat vide Ang. m. cōsi. suo. clxij. qd
ināpit pro decisioe.

¶ Mala fides dicit̄ dupliciter / vno modo vere
et p̄prie puta qñ quis hēt sciam rei aliene. a
lio modo sic tenet presūptiue ex mala fide sui
autoris Jo. an. in addi. Spe. ti. de prescrip.
§ j. v. quid si debitor.

¶ Quod dicit̄ q̄ quilibz p̄sumit̄ possidere bo
na fide nō habz lo cū in possessore iuris eligē
di q̄ in ea presumitur mala fides nisi osten
dat titulū vel possessionē legitimā vel q̄ pro
babili ratione quesuit possessionem / Imo.
in. c. requisitū de resti. in mte.

Mamona. Mamona secundū beatum
Jeronymum idem est q̄ pecunia vel diuitie
et est vulgare / scdm alios est demon q̄ p̄est
diuitijs vt nō. xij. q. v. q̄ hētis. § sed a hoc
multipliciter et ibi glo.

Mancus. Mancus est q̄ imbecillitate der
tere validum sinistra vtitur ff de edili. edic.
l. qui clauum. § p̄eul.

Mancipare. Mācipare qñqz erpoitur
pro oducere vt C. qui. mu. excu. hi qui post
ipletaz mil. l. vna / interdū p̄ tradere C. d. ius
de. l. quicūqz a C. de fal. mo. l. ij. itez mācipa
re. i. m. seruitutem vel p̄tate reducere vt nō.
i cle. vt hi q̄ circa fi. d. eta. a q̄. a ibi vid̄ cor.

Mancipi. Qui sūt mācipi vide i. l. j. i fi.
C. de vsucap. transfor. vbi de his fit mētio.

Mancipium. Si mancipia christiana
empta fuerūt a iudeis vel ifidelibz sine ambi
guitate pducēda sūt ad libertatē. liij. di. mā
cipia.

¶ Mācipia clericoz hanc obtinent libertatez
q̄ nouis collectis impositis grauari nō pūt
xvi. q. j. § nouaz.

¶ Quid sit mācipiū et vnde dicat̄ nō. glo. in
cle. vt hi qui de eta. a quali. adde ff de stat.
ho. l. seruitus in fi. vide m. c. ij. de od. app.

Mandans. Mandatum.

¶ An mādās tēat ex v̄bis legis a nō actōe di
recta Bart. m. l. nō solū in prin. § si mandato
ff. de iur.

¶ An mādās tēat licet mādātarius eius nō
cōmittat delictū vide in. l. si quis id quod. §

fi. ff. de iuris. om. iudi.

¶ An mandās secuto effectu intelligat ipse facere vere vel interpretatiue vide in d. l. si quis id qd Bar. i. l. sed si vn9. ff. de iniurijs tex. ē in ista mā mirabilis a nōb. i. c. mulieres in fi. de

¶ An mandātis a mādatori sit sen. exco. idem delictū nō. Bar. i. d. l. sed si vnus.

¶ Si plures mādāt vnū delictū fieri an oēs tēant eq̄liter vide Bar. i. l. j. ff. si fa. fur. fe. di. vide i. l. si q̄s ff. de iuris. om. iud.

¶ An snia lata p mādatorio delinquēt. p̄sit mādātū Bar. i. l. adulter. G. j. ff. de adult.

¶ An q̄ ad penē ipoionē īspiciat q̄litas mandātis vel mādatori vide Bā. i. l. vty. ff. d. pā.

¶ An mādās a mādatori p̄nt simul accārī in eodē libello Bar. i. l. j. G. incidit. ff. ad turp. et m. l. atletas. ff. de fal.

¶ An req̄rat spāle mādātū i. pcuratorē aliq̄d denūciāte vide ff. de no. ope. nū. l. de pupillo. G. q̄ pcurator et ibi Bal.

¶ Mādātū de aliq̄ faciēdo intelligit̄ ogriuis loco a tpe vt. l. si nō remunerādi. G. si. ff. mād.

¶ Qui iūt caūs in quib9 req̄rat spāle mādātū nō. glo. i. l. si q̄s mihi bona. G. iussum. ff. de acq. her. adde glo. i. c. q̄ ad agēdum de pcur. li. vj. Spe. ti. de pcur. G. pmo v. itē opponit̄.

¶ Que dīa sit inter mādātū a iussū nō. glo. i. l. j. i. p̄n. a i. l. sepe audiui cesarem. ff. de offi. p̄f. faciūt nō. p glo. et Bā. i. l. si q̄s mihi bona. G. iussū. ff. de acqui. her.

¶ An hēns gñale mādātū sic pot̄ ea facere q̄ dñs solitus ē facere vt. l. vniuersor. ff. de pig. ac. sic possit ad p̄iudicialia dic q̄ sic vt. l. q̄ se. misses. ff. de vsur.

¶ Mādātū p̄ncipis nō pbat nisi in scriptis vt l. j. C. de mādā. p̄n. et ibi nō.

¶ An mādātū possit probari per testes vide Bā. et Bāli. i. l. i. C. de pcur. doc. i. c. i. de pcur. et in cle. i. eo. ti. vbi videt̄ q̄ possit pbari per l̄ras de q̄ etiā Bā. in l. si pcuratores. ff. d. pcur. adde Bal. in l. i. ff. de procu.

¶ An simplex mādātū factū ad lites trahatur ad futuras vel criales vide Bā. m. l. dām. G. si q̄ ff. de dam. mfec.

¶ An mādātū deat p̄cedere actū dic q̄ sic vt l. sin aut. ff. de aq̄ plu. az. et ibi Bā.

¶ Quod dicat spāliter mādātū vide Bā. i. l. si filius fa. ff. de dona. et i. l. i. G. i. ff. de fal. Cy. m. l. i. C. etiā p pcur. cau. i. itē resti. agi pos. ad

¶ Oñale mādātū de soluēdo de qd dicā. j. creditorib9 intelligit̄ de eo qd pot̄ exigi/vid Bar. in l. i. G. hec verba. ff. ne ius si. ei et quod nō. m. l. si is cui. ff. de solu.

¶ An mādātū in aliq̄ loco possit pūiri alibi q̄z in illo loco malefici9 om̄issi per mādatoriū Bar. in l. si vt pponitur. ff. de fideiussor. et m. l. non solum. G. si mādato. ff. de iniuri. vide do. Anto. in c. fi. de solu.

¶ An mandatū possit adimpleri p alium q̄z p illum cui mādatur est Bā. in l. vram9. G. si. ff. de fideiuss.

¶ Qui fac pcuratores ad recipiēdaz solutio nē videt̄ tacite mādare creditorib9 vt illi soluat Bā. in l. q̄ hoiez. G. si titiū. ff. de so.

¶ An ei q̄ mādāt pcuti clericū sufficiat ad euitandū excoicatioz reuōre mādatur et si nō sit cercioratus mādatoriū vide glo. in c. cum q̄s de sen. exco. li. vj. adde q̄ si is qui mādatur percuti clericum ante percussionez pemite at non incidit in excoicationez/ dicit Immo. de sen. exco. mulieres vide nō. in d. c. cum quis de sen. ex. li. vj.

¶ De q̄ culpa tēatur mādatoriū vide ff. de fur. l. eū qui. G. si epistola et ibi Bā.

¶ An et qñ is cui mādatur q̄ possit exigē pos. sit a spōte soluēte recipere Bar. in l. hoc iure ff. de solu.

¶ An ille de cuius mādati reuōtiōe dubitat̄ deat cauere Bā. i. l. ait p̄tor. ff. de dā. mfec.

¶ An et qñ finiatur mandatum morte mā. dantis Bart. in l. filius. G. sed et si quis. ff. de dona. Immo. in c. qm̄ abbas de offi. dele. do. Anto. in c. relatū eo. ti. adde nō. per doc. in l. eius q̄ in puinciā. ff. si cer. pe. Cy. et Bal. in l. mādātū C. man. doc. in c. si ḡtiose de rescrip. li. vj. et in c. lic de offi. dele. vbi etiā doc. a est conclusio q̄ re integra expirat alias nō.

¶ In actōe mādati cōtraria remittit leuissīma culpa Bal. i. l. si seruus. G. q̄ nō. ff. de furti.

¶ Tacita reuocatio mādati q̄ fit per morte mādantis est efficacior q̄ expressa nō. in c. mulieres de sen. ex. in glo.

¶ Mādātum iudicis de reb9 occupatis vel occupadis excusat a pena. l. si q̄s in tantaz cdm Immo. m. c. j. de iure iur.

¶ Mādans homicidiū fieri non punit̄ pena statuti pūientis faciētez hoicidiū manu p̄pa Bal. r. col. de pa. iura. fir. c. j. vid glo. i. simili in cle. j. de vi. a ho. cle. in v. p̄sonaliter.

¶ An mādans vel mādatus tēatur de dāno cau fortuito otigēte vide Inn. de iureiur. sic

¶ Qui facit contra mādātum etiā si alias bñfaciat punitur. ff. de neg. gest. l. si. ff. de rem. l. i. j. G. in bello.

¶ An idē sit facere preter formā et oītra vide Hosti. de ma. et obe. dilecti Jo. an. de offi. de le. prudētia a de ele. si cui li. vi.

¶ Paria sūt nō h̄re mādātū vel minus sufficiē de renū. remēs in fi.

¶ Mādatur nō inducit necessitatez. ff. m. l. j. xij. q. j. c. fi.

¶ Mandatarius in iudicio conuentus ratioe delicti nō potest dominum in iudicio nominare vt lit nō cont. qm̄. G. q̄ si et ibi nō.

¶ An per solam reuersionez dñi mandantis

ad locū reuocare mādātū videat. ff. man. l. q.
mutuā de pcur. petitiō z ibi no. et eo. ti. c. j.
¶ An mādans tēat resarcire lib. vj.
mādatario oē damnūz quod cōsecutū ē rōne
mādātū vide Jmo. de iureiur. sic / vide abb.
i. c. cū pro cā de pcur.

¶ Mādātū pape itelligēdū ē scdm ius d cōs
ces. prebē. c. j. li. vi. et de ele. dudum.

¶ Qñ dicat res integra quo ad finiendū mā
datūz morte mādātis glo. in cle. fi. de pcur.
vbi vide quid in mādato facto p prelātū seu
aliū rectorem ecclesiasticū.

¶ Expōsitiō pbor gñaliū etiā aptor cōphende
re omēs casus nō cōprehendit casū in q requi
tur in mādato spālis expōsitiō vide glo. i. v. ex
presse in c. inq̄sitores de hereticis li. vj. Jo.
an. in c. qz periculōsū de se. ex. eo. li.

¶ Quid si mandatarius hēns p̄fatez substi
tuit z re integra morit̄ an sp̄ret p̄fās substi
tuēdi vide do. Cā. i. cle. fi. de pcur. in pe. q.

¶ An qñ petitur restitutō in integz deat poi
in mādato ad petēdā restitutōz in integz i ta
li cā vel an sufficiat dicere gñaliter ad petens
dā restitutōz zc. vide Bā. i. l. filius. ff. d dona.

¶ An ille q habz mādātū de fideiubēdo pos
sit renūciare bñficio cedēdaz Bā. in l. fraudat
or ff. que i frau. cre.

¶ Hē libez mādatur et plenū idē importat
Bā. m. l. itez bonor. ff. de adm. tu.

¶ An et qñ hēns mādatur ad faciendū aliud
videat noie mādātis facē illud si nō expm̄it
i actu vide Bā. m. l. q aliena. ff. de neg. ge.

¶ An miuriatus ab aliq̄ dicens famulo suo
vel amico facias q aliud sentiā de h̄ negotio
alias nō redeas ad domū vel non ero amicus
tuus si famulus occidat vel vulneret miuriā
tez teneat ille qñ mādauerit Bar. q sic m. l. si
qñ mibi bona. C. iussum. ff. de acqui. here. bo
ter. est m. c. fi. de homici. li. vj.

¶ Spāle mādatur requit̄ vbiūqz qñ debe
at p̄sonaliter actū exercere vide glo. penult.
m. c. vt circa de ele. li. vj.

¶ An mādatur vel ratihabitio supueniens
hēat validare p̄cessum dic q sic per. l. iulian⁹
ff. qui satis. cog. l. si ante. ff. iudi. sol.

¶ Mādatur gñale nō cōphendit delictū Bar.
m. l. j. C. i. ff. si quis ius di. nō obtemp. vbi al
legat. l. si pcur. ff. de obi. mdebi. et l. si pater. ff.
que in frau. credi. itez nō. m. l. j. C. deieciisse. ff.
de vi et vi ar. adde q si esset tale negotium q
posset esse vel nō esse delictum cadit sub tali
mādato gñali et imputat̄ nō. Bar. m. l. si qñ
C. si pcuratō. ff. q qñ iur. i. l. creditō. C. luc⁹

¶ Vbi cōcurrūt plura mādatur ff. mād.
que se mutem nō cōpatiunt̄ qñ seruāduz sit
vide Jmo. et doc. i. c. cū parati de app.

¶ Mādatur iur̄dcōis pot fieri ad futura et
ad ditionaliter ita nōt. Jmo. m. c. cum olim de

officio deleg.

¶ Mādatur que fiūt i iudicijs ex abrupto nō
valēt nec ab eis necesse ē appellare qz māda
ta iudiciū dēnt fieri cum cāe cognitione alias
nūquāz trāseūt i rem iudicatā quod itelligo
i his que p̄tinēt ad iurisdicōez cōtētiosam se
cus de alijs vba sūt Jmo. m. c. cū remissent de
resti in integ.

¶ Mādatur pape nō dēt deludi h̄ realiter iple
ri / ita no. Jmo. i. c. inter cetera de prebē.

¶ Mādatur superioris transit in rez iudicatas
si nō appellet̄ qñ itelligit si causa cognita sit
factū scdm Jmo. in d. c. inter cetera.

¶ Mādatur p̄sidis nō durat nisi qñ durat
eius officiū glo. m. l. j. ff. q quis qñ iur̄s.

¶ Mādatur p̄batur p traditionē instrumē
ti debiti p̄ncipalis in l. fi. et quod ibi nō. C. de
pac. ouen.

¶ Si quis loquit̄ in aure alicuius et statim
post modicūz facit homicidiū vel aliqd aliud
p̄sumit̄ illius mādato fecisse. ff. de priu. cre
di. l. si ventri in glo. et ibi Bar.

¶ An hēns mādatur cū libera possit aliena
re / vide de elec. cum nobis in glo. Jmo. in c.
gradi de sup. neg. prela. li. vj.

¶ Vbi requirit̄ mādatur spāle debz esse cer
tum respectu rei et certum respectu persone
certe / casus est nō. m. l. si qñ mibi bona. C. ius
sum. ff. de acq. hered.

¶ Mādatur admistratoris ciuitatis semper
cōtinet clausulam cū libera / dictū est Bal. in
l. preses C. de transac.

¶ Mādatur iurisdicōis nō finit̄ ipso iur̄ mor
te mādatis h̄ ope exceptōis q si nō opponitur
tēt. p̄cessus in c. cū remisset in glo. de testi.

¶ An mādatur fictum p eum q est in carce
ribz valeat Bal. q sic in l. nam et seruus. ff. de
neg. ge. dixi sub dōe carcer.

¶ Is cui mādatur ē exercitiū actōis aduersus
aliquē tēt mādatur si dolo fec̄ q minus erige
ret a debitore glo. est i. l. meuiā. ff. so. ma.

¶ An mādatur cōmitti homicidiū punitur
illa pena q faciens Bar. in l. aut qui aliter. C. fi.
ff. q vi aut clam Cy. m. l. nō ideo C. de accu.
aliquid supra dixi.

¶ Si mādatur p l̄ras alicui vt occidat aliquē
punit̄ etiā nūcius qui scienter l̄ras detulit vi
de in l. j. C. ne aut C. de cadu. toll. et ibi nō. vi
de Cy. in d. l. nō ideo minus.

¶ Qñ dicat̄ esse dubiū de mādato vide glo.
z doc. i. l. j. C. de pcura. z i. c. j. de pcur. glo. et
Jmo. i. l. corā de offi. dele. glo. i. l. fi. C. d pac.
ouen. Bar. i. l. vulgo ff. de adm. tuto.

¶ An mādato remiat argumentū a contrario
sensu Bar. in l. eum q duobz. C. j. ff. de acqui.
here. vbi dicit q sic p illū tex. quod nō. secun
dum eum.

¶ A quo tpe liget mādatur superioris vide

Immo. de elec. Innotuit Jo. an. m. c. j. de oes. p. ben. li. vj. sup. glo.

An in mandato valz argumētū a maiori no. i. c. cui de nō de pbe. li. vj. de trās. pla. c. fi. et de deci. c. ex pte el. in.

Si in mādato expmīf aliqd qd tacite ibi i erat illud n̄ p̄r mducere formā siue pceptūz h̄ magis momitōz Bar. z Bal. i. l. eū q̄ duobz. G. j. ff. de acq. here. Immo. i. c. dudū de p̄sup. bñ fac de offi. o. licz glo. m de. j. de offi. del. do. me? Raph. cu. m p̄al. l. eū qui. G. j.

Que dīra sit mē mādantē oducētē z psuas detē ostruentē z iſtruentē z q̄lit tales tēant vide Cy. Bal. z Bali. i. l. n̄ ideo mīn? C. de ac cu. Bar. m. l. nō solū. G. si mādato. ff. de miur. faciūt no. p glo. et doc. m de. j. ff. de pe.

An hñs mādātū ad aliqd faciendū videat tur hēre mādātū ad omē illud qd ē vicinuz illi mādato no. i. l. iaz tñ. G. vlti. ff. iudi. sol. et i. c. i. cais de ele. glo. d pur. ca. cū i iuuētute

An faciēs illud qd ē vicinū mandato vide at implere mandatū vide glo. viij. q. j. licz xij. q. nij. innocēs vide de elec. m causis.

Primo det̄ discuti de mādato pcuratoris rei excipiētis q̄z de mandato actoris Jo. an. m. c. nōnulli de r̄scri. de excep. a nobis fac glo m. c. cupientes. G. si vō de elec. li. vj. d. ter. m. c. j. de accu. d. pe. de r̄scri. mpetra. G. ratiōe aut̄ mpetrantis p̄. sed cui.

Si mandaf̄ alicui vt faciat aliquē actum sub certa forma valet act⁹ illa forma nō seruata si mādātari⁹ alias nō poterat id facere ex ptāte sua ordiaria glo. ē sin. i. cle. j. de iur. patr. fac qd h̄et̄ m̄ter. et glo. i. c. licz in co. r̄i gēdis de off. ordi. adde glo. z qd ibi no. doc m de. j. de seque. pos. et fruc.

An ad petēdā offi. matōz electōis req̄raf̄ sp̄ale mandatū spec. ti. de p̄cu. G. in. i. p̄n.

An sufficit sp̄ale mandatū ad ipetranduz bñficiuz Jo. an. et doc. q̄ sic de pbe. accedens.

An in mandato videat̄ ocessa libera si non expmāf̄ dic q̄ nō tex. ē m. l. quantuberais. G. j. ff. de pecu. Cy. et Bar. m. l. j. C. de p̄cu. do. Anto. et moder. i. c. p̄ tuas de arbi. dixi aliqd supra.

Qua pena puniat̄ mandator seu psuasor delicti no. Bar. m. l. n̄ solū. G. si mandato. ff. de miur. vbi etia⁹ vide q̄ dicant̄ crimia gūia et q̄ leuia ibi etia⁹ tractat Bar.

An mandans fieri aliqd delictuz teneat̄ si mandatari⁹ nō illud h̄ ali⁹ ppetrauerit de q̄ ē bo. ter. m. c. fi. de homi. li. vj.

An pbeť mandatū eo ipso q̄ instrum̄ta cāe sūt penes aliquē dixi s̄. sub dictōe iſtrumtū

Quid si q̄s oñdit sigillū dñi an hoc ipso p̄ beť mandatū vel saltē ex hoc obuiat̄ tale du biū p qd ille admittit̄ cū cautōe de rato no. m. c. si quorundaz de solu. vbi Jnno. z Host.

Mandare qñq. i. rogare. xij. q. nij. iuliz sam⁹ z ecōtra rogare. i. mandare. xj. q. in. ir rogo z aliqn̄ monere. i. mandare. in. q. jr. re uera. ij. q. vj. sicut mqt.

An ratōe mandati excuset̄ faciēs d̄ cōsciaz no. glo. xij. q. v. miles et. c. se. faciunt no. de sen. ex. m̄q̄sitioni m̄ regula q̄ q̄s li. vj. et ibi p Jo. an. glo. de tem. ordi. ad aures. xj. q. in. dñs et. c. qui resistit glo. xij. q. ij. de rebo glo. de resti. spo. l̄ras no. lxxvj. di. amputa tis glo. et Archid. xij. q. v. c. j. glo. xvij. di. multis glo. et Bar. i. l. nō videt̄. G. q̄ iussu. ff. d re. iur. glo. m p̄al. regula q̄ q̄s mandato li. sexto.

An si carens mandato gerat actū iudicia le valeat ad p̄iudiciū agētis secū et nō oppo nentis vide Jo. an. de p̄cur. m n̄ra Jnno. de accu. sup. his.

Hec verba mando rogo volo mducūt acti onē mandati. ff. man. l. j.

Mādātuz det̄ esse ḡtuitū z an mandatari⁹ possit ouemire cuz mandante de certo salario no. de fo. d. pe. romana. G. nec etiā li. vj.

On̄ vnuz mandatuz tollat aliud vide doc. m. c. exposuit de dila.

Mandatum mterdum dirigit̄ a iudice pti mterduz a pte pti de qno dic vt m. c. licz d of. dele.

An reuocatio mandati valeat p̄us q̄z remi at m̄ noticiāz mandatarij vel p̄tis not. de res scri. ex pte decani de p̄cu. c. fi. li. vj. bo. ter. et ibi no. i. cle. j. de renū. lxxij. di. tibi dñō adde qd dica⁹. j. sub dictōe pcurator Cy. m. l. mā datuz. C. man. m. in. q.

An mandans teneat̄ resarcire mādātario sup̄t⁹ z dāna q̄ hūit ratione mandati vide i. l. mē cās. G. nō oia. ff. man. moder. m. c. sicut de iureiurando.

Mandatū sp̄ale derogat gñali de rescri. ab batē z ibi no. vide i regula i toto. ff. d re. iur et m̄ regula generi z qd ibi no. li. vj.

Mandatum factū gerenti vices alicui⁹ ex tendit̄ ad euz cuius vices gerit sicut manda tum factum capitulo sede vacante extendit̄ ad prelatum postea electum licet secus m iu risdictione data vices gerenti. de his plene nota. m. c. eam te. de rescrip. m glo. vlt. z ibi per doct.

On̄ mandatum pariat actionez mandati vel qñ req̄raf̄ gñale vel sp̄ale mandatū. ff. de p̄cu. l. pompom⁹ m glo. ij. Instit. p q̄s p̄so. age. pos. G. fi. m glo. pcurator adde oio no. C. man. l. fideiussor.

Que verba requirunt mandatū sp̄ale no. Bar. ff. de dona. l. filiussa. vide m. c. qui ad agē duz de p̄cu. li. vj.

Cui est mandatum sequēs videt̄ manda tum p̄cedens. ff. de p̄cu. l. ad rem

¶ Mandatum seu pceptū superioris nō dēt cē
iniquū sine cā vt ff de le. iij. l. pat. §. toscan⁹
et §. qndecim ff de le. ij. l. peto §. p diū. C. d si
deius. l. quoties.

¶ Verba mādati sūt ita itelligenda vt non
videat illictū pmittere ff mā. l. creditor. §.
luc⁹ de odi. inde. l. si pcurator ff de mu. et ho
no. l. vt gradati. §. si lege et ff de le. iij. l. pa
ter §. iulian⁹ agrippa

¶ Demandāte fieri homicidiū qd nō fuit cō
sumatū dixi s. abde Ange. i. osilio suo. xij.

¶ Quis ophendat appellatōe mādantis fi
eri homicidiū vide p Ange. in osilio suo. xx.

¶ In mandato gñali nō remittit dol⁹ aut deli
ctū. l. si pcurator ff de odi. inde.

¶ An mandatū possit taliter fieri qd sit irres
uocabile vide Ange. in osilio suo. xxix. qd in
cipit sup qōe

¶ Mandatū gñale nō trahit ad ea que qd nō
essz in spē concessurus vñsimiliter vide ff de
pig. act. l. solutū. §. si. cū. l. se. ff de dona. l. fili
us ff de pecul. l. q peculij d pcur. qd agen
dum li. vj. Dy. in regula i gñali. li. vj. facit
c. ij. de off. pica. li. vj.

¶ Mandatū plati ad ministratoris vel omē
datarij i nō exēptū expirat morte vel renūci
atione ipsius de procu. c. fi. vbi ter.

¶ Licet mandatū morte finiat tñ qñqz du
rat ei⁹ effectus p ignorantia Bar. ff de dona.
l. hoc iure. §. si quis vide Jo. an. i addi. Spe.
imti. de ep. §. j. v. qd si res.

¶ An mandatū videat reuocatū dñō reuer
so vel remiente ad iudiciū nō ff de man. l. qui
mutuā. §. nō ideo m glo. de pcur. si quē li. vj
et ibi no. Jo. an.

¶ An mandatum videat reuocatū si pcura
tor mutat pditōz ideteri⁹ no. Bar. ff d solu.
l. si cū cōnelius Cy. i. l. falsus. C. de furt. i. j.
q. vide no. m. c. ex pte decani vide de restrip.
vide ter. et Bar. i. l. cū qd ff de fide instrum.

¶ Quāuis finiat mandatū nō tñ finit actio
mandati nō ff man. l. si pcedēte i glo. morie.

¶ An mandatū possit vbi nō pōt eē fideius
sor nō ff man. l. hereditatē m glo.

¶ Quā culpā recipit mandatū nō ff de pres
p. l. nālis. §. sed si facio in glo. ples. C. man. l.
si pcuratorem et ibi Cyn. no. m. l. a pcurato
re et l. in re mandata i glo. eo. ti.

¶ Gñale mandatū recipit ea que sunt de cō
suetudine no. Bar. i. l. si pater ff. que i frau.
credi. vide no. m. l. solutū. §. si. cū. l. se. ff de pi
gno. acti.

¶ Quid sit mandatū pncipi⁹ no. i aut. d mā.
prin. m glo. ij. coll. iij.

¶ An factū d mandatū sit irritū vel irritandū
Jo. an. de resti. spo. c. fi. no. i. c. uz dilecta de
referi. sup glo. fi. d pui. porro. m glo. penul.

¶ Formas libelloz circa mām mādatorum

vide Spe. ti. de iudi. §. vniuersalia.

¶ Mandās et mādatarius pari pena pum
unt et an teneat ex ppa significatione vboz
ru⁹ no ff de eo p quē fac. erit. l. i. m glo. nota
C. de accu. l. nō ideo min⁹ et ibi. Cy. ff qd vi
aut clam. l. aut aliter. §. si. i glo. Bar. ff ad. l.
pomp. de patri. l. vix.

¶ An plures mādatores pnt i solidū ouēiri
ff mā. l. si mādato §. paul⁹ et l. creditor. §.
duobus eo. ti.

¶ An absoluto mādatario videat absolut⁹
mandās nō ff de adul. l. adulter. §. eo tēpore

¶ In gñe pene non inspicit qñtas mādantis
h mādatarij no Bar. ff ad. l. pom. de pti. l. vix.

¶ An mandanti pñt defensiones mādata
rii et ecōtra no. Bar. ff d qōi. l. j. §. si qd vltro

¶ Vnde oriatur obligatio q tēf mādatōr
no Bar. ff de iur. l. nō solū. §. si mādato.

¶ An mādatari⁹ possit agere vel ouenire si
pl⁹ ē expeditū nō ff mā. l. p terea. §. si. et m. l.
se. vbi glo. Spe. ti. de iudi. §. vniuersalia p. fi.

¶ Mandatū etiā pcuratoris i rē suā qñ nō ē
trāsata vñlīf finit morte mādantis. C. de ac
ti. et oblig. l. j.

¶ Qd dī mandatū cui⁹ effect⁹ pferē p⁹ mor
tē mādantis nō expirare p ei⁹ mortem vt. l.
more ff de iur. o. i. l. si nō remuerādi §. fi.
ff man. ē rex qñ certitudinalit⁹ z expse sec⁹ si
p quāda accidētiaz p⁹ mortē occurrat vt hē
tur ff de solu. l. fi.

¶ Mandatū ei⁹ qd hēt facere necessario nō
finit an certificatōz illi⁹ qd agere dēt ff d ac
qui. pos. l. fūdi §. i.

¶ An i plemtū mādatarij transeat ad here
des nō. i. l. mē cās i pñ. z i. l. se. §. mōte ff mā
caus ē m. l. mandatū. C. eo. ti.

¶ Si aliq mēcedēte qd alteri aliqd accessit nō
tēf mēcedēs mādati hactōe ifactū vt ff de p
ca. l. qñtū. ¶ Qñ pba psonalit⁹ pferunt tā
mandās qz faciēs p se vel p aliū ophendit ff
qd vi aut clā. l. aut q aliter. §. hec verba z §. fi.
vbi de hoc.

¶ Si mandatari⁹ alteri mandat pūz man
dans aliqd fieri nō vt p prie fecisse vt ff qd vi
aut clam. l. si ego.

¶ Rogans dicit mandare etiā i delictis ff
de eo p quem fac. erit. l. i. dicaz. j. sub dōtōe
rogo dīri aliqd s.

¶ Delictum non cadit in mandatariū et ta
men obligat mandantem ff qd quis qz iur. l.
ij. §. si pcurator adde. l. si is q rem. §. si titiūz
ff de furt.

¶ Mandans nō pumit vt vere faciens sed vt
vere fieri faciēs ter. m. l. j. §. si dñi z m. l. suo qd
ff ne vis si. ei

¶ Mandans plus delinqt qz mandatari⁹ ff
de his q no. mfa. l. athletas §. j.

¶ Mandatū mēuibz excusat a pena delicti

et si non sit necesse parere mādato necessita-
te p̄cisa h̄ solū rōe obediētie et reuerētie. l. li-
beroy. §. si. et. l. q̄ iussu. ff. de his q̄ no. mfa. et
ff. ad. l. acqui. l. liber homo et ibi bona glo.
¶ Statutū loquēs de dānato ex homicidio
nō hēt locū i dānato q̄ mādauit fieri homici-
diū ita dicit Ja. bu. i. l. obfuare §. si. ff. d. offi.
p. con. vbi bona glo.
¶ Dīa iter vbi mādō et p̄cipio vide p̄ glo.
m. l. sepe audiui. ff. de offi. p̄si.
¶ Aliud ē mādare aliud iubere nā iubē no.
iurisdictionē mādare nudū misterium vt no.
glo. i. l. j. ff. de iur. o. iu. z eo. ti. l. more vbi e-
tiaz glo. et. l. j. ff. q̄ iussu.
¶ Mandās pluribz vnū delictū nō videt̄ plu-
ra delicta cōmittere h̄ vnū q̄ vnū est mādā-
tū. ff. de iur. o. iud. l. si familia §. si. vbi m. l. j.
ff. si fa. fur. se. di.
¶ An dicit̄ a p̄p̄e mādātū vlt̄ mādatario vi-
de Quil. de suza i. l. si q̄s. §. doli. ff. d. iur. o. iu.
¶ Obligatio mādātū delictū nō ē accessoria
ad obligatōz faciētis h̄ obligatio p̄ se stās
no. Bal. i. l. si q̄s. §. doli si. ff. d. iur. om. iudi.
¶ Si delictū mādātis nō p̄t explicari si ē do-
lo mādatarij delictū mādantis nō excusat
simplicitatē mādatarij excusat tñ mādantez
si p̄t explicari sine dolo mādatarij vt not.
Bal. m. d. l. si quis. §. j.
¶ Si aliq̄s mandat occidi hoīes ext̄ plateā
et occidat̄ in platea an mandans teneat̄ vide
ff. de ser. cor. l. j. §. psuadere et ibi Bar.
¶ Mandatū ex p̄e suscipiētis dēt ēē gratuitū
vt pariat actōz mādātū ideo necessitas implē-
di mandatū impedit actionez mandatū. ff. de
ne. ges. l. atq̄ nā. §. si liber doct. et ibi Bar. i.
l. quedā. ff. de eden.
¶ Mandatarius hēt actōz mandatū p̄ eo qd̄
expedit vbi id qd̄ mādāt̄ v̄similit̄ in hūc ca-
sū ordiabat̄. vñ si mando tibi vt vadās ad ho-
stes et ibi equū p̄didisti teneor secus si ad h̄
nō ordiabat̄. ff. man. l. mē cās. §. nō oīa mō-
trariū fortit̄ facit. l. si vt certo. §. h̄ iter dū. ff. cō-
mo. de q̄ vide p̄e. distiguētē ibi z m. l. ex hoc
iure. ff. de ius. z iur.
¶ Vbi plura de sui nā sepata accumulantiur
in mādato inceptio q̄ ad vnū fac̄ rē desinere
esse integrā q̄ ad oīa q̄ si sit vnū mandatū. ff.
de p̄cu. l. si q̄s cū p̄curatorio.
¶ Mandatū p̄ncipalit̄ extēdit̄ ad oīa cōsecu-
tiua. ff. de cōdi. l. deb. l. debitā et eo. ti. l. si p̄cu-
rator. ff. de instito. l. h̄ et si pupillus. §. sed z si
q̄s vide glo. m. d. l. indebitā.
¶ Dīam mē mandatū et mōmitionē vide. ff.
de neg. ge. l. si serui mei.
¶ Actio mandatū n̄ cadit i facto qd̄ cōit̄ nō
cōsuevit esse ḡuitū et hēt sp̄e remuneratōis
glo. i. l. j. m. p̄n. ff. si mē. fal. mo. dixē.
¶ Si dedi mandatū p̄curatori vt me obligz

an possuz reuocare z si reuoco ateq̄ obliget
me eo nō certiorato an tūc impediāt obliga-
tio iudicis vide m. l. j. ff. q̄ iussu.
¶ An p̄curator possit reuocare mandatū
qd̄ fecit dñs alteri vid̄. ff. man. l. si hominem
¶ An actio mandatū pōt currere cū actōe
qd̄ iussu vide glo. m. l. j. ff. qd̄ iussu.
¶ Ex psuasionē nō orit̄ actio mādātū vt. ff. d.
po. l. j. §. idē pompom?
¶ Mandatū factū de re expeditibili p̄ mortē
mandantis nō parit actionē mandanti glo.
ff. de religio. l. et si q̄s. §. si cui.
¶ Mandatū nō dicit̄ impleri nisi i pleat̄ for-
ma specifica licz in meli? omittet̄. ff. man. l.
diligenter.
¶ Mandatū implet qui facit pl? q̄z i manda-
to cōphendit̄. ff. man. l. rogatus.
¶ Patiētia in p̄curatore p̄nte inducit man-
datū vt. l. si remuerādi. §. si passus et. l. q̄ pa-
tiēt. ff. man.
¶ Si mando stationario vt vēdat libz p̄ de-
cē et vendit pro pluri illud plus est mēu nisi
di xero q̄ sit suū. ff. man. l. idē §. si mandaue-
ro et. l. si vero nō remuerandi. §. idē pōpomi?
¶ Mandatū nō cadit circa rem p̄teritā z iō
si mando vt credas cui iā credideras nō obli-
gor. ff. man. l. si vero. §. si post creditā.
¶ Dīam inter mandatorē cōstitutozē z fide-
iussorē vide tex. et Bā. i. p̄al. l. si vero. §. finali
¶ Mandatū cōtiet̄ i se puā vtilitatē mādantis
et obligat eū vid̄. ff. man. l. si quis mihi.
¶ Oīa q̄ lucrat̄ mādatarij ex mandato te-
net̄ reddere mandanti no. glo. que allegat
multa iura. ff. man. l. ex mandato.
¶ Cū possit renūciari mandato p̄ mandata-
riū vide m. l. si mādauero. §. si. z eo. ti. l. si q̄s
alicui. §. q̄ mandatā. ff. man.
¶ Mandatū de fundo emēdo videt̄ impleri si
ps fūdi emat̄ et si p̄ eū nonstet q̄ mī? emat
totum. ff. man. l. si fūdū in fi. videm. l. ita. §. q̄
si fūdū. ff. eo.
¶ Si mandato iest certa forma illa seruāda
est alias si nō inest mandato id qd̄ expedi-
at seruanduz ē. ff. man. l. si quis p̄ eo.
¶ Si mandatū fiat alicui de re simul emēda
p̄ communī pluriuz vtilitate si is q̄ emit p̄?
ea illā p̄ se emat an inter illos sit aliq̄ actio.
vide. ff. p̄ socio. l. cū duobz i p̄ncipio et. l. actō-
ne. §. si societatem eo. ti.
¶ Actio mandatū nō hēt locū nisi qñ q̄s su-
scipit mandatū vt priuatus sec? si vt publica
p̄sona. C. de decu. l. si q̄s libro decimo et. ff. si
mē. fal. mo. dix. l. j. Quil. m. l. j. C. de eden. z
ibi Bar.
¶ Si p̄sona cui dēt notificari reuocatio man-
datū ē certa illi non est notificanduz si incer-
ta tunc ē notificandū in gñe p̄ponendo edi-
cta et faciēdo fieri bāmimenta et alia similia.

que pnt in oem noticiā puenire vt. l. h. et si pu
pillus. q. p. scribere. ff. de i. i. t. i. o. fm Bar qui ita
no. ff. de solu. l. q. hominē. q. si titiuz et edicta
dēt pom i locis frequētiō ribus ciuitatis ter.
ē sin. i. l. i. i. u. b. e. m. 9. C. de defen. ciu. vid. Bal. m.
l. mandatū circa. fi. C. man.

¶ In actōe mādātī ōria remit leuissīma cul
pa ter. est sing. m. l. si seru? cois qd vero. ff.
de fur. a. ibi Bar.

¶ An si ex forma statuti bñficia pacis a ofes
sionis p. sint omitterē delictū p. sint etiam
mādātī vide Bar. i. l. is q. opē. ff. de furt.

¶ Reuocatio mādātī clādestina q. nō remit
in noticiā iudicis et aduersarij nō nocet ad
uersario vt. l. j. C. de satisfand. x. ibi Bal.

¶ Litigās corā delegato. necessario hēt ōn
dere mandatū etiā pte existēte otumace se
c? si corā ordmario Inn. i. c. statum? de ele.
li. vi. et pōt iudex ex officio repellere dic. gl.
C. de p. u. l. ita demū. Bal. m. l. q. bona. q. qui
alieno. m. fi. ff. de dam. m. fec.

¶ Testōr ostituit in testamto suo quēdā ad
agendū et petēdū post mortē suā an iste sit
mandatari? defūcti vel heredis et qd si heres
nō vult q. ille agat vide Bal. m. l. id qd pau
peribz. C. de epi. et cle.

¶ Si pcurator hēns mandatū gñale a spe
ciale pduc solū gñale i cā reqrēte spāle mās
datū iudiciū ē nullū nisi ad h. sit. j. tēpus pro
ducendi mādātū spāle x. pducatur gñale Bal.
hoc dicit m. l. falsus. C. de fur.

¶ Si pducant duo mandata diuersa ab eo
dem cui steē Bal. m. d. l. falsus.

¶ Ad recipiendū solutōz nō sufficit pbare
mandatū p testes Bal. m. d. l. falsus i pe. q.

¶ Mandatū inducit ōctū mandatū et iō req
rit o. sensū vtriusq. ptis ex q. mferē q. si quis
fecit aliquid tanq. pcurator ante susceptas
lras mandati nō obligat dñm ostituentem
vide qd dicit plene Bal. circa hoc m. d. l. fal
sus. C. de furt. b. circa terciū.

¶ Procurator ostitutus a plato noie eccle
sie vel ab actore siue annali siue ppetuo noie
ciuitatis nō desinit esse pcurator si prelat?
vel actor decedat re integra qreccia a ciuitas
non sūt mortue Inn. m. c. dilecti i glo. de fo.
compe. vbi vide adde no. i. cle. fi. de p. u. vbi
videt contrarium.

¶ Si mando aliquē verberari a ex verberibz
moriē efficior irregularis licz intentio n. fue
rit mea vt mōreret Inn. m. c. ad audientiaz
de homi. cāus est q. non alleget m. c. fi. de ho
mi. li. vj.

¶ Mandatū s. b. noie dignitatis nō extinguit
morte mādātarij etiā si decesserit re integra i
aut. vt nulli iud. q. et hoc. fac. c. qmiaz abbas
de off. le.

¶ An hēns mādātū cū libera possit agere ex

igentia spāle mandatū et qd de eo qui habz
mandatū faciendū oia q. dñs facere possit vi
de glo. m. c. ex pte decam de rescrip. illa glo.
ē ppetuo menti tenenda vide. l. pcurator cū
l. se. ff. de p. u.

¶ Etiam in exigētibz spāle mandatū pōt fi
eri substitutio glo. ē sing. m. d. c. ex pte et sic
p mandatū spāle nō videt electa mdustra
psone alias omittere vel substituere n. possit
de off. dele. c. fi. do. An. in. d. c. ex pte.

Manere. Exponit aliqui. i. tenere vt. ff. d.
libe. agno. l. j. m. pñ. x. C. de. qd. l. d. curiones

Manifestum. Manifesta crimia sine a
ctione et probatione puniri possunt. ij. q. j.
manifesta x. c. deus oipotens.

¶ Aliquid dicit manifestū in iudicio mul
tiplicat. ij. q. j. q. h. sciendū de ver. sig. cū olim
vide no. m. c. euidentia de accu.

¶ Etiam in manifestis cais iudiciari? ordo ē
suand? x. q. iij. eoz.

¶ In extremo iudicio dānatorū manifesta
erunt peccata oibz d. pe. di. j. nūc aut dixi s. b.
dictōe iudiciū.

¶ Qualiter dicat maleficiū esse manifestum
vide Bar. m. l. ij. ff. de fur.

¶ An manifestū et euidēs idē importēt vi
de d. ver. sig. ostitutionem li. vi.

¶ Qñ dicat manifestū a qd dicat māifestū
put distinguit o. tra occultū no. de p. sump.
tāo loco vbi bon? ter. de postu. pla. c. j. plene
p. doc. de coha. cle. et muli. vestra m. glo. d. fi
li. p. sby. q. m. am adde. ff. de act. emp. l. ēptorē
et ibi no. et. l. si vero. q. q. p. rei. ff. q. satisf. co.
Archi. ij. q. j. deus oipotēs.

¶ Que sit d. r. a mē p. b. abile et manifestū vi
de m. c. cū olim de ver. sig. xj. q. iij. eorum.

¶ Manifestum ē qd liquet p. o. fessionē aut p.
p. bationē legitimam aut euidentiam facti q.
nulla pōt tergiversatione celari de ver. sig.
oli. et. c. vlt. ij. q. j. c. vlt. lxj. di. m. sacerdotibz
xj. q. iij. eoz. xxxij. di. nullus vide plene i. c.
vestra et. c. tua de coha. cle. et mu.

¶ Qui dicant manifesti vsurarij no. i. c. j. et
ij. d. v. sur. li. vi.

¶ An manifestū differat a famoso no. Bar.
ff. de fur. l. fur. ff. de pe. l. capitaliū. q. famosos
vbi vide.

¶ Manifestū est id de q. o. stat fama glo. ff. de
ne. ges. l. atqui natā. q. cū me. C. de p. ba. l. si
p. prietas.

¶ Manifestū dicit qd p. bat. m. strumēto. C.
delit. contes. aut. offerat. fac. l. ij. ff. de his qui
sunt sui vel alie. iur.

¶ Manifestū dicit ōmē qd o. stat etiam non
natāli organo s. supnāli iuncto sensu intelle
ctus. ff. de adop. l. si pater naturalis.

¶ Aliqd potest dici manifestū qd non est

est expressum h manifestat p rimatione acto
rū et iste nō dicit error manifestus q reddit
sniaz nullā qz nō inducit peccatū forme h ma
terie pbi grā dicit iudex q p. a. et. b. pbatnz ē
ideo licz. a. et. b. dixerint se nihil scire et visis
actis error ē manifestus tñ snia tenet qz nul
la ē expressa cā no. c. m. psetia. de pba. vide
no. m. l. j. C. de fi. mstru. et iure hast. fis. li.
x. Bal. m. l. j. C. de manumiss.

Manigoldus An liceat officiali cape
re manigoldū et assassinos p faciendo iusti
ciam vide Bar. m. l. fi. ff. de pig. act. adde oio
Bar. m. l. iubemus. C. de sacrosā. ecc.

¶ Manigold⁹ de iure dēt habere vestes iu
sticiati etiā si publicent bona qd ē rex de le
uibz vel de his cū quibz ducit ad iusticiā vi
de. l. si diu⁹. ff. de bo. damna.

¶ Damnat⁹ vt sit ppetuo vel carmifer vel ma
nigoldus cōis est seru⁹ pene secus si ad tem
pus Ange. m. l. ij. de pub. iudi.

Mapule Que dicant mapule no. xcij.
di. nonnulli in glo. fi.

Manna Manna patribz datum differt
multipliciter ab eucharistie sacramēto de cō
se. di. ij. reuera.

¶ Manna fuit figura corporis xpi de ose. di. ij.
corporeū illud

¶ Vnde dicat manna vide de ose. dis. ij. re
uera sup. p. manna.

Mansionarii Qui sunt mansionarii
et quod sit eorum officium in ecclesijs glo. de
cle. non resi. c. penu. z ibi vide an tales hēant
voces in electōe vide doc. de elec. c. j.

Mansuetudo Quis dicatur māsue
tus vide ff. de postu. l. j. § bestias et vide m. l.
naturale. § seruos. ff. de acqui. re. do. Insti.
de re. diui. § ceruos

¶ Mansuetudine non seueritate corrigendi
sunt delinquentes vide. xlv. di. licet et. c. sunt
nanqz z. c. recedite.

Mansus Quid importat mansus z qm
mensuram terre contineat vide Bar. i. l. si ita
m. fi. ff. de auro et ar. le. i. c. j. de censi. xxij. q.
viii. fm canonū Inno. i. d. c. j. z ibi etiā vide i
glo. ij.

¶ De māsō dic q tñ est terre quātū qz pēt
laborare cū vno pare. bouz in vno anno vt in
d. c. j. de censi. vide in. x. col. si de feu. fuerit o
tro. Bar. i. l. j. m. fi. ff. de. re. du

Manuale Bñficia manualia z porat⁹
tpales z q de mēsa vocant⁹ z alia bñficia p
ter negligētia offerre debent. pōt ordiarius
offerre vt no. i. cle. qz regulares de sup. ne. p
la. et ibi vide q dicant bñficia manualia.

Manubium Quid sit manubiū vide
i. l. fi. § q si qz. C. de mo. mul. z i aut. d. trie.
et semis. § hoc a nobis

Manubiū qd sit d. q spolia hostiū vel meli⁹
pecunia ex pda redacta vel ex spolijs hostiū
redacta vide Ange. m. ti. de recti. et comm

Manumissio Manumissus q an fuit
seruus potest ordmari in clericuz vide. l. m. j.
di. quicunqz.

¶ Epus pōt dare de bonis eccie aliqd seruif
ipsi⁹ māumissis. xij. q. ij. si qz. § itē si seruos

¶ Epus volens manumittere seruos eccie
duos pro vno debz offerre. xij. q. ij. epus qui
mancipium et ibi no.

¶ Serui eccie qnqz pōt manumitti intuitu
pietatis. xij. q. ij. cum redēptor.

¶ Māumissus dicit nou⁹ homo. xxvj. di.
vnius et ibi no. glo. vide. l. si seru⁹ legat⁹. ff.
de admen. leg.

¶ Manumissio est datio libertatis vt habet
ff. de ius. et iu. l. manumissiones ponit tñ p
emācipatōe. ff. de adop. l. libez. fac qd dicit do.
Ab. i. c. ij. de cōdi. appo. et ibi exponit.

¶ Manumissus a collegio vel vniuersitate nō
tenet singulis reuerentiā exhibere vide m. l.
sicut mācipiū. § si qd vniuersitati. ff. q cuius
qz vni. no. c. q manumittit. xij. q. ij.

¶ An manumissio p vinctā possit fieri per
pcuratorē vel p aliū. C. de manu. vidi. l. pe.

¶ Formas manumissoz vide p Spe. m. ti. de
ser. non ordi.

¶ Licet manumissio hēat vni restitutōis
nataliū nō tñ p oia m aut. vt libe. decetero. §
j. glo. ff. de sta. ho. l. liber homo.

Manus Quot modis accipit man⁹ vid
ff. de ori. iur. l. ij. m. princi.

¶ Manus ē opa d. sac. vnc. c. vñico itē man⁹
id ē potētia. itē man⁹ est societas Jo. an. de
elec. trāsmissaz et ibi ponit aliqz versus

¶ Manus ipositio nō inducit reitratōz sacra
mēti vide. j. q. j. arrianos.

¶ Man⁹ volentes mittere in clericū est sacri
legij crimen. xvij. q. nij. § sacrilegiuz. et. c. si
quis inuentus fuerit.

¶ Quo intelligat quis mittere man⁹ ad a
rat⁹ et aspiciere retro vide de elec. cum causā

¶ Stāte statuto q faciēti sāguinē in platea
ampute⁹ man⁹ dextra qd fiet ei si non habz
dextrā vel hēt h aridā vel mutilē doc. i. aut. h
nouo iure. C. de ser. fug. Bar. m. l. hos q ac
cusare. § oibus. ff. de accu. faciunt no. m. l. ele
gant. § qui reprobos. ff. de pig. act.

¶ Si qz ē dānatus ad abscisionē manns an
debili⁹ debeat amputari quid si vnam tan
tum habet an illa debeat amputari. itē si hēt
duas z vna ē oio mutilis d. h. vid Jo. an. m

regula in penis li. vi. et i addi. Spe. in ti de
pen. sup. pica et Bal. m aut. h. nouo iure. C.
de ser. fu. vide do. Car. flo. i. c. i. q. cle vel po.
adde Cy. m. l. ij. C. vt itra cer. tep. 9 adde. l.
qui clauu. ff. de edili. edc. vide Bal. m. l. vuls
garis in prin. ff. de fur.

¶ Si aliquis est dānat⁹ ad abscisionē mas
n⁹ dextre et mīster p errorem abscisit simi
strā an debeat amputari dextra vide s. vt i di
cta. l. eleganter m. s. q. reprobos. ff. de pig.
actio.

¶ Ad manus alicui⁹ dicat⁹ puenire illud qd
suo iure subiicit et plenariā eius habz dispo
sitionē de consti. cū accessissent fac. ff. de iusti.
et iure. l. manumissiones.

¶ Quicq. aliqd sit breui manu. ff. de iure do.
l. licz qnq. longa manu. ff. de solu. l. pecunia

¶ Qui man⁹ intulit pposito tenet iuriam d
pe. di. j. si qs pulsatus.

¶ Manus a ocul⁹ obstetricū sepe fallit vt hē
tur de pba. c. cam et. c. firmitatis de frigidi. et
male. ff. de ven. ispi. l. j. s. j.

¶ Illa res dicat⁹ sub manu mea cui⁹ plenum
dominiū hēo. ff. de ius. x. iur. l. manumissiones

¶ Quibz casibz man⁹ sit alicui aputanda no
C. de ser. fugi. aut. h. nouo iure m glo.

¶ Quid sit manū mmittere vid m. l. gnali.
C. de decu. li. x. faciūt no. p glo. et doc. m. c. si
quis suadete. xvij. q. nij. et per Jm. m. c. nus
perdesent exco.

¶ Si aliquis promisit ponere vel tradere ali
quem in manus alicui⁹ intelligit. i. i ptate a
si aliquis de manibz extrahere intelligit. i.
de ptate et si statuta iponūt penam extrahē
ti de manu intelligit. i. de ptate hoc hēf. C.
de eman. lib. l. fi. et ff. de iusti. et iur. l. manu
missiones qd no.

¶ Si pmissi alicui q res nō exiret de manu
mea intelligit. i. de dominio et iō possum eas
locare vt. d. l. manumissiones a ibi Bar facit
ff. loca. l. nō solum et ff. de le. ij. l. codicillis. s.
mstituto qd est rex fm Bal. qn possibilis ē
recuperatio alias sec⁹. ff. de le. ij. l. q habebat
ff. de seruis exportadis. l. titius. ff. de strahen
emp. l. si qd s. h. pacto hec vera nisi sit fraus
vt in aut. de nō alie. s. alienatōis et. x. coll.
qualiter feu. pos. alie. s. j. circa mediū.

¶ De manu vide. C. de his que. pe. no. l. fin.
vbi manus referē ad oēs sēsū illi attingentē
et adde fm Phi. ij. de aia q man⁹ ē organo
rum organum.

¶ Pono in arbitrio vel i māibz tuis. i. i arbi
trio vel ptate. ff. de iusti. et iure. l. ij. faciunt q
dixi s. prime adde. C. de dot. pmiss. l. si cū ea

¶ Man⁹ qnq. pōit p sustentatōe de asuet.
c. ij. C. de epis. et cle. l. siqs curia qnq. p pos
sessione. C. de fur. l. apud antiquos

¶ Manus dicat⁹ esse pia de dona. c. ij. manus i

positio est multiplex de consecratione di. v.
c. manus

¶ Inter manus dicat⁹ haberi qd de facili acci
pi pōt. l. ij. s. post hos quintus. ff. de origme.
iur. et dicat⁹ vulgo ego habeo ad manū. i. m
pmpu vel de facili.

¶ Manus. i. ptas Ja. butri. m. l. sed eximen
di in prin. ff. ne quis eum qui m ius vocatus
et. l. j. ff. de eo p quē fac. erit dixi. s.

¶ Qn dicat⁹ habere ad manū not. ff. de pig.
actio. ponunt doct. m pall. l. manumissiones
ff. de ius. et iur.

Manusatum. Expomitur. i. seminas
tum. ff. de contra. ep. l. qui fūdū. s. fundi.

Manzeres. Qui spurij et qui noti. et q
naturales et qualis succedat hēf de renunc.
C. nisi m glo. m verbo manseres.

Mappa. Quid sit mappa quid mappus
la vide. xciij. di. s. compagis.

Marabetinus. Est gen⁹ monete q
vtuntur hispani de priuileg. cum olim el se
cundo vbi vide concordantias et valet tantū
qntū vn⁹ quaten⁹.

Maranatha. Quid sit dic q est anas
thema vel excommunicatio. xxiij. q. quarta
iulifarius.

Marcellinus. ¶ Marcellinus episco
pus vrbis rome cum incertis idolis sacrific
caret postea penitentia ductus congregato
consilio errorem suum confessus est. xxi. di.
sunt autem et tandem pro christi amore mā
tiro coronari passus est vt legit in chronica
martiniana vt refert Vmcen. m speculo. hi
storiali.

Marcha. ¶ Quid sit marcha dic q est
genus monete de quo habetur m. c. significa
uit et m. c. quanto de censi. et m. c. constitutus
de proci. et dic q m regno anglie et ē pond⁹
auri valens ducatos quatuor.

Marchio. Quis sit maior an marchio
vel comes videtur q marchio ex ordine litte
re in rubrica decima collatione quis dicatur
dux marchio Ostiensis m summa de peni
tentia et remissione. s. cui confitendum ver
siculo cui marchio vbi videtur dicere q ma
ior sit marchio concludit tamen m hoc stan
dum consuetudinē patrie q non adde capi
tulum fundamenta. s. provide de electione
libro sexto de talibus nominibus vide m ca
pitulo clericis de immu. ecc. i. sexto adde no
ta. m titulo qui feudum dare possunt i glo.
m verbo marchio. x. coll.

Manichei. ¶ Manichei fuerunt heretici

ponentes duo principia contraria vnuq; vicz
bonoz et altez maloz. xxiiij. q. vlti. quidaz
¶ S. manichei.

Marcus. Beatus marcus euangeliz
sta fuit alexadrine ecclesie episcopus que a
romana ecclesia discipare non debet quia et
idem spiritus fuit in petro et in marco et di
scipulo. xxiiij. q. i. cum beatissimus

¶ Beatus marcus fuit a beato petro bapti
zatus et petro referente suum scripsit euan
gelium vt refert beatus Hieronymus in li
bro virorum illustrium et in prologo suo sus
per mattheum.

Mare ¶ An veneti prescripserint iurisdic
tionem maris Bartolus dicit qd non de in
iur. l. iniuriarum. ¶ finali. Alb. de ro. videtur
dicere contrarium in l. prima. C. de summa
trinitate et hoc nos tenemus et dicā. j. sub di
ctōe veneti

¶ Quis habeat iurisdictionem in mari vide
Bartolus in tractatu de insula super verbo oc
cupare.

¶ Quid sit mare vide Bar. in d. tractatu d.
mare adde qd mare est aquarum congrega
tio vt hēt ecclesiastici primo.

¶ Mare mortuum dicitur eo qd eius aqua nō
est natabilis nec potabilis / et tanta est eius
grossities falsedinis qd nec ē nauigabile nec
piscis illic viuere possunt nec pluuia demer
gitur vide Albertum magnum li. iij. de re
getabilibus et eundem super libro aristote
lis de causis proprietatum elementoz li. j. ca.
nij. scđi tractatus.

Maria ¶ Beatissima virgo maria nō so
lum fuit genitrix iesu christi sed dei cuius cō
trarium asserens theodorus fuit damnatus
tanqz hereticus in concilio constantinopolita
no vt habet. xvi. di. c. sexta. ¶ qnta.

¶ De prefatōe dicenda in missa beate marie
habet. lxx. di. sanctor.

¶ Inter mariam et ioseph fuit matrimoniu
xxvii. q. ij. cum ergo dicam late sub dictōe
matrimonium.

¶ Beatissima maria prius vouit solo cor
de et ore et similiter ioseph. xxvii. q. ij. ¶ cu
ergo.

¶ Ideo beata maria fuit ioseph despōsata vt
eius virginitas diabolo celaretur. xxvii. q.
ij. inuenta et quod ibi not.

¶ Ioseph fuit testis virginitatis marie. xx
vii. q. ij. sic quippe.

¶ Maria soror moysi que contra eum mur
murabat pūssa fuit lepra deide peritētia p
acta mūdāta ē. ij. q. vii. plēuqz. l. di. ¶ ecōi.

¶ De assumptōe corporis beate marie vide qd
no. Jo. an. i. c. fi. d. ferijs z ibi do. Ant. dixi su
pra sub dictione ferie et festum. vide in c. al

ma mater de sen. exco. li. vi.

Maritus. Maritus sine vxore non pōt
rotum castitatis emittere nec econtra. xxvii
q. ij. sunt qui dicunt.

¶ Maritus tenetur alere vxorem etiam imdo
tatam imputet enim sibi quia duxit vxorem
sine dote Immo. m. c. p. vestras de dona. inter
viz et vxor.

¶ Alibi dicitur qd maritus tenetur alere vx
rez de suis pps nō de bonis vxoris ita dicit m
.c. peruenit de emp. et ven. quod est verum
si vxor esset pregnans et non posset operari
quia dēt ali a viro vel ab ei9 herede etiam p9
partum per dies. xv. faciunt notata. ff. de pe
nis. l. pregnantis.

¶ Maritus accusans de adulterio vxorez si fu
it damnata criminaliter non lucratur dotem
secus si civiliter glo. in aut. sed hodie. C. de
adul. vide glo. in c. ad hoc vt lit. nō contes.

¶ Maritus non potest conueniri nisi inqz
facere potest de dotali ex tante casus ē in l. si
lio. ff. so. ma. et de hoc beneficio qd habet ma
ritus vt non conueniatur nisi inqz facere
potest vide Bar. et Bal. m. l. maritus z. l. si ma
rito. ff. soluto matrimo. per. Bal. m. l. ij. C. q
cum eo.

¶ Add qd maritus et filij ex eodem matrimo
nio habent exceptionem ne fiat exactio pro
dote nisi in quantum facere possunt Bartol9
in l. si cum procuratore. ff. de re iudi. glo. su
per verbo ceterum in l. rez. ff. pro socio z ibi
Bartolus.

¶ Maritus in cognoscendo vxorem contra na
turam mortaliter peccat et grauius quaz cu
alia no. xxvii. q. ij. cōnubia et. c. qcquid.

¶ Maritus potest vxorem que non vult cor
rigi in vnculis tenere et castigare vt no. i. c.
quemadmodū de iureiur. in fi. vide in l. cō
sensu. C. de repu.

¶ Maritus qui non opponit exceptionez mu
lieri petenti dotem tantum nocet heredibus
qd ipsi non poterunt opponere. l. cū emācipati
. ff. de coll. bo.

¶ Maritus qd nō alit vxorē ei licite et honeste
seruientē excōicat vt est glo. in l. si cū dotem
. ¶ si maritus. ff. so. ma.

¶ Maritus non tenetur alere vxorem sed eā
expellet de domo si pater vxoris non vult da
re sibi dotem dictum est Bald. m. l. quod in
vxorez. C. de neg. ges. vbi vide tex. in c. per
vestras de dona. inter viz et vxor. et m. l. vlt.
C. ad velle.

¶ Maritus potest soluere mulieri dotem con
stante matrimonio si eam ipsa vult expende
re p cōplēdo rotuz eundi ad sanctuz iacobū
Bar. m. l. cūis. ff. so. ma.

¶ Maritus non tenetur dotare vxorem nisi
prius dotem recipiat lege pure. ¶ si eam

qui nolebat. ff. de doli exceptio.

¶ Quando maritus dicatur effici non soluē do seu vergere ad inopiā vide Bar. m. l. ij. a. l. si ostente in pñci. ff. so. ma. vide in l. vbi. C. de iure doti.

¶ Maritus potest facere testamentū p vxore sua sed non testificari Bar. m. l. vxori. ff. d. fal. vbi vide

¶ Maritus non potest esse curator vxoris. l. maritus. C. qui. da. tu. pos.

¶ Maritus non pōt sine aliqua pena inducere vxorē ad mstituēdū se heredē tex. i. l. fin. C. si quis ali. tes. pro

¶ Maritus p se agit et defēdit in rebz dotalibus rōe iuris qd habet in illis Spe. iti. d. p. mo et scdo decre. q. restat p. sed nunquid est idem in his.

¶ Maritus potest vxorem belinqntē leuiter corrigere et verberare vide in l. consensu. q. j. m. auten. ibi positaz. C. de repu. et ibi doct. cano niste m. c. quēadmodū de iure iurā. vij. q. j. sicut carcerare aut nō pōt eandē p. text. xxxij. q. ij. placuit adde. xxij. q. nij. duo ista. doc. de ouer. ou. dudum. ff. ad. l. acquil. l. pceptoris de homi. ad audientia.

¶ An statutum vel alia dispositio loquens de marito et vxore hēat locū in spōso z spōsa no. glo. de sen. ex. si vero et doc. m. l. si sine C. de bo. q. lib. plene in expositore sup vbo affinitas no. in pñca. de spon.

¶ An maritus possit agere p vxore sine mādato no. m. l. maritus. C. de p. cu. et m. c. osti. tutus de p. cu. q. fi. sint. le. c. j.

¶ An marit⁹ teneat alere vxorem dic q sic vt dixi plem⁹ s. ideo fruct⁹ dotis fac suos d eo qui agno. cō. vxor. sue transmissa de vsu. salubriter. C. de iur. do. l. p. honeribz adde q dixi s. sub dictōe alimēta.

¶ An liceat marito occidere vxorē inuētā in adulterio dic q nō licz aliter sit fm leges vt plene no. xxxij. q. ij. in effectōes z i. c. mē h et i. c. admōere doc. i. c. remies el. ij. de spon.

¶ An stes dicto mariti asserentis se agnosuisse vxorē no. de despō. ipub. otinebat tex. et glo. de frigi. c. j. xxxij. q. j. quod aut mter rogasti. et c. si quis acceperit.

¶ An maritus teneat ad expensas vxoris q sponte ab eo recessit glo. q nō de diuor. sig nificasti Spe. i. ti. de spon. q. fi. si quid de expensis habui de facto

¶ Quid si maritus et vxor fouerūt ppetuam continentiam et alter postea fornicat nota. doc. de conuer. ouig. gaudem⁹ et c. ex parte j. et c. ex lris de diuor glo. xxx. q. v. nosse.

¶ An et qñ maritus cōmunicet actōes z passionē spūales vxori et econtra no de cogn. spiri. martinus. xxx. q. nij. si quis ex conu. gio et c. seqnti.

¶ An marit⁹ et vxor possint simul leuare purum de sacro fonte tex. q nō. xxx. q. nij. qd aut de cog. spi. c. ij. et ibi no.

¶ An et qñ maritus possit vel nō possit recis pere vxorem adulteram et eam sibi conciliari nō m aut. h. hodie. C. de adul. z i. c. lris de diuor. et ibi glo. xxxij. q. vij. apostolus z ibi glo.

¶ An maritus tenet de dote soluere cōdēnationē vxori vide Jm. m. c. p. nostras de don. mter vi. et vx. in glo. fi. adde qd no. Jo. an. m addi. Spe. m. ti. de sen. execu. q. sequit. p. si quid filius familias

¶ Maritus pōt inducere vxorem sicut vult tex. xxx. q. v. quod deo Jm. m. p. all. c. p. nras

¶ An maritus possit astringi ex otractu vel pacto in matrimonio appposito ad standum in certo loco vid doc. m. c. j. q. matris. accu. possunt.

¶ Maritus an possit donare vxori ppe nuptias ostente mrimonio tex. de fo. ope. ex pte

¶ An maritus an oia detrahat expensas factas in re dotali glo. m. c. ij. de don. int. vix. z vxor. glo. instituta de act. q. propter redemptionem.

¶ An maritus sit dñs rei dotalis tex. et glo. in l. doce. C. de rei ven. bona glo. i. l. i. rebz. q. j. C. de iur. dot. et an dicat possessor vide in l. pompom⁹. q. si dotem. ff. de acqui. poss. adde quod dixi sub dictōe dos vbi vide.

¶ An eo casu quo maritus lucrat dotem per dissolutionē mrimoni⁹ lucret etiaz si mrimonium dissoluatur ante carnalem copulā tex. q. sic in l. deo nobis. C. de epi. et de.

¶ An maritus possit indicare vxorem suam glo. vij. q. prima sicut. text. xxxij. q. nij. duo ista qd no.

¶ An maritus succedat vxori ab itestato vide de dtesta. raynucius in gl. et i. l. j. et i. aut. ibi posita. C. vñ vir z vxor.

¶ An marit⁹ facit fruct⁹ dotis suos no. glo. in capitulo primo de donatio. inter virum. et vxorem. tex. in lege pro honeribus. C. de iur. dot. dixi. s.

¶ An bōa dotalia sint periculo mariti vel vxoris glo. m. c. salubriter de vsu. adde qd dixi sub dictōe dos.

¶ An si maritus de licēcia vxoris profitetur continentiam vxor remanens in seculo et nō vouēs posset eum repetere vide d. ouer. ou. preterea.

¶ An maritus possit renūciare iuri quod habet in vxore vide de ouer. ouig. dudum

¶ Maritus dat vxori priuilegia honores et forum. ff. de sena. l. femine. ff. de iur. om. iur. l. penul. de digni. l. mulieres li. x.

¶ Maritus z vxor non sunt consanguinei ne que affines sunt tamē pncipiū affinitatis

Jo. an. in addu. Spe. ti. de tes. § sequit alia
 q̄ bonoy vbi allegat iura
 ¶ Marit⁹ excoīcat⁹ nō petit debitū ab vxore
 rj. q. iij. qmā multas in glo. fi. de sem. exco.
 mē alia vide no. de elec. gñalif li. vj. in glo.
 ¶ Marit⁹ an copulā nō pōt agere possessorio
 de resti. spol. ex parte. iij.
 ¶ Si marito vergente ad mopā iudex assi.
 gnat aliquā rē vxori loco dotis illa res gau.
 debet omī p̄uilegio dotis s̄m Hosti. m. c. ray.
 nutius de testa.
 ¶ An maritus possz opellere vxorē vt sequa.
 tur eū quocūqz vadat vide de iur. lepro. ej.
 rii. q. ij. vnaqueqz. xxiiij. q. ij. si q̄s neces.
 sitate facit de don. mē viij. et vx. l. si viri p̄n.
 ff. de oper. lib. l. patronus.
 ¶ An sicut marit⁹ nō ouemī ab vxore nisi i.
 quantū facere pōt sic nec ab heredibz vxoris
 vel heredes mariti ab vxore vel ei⁹ heredibus.
 ne. C. so. ma. nec maritus ff. de ne. ges. l. di.
 uo tio in glo. fac. m. si. de acti. § cu ante a. l.
 vbi adhuc. § sustentationē. C. de iur. dot. et
 ibi Cy. m. nij. q. ff. de re iudi. l. nō tātū i glo.
 et i. l. si. cū p̄curator. eo. ti. z vtrobiqz p̄ Bar.
 ¶ Si marit⁹ sit miles nē teneat vxorē vocare
 dñam no. Bar. de bo. pos. otra tabu. l. si post
 mortem. § hi qui ad finē
 ¶ Qd p̄uilegiū hēt maritus in accusādo vx.
 orē no. C. de adul. l. iura mariti i glo. magna
 et ibi Cy. et m. l. j. qmuis. C. de adult. not. ff.
 eo. l. is cu⁹ ope. § si in glo. fi. et. xxiiij. q. j.
 § publico.
 ¶ An maritus recipiēdo dotē p̄iudicat sibi in
 vsuris vel fructibus sibi debitis vide i. l. de di.
 ctione ff. so. ma.
 ¶ Licet maritus non possz occidē vxorē rep.
 tā in adulterio v̄dixi q̄ et no. glo. in. l. si ab
 hostibus. § j. ff. so. ma. dubitat tñ de dote an
 maritus eo casu lucret eam vide m. l. cōfesu
 C. de repu. aut. vt lice. mat. et auic. § qd re
 ro plurimus z ibi nota.
 ¶ An maritus qui constituit se possidere bona
 vxoris p̄dat beneficiū ne cōueniat in quātūz
 facere potest Bal. tenet qd sic m. l. qui filio. ff.
 so. ma. vbi aliqui moderni dicunt atrarium
 ¶ Maritus potest accusare vxorē de adulte.
 rio constante m̄rimonio no. C. d adul. hoc
 crimen in aut. sed cum hodie.
 ¶ Quando maritus cōueniat p̄ vxore no. ff.
 de offi. p̄ con. l. obseruare. § j. in glo.
 ¶ An maritus habeat necesse facere vxorez
 condemnari re dotali euicta anquaz agat de
 euict. no. ff. de euic. l. si p̄ re. § finali in glosa
 agere.
 ¶ An maritus potest retinere dotem z eijce
 re vxorez no. C. de re. vx. act. l. j. § taceat i
 glo. mores et ibi Cy. vide no. de don. mē vi.
 et vx. plerumqz

¶ De quō tenetur maritus p̄ dote sciz an de
 dolo vel de culpa no. ff. so. mat. l. si filio. § j. in
 glo. j. et l. mora. eo. ti. et ibi Bar. no. eo. ti. l.
 si ostēte. § si maritus in glo.
 ¶ An maritus repetens vxorē deat iurare de
 non offendendo eā no. C. de his qui ad ecc.
 confu. l. p̄feti. § sane. in glo. de resti. spol. ex
 transmissa et. c. litteras in fi. et ibi not.
 ¶ Si maritus vendicans rem dotalēz succu.
 buit an vxor. so. ma. possz vendicare no. Cy.
 m. l. doce ancillaz. C. de re. ven.
 ¶ An maritus possz vendicare rem dotalē p̄
 ipam venditam no. ff. de vsu. l. cum vir i glo.
 si tota et ibi no. Bar. iij. q. j.
 ¶ An maritus possit petere vxorem a detinē
 te eam per interdictum de li. ho. exhib. C. de
 nup. l. si in vita i glo. ij. et ibi Cy. ff. d libe. ex
 hibet. l. ima. C. eo. si ad mstar Jmo. de resti.
 spo. ex p̄tā facit. c. n̄ est vobis d̄ spon. in glo.
 de resti. spo. l. rās. Spe. ti. in glo. de ouer. c.
 iug. circa princ.
 ¶ Quibus casibus marito nō restituitur vx.
 or no. vt lit. non. conte. c. j. i glo. suspectum
 de auor. gaudemus in glo. negaretur. Spe.
 ti. de peti. et pos. § si. p̄. sed et in causis. xxiiij.
 q. j. de benedicto.
 ¶ Maritus petens restitutionem vxoris qd
 deat probare no. de resti. spo. extranmissa
 in glo. ij. et ibi vide doc.
 ¶ An maritus possit sibi reconciliare vxorez
 adulterā muītā post sententiā diuortii no. d̄
 diuor ex litteris i glo. fi. et. xxiiij. q. vij. apo.
 stolus.
 ¶ Si maritus non obligat se an teneat no.
 Cy. C. de pred. mmo. l. et si is Cy. C. de iur.
 dot. in. l. si predium in. j. q.
 ¶ An maritus semper et in quolibet loco te.
 neatur debitum reddere vxori nota. xxij. di.
 quoniā in glo. et tempe vide. xxiiij. q. nij. apo.
 stolus ubi plene. de hoc.
 ¶ Quibus casibus marit⁹ possit d̄mittere
 vxorē quo ad thorum et econtra not. xxvij.
 q. ij. agathosa in glo. d̄mittere. xxvij. q. j.
 idolatria. xxx. q. j. nosce. i. fi. glo. xxiiij. q. vij.
 oēs causationes in glo. sodomita.
 ¶ An maritus possit propter suspitionez d̄
 mittere vxorem no. xxiiij. q. j. dixit. dñs. in
 glo. suspicio.
 ¶ Maritus constante m̄rimonio gaudet pri.
 uilegio ex contractibus gestis cu⁹ vxore vt
 conueniatur vltra quā facere possit etia⁹ in
 alio contractu q̄z dotis. ff. de const. pecu. l. q.
 si maritus.
 ¶ Maritus dicat post q̄z d̄mit vxorē ff. de li.
 be. et postu. l. placz
 ¶ Maritus nō habet priuilegium in actione
 negotiorum gestorū vel alia ortum ha.
 bente post sepationem matrimonij textus. ff.

de neg. ges. l. diuorcio et ibi glo. m. p. facere
¶ Marito videtur fieri iniuria si fiat uxori et ra-
tio potest notie suo et uxori agere iniuriam. In-
sti. de iureiura. §. patitur m. p. ite p. uxore. ff.
de iureiura. m. l. j. §. i.

¶ Si maritus adulteratus est occulte uxori
vero manifeste vir non potest eam accusare vel di-
mittere eam sine peccato quia non deficit sibi ius huius
iuris p. batio. xxxij. q. vij. p. totum.

¶ Si maritus iniuncta uxore vel nescia recipit
sacros ordines poterit ipsa exigere debitum
secundum si sciuit et non dixit quia nec ipso viuente po-
terit exigere nec ipso mortuo poterit obere.
xxvij. di. q. sunt culpe.

¶ Maritus non debet puniri propter delictum uxoris
de pigno. ex lris m. glo.

¶ Maritus non tenetur reddere debitum uxori
nisi temporibus et loco congruis dixi §. ad d. xxx
ij. q. nij. insinuat a. c. penul. m. glo. ultima

¶ Maritus accusans uxorem non tenetur reddere debitum
si hoc argatur in eius iudicio. xxxij. di. si cui
ius m. glo. fi.

¶ Maritus tenetur uxorem reuocare de mona-
sterio alias faciet episcopus vide glo. in c. uxorat
de ouer. coniug.

¶ Qualiter punitur maritus qui cognouit uxorem
suam in puerperio nota. v. di. ad emere
vero.

¶ Si maritus donat uxori causa mortis et po-
stea sit baninitus potest illam donationem res-
uocare vide Bal. m. l. executorē. C. de execu-
rei iudi.

¶ Maritus qui confitetur in testamento rece-
pisse ab uxore mille an postea viuens possit
reuocare non. m. l. cum quis decedens. §. titia
honestissima. ff. de le. ij.

Osamor. Appellatio marmoris nihil
aliud quam rudis materia continetur ut ff. de le.
ij. l. quesitum. §. illud et l. heres. §. i. et ibi no.

Osartha. Martha accepit dominum et sal-
uatorem in domum suam ut habet lucem. x. de
regu. licz.

Osartirium. Martirium non valet sine
charitate. j. q. j. vide de pe. di. ij. §. penul.

¶ Martirio ciprianus fuit equalis petro sed
prelacione minor. ij. q. vij. puto.

¶ Petrus et paulus eodem die martirium in
urbe receperunt. ij. p. vij. beati et c. fundamē-
ta de elec. li. vi. vide in nono. xxj. di.

¶ Martirium pro christo supplet vicem bap-
tismi. Achri. de ose. di. nij. de cathecuminis
xx. q. j. firmissime adde quod dixi sub dicti-
one baptismi.

¶ Martir dicitur qui habet propositum et vo-
luntatem martirii recipiendi licet opus non
sequatur de peni. di. i. nunquid caim.

¶ An profit martirium susceptum ad mas-

nem gloriam nota. glo. prima questione pri-
ma vide ubi tex. Hier. de peni. di. tercia. §. pe-
nultimo et ibi nota. add. tex. ij. glo. xc. di. ne-
que xv. questione prima. §. firmissime m. glo.
ubi concludit quod quo ad vitam eternam con-
sequendam nihil prodest martirium sine ca-
ritate sed bene quo ad immus supplicium sub-
eundum.

Massarius. Massarius declinans ubi
capere potest et non cepit non excusatur ar. l.
prima. §. excusantur. ff. ad fil.

¶ Massarius tenetur soluere pecuniam de
mandato priorum dicam infra sub dictione
prior.

¶ Massarii occulta delicta non denunciante
non tenentur nec puniuntur. ff. ad silley. l. si
quis in grau. §. primo et ibi dixit Bar. quod mas-
sarius non denunciante maleficia que impus-
ne committuntur non tenentur massarii et a-
lij de castro si non exeunt castrum ad auxilium
quando sunt inclusi ut dicta. l. si quis in
grau. §. subuenitur.

¶ Massarius subditi vel alij officiales capiē-
tes malefactorem non debent habere prem-
ium quia non ultro faciunt hoc officium Bal-
m. l. si quis in grau. §. ultimum. ff. ad fil.

¶ Massarii et alie publice persone in quibus pena ex-
ageratur debent aliquod signum portare ex quo
cognoscantur ne ledantur ignoranter Bal. i. l.
j. ad fi. ff. de offi. pro consu. et le.

Masculus. Vbi cumque imponitur pena ali-
cui et filius suus intelligitur de masculis tan-
tum et non de feminis de quo dic ut habetur
et no. in c. vbi cumque de pe. li. vij.

Masculinum. An quando masculinum
comprehendit et concipiat femininum vide
Bar. m. l. prima. ff. de verborum signifi. glo.
m. c. ij. de rescrip. libro sexto et m. c. generali
de elec. eo. li. Bar. m. l. si ita scriptum. ff. de le.
ij. Bal. i. l. acille C. de fur. §. pe. ti. de alle. et
dispu. §. post hoc ver. vel ibi masculinum Cy-
m. l. n. C. de seruic. fu. Archi. xvij. q. nij. si
quis suadente Jo. an. m. addi. §. pe. ti. pres-
all. vide ange. m. consilio suo. cxij. adde quod etiam
am in statutis masculinum concipit femini-
num. unde statutum puniens euntem de no-
cte comprehendit etiam feminam de quo vi-
de Bar. m. l. iura. ff. de legi. Dyn. m. l. j. ff. de
ver. sig.

¶ Stante statuto quod extantibus filiis mascu-
lis femine non succedant an si filia exhereda-
ta sit possit testamentum querelare Bar. m.
l. pater filium. ff. de moffi. testa. vel si sit pte-
rita possit rumpere testamentum no. Bar. i. l. fi.
ff. ad tercu. Bal. m. l. gallus. §. quid si tantum
ff. de lib. et post.

¶ Qui sunt casus in quibus melior est cōdi-
tio masculorum quā feminarū et econtra no-
tantur in l. in multis. ff. de sta. ho. Hostiē. de
maio. et obe. c. cum dilecta Spe. ti. de pro. §.
j. adde nō. x. coll. de suc. feu. in glo. j.

¶ Masculus in nono āno pōt esse viri potēs gl.
xx. q. j. in sūma de spon. in prin. puberes.

¶ Quare masculus nō pubescat in ea etate q̄
femina Jo. an. de despon. impu. litteras idē in
c. j. eo. ti. super glo. ij. li. vj.

¶ Licet masculinū oprehendat femininū nō
tamē conuertitur vt nō. in cle. attendentes de
statu. mo. plenius in c. vt circa de elec. li. vj.

¶ Masculinū nō cōcipit femininū nisi per coes-
sionē C. de adop. l. cū in adoptiuis v. q̄ in filio.

¶ Appellatiōe filij comprehenditur filia in au-
ten. de no. elig. secundo nubē §. j. et l. si q̄s ita
ff. de testa. tute. et appellatiōe fratris comp̄-
henditur soror vt in autē. de nō elig. secundo
nub. §. cū ergo glo. et tex in l. tres fratres C. d.
pac. adde l. lutiū. §. quesitū. ff. de le. iij.

¶ Masculū in materia promiscua cōcipit fes-
minimū. ff. de adop. l. hic autē vide in l. seruis
legatiuis. ff. de le. iij. et l. qui duos.

¶ Masculū plerumq; nō cōcipit femininū
in odiosis facit l. pronuntiatio in prin. ff. de v.
bo. sig. l. que duos. ff. de le. iij. l. j. §. queritur. ff.
de ven. impos. mīt. secus in fauorabilibus. d.
l. pronuntiatio et l. qui duos ideo appellatiōe
filij comprehenditur filia vt dixi proxime ad
de l. quis quis et l. filij. ff. de verb. sig.

Mater. Mater omnium fidelium dicit eccia.
xij. q. ij. qui abstulerit.

¶ Item est mater omnium pauperum et oppres-
sorum. xiiij. q. ij. §. potest etiam bene facit. c.
ad romanam. ij. q. vj.

¶ Egyptus fuit mat̄ idolatrie. xxvj. q. ij. sed
et illud.

¶ Que pena sit imponenda occidenti matrem
habetur. xxiiij. q. ij. latorem.

¶ Cognoscens carnaliter matrem spirituale
debet excoicari. xxxij. q. ij. si quis cum matre.

¶ Mater sup̄ etate filij nō est legitima testis
vbi agit de commodo filij facit tamē iudiciū
nō. in c. cum dilectus de accu. adde. ff. de pro-
ba. l. etiam et quod ibi nō. glo.

¶ Appellatio matris extenditur ad omnes de-
scendentes et non descendentes per lineam
femininā dixit Inno. in c. cū haberet de eo qui
duxit in ma. quā polluit de sen. excom.

¶ Mater preterita cogitur alere maritum et
filios egenos dicit glo. in c. cū haberet de eo
qui duxit in ma. quā polluit.

¶ Mater preterita a filio agit querela in offi.
test. glo. in l. cum filius §. de in offi. tes.

¶ Mater nō pperaz videtur data tutrix filio si
testator dixit in testō relinquo filium meum

sub custodia matris sue ter. est cum glo. in l.
q̄ alienū. §. quāq; ff. de ne. ges. quod bñ nō.

¶ Mater que nō petit tutore filio impuberi p̄-
uatur hereditate post annum que deferatur ad
proximiores nisi ille proximior esset pat̄ ma-
tris quia ille eodem modo priuatur Bar. in l.
quid ergo. §. fi. ff. de his qui nō. mfa.

¶ Si mater que tenetur. j. terminū alere fili-
um si nō habz lac nō tenet̄ p̄pterea expensis
suis querere filio nutricem Bal. in l. aimenta
C. de neg. ges. quod nota.

¶ Mater licet grauida nō p̄pterea excusatur
a petendo tutorem filio vt. l. ij. §. q̄ si cū p̄gēs
nans. ff. ad tercul.

¶ Mater que solum atrahit sponsalia. j. tems
pus tutele nō perdit tutelam Bar. in l. solent.
ff. de his qui nō. mfa.

¶ Mater redimens filium ab hostibz non re-
petit ab eo q̄ soluit vide in l. liber captus. C.
de capti.

¶ Si mater in recipiēda tutela nō renūciat
secundis nup. an valeat datio tutele vel decre-
tum videt̄ in l. si quis sub contradictione. ff.
de testa. tute.

¶ An mater scripta tutrix in testō et postea
cancellata admittatur ad tutelā tāq; legitima
ma Bar. in l. miles. §. sexaginta. ff. de adul.

¶ Quomodo intelligit̄ q̄ mater debeat ales-
re filium vsq; ad triennū vide Bart. in l. si dō
§. si mater. ff. de li. agno. et Salice in l. alimē-
ta. C. de neg. ges. et ibi Bal. adde nō. in l. nec
filii. C. de pa. po. et l. si competi. C. de alen.
lib. vide omnino nōt. in c. j. de conuer. infide-
c. fi. eo. ti.

¶ An mater transiēs ad secunda vota nō pe-
tito tutore filio excludatur ab eius successiōe
Jo. an. m add. Spe. ti. de tuto. §. nūc dicendū
in fi. et nō. in l. matres et in l. omnem. C. ad t̄-
cul. in auten. mater et auie. C. quādo mu. tu.
offi. fungi. pos.

¶ Mater habēs filiū ex p̄mo viro et decessens
sine liberis ex secundo nō pōt plus delinquere
secundo q̄ filio primo per capita equaliter q̄
cunq; sint filij vt. l. hac edictali. C. de secūdis
nup.

¶ Mater minor tpe mortis viri et patris filij
sui pupilli cum non teneatur petere t̄ torē fi-
lio suo vt nō. in l. j. C. si aduersus delict. si po-
stea facta maior non petat ne incurrat penā le-
galem Bal. in auten. si qua mulier C. de epis.
et clei. in l. p̄cibus. C. de impu. et al. substi.
qui dicit se detēminasse q̄ nō per glo. in l. mi-
noribus. C. de his qui. vt indigni. et est glo.
pe. et per glo. in l. j. C. in quā. cau. in integ. re-
sti. nō est neces. Ang. dicit contra vt nō. doc-
moderni in d. l. iunioribus.

¶ An et quādo mater non petens tutore filio
priuetur eius hereditate notat Bart. in l. ij. ff.

qui pe. tu. Bal. plene in l. p. c. de impu. x
et ali. substi.

¶ An stet dicto matris dicentis filium esse legit-
timum vide no. in c. michael de fi. pres. et in c. p-
tuas de proba. et c. per tuas. c. transmissis qui
fi. sint le.

¶ An mater admittat ad agendum pro filio si
ne mandato glo. ij. q. vj. no. solent modo de p-
cur. auditis et ibi vide plene.

¶ Mater transiens ad secunda vota desinit esse
tutrix secus si contrahat sponsalia de futuro q-
casu si non suscepisset tutelam non possit postea su-
scipere de appel. ex pte. ij. et ibi no. adde etiam
q- si contrahat per verba de presenti non desinit esse
tutrix si non siteducta casus est in l. solent. q. q-
vix. ff. de his q. no. in fa. faciunt ea q- dixi supra

¶ Mater non potest puare filium legitimam vendendo
omnia bona sua si venditio fiat in morte Cy.
de test. ramucius et qd ibi nota adde glo. i. c.
de his de sepul.

¶ An mater testificetur pro filia in causa inrimos-
malis no. qui. ma. accu. pos. videtur Spe. ti.
de testi. q. j. circa prin. in v. ite q- est pares in
v. q- rto fallit adde de testi. sup eo. et q- ibi no.

¶ Mater familias quandoq- dicitur mulier q- est
sui iuris. l. na. ciuium. ff. de his q- sui sunt vel alie.
iu. ff. de ver. sig. l. pronuntiatio alias mater fa-
dicat mulier honeste viuens siue nupta siue vi-
dua facit. l. ij. q. fi. et qd ibi ii. ff. de lib. exhibe.
et quot modis dicat mater fa. vide in d. l. pro-
nuntiatio facit no. C. ad l. iul. de adul. l. que
adulterium in glo.

¶ An et qm mater possit filijs stipulari vide Ba-
iu. l. quod dicitur ff. de verbo. obli.

¶ An mater accusetur de falso C. de fal. l. falsi q-
dem.

¶ An delictum matris nocet filio vero de iur. do-
tui. l. vbi.

¶ Mater potest committere cui vult administra-
tionem bonorum que legat filio no. ff. de vsuris. l.
ij. q. penul. in glo. necessitudinis.

¶ An mater succedat filio extantibus fratribus
no. ff. de iur. et fac. igno. l. j. in glo. ij. C. ad ex-
cul. l. mater in glo. ij. et ibi Cy. et no. in l. se. i
glo. fi. in aut. de non eligere. secundo nub. q- si vo
in glo. et in aut. de nup. q- hinc nos in glosa.

¶ An mater excludatur a successione si non petierit
dari curatorem ventri vel bonis Jo. an. in
addi. Spe. ti. de tu. q- nunc dicendum in fi. adde
Barto. in consilio suo. lxxij. quod incipit nu-
cius.

¶ An mater posset esse tutrix filij spurij not.
C. quando mu. tu. offi. l. fi. in glo.

¶ An et quando mater potest esse tutrix vel non de
hac materia no. C. quando mu. tu. offi. fu. po-
test in aut. matri et auie et ibi Cy. Bart. ff. de
test. tu. l. si quis sub odicione Spe. ti. de tu-
to. q- nunc dicendum versic. vt aut. et ibi Jo. an.

in addi. in c. ex parte de appel.

¶ An mater vocetur ad curam filij sicut ad tu-
telam Spe. ti. de cura. q. j. rer. sed nunquid
mater et ibi Jo. an.

¶ An mater excludatur a tutela si alius datus
sit tutor vide no. in d. aut. matri et auie i glo.
pe. et fi. et ibi Cy. in vj. q. no. ff. de tu. x cu. da.
ab his. l. tutor si petitus vbi est glo. contra la
et illa tenet Dy. vide ibi Ba. adde Jo. an. in ad-
di. Spe. ti. de tuto. q- nunc dicendum versic. item
obijcias.

¶ Si mater velit nubere et petat tutorem filio
contradictoribus legitimis quis preferatur
no. Cy. in aut. matri et auie et ibi Bar. Spe-
ti. de tuto. q- nunc dicendum ver. quid si mater et
ibi Jo. an. in addi.

¶ Si mater nubat secundo anteq- petat tu-
torem filio et reddat rationem An cadit a suc-
cessionem filij no. C. de secundis nup. in aut. hisde
pemis in glo. et ibi Cy. in l. j. eo. ti.

¶ Si mater nubet secundo post tempora luctus
an succedat filio morienti Cy. C. de secu. nup.
l. ex testamento in prin. et aut. sed et si quis i glo.
eo. ti. et ibi Cy. in aut. de nup. q- hinc nos
in glo. collatione. iij.

¶ An mater potest defendere filium vel age-
re pro eo no. Bal. in l. exigendi C. de procu-
dixi supra.

¶ Mater non tenetur dotare filias si vult nube-
re Bal. ff. de tu. et ratio. distra. l. j. q- preterea

¶ Mater excusatur si non petijt dari tutorem
filio suo si statim post paucos dies decessit fi-
lius et si habebat legitimos ad quos specta-
bat onus tutelae ex l. dispositione vide Barto.
in consilio suo. xxxj. quod incipit homo accu-
sor non solum mater non petens tutorem filio
priuatur successione filij sed etiam pater ma-
tris qui habet ipsum in potestate quia potius
it petere dotem dari et nepoti tanq- legitimus
administrator filie ar. l. q- ergo. q- si quis alie-
no. ff. de his qui no. in fa. quod no.

¶ Non sufficit matri tutorem petere nisi eti-
am rationem reddat administrationis x pu-
pillo sufficienter satisfaciatur de omnibus ad es-
um prouentis et neglecti vt. l. omnem. C. ad
tertul. et in aut. hisdem pemis C. de secun-
dis nup. et ibi vide multa per Balb. ad hanc
materiam.

¶ Mater que peccauit in corpus suum ita per-
dit tutelam filij sicut per transitum ad secun-
da vo. Balb. in l. his solis. C. de reuo. do. per
illum tex.

¶ An mater prodiga si non petijt tutorem fis-
lio puetur eius hereditate vide in l. diuus. ff.
de offi. presi. et l. discretis et l. furiosum C. q-
testa. facere pos.

¶ An et qm mater succedit filio suo vide glo.
in fi. ad officia. q- nouissime,

¶ An mater teneat dotare filiā vide casū in l. agnouim⁹ C. de heredi. a. l. si cū dotē ff. solu. ma.

Materia. Materiale. Materia debet preferri mathematico glo. sup. Rubrica de re nun. libro sexto.

¶ Nō agnita mā nō pōt agnosci ītelatū d. sac. vñctō. c. j. ff. de iusti. et iure. l. manumissiones

¶ An noīe materie pōteat materiātū siue specificatū vide ff. de re. ven. l. ij. et l. si frumētū ff. ad exhibēdū. l. iulianus. §. si qd. ff. de pig. ac. l. si ouenerit īsti. de re. diuis. §. cū ex aliena. vnde materiā aptā ad edificādū appellāus materiā a materiādo. ff. de le. iij. l. seruus et ff. de usufruc. l. arboribus. in prin.

¶ Vbi nō est mā nō pōt esse dispositio. xxvij. q. ij. qd. nō. de pe. di. j. §. hoc idē de consti. cū accessissent de rescrip. c. vlti. ff. de contrahen. emp. l. nec emptio. ff. de ver. ob. l. īf. stipulā tē. §. sacra. ff. de sol. l. qui res. §. areā d. despo. impub. ad dissoluen. de eccle. edifi. ad audie. tiā et ibi nō.

¶ Quotuplex sit materia nō. ff. de pig. ac. l. si conuenerit. §. si quis vbi plene doc.

¶ Que dicat materia vide ff. de otrahē. ep. l. e de sacra. §. j.

¶ Si materia transit in aliud materiatū an dispositio sup. illa fūdamēta extiguat vide doc. i pal. l. si ouenerit. §. si quis. ff. de pig. actio.

¶ Quādo materia est reducibilis ad formāz idē de ea iudicat quod de forma et quando materia est reducibilis ad materiā vel ad materiātū materiātū cōprehēdit appellatiōē īterie vt. ff. de le. iij. l. qntū. §. illud fortasse.

¶ An legata materia debeat materiātū vide in. d. l. qntum. §. illud. ff. de le. iij.

¶ Materia nō est apta ad effectū et tñ nō pducit effectū. ff. de pacti. l. si vnus. §. pactus.

¶ Materia pcedit formā et specificatiōem vt l. j. ff. de iusti. et iure.

¶ Aliud est mā aliud materiātū vnde si statutu prohibz portare frumentū nō videt prohibere portare farinam vide Bal. in l. quod non ratione. ff. de legi. Dy. et Bar. in l. quintū. §. illud fortasse. ff. de le. iij.

¶ Materia a mīe dicat vnde omne quod gignit vel generat aliquid pōt dici materia vnde tractus est materia obligatiōis et obligatiō ē mater actōis. ff. de pac. l. iuris gentiū. §. j. ff. de procur. l. licz. §. ea obligatio et ff. de le. iij. l. qntum. §. illud Bal. in l. ius ciuile. ff. de iusticia a iure.

Mathematicus. Quis dicat mathematicus vide qd. habet. xxvj. q. iij. igit gen⁹

Matricula. An semel in matricula scriptus et petens se cancellari de matricula debet

at audiri Barbo. dicat qd. sic cum causa alias secus in l. cum decurionatus. C. de decu. li. x.

¶ Omnes clerici debent esse scripti in matricula. ij. q. j. nomen in glo. vide l. di. otumaces.

¶ De matricula aduocatorum vide. C. de assesso. l. si. xxv. dis. versicu. perlectis et qd. ibi nota.

¶ Si aliquis scriptus in matricula recessit nullus in locum suum assumi debet sine licentia glo. in l. iubemus. C. de offi. magis. Bar. in l. j. C. de agen. in reb. li. xij.

¶ An quis dicatur de numero scolariū vt gaudeat priuilegijs si nō est descriptus in matricula et quid de scolare descripto a nō studēte vide in l. ex eo. ff. de testa. mili. et ibi Bar. per Jo. an. in addi. Spe. ti. de instru. edi. §. restat vidē ver. et scias et quod ibi nō. Bart. in l. aut facta. §. tempus. ff. de pe.

¶ An licita sit expensa pro introitu ītricule vide nō. m. l. j. ff. de le. iij.

¶ Si quis est matriculatus in diuersis artibus inspicitur ars in q. ouemēnā ad iudicē illius artis pertinet. ff. de le. iij. l. seruus legatis. §. si vnus. ff. de tributo. l. procurator. §. si plures. Si aut est negociū extra vtrancq. artem et ad neutrū pertinet cognitio tunc ad forum cōne potestatis recurrendum est tex. est nō. ff. naut. cau. stab. l. iij. §. eodem modo. ij.

Matrimonium. Mīrimoniū ē de iure naturali. j. dis. ius naturale est in l. j. ff. de iusti. et iure.

¶ Matrimonia cum alienigenis sūt prohibita de iure gentiū. j. di. ius gentium.

¶ Matrimonium contrahere nō pōt in sacris ordinibz constituti. xxvij. di. presbi. c. j. x p. totum de de. coniug. et quod ibi nota.

¶ Damnanus matrimoniu est anathema. xxx di. si quis virginitatem.

¶ Bonum est matrimoniu sed melior est castitas vide §. his itaq. xxij. q. iij. lxxxij. di. c. cum in preterito.

¶ Qualis consensus facit matrimoniu vel cohabitationis vel copule carnalis hēt. xxvij. q. ij. §. queritur.

¶ Matrimoniu nō dissoluit extenuatiōe mēbroz coniugatoz. xxxij. q. vij. hi qui.

¶ Non coitus sed voluntas facit matrimoniu de quo vide i. l. nupcias. ff. de reg. iur. xxvij. q. ij. ex his omnibus.

¶ Si inter infideles sit verū matrimoniu pōt de diuor. quanto et. c. gaudemus.

¶ Contumelia creatoris soluit ius matrimonij vt. xxvij. q. ij. si infidelis et in preal. c. qnto et. c. gaudemus vbi de hoc nō.

¶ Nullus compellitur ad matrimoniu contrahendū nō. xxxj. q. ij. q. aut tex. et ibi nō. m. requisit de spon.

¶ Matrimonium non solum est institutum propter filiorum procreationem sed etiam in remedium concupiscentie. xxxij. q. iij. his ita vide non. de spō. super

¶ Si actus matrimonii Rubrica et in c. j. alis exercet inhoneste et inuide luxuria et in mūdicia dicitur. xxxij. q. iij. in eo fornicator

¶ Magnū est matrimonii sacramentū xxxij. q. iij. non omnis de biga. debitum et ibi non.

¶ An matrimonium dissoluatur causa sterilitatis vtrū quod non. xxxij. q. vii. tantum in contrariū facit de frigi. c. j. et quod ibi non.

¶ Tria sunt genera matrimonii de qbo. xxxvi.

¶ Matrimonium non propter q. ij. tria legitima. bā directe per instrumentū dotis pferim in prejudiciū alterius matrimonii ita dicit Inno. in c. illud de psumpt. adde ad hoc Bal. in l. ab executore C. quorū ap. non recit. in autē. si qd in aliquo C. de eden. et C. de priuile. do. super Rubrica adde casū in aut. vtrū frater si q. illud i. te. n. adde notabiliem glosam in l. si concubina ff. de concu. quam puto esse bene notandam.

¶ Nec fama nec longa possessio probant matrimonium secundū Inno. in c. illud de psumpt.

¶ An matrimonium possit probari per instrumentū vide in aut. vtrū frater filij col. ix. Bal. in l. si filium ff. de his qui sunt sui vel alie. iur.

¶ An matrimonium possit probari coram iudice seculari vide Bal. in pal. l. si filium Bar. in l. quotiens. C. de iudi. Spe. ti. de conuē. et re conuen. nunc dicamus in prin. cuius verba dicit Bart. in d. l. quotiens esse bene notanda adde Baldum in l. titia ff. so. ma.

¶ Quando maritus negat matrimonium pde illud bñ. i. cū ne conueniat nisi in qtu facere potest Bar. in l. etiaz. q. licet circa si. ff. so. ma.

¶ An matrimonium in extremis dicitur legitime prole vide Jo. an. in regula sine culpa li. vi. in nouella Bal. x. col. si de seu. fue. p. tro. c. nales x. in l. eā qz C. de fideicomis. Cy. in l. nup. C. de natura. lib. do. Car. flo. i. c. tāta q. si. sint le. i. q. bus iuribz vide q. valeat tale matrimonium in ex.

¶ An spe pmi quis strennis tractū. possit mutari ad matrimonium Bart. in l. titio centū. q. j. ff. de odi. et demō. et ibi vide pulchre per dominiū meū Raph. cu. qui allegat bona dca Bal. docto. plene in c. nō satis de simo.

¶ An in matrimonio sint necessaria vba glo. in l. cū notissimi C. de pscript. xxx. añoz. dixi plē in repetitione. c. tue de spon. vbi videtur tex.

¶ An matrimonium tractū per vba de presenti i secūda psona que debebat capi in prima sit validum tex. et ibi nota. in c. tua de sponsa.

¶ Qualiter probet quasi possessio matrimonii non. de resti. spol. ex parte. m. de psumpt. illud vbi vide an nominatio et dotis institutio subarratio delatio annuli cohabitatio fama et similia probent matrimonium.

¶ An valeat matrimonium inter leuatū et filiā

naturalem tantū leuat Inno. q. nō de cognā. spiri. sup Rubrica idem glo. xxx. q. ij. in sūm.

¶ An et quando accusatur matrimonium possit vxor se petere poni extra domum viri in libertate sua not. xxxij. q. j. de benedicto glo. xxxij. q. ij. siue de resti. spol. litteras in fine.

¶ An valeat matrimonium inter aliquē et illā quā cognouit i mēbro nō naturali non. xxxij. q. v. exordimaria vbi dicit glo. q. nō ppter e normitatem criminis imo glo. illa relata ad ter. videt velle q. nullā de cognatiōe illius possit ducere in vxorē quod est valde nobile si ē rerum adde quod non. in sūma pifana sub dictiōe impedimentū. xij. q. ver. quid si aliqz

Ego fui interrogatus a quodā religioso quid si duo socij se inuicē suggerente diabo lo commiscuerūt carnaliter an vnus possit ducere in vxore. n. sororem alterius vel filiam et prima facie dubitabā per illā glo. in d. c. extraordinaria tandē rñdi q. poterat per ea que non. in pre alle. ver. quid si aliquis vbi de hoc quod bene non. quia est quotidianum et nullus ponit.

¶ An superueniente compatermitate post contractum matrimonium seperetur matrimonium dicit q. non de re iudi. consanguinei facit de cognā. spiri. c. ij. et quod ibi nota.

¶ An subarratio probz matrimonium not. de psumpt. illud de re iudi. tenor plene in c. fide despon. i. pub. de spon. c. penul. in glo. ij. ad de Inn. despon. duo. super Rubrica et per do. Car. flo. eo. ti. c. j. in. iij. q. adde qd non. glo. xlij. di. sit rector que videt tenere partē negatiuā vide de consangu. et affini. c. j.

¶ An in sacramento matrimonii conferat q. tiā glo. q. nō. j. q. i. quicqd ideo in eo licite interuenit pecunia de quo vide Hosti. et moder. de sac. vnc. c. j. do. Car. flo. de spō. sup Rubrica glo. de presby. nō hap. mis. remēs t3 ptez negatiuā adde glo. in c. penul. qui ma. accus. pos. adde bonā glo. xxxij. q. ij. honorant vtrū de glo. optimam in c. de hoc et in c. cū in ecclesie corpore de simo. per qz p. concordare oppi.

¶ De multiplici sacramento quod significatur per matrimonium non. in c. debitum de biga. vbi tex. et glo. et docto. faciūt no. per Jo. andree de spon. super rubrica vbi etiam per moder. vide Inno. de spon. iuuēis.

¶ An inter beatā Mariā et Ioseph fuit veruz matrimonium dixi supra sub dictiōe Maria adde. xxij. q. ij. q. j. v. beata Maria et. ecce et. q. h. obicit et ibi glo. fi. et e. cā et. q. genuit cū tribus. c. seqn. do. Car. flo. de spon. super rubrica et eo. ti. cum locum vide magist. sentētiarū in quāto di. xxx. vbi concludit q. sic glo. et doc. de ouer. coniug. quidā et. c. ex publico.

¶ Vnde dicat matrimonium quid sit et a quo fuit institutum non. de conuer. infid. c. j. de po. c. j. libro sexto de biga. debitum et in l. j. q. huius.

ex pte pto

a. 87 dicit q. pto
fama
d'la. annu
relin
fama

ff. de iusti. et iure de frigi. c. j. plene. per Jo. an. et modernos de spō. sup. Rubrica glo. xxvii. q. j. in sūma ubi etiā vide que impediunt. mñs. moniū strahendū et dirimāt contractū. add. quod no. glo. in. c. ij. de pe. et remi. adde glo. in. c. ex publico de conuer. coniug.

¶ An mñmoniū cōtū nō suata loci cōsuetu. dīmē valeat plene no. de spō. c. j. ubi vide dñm

¶ An inferior epō possit de cā. Car. flo. mñmoniali cōgnosce dic q nō de iure. secus ex pūalegio vel cōsuetudie nō. glo. de resti. spo. li. lras de cōsang. et affi. c. i. de excē. pla. accēdē. tibo. xxxv. q. vj. multoz bona glo. xxxij. q. ij. c. j. adde q hēc pñas est pñscriptibilis per infes. riorē de pñscripti. auditis in fi. itē adde q stilius curie et cancellarie est curas mñmoni. ales cōmittere epīs si delegat tantū vni vel si duobus vnus ex eis est epūs de offi. dele. cām mñmonij no. Archidi. in. c. statutū. C. cum vero de rescrip. li. vj. et in preal. c. j.

¶ An cā mñmonij sit civilis vel cñialis no. d. pñ. tue q ma. accu. pos. vt. xxxv. q. vj. c. j. et

¶ Que et quot sint spālia in ā mñs. ibi gl. moniali. no. C. q ma. accu. pos. vt gl. xxxv. q. vj. c. j. et c. notificā. iij. q. iij. c. nullus in glo.

¶ An obmittē solēmitates cōsuetas seruari in mñmonio sit peccatū Inno. q sic de spō. c. j. xxx. q. v. nñates ubi de h. a an cōsuetudo possit aliqd opari in mñmonio vide in dñs. c. j. ubi dicit Inno. q in accēdētibz pñ nō in sbalibz.

¶ An inter patrē spūale et vxorē filij spūas. lis possit esse mñmonij et quid de lega. iibus seu adoptiuis filijs plene no. de cōgna. spi. c. j. et c. maritus de cōgna. le. c. j. glo. plene. xxx. q. iij. in sūma et ibi vide et c. pictatium et per totam questionem.

¶ An omni tpe possit strahi mñmonium et contractū teneat no. de fer. capellā. de spō. duo. tua. bona glo. xxxij. q. iij. C. hic etiā et c. nō oportz et c. se. q pñit mñlectū dñi. c. cas. pellan. vide in. c. j. de ma. pñrac. c. inter. ecc.

¶ An filius vel filia possit strahere mñmonium inuitis parentibz seu ignorātibz glo. et Bar. in. l. Paulus. ff. de sta. ho. glo. et doc. d. pñ. accēdēs de despo. in pub. c. j. li. vj. no. i. c. tue de spō. in repetitōe dixi in quodam cō. filio meo quod incipit filiafa. ubi etiā ques. iū an casu quo filia nubat inuito pñe teneat pater illā dotare et tenui q sic per glo. xxxvj. q. j. de raptō. xxxij. q. ij. c. fi. ubi alia gl. Jo. an. de procur. accēdēs dixi sub dictione dos et filius ubi vide adde quod no. in. c. j. de despo. in pub. et ibi abbas.

¶ An valeat statutum q filius nō possit con. trahere mñmonij sine consensu patris vide Jo. an. in. c. statutū d heret. li. vj. vide nō. in. c. j. de spō. Bar. in. l. edicimus C. de muril. lib. xj. adde ad hanc materiā quod no. Bal. in. l. j.

in libello. C. medio tpe. ff. de capti. et postlis. mñ. reuerf.

¶ An valeat mñmonij in raptore et rap. tā dic q nō de iure cñiali vt in. l. j. C. de raptō. virg. secus de iure canonico vt ibi no. glo. et doc. xxxij. q. ij. raptor. et c. se. xxxvj. q. ij. tria et c. se. casus ē in. c. penul. in fi. de raptō.

¶ An valeat terciū et quartum mñmoni. um et deinceps sicut videlicet secundū dic q sic. xxxj. q. j. apperiant et c. q si dormierit ma. gister sententiarum in quarto di. xlij. vide in. c. pe. in fine de secun. nup.

¶ An carnalis copula aliquid addat ad mñmoniū nō. de couer. coniuga. rex. et c. ex pu. blico glo. de transla. prela. licet. ff. de reg. ius. ris in. l. nupcias do. Car. flo. super Rubrica de spon. et eo. ti. is qui in vlti. q.

¶ Que copula inducat mñmonij et an res. quārat q vterqz emittat semē no. glo. xxxv. q. iij. exordinaia do. Car. de spō. is q et c. fi.

¶ An valeat mñmonij cōtractū per alterz cō. iugum remanente in seculo de cuius licentia alter transit ad religionem glo. xxxij. di. seria. tim. xxvij. di. quia sūt culpe et c. si se. et doc. de regula. cum sis.

¶ An valeat mñmonij in vxorē et infes. ctore mariti. no. in. c. cum haberet de eo. qui duxit in ma. et c. fi. de conū. infide laudabilē.

¶ An inter inferiore epō et ecclesiā suā sit ma. trimoniū spūale vel quasi no. de vi. et ho. de. c. penul. de elec. cū in canonicos bo. ter. xxi. q. ij. sic vnaqueqz vide de elec. ne pro defectu ubi per mortem abbatis ecclesia dicit viduas. ta vide de preben. accēdēs.

¶ Qualiter sit mñmonij in epm et eccle. siā suāz habet in tex. et glo. in pñal. c. cū in cas. nonicos de transla. prela. inter. et c. licz in. c. si cum vir. ij. q. j.

¶ An valeat mñmonij in marituz sororis et vxoris fratris mortuis fratre et vxore vide. tur q sic quia tales sūt in secundo gñe affmīs. tatis vt no. glo. de cōsan. et affi. non debet ubi plene de hoc adde do. Car. flo. in cōmēto ā. boris affinitatis in vlt. q.

¶ An vsus mñmonij possit esse sine peccas. to. Hugo. q nō. xxx. q. j. quomodo imo pñ eē. actus meritorius de spō. super Rubrica dicā. j. sub dictione peccatū adde tex. et ibi glo. in. c. vir. xxxij. q. iij.

¶ An mñmonij sit sub precepto doc. et in. rime do. Car. flo. de spō. super rubrica.

¶ An aliquo casu olim et hodie liceat ducere vxorē fratris in mñmonij vel sponsā nō. de spon. ad audientiam in glo. et ibi dixi vt. xxxj. di. Ioānes. viij. q. j. oli. et de diuor. c. fi.

¶ An et qualiter contrahat mñmonij inter homines diuerse lingue glo. a docto. de spō. ex litteris.

¶ An et qualis metus habeat impedire matrimonium
no. de spō. cū locū bōa glo. xxij. q. iij. mē ces
tera dicā sū dictiōe metus vide i. c. abbas qd

¶ An pater possit ducere in ma- / me. cā.
trimoniū filiā spūalem filij carnalis Jo. q. sic
xxx. q. iij. c. vlti. vide m. c. post susceptum ea.
causa et. q. idem glo. de cognā. spi. c. j. lib. vj.

¶ An mīrmoniū possit strahi ad tps dic q n
xxxij. q. ij. solet m glo.

¶ Que addiciones admittant vel nō in matris
monio no. plene de odi. appo. c. fi. glo. xxxij.
q. ij. solet vbi de hoc.

¶ An in stratu matrimonij rōrar tūtestes
essetogatos glo. dicit q nō xxx. q. v. nō rates
Spe. ti. de teste. § j. v. itē. q. nō fuerit vbi t3 o
riū adde qd no. doc. m. c. ex pte de sponsalibz.

¶ An p illa vba promitto q hēbo te p vxoē
vel q ducā te in vxorē vel q tractabo te tāq3
vxorē obaī mīrmoniū ter. et ibi glo. et doc.
m. c. ex pte de spō. m. gr. sētentiāz li. iij. di. xv
ij. Archi. xxx. q. v. si qd diuimis et ibi glo. a d
plurimis formis vborū circa octū mīrmoniij
vide doc. m. d. c. ex pte Spe. ti. de spō. m. pñ.

¶ An valeat mīrmoniū si dicat promitto q
sū pētus hēre vnā de filiabz tuis in vxorez
vel vnā de mūdo. a c. glo. et doc. de spō. ex lris
adde qd dicūt doc. de diuor. gaudemus.

¶ An dictū vnius allegantis impedimentū
aliqd canonicū impediāt matrimonium othen
du. n. no. de spon. pte rea. ij. vbi gl. querit qd
de fama de quo vide. c. super eo de consāg. et af
fi. de pba. tercio loco gl. xxxv. q. vj. si duo vis
de m. c. super eo de eo qui duxit in mīrmoniūz

¶ An captus ab hostibus possit contrahere
matrimonium Inno. et doc. de spon. cū locuz
faciūt nō. de coniu. ser. c. j. de secū. nup dñs a
de procur. accedens.

¶ An error in cā vel an falsa cā impediāt mī
moniū no. de spō. cū m apostolica de coniu.
ser. c. finali.

¶ Quid de errore qualitatis no. de coniug. le
pro. c. fi. et de coniu. ser. c. ij.

¶ Quid de errore persōe no. de spon. tua a d
iūti erroribz vide plene. xxx. q. j. per totum
adde qd no. s. Tho. m. quarto di. xij.

¶ Quid aut si quis dicat se filium regis cu3
nō sit vide. s. Tho. m. quarto distmctō. xxx.
vbi de hoc.

¶ An si retinente accusatiōe sup impedimēto
matrimonij impetret dispensatio pape p
vnū ex litigantibz statim currat matrimoni
um si sit necessariū alicuius cōsensus no. doc.
vt lit penden. c. ij. dñs Car. flo. m. c. cū aposto
lica de spon. vide qd m simili no. abb. m. c. su
per eo de condi. appo.

¶ Quis debeat primo interrogari m strahē
do matrimonium vir vel mulier no. de spō. sic a
c. penul. m qbz videt q vir idē glo. ff. de adop.

l. ij. sed dic m hoc standū consuetudini secū
dum doc. et aduerte qz nō est necessaria vba
lis responsio mulieris sed sufficit q taceat v
alias annuat vide glo. m. d. c. pe.

¶ Si alter contrahentiū profert verba apta
ad matrimonium et ante respōsū alter recedit
qui postea ex mēuallo respōdet cōsentiēdo an
sit matrimonium dic q sic de spon. tua c. si mē
vbi do. Card. flo. m. ij. q. facit glo. de cōdi.
appo. super eo de procur. c. fi. li. vj. vidi dispus
tando tenere contrarium quia m matrimonio
requiritur consensus. i. simultaneus sēsus vi
de Hostien. et abb. m. c. cum dilectus et. c. ex
litteris. ij. de spon.

¶ An credatur dicto viri dicentis se cognos
uisse mulierē carnaliter ad effectū inducēdi
matrimonium vel ad impedimētu no. de spon.
is qui m. v. q. et. c. fi. m. ij. op. et i. c. si qd a cce
perit. xxxij. q. j. et m. c. dñebatur de despō.
impub. a de frigi. fraternitatis et. c. laudabilē
bona glo. xxxij. q. j. nuptiaz vbi vide quid de
sene spadone et frigido ad de glo. xxxij. q. vij.
hi qui vbi de spadone glo. dicit q nō de q per
do. Car. flo. m. c. ij. de frigi.

¶ An habēs membz virile sine testiculis pos
sit contrahere matrimonium et quid si careat
toto vel magna parte aut quid si mēbrū non
potest erigi an possit strahere matrimonium
vide qd no. xxxij. q. j. si per sortiaras sed cō
trarium videt verius qz testicu i sunt vasa se
minis vt dicunt medici quorū sētentiā esset i
talibz habēda adde glo. m. preal. c. hi qui que
dicit sufficere q possit virgā erigere licet non
emittat semen.

¶ An m causa matrimoniali possit interueni
re defēsor sine mādato Inno. videt dicē q nō
qui si. sint le. cām doct. ibi o vide qd m simili
no. m. c. vlt. de procu. li. vj.

¶ De tribz bonis matrimonij que sūt fides p
les et sacmentū nō. glo. et doc. m. c. fi. de odi.
app. et m. c. per venerabilem qui si. sint le. vbi
glo. bonus tex. xxxij. q. vij. hi qui adde meli
orem tex. m. c. omne itaq3. xxxij. q. ij.

¶ Matrimonium est res fauorabilis de appe. di
recte de condi. app. c. fi. de consāg. et affi. c. pe
nul. qui ma. accu. pos. videt.

¶ Corā quo habz reclamare is qui dicit se in
uitū straxisse mīrmoniū Hosti. dicit q co
ram epō vel eius officiali qui ma. acc. pos. vi
detur facit de despō. impub. de illis et. c. dñe
batur et. c. duo pueri de frigi. c. j. vel ad presby
terz vel ad vicinos bone fame ar. de ap. c. fi. vi
de de offi. or. pastoralis.

¶ Que crimina impediūt matrimonium a que
diminuūt glo. de pe. et remis. c. ij. Hosti. i. sū.
de mīrmonio § qualiter impediāt ver. sūt et
alia qdā et se. a m sū. de spō. § fi. ver. idem. r.

¶ An solenniter penitens possit contrahere.

mrimoniū no. xxxij. q. ij. §. d. pemitētibz a ibi.
 ¶ In cā matrimoniali multū exubeāt glo.
 officiū iudicis de diuor. porro in fi. dictū est
 Inno. in. c. ad nostrā. ij. de iure iuran.
 ¶ An soluto mrimonio sit dos restituēda cū
 omnibz fructibz habetur in. l. j. C. d. re. vxo.
 acti. glo. in. c. j. de dona. inter vi. a vxo. et in. c.
 ultimo co. ti.
 ¶ Secūdu mrimoniū nō dēt bndici et bndi:
 cēs dēt suspēdi ab officio et bnficio de secun.
 nup. c. j. et c. vir an aut osuetudo pē inducē d.
 riū nō. in. d. c. vir. adde. xxxj. q. prima de his.
 ¶ An valeat mrimoniū inter aliquē et eiū
 concubinaz ter. q. sic. xx. q. iij. inter cetera qd
 aut sit cuz meretrice hētur dispositio int opa
 plene. xxxij. q. j. nō est culpandus.
 ¶ An si non esset in mūdo nisi frater et soror
 possent inuicē otrahere mrimoniū glo. q. sic
 xxx. q. j. cū igit genus et ibi vide.
 ¶ An pene legales iposite mulieri secūdo nu
 benti vel cōtrahenti matrimoniu. j. anū luctus
 sint sublata per ius canonicū glo. Inno. et doc.
 de secū. nup. c. penul. et fi. vbi de pena nubētis
 infra anū luctus dicit q. sic qz est mera pena
 secus de pena secūdo nubētis qz talis nō videt
 eē mera pena s. p. uisio filioz p. m. mrimo
 niū qz ecclesiā nō pē tollē s. hoc videt hēre du
 biū per. ll. C. de secū. nup. vbi pena ipoita nu
 bētibz. j. tps luctus nō videt esse mera pena s.
 p. uisio remētiū ab intestato dic. ut ibi.
 ¶ Que sūt persone prohibite cōtrahere mtri
 moniū de iure diuino a sic mdispensabiliter
 dic. mat. nouerca soror neptis amita mater tes
 ra vxor p. ris vxor frat. filia p. uigna glo. de re
 sti. spo. l. rās de diuor. gaudēus glo. xxxv. q. j.
 ¶ An teneat matrimoniu mē libez in p. n.
 et seruā vel econtra de coniu. ser. c. j. et p. totū
 adde q. otrahens cū seruā efficiat irregularis
 et nō pē promoueri ter. et ibi not. glo. xxix. q.
 ij. omnibz.
 ¶ An dñs possit contrahere matrimoniu cuz
 ancilla sua not. C. de ince. nup. l. cum ancille
 xxix. q. ij. si quis ancillā et ibi dicit q. sic secū
 dum canones.
 ¶ An iudeus possit contrahere matrimoniu
 cum pagana vide Archi. xxvij. q. j. §. rere.
 ¶ Si iurati nūqz accedere ad focariā meam
 an possum postea cū ea contrahere matrimo
 niū glo. q. sic. xxxj. q. j. illud vero. xij. q. iij.
 q. predecessor.
 ¶ Contrahens matrimoniu supponit se for
 tune sic nauigās glo. xvij. q. ij. nos nouimus.
 ¶ Si ex pte viri apparēt vba apta ad mrimoi
 uz ex alia factū an videat matrimoniu glo. in
 c. penul. de spo. Hosti. in. c. j. de spon. duo.
 ¶ An pollutio extraordinaria ipediat matri
 moniū ex genere ipedimenti quod appellatur
 publice honestatis iusticia Archi. in. c. j. de

spon. li. vj. glo. fi. in. c. iuuem. de spon. Inno.
 in. c. fraternitati de eo qui cog. osan. vxo. sue
 dicā. j. s. b. dictioe pollutio. faciūt que dixi sup.
 ¶ Impedimentum publice honestatis nō im
 pedit matrimoniu contractū cum affine pri
 me sponse Jo. an. in. c. j. de spon. li. vj.
 ¶ An sponsalia de futuro transeāt in matri
 moniū per aliū actū qz per coitus seu copulā
 Jo. an. in. c. j. de despo. impub. li. vj. et in. c. fi.
 de coniug. lepro.
 ¶ An osculū sit signū matrimoniū vide Hosti
 in. c. j. de spon. duo.
 ¶ Quid de aplexu no. in. c. j. de ma. con. d. in
 ter. eccle.
 ¶ An per ista vba volo contrahere tecū cons
 trahat matrimoniu Jo. an. et doc. in. c. ex lit.
 teris despo. Pau. in. cle. eos de osan. et affi.
 ¶ An senex q. nō pē generare possit cōtrahere
 matrimoniu glo. xxvij. q. i. nupciay. glo. in
 c. q. sedem de frigi. dixi aliquid supra.
 ¶ An munera sint signa matrimoniū no. in. c.
 j. de ma. contra. d. mē. eccle.
 ¶ Matrimoniū nō pē esse nisi in sexu dispari
 glo. xxvij. q. ij. c. j. ter. in. c. inter corporalia et
 c. fi. de transla. prela.
 ¶ Nō est matrimoniu nisi contrahētes eti
 ficent Jo. an. in. c. fi. de procur. li. vj.
 ¶ An puella patiens se despo. sari nihil tñ dis
 cens videat ex tacito osensu otraxisse matri
 moniū Archi. xj. q. iij. extimāt glo. et ibi Ar
 chi. xlij. di. sit rector glo. in. c. penul. de spon.
 ¶ An per ista verba denomino te vxorē meā
 inducat matrimonium vide quod habetur de
 spon. ex parte.
 ¶ An restrictio manuū sit signū matrimoniū
 ter. de renū. nisi. §. ppter laborē glo. de spon
 sal. duo. c. j.
 ¶ An si vir et mulier osētiant in copulā absqz
 alijs verbis inducat matrimonium vide Jo.
 an. in. c. cū apud de spon.
 ¶ An excoicatus possit oherere matrimonium
 doc. in. c. significasti de eo qui dux. in. ma. qz
 polluit dixi sub dictioe excommunicatus.
 ¶ An post sponsalia de futuro sola educio in
 domum inducat matrimoniu prepsūtuz Jo.
 an. in. c. fi. de coniu. lepro. Archi. xxvij. q. ij.
 prius qz.
 ¶ An dicat matrimoniu consumatū per co
 pulam si inuicē coeūt si tñ nullus emittit se
 men. Inno. in. c. fraternitati de eo qui cog. o
 sang. vxoris sue.
 ¶ An si quis eodem instātū ohat matrimoni
 um cū pluribz valeat matrimoniu cū aliq Jo.
 an. in. c. gaudemus de diuor. glo. xxxj. q. j. qz
 modo.
 ¶ An valeat matrimonium contractum con
 tra phibitionē et decretū pape Laud. i. cle. j.
 d. re. p. mu. doc. d. despo. ipub. ad dissolnē. Jo.

an in. c. fi. de procu. li. vi.

¶ An si vir absēs mittat mulieri epistolā de matrimonio et mulier recipiēdo lras cōsensit in aio nō tñ exp̄ssit certificando de cōsensu in s̄ ducaſ ex his matrimoniū vide Archi. xxxij. q. v. nec illud Jo. an. in. c. fi. de procu. li. vi.

¶ An si minores etate cōtrahūt sponsalia et postea supuementē etate legitima nec cōtra dicūt nec exp̄sse cōsenserunt sit matrimonium glo. et Archi. xxx. q. ij. c. j. vide no. in. c. j. x. ij. de despo. impub. et in. c. i. eo. ti. li. vi.

¶ An si existēs in minori etate cōtrahēs spō salia postea factus maior vadit ad domū spō se et donat munuscula videat cōtrahere matri moniū Jo. an. in. c. fi. de spon. duo.

¶ An valeat m̄rimoniū cōtū per primū es tatē legitime Jo. an. in. c. fi. de despo. i. pub. i. bi etiā tractat an in cōtrahendo m̄rimoniū req̄ rat̄ ānus cōpletus vel sufficiat inchoatus.

¶ Qñ m̄rimoniū dicat cōtrahi in facie ecclesie doc. qui si. sint le. c. pe. Jo. an. in addi. Spe. ti. de clādesti. despo. adde Inno. et do. Cā. in. c. cū m̄hibitiō de clādesti. in. ij. q. Oldra. in cō si. suo. cclij. de quo etiā per do. Car. in. c. cōsti tutus de ouer. diug. ij. q. ij. et in dicto. c. pe nul. q. si. sint le. ad de glo. xxx. q. v. in sūma.

¶ Contrahens matrimoniū cū duabz est ifas mis tex. in. c. nup. de biga. et in. l. nemine. C. de inces. nup.

¶ An liceat infidelibz simul cū pluribz cōhere m̄rimoniū vide. xxxij. q. iij. obijciūt et ibi gl. vide de diuor. gaudemus et qd ibi nota.

¶ An m̄rimoniū cōtū s̄b modo statim sit va lidum licet modus nōdū sit adimpletus vide Jo. an. in. c. de illis de condi. app.

¶ An m̄rimoniūz possit cōtrahi vt duret vsqz ad successionē pro lād dispēsatiōez pape Jo. an. in regula actus legitimī li. vj. i. mercu.

¶ An oblatus ecclie seculari possit cōhere m̄ri moniū vide glo. xxvij. q. j. vt lex cōtinētie de ablatiō ecclie regulari vide Inno. in. c. vt p̄uile gia de p̄uile. de vtroqz vide glo. penl. et doc. de ma. et obe. dilcā ad de glo. xij. q. j. duo sūt.

¶ An p̄ ista vba iuro qd ducā te in vxorē cōha tur m̄rimoniū de spō. ex lris et ibi p̄ moder.

¶ An valeat matrimoniū cōtractū per exntē in etate legitima licz nō sit viripotēs Jo. an. de despo. impub. c. fi. et eo. ti. de illis. ij. glo. eo. ti. c. j. in li. vi.

¶ An heremite post professionē possint cōt here matrimoniū tex. qd nō de regula. ad no stram glo. ij. xxvij. q. ij. Ecce per hoc glo. in. c. ex parte. ij. de conuer. coniug.

¶ Quare valz m̄rimoniū per vouentē simpli ater et nō per solenniē vouentē Archi. xxvij. di. c. fi. ad de no. de vo. c. j. li. vj.

¶ An astrictus voto simplia postea contra hens matrimoniū possit exigere debitū glo.

de conuer. coniug. quidā et. c. accedēs Archi. xxvij. di. si vir de voto. c. j. li. vj. Jo. and. q. cle. vel vo. rursus Zap. de regu. c. j. li. vj.

¶ Quid aut si matrimoniū dissoluat morte vel alio modo an astrictus tali voto debeat il lud adimplere no. Jo. an. de voto. c. j. li. vj.

¶ An ordinatus ab eo quē putabat ep̄m euz nō erat possit cōtrahere matrimoniū glo. in. c. j. de voto. li. vj.

¶ An vouēs simplici castitatē si postea in trat religionē m̄moz et postea assumat habi bituz et dicat reputare se professum et stet p tres menses et postea egreditur et cōtrahit matrimonium an valeat contractus Zap. in. c. j. de voto li. vi.

¶ An votū castitatis diminuat matrimoniū contractū nō consumatū Jo. an. in. c. ex parte de conuer. coniug. ij.

¶ An sola machinatio sine adulterio inducat impedimentū ad seperandū matrimoniū p9 cōtractū vide in. c. fi. de eo quī dux. in ma. l. o/ sti. de diuor. c. j.

¶ An seruus ad instātiā dñi teneat cōtrahere matrimoniū vide. xxix. q. ij. c. fi.

¶ An seruus inuito dñō possit cōtrahere m̄ trimoniū glo. xxix. q. ij. dictū est.

¶ An filia spūalis alicuius per pñie impositiō nez possit cōtrahere cū filio carnali imponēt pñiam glo. fi. in. c. fi. de cog. spi.

¶ Ifrat carnalis pōt cōtrahē cū filia spūali fr̄is vide gl. xxx. q. iij. c. j. vide. c. pictatiū n.

¶ Pater spūalis p̄t cōtrahere m̄rimoniūz cū sorore filie sue spiritualis glo. in. c. cōtūz de cogna. spi. c. j. li. vj. glo. fi. xxx. q. iij. c. fi. vbi etiā habetur qd pater spiritualis potest con trahere matrimonium cum filia patris car/ nalis etiā illegittima Inno. de cog. spi. sup Rbrica. xxx. q. iij. in sūma Jo. an. in. c. marti nus de cogna. sp̄ri.

¶ An clericus in minoribz vel aliis baptizās paruulū in necessitate possit postea cū matre baptizatū cōtrahere matrimoniū vide Archi. xxx. q. j. omnis Jo. an. in. c. fi. de cog. spi.

¶ Distās secundo gdu a stipite nō est phi bitus iure diuino cōtrahere matrimoniū cum distāte pmo glo. ij. xxij. q. ij. querit et ibi Ar chi. vide xxxij. q. iij. pictatiū.

¶ Prohibitio matrimonij cōtēndi habet locum etiā in filiis germanis procedētibz ex eadē matre tex. est. xxxix. q. iij. de incestis x. c. quedā facit tex. ea. cā et. q. v. ad sedē per. hoc ergo et sic nō requirit qd sint vtriqz coniuncti tex. de proba. per tuas de spon. ad audientiā.

¶ Prohibitum est de iure matrimoniū cum qualibet descendente per generationem suam siue descendat per lineam femininam siue ma sculinam. xxxv. q. iij. in copulatiōe. Archi. d. xxxv. q. vi. progemem.

¶ Si contrahitur matrimonium quoniam de iure non tenet an contrahatur affinitas Archi. xxvij. q. ij. si quis desponsauerit.

¶ An castrati possint habere matrimonium vis de doct. de frigi. q. ad sedē Archi. xxij. q. vij. hi faciūt q. dixi s. Et quid si sponsus castratus de pñti an sepetur matrimonium vide Archi. xxij. q. v. si quis uxore ter. de diuor. quāto v. nec ob. ppter frigiditatem ex pte mulieris nō p̄separi matrimonium Archi. xxij. q. j. requisisti super glo.

¶ An mulier q̄ sciebat vir esse frigidū nate tpe contracti matrimonij possit postea pete re separationem glo. xxij. q. j. si q̄s acceperit.

¶ An ex solo impedimento maleficij separetur matrimonium glo. de frigi. fraternitatis i rer. miraculum.

¶ An matrimonium p̄pe accusari possit text. q̄ sic q̄n fit rōe cōsanguinitatis de despo. i pub. ad dissoluēdam Imo. i. c. ij. qui ma. accusa. post. et eo. ti. c. penul.

¶ An matrimonium contractū cū heretico suari possit textus et doct. de heret. decreuit li. vj. host. de cōuer. cōiug. veniens.

¶ An matrimonium vel sponsalia separeari possint sine licētia eccie de despo. i pub. cōtinebat.

¶ An ppter fornicationē spūalē fiat separatio matrimonij etiā quo ad copulam hosti. de diuor. c. ij. eo. ti. c. quāto et c. gaudem⁹ ubi plene de hoc.

¶ An si separatiū est matrimonium ppter homicidiū vel furtū ad quod vir traxit uxore i intelligitur esse separatio ppetua vel temporalis donec duret cā Jo. an. de diuor. de illa.

¶ Matrimonium bene p̄t esse sine dote s̄ nō econē Jo. an. i regula accessoriū li. vj. vide Imo. d. dona. iter vi. et vxo. p n̄as i glo. fi. ter. xxx. q. v. quis dñs et c. nōstrates i contrariū vide tur ter. et glo. xxx. q. v. nullū gl. iij. q. iij. cōsanguineor. glo. i. c. et si n̄ce de dona. iter vi. x. v. ter. i. l. fi. C. de dona. ante nup.

¶ An publice honestatis iusticia impediāt matrimonium contrahi et dirimat iā contractū nō. de spon. c. sponsa et c. iuueis et c. ad audi entiaz de despon. impub. duo pueri de cōsag. et affi. nō debz dic q̄ sic ter. est i. c. referente q̄ fil. sint leg. quē pauci allegant ad hoc et q̄le sit h̄ impedimētū vide factū Tho. i q̄rto di. xli.

¶ Si duo petūt vnam et eandē tanq̄ uxores et quilibz p̄t cū ea contrahere matrimonium p quo debet iudicari glo. de testi. m n̄ra / Imo. et doct. de spon. duo. sup. Rca.

¶ Quidāz contraxit matrimonium cū vna s̄b cōdictione si daret sibi. x. et deinde cū alia s̄b eadem cōdictione pterq̄ simul implet cōdictō nē cū qua erit matrimonium Gasp. de cal. di. sputauit de quo vide doct. i. c. j. de cōdi. app. de spon. ex litteris. ij. i glo. ij. et ibi doct. q̄ cō

cludūt q̄ ppter incertitudinem cū neutra est matrimonium.

¶ An valeat matrimonium cōtū s̄b cōdictione si papa dispēsauerit Imo. et doct. de cōdi. app. sup. eo et cōter d̄z q̄ non.

¶ An teneat matrimonium cōtū ex mādato pñcipis dic vt. C. si nup. ex rescrip. petā. l. j. et. xxxvj. q. ij. nullus vide glo. q̄ cleri. vel ro.

¶ An q̄s teneat p̄mittēs q̄ aliq̄ cōsanguine inter se habent matrimonium nō. glo. de eo qui cog. cōsa. v. x. sue veniens doc. de spon. ex l̄r̄s a. c. gemma ubi de hoc.

¶ Quid si parētes muicēz p̄mittūt et iurāt q̄ filij eor. muicem habent matrimonium vide glo. xxx. q. ij. ubi nō est cōsensus.

¶ An matrimonium sit sacmētū dic q̄ sic de biga. debitū glo. de transac. veniens de diuor. gaudemus Bar. i. l. m cōcubinatu.

¶ An teneat matrimonium nō p̄ncipaliter cōtū cā plis s̄ ppter pulchritudinem vel diuitias mulieris dic q̄ sic sufficiat em̄ q̄ intēdūt habere et cōsentiūt iuicem de pñti. xxij. q. ij. solet vide s. Thomā ubi s̄.

¶ Que dñia sit iter matrimonij licitū et ratiū vide de diuor. quāto et c. gaudem⁹.

¶ An inter absētes possit cōhi matrimonium dic q̄ sic sic Isaac et rebecca. xxij. q. ij. c. honozat s̄ requirit p̄curator habēs spūale mādātū de q̄ dic vt habet i. c. fi. de p̄cu. li. vj.

¶ Quid si vir dicat p̄mitto q̄ p̄uidebo tibi sp̄ tāq̄ uxori et mulier similiter respōdeat an sit matrimonium s. Tho. ubi s̄. dic q̄ sic nisi ali.

¶ Quis seu q̄lis ē ille cōsensus q̄d p̄testēs q̄ requirit i matrimonio vide s. Tho. i quarto

¶ Quid si aliq̄ cōsentiāt iuicē v̄s s̄ di. xxvj. bo s̄ ai o dissentiant vide de spon. tua factus Thomas i quarto di. xxvj. q. j. ar. ij.

¶ An q̄n valeat vel nō matrimonium cōtū sub cōdictione vide in. c. j. et c. sup. eo et c. fi. de cōdi. app. p. s. Tho. i q̄rto di. xxx.

¶ An liceat cōtis sponsalibz p̄us q̄z fiat solē mitas matrimonij cōiugij se muicē cognoscē sine peccato s. Tho. i quarto di. xxvj.

¶ Qualiter debeat formari accusatio m̄rimoniū vide i sūma p̄isana s̄b dictōne matrimo niū i. s̄ q̄liter formari vid̄ s. Tho. i. iij. di. xli.

¶ Quo debet intelligi q̄ potū simplex ipe diat m̄rimoniū dixi s̄. adde s. Tho. i q̄rto di. xxx.

¶ Quid si iudei vel pagani contraxerūt s̄ viij. cū cōsanguineis scdm ritus suos an p̄ cōuersi onem poterūt i tali matrimonio remanē vide ter. m. c. de i fidelibz de cōsag. et affini. fact⁹ Tho. i quarto di. xxxvj.

¶ Quid si infidelis repudiata p̄ma uxore aliā duxit et cōuertat ad fidē an teneat matrimo nium vide s. Tho. i quarto di. xxxix.

¶ Quid si catholicus contrahit cum heretis ca baptizata an teneat matrimonium vide s.

Tho. in quarto di. xxix.

¶ An infidelis vnius ritus possit contrahere cum infideli alterius ritus fact. Tho. vbi s.

¶ An confessus coactus saltem ex parte cogentis faciat matrimonium vide fact. Tho. in quarto distinc. xxix.

¶ Quid si aliquis non potest coire cum virgine honeste cum corrupta an hoc sit impedimentum per quod separet matrimonium vide sanct. Tho. in. iiii. di. xxviii. vbi etiam tractat de impotentia coeundi quod prouenit ex maleficio an et quando inducat separationem matrimonij.

¶ Quid si alter coniugum reuertatur ad fidei altero in infidelitate permanente vel nolente cum eo cohabitare sine otumelia creatoris an ipso iure solutum sit matrimonium de diuortio quoniam et. c. gaude. q. pe. vbi est bo. glo.

¶ Si ex duobus coniugibus infidelibus alter conuertatur ad fidem altero remanente in infidelitate et ouersus non obstat cum alia et iterum quod remanserat in infidelitate etiam conuertitur an teneatur primo conuersus recipere secundo conuersa in uxorem glo. dicit quod sic in d. c. quanto per tex. in preal. c. gaude. et. c. pe. vbi est expellit et ita rindi de facto Bririe in quodam iudicio arinen. quod me super hoc consuluit.

¶ Quare dicatur magis matrimonium et non patrimonium vide de couer. infide. in fi. c. ij. de pre. sumpt. illud do. Car. flo. de spon. sup. Rca. glo. xxvii. q. ij. in summa.

¶ Matrimonium de futuro soluitur septem de causis quoniam non. xxvii. q. ij. Ex his omnibus.

¶ De causa matrimoniali non potest fieri compromissum ut de resti. in integ. c. pe. de transla. c. fi. in glo. finali.

¶ Matrimonium carnale et spirituale equipantur in aliquibus de transla. pla. inter et differunt in aliquibus ut non. Archi. vii. q. j. sicut de spon. tue de elect. c. pe. li. vi.

¶ Matrimonium separatim propter maleficium datur utriusque legitima contrahendi ut. xxviii. q. j. si per fornicarias.

¶ Matrimonium de presentia dissolvitur per ingressum religionis de couer. coniu. c. ij. et. c. ex publico de spon. commissum quod intellige si non est consummatum ut non. in d. c. ex publico.

¶ Matrimonium non debet claudicare ut non. de diuor. quanto in glo.

¶ An matrimonium liberet a patria potestate vide de. C. de bo. que lib. l. j. ff. de lib. exhib. l. j. q. fi. non. in l. pactum et. l. filie. C. de coll.

¶ An matrimonium possit contrahi tempore interdicti vide Immo. de spon. non est Jo. cald. in tractatu de ecclesiastico interdicto dixi sub dictone interdictum glo. in c. alma mater de sen. exco. li. vi.

¶ Matrimonium contractum a fidelibus potest separari alteri coniugum lapsio in heresim de couer. diu. mulier.

¶ An contrahens matrimonium perdat beneficium ipso

iure vide cler. coniug. sane et. c. diuersis fallas.

¶ An matrimonium quod non tenuit a principio possit postea confirmari vide Immo. in. c. j. de eo qui dux. in ma. adde non. C. de nup. l. et si contra in glo. depositum et ibi Cy.

¶ An et quando teneat vel non teneat matrimonium contractum cum secunda ignorante siue sciente primam vivere de spon. cum applica de eo qui dux. in ma. c.

¶ An in dubio presumatur et. et fi. et ibi vide. per matrimonium vel non vide. xxviii. di. de his de resti. spol. litteras de sedis nup. c. ij. et ibi non.

¶ An in matrimonio possit ponere arra vel pena vivere de spo. gemina de couer. diug. ex parte et. c. re. miens de do. per diuor. resti. et si necesse.

¶ An mulier possit contrahere matrimonium cum eo qui uxorem suam occidit vel ratam habuit occasione vide de couer. infide. c. j. et de eo qui dux. in ma. super eo et.

¶ Quid si aliquis iurauit contrahere cum aliquo postea vult ingredi religionem vide de spon. requisitum.

¶ An et qualiter possit contrahi matrimonium cum furioso vide de spon. dilectus. c. neque furiosus xxvii. q. vii.

¶ An in matrimonio sit potior in iure qui est potior in tempore licet secundo tradat possessio vide de spon. duo. tuas de spon. si inter.

¶ An possit contrahi matrimonium cum infideli sub conditione si conuertatur ad fidem non. glo. xxvii. q. vii.

¶ Si alter sponsus transit ad religionem si summa. quidam an alter remanens possit contrahere matrimonium an remaneat vinculum matrimonij vide de couer. coniu. rex. neque. xxvii. q. ij. de sponsa tam vide in c. quoniam virginibus. xxvi. q. j.

¶ An vidua relata magis peccet contrahendo matrimonium quam virgo vide. xxvii. q. j. c. ij.

¶ An episcopus sine accusatore possit ex officio suo cognoscere de matrimonio de quo est infamia et an quilibet teneatur illud denunciare vide in. c. porro de diuor.

¶ Quale iuramentum debeat prestare is qui accusat matrimonium vide quod ma. accu. pos. cum in tua.

¶ An admittatur accusas matrimonium mala intentione et an idem matrimonium sepius accusetur vide quod ma. accu. pos. cum in tua.

¶ Matrimonium contractum contra consuetudinem loci est diuidendum si scandalum oritur vide de cognat. spu. super eo. et ibi non.

¶ An patronus possit inhibere matrimonio liberis non. ff. de ius vo. l. adoptiuum. q. patronum.

¶ An matrimonium contractum per verba de presentie tempore maiore cum minore quattuor annis valeat vide Ang. in consi. suo. xxj.

¶ An matrimonium aliquo casu de sui necessitate requirat scripturam vide Ang. in consi. suo. xxvii. alias. xxvii.

¶ Matrimonium non irritatur si pater ab initio consentit licet postea contradicat executioni et consumationi vide Angelum in consil.

suo. clxxxij. quod incipit p̄mitto.

¶ An si matrimonium d̄ctū est sub pena arrarum promissarū i m̄strō guarentizato valeat vide Ang. i cōsil. suo. cccxxviii. qd̄ incipit viso

¶ Quando parētes p̄mittūt q̄ statuto. post pupillarem etatē filiorū inter eos d̄hēt matrimonium asserendo filios esse tot annorū si vnus errat i etate an teneat virtute talis p̄missionis ille d̄ quē erratū est matrimoniu3 cōtrahere vide Ang. i cōsil. suo. cclxiiij. quod incipit punctus.

¶ An tenet matrimonium vbi parentes ostra3 rerūt noīe filiorū vide Cy. C. si q̄s alteri vel sibi. l. multū de spon. ex litteris i glo. z i c. tue i glo. de despon. i pub. c. j. § penul. li. vj. z xxx q. vj. vbi in glo. ij.

¶ Qui admittatur ad denūciādū m̄rimoniū ne fiat nō. d̄ despon. i pub. c. ad dissoluēdū m̄ glo. denūciari nō. de clādesti. despon. c. fi. i glo. que voluerit vbi de hoc.

¶ Vbi nō tenet matrimonium an possit res peti id qd̄ datū ē nō. de cōdi. ob. cau. l. j. ff. de cōdi. si cau. l. fi. melius. C. de inces. nup. l. q̄ cōi et ibi Cy. nō. i. l. dotale. § j. i gl̄ prestabis tur. ff. de fun. m̄stru. isti. de nup. § itaq̄ i gl̄. ex actiō3 vide ff. q̄ cū fal. tu. ac. l. penul. alias l. iulianus nō. de dona. inter vi. et vxor. z si ne cesse in glo. fi.

¶ Que sit pena d̄hētis matrimonium prohibitu nō. C. de inces. nup. l. qui d̄ i glo. vendi3 cari et ibi Cy. in aut. eo. tit. § sciamus vide m̄ cle. j. de consagui. et affi.

¶ An matrimonium putatiuū habeat illa p̄uilegia q̄ habz vxor nō. Bar. ff. de re. amo. l. si cō cubinā ff. a. d̄ muni. l. de iure. § fi. et ibi Bar.

¶ An matrimonium possit esse sine sponsalibus nō. ff. de spon. l. j. vbi vide q̄ sic.

¶ An p̄sumat m̄rimoniū vel cōcubinatus n̄. ff. de ritu nup. l. i libere in glo. magna. ff. de ri. nup. l. an mulierē i glo. i aut. qui. mo. na. effi. sui. § si quis at colla. vj. ff. de cōcubi. l. i cōcubinatu et ibi Bar. de p̄sump. illud i glo. de resti. spol. ex pte i glo. cōmodo destituta xxx. q. v. c. j. i glo. xxxiiij. di. is qui.

¶ An p̄sumat matrimonium vbi aliquis ē ap̄prehēsus cū aliqua et iuratisse cū ea ostra3se matrimonium nō. C. de fideiul. l. penul. i glo. ij vide Spe. ti. de cōfes. § sequit̄ v. x. ibi h̄ pone

¶ Sequēs matrimonium purgat om̄ia p̄cedētia nō. de elec. innotuit i glo. cōiugata vide i. c. tanta de his qui fil. sint le.

¶ An si matrimonium sit d̄ctū p̄ vba de presēti p̄ carnalem copulaz possit alter cōiugū m̄trare monasteriū altero volēte qui remanet in seculo nō. xxxviii. q. ij. agathosa nō. de cō3 uersa. cōiug. c. j. i glo. fi. nō. xxxiiij. q. v. n. u. lier et. c. qui vxorē de cōuer. cōiug. ex publicis co et ibi nō.

¶ Matrimonium debz esse liberz ab arris vel pena nō. C. de spon. l. fi. i glo. fi. et ibi Cy. i. vj q. nō. Bar. ff. de p̄. obt. l. ticia et ibi nō. glo. m̄ rer. matrimonia de spon. gēma in glo. fi. Jo. an. i addi. Spe. ti. de spon. § j. igit̄ vidēdu3 v. sed que est ratio.

¶ An possit esse matrimonium inter tutore seu eius filiū et pupillā nō. C. de interd. ma. i3 ter tut. et pup. l. si patris Cy. i. l. fi. C. eod. z h̄ de iure ciuili h̄ scdm̄ canones vide nō. xxx. q. iij. ita diligere in glo. ij.

¶ An cōstāte matrimonio d̄f̄ inter cōiuges actio famosa vel penalis nō. C. re. amo. l. di uor. et i. l. j. in glo. j. ff. de calūp.

¶ Qualiter p̄cedatur si sit ostra3sia super matrimonio siue dirimēdo siue impediendo nō. i cle. dispendiosa de iudi. i glo. iij. v. mas trimonijs xxx. q. v. nec illud. § is ita. xxxj. q. u alotharius i glo. b̄ndictiō3.

¶ Quot sp̄alia sūt qn̄ agit̄ sup̄ federe matrimonio nō. vt lit. nō. otes. c. j. in glo. seruet̄ de testi. series. xxxj. q. ij. si rex in glo.

¶ An i cā m̄rimoniāli p̄ iudex cogere partes vt salariū p̄ assessorē deponāt Jo. an. i addi. Spe. ti. de vi. et ho. cler. sup̄ Rca.

¶ An valeat matrimonium cū minore. xij. āno rum si malicia suppleat etatez nō. de spon. ad id i glo. j. et i. c. j. eo. ti. li. vj. i glo. suppleat.

¶ Matrimonium impeditur p̄ famā et vnicum testē et scādālū nō. de spō. cū i tua i gl̄. fama

¶ An teneat m̄rimoniū otractū inter p̄sonas alias habiles tñ d̄ i d̄ictū pape nō. de despo. i pub. c. p̄. i glo. fi. xxxiiij. q. iij. vir. § fi. i glo. fi. vide i. c. j. et p̄ totum de ma. otract. d̄ iter. ecc. Item adde nō. de spon. duo. tua i glo. fi. Jo. an. in. c. j. de p̄sump.

¶ Qui calūpmiose denūciat ne fiat matrimo niū qua pena puiatur nō. de clādesti. despo. c. fi. i glo. fi.

¶ Qui itrauit religionē et añ annū p̄bati3 omis exiuit p̄ cōtrahere matrimonium nōt de regula. cōsulti in glo. penul. et ibi vide.

¶ An teneat m̄rimoniū inter eos q̄ machinati sūt i mortē cōiugū nō. de ouer. cōiug. c. j. i gl̄. j. et glo. fi. xxxiiij. q. ij. admonere i glo.

¶ An teneat m̄rimoniū cū ea cū q̄ q̄s adulte ratus ē vide Bar. in. l. claudius. ff. de his q̄ vt indig. nō. xxxj. q. j. c. j. et. c. illud. § hinc sbau diēdū i glo. accidisse et i toto ti. de eo q̄ dur. i ma. quā pol. p̄ adul. Jo. an. i addi. Spe. e. t.

¶ Matrimonium non soluit captiuitate donec sit certū marituz superuiuere de hoc tñ aliter leges aliter canones disponūt de quo vide in aut. de nup. § sed etiam et in. c. in presētia de spon. et ibi plene nō.

¶ Matrimonium soluitur seruitute qz mortū equiparatur de iure ciuili vt i aut. de nup. § si vero decretum.

¶ Matrimonium non soluitur deportatione et iurisdictione aque et ignis i aut. de nup. §. de portatio et ibi no.

¶ Casus i quibus potest de iure civili separari matrimonium habet i d. §. de portatio et m. §. minores eo. auten.

¶ Matrimonium debet quis contrahere cum equi sibi et dignitati sue. ff. man. l. credito. §. j.

¶ Prohibitio legis vel statuti in matrimonio contrahendo posita pena non valet quia materia non est subiecta potestati statuentium iuxta no. i. l. omnes populi. ff. de iusti. et iure.

¶ Matrimonium est de iure naturali quo ad substantiam sed quo ad formam est de iure positivo glo. i. l. ius civile. ff. de iusti. et iure.

¶ Prohibitum est matrimonio inter adoptivum et sororem. ff. de adop. l. qui i adoptione de quo vide i. c. j. et quod ibi no. de cognat. le. ad de. iij. q. iij. ita diligere iusti. de nup. §. si qua.

¶ Mulier dicit stare i primo matrimonio eo quod non nubit secundo in aut. de nupt. §. soluto not. in l. anonas. C. de erro. muli. anno. li. xij. sub ver. retinetur.

¶ An matrimonium a principio iualidum recoualescat propter perseverantiam postea factam tempore habilitatis alio expresso non iteruemente Bal. i. l. ex libera. C. de suis et leg. dicit quod si a principio iteruenerunt verba apta ad obhendum alias secus valde utile est quod de matrimonio fiat instrumentum propter ea que dicit Bal. in aut. si quis in aliquo. C. de eden. Immo. i. c. il lud de psum. et ide Bal. in l. neq. C. de nup. ad materiam vide do. p. de anca. i. cle. j. de p.

¶ An indubio semper inherendum est bati illi opinioni que fauet matrimonio quia fauorabilior est et minus periculi continens Jo. an. i. c. ij. de coniu. ser. vide Hosti. et Abb. i. c. vir d cognat. spua.

¶ Si iter consanguineos scienter contrahit matrimonium dos applicatur fisco alias repetitur condictione sine causa Immo. i. c. et si necesse est d dona. inter vir et vxor.

¶ Quando est questio de matrimonio debet fieri probatio coram episcopo et eius curia ut dictum est supra alias facta coram iudice seculari non valet et ideo sit cautus iudex maleficorum quando cognoscit de adulterio ut non patiatu reu negare matrimonium quia tunc debet remittere ad forum ecclesiasticum ad probationem matrimonij et coram se facta non valet nisi statutum loci aliter disponeret ita dicit Bal. i. l. non ignore rare in fi. C. qui accu. non pos.

¶ **Matrix.** Que dicatur ecclesia matris habet i. c. venerabili de p. sig. et gl. i. cle. j. d. se. ex.

¶ Que iura possit vindicare ecclesia matris in ecclesijs sibi subiectis no. de eccle. edi. ad audiencia ubi dicitur hoc quod est patrona quia i suo so-

lo edificata est et sic habet omnia iura patronalia Item forte percipit omnes redditus et sustentat sacerdotes illi ecclesie sibi subiecte de q. i. d. c. ad audiencia ubi h. ultimum tenet glo. et Immo. de materia vide Immo. et Hosti. in c. constitutus de reli. do. de offi. dele. coram de capell. mo. dilectus. xvj. q. j. plures in glo.

¶ Ecclesia baptismalis dicitur matris quia sic mater generat sic ista regenerat de pscp. c. j. et c. ex transmissa de transact. preterea. ij.

¶ Ecclesia matris potest esse non cathedralis vide de offi. archiepiscopi. c. ult. de rescrip. ex pte. ij. in fi. et i. cle. j. v. quibus de priu.

¶ **Matutinum.** In matutinalibus et respertimis officiis idem ordo est seruandus. xj.

¶ Semp p matutinum et respas di. placuit. debet dici oratio dominica de ose. di. v. ide sp.

¶ Quot psalmi et lectiones dici debent i matutinis habet de ose. di. v. item gregorius.

¶ **Sanseolum.** Quid significat vñ dicitur non. glo. xvj. di. bene quide.

¶ **Marime.** De nasa huius dictiois maxime non. Bar. melius quod alibi i extrauag. ad repri mendam sup. v. marie no. de elect. auditis de pos. stu. c. ult. et lit. non otest. qm. §. porro de dila. c. j. de testi. cum olim i fi. glo. ult. de appel. ad h. et i. c. j. ut eccle. benefi. despon. sponsa de di. uortio de illa de excep. c. j. in fi. de torneat. c. ij. de dona. iter virum et vxor. l. si quis p vxore et le. viij. di. peruenit et c. si quis epus damnatus. xj. q. iij. c. per singulas. de renuc. post tras. lationem ad finem de fo. compe. cum contingat de eo qui dur. i. ma. c. j. plene per glo. et doc. de fil. pscp. ad abolenda adde quod hec dictio quicq. habundat ut in l. j. C. de rescrip. ren. l. fi. §. j. C. de ma. testa. l. ij. §. fi. et l. si quis pecuniam. ff. si quis obm. ca. testa.

¶ Hec dictio quicq. implet et aliquando sumitur p tantum. xj. q. iij. si quis episcopus damnatus et ibi notat. Adde glo. C. de nouo. codi. compo. l. j. in ver. maxime Hec dictio significat aliquando indemnitatem in casu contrariio de nimo. l. q. si minor. §. restitutio in glo. renditione Hec dictio accipitur aliquando pro valde non. ff. solu. mat. l. j. in glo. ubi videt de hoc Hec dictio ponitur pro tantum. ff. de dona. l. eu qui.

¶ **Mecum.** Qui non est mecum contra me est. C. de iude. celicolarum. ff. de. regu. iuris. l. qui non fac non. in c. quoniam. xxiij. q. j.

¶ **Mechanicus.** Quis dicatur mechanicus not. in auten. de non alie. ecclesi. §. qd autem a nobis dictum in glosa mechanicus col. ij.

¶ **Mechus Mechari.** Mechie nomine

omnis illicitus concubitus continetur. xxxij. q. iij. meretrices Item omnis illicitus usus membrorum ut in dicto. c. meretrices.

¶ Nemo potest mechari in corpore nisi prius mechatus fuerit in mente. xxxij. q. v. ille.

¶ Quicumque aliam uxorem quam suam cognoscit dicitur esse mechus vel mechari. xxxij. q. v. non mechaberis.

¶ Quicumque dimissam cum fornicationis interducat mechatur. xxxij. q. vij. dñs.

¶ Volens mechari non valens non minus peccat quam si mala voluntate aperte compleretur de pe. di. j. si quis.

¶ Greco vocabulo adulter vocatur mechus ut xxxij. q. v. qui viderit et ita exponit Host. de eo qui dur. i. ma. cum haberet.

¶ De hoc precepto non mechaberis vide exordi. et Matth. v. Jaco. ij. xxxij. q. v. non mechaberis.

¶ Qui viderit mulierem ad concupiscendam eam mechatus est in corde suo Matth. v.

Mediator Medium

Mediator si monie est simoniacus. j. q. j. si quis episcopus et c. sequenti.

¶ Mediator et procurator ad negocia possunt testificari de consensu partium si eis placuerit ita dicit Immo. i. c. romana de testib. li. vj. vide in c. j. eo. ti. et libro vide i. aut. de testi. §. q. v. coll. vij. de testi. cog. dilectorum.

¶ An et quando medium sit tenendum vel non. glo. de offi. procon. l. solent. §. si i. glo. amarissimum ff. de iur. et fac. igno. l. nec supina i. glo. dila. toria i. aut. de consul. §. j. i. glo. medium iusti. de re. diu. §. cum quis.

¶ An data inhabilitate medij vicietur actus qui per illud medium geritur inter extrema non. Jo. an. et doct. de pben. tuis faciunt non. p. glo. m. de. religiosus de procur. i. glo. vide bo. ter. j. q. j. si fuerit qui probat quod non est curandus de dispositione per quam quasi per medium transit actus seu aliqua dispositio.

¶ An datis extremis presumatur de medio dicam. j. sub dictione prescriptio adde ff. de le. j. l. si seruus plurium §. si. liij. di. c. j. et de consec. di. v. in die.

¶ An sit dare medium inter liberationem et obligationem glo. i. l. ij. §. j. ff. de p. obli. tex. i. sti. qui. mo. ius pa. po. sol. §. si ab ho.

¶ In omni re seruare medium graue est et super humanum non. de peni. di. ij. §. hi qui caritate.

¶ An mediator rei illicitae teneatur vide ff. de neg. ges. l. ex facto i. fi. Jo. an. i. c. mediatore de testi. li. vj. ar. con. j. q. j. si quis episcopus et i. c. remes de testi. et quod ibi non.

¶ Mediator aliquando accipitur pro arbitro vide l. iij. §. si. ff. de arbi. et l. item si vnus. §. si ponimus eo. ti. non. i. c. penul. de arbi.

¶ Medium sumitur multis modis prout non. Jo. an. i. c. preterea el. ij. de app. sup. ult. glo. vi. de in prohemio decret.

¶ Item de medio est sublatum id est de hac vita non. ne se. va. §. vbi. vj. et i. c. vbi periculum de elect. eo. li.

¶ Medium trahit ad se extremum. xxxij. q. vij. apostolus.

¶ Eadem est conditio extremorum quo ad medium que medij est quo ad extrema. c. cum caput. xxxij. q. v.

¶ Medium coniungit extrema ut. C. de qsti. l. diuo marco. ff. de seru. rustico. predi. l. qui sella.

¶ Medium sapit naturam extremorum et quandoque sumit naturam alterius tamen de consecra. di. iij. sabbatum.

¶ Qui prohibet medium videtur etiam prohibere extrema ff. de sta. hom. l. statu liberi §. pe. di. ij. caritas est. iij. di. denique de procur. tue qui fil. sint le. causam et i. cle. exiui. §. porro de ver. significat.

¶ Datis extremis habilibus de medio non curatur ut l. si dei mei. ff. de le. iij.

¶ Mediatum quandoque ponitur pro immediato ut faciens pro faciente non. C. ut ab arrog. pen. l. j. et ibi glo.

¶ Inter opposita medium est eligendum ff. de sta. lib. l. si peculium. §. finali et ibi concordam. in glo.

¶ Media via est amplectenda ff. si pars herpeti. l. antiqui.

¶ Omne quod est ultra equum tendit ad extrema et declinat a medio ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. j. ff. de iuris et facti igno. l. nec supina et l. regula. §. si. ff. man. l. si fundum.

¶ Medium inter extrema viciosum impedit transitum ad extrema ff. de acquir. poss. l. j. §. per eum.

¶ Medium est punctus distans a principio et fine ut l. j. ff. de iusti. et iur. et ibi Bal. et principium capit tertiam partem et medium alias tertiam allegat non. ff. de legi. l. cum de consuetudine et ff. si quis ius di. non obtemperat. l. j. i. pn.

¶ Medium tenendum est ff. de offi. procon. l. solent de offi. dele. qrenti de censu. c. scientes et de resti. spol. litteras i. contrarium fac. ff. de neg. gest. l. nescimus. xlv. di. disciplina de offi. cuius. l. o. c. j. i. glo. sup. v. sinodum. xlv. di. quis quis vide in pallegato. c. qrenti i. glo.

¶ Medium purgat vicium. C. de na. lib. l. fi. de fil. p. sby. ex transmissa et c. ad extirpandam.

¶ Medium non nocet nec attenditur ff. de inoffic. testa. l. papinianus. §. ceterum. Archi. xxxv. di. ab exordio. j. q. j. si fuerit in contrarium quod medium nocet et attendi debet ff. de seru. l. seruitutis p. ditorum. §. si. xxvij. di. q. i. clemen. religiosus de procur.

¶ Obmissio medio nō p̄t appellari s̄m ius c̄i
uile. C. de app. l. p̄cipimus nō. vj. q. iij. scito
te secus s̄m canones dixi sub dictōe appellatō
vide i. c. dilecti de appel.

¶ Vbiq̄ fuerūt duo vel tres congregatī i
noie dñi deus est i medio illoꝝ. j. q. j. cū scri
ptura de cau. pos. z. p̄p̄e. cū ecclia i glo. j. dixi
plene i tractatu meo o panormitanū. xxiij.
q. j. alienus.

¶ Mediū attribuit proximoꝝ. ff. de acq. re.
do. l. adeo. §. insula ar. o. de dam. infec. l. quod
conclauē.

¶ Mediūz solū respicit sua extrema et nō alia
ff. de lib. et postu. l. ij. §. filius. xviij. di. quia
sūt de app. inquisitōi de dona. cū dilecti.

¶ Mediū tps impedit seruitutē nō. de p̄. sig.

¶ Qui prohibz mediū videt̄ prohibz. §. c. j.
bere extrema vt. l. si ex p̄mis. §. fi. cñ. l. se. ff. d.
bo. libe. Dy. i regula i dultum li. vj. ff. de sta.
lib. l. statu lib.

¶ Mediū temporis cōmodū cōsiderandū ē. ff.
de vsur. l. euic. ff. q̄ i frau. credi. l. ait p̄toꝝ.

¶ Mediū trahit ad se aliqñ extrema aliquāz
do vñū extremū trahit ad aliud. ff. de ser. ru.
sti. p̄di. l. qui sella. §. fi. i glo. fi.

¶ Mediū nō est iter leuissimā culpaz et casū
fortuitū nō. ff. nau. cau. stabu. l. et ita. §. ij. in
glo. et si sine culpa.

¶ Mediū nō dicit̄ p se nisi quod h̄t extramā
vide Bar. i suo tractatu tyberia dis i sc̄do li. d.
insula sup p̄. siquidē media vide eūdē i. l. j. ff.
si quis ius dicen. nō obtemp.

¶ Quis dicat̄ mediator vide i aut. de nō alie.
aut permu. §. q̄ aut col. ij.

¶ Mediator nō tenet̄ nisi de solo dolo vt. l. j.
§. j. ff. si mess. fal. mo. dix.

¶ Licet sit licitū pcutere aggressorem nō tñ
mediatorē vt. l. scientiā. §. h̄ si defendēdi. ff. ad
l. acquil. et ibi Bal.

¶ An mediator rixantiū si aliquē pcutiat cū
baculo vel cū lapide debeat pumri doct. tenet̄
q̄ nō p. l. j. §. occasor p̄. si sibi. ff. ad sil. vbi tex.
dicit q̄ turbans maleficiū nō est dignus pena
sed p̄mū meretur quod. nō.

Medicus Medicina. Medicina ibi
est adhibēda vbi ē i fixū vulnus. j. q. j. v̄tū

¶ Medicinā mterdū affert excoicatio magis
q̄z mortē. ij. q. j. multi de sen. exco. cū medi
cinalis li. vj. xxiij. q. iij. nōndū.

¶ Clericus recipiēs medicinā a iudeis depo
nitur laicus excoicat̄. xviij. q. j. null⁹ eoz.

¶ Qualiter et qñ medicus teneat̄ vel nō mor
te infirmī et si infirm⁹ noluit seruare p̄cepta
medici an dicat̄ mortu⁹ ex suo defectu vel ex
vulnere vide qd̄ nōt. Imo. in. c. tua de homi.
facit. l. marcius et quod ibi nō. ff. loca. z. l. il
licitas. §. sicuti de offi. p̄si.

¶ Medicus debz infirmū pauperez gratis cu
rare glo. lxxxiij. di. prouidēdū adde glo. j. q.
ij. studet q̄ dicit̄ licitū est medico recipere pe
cuniaz pro labore suo vel pro medicinis sed
nō p̄ sanitate q̄ nō est i p̄tate sua vide ad ma
teriā qd̄ nō. doct. de eta. et quali. ad aures et
per glo. i preal. c. p̄uidendū q̄ subdit q̄ ex
pensas poterit medicus ab eo repetere post
cōualescentiam vel mortem vide Bar. de pro
fesso. et medi. l. archiatur li. x. nō. lxxxiij. di.
in sūma Spe. ti. de sala. §. fi. v. et ex p̄missa.

¶ Qui nō ducit medicū ad curaz infirmī vel
ducit m̄m⁹ idoneum videtur esse causa mor
tis eius nō. ff. solu. ma. l. si ab hostibz. §. j.

¶ Nō sufficit p̄bare medicū non fuisse ad
hibitū nisi etiā probetur eū adhibere potu
isse vt in preal. l. si ab hostibz. §. ij.

¶ An rector vel potestas teneatur soluere p̄
medico vel medicinis officialis vel assessoris
sui infirmī vide. ff. de alimē. leg. l. legatis gl.
in. l. arboribus. §. de illo. ff. de vsufruct.

¶ An medicus qui i certo tpe promissit libe
rare podagram dicat̄ liberaſse si post aliq̄s
menses euersa est podagra glo. et Bar. in. l.
marcius. ff. loca.

¶ De electione medicorū quando quis vulne
ratur vide Bar. in. l. quotiens. C. de suscep. z
archi. et in. l. semel. C. de re. mili. li. xij.

¶ An infirmum recidentem medicus teneas
tur curare pro eodem salario Jo. an. in regu
la contractus libro sexto / Specu. ti. de sala.
§. ultimo in prin. et ibi vide multa de medi
cis Adde ad materiam glo. de pe. distinc. iij
adhuc instant in glo. arris. bene facit glo. in
l. marcius. ff. loca.

¶ An cadauera pumitoꝝ possint licite dari
medicis vt inde faciāt anothomiā vide Bart.
in. l. corpora. ff. de cadaue. pumi. dixi sub di
ctione cadauer seu corpus.

¶ An medicus exercens cirugiam possit lici
te promoueri ad sacros nō. de temp. ordi. ad
aures ne cler. vel mona. super specula. ly. di.
si quis a medicis in glo. de medico vide gl.
xiij. q. v. non sane quia videtur velle q̄ medi
cus inter omnes artifices sit excellentior.

¶ Quid debz facere medicus anteq̄ curet i
firmum circa eius confessionem zc. habetur
de peniten et remissio. cum infirmitas cui be
ne concordat de consecra. distinc. quinta
contraria vbi dicit̄ beatus Ambrosius q̄ ars
medicane in multis contrariatur legi diuine.

¶ An medicus qui per imperitiā occidit i
firmum teneatur in foro conscientie ad resti
tutionem salarij nō. Hostiens in summa. de
peniten. et remissio. §. quibus vers. quid de
officialibus.

¶ An medicus debeat preferri doctori legum

tex. et glo. xiiij. q. v. nō sanē et. c. si quid iues
misti glo. Jo. an. de eta. et q̄li. ad aures et ibi
¶ An medicus possit curare infirmū i. nō.
uitū ita vt possit repetere expensas glo. lxxxi
ij. di. prouidendum.

¶ Medicus dans cōtrariam medicinā dicit
occidere vide tex. l. di. absit.

¶ An liceat medico cōsiderare motus astro
rum et cōstellationes ac tempora p. potioni
bus dandis vide. xxvj. q. v. nō licet Jo. an. d
forti. ex tuarū vbi vide.

¶ Si dubitatur an vulnus sit letale standū
est dicto medici textus de homic. significasti
Bar. in. l. fi. ff. ad. l. cornel. de sicar.

¶ Quis dicat medicū vide i. l. j. ff. de va. et
extraord. q. alias dicuntur circutores. ff. de ex
cu. tutor. l. si duas. ff. alias dicūt parabolas
m. C. de epi. et cle. l. parabolam.

¶ Medici equiparantur obstetricibus et exco
dūt notarios Jo. an. de eta. et q̄litate ad aus
res vide etiam quod notatur. xiiij. q. v. non
sane textus i. l. fi. circa prin. C. coia dele.

¶ Medicus ignorās causā morbi sanare non
p̄t vbi est Galieni qd̄ ponit Jo. and. de cle.
egro. c. j. li. vj. Spe. ti. de aduo. ff. iij. cca pn.

¶ Si promitto medico. x. vt extra ciuitas
tem remiat ad curandū egz. qui est i. cōmits
tatu an illis diebus quibus est i. itinē debeas fas
lariū Bart. tenet q̄ sic. ff. de op. lib. l. q̄ nisi
per. sed qui dies p̄ illū tex.

¶ An medicus teneat relinquare infirmū in
foro cōscietie qui nō vult ad eius monitionē
cōfiteri dic q̄ sic vide do. Car. flo. i. c. cū ifir
mitas sup. p. inducant de pe. et remiss.

¶ Nō est i. medico q̄ semp releuet eger hoc
no. de renūc. nisi cū p̄dem i. glo.

¶ An et qñ euent⁹ mortalitatis imputet vel
nō imputetur medico vide de temp. ord. ad
aures de homi. tua. l. v. di. si q̄s a medic.

¶ Standū est iudicio medicorū i. his q̄ perti
nent ad eoz. scientiam. ff. de solutio. l. si pas
ter. ff. de statu homi. l. septimo.

¶ An liceat clericis operari i. medicina vid̄ ne
cle. vel mo. c. j. et. c. sententiaz et de homi. tua
nos et ibi nō.

¶ An infirmus nō obediēs medico peccet vi
de in summa Pisana sub dictiōe medicus. ff.
vtr. peccet Inno. i. c. tua de homi. qui tenet q̄
nō licet melius faceret si obediret.

¶ Medico imhibet sub pena anathematis et i
termiatione maledictiōis eterne ne aliquid
p̄cipiat infirmo p. salute corporis qd̄ sit cōtra
salutem aie de pei. et remi. cū ifirmitas.

¶ Secūdu diuersitatez morborū diuersa sūt
ḡna medicinay. ff. de ren. ispi. l. j. xxix. di. ne
cesse. l. di. vt cōstitueretur.

¶ Ferro abscondēda sūt vulnera q̄ fomēta nō
setiūt medicine. lxxxiij. di. q̄ aliquātū. xvj. q.

j. in canomib⁹.

¶ An p̄mi soli medico credat nō. Bar. ff. d. p.
obl. l. j. ff. eadem nō. de re mili. l. semel lib. xij.
Bar. i. l. j. C. de pon. et au. illa. li. x.

¶ Medici debēt esse salariati i. cōtalib⁹ nōt. ff.
de decre. ab oz. fa. l. j. i. glo. j. vide i. l. medicus
ff. de var. et extraor. cog.

¶ Medicus p̄t cape salariū a famis nō aut ab
infirmis qñ hēt salariū e publico. l. archiatri.
C. de p̄fess. et medi. li. x.

¶ Medicis multū ascribit⁹ i. peritiā. ff. de offic.
p̄si. l. illicitas. ff. sicuti ad finē et debz abstinere
ab absconsione et si qñ dubitet an medicina de
beat illi nocere nō debz illā dare qz debz poti⁹
relinquere infirmū i. manib⁹ creatoris qz ei⁹
vitam cōmittere i. certitudinē medicine. ff. de
edil. edic. l. q̄ si nolit. ff. culpam.

¶ Medic⁹ cōductus ad tps ad p̄cticā si an tps
cōpletū recedat nihil debz recipe p. tpe etiaz
p. quo seruiuit Bal. i. l. j. C. loca.

¶ Si vulneratus nō adhibuit bonū medicū
p̄pter qd̄ remāsit sibi cicatrix q̄ nō remāsisset
si bonū medicū adhibuisset nō nocet vulne
rati et p̄pterea de cicatrice cōdemnari nō debz
imputat⁹ vulnerato et id̄ si vuln⁹a p̄n⁹ nō mō
tale impitia medicū sit factū mōtale de h̄ est
glo. nō. i. l. q̄ si nclit. ff. culpā. ff. de edil. edi.

¶ An illud qd̄ acq̄rit medicus et ibi Bal.
dicat peculū castrense vel q̄ vide nō. misti. p.
q̄s per. no. acqui. i. glo. castresib⁹ circa fi.

Mediocre. De mediocrib⁹ et mediocri
tate vide nō. i. l. legato ḡnaliter. ff. de le. j.

Melior. Melius. Melior ē eligēd⁹ l3
p̄ electōz sufficiat q̄ sit bonus vt nō. de offi.
custo. c. j. cū cor. xvj. q. j. sic viue.

¶ Bono melius iuenit. ff. de v. obli. l. vbi af
in pn. ff. de offi. procō. l. nec quicqz.

¶ Illud ē melius qd̄ ē fm volūtate agētis. ff.
de vsus. l. q̄ quis. ff. de vsu et hab. l. fi. i. fi. misti.

¶ Quis nō tenet si fac de acti. ff. p̄pterea.
id̄ qd̄ melius ē. ff. si cer. pet. l. cū quid.

¶ Vinū vetus est melius nouo nō. glo. i. d.
l. cū quid. ff. si cer. pet.

¶ Res meli⁹ expediūt p. se qz p. alium nō. de
tēp. oz. si archiep̄s i. glo. vl. et ibi cōcor.

¶ Non debz esse melior cōdictio delinquētis
qz nō delinquētis no. de dona. iter vi. et vx. l.
ij. i. pn. nec stulti qz sapientis. ff. q̄ vi aut clā
l. suus. xvj. q. j. legi vide. c. eū q̄ de p̄b. li. vj.

¶ Melius aliqn accipit p. bono nō. de sen. q̄
p. eo qd̄ interest. l. j. i. glo. iij. vbi vide de hoc.

¶ Habēda est rō meliorationis. ff. de euic. l. j.
in fi. et. l. ex mille i. fi. eo. ti.

Membrum. An p̄fas abscedēdi mem
brū sit meri imperij vide Bar. i. l. suggerent.
C. de offi. eius q̄ ge. vi. alt.

¶ Quid sit mēbrū vide Bar. i. l. publicor. ff. pub. iudi.

¶ Quādo dicat mēbrū debilitare vide Bar. i. l. idē offidius. ff. de edil. edic. et quod ibi nō. tu adde Bar. m. l. j. q. is aut. ff. ne quis i flu. pu. Cy. et Bal. i. aut. sed nouo iure C. de ser. fu. ubi etiam vide per Bali.

¶ An digitus vel oculus sit mēbrū vide Bā. m. d. l. ij. de pub. iudi.

¶ Qualiter pumat abscondēs vel debilitās mēbrum vide Bal. x. col. de pa. iura. firma. c. j. q. si quis vō ausu temerario.

¶ Omnia mēbra tā spūalia qz corporalia debent sequi caput. xij. di. nō dec. et. c. pcept. vide de pscript. cum nō liceat.

¶ Clerico nō licet facere aut pceptere mēbrorū truncatiōes. xxiij. q. viij. si qui mēbrorū.

¶ Qui membra carnis sue ad bñ opandum couertit ille bene vtit carne sua de cōsec. di. iij. non ex quo.

¶ Sicut i corpore natāli mēbra corporis distincta habēt officia sic z i corpore christi mīstico qd est ecclia. lxxxix. di. singula adde de heret. cū ex mūcto gl. de elec. vt circa li. vj. i. per corporali.

¶ Mutatū membris vel alias monstruosi sūt irregulares. Imo. m. c. potro de de. per. ff. de sta. ho. l. non sunt liberi.

¶ An mēbri mutilatio censetur enormis iniuria dic q sic de q m. c. exposuisti de cor. vic. et quod ibi nō.

¶ Que dicat magna difformitas mēbrorū nō. glo. et doc. m. c. fi. de cor. vicia.

¶ An liceat alicui abscondere mēbrū aliqd nō. glo. l. p. di. qui partē q dicit q beat⁹ Hiero. fecit sibi dētes seccari itez fecit ibi glo. mentationem de eo qui amore cōnientie abscondit sibi testiculos et de Marco euāgelista qui abscondit sibi polices vt reprob⁹ sacerdotio has

¶ Nemo est dñs mēbrorū suorū. ff. sberet. ad. l. acquil. l. liber homo. ff. de pecu. l. h. et si q. si ipse seruus nō. de re. pmu. ad qstioes nō. de cor. vicia. ex parte i glo. ij.

¶ Membrum segregatū a corpore perdit se sum tex. j. q. j. corporalia.

¶ Caput et mēbra eodē iure censet de pscp. cū nō liceat vide s. sub dictōe caput.

¶ Quando dicatur dilaniari mēbrū vide Ange. m. l. nō solū. ff. de re. vendi.

Memoria Cōtinua memoria peccatorum ē magnū remediū q peccata de pe. di. j. iudas qnqz tñ nocet vt nō. lxxxj. di. valet. xv. q. j. mulier. xxxij. q. vj. nō solū.

¶ Omnū habere memoriā potius ē diuinitatis qz humanitatis habet i. l. ij. q. si qd aut C. de vet. iu. enu. nō. gl. de rescrip. cum adeo Spe. ti. de si. istru q restat v. xxx.

¶ Quis psumit memor de his q iam sciuit / Bar. m. l. filio i pn. ff. de adimē. leg.

¶ Qualiter pbet memoria tāti tpi⁹ cui⁹ dñi nō existit et qd importet hec vba vide ff. d. pba. l. si arbiter et i. l. hoc iure. q ductus aq. ff. de aq. qti. et esti. Spe. ti. de pba. q pbare v. vltio qrit. doct. i. c. sup quibusdā de ver. sig. Jo. an. i. c. j. de pscript. li. vj. et i. c. ij. eo. t. z li.

¶ Memoria hoim pē extendi vsqz vbi de h ad cētum ānos vel par. min⁹ sic et vita ff. de vsuf. le. l. si vsufructus. C. de vsufruct. et. l. cū antiqitas. C. de sacrosac. ec. l. fi. Speu. ti. de pba. q proba. v. q si testes.

¶ Facilius seruat memoria negocij qz tpi⁹ ff. de proba. l. si arbiter. ff. de aq. plu. ar. l. m. sūma. q idē labeo nō. Imo. de accu. qliē z qn

¶ Infirmitas memorie alicui nocere nō debz ff. de acquir. pos. l. peregre et. l. ij. q si qd at intenta. C. de vet. iu. enuc.

¶ Presumit qd esse memor eorū q fecit. ff. de adimē. le. l. filio m pn. de re. iur. cū olim mas galoneū et qd ibi nō.

¶ Aliqd phibet ppter memoriā pcedētū vt nō. ij. q. j. accatione q ff. de adimē. le. l. iij. ff. de postul. l. cui eorū. q affinitas.

¶ Aliqd pcedit m memoria pscie dignitatis ff. de edē. l. fi. ff. de qon. l. vnus q seruus.

¶ Memoria qliter pbetur nō. ff. de pba. l. pe. i glo. j. et ibi Cy. Bart. ff. de aq. plu. ar. l. ij. q idē labeo Spe. ti. de. pba. q ij. v. vltio qrit.

¶ Aliqn dānat mēoria alic⁹ mīsti. de here. q ab inte. def. q p dñi i glo. damnata et i qbo casibz damnet memoria vide i. l. ex iudiciozū. ff. de accu. et Ang. i cōsi. suo. cclxxxvij. quod incipit pro distmctione.

¶ Qualiter fiat processus et ferat snia quādo damnatur memoria alicui⁹ nō. i pal. q per cōnriū i glo. damnata Bar. m. l. q a latroibz. q. fi. ff. de testa.

Mendax mendacium. Ois mēdar abominabilis ē apud deū. xj. q. iij. si qd z. c. Tā dicēs mēdaciū qz ocul. si qd hoiez. tans veritatez reus est apud deum. xj. q. iij. quisqz metu vide nō. i. c. j. de cri. fal.

¶ Mendaciū nō ē mīm⁹ peccatum qz hominū cidiū. xj. q. iij. nemo pitoz.

¶ Mendax est q d mentez loqt. xxiij. q. ij. c. is aut vnde ille non mētit qui animuz fallendi nō habz ea. cā et. q. beatus.

¶ Mendaciū ē falsa vocis significatio cū itēz tione fallendi vt i pal. c. beatus glo. i. l. de etate. q. j. ff. de iterro. actio. Ad materiā quid sit mendaciū vide mgtm sētentiāz. liij. di. xxx. vij. et. xxvij. Host. m sūma de pe. q q interrogationes. p. hic tñ nōndum.

¶ Mentiri m his que spectant ad fidem grasuius est qz m alijs. xxiij. q. ij. m ipsarum.

Mendacion. sūt octo genera. xxiij. q. ij. p. mū
Causa humilitatis nullus debet mē tiri qd
qui facit effici peccator si ante non erat. xxiij.
q. ij. cum cā humilitatis et. c. sequen.

Nullus debz mentiri etiā p corporali vita
alterius saluanda. xxiij. q. ij. nequis et. c. facis
at homo. a. c. omne genus. et. c. se. vbi conclu
ditur q non licet mentiri quāuis liceat occul
tari veritatē. o. tra videt dicere glo. xxiij. q. ij.
Sed notādū sup. v. decepti hanc q. format
hosti. i. sūma de pe. q. q. interrogaciones. p.
qd si aliquis querat.

Que loco sunt dicta non reputantur men
dacia. xxiij. q. ij. qui ait.

Mendaciū nō solum est in verbis sed etia
in operibz multo forcius xxiij. q. i. v. caute

Qui mendacio veritatez commutat trans
greditur terminos patrum. xxiij. q. ij. trans
ferunt.

Mentiri pot quis deo sed non deum fallere
re. de conse. di. ij. panem.

Quomodo abraham a iacob excuset a mē
dacio hē. xxiij. q. ij. S. sed q. l. iter a. c. se. a. S. itē
opponitur q. iacob.

Mendaciū ē se. p. fiteri xpianum et xpi ope
ra nō facere / sic episcopum vel sacerdotem et
eorum contraria agere. xxiij. q. v. caute

An lucrum qd artífices querunt ex menda
cio dicendo ista res valet tantū vel mihi o. stat
tantum. vel non est melior in hac ciuitate sit i
fo. consciē restituendum no. hosti. i. sūma
de pe. q. quibz. p. qd faciet sacerdos

Qui mentit pape sacrilegiū committit no.
de peni. di. i. serpens.

Qui mentitur non vult. ff. qui et a qui. l. si
priuatus.

Mendaces faciunt vt etiam vera dicentibz
non credātur / verbum est beati Hieronimi
quod recitat Jo. an. in. c. significasti de electis
one.

An et quando sit peccatum mortale menda
cium vide quod habetur. xxiij. q. ij. mihi au
tem et. c. nequis arbitretur in glo. alia glo. j.
q. vj. c. fi.

Pot dici mendaciū sine dolo. vt notant mo
derni in. c. sup. litteris de rescriptis

An impetrata per mendacium sint ipso iu
re nulla vide de rescriptis sup. litteris et. c. au
dilecti. et qd ibi no. Inn. d. re iudi. cū olim d. p.
ben. si motu proprioli. vj. a quod ibi no. Jo.
an. de consti. c. j. eo. li.

Omnis homo mendax de peniten. di. ij.
si enim et. c. caritas p. fall. lxx. qui incipit credi
di propter.

Quando dicatur rescriptum obtentum fu
isse per mendaciū quis debet probare. an op
ponens vel impetrans vide Jo. an. in ad diti.
Speculatoris tit. de clandest. super rubrica.

Mendax peccator carere debet impetratis
de rescripti. sedes in fi. et ibi sūt concor.

Mendaciū committitur non solū in diceñ
do falsum sed etiam tacendo veritatem. ff. de
iur. vo. l. sed et si. q. prōnum i. gl. p. obiectionez

Mendaciū punitur no. ff. qd cum eo. l. sed
et si. q. i. ff. de proba. l. cum de indebito in gl.
indebiti. ff. ad. l. acquil. l. inde neratus. S. pe. in
glosa in duplum ff. de rei vendi. l. si. in glosa
fi. C. coia vtriusq. iudi. l. si cum patruo in gl.
ij. et ibi. Cy. ff. de fideiuss. l. si dubitetur. q.
j. Adde in quibz casibz mendaciū punitur ples
ne per Bald. m. l. j. C. de furtis in. v. et vj. col
latione

Mendaciū cum dolo plus punitur qz sol
um cum ignorantia. C. de acti. empti. l. iulias
nus. S. quod autem in glo. iudicationem

Mendaciū facit perdere priuilegiū a
iure concessum vide. ff. quod cum eo. l. sed et
si ex parte et ibi conor. quod intellige quan
do mendaciū est contra id quod est causa
priuilegiij vel beneficii nota Bartolum in. l. si
dubitetur de fideiuss. vide dominum florentin
um in. l. j. S. interdum. ff. si qua. pau. fe. di.

Sicut mendaciū afficit possessores ita e
am simplicem detentorem vt de sua tentatio ē
priuetur secundum Spec. ti. de primo et ses
cundo decreto. S. restat. versiculo quod si is.
vide quod no. Bar in. l. si. ff. de rei ven.

fallax dicitur proprie qui scienter mentis
tur non qui ignoranter glo. in. l. ij. C. si mi.
se ma. di.

Casus in quibus mendaciū punitur a
iure vide per glosa in. l. si dubitetur. S. primo
ff. de fideiuss.

An ex mendacio detur aliqua actio contra
mendacem vide textum et ibi Bar. m. l. elegā
ter. S. fi. ff. de dolo. adde. ff. de acti. emp. l. fun
di. S. fi.

Mendaci seu consueto mentiri non credis
tur in veritate quod est magna pena dixi. s.
secundum beatus Jeronimus vide de suscep.
archia. si aliquid li. x. facit. l. si cui. S. i. s. de. ff.
de accus. et regula semel de regulis iuris li
bro vi.

Mentiri licet in iudicio propter suum ius
seruandum secundum Angeluz qui dicit esse
casū in. l. eum qui alias est. l. non soluz. S. fi.
ff. d. iu. i. nu. d. quo etiā vide per eundez. ff. d.
neg. ges. l. acqui naturam. S. cum me absen
te vbi vide tex. et glo.

Mendicitas.

Mendicantes.

Mendicitas reprobatur non paupertas de
religiosis domibus. c. j. li. vj. et quod ibi no.
glo. de quo dicam. j. a dic q. maxime i. cleis

disreprobatur mendicatus de renun. ad sup-
plicationem in glo. ij. re. ij. di. diacom de pre-
ben. cu. n. secundum et quod ibi no.

et in prela de regul. h. ij.
¶ An fratres predicatorum debeant precedere
minores vel econtra no. glo. xvj. di. clemen-
tis Bal. m. l. observare. Et antequam ff. de offi.
pro. consul. et le. facit de excess. prela. m. m. i. s.
privi. m. his i. c. j. de excess. pla. li. vj. d. elec.
quorundam eo. li. vbi glo. de pac. c. fi. eo. li.
in glo. et est conclusio q. predicatorum prece-
dunt et ita servatur.

¶ Quotuplex est ordo fratrum minorum et
de ipsius regula habet in cle. exiui de v. sig.
Bar. plene in tractatu suo minoritarum glo.
i. cle. j. d. reli. do. et i. cle. cu. ex eo de sen. exco.
Bal. i. l. placet. et i. aut. ingressi C. de sacrosan-
ec. vbi ponit multa pulchra et m. l. privilegia
eo. ti.

¶ An legatum annuum factum fratri minori pro ali-
mentis valeat Bar. in l. legatus ff. de capri. di.
et in dicto tractatu mino. et i. l. servos ff. de
ali. et ci. le. Bar. i. prealle. aut. ingressi.

¶ An religiones mendicantium sint appro-
bate per ecclesiam vide in cle. exiui de v. sig. et
in c. m. m. de excess. prela.

¶ An mendicatus sit actus virtutis vel opus
salutis vide sanctum Thomam in summa con-
tra gentiles li. iij.

¶ Quis status sit perfectior an mendicantis
um an non mendicantis vide per dominum
Cardinalem flo. in c. sane d. regula. et in cle.
ij. eo. titu.

¶ Qui dicantur mendicantes tex. et ibi no.
m. c. j. de reli. do. li. vj. de elec. quorundam.
eo. li. de sta. regu. c. sane eo. li. de excess. pres-
la. cum ex eo m. vj. in glo. ij. adde glo. in cle.
vt professores de regula.

¶ An constitutio loquens de mendicantibus
habeat locum in mulieribus illorum ordinum
no. glo. m. d. clemen. j. de regu. et ibi do. Car.
flo. m. vj. q. glo. m. cle. j. d. reli. do. et in cle.
cum ex eo de sen. ex.

¶ An mendicantes possent esse executores
ultimarum voluntatum. dic q. non vt in cle.
exiui. Et cupientes et. Et rerum de ver. signi.
nota. glo. de testa. c. fi. li. vj. et in cle. religi-
osis eo. ti. vbi vide Bar. in l. alio ff. de ali. et ci.
le. et in dicto suo tractatu minoritarum.

¶ Mendicantes predicatorum et minores pos-
sunt vti altari viatico seu portatili. d. privi-
le. m. his.

¶ An valeat consuetudo inter aliquos men-
dicantes q. bona eis proueniencia intuitu.
personarum possunt in suas commoditates
libere conuertere sine licentia superioris Jo.
cal. consuluit q. non do. Car. flo. contra m. c.
fi. qui cle. vel monach. vbi vide p. fatu. do. flo.

¶ An iura loquentia de predicatoris

bus et minoribus habeat locum in alijs mendi-
cantibus no. in cle. dudum. Et huiusmodi de se-
pu. vbi per do. Car. m. vj. q. adde. c. constituti-
onem et quod ibi no. glo. de regu. li. vj.

¶ Qualiter interpretanda sunt privilegia
concessa mendicantibus super predicatione vbi
ibi no. in cle. dudum circa prin. et. Et in eccle-
sijs de sepul. vbi. glo. et doc.

¶ An mendicantes admissi secundum form-
am d. cle. dudum. Et statuimus possunt absol-
uere exemptos religiosos scholares et huiusmo-
di qui non sunt subiecti ordini. dic vt notat
glo. et doc. in d. statuimus v. et si idem vi-
de etiam ibi an eorum potestas duret mortuo
epo qui eos admisit vide etiam ibi an alteri pos-
sint committere vices suas et dicitur q. non.

¶ Quis potest dare mendicanti licentiam
transeundi ad ordinem monachorum dic vt no.
de regula. licet glo. in c. cum singula de pben-
li. vi. hodie habemus in extrauagan. marti-
ni editam in concilio constant. per quam nec or-
dinarius nec legatus hanc licentiam dare pos-
sunt sed solo romano pontifici reseruatur et
infringuntur pene graues contra presumentibus.

¶ An fratres gaudentes et ordinis sancti
francisci sint immunes vide Bar. in l. semper
Et ff. de iure iur. vide in cle. ex eo de sen.
excommu.

¶ An mendicantes sint capaces relictorum
eorum in testamento. vide in prealle. cle. exiui Bar. in
minorita sua. Cy. et Bal. in l. deo nobis C. d.
epi. et cle. Bal. in auten. nisi rogati. C. ad tre-
bel. diri. s. pror.

¶ Mendicantes non succedunt ab intestato
cum alijs fratribus naturalibus et legitimis Bar.
in l. fi. C. quando et qui. quar. pars debe. li. x.

¶ An ordo mendicantium sit arctior quam non
mendicantium vide Pau. in cle. ne professo-
res d. regula. Jo. an. m. c. sane eo. ti. vide no.
in c. mandamus xix. q. iij.

¶ In mendicantibus elemosine sunt loco dotis
Jo. an. de regula. Johannes

¶ Quando fuit approbatus ordo predicatorum
no. Jo. an. de elec. quorundam li. vj.

¶ An fratres minores possint esse executo-
res ultimarum voluntatum no. i. cle. exiui d. v. sig.

¶ De fratribus milicie sancte marie ordinis vide
Spec. ti. de sta. in oach. v. xxxvj. et quod ibi
ponit Jo. an. in add.

¶ An fratres seruorum sancte marie sint mendi-
cantes vide Jo. an. in c. j. d. reli. do. li. vj. vbi
etiam ponit de fratribus de sacco.

¶ Si mendicatus licite transit ad non mendicantes
poterit prefici ecclesie curate de regul. licet et

¶ Licetum est male meritos publici sibi doc-
ca egestate laborare ff. de posi. l. bona fides

¶ Mendicantes quibus aliquid proprii lega-
ri non potest an possint petere

causa alimentorum. Bar. in l. seruos. ff. de ali. et ci. l. e. Spe. ti. de sta. mo. v. iij. et iij.

¶ An fr̃es tercii ordinis scti francisci possint si licentia superioris compromittere in laicu vide Ang. in consilio suo. cclxxj. quod incipit visa narratione.

¶ Fr̃es heremitarum non sunt capaces bonorum immobilium secundum regulam m. c. j. in fi. de reli. do. li. vj. vide Ang. in suo consilio. cclxxviii. qd̃ incipit in themate et ibi vide an teneat legatum factum medicantibus pro dote altaris.

¶ Medicantes non possunt capere bona legatorum immobilium sub pretestu elemosine retinende donec vendatur vide ang. in consilio suo. cclxxviii. quod incipit in themate

¶ Frater ordinis mendicantium non potest esse arbiter neque executor sine licentia superioris. c. religiosus de testa. li. vj. et vide ang. in consilio suo cclxxiiij. quod incipit primus

Mensia. Quid sit et unde dicatur habetur de elect. fundamenta. §. nunquid li. vj.

Mensianum. In quo differunt non. ff. de ser. pr. predi. l. seruitutes que in glo. ij.

Mens. Bonarum mentium est timere culpam ubi culpa non est v. di. ad eius vo. vide in c. consilium de obser. ieiun.

¶ Mens cognoscitur per actus exteriores xli. di. §. sicut ergo

¶ Cum mens concepta desideria sequitur seruire rebus diuini quod amore. xiiij. q. i. qui sua.

¶ Quando mens dicitur esse sine effectu peccandi. dic quando proponit firmiter abstinere a quolibet mortali glo. no. de conse. di. ij. quoti di.

¶ Deus respicit ad mentem non ad opera. xiiij. q. jodi et proiec.

¶ Mens quod corrumpitur non corrupto corpe et econtra vt no. xxvii. q. i. nec aliqua.

¶ Menti non potest inferri violentia. sed corpi sic vt. xxiij. q. v. ita ne aliq.

¶ Item punitur qui solaz mentem offendit sicut qui offendit mentem et verba no. in c. si postquam. §. j. de elec. li. vj.

¶ Illud dicitur expressum quod ex mente colligitur. no. glo. in l. pretor. §. j. ff. de no. op. nun.

¶ Non sufficit aliquam mentem gerere nisi etiam verbis exprima ntur. ff. de condi. indebi. l. qd̃ quis. et c. de transac. l. si maiore.

¶ Mentem testantis debemus considerare quod factum adheret. l. destituta tunc ta gl. ff. ad trebel.

¶ An sententia excois lata contra mentem delegatis valeat vel sit nulla. vide Jo. an. de prebe. c. ultimo super verbo intentio.

¶ Mens alii quod facere debencium est seruanda non. ff. de usufruct. l. arboribus. §. si in glosa.

facere mfi.

¶ Quilibet presumitur sane mentis nisi plene probetur contrariuz no. C. de condi. l. nec codicillos in glo. fi. et de suc. ab intestato. cuz dilectus in glo. Spec. ti. de proba. §. probare v. pone quidam

¶ Mens que non colligitur ex verbis non inducit dispositionem vt ex ea agatur. ff. de le. j. l. si res

¶ Mens sumit per mentem intellectuam obligata li. ff. de offi. presi. l. diuus et ibi habes quod realiter mens et intellectus distinguuntur videtur de quo vide phum in ij. de anima

¶ Quo apparat de mente aliquid dic quod vij. sunt mentis et animi indicia que no. m. l. si seruus plurimum. §. si ff. del. j.

Mensa. ¶ Que beneficia dicantur esse de mensa no. glo. in cle. frequens de excess. prela. Inno. et. doc. de re. ec. non alien. vt super. et dicunt illa de quibus prelatus potest per subiectos disponere et quorum fructus potest in usus suos conuertere glo. et doc. in cle. j. de rescripti. in cle. si vna de re. ec. non alie. i. cle. j. §. premis fa de sup. negli. prela. fecit quod no. Inno. de sta. mo. c. ij. et quod habet in cle. j. §. sane de iur. patro

¶ In mensa sacerdotum et clericorum semper debet esse lectio sacrarum scripturarum xliij. di. pro reuerentia de conse. di. v. in omnibus

¶ An quando prelati possunt vel non applicare mensis suis beneficia uacantia no. de excess. prela. sicut vnire et in cle. quia regulares. §. premis fa de sup. negli. prela. in cle. si vna de re. ec. non ali. et in cle. ne in agro. §. ad hec de sta. mo. facit quod habetur in c. pastoralis de priuilegiis.

¶ An super beneficiis que sunt de mensa alius cuius prelati possint ordinari collatores aliquid disponere Inno. tenet quod non in c. pastoralis de priuilegiis

¶ Qualiter probetur ecclesia fore de mensa videtur de osti. de excep. cum uenerabilis ad finem

¶ Beneficium de mensa prelati non vacat per mortem illius prelati qui illud habet ad formam sed bene per mortem rectoris temporalis vel perpetui no. in cle. frequens de excess. prela. in glo. super v. non vacent

¶ Quando bona prelati sunt separata a mensa capituli vide plene in c. edoceri. de rescriptis.

Mensis. Quot dies habet mensis vide in l. cum bisextus ff. de ver. sig. in aut. iubemus us C. de iudi. glo. in c. quam sit de elec. li. vj. adde no. C. de iur. delib. l. sanctius. §. sin autem dubius in glo. sexaginta

¶ Menses aliter computantur apud nos aliter apud iudeos lxxvj. di. ieiunium.

¶ Qualiter accipiatur mensis glosa. et Bartolus in

list de Mensa

l. ij. ff. de diuer. et tempo. prescript. plenius per Bar. in prealle. l. cum bisextus Bal. in l. si ante. ff. so. ma. et in l. eos. §. sin autem C. d. ap. in aut. iubemus C. de iudi. glo. in pall. c. qz sit adde p. Jo. an. et modernos plenius qz alibi in. c. licet de sup. neg. prela.

¶ Unde dicatur mensis Januarii vide Jo. an. in. c. se propter de rescrip. li. vj. in nouella qui dicit Januarius ita dici quia est ianua anni tu dic qd non est verum sed quia numa pom. pilius secundus rex romanorum illum mens. sem ad honorem Jani. vt scribit Ti. liui. pri. ab vr. condi. et macrobius in libro saturna. lium.

¶ Quis sit primus mensis apud hebreos. dic aprilis lxxvj. di. primum glo. de conse. di. iij. celebritatem.

¶ Quando incipit mensis qui datur ad beneficium acceptandum et an sint plures expectantes infra mensem an quilibet habeat mensem Jo. an. in addi. Spe. ti. d. concess. prebe. super rubrica

¶ Mensis September October et Nouember quare sic dicantur vide glo. in l. ij. ff. de aqua quoti. et esti.

¶ Quot sunt in mense idus et calen. vide in l. cum bisextus. ff. de v. sig. et in l. cesar. ff. de publi. dixi supra sub dictione calendas.

¶ Si non probatur mensis appositus in inq. sitione sequi debet absolutio licet appositus fuerit illa clausula super quibus omnibus et singulis x. ita tenet Bal. in l. ij. C. de accusatio. circa fi.

¶ Si iudex dat dilationem vnius mensis de quot diebus intelligitur vide Bar. in l. cum bisextus. ff. de ver. sig. Jo. an. in. c. quam sit de elec. li. vj. vide plene Bal. in l. eos C. d. ap. facit hoc qd dixi supra.

Menstrua. An liceat cognoscere vxorem tempore menstrui vide no. per doc. in. c. j. d. conui. lepro. vide p. di. ad eius vx. concubium et quod ibi no.

Mensura. Mensure debent signari publicis. signis vide Bar. in l. diuturnos C. d. fru. Alexan. li. xj.

¶ Quantū ad mensuras vel pondera attenditur consuetudo regionis. ff. de contrahen. emp. l. impatores qd intellige de consuetudine illius regionis vbi debet fieri solutio. ff. de ac. emp. l. ratio. ff. de bo. aut. iudi. pos. l. ij.

¶ Qualiter fiat mensura loci vide Bar. in l. ij. ff. si quis cau.

¶ De mensuris vide Bar. in l. modos C. d. suscep. et arch. li. x.

¶ Que sit pena facientis falsam mensuram. nota. Bar. in l. arbitrio. §. ij. ff. d. dolo. vbi etiam doc. et glosa not. in. c. ij. de emptione. et ven.

et in l. anonam. §. si. ff. de ua. et extraor. cri. ff. de penis. l. iij. dardaniarios glo. xxij. q. j. nō afferamus

¶ Si fiat mentio d. certa mensura in donatione et reditu vel legato et si repiat vid. Spe. in ti. de emp. et ven. §. j. v. antepenul. et ibi Jo. an.

¶ Qualiter fiat mensura alluionū insularum fluminum vide Bar. plene in tractatu tiberi.

¶ An et quando mensurantur ag. adu. ri debeant etiam mensurari ripe. Liber. et de bo. tenet qd sic in l. ij. ff. de peri. et com. rei ven. et l. fundi. ff. de ac. emp. vide Bar. in tractatu suo de alueo. seu aluione

¶ Quando res vendit ad mensuram contractus pendet quasi sub conditione donec mensuretur vt. ff. de contrahen. emp. l. qd sepe. §. i. his et licet ibi loquatur in rebus mobilibus ad mensuram venditionis in l. in uenditione et ibi no. ff. de peri. et commo. rei ven. Idē tamen ē in immobilibus facit ff. de ac. emp. l. iulianus. §. si titius.

¶ Que sit mensura pedis vide glo. xvij. q. iij. sicut antiquitus que dicit qd extenditur per xxv. digitos de mensura digiti vncie palmi passus et pertice. vide in l. vie latitudo. ff. de serui. rusti. predio vbi per do. flo

¶ Fossata debent mensurari cum fundo. Bar. in l. predia. §. ita legatum. ff. de fū. istru. dixi sub dictione fossa.

¶ Quando ager venditur ad mensuram ita debet mensurari terrenū bonū sicut malum et econtra Bal. in l. sicut in fi. C. de ac. emp.

¶ Sepes sunt partes fundi. et debet cum fundo mensurari nō. Bar. in l. a caligato C. d. nupts buod. beneno.

¶ Si statutum duplicat penam malefacientis committenti maleficium prope xx. passus ad domum habitationis offensi et mensurando ex parte posteriori extrax. passus contra frō. tem posteriorem vbi fuit commissū maleficium sed mensurando a parte anteriori vbi habetur introitus distat ultra xx. passus vnde fi. et mensuratio. d. Bal. in l. si tercius. ff. de aqua plu. ar.

Mentio. Si aliquis facit mentionem in libello vel positionibus de aliquo instrumento tequam respondeatur positionibus Spec. ti. an teneatur illud edere ante lit. cōtes. vel an d. istru. edi. §. nunc dicamus v. quid si quis in libello vide i. cabbate circa fi. de v. sing. et quod ibi nota.

¶ An quis teneat facere mentionem recepto de processu et statu vide no. plene in. c. m. ter monasterium de re iudi.

¶ De appōne aduersarij et etiam sua quis tenetur facere mentionem no. de confi.

vti. vel muti. bone vbi vide

¶ Ordinator ad titulum beneficii tenetur de illo facere mentionem no. de rescriptis. postulat.

Mercator Omnis mercancia temporalis et negociatio debet esse a clericis aliena xij. q. iij. clerici ab indignis no. plene i. cle. p. ne cle. vel mo.

¶ Valde difficile est quod mercator in suis actibus non committat peccatum de pe. di. v. q. l. itas.

¶ Mercator qui suscepit ab aliquo pecuniam ad dimidiam lucrum et damni non potest cogi reddere rationem nisi in fine anni. ita no. Bar. in l. neminem. C. de suscep. et arch. li. xj. ad de quod notat idem Bar. in l. si quis C. de nau. li. xj.

¶ Quidam mercator alio mercatori rem vendidit habita fide de preo emptor vt vulgo dicitur sefellit et fugit et venditor vult nunc rem venditam capere et in ea preferri ceteris creditoribus an possit dicere quod non ad quod videtur de tex. m. l. procuratoris. et si pluri. v. plane. et quod ibi no. ff. de tributo.

¶ An plures mercatores simul negociantes dicantur duo rei vide Bart. in l. eadem. ff. de duo. reis.

¶ Quando in libris vel factis mercatorum aut contractibus eorum vnus nominatur proprio nomine et alii generaliter puta Cosmus et medicus et socii quid important talia verba vide Bar. in l. si communis seruus ita. ff. de sti. seruo.

¶ An appellatione mercantie vel negociacionis contineantur legata et alia disposita in voluntate videtur in l. cetera. et si quis. ff. de leg. j. Bar. in l. legatus in prin. ff. de leg. ij.

¶ An ex contractu plurius mercatorum qui simul exercent vnam mercantiam vnus teneatur in solidum et possit agere in solidum no. C. in l. cum te i. galca. C. si cer. pet. et ibi Bal. Bar. in l. eandem in vij. q. ff. de duobus reis. et ibi no. per do. me. Raf. cum a.

¶ Contra mercatores vide tex. lxxxvij. di. o sequens et c. eiciens adde quod dicam. j. sub dictione peccatum.

¶ An mercatores teneantur in foro conscientie ad restitutionem lucrum per mendacium acquisiti Hosti. in summa de peni. et confitendu. v. cui mercator et. et quibus v. quod de negociatoribus et v. pe. dixi supra sub dictione mendacium.

¶ Quis deatur mercator vide Bal. in phezmo. ff. p. vbi dicit quod qui gerit vnico actu negociationem non dicitur mercator licet sit descripti inricula mercatorum facit quod no. i. l. pe. ff. de testa. mili. facit gl. i. l. j. ff. de tribu. q. vult quod ex vno solo actu negociacionis non sit dicendus mercator adde doct. in c. secundum ne

cle. vel mo.

¶ Ille dicitur esse negociator qui lucrum cum re vendit vel emit. non qui emit nudam massam vt ex inde faciat aliquam rem vel speciem d. q. est tex. lxxxvij. di. eiciens quod no.

¶ Mercatores promi sunt ad lucrum turpiter lucrando. ff. de edil. edic. l. iustic. et i. pal. c. eiciens lxxxvij. di.

¶ An licite fiat inter mercatores vt vnus possit pecuniam alteri laborem vide xij. q. iij. plerique in glo. pe.

¶ Si aliquis magnus mercator existens de consilio ciuitatis sciat quod secundum ordinationes factas in consilio frumetur vsque ad aliquos dies erit immus valitur et interim vendat non notificando emptoribus de tali venditione an possint emptores contra eum ad interesse agere dicere quod sic secundum Cui. de cu. in l. fraus et l. contra legem. ff. de legi. quod placet Bar. in l. quod. ff. de ac. emp. Bal. in l. ij. C. de peri. et commo. rei. ven. pro quod videtur bonus tex. in l. si vna v. plane. ff. de peri. et commo. rei. ven.

¶ De mercatoribus vide Bal. super rubrica. C. de consti. pec. in vltima q. vbi etiam tractat an libris mercatorum et cedulis detur plena fides

¶ An mercator conueniatur vel conueniat sub vno iudice de re non pertinente ad illam mercantiam no. C. de iur. om. iud. l. ff. in glo. publica et glo. se. et Cy. ibi in ij. q.

¶ Si mercatoribus concessum est priuilegium debet intelligi si maiorem partem bonorum suorum habent in mercantia no. ff. de iur. mu. in l. semper in glo. magna.

¶ Si sunt plures mercatores socii an teneantur in solidum vel pro parte Bar. ff. de duo. reis. l. reos dixi. s.

¶ Mercatores in dubio presumuntur lucrari l. ij. et ibi Bar. C. de naufr. li. xj. vide angelum in consilio suo lxxxv. quod incipit pro decisione

¶ Incuria mercatorum cognoscitur de veritate et equitate et an pena coram eis peti possit videtur Ang. in concilio suo cxxij. quod incipit arbitet.

¶ Mercator qui tenet pecuniam ad damnum et utilitatem si dicit passum damnum debet probare secundum Bartolum in lege ij. C. de nau. li. xj.

¶ Si statutum dicit quod filius suus non possit contrahere nisi sit mercator intelligitur dumodo contrahat ex causa mercantie et non aliter Baldus in lege finali. C. ad macedoniau. versiculo quero dici statutum.

¶ Mercantia dicitur actus a iure approbatus vt nota. i. aut. vt ibi qui obli. et quamdoque vide in c. per nostras de doc. pos. di. zeli.

¶ De mercatore qui fregit aut aufugit si desponentes pecuniam et alij creditores eius remanent vide Bal. in l. pro debito C. de bo. aut. iud. pos.

¶ An signum mercatoris faciat presumi rez esse illius cuius est signum Bal. in aut. dos. data C. de dona. ante nup. dicam. j. sub dictione signum.

¶ An descriptus in matricula mercatorum qui non exercet mercandiam gaudeat privilegio mercatorum Bartolus in l. ex eo ff. de test. sta. mili.

¶ An locator ronanorum vel equorum possit dici mercator vide quod not. Bar. in l. semper. § conductores. ff. de iur. muni. et quod ibi Bal. plene dicit et in rubrica § consti. pecul. si. eo. ti.

¶ Mercari. i. emē. ff. si serua. pē. l. testat. § j.

¶ De hoc verbo mercator vide in l. eum qui edes ff. de pscap. et in l. j. C. de nundi.

¶ Appellatione mercatorum non comprehenditur fenerator tex. in l. quicunq. § j. per totam. l. ff. insti.

¶ Mercator dicitur licet habeat certam stationem vt ff. de insti. l. ij.

¶ Mercator dicitur a mercibz vt ff. ad l. ro. § iac. l. ij. § cum in eadem

¶ Si mercator habeat plures stationes / vel negotiationes an creditores in omnibus debitis contribuāt vt preferantur creditores specialis negotiationis vide i. l. procuratoris. § si plures et quod ibi no. ff. de tributo.

¶ Per mercandiam non detrahatur nobilitati vt C. de comer. et merca. l. mercatores quod facit pro nobilibz veneti. et florentinis.

¶ Mercatores et alij artifices possunt inter se facere statuta vt talia intelligantur confirmata a iure comuni et ideo non est necesse qd confirmantur per l. municipale vt l. penultima C. de consti. pe. et in aut. de fideius. § si. qui duo tex. sunt multum notabiles et valent statuta in alia curia et in alijs officialibz licet gl. in d. l. pe. dicat contrarium de quo vide plene ibi per Bartolum tractantem de statutis mercatorum

¶ Si mercator decessit sine herede succedit in eius bonis collegiuz mercatorum ar. op. C. de iur. fis. l. diuus commodus facit quod no. in l. bona fides. § j. ff. de po.

¶ Si mercator debet mihi. x. et me mandante promittit illa dimit mihi teneri. ff. de solut. l. debitor. et ibi vide

Merces.

Mercenarius.

Quia mercedem temporalium non querit pmiū eternū consequit a deo. xxiij. q. v. dicat

aliquis et ibi no.

¶ Qua actōne petūt artifices mercedem Bar. ff. de ua. et extraor. cog. l. j. § ludi.

¶ De hoc verbo mercenarium vide ff. de dona. l. qui sarum

¶ An publicentur merces licite que portant cum illicitis vide Bar. in l. cotem. § dnus. ff. de publi.

¶ Quid remiat appellatione mercis no. ff. de p. sig. l. mercis glo. de deci. pastoralis. ff. de tribu. l. j. et § j. et ibi no.

Meretrix. Meretrix dicitur illa que libi dimparet xxxij. di. vidua.

¶ An liceat ducere meretricem in vxorez no. xxiij. q. j. sicut crudelis et dic qd non solum licet sed est opus meritoriuū tex. est in c. inter opera de spon. xxiij. q. j. non est culpandus

¶ An quis possit donare vel legare meretrici no. Bar. in l. affectōis. ff. de dona. et in l. miles. § mulier. ff. de testa. militis Bal. i. l. ij. C. de dona. inter vi. et vx. doc. in c. fi. eo. ti. et in c. relatum ij. de testa. Jo. an. m. c. de his de sepul.

¶ Meretrix potest incarcerari etiam pro debito ciuili. Cy. i. aut. sed nouo iur. C. de custo. reo.

¶ An meretrix sit infamis ita vt repellatur a testimonio glo. qd non in l. antepē. ff. si quis a paren. siue ma. et in l. pe. ff. de his que no. infam. facit quod no. in l. ij. § duo autem. ff. de carbo. In contrarium est veritas per l. ij. § lege iulia. ff. de testi. Adde glo. que videtur vel le qd meretrix non est infamis nisi fuerit deprehensa in coitu i. l. patromis. ff. si quis a paren. sua. ma.

¶ An dare pecuniam meretrice sit peccatum no. ff. de dona. l. affectōis glo. lxxxvi. di. q. ten natoribus xvi. q. j. legi. fac. l. iij. § sed qd meretrici. ff. de condi. obtur. cam. facit quod no. de deci. ex trāsmitta.

¶ An meretrix de lucro meretricio possit testari. Cy. dicit qd sic i. l. ij. C. de condi. obtur. causam

¶ An in foro conscientie meretrix teneatur ad restitutionē no. Inno. et doc. de imu. ecc. quia pleriq.

¶ Que dicatur meretrix glosa de sponsalibz inter opera. vbi doctores dicunt Cy. i. l. mercalem. C. de condi. obtur. causam adde Bal. in l. neq. natales C. de probati. xxiij. q. iij. meretrici.

¶ Ifrangens hostium meretrici meretur vt habetur l. di. sepe contingit in glo. j.

¶ Meretrices non sunt digne laqueis legum i uolui nota de loca. c. j. in glo. ij. et ibi doct. et maxime Jo. an.

¶ An pignus datum meretrici possit

repeti. no. lxxxvj. di. qui venatoribus.

Meretrix a quolibet actu legitimo repellitur de simo. tanta in glo. fi. j. q. i. non est i glo. et ibi vide.

Meretrix tenetur dare decimas sed ecclesia non tenetur recipere no glo. d. deci. et trasmissa diri s. sub dictioe decime.

Qualiter ecclesia tollerat meretrices cum publice peccet no. pe. et ab. m. c. nou. t. d. iudi. de hoc est articulus vnus bohemonum.

An meretrix dicat turpis persona vid. Angelum in consilio suo dxxij. quod incipit. super. puncto.

An rapiens meretricem teneatur pena que habetur m. l. j. C. de rap. virg. vide ibi in gl. j. et per Ci. m. ij. q. Bar. in l. qui vxor. s. j. ff. de adulte. et ibi glo. vulgatus Bar. ff. d. fur. l. verum adde secundum Bal. q. coire cum meretrice non est pena capitis nisi ipsa habuisset iustam causam recusandi puta o sanguinitatis vel affinitatis.

Item si desuisset esse meretrix vide Bal. m. l. raptores C. de epi. et cle.

An meretrix possit quod promissus est ob libidine m. no. Ci. m. l. ij. in fi. C. de condi. ob tur. causa vid. ff. de dona. l. affectionis.

Meretrici potest dari curator vt n. ff. d. cura. furio. l. z mulieri.

Meretrix potest nubere non petitoris scripto no. m. auteti. semicas non solum si. ad fi. in glo. vitam vide de sponsalibus inter opera in glo. fi.

De lucro meretricio non debet solui gabela vide i. aut. de leno. et qd ibi no. i. lec. col. iij.

Mereri. Merita bona et non alta loca nos deo coniungunt xl. di. non loca.

Meritum. Merita sacerdotum non considerat deus in eorum oblationibus sed magis eorum officium. j. q. i. cu. scriptura testetur et quod ibi no. quandoq. tamen attenduntur merita xij. q. ij. vulturane.

Attribuentes dignitatem prelationis non merentibus sed causa amicitie faciunt contra christum vij. q. i. qui nos et ibi no.

Apud deum meretur si quis iniuste diffamatur xj. q. ij. q. iustus.

Mereri voluntarie nemo potest xxxij. q. v. sicut eum et ibi no.

Quis dicatur bene meriti? nota Bal. in l. iu. bemus. C. de sacro sanc. ec. et ibi allegat mutua iura ad hoc adde optimam glo. xij. q. ij. si quos de seruis. facio per totum ff. de manu. testa. l. seruos.

An vnus et idem actus possit esse meritorius et imeritorius siue sit bonus siue sit malus vide. s. Thomam. in ij. pate. questione ij.

Quilibet presumitur meritis nisi probe demeritus ff. d. ma. testa. l. seruos et l. testō. x. ij. q. ij. quis quis et c. si quis.

Meritoria loca sunt in quibus itinerantes diuertunt ff. de vsuf. l. equissimum. s. fina.

Meruerunt. i. obtinuerunt de offi. ordi. ex parte de ser. non ordi. de famulis i fine. vij. di. consuetudo et illud apostoli. misericordiam merui quia ignoranter feci. i. obtinui.

An prelatus possit dare de rebus ecclesie amicis vel seruitoribus bene meritis no. glo. in aut. de alie. emp. in prin. col. ix. xvj. q. j. possessiones et ibi arbi. doc. de testa. requisi. s. fisti.

Merum imperium.

An quando merum imperium transeat i alium vide Jo. an. in addit. Spe. ti. de iur. om. iud. s. j. p. que autem plene per Bar. m. l. imperium ff. de iur. om. iu. vide glo. in aute. quod oportet episcopos in pri. super versiculo conferens col. j.

An merum imperium prescribi possit Bar. m. l. hosti. ff. de capti. et m. d. l. imperium. Bal. m. q. per eum disputata. que incipit apulius quidam no. de fo. compe. cum contigat Jo. an. de censu. cu. venerabilis Arbi. xvj. q. ij. c. j. Inno. de elec. in c. as et quod ibi no. dicaz. j. sub dictione prescripto.

An causa meri imperij possit delegari. Ba. in d. l. imperium vide no. m. c. q. sedem de offi. or. diri. s. sub dictione delegatus.

An mutilatio membri sit meri imperij diri. s. sub dictione membrum.

Quid sit merum vel mixtum imperium et quid iurisdictio Spe. m. ti. de iur. om. iu. s. j. p. no. tanduz. z se. glo. et doc. i. l. imperium. ff. d. iur. om. iud. et m. c. quod sedem de offi. or.

Adde q. merum imperium est cognoscere de criminibus ij. q. v. si quis eps in glo.

Solus episcopus habet merum imperium in sua diocesi. m. d. c. si quis eps de hoc m. c. cu. contingat de foro. compe. diri. s. sub dictione episcopus.

An execrari sit meri imperij. no. Jo. an. de offi. ordi. pastoralis vide Inno. m. c. transmissa de elec.

Messis. Nullus debet mittere falcem suam in messem alienam v. q. iij. scriptum xvj. questione. j. s. is ita vide notata de iudi. nos. iut.

Messor tenetur de dolo sed non de culpa. vt. ff. si mes. fa. mo. dir. l. j.

Transiens per alienam messem non debet faciem immittere sed manu tantum spicas euellere et manducare vj. q. ij. scriptum de vtero. xij. q. j. scriptum xij. questione. j. s. is ita

Meta. Meta exponitur aliquando pro termino ut C. de iudi. l. properandum quandoque ponitur pro parte inferiori molendini ut l. cum de lamomis. Et idem consultus ff. de fū. instruc. et mstru. le. adde quod no. in cle. j. in prin. de hereticis super v. metas.

Metallum.

Que erat pena in opus metalli no. ff. de offi. presi. l. illicitas. Et q. vniuersas no. insti. q. motus pa. potestatis sol. Et pene seruus in glo. in metallis C. ex q. ca. infra. irroga. l. ad tempus in glo. ij. ff. de pe. l. aut damna. Et inter eos.

Meticulosus.

Meticulosus dicitur is qui timet non timens da ita notat Jo. an. i. c. ad audientiaz qd me. ca. a quibus remedijs vtitur meticulosus no. ff. de dolo. l. arbitrio in glo. certa quantitas.

Metreta.

De metretis seu eius mensura hēs ff. de loca. l. si in lege. Et colonus

Metropolitanus.

Si dominus temporalis de vna prouincia faciat duas propterea non erunt duo metropolitani sed vnus vt antea x. di. lege.

Et ecclesie inferiores debent sequi in diuinis officiis modum et ordinem ecclesie metropolitani de conse. di. ij. institutio nota. glosam de offi. or. pastor. dicam. j. sub dictione officium diuinum.

Quilibet episcopus debet ordinari auctoritate et presenciam metropolitani interueniente l. di. qui i aliquo lxxj. di. episcopu lxxij. di. si forte et. c. cum prouinciales

An metropolitanus possit ante receptionem palij episcopos consecrare dic q. non de transla. prela. c. in glo. magna vide de elect. suffraganeis.

An metropolitanus possit emendare malefacta ab episcopo Inno. de eta. et quali. ex ratione vide no. de offi. ordi. pastoralis

Per quem debeat metropolitanus consecrari glo. l. di. c. si glo. lxxij. q. j. pudenda ad de lxxj. di. archiepūs

An metropolitanus vacante sede episcopali possit se intromittere de his que spectabant ad episcopum glo. lxxij. di. presbiteri.

An metropolitanus possit punire subditos suffraganei sui no. de insti. ex parte vbi dicit q. sic nisi in certis casibus de quibus Spe. ti. de mstru. edi. lxxij. v. item nunquid archiepiscopus adde no. de offi. or. pastoralis et in c. romana de fo. compe. li. vj.

Metropolitanus committit causam appellationis ad ipsum deuolutam in diocesi suffraganeorum de offi. ordi. pastoralis et ibi no.

in glo. ij. et pe.

Et sententia generalis metropolitani non ligat nisi subditos suos. i. sue diocesis secus in statuto facto per euz in synodo prouinciali vt habetur et no. in c. romana. Et j. de sen. excom. li. vj.

An metropolitanus possit concedere priuilegia in tota sua prouincia vide glo. vj. q. vj. placuit Archidi. ix. q. iij. archiepiscopus dicam plenius j. pro. col.

A iurisdictione et subiectione metropolitani potest papa eximere suffraganeum xvi. q. j. frater noster dicam. j. sub dictione papa

Qualiter et quando metropolitanus paleu recipere debet habetur c. di. quoniam quidem de elec. c. significasti de vsu. pal. c. j. et c. ad honorem et per totum.

Ad metropolitanum possunt appellari subditi suffraganeorum suorum ix. q. iij. p. singulas de ap. romana l. vj.

Metropolitanus non potest audire causas suffraganei sui nisi in presentia omnium episcoporum comprouincialium ix. q. iij. saluo in omnibus et c. archiepiscopus et c. si autem alijs

Adde q. metropolitanus potest cognoscere de causa suffraganei sui in leuibus criminibus vide Jo. an. in c. vt litigantes de offi. or. li. vj. et Archi. ij. q. vj. anteriorum in v. annotauerit

An ecclesia metropolis possit dici matrix vel cathedralis ecclesiarum suffraganeorum vide glo. in cle. j. Et nos igitur de sen. excommu.

An metropol. sit ordinarius totius prouincie sue doc. de offi. or. pastoralis vbi concluditur q. non sed tantum episcoporum de quo plene p. glo. ix. q. iij. in summa et c. ij. in glo. adde no. de excessibus prelatorum sicut vñire i glo. vltima.

An metropol. possit petere charitatum subsidium a suffraganeis suis et subditis suffraganeorum Inno. dicit q. non in c. cum apostolus de censi.

An metropol. possit iudicari a consilio prouinciali no. de preben. graue. glo. ij. q. vj. sicut inquit que videtur velle q. sic textus tam en. i. d. c. graue videtur velle q. consilium prouinciale non punit metropol. sed denuntiat superiori puniendum de quo dic vt ibi

An metropol. possit suspendere vel excommunicare suffraganeum suum no. glo. xij. di. de his glo. iij. q. vj. accusatus

An metropol. possit audire causam inter clericum et suffraganeum suum sine consilio prouinciali no. glo. ix. q. iij. saluo que videtur dicere q. sic

An metropol. possit corrigere officiales suffraganei sui extra officium delinquentes no. de offi. or. c. j. li. vj.

¶ An metropol. possit facere concilium pro-
uinciale quo ligentur subditi suffraganeorū
Jo. mo. dicit qd sic in c. romana & porro d. sen.
excom. glo. et Inno. eo ti. a nobis Jo. an. de
preben. graue ubi tenet qd metropolitani possunt
absoluere subditos suffraganei incidentes in
sententiam vel penam constitutionis prouin-
cialis.

¶ An metropol. teneatur scire quis sit con-
fessor suffraganei sui. Hosti. dicit qd sic velit
nolit suffraganeus in summa de peni. et re. &
cui confitendū ē. sed nunquid archiepiscopus

¶ An metropol. suppleat negligenciam suf-
fraganei sui dic qd non nisi in casibus a iure
expressis no. Inno. de cōces. preben. qmā di-
uersitatem

¶ An metropol. possit absoluere excommuni-
catum per suffraganeū suū glo. dicit qd nō
ix. q. ij. nullus primas vide in c. romana d. ap-
li. vj. et in c. venerabilis de sen. ex. eo. li. adde
qd hoc non potest nisi quando visitat prouin-
ciam de sen. excom. nuper. vel nisi in casibus qd
no. in c. pastoralis de offi. ordi. vide per Inno.
de sen. ex. per tuas et in c. fi. de censi. li. vj.

¶ An metropol. possit occupare fructus ec-
clesiarum cathedralium in prouincia sue tpe va-
cacionis earum dic qd non xij. q. ij. illud et c.
non licet a de elec. qd sepe li. vj. adde qd dixi
sub dictione ecclesia.

¶ An idem sit metropol. et archiepiscopus no. xij.
di. clerico archie. de off. or. p. seti li. vj. 2. aud.
in cle. j. de priuile.

¶ An metropol. possit consecrare suffraganeos
suos alibi qd in ecclesia metropol. dic
qd sic li. di. c. fi. bene facit d. ap. qua fronte. et
quod ibi no. alias allegauit in facto

¶ An archiepiscopus rauennensis. debeat preferri
archiepiscopo mediola. vide c. x. xvj. di. huic etiā

¶ An metropol. possit promoueri in episcopos
pūm no. de renun. ad supplicationem et c. p. 9
translatum

¶ Metropolitani. debet concilia menciā celebrare
semel in anno d. accu. sicut olim de cen.
c. j. li. vj.

¶ Metropol. celebrat in pontificalibus et be-
ne dicit in dioc. suffra. suo p. no. de off. or. pa-
storalis in gl. ij. vide i. cle. fi. de priuile.

¶ An metropol. possit concedere indulgenci-
am in tota prouincia sua dixi supra adde tex.
in c. sicut vñ de exco. pre. ix. q. ij. per sin-
gulas a. c. archiepiscopus et est conclusio qd
non nisi de consensu suffra. vel nisi esset per
papam ratificatum.

¶ Metropol. non potest dispensare cum ille-
gitimo vt promoueatur ad episcopatum de elec. c.
innotuit in glo. vltima

¶ In concilio prouinciali metropol. est iudex
nota Hosti. de fi. presbiterorum ad extirpan-

das. et ibi Jo. an. in b. prouicie.

¶ Metropol. in suis constitutionibus cōdit
canoēs de pñs negocijs iij. di. & porro

¶ Metropol. debet singulis annis celebrare
consilium vide de preben. c. graue. et ibi. Inno.
no. et doc. de accu. sicut.

¶ Metropol. aditus per viam que ē debet ex
communicatum remittere ab excommunicas-
tione de off. ordi. ad reprimendam a ibi no.

¶ Metropol. non potest auctorizare in facto
ecclesiarum subditay suffraganeis suis de ex-
co. pre. sicut.

¶ Metropolitani. potest cōsecrare suffragane-
um suum etiam sine consensu sui primatus
secundum Hosti. de tēpo. ordi. nec episcopi
nec consuetudo nec priuilegium disponit il-
lud requiri vt habetur lxxvi. di. placet

¶ An metropol. visitans potest pretendere
ignorantiam de beneficio ad eum deuoluto
iuxta concilium lateranen. vide Hosti. de con-
ces. preben. c. ex parte

¶ Quibus diebus metropol. vtatur palio.
habet de vsu pal. ad honorem in glo. j. dicaz
j. sub dictione palium

¶ Metropol. ante receptionem palij nō potest
archiepiscopalia exercere de vsu pal. nisi in glosa
j. dicam j. sub dictione palium.

¶ An metropol. possit inquirere vñ visitare etiam
si suffraganei sui nō fuerint negligentes nō.
de accu. sicut in glo. de censi. c. fi. li. vj. a eo. ti.
cum apostolus in glosa archiepiscopi

¶ Metropolitanus infirmitate detentus po-
test committere consecracionem supra sui de
offi. ordi. qd sedem

¶ Metropolitanus potest cām ad se per appel-
lationem delatam suffraganeo suo committe-
re nō tamen potest illum cōpellerre vt accep-
tet delegatōnem de offi. or. c. pastoralis in
prin.

¶ Metropol. non potest constituerre officia-
lem in diocesi suffraganei sui nec illam iuris-
dictionem exercere de offi. or. c. j. li. vj.

¶ Metropol. non potest committere causam
extra diocesim suam vel eorum qui ad eum
appellauerunt de offi. ordi. c. vt litigantes li.
bro vj.

¶ Metropol. punit notorios iniuriantes sibi
et sic familie sue siue per dictas iniurias im-
pediatur iurisdictio sua siue non in c. j. de pes-
nis. li. vj.

¶ Metropol. potest sibi cōfessorem eligere d.
peni. et remis. c. fi. li. vj.

¶ An metropol. potest appellare subditos suf-
fraganei sui quibz toribus vel officialibus suis
respondere habetur in c. j. de peni. et remis.
li. vi.

¶ Metropol. dando indulgentias nō pōt ex-
cedere numerum dierum prefixum in concilio

generalis de q̄ in c. cum ex eo de peni. et remi. f. m. c. j. de peni. et re. li. vj.

¶ De appellatione interposita a suffraganeis vel metropol. et de modo tenendo per metropol. in procedendo plene habetur i. c. romana de ap. li. vj.

¶ Metropol. delinquens in diocesi sui suffraganei non est propterea puniendus per suffraganeum sed solum per papam de maio. et obe. c. cum inferior et ibi per Inno. et sic limitatur. c. fi. de fo. compe. li. vj. sic limita Ang. in l. om. nem obligationem. ff. d. iudi. adde qd̄ dixi supra sub dictione delectum et ep̄s.

¶ Metropol. nō potest ordinari nisi sit ep̄s saltem presbiter lxxj. di. c. j.

¶ Duo metropol. in eadem provincia esse nō possunt c. j. di. per totum bene facit de offi. or. quoniam in pleris q̄

Metus. Quid sit metus habetur in l. j. et l. metum. ff. qd̄ me. ca. et m. c. j. eo. ti. li. vj.

¶ Metus debet esse talis qui cadit in constantem virum alias nō attenditur ita dicit Inno. in c. cum dilectus de his que vi me. causa fiūt

¶ Nimia reuerentia equiparatur metui vel timori vt nō i. l. j. q̄ que honorand. ff. q̄. re. ac. non da. i. glo. que secundum Bal. ē vñca.

¶ In arbitrio iudicis committitur an metus sit iustus vel nō glo. i. c. cū dilect. qd̄ met. cā

¶ Qualiter probetur q̄ in metu non interuenit spontanea renūciatio vide Inno. et Hosti. in c. super hoc de renunc.

¶ Qualiter probetur metus iudicis vide Bā. in l. de pupillo. q̄ si quis ipsi. ff. de no. op. nūc. vide etia ibi si iudex semel incarcerationi vel qd̄ simile fecit an sit iusta causa metuendi euz qd̄ si non probatur q̄ ipse fecerit sed solum ipsi familia an sit iusta causa timoris vid̄ ibi Bar.

¶ Item molestia illata consanguineis vel laboratoribus infert iustum metū d̄ his omnibus Bar. in preall. q̄ si quis

¶ An et quando metus annullet actum ipso iure vel ope exceptionis glo. Inno. et doc. m. c. abbas qd̄ me. cau. Bar. i. l. interpositas C. de transac. vide no. de spon. cum locum

¶ An gesta per filium metu reuerentie patris ne possint annullari ex causa metus notat Bā. i. l. j. q̄ que honorande. ff. qua. re. ac. non da. Inno. in c. causam de offi. dele. nota. in c. j. de despon. impub. vbi ē cois conclusio q̄ nō nisi mine vel verbera precesserunt quod tamen limbo sing. nisi esset talis act. in quo requireretur ommoda libertas quia tunc imperium paternuz inducit iustū metum ad annullandū talem actum a libera voluntate dependentez ter. est singularis in c. cum viz. d̄ regul. que text. ibi ad hoc inducit do. Anto. et modern. Adde ad materiam glo. et doc. q̄ de. vel vos

uē. m̄sinuante. glo. xx. q. iij. patris

¶ Metus in spiritualibus plus operatur q̄ in dolus de his que vi me. de causa fi. c. cum dilectus.

¶ An metus amissionis omnium bonorum vel maioris partis censeatur iustus metus cadens in constantem virum no. in c. abbas qd̄ me. causa d̄ iureiurā. verum et c. remiens d̄ resti. spo. frequens li. vj. Archi. l. di. presbiteres

¶ An sententia lata p̄ metu sit nulla glo. xi. q. iij. quattuor i. c. iniustū no. in c. abbas qd̄ me. causa.

¶ An renunciatio beneficii facta p̄ metum sit ipso iure nulla no. in cle. multorum. q̄ sane d̄ peni. vbi ter. et in c. ad aures qd̄ me. cau. in de ci. Ro. conclu. cccxxvii.

¶ An cōminatio iudicis de exercendo inducat iustum metum vide glo. de resti. spo. o. lim de quo ibi p̄ doc. et glo. est contraria in c. cum dilectus qd̄ me. cau. vide i. c. j. de sentē. ex. li. vj. Archi. vñ. di. fuerunt Jo. an. concordat glo. in d. c. olim

¶ Quis dicatur metus iustus gl. qd̄ me. cau. c. cum dilectus dixi. s̄ hoc relinquit arbitrio iudicis adde quod no. glo. et doc. in c. j. d̄ his que vi me. re. cau. fi. li. vj.

¶ Quis dicatur metus cadens in constantem virum dixi aliquid. s̄. adde glo. xv. q. vj. c. j. vbi vide quid de metu verbor. ad qd̄ ē bonus ter. et quod ibi no. glo. et doc. ff. de acquiren. here. l. qui in aliena. q̄ ultimo

¶ An probetur metus hoc ipso q̄ testator interrogatus quare tale condidit testamentum dicit q̄ non potuit plus sed oportuit eum sic facere no. Bar. i. l. fi. ff. si q̄s ali. testa. probi. Bal. in l. n̄ram C. de testamen.

¶ An metus et coactio sint idē nota qd̄ me. cau. ad audientiam in glo. doc. de spon. cum locum ter. qd̄ me. cau. sacris vbi videtur inter illa facere differentiam vbi etiam vide de duplici metu seu coactione. l. precisa et coditōnali de quibus in c. maiores. q̄ ultimo de baptizmo glo. x. q. vj. c. j. vbi vide.

¶ Minor metus excusat feminā q̄ viruz glo. est sing. in c. cum locum de spon.

¶ Licet alias dicatur q̄ metus in quē quis incidit culpa sua non excuset fallit tamen in matrimonio casus videtur multum notabilis in c. remiens ij. de spon. et ibi glosa

¶ An imperium i. preceptum regis inferat iustum metuz no. glo. qui de. vel. ro. c. fi. C. qd̄ me. cau. l. ad inuidiam et l. vltima xxxj. q. ij. lotharius xxij. q. viij. cōuenior adde glo. xv. q. vj. c. j. et quod no. C. de transac. l. n̄ terpositas

¶ An et quando metus in quem quis incidit culpa sua excuset glo. q̄ non de appellationibus vt debet contrarium dicunt ibi docto. et in

.et si iustus eo .ti. glo. in .cabbas quod me .
 cā glo. v. di. ad ei⁹ scubitu glo. i. ver. imitte
 Archi. xv. q. vij. c. j. despon. remiens.
 ¶ Actus nō dicitur meticolosus licet q̄s p̄ mes
 tum p̄mittit ad um facere si in limine oī trac
 tus nō interuenit metus glo. in .c. ad audien
 tiam quod me. cā glo. xv. q. vj. c. j. in glo. ij.
 ¶ Metus pōticij ab existēte i mortali mīris
 mitate ter. xxxiij. q. vj. notificasti.
 ¶ Simulans metuz intelligitur consentire/
 Arch. xvij. di. quod iterrogasti.
 ¶ Eo ipso q̄ princeps p̄cipit aliquez eligi di
 citur electō facta per metuz glo. i. ver. moue
 re. xxij. q. viij. conuēioz glo. sup. p̄. mouere
 glo. j. q. vj. si quis episcopatu Jo. an. in .c.
 insinuante qui cle. vel vouē. glo. vij. di. fuerit
 ¶ Lewis metus inficit electōez / Archi. j. q.
 vj. c. j. Jo. an. in palle. c. insinuante.
 ¶ Terribilis pultus potentis inducit iustum
 metuz Bal. x. coll. de pa. iur. fir. Jo. an. in .c. qz
 ppter de elec.
 ¶ Metus verbalis non dicitur cadere in ostan
 tem virum glo. et Arch. xv. q. vj. c. in glo. vij.
 di. fuerit glo. in .c. cū dilectus qd me. cā.
 ¶ An ex venditione rei ecclesiastice facta per
 metuz transferatur dominiuz Archidia. in .c.
 ij. de re. ec. non alie. li. vj. glo. xv. q. vj. c. j. i
 .cabbas quod me. causa.
 ¶ Indebita seruicia prestita domio presumū
 tur prestita per metum Bal. x. colla. de pa. o
 sta. in .p̄. pactōis.
 ¶ Actus gestus coram iudice ex h̄ solo non
 presumit meticolosus / Immo. in .c. solite d̄ f
 sti. spo. Hostien. de renūc. sup. h̄.
 ¶ Actio quod me. causa est personalis / vi
 de Immo. in .c. querenti in ver. quadrimestre
 de offi. dele. vnde non est in rem scripta glosa
 magna de renūc. sup. hoc.
 ¶ A parua persona non p̄sumitur illatus me
 tus glo. i. ver. reprehensibile. xxxj. q. ij. lotha
 rius.
 ¶ Prope locum publicum in v̄be non presu
 mitur metus illatus glo. in .ver. reprehensi
 bile in d. clotharius vbi etiam vide an prece
 dens protestatō probet metum.
 ¶ An et quādo metus attenuat vel tollat cul
 pam glo. in .ver. metu. ij. q. j. in primis.
 ¶ Vsqz ad quantuz tempus competat actio
 qd me. causa vide glo. iij. q. j. reintegranda.
 ¶ An metus illatus parentibz inficiat actuz
 cum consanguineo ter. qui cle. vel vo. insinu
 ante despon. cum locum vbi doc.
 ¶ Licet actus publice factus non presuma
 tur meticolosus / si tamen probetur metus e
 uacuatur actus Arch. xv. q. vj. c. j.
 ¶ An metus illatus filio per patrem sup ma
 trimonio carnali vel spiritali inualidet actū
 glo. xx. q. iij. presens glo. pe. in .c. insinuante

qui cle. vel vo. vide in .l. nec filius. C. de nup.
 et ff. de rit. nup. l. si p̄re.
 ¶ An iuramentum metu extortum sit obliga
 toriuz glo. xxij. q. iij. inter cetera dixi. s̄. sub
 dictione iuramentum.
 ¶ An osensus prestitus p̄ metum ip̄o iur̄ in
 ficiet actum vide no. in .c. fi. de ma. et obe.
 ¶ Actio quod me. causa non dabitur vbi me
 tus damnum intulerit Immo. quod me. cau.
 super rubrica.
 ¶ An actō qd metus causa competat etiam
 contra terciū illam rem possidentem glosa
 q̄ sic in .cabbas quod metus causa glo. pen.
 in .c. cum ad sedem de resti. spo.
 ¶ An vbi lex facit mentionē de metu intelli
 gitur semper de metu cadente in constantem
 virum no. i. c. j. quod metus causa li. vj. i glo.
 fi. et ibi Lappus.
 ¶ Contractus in spūalibz metu factus non
 valet glo. xx. q. c. presens.
 ¶ Qualiter purgetur metus vide de eo qui
 dur. in ma. significauit. xxxiij. q. j. cum per
 bellicam et quod ibi no.
 ¶ Metus habz in se ignorantia ff. quod me.
 causa. l. si cum exceptione. s̄. in hac.
 ¶ Mīe illusorie timende non sunt vt ff. de re
 iu. l. si quis ab alio sufficienter autem faciunt
 iustum metum ff. de extrao. cri. l. pe. s̄. pleri
 qz / Add Bar. ff. ad. l. iul. mares. c. famosi in .l.
 metum ff. qd me. cā.
 ¶ Ang. in consilio suo. cccix. qd incipit the
 ma vbi vide quid sit metus et quot sint eius
 species.
 ¶ Pena vnius est metus multoruz ff. de pe.
 l. aut facta. s̄. fi. ff. de miur. l. eū qui.
 ¶ An metus sit idē qd vis no. ff. de regu. iu.
 l. nihil tam naturale.
 ¶ Qua actione agatur pro quolibet metu n̄
 C. de trans. l. interpositas in glosa prima et v
 bi Cynus quod me. causa cū dilectus i glo.
 penul. Spec. eo. ti. et per totum et Jo. an. in
 addi. sup. rubrica.
 ¶ An et quando detur actio quod me. causa
 not. C. quod metus causa. l. si per vim in glo.
 fi. et ibi Cy.
 ¶ Metus cogitatio tollitur per presentiaz as
 mīcorum no. C. de transac. l. transactioni in
 glo. ij.
 ¶ An sit differentia inter metum ad habitū
 in contractu vel ante vel econtra not. C. de t̄
 scinden. vendi. l. j. in glo. irrita et ibi Cynus i
 prima opposi.
 ¶ Qualiter probet̄ metus ad habitus ab of
 ficiali / vide Bar. in .l. de pupillo. s̄. si quis ipsi
 pretori. ff. de no. op. nunc.
 ¶ Iustus metus sufficit etiam si non sit occi
 dendi no. ff. ad. l. acquili. l. sed etsi in glosa pri
 ma plene. C. vnde vi. l. p̄ma in glo. fi. Insti. d.

interdict. & recuperande in glo. lapides. ff. de vi et vi ar. l. iij. & qui armati glo. terror.

¶ Iustus metus sufficit etiā si malū nō seq̃t no ff. loca. l. habitatores. & si. in glo. v. quod me. cā. c. ad audientiā in glo. si. ad si.

¶ An per metum annulletur actus ipso iure no. plene qđ me. cā. abbas dixi. s. adde qđ nō regulariter h̃ actōne et exceptione rescindit̃ pt. l. metum. & h̃ qđ pretor. ff. qđ me. cā. fallit in casibz quos no. doc. in. l. si mulier & si dos. ff. qđ me. cā. et. l. interpositas. C. de transac. et vide omnino Bal. ponentem aliq̃s casus in. l. si. & h̃ et si aliquis. C. co. de le.

¶ Itēz solet addi casus. l. qui i carcerem. ff. qđ me. causa dum dicit ibi ter. nullius momēti. tanquā ille sit exorsus ppter priuatum carcerē ar. l. capite quinto. ff. de adul. l. j. ff. de libe. ho. exhi.

¶ Metus pbatur ex continuitate eiusdez potestatis vnde licet quis sit de carceribz relaxatus si tamen est adhuc in potestate carcerantis durat metus vide Bar. in. l. pe. ff. de condi. ob tur. cau.

¶ An pro testamento si quis facit per metū aliquid operetur vide bo. glo. quā allegauit supra xxxj. q. ij. lotharius in. ver. reprehensibile / add. l. qui aliena. & celsus a quod ibi n. Bar. ff. de acquiren. here. bo. ter. in. l. cum in plures. & locator horrei ff. loca. facit. c. si iustus metus de app. et. c. j. quod me. cā. vbi bo. ter. vide Bal. i. l. si repetēdi. C. de odi. ob cau.

¶ Metus dicitur esse qđ si quis iurauit stare in loco et non recedere quia tūc ex qđ nō p̃t̃ sine periurio dicitur non posse secundum Cy. quem refert Bal. in. l. sed et si per pretorez. & hec clausula. ff. ex qui. cau. ma. idē sentit Bal. in. l. in eadem eo. ti. ita limitatur glo. in. l. itēz ei succurritur super ver. poterūt qđ debet quis exire de vinculis priuatus et si non potest exire restituitur qđ intelligitur etiam si iuraues rit non exire qđ bñ no.

¶ Metus iuris et iudicis inducāt actiōne. ff. quod me. cā. l. iij.

¶ Iustum timorem inducāt metus mortis p̃berum seruitutis et cruciatus corporis vt d. l. iij. et. l. si per vim. C. eo.

¶ Metus infamie a verationis non est iustus? ff. quod me. cā. l. nec timorem vide Bar. in. l. si & si fenerator. eo. ti. et quod ibi no.

¶ Timor vinculorum inducāt iustū metum. ff. qđ me. cā. l. nec timorem.

¶ Non est iustus metus si promitto pecuniā propter non occultanda instrumenta aliarum preciosarum rerum qđ me. cā. l. isti quid. & si is nisi sint de omnibz bonis vel maiori p̃te vt. l. propter lites. ff. de excu. tu. fac. de resti. spo. frequēs li. vj.

¶ Metus periurij vt in illo qui iurauit dare

x. iniuste et soluit timore periurij non excusat repetitum quia habet remedium contra iurantem vt. ff. qđ me. cā. l. isti quidē. & pe. i. gl. vide Ja. bu. in. l. iij. & j. de mino. vbi dicit qđ actum faciens voluntarie non dicit̃ facē quādo habet necesse adire iudicem si compelli ñ vult.

¶ Actio qđ me. causa ex causa lucratua datur contra facientem non contra succedentē in vicium ter. est iuncta glo. C. qđ me. cā. l. n̄ interest / si aut̃ ex causa non lucratua datur ita demum si non potest suum consequi a p̃ncipali metū inferente glo. in. l. si cum exceptōne & in hac. ff. eo.

¶ An sufficiens metus sit ne me accuses vbi deliqui vide Bart. in. l. similiter in princ. ff. qđ me. cā. et. C. eo. l. accusationis et. l. si quidem C. de cōmit. et contra. sti.

¶ Carcer causat sufficientēz metū. ff. qđ me. cā. l. si in carcerē et eo. ti. l. nō ē v̄ simile.

¶ Metus perdende fame / vel perdendi exercitiū artis vel modice verecundie est sufficiens causa ad causatum vt officio iudicis subueniatur. ff. quod me. causa. l. finali. & si fenerator.

¶ Soluēs indebitū metu eius qđ se asserit officiale repetit vt. ff. qđ me. cā. l. si.

¶ Prorogatio iurisdictionis meticulosa est ipso iure nulla a iste est vnus casus vbi metus viciat ipso iur vt. l. secunda. & primo. ff. de iudi.

¶ Si quis metu vendidit recipiendo precū voluntarie non propterea approbat contractum sed magis videtur recipere vt sibi prouideat contra illum qui metum intulit Bart. in. l. si. ff. de condi. ob tur. causam qui ita intelligit. l. iij. qđ me. causa.

¶ Si mulier verberata promittit ad voluntatem mariti si postea soluat presumitur facere instante metu quia subest eadem causa metus. ff. de condi. ob tur. cau. l. finali p̃ Bato lum.

¶ Si quis promittit tyranno per metum durante tyrannide presumitur factum per metum quicquid secutum est Bar. in. d. l. si. et in. l. ij. C. qđ me. causa vbi per eundem.

¶ Si promissi per metum postea solui ex vi statuti repellentis omnes exceptiones habet nihilominus locum repetitio quia tempore solutionis subest turpitudō et habet necessariam consequentiam ad primam turpitudinem secundum Bar. in dicta. l. si.

¶ Quod dicitur nouum metum non parē actionem quod me. causa est virtus sed parit tamen remedia actionis de dolo vt no. C. de resc. ven. l. j.

¶ Clamo: populi inducāt iustum metum. ff. qui et a quibz. l. si priuatus.

Qualitas cause non probat necessario. nā
licet non sit verisimile qd renūciā beneficio nō
concluditur propterea ex hoc solo qd metu fe
cerim bo. tert. in l. interpositas. C. de tñsac.

Licet solutū sponte metu precedente non
repetam actōe quod me. cau. repeto tamē o
di. inde. i. vt. l. ij. C. quod me. cau. et ibi not.

Tria remedia contra inferentem metuz vi
de in l. iij. ff. qd me. cau. in glo. quidam glo.
in l. j. et l. pe. C. eo. ti.

An si res pereat penes habentem rez a me
ticuloso sciēter pereat periculo suo glo. qd sic
in l. j. C. quod me. causa et vide ibi Barto. de
clarantem.

Eo qd quis se obligat vel vendit constitu
to in officio per hoc presumitur metus. C. qd
me. cā. l. pe. et ibi no.

Metus condictionalis non impedit actuz
ex voluntate factum irreuocabiliter vt. ff. qui
et a quibus. l. si priuatus. ff. qui et a quibus. l.
seruus ille.

Gestū volūtate seruiendi dicitur fieri ex li
bera voluntate vt. ff. de nego. gest. l. at qui na
tura. C. si libero / vide in l. seruus nō. ff. de act.
et ob. et ibi not.

Metus viciat ipso iure apromissum Ja. bu.
C. de epi. audi. l. si qui ex consensu.

Quando presumptio est contra allegantē
metum probationibus extantibus paribus pl9
creditur testibus probantibus spontaneam
voluntatem qz coactam vt. ff. de iur. iuran. l.
si duo patroni non obstat quod dicit Immo.
de renūc. sup. hoc vbi decidit qd si duo testes
asserunt metum et rr. spontaneam volunta
tem plus creditur illis duobus qz aliis / quia
illud puto verum quando presūptio non con
tradicit intentioni allegantis metum / vide
Ang. in l. non est verisimile. ff. quod me. cau.
vbi etiam dicit qd quando presumptio est con
tra metum allegantem exemplum in d. l. nō
est verisimile si metus est probatus per vnuz
testem non habebit locum dilatio iuramenti /
vide factum probationis per d. l. non est / et
ita dicit limitari. l. actori cum materia sua. C.
de re. cre.

Tunc metus non viciat iuramentum quō
metus cadit super vno z consensus sup alio /
sed quando super eodem tunc viciat / ita dicit
Immo. m. c. cum locum de spon. Bal. super ru
brica. C. si quis ali. testa. phi. vbi multa po
nit de metu et eius effectu.

Si proz constante mīmonio aliquid fe
cit per metuz toto tempore matrimonij dicit
perseuerasse in eadem voluntate per metum /
ita dicit Immo. in c. j. quod me. cā. vide nō. per
Ang. in l. metum. ff. quod me. causa.

Sicut ad rescissionem contractus requirit
metus qui possit cadere in constantem viruz

sic etiam requiritur dolus qui possit cadere i
prudentissimum virum / vnde si quis per fa
tuitatem suam inducitur ad actum geren dū
requiritur dolus qui possit cadere in pruden
tissimum virum / et sic non dicitur dolo indu
ctus / quia fatuitas que est similis late culpe
cum dolo alterius compensatur / ita dicit Jo.
an. in c. dilectus quod me. causa.

Amissio magni lucri inducit iustum metū
ita dicit Cy. in l. interpositas. C. de transact.
vide Pe. de anca. in c. j. qd me. cā. l. vj.

Iustus metus probatur probando poten
tiam alicuius z eius malam consuetudinem
Barto. in l. j. C. penul. ff. qd vi aut clam qd est
quotidianum.

Non solum mine sed vba blāda potentum
inferunt iustum metum vt. l. j. C. si recto. p
uin. et l. j. C. si qua predi. potes.

Ille qui potest metum inferentem probis
bere et non prohibet videt inferre vt. l. de pu
pillo. C. si quis ipse. ff. de nō. op. nunc. per Bā.
in iij. q. vbi vide de hoc.

Deus. Deum. De significatione ha
rum dictionū meum tuum suum vid Bar. in
l. quintus. C. argenti. ff. de au. et ar. le. et glo.
in l. ij. in prin. ff. de reli. et sump. fu. glo. i. l. ij.
circa prin. ff. de ori. iur. Bar. i. l. j. ff. de nō. op.
nunc. adde nō. m. c. pro illorum de prebē. et
quod ibi nō. viij. di. quo iure glo. de postu.
prela. c. j. de iur. iuran. c. j. facit tex. in l. talem
C. j. ff. de here. insti. facit etiam glo. i. l. stipu
latio ista. C. si quis ita de verbo. obli. que di
cit qd rustici dicunt ista est possessio mea au
ta nen solū colunt eam.

Iure nature omnia sunt communia iure ve
ro consuetudinis hoc est meum illud est tu
um viij. di. quo iure xij. q. j. dilectissimis.

An illud quod super est ex re mea vel mi
hi debita sit meum vel mihi debitum vid Cy.
in l. nō moriturū. C. de contrahen. et commi.
stip. Bar. in l. si stichus certo die. ff. de verbo.
obli. facit. l. si seruus furtiuus. C. boue autē sō
recto. ff. de condi. fur. et l. mortuo boue i pn.
ff. de le. ij.

An appellatione rei mee veniat res que est
cōmunis nō. de condi. insti. l. ij. et de ri. nup.
l. illud. ff. de le. j. l. serui electio. C. si. add gl.
in l. pomponius ff. de procura. ff. de exce. rei
iudi. l. si quis cum totum. ff. de verbo. sig. l. pu
pillus. C. si.

Meū dī esse illud qd mihi seruit. ff. si serui
ven. l. si eo loco. C. j.

Magis dicit esse meū id quod per probis
tatem meam acquirō qz per successionem. ff.
de cap. l. si qd i bello nō. Archi. xij. q. j. C. sig.
adde glo. et Bar. in d. l. si qd i bello.

Quod meum est amplius fieri non potest
meum. ff. de acqui. pos. l. tertia. C. ex plurimis.

¶ Meum significat tempus presens ut not.
ff. de au. et ar. le. l. si ita legatum. ff. de le. in. l.
nuper. §. j.

¶ De istis dictionibus meū tuum suum vide
quod ponit Jo. an. post Jo. mo. de p. sig. c. j.
li. vj. super ver. meor.

¶ An vasallus vasalli mei vel libertus liberti
mei sit vasallus vel libertus meus. ff. p. socio.
l. nā socij ar. ff. de rit. nup. l. generali. §. inter.
lxxij. di. legitur et ibi no.

¶ Quid veniat appellatōe meor dixi. §. sub
dictione familia et ibi vide.

¶ Miles. Quid sit ius militis siue militas
re habetur. j. di. ius militare.

¶ Militia. Milites seculi distracti sūt a mi
litibus ecclesie. l. di. clericum.

¶ Militum disciplina siue regula est / ne ca
lumniam alter alteri faciat ideo constituta sūt
eis stipendia lxxij. di. §. in singulis xxij. q. j.
militare ubi dicit q. ideo sunt constituta sti
pendia militibus ne predam faciant.

¶ Miles i bello iusto pōt occidere hostem sine
peccato xxij. q. j. et ij. per totuz.

¶ Nemo cogit suis dispēdijs militare xij.
q. j. Itē aplūs de p̄scrip. cuz ex officij.

¶ Sūma laus milicie est obedientia xxij. q.
j. summa.

¶ Secundum militarez disciplinā omnia spo
lia sunt regis xxij. q. v. dicat aliquis.

¶ Memo pōt simul militare deo et seculo / ut
xxij. q. viij. quecunq. ex clero.

¶ Solēmiter penitēs nō potest ampli⁹ ad
militiaz redire. l. di. c. vlt.

¶ An possint creari milites vidē Bā. in. l. j. C.
de dig. li. xij. et ibi dicit q. miles pōt facere mi
litez de quo dicaz. §.

¶ Quotuplex est militia dicitur triplex scz cele
stis armata et legalis que in multis equipan
tur vide Bar. in. l. miles in p̄nc. ff. de re. iu. in
multis etiam contrariāt ut dicaz. §.

¶ Que et quot sunt priuilegia militum. Bā
in. l. neq. em. §. j. ff. de testa. mili.

¶ Quis debeat preferri vel precedere ceteris
paribz miles an doc. videtur q. doctor tāqz
habens dignitatem militia enim non est di
gnitas ut. l. si quis seruuz. C. qui mi. nō pos.
li. xij.

¶ Quod autem doctoratus sit dignitas vi
de Ang. in. l. lex iulia. ff. ad. l. iul.

¶ Milites doctores a decurio nes nō possunt
torqueri. C. de questio. l. diuo. et. l. milites.
nec valz cōsuetudo. l. omēs iudices. C. d. decu
rio. li. x. et ibi Bar.

¶ Miles magis dōt scire arma qz iura ut. l. sās
cimus in prin. C. de iur. deli.

¶ An milites nostri temporis habeāt priuile
gia antiquor. vide Cy. in. l. j. C. de iu. et fac.

igno. do. Raf. cuma. in. l. j. ff. de tes. mil. doc.
in. c. nostra de pcura. vide no. in. l. j. ff. de bo.
pos. ex testa. mil. et. l. quidam d. re iudi. Ar
chi. j. q. iij. c. fi.

¶ Ad h. ut milites gaudeāt priuilegio clerica
li requirūt ea q. no. glo. i. l. pe. ff. ex qui. ca. ma.
Spe. ti. de pcur. §. j. v. Itē qd est miles.

¶ An miles qui nō exercet seua z alias viuūt
clericaliter gaudeat priuilegio clericali vidē In
no. in. c. j. de aposta.

¶ An liceat exercere militiam sine peccato /
habetur xxij. q. prima per totum et maxime
in. c. militare.

¶ Militia secularis et clericalis sunt otrarie
lj. di. qui in aliquo xxij. q. viij. §. j. de cle. o.
iuga. diuersis fallaciis et. c. fi. et de ro. ex mul
ta. C. de epi. et cle. l. repetita. C. de testa. l. con
sulta. dixi. §. q. in multis equipantur et de
multiplici militia vidē no. m. l. diuus. ff. d. fer.
in glo. ij.

¶ Quot requirant ut quis possit esse miles
et de iure quot p̄stantur in eius creatione vi
de in. l. pe. ff. ex quib. cau. ma. et ibi glo. adde
glo. ij. q. j. phibent. C. loca. in fi.

¶ Miles pōt s̄stitue extraneo etiā post adi
tam hereditatem casus est singu. i. l. in testa
mento et ibi no. C. de testa. militari.

¶ Que sit pena militis deserēt suum ducem
vel exercitū et tñseūtis ad hostes habet. ff. de
re. mi. quasi per totuz et maxime in. l. deserto
rem et an tali sponte redeunt remittat pena
habetur in. l. non omēs. §. Item q. desertorem
eo. ti. no. glo. xxij. q. viij. in sūma.

¶ Miles potest testari in filiōs quando vult
de suo patrimonio casus est in. l. impuberi fi
lio. ff. de admi. tu.

¶ Quis potest creare milites vide Bar. in. l.
j. C. de dig. li. xij. et. l. fi. C. qui mi. non pos.
eo. li. et. ff. de testa. mili. l. quod dicit. In qui
bus concluditur q. rex vel baro potest facere
milites etiam extra territorium quia creare
milites est facultatis simplicis et iurisdicti
onis volūtarie.

¶ Adde q. baro pōt facere milites non miles
no. Cy. et doc. l. ij. C. de hereti.

¶ Miles factus p. papaz si pugnāt cō ecclesiā
potest et dō degradari vide no. m. l. j. C. de ob
se. a liber. patro. prestan.

¶ Maius est priuilegium militis qz minor.
ff. ex qui. ca. ma. l. si qua militi. Imo videtur
equiparari. ff. si cer. peta. l. si pecunia. no. C.
de rei ven. l. si ut pponis.

¶ Semel miles nō potest amplius fieri mi
les sed aliq. insignia potest denouo recipere /
casus est in. l. is qui. C. qui mi. non pos. li.
bro xij.

¶ Miles non pōt conuenire nisi in quantuz fa
cere potest glo. in. l. miles in p̄nc. ff. de re iud.

¶ Miles factus a pñcipe est preferendus mi-
 liti facto ab inferiori xxiij. q. ij. dominus nos-
 ter Albr. i. l. restituēde. C. de aduoc. diuer.
 iud. Ego soleo allegare bonū ter. i. simili i. c.
 per tuas et qd ibi no. de ma. et obedi.
¶ An statuta in milite armate militie habe-
 ant locum in milite celestis militie vide in l.
 filius. §. milites in glo. ff. de procur. l. di. stu-
 deat iij. di. demiqz et qd ibi no.
¶ An militia sit dignitas dixi. §. q. nō ad i-
 dem facit qd libertus pē esse miles vt. C. de li-
 ber. et eo. li. l. fi. et tamē nō pē habere digni-
 tatem. C. de meta. l. j. li. xj.
¶ Item militia et dignitas ponū vt diuer-
 sa. C. qui mili. nō pos. l. fi. li. xij. no. C. de es-
 ques. dig. l. j. li. xij. dic qd militia est bonū vt
 l. qui cum vno. §. ad tēpus. ff. de re mili. facit
 C. de procur. l. qui stipēdia. j. di. ius milita-
 re et qd habet xxiij. q. j. militare.
¶ An miles possit habere prebendam vide de
 ele. non resi. qualiter melius eo. ti. c. fi. i. glo.
 no. l. j. si quis vñ. q. j. §. ambitōis xx. q. iij.
 .c. pe.
¶ An miles possit esse clericus vidlj. di. si qd
 de spon. commissum liij. di. c. j. adde qd cleri-
 cus factus miles dūmodo non exerceat seu a
 non caret priuilegio clericali Immo. de apos.
 ta. c. j. Archid. in preallega. c. si quis li. di. xx.
 q. iij. presens in glo.
¶ Miles nō potest esse procur. C. de procur.
 l. qui stipendia et l. filius. §. veterani. ff. eodē
 quod notanter limito nisi esset talis casus in
 quo tractatur de salute animarum puta de so-
 lutione pñsurarum vel decimoz dicit Archid.
 vñ. q. iij. scriptum quī dicit qd vbiqz de sa-
 lute animarum tractatur non est curandum
 de apicibz iuris.
¶ Vnde dicatur hoc nomen miles vide ff. de
 testa. mili. l. j.
¶ Militia i. duricia vt in prealle. l. j. et. C. lo-
 ca. l. vlt. alias dicitur militia quod dā officiu
 ex quo militantes stipendia merentur ff. de
 le. iij. l. fideicommissa. §. si seruo.
¶ Clerici dicunt milites celestis militie Jo-
 an. de cle. egro. c. j. de peni. degradatio li. vñ.
 credo dixisse sub dictione clericus.
¶ Que habent locum in milite habent etiam
 locum in pagano nisi aliud inueniatur exps-
 sum. ff. de testa. mili. l. impatori.
¶ An militia possit detractari. no. C. de cons-
 di. ob tur. cau. l. quod euitandi in glo.
¶ Impubes potest esse miles vt no. ff. de ex-
 cu. tu. l. sed et milites. §. iam autem in glo. j. x
 ibi Bar. et i. l. j. C. de hono. et mu. nō otinua.
 li. x. adde. l. licet. C. de testa. mili.
¶ Miles prefertur priori creditori et emptā
 ex pecunia sua vt no. ff. qui po. in pig. hab. l.
 idemqz in glo. pupilloz.

¶ Quis possit punire militem delinquentē
 no. C. de exhi. re. l. j. et melius. C. de iur. om.
 iud. l. magisterie potestati in glo. ij. ff. de re.
 mi. l. desertorem in glo. elogio.
¶ In testō militis quot testes requiruntur/
 no. Insti. de testa. mi. §. plane i. glo. his ergo
 C. eo. l. milites in glo. fi. Spe. de instru. edi.
 §. compendiose. v. sed et si preisse.
¶ Milites non debent hospitari in domo re-
 ligiosa no. C. de epis. et de l. omnia i. glo. me-
 taroz et ibi vide.
¶ Miles debet habere quartam partē dom9
 vbi hospitatur in alia ciuitate no. ff. de mu. et
 ho. l. t. qui. §. eos milites.
¶ An in testō militis habeat locum ius accre-
 scendi no. C. de testa. mili. l. j. in glo. j.
¶ An miles possit opponere exceptiones su-
 as post sententiā vide. C. de iur. et fac. ig. l. j.
 in glo. fi. et ibi Cy. Spe. in ti. de dispu. et al.
 §. porro. v. item nota.
¶ An miles damnatus possit testari no. ff. de
 testa. mili. l. ex militibz in glo. fi.
¶ Quot priuilegia habet miles circa testa-
 menti factōem vide Bar. ff. de testa. mili. l. ne-
 qz. §. et deportati Bal. C. eo. ti. l. milites.
¶ An miles possit esse arbiter vide Jo. an. m.
 addi. Spe. ti. de arbi. §. ij. in fi.
¶ An miles possit accipere aliquid ad pensio-
 nem no. C. loca. l. milites in glo. j.
¶ Priuilegium militia non habet locum nisi
 si in his que per ipsum possunt explicari not.
 Bar. in l. j. §. ad testamenta. ff. ad l. cor. de fal.
¶ An miles possit donare vel legare concubi-
 ne sue no. Si. in l. ij. C. de dona. inter viruz et
 vx. Bar. in l. miles in pñ. ff. de re iudi.
¶ Miles non dz puniri vt plebeius no. ff. de
 remil. l. iij. §. j. in glo. fi. et ibi Bar.
¶ Quibz casibz miles remittitur n. C. de his
 que non imple. stipen. l. j. in glo. j.
¶ An et quando miles habeat immunitatem
 a tutelis nota. ff. de excusa. tu. l. et si milites. §.
 plane.
¶ Punitur quis cum se facit militem cum nō
 sit ff. de fal. l. eos. §. primo nota. de consecra-
 tione distm. prima nullus presbyter in glo.
 sa degradetur.
¶ Militare propter se non est peccatum sed
 militare propter predam sic vide Hostiens.
 in c. quod sup vbi videtur aliter dicere de ro-
 to.
¶ Quid dicatur militia vide. C. de inoffi. tes-
 ta. l. omnimode et ibi vide.
¶ Negociator non potest esse miles vt l. pri-
 ma. C. de negocia. ne mil. li. xij. sed loquitur
 stricte de militibz antiquis secus est de mili-
 tia marina qua vtuntur venetj et florentini d
 qua ibi per Cynuz in l. prima. C. de sena. vel
 da.

Que exigant in militem ut gaudeat priuilegiis militibus non in autem de manda. pñ. c. si. colla. iij. vbi glo. plena et in l. pe. ff. ex qui. ca. ma. et ibi glo.

Veneri sunt milites maris ut dicit Bal. in l. de quibus ff. de legi. in. v. q. qui allegat no. ff. de bo. pos. qui extes. mili. v. et in classibus quod no.

Militat in filiis catulus no. i. d. l. j. ff. de bo. pos. ex. mil.

Milites nostri temporis si rapiuntur in bello pro eo tempore quo sunt captiui non debent habere stipendium ut l. j. C. de re. mili. li. xij et ibi Bar.

Milites si non recipiunt pagam tempore debito non possunt post tempus eam petere. Idem in doctoribus et quibuscumque stipendiariis aliis ab aliqua repu. vel domo ut l. fortissimi. C. de ex. ro. mili. anno. li. xij. et ibi Ba.

Milites et stipendiarii nostri temporis non possunt guare comitatenses vel alios ut ipse aurent sibi ad comedendum seu alias extortiones facere nisi pro sua pecunia ut l. iij. C. de erog. mili. anno. li. xij. et ibi Bar. licet oppositum faciant.

An milites possunt capi no. Bal. in l. j. C. quibus. ce. pos.

Miliare. Quid sit miliare et quantum spatium contineat no. in l. j. ff. si quis cautio. et l. iij. ff. de ver. sig. vbi glo. et Bar.

Miliare non numeratur a muro vbi sed a continentibus edificiis ff. de verbo. signifi. miles.

Mine. Mine quod sint no. sup. rubrica comm. vel epi. et in l. si. ff. quod me. ca. et in l. j. et n. C. eo. fac. l. j. que honore. ff. qua re ac. no. da. faciunt que no. doc. in. c. j. de offi. dele. vbi videtur quod mine proprie stant in verbis.

Que mine dicantur sufficientes ad actum annullandum vide glo. in l. si donationis. C. quod me. ca. Bar. in l. famosi. hoc tamen ff. ad l. iul. ma.

Que mine inducunt iustum metum vide in l. metus. ff. quod me. causa eo. ti. c. fi. et quod ibi no. Inno. de offi. dele. cum semper de ap. cum cessante de insti. cum remissent et ibi no. vij. di. fuerunt et ibi Archidi. dixi supra sub dictione metus.

An propter minas vel inimicicias precedentes presumatur per illum factum maleficium subsecutum vide Spec. ti. de presump. c. ij. ver. sed pone et ver. se. adde Cy. i. l. j. C. si quis imperatori male.

An mine parentum impediant matrimonium vide in. c. ex lris de despon. impu. et in. c. remiens. n. de spon. et quid de matrimonio spirituali vide do. Anto. in. c. cum vix. de regula.

Minimum. In obscuris quod minimum est sequimur de re. tu. in obscuris lib. vj. ff. de le. iij. l. minus. ff. de v. ob. l. si ita stipulatus fuero et c. appellationibus de app.

Quid dicatur minimum not. ff. quod cum eo. l. ij. in glo. si. vbi vide.

De minimis non curat pretor. neque lex. ff. de mo. l. in rebus. possint. In contrarium quod de minimis curat lex vide ff. de dam. infec. l. si p. prietarius vbi ter. glo. et Bar.

Sinister. Quis dicatur proprie nudus minister habet in l. si quis ticio. ff. de le. ij. et in l. pecunie in pñ. ff. de ali. et ci. le.

Ministri ecclesie signati fuerunt in ministeris veteris testamenti xij. di. ministri et quales debeant esse ostenditur xxij. di. tales et xxi. di. sequitur.

Ministri mali sunt corrigendi non autem continenda sunt sacramenta per eos administrata. j. q. j. de his et c. ex his.

Sinister iusticie sponte reum occidit reus est homicida. secus si ad mandatum iudicis xxij. q. viij. qui percutit.

Ministri iusti non querunt gloriam propriam sed eius cuius sunt ministri de consedi. iij. si fuerit.

Differentia est inter ministerium et ministerium no. doct. de vita et honestate clericorum. c. j. de cele. mis. cum marthe. Ex eo. xxij. q. j. militare. j. q. j. multi.

Non attenditur additio ministeri sed eius quod illum fecit cuius est minister de consedi. iij. baptisus.

Qui ministerium prestat non facit no. ff. de his qui no. mfa. l. adlethas. c. designatores. ff. de consti. pecu. l. licet.

Ministerium id est officium vel dignitas de elec. cum in cunctis. Item beneficium de elec. non res. quod nonnulli de consti. eccle.

Propter ministerium admittitur quod alias repelleretur no. Jo. an. de exceptis signifi. cauert in ultima glo. et ibi positum conco.

Quod dicatur ministerium not. C. de vsu. l. vsu fructu i. glo. ij. et in rubrica. C. de vsu. et ibi Quil. ponit differentias inter opera et ministerium vide ff. de legatis iij. in l. legatis suis. c. j. vide glosam in l. vsu fructu. C. de vsu fructu. ff. de acqren. re. do. l. questum de h. verbo ministerium vide. C. de probat. l. ad probationem. ff. qui et a quibus. l. prosperit.

Ministerium et ars in h. dñt quod is proprie est minister qui ministrat sibi autem vel aliquid membro autis ille facit artes in cuius fine alij ministrant ut ff. de acqren. pos. l. quod meo vide sub dictione ars.

Ministerium. i. seruicium. ff. de edil. edic. l. item si serui. c. j.

Ministerium sumitur quandoque pro parte

ff. qui. mo. p. sus. amitt. l. si cui balnei.

Minoz. Minoz a maior quandoq; intelliguntur non dignitate sed vite sanctitate a sic lib. datus quandoq; maior e plato et filius pre ut ij. q. vij. paulus.

Minoz non restituitur ad opponendam exceptionem declaratoriam maxime odiosam non Imo. i. c. coram felix. de resti. i. integrum.

Si mino dimittit coram arbitro excipere vel probare et ex tali omissione sit lesus non potest coram eo petere resti. i. integ. no. Jo. an. m. c. causam de i. integ. resti.

Minoz eo ipso q; constituitur tempore congruo dicitur ledi Ita no. Imo. m. c. ex litteris de resti. m. integ.

Minoz qui poterat retinere falcidia si soluat non potest solum repetere per ignorantiam iuris nec restituitur glosa m. l. j. C. ad. l. fal. que tamen a multis reprobat.

Minoz eo ipso q; fideiubet presumitur deceptus glosa m. l. j. doceat est singularis m. l. ait pretor. q; non solum ff. de mino. et ibi videt omnino et Jo. an. m. addi. Spe. ti. de resti. i. integ. q. i. circa pn.

Mino. xvj. annis existens annorum xiiij. licet ex forma statuti possit contrahere tamen si leditur potest petere restitutionem i. integru glosa. e. no. secundum Bal. i. l. j. C. si mi. ma. fac. rat. ha.

Minoz. xvj. annis ingressus monasterium non potest petere resti. dicat. j. lib. dictioe restitutionis.

An mino restituitur adversus dolum presumptum Bar. m. l. j. q; nunciatio ff. de no. op. nunc. vbi etiam tractat an mino restituitur ad producendos testes post publicationem.

An mino presumatur lesus eo ipso q; processum est contra eum tanq; contumacez vide Bar. m. l. j. si finita q; si forte ff. de da. m. fec.

An et quatenus mino succedens in iurisdictione possit illam per se vel alius exercere Bar. m. l. j. quidam consulebat ff. de re iudi. dixi. s. sub dictioe iurisdictionis.

An mino iurans non venire contra rationem maioris etatis excludatur a beneficio resti. i. integ. Bar. m. l. sciendum ff. de verbo. obli. a m. l. si duo patrom. q. j. ff. de iur. iuran.

An valeat sententia lata contra minorem vide ff. de re iudi. contra pupillum et m. l. j. per totum. C. si aduer. re iudi. et quod ibi no.

Quando obligatio processit a predecessore minorum an mino possit petere beneficio ex persona sua vide Bar. m. l. cum filius q; in hac stipulatione ff. de ver. obli.

An mino possit restitui si edificavit scripta nunciatioe sibi facta vide glosa. et Bar. m. l. j. q; nunciatio ff. de no. op. nuc.

An minor habeat vocem in consilio aggregato p. electioe sindici Ba. i. l. d. pupillo i. pn. ff. de no. op. nu. v. itas e q; non p. l. spurij. q. j. ff. de decu. et. l. ad re publica ff. de mu. et bone.

An mino lesus i. testis possit petere restitutionem vide i. l. j. q; fuit quesitum ff. ad trebel.

Minori repetenti rem minus soleniter alienatam non potest opponi exceptio domini Ba. m. l. si alienam ff. sol. ma.

An coniuncta persona possit agere p. minorem vide m. l. tutores qui m. pn. ff. de adm. tu. no. m. l. exigendi. C. de p. cur.

Quando sit vera illa regula q; mino hns curatorem equiparatur pupillo a que est ratio equiparationis vide Barto. m. l. quesitum fuit ff. ad trebel.

Quomodo mino dicatur factus locupletior Ba. m. l. j. ff. commo. glo. et Bart. m. l. j. ff. de fides ius. vbi de hoc.

Mino potest provocare ad divisionem sed non provocari potest l. iter omnes. C. de p. di. mino. l. si pupilloz. ff. de re. eo. que sub Jo. an. i. ad di. Spe. sup. rubrica ti. de cura.

Eo ipso q; mino compromittit a fideiubz vel omittit infra tempus aliquid facere potest dici lesus ff. de mino. l. si mino. q; mino res et. l. p. ses eo. ti.

Mino in delictis habetur p. maiori ut m. l. auxilium q; in delictis ff. de mino. vide m. l. j. et per totum. C. si aduer. delic.

Mino restituitur adversus penptiones instantie ut. l. ait pretor. q; si ff. de minor. vbi ter. Bar. m. l. p. perandum i. fi. C. de iudi.

Bona minorum non possunt dari i. emphiteosim vide m. l. j. C. de predi. mi. per totum ff. de re. ali. no. ali. l. fi. et qd ibi no.

An minores turet de veritate dicanda vide Barto. m. l. j. q; quod observari. C. de iura. men. calum. adde q; in omnibus casibus in quibus mino potest esse in iudicio in illis potest iurare de calumnia no. docto. i. c. causam de iuramen. calu. et ibi vide.

An mino possit restitui adversus moram Cy. et Bar. m. l. minorum. C. i. qui. cau. i. integ. resti. non est neces.

An mino factus maior possit testificari de eo quod vidit in minori etate glosa m. l. tercia. q. l. iulia ff. de testi. glo. xxxvj. di. relatu facit qui ma. accusa. pos. cum in tua et m. c. p. mo. de cle. pere. glosa de prescript. cum nos bis glo. tercia. q. ix. i. suma Spe. ti. de testa. q. j. p. sed nuquid factus Adde no. de copo. vicia. ex parte.

An mino ordiatus ad sacros habeat vocem i. elec. dic q; sic de quo i. cle. ut hi qui de eta. et quali. doc. i. c. ex eo d. elec. li. vij.

An contrahens cum minore licite teneatur in foro conscientie si ex eo contractu minor est lesus nondum tamen petit restitutionem.

nō. Immo. et doct. de immu. ec. q. p. l. r. q.

¶ An et q. b. casib. minor possit vel nō stare in iudicio nō. C. q. l. p. l. j. et l. fi. C. de aut. p. stan. xv. q. iij. §. certis de causis.

¶ Hoc v. b. minor ē equocū ad minore r. iij et minore xv. de p. ba. i. p. n. t. a. C. de his q. re. eta. i. m. p. e. l. v. l. t. nō. xxv. q. j. c. j. nō. de resti. spo. ex pte.

¶ Adde q. hoc verbum simpliciter prolatur intelligitur de pubere minore annis xxv. ff. de distrac. pig. l. si creditor. §. si v. o. et ff. quid cum fal. tu. l. minori et ibi vide.

¶ Minor nō excusatur a delicto ratione etatis sed etas est iusta causa minuendi penam C. si aduer. delict. l. j. et per totum et l. j. x. l. au. riliū et l. si ex causa. §. nūc minorib. viden. dum ff. de mino. et l. impūitas ff. de penis et l. impuberez. ff. ad l. cor. de fal.

¶ Plures casus i. q. b. minor cēset maior vide de resti. spo. ex pte et de iudi. c. fi. l. j. vi.

¶ Sepe reuelatur minori id q. d. celatur maiori ter. et ibi nō. xxij. q. iij. si hēs de s. sue. ad nostrā i. glo. et ibi concor.

¶ Minor regulariter nō p. t. esse i. iudicio sine tutore vel curatore nō. de reg. iu. q. d. ob gratiam l. j. v. vide nō. i. c. si amuz de iud. eo. l. i. spe. ti. de acto. §. j. v. item cum agitur et. v. porro dixi supra p. r. colū.

¶ In omib. casib. i. q. b. minor potest ēē i. iudicio sine autoritate tutoris i. eis dē p. t. ēē fili uffa. sine s. sensu p. r. is dictū ē spe. ti. de acto. §. j. v. sed nūq. d. i. casib. i. q. b. ego do tibi gl. singulare in. c. fi. de iud. l. j. v. i. v. regularit.

¶ Quid facē d. z. is q. vult ouēire minore spe. ti. de reo. §. j. v. itē nō p. t. et ibi Jo. an. i. addi.

¶ Minor nō d. z. occupare locū maioris q. d. fa. aut aliq. et q. pena p. n. i. a. t. vide r. iij. di. p. c. p. i. mus et i. l. j. C. vt dig. ordo serue. l. j. xij.

¶ Minor p. t. facē ad ius. suā meliore ff. d. pac. l. contra. C. de p. cura. l. nō ideo minus.

¶ An statutū loquens generaliter includat minorem nō. doct. m. l. fi. C. si aduersus vsus cap. dic. q. sic vt m. c. constitutus de resti. i. m. teg. vt l. l. ius ff. d. ad m. tu. quod limita m. si statutum p. n. i. a. t. aliquid quod de iure cō. muni esset imp. n. i. b. i. l. e de hoc d. delict. p. u. e. c. ij. et quod nō. doct.

¶ Minor quando plus p. n. i. t. q. z. maior i. ea dem specie delicti de cle. pena. c. j. vbi vide ratione u.

¶ An minor septennio possit esse clericus vt canonicus vide de preben. super inordinata / dixi. s. sub dictione m. f. a. n. s.

¶ Si aliquis allegatur maior qui dicit se minorem cui incumbit probatio vid. xxv. di. presbyter in glo. et ibi Archi. nō. i. regula in famib. l. j. de proba. i. p. n. i. a. vid. C. si m. se ma. dix. l. j. et per totū.

¶ Minor obligatur ex voto a se emissio nō. d. de resti. spo. ex pte in glo. facit. l. ij. §. voto. ff. de pollicita.

¶ Si probatum est aliquem esse minore nō propterea presumitur hodie minor q. lapsu temporis fit quis maior secundū Host. de p. ba. in presentia.

¶ An minor non soluens canonez rei emphiteotice cadat a iure nō. de loca. potuit.

¶ Si minor habz bona in diuersis prouinciis vel territoriis quis iudex interponet decretum in alienatione vide. C. d. predi. mino. l. si predium. C. vbi petant. tuto. l. j. et ibi not. facit quod nō. Immo. de p. uil. pastoralis vid. nō. xxij. q. iij. in venditiomb.

¶ Minor non restituitur ad opponendum ex ceptis declinatoriam maxime odiosam secundum Immo. qui tamē loquitur in ecclesia de resti. i. integ. coram vide ff. de mino. l. minor xxv. annis obmissam.

¶ Quando minor obligetur et quando nō. ff. de iureiuran. l. ius iurandum §. pupillis et l. ait pretor. ff. de mino. Cy. m. l. si curatores habens. C. de i. integ. resti. m. ff. de reg. iu. l. pupillus et quod ibi nō.

¶ An minor obliget tacite iuecta et illata nō. ff. de pac. l. itez quia ingillata. C. loca. Cy. m. l. cerni iuris. §. postq. ver. porro est in potestate et ibi Joannes and. m. addi. Specu. ti. de loca.

¶ An minor excipiendo dotem tacite obliget bona sua not. C. de legi. tuto. l. fi. i. glo. pe. et ibi Cy. i. dicta. l. certi iuris. C. loca.

¶ An minor possit ostitue dotē vel donationem ppter nuptias in re immobili not. C. de adm. tu. l. lex que tutores in glo.

¶ An et quando minor possit licite alienare bona immobilia nō. C. de adm. tuto. l. lex q. tutores et. C. de predi. mino. l. ob es alienū.

¶ An minor possit cedere actiones Barto. ff. ad trebel. l. j. §. fuit quesitum i. fi. spe. ti. d. celsio. ac. §. j. ver. sed nūquid minor.

¶ An minor sibi preiudicet si dixerit se maiorem not. de interro. ac. l. de etate i. glo. p. ma.

¶ An minor succurratur in dolo not. ff. de e. dendo. l. vbi in glosa secunda. ff. de minor. l. si ex causa. §. nunc minoribus in glosa subueniuntur.

¶ An minor restituatur i. spiritualibus et q. d. si renunciauit beneficio ecclesiastico not. d. resti. spo. ex parte in glosa tertia et ibi doct. Specu. ti. de resti. m. integrum. §. qualiter ver. quid si minor not. ff. de minor. l. ait pretor in glosa secunda / dicam infra plene sub dictione restitutio.

¶ Minor potest constituere procuratorem ad eum actum ad quem ipse solus potest agere Angelum vide in consilio suo cl. xij.

quod incipit ticia.

¶ Res mobilis regulariter non potest alienari di-
xi. s. pr. adde. l. magis puto. §. ne passim. ff.
de re. eo. tribus tamen occurrentibus potest videlicet
iudicis decreto. et de quibus glo. m. l. j. ff. de
re. eo. faciunt non in l. ob es. C. de p. di. m. ad-
de Ang. i. consilio suo clxiij. quod incipit per decisi-
one ubi etiam tractat an talis aliquid firmat
iuramento de quod in c. cum contingat de iureiuran.
et dixi. s. sub dictione iuramentum.

¶ An minor asserit se maiorem cum iurame-
to possit probari contrarium vide Ang. in consilio
suo quod incipit pro decisione ubi tractat an
emens a minore sine solemnitate teneatur ad
restitutionem fructuum.

¶ An minor siue sit pupillus siue adultus pos-
sit constituere procuratorem cum consensu tuto-
ris vel curatoris et an deat agere pro actoris vide
m. l. neque tutores. C. de procura. et quod ibi non.

¶ An minor possit incarcerari pro debito
civilis vide Ang. i. repeti. l. nemo carcerem. C.
de exac. tribut.

¶ An et quando minor possit esse in iudicio si-
ne tutore vel curatore tanquam maior et quando
teneat iudicium dixi aliquid. s. dic plenius ut
non. C. qui le. perso. m. l. j. et ibi Cy. no. in l. j.
C. si de momē. pos. in glo. ij. et ibi Cy. in iij.
p. et vj. q. allegat. l. momentanee. C. qui le.
perso. Cy. in l. non eo minus. C. de procura.
idem in l. in complandis. C. de nup. no. plene i-
cer parte de resti. spol. in glo. minores et l.
cum minores et l. fi. C. si aduer. rem iudi. et
l. sciendum. ff. de tu. et ci. da. ab his Specu.
ti. de ac. §. j. circa prin. p. si autem maior et ti.
de sen. §. iuxta. p. item e nulla ratione de iud.
c. fi. li. vj.

¶ Quare minor restituat aduersus sententiam
non. Cy. C. si aduer. liber. l. j. in fine no. de re-
sti. spo. ex parte in glo. iij. et an res restituat
contra sententiam latam in possessorio non. C. si
de mo. pos. fue. app. l. j. in glo.

¶ Minori mutanti non nocet macedonianus
non. ff. ad macedo. l. si quis patrem in glo. non po-
tuit. ff. de mino. l. rerum. §. fi. in glo. fi.

¶ Quando minor restituatur in integrum et
quando non non. ff. de procura. l. si minor Insti. de
hered. qua. et dif. §. in extraneis in glo. omnibus
C. de in integ. restit. in l. minoribus in glo. et
C. qui et aduer. quos. l. j. in glo. C. si mi. se.
ma. dixi. l. si alterius in glo. fi. et ibi Cy. Spe-
ti. de in integ. resti. §. ij.

¶ An minor restituat si soluit legata non re-
tenta fal. no. C. ad l. fal. l. j. et ibi Cy.

¶ An minor restituatur si iurauerit non co-
uenire in quocumque tractatu vel districtu non.
C. si aduer. ven. l. prima. in glo. j. et in autē. sa-
ca. puberum in glo. j. et ij. et ibi Cy. plene
non. x. colla. de pa. iura. fir. §. item sacra in glo.

contractibus vide ff. de condi. indebi. l. iij. §. j. i
glo. contrarium et ibi Bar. Spe. ti. de resti. i. in
teg. §. j. sed nunquam sacramentum.

¶ An minor restituat si dixerit vel iurauerit
se maiorem non. C. si mi. se ma. dixi. l. si alteri-
us in glo. fi. et ibi Cy. Spe. ti. de in integ. re-
sti. §. j. p. item denegatur et ibi Jo. an.

¶ An minor restituatur aduersus pignus non
ff. de mino. l. si ex causa. §. nunc minoribus i. gl.
si grande. C. si aduer. ven. m. l. ij. in glo. ver-
satus et ibi Cy.

¶ An minor restituatur aduersus cursu tem-
poris vel ipso iure seruetur illesus non ff. de mi-
no. l. et si sine. §. penul. in glo. desiderare et i. l.
auxilium in glo. cessabat eo. titu. adde glosa
in l. emilius eo. ti. et in l. etiam Cy. in glo. j.
eo. ti. et ibi Barto. no. C. si aduer. vsucap. l. j.
et ibi Cy. in iij. q. bo. tex. C. i. q. ca. resti. non
est neces. l. finali et ibi Cy. et Bartol. vide. C.
qui non ob lon. temp. prescrip. l. non est in-
cognitum in glo. j.

¶ An minor restituatur aduersus cursu tem-
poris legis municipalis vel ipso iure serue-
tur illesus Barto. ff. de mino. l. etiam et in l. fi.
C. in qui. ca. resti. non est neces. Jo. an. in c.
constitutam de resti. in integ. super glo. con-
suetudo et ibi Imo.

¶ Minor non restituatur aduersus cursu tem-
poris iudicialis ut l. properandum. §. fin. C.
de iudi. sed tunc habet actionem contra admi-
nistratores si sunt soluendo alias restituatur
quod intelligitur quando actio eorum erat
salua alias si non esset salua quia lapsa sunt
tempora appellandi tunc non solum habet in-
gressum contra administratores sed etiam pe-
tere posset restitutionem in integrum Ita di-
xit do. me. Rapha. fulgo. in dicta. l. pperan-
dum. §. fi. per glo. ibi et facit. l. finali. C. si tu-
vel cura. qui vult quod in electione minorum sit
agere contra administratores vide Bar. qui
videtur idem tenere in l. in provinciali §. j. ff.
de no. op. nunc.

¶ An minor qui restituatur aduersus mutu-
um vel venditionem restituat pecuniam ac-
ceptam non ff. de mino. l. quod si minor. §. resti-
o in glo. non omnino.

¶ An minor possit renunciare privilegio suo non
Cy. C. de episco. et cleri. l. si quis in conscribē-
do in iij. q. dic quod non potest renunciare privi-
legio minoris etatis non. C. si mi. se ma. dixi. l.
si alterius in glosa beneficium. ff. de mino. l. si
iudex circueunto in glosa vnicuique et de resti.
in integrum. l. si inter in glo. Bar. ff. de noua.
l. doli Spe. ti. de resti. in integ. qualiter. ver.
sed nunquam minorum.

¶ Si minor renunciat beneficio minoris eta-
tis an videatur renunciasse beneficio restituti-
onis nota. ff. de verborum obliga. l. sciendum

vide nō. p. Bar. in dicta. l. doli mali.

¶ An minor qui tamē est adultus si contra
bat sine curatore autoritate tamē iudicis ob
ligat ex tractu et an teneat tractu n. Cy.
i. l. si curatorē hñs. C. de i. integ. resti. m. i. j.

¶ An q̄s p̄sumat minor nō. C. de i. ite. s. q.
resti. m. l. si minorē i glo. fi. de pba. m. p̄sen
tia in glo. iij.

¶ An minor restituat si emit rem necessariā
vel vtilez Cy. in l. fi. C. de i. integ. resti. i. j. q.

¶ Si minor sit restitutus an restituat etiam
aduersarius et quō nō. Cy. C. si aduer. tñs.
l. j. in pñc. nō. m. l. ij. in glo. magna z ibi Cy.
in j. q. eo. ti. Jo. an. i. addi. Spe. ti. de resti.
i. integ. s. fi. p. j.

¶ An minō possit respōdere nō. C. si aduer.
trans. l. j. in glo. ij.

¶ An minor possit petere solutōem nō. C. si
aduer. solu. l. ij. et ibi Cy.

¶ An minor deat p̄bare se lesū si restituat
aduersus aditionem hereditatis nō. C. si vt
se ab hered. absti. aut. si omēs i. ij. q. Jo. an.
i. addi. Spe. ti. de resti. i. integ. s. j. circa pñ.

¶ An minor restituat aduersus p̄ez vel pa
tronū nō. Cy. C. q. z aduer. quos. l. fi. Spec.
ti. de i. integ. resti. s. j. p. quid si filius.

¶ An minō possit restitui aduersus impetra
tionē minoris etatis nō. C. d. his qui re. eta.
impe. l. j. in glo. fi. et ibi Cy. Spe. ti. d. resti.
i. integ. s. j. p. et idez in his qui remiam. et ibi
Jo. an. de statl.

¶ An minor possit restitui aduersus natura
le debitū nō. in l. j. C. de reputa. que in iudi.
fiūt et ibi Cy. in ij. oppo. vide Bar. in l. mar
cellus. ff. de fideiuf. adde glo. in l. ij. s. pupil
lus et ibi Bar. ff. de neg. gest. z m. l. interdum
ff. de adi. inde.

¶ An minōi currat prescriptō nō. C. de p̄scri.
xxx. anno. l. sicut in glo. sunt seruanda et i au
ten. de here. et fal. s. pupillus aut in glo. mis
bil et glo. p. restitutionē vide nō. C. de temp.
i. integ. resti. aut. si minor i glo. fi. et ibi Cy.
nō. in l. fi. C. si ma. fac. si. decre. nō. in auten.
de nupt. si quid sancitum in glosa impubes
Spe. ti. de i. integ. resti. s. j. ver. hoc autem
notandum.

¶ Quando incipiat currere tempus minorū
restituē. petendē nō. C. de temp. in integ.
resti. pe. l. fi. in glo. illuserit z ibi Cy. in q̄nta
questione.

¶ An minor probz se lesū vel aduersarium
locupletiore Spe. ti. de resti. in integ. s. j.
ver. illud quoqz.

¶ Ad quid restituatur minor aduersus ven
dicionem nō. de predi. mino. l. si quidem et i
bi Cy.

¶ Si minō vendit rem alienam q̄to tempo
re ei prescribatur nō. C. si ma. fac. si. decre. l. si

quādo in glo. ij.

¶ Minor a. i. quando est deterioris conditōis
q̄z maior nō. ff. de bo. aut. iudi. pos. l. si minor
in fi. ff. que in frau. cred. l. cum autēz. s. si qd
cum pupillo in glo. ij.

¶ An minor possit torqueri vt testis nō. ff. de
q̄o. l. ex libero. s. de minore in glosa et ibi Bā.

¶ An restituitur ad reproduendum testes
vbi primi non probauerunt Spe. ti. de resti.
in integ. s. j. quid si in causa.

¶ Valet compromissum factum cum mino
re sine autoritate tutoris si pro eo latum est
laudum secundum glo. in l. j. in princ. ff. de
arbi. nō. in l. non eo minus. C. d. procura. d.
meus Rapha. cum a. in l. sed sic. s. fi. ff. de le.
j. licet eo ipso qd compromittat dicatur lesus
l. si minor. xxv. annis fidei commissum. s. fi.
ff. de mi.

¶ Minor ex remia etatis non consequitur po
testatem alienandi predia sine decreto nō. i.
l. j. de his qui re. eta. impe.

¶ Sententia vel processus habitus contra
minorem indefensum non valz ipso iure tex.
et glo. in l. j. C. qui le. perso. fallit i certis ca
sibz nō. Cy. in preallegata. l. j.

¶ Regulariter minor capax punitur ex deli
cto. C. de epis. et cle. aut. si captiui. adde in l.
j. s. hoc edicto. ff. ne vis si. ei.

¶ Licet minō agere non possit potest tamē
officio iudicis ei prouideri. ff. de annu. lega.
l. quintus.

¶ Minor in causa matrimoniali et beneficiāli
habz legitimā psonā standi i iudicio d. nup.
l. in copulandis et ibi nō. vid. i. c. vlt. de iud.
li. vj. et in c. ex pte de resti. spo.

¶ Quis dicat minor vide glo. in auten. d. he
red. et falci. s. pupilius.

¶ Iusta causa alienandi minoris rez est si sit
maioris sumptus q̄z redditus ita dicit glo. i
rebo ecclesie. ff. de offi. eius cui mā. est iur. l.
mandata et nota illam glosam que dat r̄gu
lam de alienatione ecclesie arguitur ad aliea
tionem rei immoris et econtra.

¶ Vbi lex legitimat personam minorem nō
excludit eā a restitutione quando legitimat
in causa propria. C. si de momē. pos. l. j. z ibi
glosa secus si in aliena glosa. ff. de procura. l.
si minor et l. exigendi. C. de procura. ff. de ar
bi. l. cum lege.

¶ Minor ex dolo proprio conuenitur in solis
dum etiam si ad eum non puemat quando est
proximus pubertati. ff. de dolo. l. heredibz. s.
primo.

¶ Quando agitur de clauda restitutione mi
noris etas computatur a natiuitate vt. l. s. p
tor. ff. de minori. et l. iij. s. minorem et ibi nos
tatis.

¶ Minor de iure caret administratione

bonor. p. q. ad. xxviii. annu. etia si alias no e
industriosus vt. ff. de mino. l. i. in fi.

¶ Non valet statutum quo minor maiori eq
paret quo ad ministracionem. ff. de mino. l.
deniq.

¶ Restitutio minoris no tollit actone ipo iu
re sed solu inducit exceptone. e. t. l. m. cause
et ibi vide.

¶ An valeat pactu ouentu vt fideiussio vel ad
ministrato filij petijt restitutioe filij no ie mi
noris tex. et glo. m. l. j. ff. de mi.

¶ Minor restituit no solu aduersus lesione
re. sed etia aduersus lesione minoris glo. l.
ij. §. si q. ff. de mino.

¶ Si minor sit lesus in iplemeto aditomis
qua potuit ea implere restituit secus si no pos
tuit implere vt. ff. de minor. l. ij. §. et si heres et
ibi Guliel.

¶ Minor restituit no solu vbi est lesio realis
sed etiam vbi tenetur lesio in personam sua
ff. de minori. l. ij. §. si quis et quod ibi nota
tur.

¶ An minor soluens faciat pecunia accipiens
distmguit si e pupillus vel adultus a sic in
uenit autoritas tutoris seu curatoris vel no
vide m. l. j. §. fuit quesitu ff. ad treb. gl. m. l. re
ru §. si ff. de mi. l. i. ait pto §. pntit e. t. ver.
soluens pecunia miori iudic. madoato osequit
plemissima liberatone qd intellige qn oppo
situm e qe minor et q no de ei solui iudex tn h
pcepit ita dicit Bar. m. pal. l. ait pto. §. per
mittit id si nihil opponit sed sit p iudice p
nunciatus maior qz tuc ei bn soluit vt. ff. de
mi. minor. xxv. annis adito p. si.

¶ Iudex interpones decretus alienatomi rei
minoris no tarat p. cu. no. gl. et Bar. m. l. ait
p. to. §. permittit ff. de mino.

¶ Minori dat restitutio etia p mtere vera
tomis. ff. de mino. l. mino. ibi.

¶ Minor no restituit aduersus tnsact. etia
sup debita pecunia qua osecutus e qz verat
no e qd rez e vbi debitu no erat liqdu et p
batō erat difficilis alias bn restituit Odo.
m. l. p. res. C. de trasact. Im. de arbi. p. tuas.
glo. de emp. a. ven. cu dilecti a m. l. lutus. ff.
ad trebel.

¶ In rebo que seruado seruari no pnt no re
stituit minor p leui dano nisi gra aut fors tu
toris vel curatoris intuerit. ff. de mi. l. et si
ne §. quesitu et qd ibi no. facit tex. a glo. e. t.
l. si ex ca.

¶ In alienatone rei minoris requirit licita
to sic m. fiscalibz tex. m. preal. l. et sine §. ques
tum et ibi no.

¶ Licet minor no possit restitui m. causa pn
cipali potest tn in aliquo articulo cause p. m
cipalis vide tex. et quod ibi notat. docto. m.
si ex causa §. nunc videndum. ff. de mino.

¶ Minor aduersus delictu no restituit m ob
mittendo qn est in vero dolo vt. l. j. §. si impu
berem. ff. ad fil. quod limitat et sentit Bart. m.
l. excipiunt eodem titul. Cy. m. l. j. C. de fal.
mo.

¶ Restitutio non datur minori aduersus m
sultam facilitate. ff. de mino. l. rez. §. ite non
restituit.

¶ Qn nihil est gestum cum minore licet sit
lesus non restituitur. ff. de minoribz. l. si ex
causa.

¶ Minor adeudo hreditate locupletā no resti
tuit licet ibi posuit mericatōnes m. pal. l. rez.
§. locupleti.

¶ Minor excludit a restitutōe eo qd habet
aliud remedium de iure comuni qn petit o
stitui o puilegiatu tex. et glo. ff. de mino. l.
rez. §. itez.

¶ An minor restituit aduersus terciu pos
sessorē vide ff. de mi. l. m. cause §. interdu a. §.
se. et qd ibi no.

¶ Minor etiam recuperat fructus fundi ad
quem restituitur. l. q. si minor §. restitutio.
ff. de mino. et quos percipere potuit vt eo
dem titulo. l. patri §. predium et. l. minor §.
predia.

¶ Minor lesus restituit no ob qd tutor intue
nerit. C. si tu. vel cur. m. l. j.

¶ Etia tps ouetonale currit minori gl. ff. de
mi. l. cuilibet.

¶ Gestap minorē restitutū aduersus adi
tione hreditatis non rescindit no. ff. de mi. l. si
mulier.

¶ Si minor restituit aduersus venditōne re
stituit sumptus bona fide factos ab emptor
re no. ff. de mio. l. mius vtile.

¶ Minor noua actōne hns l. j. p istā hēat ex
ecutōne paratā p alia no hntē paratā resti
tuit ff. de mino. l. minor. xxv. annis cui fidei
comissum.

¶ Aduersus lucy obmissuz restituit minor.
ff. de mio. l. no oia.

¶ Aduersus actū iudiciariū p que dāmi ca
tur minor in aliquo qz m mstantia restituit
etia dato qd hēat actōne ff. de mino. l. etiam
§. si.

¶ Rescissio oclus facta m pte p minorē re
scindi p. m totū pillū o que minor restituit
vt. ff. de mino. l. tutor. §. j.

¶ Pro mino dāno restituit minor qn mter
cessit collusio no. glo. ff. de mino. l. pe.

¶ Qn restituto minor subueniat eius fidei
iussori vide plene distmctōne qua fecit Gul.
de suza. l. p. ri. ff. de mino. a qd no. m. l. si pupil
lus ff. de arbi.

¶ Eo ipso qd quis est minor non apterea re
stituitur mli probetur lesio. l. nam et postea
§. si minor. ff. de iurjurando et ibi Bartol.

¶ Quando minor dicitur doli capax habetur i
l. qui iurasse ff. de iur. iur. et m. l. iij. §. si ff. de
libe. exhi. ubi videtur casus.

¶ Minor restituit in lucro aduersus iuris ig
norantiam ff. de iur. et fac. igno. l. regula q. quis
lex desistit tractui minoris ff. de ser. expor.
l. si minor q. d. facit ad ea que nō. Bar. i. l. si q. d.
pro eo in prim. ff. de fideiuss.

¶ Minor alienat sine decreto q. n. certum ē q.
in alienatione facit id quod quilibet diligēs
facturus esset Cy. m. aut. ingressi. C. de sa.
san. eccle.

¶ An minor soluendo transfert dominium rei
alienabilis sine decreto et q. d. de pecunia glo.
et Cy. m. l. si. C. si aduer. ren. Si minor iurat
soluere preteritum numerationis future etiā
post biennium potest excipere tale tempus
et ipso iure nō currit vt. l. si. C. m. qui. cau. m.
nte. resti. nō est neces. et iuramentū interpo
situm nō reputat eum maiorem Bal. l. si. C. de
nō nu. pecu.

¶ Minor adultus facit testamentum sine cu
ratore et valet et heredibus adultis extra tale te
stamentū nō datur restitutio in integ. pro
batur m. l. cui religioni §. gratias ff. de libe.
agno. qui tex. nō est alibi secūdu Bal. m. l. j.
m. p. ff. de tute. et ra. dista.

¶ An in iudicio criminali minor egeat curato
re vide Bal. m. l. clay. ff. de aucto. p. stan.

¶ Licet minor. xij. annis potest habere titu
lum in beneficiis tamen nō potest experiri p
iuribus beneficii sine curatore ita notat doc.
m. ex ratione de eta. et qualita. bene facit q. d.
notat Barto. m. l. curatorem ff. de tuto. et cu
ratori. da. ab his et m. l. si filio ff. de offir. tu.

¶ Si minor accipit dotem bona eius obligā
tur sine decreto glosa m. l. fin. C. de leg. tute.
Add. Bald. m. l. prima. §. finali ff. de re. eoz.

¶ An minores vel administratores iurent
de veritate dicenda nota glosa et Barto. m. l.
secunda §. quod obseruari. C. de iuramen.
calum.

¶ Congregatio dedicata deo gaudet minori
beneficio Bal. m. l. quotus in fine C. de fidei.
comis.

¶ Si minor vendit predium suum sine auto
ritate curatoris siue decreto licet contractus
sit nullus in preiudicium minoris ita q. ipse
non obligatur etiam naturaliter vt. l. si ad re
soluendum. C. de predi. mino. et Barto. m.
l. cum lex ff. de fideiussori. et l. prima §. j. de
nonati. Quando tamen litigando nō efficia
tur maior unde si minor fiat perfecte etatis
potest cogere aduersarium implere illum co
tractum Idem si adhuc durat minor et para
tus est facere interuenire solennia et necessa
ria Instit. de act. tuto. in principio ff. de act.
emp. l. iulianus si quid a pupillo ad hoc vi

de quod notat Innocen. de his que fi. ama.
par. ca. c. primo glosa m. c. j. ne se. va. gl. m. l.
cum hi. §. eaz transactionē ff. de transac. q. d.
tamē videtur contrariū.

¶ Minor potest restituere contra delictum e
tiam dolose commissum in negando veritatez
et cum iuramento et est speciale in hoc q. ho
mines sunt multum promi in iudicio ad ne
gandum id quod facit pro aduersario vt. l. si
ex causa §. nunc videndum ff. de mino. et l.
electo. §. neq. ff. de norali. iucta l. ij. C. de iu
ramē. calū. facit l. inter coheredes §. q. fami
lie ff. qui fami. herc.

¶ Speciale est in mutuo q. minor. xvj. an
nis caret curatore si recipit mutuum et petat
restitutionem non habet probare lesionem
quia presumitur nisi aduersarius probet op
positum vt. l. prima. C. si aduer. credi. et ibi
nota.

¶ Si minor aliquid confessus fuerit in iudi
cio cum autoritate curatoris et petat restitui
tionem aduersus confessionem non debet re
stitui ex hoc solo q. non apparet id aliter esse
verum nisi per suam confessionem nam per
hoc non concluditur lesio quia potest esse q.
ipse fecit illud quod quilibet maior fecisset
qui fuit confessus verum l. finali C. de m. m.
tegrum restitut. m. l. nam et postea §. si mi
nor ff. de iur. iur. et quod ibi nō. Barto.

¶ An minor potest esse contumax et excom
municari et pati missionem Specu. ti. de cō
tuma. §. si. versiculo fin. et titu. §. primo et se
cundo decreto §. restat. vers. sed pone ubi de
hoc et ibi vide Jo. an. m. additi. Specu. si mi
nor vult recuperare possessionē acceptam an
hēat necesse soluere expen.

¶ Minori clerico datur curator per episcopū
propriū vel eius officialem de iudiciis si ānum
li. sexto.

¶ Ex quo inferunt ibi docto. q. pater nō po
terit dare minori clerico curatorem in testa
mento sicut tutorem. C. qui pe. tuto. l. prima
et. C. de testa. tuto. l. penulti. in fi. canon ta
men videtur innuere curatores dari posse in
testamento. xxi. q. iij. capitulo. iij. ex quo
inferit ibi Archidiacono aliud fuisse secundum
leges aliud secundum canones qui nō curat
de istis subtilibus de quo vide do. Petrum de
anch. et alios modernos in dicto capitulo si
ānum.

¶ Minor infante cum autoritate sui iudicis
constituit procuratorem in causis sui benefi
cij vt in preallegato capitulo si ānum fa
cit l. si infanti in fine. C. de iure delibe. et l. bo
norum. C. qui admiit. ad bono. pos. de quo
plene dic vt nōt. docto. in preall. capitulo
si ānum.

Delegatus ipse et subdelegatus in libris
minor que agunt coram eis pnt dare curatore
et autoritate interponere in datone curatoris
vt in pal. c. si anu ubi reprobat opinio Inn.
m. c. petito de p. cu. qui dicit curatore gnales
vel speciale ad lites non posse dari nisi p or
dinarium.

Sed an idem sit si coram alio iudice qz coram
illis minor heat cam qui non sit suus ordina
rius nec delegatus vel subdelegatus pape h
alias coram tali foras foy rone delicti o ctus
vel rei an ille coram quo talis ca vertit dabit
tale curatore minori doct. qz no tu dicqz ter
est singularis et bn meti nondus qz curatoz
ad lre p dari minori pillu iudice coram quo
lis agitat vt. l. si. sed et si quis ff. de admi
tu. que tex. ita ibi intelligunt Cy. et Bart. vt
ibi de quo dicz vide oino no. p do. pe. de an
ca. in d. c. si amu.

Mius. Qnz expomt. i. no. ff. de iur. ac.
l. j. de obser. m. c. ij. et ibi no. m glo. vlt. de re
sep. ex pte decani.

Qnz mius id e nihil de ver. sig. l. mius et
l. verba. ff. ad treb. l. illud si mius.

Quis dte mius soluisse si tardi9 soluit. ff.
de ver. si. l. cui in fi. m. ti. de act. s. plus.

Mius expomitur qnz pzo magis vt. ff. de
pact. l. iur. gentiu. s. pactoz. C. de iud. l. p
perandum. s. fi. C. de iur. et fact. ig. l. non id
circo.

Mius ad paucos referet ff. de po. l. publica
s. fi. et quod ibi no.

Mius no tollit id qd e plus occurrēs cu eo
ff. de hē. isti. l. talē a de arb. c. j. li. vj. a qd l. no

Qd nihil e mius e no. ff. si cui post qz p. l.
fal. l. j. s. hec verba.

An mius et nihil differant ff. de re iud. l. si
quis ab alio facit. l. bouez. s. aliqui. ff. de edil.
edi. et ff. de trib. illud. s. j. quod facit ad. q. d
illo q conuenit cum alio soluere prandium si
mius curreret an ille qui nullo mo currit de
beat soluere.

Ite facit ad. q. de illo q. p. misit dare rem. p.
rr. mius qz alter si apparet qz res no valeat
rr. an debeat dare. p. illo.

Minuatum. De hac dictone habes in
c. ex tñs missa de pscp.

Minutum. Que dicant aialia in muta
vide Bar. m. l. oues. ff. de abige.

Qñ vendit vnu ad mmutu de qua mesu
ra dicat grossa et que minuta vide Bar. in q
da osilio suo qd mapiit statutū e in ciuitate
perusi.

Miraculum. Miracula fieri pnt a bo
nis et malis. j. q. j. teneamus glo. et Imo.
m. c. de reli. et rene. sanc. no. e. t. c. j. li. vj.

Miracula veteris testi in exm sūt adducē
da. ij. q. vij. nos si incōpetent.

Miraculū nō pē pbari recta pbatōne vi
de testi. cū oli et ibi no. Jo. an. m. c. j. de ofel.

Miracula veteris testi maxime li. vj.
sunt admiranda non in exemplū trahēda.
ij. q. vij. s. sed nōndū.

Quot requirunt ad hoc vt aliquid dicat
vel reputet miraculū dic q sit a deo et secus
do q sit o naturam tercio q nō ex vi verbor
quarto q ad corroboratōne fidei glo. de rel.
et ren. san. c. j. li. vj. bo. tex. de cele. mif. cum
marthe. s. qsiuisti v miraculū dte qd e o na
turam.

Miserabilis. Que dicant p sone mise
rabiles no. m. l. j. C. qñ impa interpo. vide
Inn. et doct. de of. dele. significantibz et m. c. j.
de postu. pla. de fo. cōpe. ex pte b. de ver. sig.
sup quibusdā m. fi. Spe. ti. de mstru. edic. s.
nūc vero aliqua ver. et scias q inter relictā
adde q in hoc standuz est arbitrio boni viri
fm Bar. et Bal. in d. l. j. C. qñ impat. inter
pu. et iudicio.

An p sone miserales sint sub ptectōe ec
clesie dic q sic vt in iuribz pall. lxxxvj. di. p
totuz bona glo. de cens. l. 3 et adde qd dicā. j.
sub dictōne vidua.

Misericordia. In correctōne peccato
rū sp seruāda e misericordia. xl. di. disciplina
et. c. omēs.

Misericordiā hē et q pāt et q corrigit. xlv.
di. et qui.

Que debeat seruare faciēs misericordiam
hē. lxxxvj. di. m. singulis.

Deus nō misereat eoz q assidue peccant.
xviij. di. diacom.

Qui nō ipēdit misericordiā idigētibz dē
negare chustū. vij. q. ois q.

Facere miazmalis nō e aliud qz ipis fauē
m malis. xviij. q. vj. si res aliena.

Misericordiā marie exhiberi dte captis in
bello. xxij. q. j. noli extimare.

Multo melius e reddere rōnez deo de mia
qz de crudelitate. xxvj. q. vij. alligāt.

Deus multo pmpior e ad miam qz ad pe
nā et vmdictā de pe. di. in. totā penitētiā.

Misericordiā impetrasset iudas si pecca
tū suū debite fuisset confessus de peni. di. in.
qui vult confiteri. s. Judas et ibi pe. emp.

De misericordia v. de. ff. de offic. presb. l.
obseruanduz. vij. questione. j. clemēs. xxvj
questione. vij. alligant. xlv. dūtmctōne di
sciplina et. c. se. l. di. ponderet. lxxxvj. di. non
satis et. c. se. j. questione. vij. erigunt. xxij.
q. iij. est miusta et. c. non potest que sunt bo
na iura ad hoc.

Precepta de operibus misericordie

ad articulum necessitatis et facultate faciendi
referenda sunt non. Arch. j. di. ius humanum.

¶ Quod sit de iur. coi. dicit quicquid fieri de misere-
cordia non. xxij. q. i. impudicas.

¶ Misericordie diuine nec measuras possumus
ponere nec tempore diffinire. d. peni. di. j. mul-
tiplex. non. de summa tri. in pri.

¶ Melius est stare ad misericordiam dei quam hominem
ponit Jo. an. in c. de homine de cele. missa.

¶ Qui submittit misericordie aduersarij super
gratia sibi facta non propterea videtur renu-
ciare etiam si tradat litteras le. et non. de renu. sane et
ibi vide concord.

¶ Misericordiam postulas et iudicium non requiras
de trasla. iter circa fi. ij. q. vij. Item obiatur

¶ Pro commedatione misericordie videtur. l. ipialis
C. d. nup. et l. fi. C. d. dona. iter vi. et vr.

Missa. Celebratio missae impedit noctur-
na pollutio. vij. di. testamē.

¶ Qui fuerunt iuvenes missae vide Arch. de
confe. di. j. Jacobi

¶ Quare missae appellentur nomine vide in ratōali
diuini. offi.

¶ Nullus debet audire missam presbiteri con-
sueuimus. xxxij. di. nullus et c. se. plene i. c. res-
stra et i. c. tua nos de coha. cle. et mulie.

¶ Celebrans non debet ante celebrationem vacare
terrenis operibus. lxxxvj. di. tanta.

¶ Quilibet celebrans missam debet habere unum sacer-
dotez qui possit eam implere si quod impedimen-
tum acciderit. vij. q. j. c. illud et c. nihil de ose.
di. j. nullus episcopus et sic non. superueniente necessi-
tate missam ab uno nichilominus posse ab alio
compleri de quod forte dicam. j.

¶ Missa non est celebranda nisi in ecclesia et al-
tari consecratio de conse. di. j. c. j. et c. non oportet
et c. sicut potest aliquando celebrari in ecclesia
obusta et si ecclesie defuerit sub olivo vel ten-
torio de ose. di. j. c. cedimus.

¶ An ille qui durit totam noctem insonare possit
mane celebrare missam vide tex. et quod ibi non.
de accu. si ostiterit.

¶ Missam quilibet christianus debet audire cum
ceteris diebus in ecclesia sua parochiali de ose. di.
j. si quis de parro. c. ij. et ibi non.

¶ Qua hora debet missa celebrari dicitur in diebus
comunijs usque ad sextam in vigilijs usque ad. ix.
in quattuor temporibus et regulariter usque ad ves-
peras non. xliij. di. non liceat de ose. di. j. so-
let et c. nocte glo. et doc. de celebra. missa. c. j.
hoc autem intelligo de missis publicis secus in pri-
uatis de ose. di. j. c. nocte et c. se.

¶ An missa pro defunctis possit die dominico ce-
lebrari vide archi. in pal. c. nocte de ose. di. j.

¶ Missa non debet celebrari a non ieiunis de ose.
di. j. sacra adde quod dicitur. j. sub deo christi

¶ Missae peculiares non sunt publice decantande

de ose. di. j. et hoc attendendum dicitur. j.

¶ Ad missam celebrandam nullus debet venire
cum baculo vel cum capite cooperto de ose. di.
j. nullus episcopus et quod ibi non.

¶ Non audientes missam usque ad fi. excoicantur
de ose. di. j. omnes fideles et c. missas et c. ad ce-
lebrandas.

¶ In missa sollemnis debet semper quilibet fide-
lis aliquid offerre de ose. di. j. omnis christi-
anus vide quod dicitur. j. sub deo obligatio.

¶ Dum missa celebratur omnes audientes debent ha-
bere cor ad eam de ose. di. j. quoniam autem.

¶ In omnibus missis orandus est pro defunctis
tactis nominibus eorum de conse. di. j. visum nobis
et c. defunctorum et c. de nominibus ad de conse. di.
j. iuuenimus et c. se. tex. in c. pro euntibus xij. q. ij
cum duobus et c. se. xxj. q. ij. aprianus

¶ In missa debet sacerdos semper communicare
de ose. di. j. peracta et c. relatu et c. accipimus

¶ Quoniam missa celebratur nullus laycorum debet sta-
re penes altare de ose. di. j. sacerdotum.

¶ In missa debet pronunciari et publicari festa
celebranda di. ij. pronuntiandum.

¶ Quare missa fuit inuenta vide glo. de co-
se. di. j. institutio vide role diuini. offi.

¶ An cantus vel pulsatio campanarum sit de so-
lemnitate missae tex. de sen. ex. promittimus facit
de priuile. patentibus quod facit ad. q. si legatur
aliquid fratribus ut dicant tali die missam in-
telligatur sollempniter.

¶ An valet tantum missa dicta pro pluribus
quantum si diceretur pro quolibet vel forma quod
per alia verba.

¶ An valeat tantum missa generalis quantum
specialis vide glo. et tex. de conse. di. j. non
mediocriter glo. et Jo. an. et do. Anto. i. c. fra-
termitatis de sepul. Ista questio fuit dispu-
tata in concilio basilien. in qua plene allegaui
ex disputatione concilij adduxi dicta theologo-
rum in quarto di. xl. adde glo. xij. q. ij. tem-
pus vide rationale diuini. offi. pte. vij.

¶ Item adde quod id ostendit late in summa de peni.
c. quibus mortuis versum sed pone quod duo
homines.

¶ An missa sit de substantia consecrationis
ecclesie vel altaris / glosa de consecrat. di. pri-
ma omnes basilice vel sacrorum ordinum non.
de elect. quod sicut in glo. et ibi docto. de celebr.
missa. te referente adde quod dixi supra sub
deo consecratio.

¶ An sacerdos possit solus missam celebrare
dicitur quod debet habere ministrantes sibi nisi subsit neces-
sitas de consecra. di. j. de hoc statutum docto.
de vita et honestate clericorum ut quis quis.

¶ Quibus indumentis debeat uti sacerdos in
celebratione missae vide Archi. de conse. di. j.
cedimus.

¶ An clerici demoniaci vel habentes

di. xxiij. qui dicit qd sic propter qnq cas.

¶ An melius sit audire missas boni sacerdotis qz mali vide s. Tho. in. iij. di. xij.

¶ Quid si sacerdos celebras recolit in canone aliquod mortale dic qd debet in se penitere et dolere qd taz sero recordatus sit et pponat cofiteri qzto cito habet oportunitate et sic cum tremore oficiat et sumat ar. c. de hoie de celeb. mis. bn facit. c. si vere de se. ex. adde qd nota. vij. q. j. nihil in glo. ibi vide s. Tho. in quarto di. xij.

¶ An liceat sacerdoti omnia abstinere a celebratione missarum / vide factu Tho. in quas to di. xij. et in. iij. parte sume. q. lxxx. que dicit qd maxime in precipuis festiuitatibus quilibet sacerdos tenetur celebrare adde qd habetur in capitulo dolentes de celebra. missa. et in cle. j. eo. ti.

¶ An missa debet celebrari pro paruulis defunctis / vide factu Tho. in quarto di. xxiij.

¶ Quid si omitteretur aliquid in missa quod pertinet ad ritum celebrationis / vide factu Thomam in preallega. distinctione. xxiij. et. xxiij.

¶ An in missa sit nomen defuncti exprimens dum quando specialiter pro eo celebratur et an qualitas puta episcopus vel miles vel rex vide de consecra. di. j. visum cum duobus. c. sequē.

¶ Dicta missa de die potest dici missa pro defunctis sed non eouerso / Jo. an. de cele. mis. consulisti.

¶ Quando dicatur facta digestio ut sacerdos possit celebrare hostie. m. c. ex parte de celebra. mis. glosa fi. vij. q. j. nihil facit glo. textus et quod ibi nota. de accusa. si constiterit.

¶ An aliq casu liceat sacerdoti recedere ab altari incompleta missa / glo. et Arch. de ofec. di. nullus.

¶ Quare in pasceue non dicitur tota missa sed tantum oratio dominica. vide Archi. de ofecra. di. j. Jacobo et in rationali diu. offi. parte. iij. vide Archi. de ofecra. di. j. in suma vbi ponit ceremonias illius diei.

¶ Quare sabbato facto incipitur missa a prophetis / vide in d. c. Jacobo.

¶ Quare in vigilia ante pascha non dicatur missa completa / non de ofe. di. j. solēt.

¶ Missa non est de horis canonicis glo. in recertis horis in cle. ut hi qui de eta. et qua.

¶ An missa possit celebrari per sacerdotem suscepta penitentia delictorum licet non peracta glosa fi. l. di. de his Immo. de tempo. or. ex tenore in glosa magna versicu. Item dicimus glo. fi. xxvj. q. vj. si quis de corpore ad de quod dixi supra sub dcone ofessio.

¶ Quare sunt de suba misse vide de cose. di. ij.

vtz et. c. panis et qd ibi no.

¶ An i missis vel inter missas solēma liceat cantare vel cu organis pulsare cantilenas vide de cose. di. j. qd tūdie. et di. iij. c. ij. ad. ter. et qd ibi no. in cle. j. de ce. miss.

¶ Misse introitus incipit ab hymno angelico secundū glo. in. c. qd sicut. c. sup eo de elec.

¶ Quis possit et debeat i missa legē eplaz vel euāgeliaz nō. de vi. et honesta. cleri. vt qd qd in glo. epistolam.

¶ Valde felix est qui vnā missaz potē digne in die celebrare de ofec. di. j. qd tūdie et cluifi cit et qd ibi nō.

¶ An sacerdos licite recipiat pecuniam pro missa dicenda / vide ter. et qd ibi nō. glosa et doc. de prebē. significatū adde de symo. c. j. et c. nō satis et. c. ad nostraz.

Missio. Missio ex primo decreto pot fieri nullo pcedēte libello nō. Immo. m. c. j. de libel. obla.

¶ Ille contra quem facta est missio in possessione recuperabit eam nec satis faciet eam de expensis si fuerit absēs ex lēma cā vide Inno. i. c. fi. de eo qd mit. i pos. i glo. magna i fi.

¶ Qn per missionem in possessione quis lucratur fructus et quando nō nō. Immo. in. c. qm vt lit. nō cont.

¶ Missio nō debz fieri nisi reo citato et cōtus mace de eo qui mit. in pos. c. j. de vboz signi. dilecto.

¶ Missio i possessione p mēsurā debiti nō valz vbi ob. exceptō. vt. l. j. q. h vba ff. ne uis fi. ei.

¶ Missionū in possessionem quedam est notabilis qdam nō vt ex primo decreto no. Inno. in. c. qrenti de of. dele.

¶ Missus in possessionem ex primo decreto nō fac fructus suos nisi qn debitor est nimis otumar ter. est singularis in. l. fulcimus. q. fi. ff. ex q. cau. in pos. ea. ad materiā vide. l. ait ptoz. qd de fructibz ff. de bo. auc. iu. pos. et c. ij. de sequestra. Immo. in. c. qd frequenter vt lit. nō ofes. et. c. dilecto de p. sig. vide glo. c. fi. de dolo et otu.

¶ Missio in possessionē contra filium nō potest fieri in bonis ipsius aduētiis in quibus patri qritur vsufr. glo. est msti. de nor. q. fi.

¶ Missio in possessionē ita fit pro donatione cā mortis sicut pro legat. glo. m. l. etiam ff. vt in pos. lega.

¶ Sicut missio in possessionem ex causa mortis fit tercio loco in nominibz vt. l. a diuo pio. q. j. ij. et. iij. ff. de re iudi sic fit etiam in corporalibus dicit Inno. in. c. ij. de eo qui mit. in pos.

¶ Pro tpalibz rebz nō fit missio in possessionē in beneficio debitoris vel i iurepronatus sed pro spualibz bene potest fieri missio in alijs

spūalibz ita dicit Inn. in. c. j. de eo qui mittit in possess.

¶ Qñ missio reuocat ppter rationabilem excusationem absentis vel ppter etatem puta qz pupillus non venit resectō expensaz no. Inn. m. c. fi. de eo qui mit. in pos. glo. m. l. minor. ff. de euct.

¶ Qualit fiat missio in nomē debitoris vide Bar. m. l. a diuopio. §. sic qz. ff. de re iud. et in l. si finita. §. si de rectigalibus. ff. de dam. in. fect.

¶ Etia nō ȝ otumacē pē fieri missio in pos. Inn. m. c. fi. de fo. cō. m. gl. ter. et m. c. j. de do. et otu. et qđ ibi no.

¶ An reus ȝ quē facta ē missio in pos. infra añū posset etiā cōpelli p iudicē ad pstandum cautōnē ad possessionē recupandū vide Jo. an. sup. Rica de eo qđ mit. in pos. li. vj. Arch. ij. q. vj. sūt quoz Jo. an. in add. Spe. t. de pmo et sec. decreto. §. ij. ver. quid si iudex Jo. d. lig. m. c. ij. de dol. et otu.

¶ Passus missionē nō receperat pos. nisi aliz qđ currāt. pñū qđ caueat de stādo iuri. scđm qđ restituat expensas factas iure vide m. c. cū remissent de eo qđ mit. in pos.

¶ Vbi plures sūt defensiōes vnius rei msoz lidum ex otumacia vnius non pē missio fieri in pos. vide Pau. m. de. j. de rescript. Inn. m. c. cū venerabilis de reli. do. m. glo. m. ver. ad iudicamus.

¶ An possit fieri missio in fundo liuellato. Bal. m. l. quemadmodum. C. de agri. et cen. si. li. xj. et m. l. finita. §. de rectigalibus. ff. de dam. infect.

¶ Qñ dē fieri missio in bonis ȝ sit inq̄sitō bonoz imo sufficiat relatō nūtij vbi iudex mibz pñūciat Bar. i. l. stipulatō ista. §. ij. ff. de no. op. nunc.

¶ An posset fieri missio ȝ possidētē naturalē alio possidētē ciuili Bart. m. l. a diuopio. §. si sup. rebz. ff. de re. iud.

¶ An ȝ pñtē volētē se defendere fiat missio Bar. m. l. fulcimus. §. quid aut. ff. ex qui. cau. in pos. ea.

¶ Qñ sit missio in bonis hereditatis debent vocari illi qui succedere debent nec sufficit citatō gñalis Bar. m. l. si diu. ff. ex qui. cau. m. pos. ea. m. l. si seruus. ff. de bo. aut. iud. pos.

¶ Creditor dē colere rē in qua facta ē missio glo. m. l. p̄tor. §. j. ff. de bo. aut. iud. pos. et ibi vide Bar.

¶ Missio facta ppter debitū qđ si eēt solutū repeti nō posset nō valet si in veritate debitū nō est Bart. m. l. j. §. hec verba. ff. ne vis si. et et ibi de hoc.

¶ Si actor missus in pos. cā rei seruande se absētat et postea re? veniat vocabit actor et in eius otumaciā mittet reus in pos. glo. m.

.c. dilecto de ver. sig.

¶ An requiratur citatō qñ sit missio in pos. ppter otumaciā precedentē do. An. m. c. fi. de dol. et otu.

¶ Missio in pos. cā rei seruande non nāciscit pos. nisi post añū ter. de dol. et ȝ ottingit gl. tñ fm legistaz ibi tȝ dñū alia glo. ē m. c. qm. §. m. alijs vt lit. non ȝte. Bart. tenet opi. le. gistaz m. l. si finita. §. si plures. ff. de dam. infect.

¶ Si reus non venit infra añū actor missus in pos. lucrat fructus pñi añi glo. m. c. ij. de sequest. pos. et fructuū.

¶ An in recuperatōne rei in qua facta ē missio de cautōne pstanda p eum ȝ quem facta est debeat vocari actor no. m. c. ij. de eo qđ mit. in pos. Spec. ti. de primo decreto. §. j. m. fi. et ibi vide.

¶ Missus i pos. sine cā si vendidit vel locauit fructus tenet debitor ad intereē qñto mius p̄cipit. l. p̄tor. §. in eū x. l. creditore. ff. de bo. aut. iud. pos. doct. m. c. ij. de sequest. pos. et fruct.

¶ Quot remedia sunt p̄dita ȝ eum qđ phis bet missum in pos. illā nācisci vide vt lit. non ȝte. tue de dol. et otu. c. j. et c. ottingit. xj. q. j. petimus.

¶ An missus in pos. posset cōpelli vt caueat et possessor recuperet no. Arch. de eo qđ mit. in pos. sup. Rica. li. vj.

¶ Quot sūt iudices qđ pñt mittē in pos. vid. Inn. m. c. dilecto de ver. sig. m. c. tue vt lit. nō ȝte. Inn. m. c. significasti de of. dele. de of. or. cū ab ecclesiay m. gl. fi. doc. m. c. ottingit de do. et otu. gl. ij. q. vj. qđ qđ Jo. an. m. c. fi. de eo qđ mit. in po. no. m. c. ex lris de of. dele. in glo.

¶ An vbi agit possessorio recupāde hē locū missio in po. cā rei seruāde vide Inn. c. j. de cā po. m. gl. magna i fi. c. otultatōibz de of. dele.

¶ An reo petenti reuocari missionē ex pmo decreto obstat exceptō excōicatōis vide Jo. an. m. c. dilecto de ver. sig. Spe. t. de otumacia. §. nūc dicamus ver. sed pone aliqd Jo. an. de rescript. c. j. li. vj.

¶ Qualiter fiat missio ex pmo decreto ȝ otumacē in rebz incorpalibz vide Inno. m. c. j. de eo qui mittit. in possess. Jo. an. e. t. c. j. li. vj.

¶ An iudex debeat festinare vel nō admissi onē in po. vide vt lit. nō ȝte. qm. §. qđ si sup. de dol. et otu. ottingit de eo qđ mit. in po. p totum Specu. ti. de pmo decreto. §. sequitur in pncipio.

¶ Si missus in possess. fraudulenter se absētat vt reus non posset recuperare possessi onem suam infra annum mittetur ipse reus in bonozū possess. de ver. sig. dilecto i gl. contrarium videtur tenere Spe. t. de primo

decreto

¶ Missio in possessionē et quot boīs debitor fiat et an audiat reus postea remies et quis possideat no. C. de iudi. l. pperādū. Si autē reus in glo. audiat et ibi Ci. i pma op. et i iij. q. vide C. quō et quādo iudex. l. osentaneū gl. trāsferre et ibi Cy. plene tractat materiā missionis scz qliter et p qta reus potest aueriri. vid eūdē m. l. ij. C. vbi i rem actō et ibi glo. fi. C. de bo. aut. iud. pos. aut. et qui i glo. fi. no. i aut. Serbi. re. Si quia vero i glo. Declinare col. v. Spec. de primo et secūdo decreto p totū et ti. de otu. §. iij. ver. si vero agitur ciuilitē nō. de do. et otu. ottingit vt lite nō cōtes. quomā §. in alijs.

¶ An missus in pos. ex pmo et secundo decreto possideat no. C. de bo. auc. iud. pos. l. cum pponas in glo. bonoz nō. ff. de acq. pos. l. pos. sideri. §. fi. et ibi Bar. C. q. et quando iudex. l. osentaneū in glo. trāsferre et ibi Cy. nōt. de do. et otu. contingit in glo. vt lite nō ot. qm. §. in alijs in glo. recuperat et glo. ver. et gl. pe. Spe. ti. de pri. et secundo decreto. §. iaz de effectu v. sed vtz.

¶ An missus in pos. in reali vel personali v. succipiat vel prescribat Specu. in d. Si iam de effectu ver. si vero agatur reali et sequen. et ibi Jo. an. not. in l. ij. C. vbi in rem actō vbi Cy. m. rii. et. xij. q.

¶ An missus in pos. habeat fructus dixi aliz quid de hoc supra dic plenius vt nō. in aut. de exhi. re. Si quia vero i glo. coll. v. ff. de dā. m. fec. l. si finita. Si nihil in glosa magna et ibi Bar. circa fi. Spe. m. d. Si iam de effectu v. vij.

¶ Quis sit iudex opetens in missione dixi s. ad de n. C. de bo. aut. iud. pos. l. cum pponas i gl. fi. Spe. ti. de pri. et secū. decreto. Si nūc vide amus a quibz.

¶ An missio interrumpat prescriptionē nō. ff. de re iud. a diuo pio. Si si super rebz in glo. mtegris et ibi Bar.

¶ An missio vnus alij prosit vel noceat nōt. ff. de bo. aut. iudi. pos. l. cum vnus in glo. i. et ibi Bar. Spe. ti. de pri. et secū. decreto. Si iam de effectu v. est et alijs.

¶ An missio videatur facta si aliqua iusta cā fieri nō potuit nō. Barto. ff. de dam. m. fec. l. si finita. Si item videamus de do. et contu. contin git et qd ibi nō.

¶ Missio nō potest fieri de bonis in alieno di strictu positis nō. ff. de mterdic. et rele. l. rele. gatorz in glo. cui presūt. ff. de bo. aut. iudi. pos. l. cum vnus. §. j. Spe. ti. de primo et secū do decre. Si nūc videamus a quibz.

¶ Qualis debeat ēe cognitio anteqz fiat mis sio no. vt lite nō cōt. quomā. Si quod si super in glo. Spe. ti. de contu. §. iij. versicu. h olim et ti. de primo et secūdo decre. §. ij. in prin. et

ibi Jo. an.

¶ Si prohibeatur missio que et quot remez dia sūt prohibita nō. vt lite non cont. tue in glosa magna.

¶ Facta missione si reus vult recuperare pos sessionem qualiter ei prouideatur Specu. ti. de pri. et secū. decreto. Si iam de effcū. §. vti.

¶ Formas libelloz circa diuersas missiones vid per Spe. ti. de eo q mit. i pos. p totū.

¶ Propri nō defendere pcedit ad missionēz circūscripta cōtumacia tex. et glo. i. l. ignorat C. de resti. mili. Jo. an. d. vbo. sig. cū olim

¶ Etia iacente hereditate potest contra non defesum procedere ad missionē vt. l. cum de/ bitoris C. de iudicijs.

¶ Quādo est facta missio ex causa iudicati o rez otumacez nō auditur volēs recuperare bona vide in l. properandū. Si autem C. de iudici. et iura que dicunt q auditur infra a num nō habet locum quādo in causam iudi/ cati fit missio. Et in hoc differt pignus preto rium a pignore in causā iudicati.

¶ In ypothecaria si fiat missio qn audiat ro/ lens postea recuperare. vide Jaco. bu. et Bar. in l. ij. C. vbi in rez actō.

¶ An ordo. l. a diuo pio. ff. de re iudi. habeat locum quādo fit missio ex interlocutoria vel ex clausula vt in pos. lega. Cy. q nō in l. j. C. de pre. pig.

¶ Qualiter fiat missio in interdicto vti pos/ sidentis glosa. ff. de no. op. nunc. l. si prius et ibi Barto.

¶ Vbi pariter defensio alicuius rei spectat ad duos vtriusqz erigitur otumacia vt possz procedi ad missionē vide ff. de dam. m. fec. l. hoc amplius. Si qsitum et. l. si finita. Si de re ctigalibz eo. ti.

¶ Propter otumaciā potest iudex aggraua re missionem ex primo decreto. vti cōtra do minum qui ex hoc solo nō priuatur possessi/ one iubeat eum recedere a possessione casus ē secundum vnā lec. quā tenet Barto. in l. iij. §. duas. ff. de dam. m. fec.

¶ Qualiter sit intelligendū q missio vno de/ bitore reliqui eiusdē tituli missi videtur. vi/ de in l. si finita. Si hoc edicto et ibi doc. et Bar. ff. de dam. m. fec.

¶ An si fiat missio ex primo decreto quia nō cauet posset fieri missio ex secūdo quia non satis fac Bar. i d. l. finita. Si iulianus.

¶ An in exemptōe vel i exempto fiat missio ex primo decreto qz nō satis facit Bar. in d. l. si finita. Si iulianus.

¶ An fiat missio in re mobili vide Bar. in d. l. si finita. Si aut.

¶ Missus in pos. ex primo decreto quando a/ gitur contra personatiter obligatum non fit nisi contra latitantem secus si agitur ad rem

vel p facto ipsi rei qz valet h dat restitutō
vt d. l. si finita. § si forte et ibi Bar.

¶ Missio ex scdo decreto non ē diffinitua vt
d. § si forte Bar. in. d. § iulian? Jo. an. in. ad
di. Spe. ti. de pmo et scdo decreto. § iuxta i
principio.

¶ Practica ex secundo decreto opra hēntem
ius in re qz illud denegat vide m. pal. l. si fi
nita. § si qua.

¶ Missio in pos. pōt fieri o pupillū ex pmo e
tiam non hēntē tutorē qz non erigit cōtuma
ciā sed sufficit qz is defendat vt m. d. l. si fi
nita. § si pupillo a ibi ocor. vide m. l. apud iul.
ff. ex qui. cau. in pos. ea.

¶ Missus i. mitti iussus ff. de dā. infec. l. si fi
nita. § illud queritur.

¶ Missus in pos. ex pmo decreto tenet de do
lo vt d. l. si finita. § si iā ruerint.

¶ Missio ex pmo decreto hēt vim missionis
ex scdo qn fit opra presentē otumacē tex. et
ibi Bar. in. l. inter qs. § si dominus ff. d. daz.
infec.

¶ Si dat? ē executor ad mittendū quem in
possessionē p hoc non videt data licētia in
grediendi ppa auctoritate ff. de acq. pos. l. fū
di et ibi Bar. ad hoc. l. miles. § q iudicati. ff.
de re iud. in glo.

¶ Quid dicit vbi missio ex pte petentis oti
net iqtatē dic q missio ē nulla si aduersario
opetatur exceptio vt l. j. § hec verba ff. ne ius fi
at ei. tēpat glo. veruz si talis esset exceptio in
qua solutum nōn repetitur vt dicta. l. prima.
§ si quis.

¶ Quando fiat missio in diffinitione heredi
tatis vide m. l. apud iul. in pñ. a i. § j. ff. ex q.
cau. in pos. ea.

¶ An in debito oditionali hēat locuz missio
vide ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. i. possessionē

¶ Licet olim in oibz bonis fieret missio non
tū fiebat oim venditio vt dicit gl. l. presēt. §
cum autem in glo. C. de his qui ad ecclesi.
confug.

¶ An missio contra legitime impeditum sit
nulla vel reuocanda p restitutōz i integrum
vide glo. et Bar. pal. l. pñenti.

¶ An missus non intrans vel recedens pdat
bñficiū missionis vide i. d. l. pñor. § meū a ibi
Bar. ff. de dam. infec.

¶ Missio ad petitionē nō creditoris ē ipso iu
re nulla ff. d. bo. auc. iud. pos. l. cum vi ius

¶ Missus i oibz bonis debitoris nō pōt mte
tare actōes debitoris ff. ex q. cau. in pos. ea.
l. creditor et ibi no.

¶ Si missio sit facta i bonis debitoris a sint
alia bona que seruando seruari non pñt non
possunt alienare sine licentia iudicis cum li
centia sic et hoc seruat in cām pignoris ff. d.
priuileg credit. l. si magistratus et ibi nota.

¶ Missio dicitur esse interlocutoria quando
fit ex primo decreto glo. in. l. j. C. de iure reis
pub. l. i. xj.

¶ Missio in pos. fit officio iudicis no. Bā.
m. l. iubere ff. de iur. om. iud.

¶ Quando fit missio in vsuf. vide ff. si ex no
ra. cā agat. l. cū vsufructuario.

¶ Quando sit facta missio contra infirmum
si postea remittit et petit eam reuocari excuse
tur a condemnatione expensarum propi in
firmam vt vide Gul. de suza in. l. j. ff. si quis
cautio.

¶ An p missionem ex causa iudicati interzū
patur prescriptio Bar. in. l. a diuo pio. § si su
per rebus ff. de re iud. et ibi vide differentias
inter missionem que fit ex causis iudicati a
alijs causis

¶ Tempus ad renditionem pignorum p
missionem ē duorum mensium vt l. debitori
bus et ibi no. ff. de re iud. vide l. fi. C. d. ecce.
rei iudi.

¶ An requirendi sunt amici ante qz fiat mis
sio vide ff. ex quibus cau. ma. l. itē ait ad fi.

¶ Missus in pos. non tenetur exire donec
sibi solvatur ff. fam. herc. l. his consequenter
§ j. cum vnus.

¶ Propter otumaciā tutoris fit missio in om
nibus bonis nō p mēsurā debiti tantū. idē
si oia bona debitoris sint hipotecata creditori
vt m. l. j. C. vbi in rem actio et l. his conse
quenter ff. fam. her.

¶ Missio in pos. beneficij vacantis facta per
ordinarium delegatum ad quez spectat col
latio habet vim restitutionis vel collationis
Jo. an. in addi. Spe. ti. de insti. sup. pñca a
titu. de restit. spoli.

¶ In rebus dotalibus non pōt fieri missio p
debito vxoris nisi in qnqz casibus de quibz m.
l. qnqz ff. de bo. dam. et ibi glo. et Bar.

¶ Etiam post litis. contest. pōt deueneri ad
missionem ex primo et secundo decreto Bā.
m. l. qstions ff. de qsti.

¶ Missio ex pmo decreto operat trāsmissio
nem actōis ciuilis opra heredem vt l. vt per
fecti? C. de anna. excep.

¶ Quādo agitur confessoria vel negatoria
non fit subito missio cum sit multum preiu
dicialis sed primo remittitur ad alia remedia.
ff. de no. op. nunc. l. si prius. Inno. in. c. osti
tutus in glo. j. v. dicunt quidā de eo q mit.
in pos. causa reisaruande.

¶ Missio facta ex licentia iudicis debz proba
ri per instrumentū sicut alia acta iudicij nec
sufficit probare per testes ita dicunt Bart. et
Bald. m. l. fi. C. de edic. di. adri. tol. ego tam
puto sufficere si appareat apud acta relatio
facta per nunciū et ita videt velle glo. i. d. l. fi
super v. de positionibus.

¶ Si agitur ad temporalia actioe psonali
nō p̄ fieri missio in iuribus spiritualibz licet
temporalia bona deficiant sed e contra sic In
no. m. c. c. stitutus in glo. ij. de eo qui mitti.
in pos.

¶ Cōtra absentem ex iusta cā et oītra pupil/
lum mdefensum fit missio et si postea noluit
defensioez subire recupāt possessioez nec sup
tus lit/ restituūt qz otumaces esse nō possunt
Inn. m. c. fi. de q̄ eo mit. i pos. in glo. publice
in fi.

¶ Qñ plures possunt ouemire pro pluribus
eiusdē loci per otumaciam vnius nisi omnes
voentur non fiet missio glo. in cle. j. de rescr.
et ibi doc.

¶ Licet missus in personali in posses. ex pri/
mo decreto ante litem contest. dicatur habe
re nudam detētiōez vt. l. iij. §. fi. ff. de acq̄.
pos. secus tñ quando pro executione senten/
tie late in personali actor mittitur in possesi
onem ex primo decreto qz tunc statim possi
det ciuilit̄ et naturaliter vt. l. a diuo pio. §.
si super rebus. ff. de de re iudi. et hoc ibi tenet
Bar. singulariter quod est mirabile et pauci
sciunt.

Missus. Quid reiat applōe missi dic qñ
qz vicari⁹ epi. tex. iuncta glo. in c. ij. de rela.
allū. executor vel nūcius de imu. ec. c. j. iuncta
glo. adde tex. cum glo. de frigi. c. lxxxv. q. vj
de parentela et c. eps.

Mysterium. Mysteria nostre salut/ nul
lus debz pollut/ māibz praticare. l. di. si p⁹.
¶ Quid sit mysterium quid sacrificium qd
sacramētū hēf j. q. j. cū scriptura.

¶ Que differentia sit int̄ mysteriū et minis/
terinm colligit̄ ex his q̄ dicta sunt s̄ sub di
ctione minister.

Mitra Mitratu.

¶ Iudex secularis remittens clericū ad ep̄m
cū mitra vel alquid simili icidit i penam. l. iul.
de vi. publi. l. lege iul. et ibi Bar. ff. ad. l. iul. de
vi. publi.

¶ Quid iportat mitra qua ordinaf caput e
piscopi et qd sigficent illa duo cornua.

Mitigare. Quid iportat hoc p̄bū habes
xxvj. q. vij. tpa. l. di. accedēs et c. p̄sbyteros
vide de heret. vt omitti li. vj.

Mixta Mixtum.

¶ Differentia mter mixta et ofusa vide ff. de
rei ven. l. frumentum nō. eo. ti. l. item pompo
nius. §. sed si plūbū in glo. vtraqz.

¶ An a quando mixta recipiūt naturam sim
plicium vide ff. ad. l. acqul. l. j. ff. de contra/
hen. emp. l. quod sepe. §. venem ff. de rei v̄s/
di. l. ij.

¶ Mixta rōne simplicium otinēf. ff. de rer.
obli. l. ij. in p̄n. et ibi. nō. in glo. ij. vbi et Bā.

¶ In materia odiosa sub simplicibz mixta cō
prehenduntur vide ff. de libe. et postumis. l.

¶ Si occurrunt due cause p̄uile. in §. pe.
giate et nō p̄uilegiate attenditur p̄uilegias
ta glo. in l. q̄ institutuz. ff. de testa. et ibi Bā

¶ Res hēns mixtas qualitates attribuitur
vtriqz si sunt coeq̄les si aut vna reperiatur i
genere et altera i specie attribuit̄ dispositio
in spēm recipienti ff. de le. iij. l. seru⁹ vrbam⁹.
§. fi. et vide l. legatū. §. ij. eo. ti.

¶ Mixtū quqz transfez̄ ad naturā alterius
extremoz. ff. de pet. here. l. hereditas.

¶ Propter mixturā vna species trahitur ad
naturam alterius et in vna ofundit̄ natura
ppria nō. m. l. vsucapio C. de pigno. vide C.
d luitōe pig. l. mtelligare.

¶ Mixta sepate nature nō attrahātur ad pri
uilegia alterius. l. fi. C. fami. here.

¶ An ppter mixturam mixta sepate nō sen
tiūt p̄uilegium aliquoz ex mixt/ vide i. l. fi.
C. eo. diui. et ibi Cy.

¶ Mixta dispō in simplicibz extendit̄ ad mi
xta scdm p̄portionē vt. l. fi. C. de testa.

¶ An dispositio super simplicia extendat̄ ad
mixta Quil. d. cu. in l. si extraneus. ff. d. cond.
ob causam.

¶ Mixtura materie eiusdē generis si nis est
simul fit vna spēs alias non. l. hoc amplius.
ff. d. dā. infec.

¶ Propt̄ mixturā vnū sepatū trahit̄ ad na/
turā alterius. ff. de aqua plu. ar. l. j. §. j.

¶ Mixtura facit coia trahi ad eandē naturā
dic. l. j. §. apud. ff. de aqua plu. ar. Incōtrari/
um facit qz extreme diuerse nature.

¶ Propter mixturā nō alterant̄ sed quodli
bet sequitur naturam suam. ff. de sta. liber.
l. statu liberi. §. fi.

¶ Vbi due cause simul miscentur attendit̄
illa que prodest. ff. de acq̄. pos. l. iij. §. veteris
rer. si ex parte et sic q̄s cōsequitur per alium
quod per se non consequeretur. ff. d. loca. l. fi.
§. si duo vide glo. in l. adeo. §. cum q̄s. ff. de ac
quir. re. do.

¶ In mixt/ pars accrescit toto et pars vni⁹
alteri et ignobili⁹ nobiliori. ff. de acq̄. re. do.
l. sed si ex meis. §. j. et. l. qcquid. §. fi.

¶ Mixtū nō facit spēm p se. ff. de interdic. l. j.
§. interdictum.

¶ Mixtū attribuit̄ digmiori pti sui. ff. de rer.
sig. l. j.

¶ Mixtum aliquando compre henditur sub simplicibus. ff. q̄ vi aut clam. l.
is qui in puteum. §. q̄ aliter in glo. ff. de acti/
om. et obli. l. actionum nō. ff. si certuz. pet. l.
certi conditio. §. quoniam insti. de accus. §. in
quibus. ff. de verbo. signifi. l. in lege censoria.
dic vt per Bar. l. j. ff. de per. obli. vt dixi sup.

¶ Mixta dispositio loquens de singularibus di-
spomere secundum naturam singularium in autem de nup-
tialibus et per partem et quoniam quoniam.

¶ Si capellani debent die sancti martini habere oblationes die vero domini debent habere canonicis occurrit quod festum sancti martini est in die domini quod debent habere hanc questionem vide per Gul. de cu. i. l. si. ff. de off. p. consul.

¶ Sub simplicibus comprehenduntur mixta quoniam mixta mixtum est eiusdem nature et quoniam habet eadem rationem cum simplicibus ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris l. patre furioso.

¶ Item quod sub simplicibus comprehenditur mixtum hoc est verum ex verbis sed non ex natura boni text. ff. de his qui non in facta l. quod ergo. Sicut per totum in si. sed si et ibi Ja. but.

¶ Ex mixtura alterius speciei mixtura quoniam alterat naturam suam ff. de dolen. emp. l. quod sepe. et veneni.

¶ Mixta quoniam operantur quod separata per se non facerent ff. de usur. l. si stipulatus.

Mobile An redditus computetur inter mobilia vel immobilia Bar. m. l. i. ubi. C. de sacrosan. ec. dicit quod mixta mobilia vel immobilia.

¶ An nomina debitorum computentur mobilia vel immobilia vide Bar. m. l. si. conuenerit ff. de pig. ac.

¶ Quid contineatur appellatio mobilium vide Spec. tit. de fruct. l. i. et ibi. h. pone platus et p. se. et ibi Jo. an.

¶ Mobilia et se mouentia an idem significant l. mouentia ff. de rer. sig.

Moderatum Moderatio

¶ Qualiter intelligitur adhibitum in defendendo moderamine inculpate tutele Bar. m. l. mulierem. ff. de iust. et iure Cy. m. l. i. C. vii. vi. ff. de vi et vi ar. l. ii. et cum igitur.

¶ Verbum moderatiois quoniam continet diminutionem de rer. sig. c. ult. in glo. per. in contrariis uero glo. super rer. moderamine inculpate tutele de elec. li. vi.

¶ Moderatio declaratiois habet vim interlocutorie et potest fieri pte absente Inn. m. c. ad petitionem de accusa.

¶ Aliud est modificatio aliud interpretatio non. Jo. an. de rer. sig. olim. adde quod modificatio diminutionis etiam non. cle. ne romani circa pen. de elec.

¶ Que sit differentia inter moderantiam seu modestiam et continentiam vide Jo. an. de ro. c. j.

Modicum Quod dicitur modicum glo. ii. q. vi. anterior. Illud etiam q. ii. terulas non. ff. de usufruct. l. hactenus in glo. p. tnet.

¶ De modico non est curandum de simo. et si questiones et per modicam non datur actio de dolo ff. de dolo l. idem de offe dis. j. reuera glo. de rescripti. Statutum in super. li. vi. optima glo. in phemio Grego. in sino. et ibi per doct. adde

non ff. de in mte. rest. l. scio. in glo. j. ff. de mo. l. in rebus. ff. possunt in glo. cibarium non ff. de dam. infect. l. si proprietarius in glo. erit et ibi Dy.

¶ Modica summa dicitur usque ad duos aureos ff. de dolo l. si oleum. et finali et lege sequenti.

¶ Interdum. x. librarum ut. ii. q. vi. istud quoniam x. marcarum auri ut in c. de appellatib. de ap. quandoque ad xl. annos. C. de defen. ciui. l. prima.

¶ Ex personarum qualitate modica summa iudicatur ff. de iudi. l. sed et si. et ii. quod tamen melius relinquit iudicis arbitrio ff. de leg. tute. l. legitimos adde non ff. de iudi. l. si.

¶ Modica pars quoniam dicitur tertia totius. C. de inoff. testa. l. si quis in suo. C. quoniam et quod qua. pars. l. ii. li. r.

¶ Modicum et multum sunt nomina respectiua ff. de iudi. l. sed et si suscepit ff. de testi. pecu. l. promissor.

¶ Pro modico non datur officium iudicis secundum Spec. tit. de arbitrio. ff. si. p. h. quoniam quid iuris Jo. an. in c. exposita de arbitrio.

¶ Modicum interdum dicitur quatuor mensium ff. de iudi. l. si cum dies. et si interdum. x. dierum ff. de costi. pec. l. promissor interdum. xxx. dies ut. l. i. et j. ff. de iti. actuque priua. Itē. v. annorum ff. de separatio. l. i. et quod dicitur de diu. ff. licet Hostien. m. c. j. ut eccle. benefi. quoniam biennum uero de loca. ponit ff. loca. l. domus horreorum Interdum septennium ne prela. vices suas. c. si aliquando dicitur magis ultra quod elocutione papi potest ff. de solu. l. ratum ff. rem ra. ha. l. quoniam emm de hoc non ff. so. ma. l. si ostante. et j. dicit relinquit iudicis arbitrio ut ff. de iure do. l. j. in si. et ibi no.

¶ Modicus defectus etiam in forma non videtur at ut. l. quoniam iuris ff. de adi. et demon. Bar. m. l. cum hii. et preter ff. de transac. et l. pma. ff. de ren. mspi.

Modius Modius est tertia mensura l. de qua re. ff. de iudi. de dona. p. tuas de pur. ca. quotiens. C. de suscep. et Arch. l. modius li. xj.

Modus Modus adiectus tamen in contractibus quoniam ultis voluntati bus inducit dispositionem ita ex eo potest agi Bar. m. l. si stipulat. et si ex duobus ff. de fideius.

¶ Materiam modi an et quoniam fiat per has dictiones ut ita et dum postquam nedum videtur per Ba. m. l. quibus diebus. et si. ff. de adi. et demon.

¶ An legati sub modo impediatur transmissio ante impletum modum vel prestitam cautionem de implendo vide Bartolum in prescripta allegata lege quibus diebus. et finali ubi etiam vide que et quoniam remedia sunt contra non implere

modum.

¶ Modus agendi vel excipiendi diligēt ē ad uertendū dicit Inno. i. c. dudū de elec.

¶ Modus p̄ apponi in delegatiōe et subdelegatiōe nō. Inno. et Hosti. in c. si pro debilitate de offi. dele.

¶ Qui sūt modi agendi post cōfirmacionē vide Inno. de app. cōstitutus

¶ Modus late potest dici cōdictio ter. i. c. n̄ d̄ condi. app. z. c. vni eo ti. ter. et glo. de testa. rinaldus nō. ff. d̄ cōdi. z. de mō. sup rubrica

¶ Differentiā iter modū z. cōditiōē vid̄ per glo. i. c. j. vt eccle. benefi. glo. i. c. vñ de cōdi. app. doc. i. d. c. rinaldus d̄ testi. super glo. j. alia glo. m̄sti de lega. §. sed si.

¶ Modus aliquādo ex pōitur. i. quātitas C. de his q̄ sub mō. l. j. plene de materia in c. vñ de cōdi. app. et i. c. j. in fi. vt eccle. benefi.

¶ Magis attēdit̄ modū q̄z factū C. si cōtra ius vel vti. pub. l. et si legibz. ff. d̄ no. op. nū. l. pretor. §. j. ff. de re m̄li. l. in. §. in bello vnde q̄dam nō phibent̄ ppter se sed ppter modūz xij. di. c. j. et quod ibi nō. Arch. i.

¶ Magis attendit̄ modus q̄z q̄litas. ff. de vs fruct. l. itē si fundi. §. si. et l. si pendētes. §. j. xv. q. vj. si a sacerdotibz.

¶ Quāq̄ q̄s approbat factū sed nō modū C. azbi. in l. cū iterdictē de sen. ex. cū q̄s li. vj.

¶ Excedens modum ē in culpa. ff. so. ma. l. si constante. §. si marit⁹ de resti. spo. olim de sen. ex. vt fame de homici. significati xlv. di. cum beatus.

¶ Mora modi p̄t purgari nō p̄ditiōis nōt. Bar. i. l. si ita q̄s. §. seia ff. de p̄. obl. mter. C. de transac. l. si q̄s maior et ibi Cy.

¶ Magis obligatur qui tenetur alicui sub modo qm̄ qui sub conditione nō. vt eccle. benefi. c. j. in glo.

¶ Modus plagari erit p̄ mensura peccanti pōit Jo. an. de sta. regu. ea q̄ §. ipi etiam.

¶ Modus suandus ē i agēdis. ff. d̄ pig. ac. l. si seruos in fi. ff. de ac. emp. l. ij. z. ff. de edi.

¶ In modo requir̄ honestas. edic. l. j. §. si. ff. d̄ neg. ges. l. qui vtiliter. ff. de da. infect. l. ex damno.

¶ Modus nō impedit obligatiōez nasci. ff. d̄ le. iij. l. si tibi legatū C. de his qui sub modo. l. j. sec⁹ i cōditiōe vt. ff. de p̄. sig. vt. l. cedē diē.

¶ An modus impossibilis viciat legatūz vide C. de cadu. tol. l. j. §. ij. ff. de le. iij. l. si tibi legatū et ibi pe. de bel.

¶ Omissio modi viciat actū. ff. de re. iur. l. iij.

¶ Pro iplēdo modū debet disticte. §. si. cauēri nō. Bar. i. l. q̄bus diebz in §. terminius.

¶ Modus dies et cōditio sūt cōmītes dispositiōis et actus et scdm̄ illos modalis dispositiō el aruit m̄sti. de p̄. obl. §. ex cōditionali. ff.

de re. iur. l. actus. ff. de ac. et obli. l. obligatiōis nū fer. §. cōditio et quod ibi nō.

¶ In cōtractibus inoiat̄ necesse ē p̄bare q̄ modus fuerit ipletus vt. l. ex placito C. de re. pmut. sed i cōtractibus nominatis q̄ ad fundandū originez petitiōis nō ē necesse q̄ probetur sed si opponat̄ p̄ modū exceptiōis p̄bari debet. ff. loca. l. insulam.

Moyse. Primus hebreis legē dedit vij. di. moyses.

¶ Moysen in suis actibz debent sacerdotes imitari xxxvj. di. si q̄s vult.

¶ Moyses apud populū israhel fuit magne delectatiōis et seueritat̄ i cōsilio xlv. di. disci.

¶ Moyses orādo p̄ populo i petra p̄lima. uit grāciam et remiā et p̄ se i petrare nō potuit ingressum terre p̄missiōis xxij. q. iij. q̄ crudele.

Molendinum. Questioes de molendino vide i. l. j. ff. de aqua plu. ar. p̄ Bar. et in l. si manifeste C. de ser. et aqua.

¶ An habens molendinū i feri⁹ possit phibere ne fiat molēdmū sup̄i⁹ vide C. d̄ serui. z. aqua. l. si manifeste facit q̄d nōt. Dy. i. l. q̄sq̄z. ff. de diuer. et temp. p̄scrip.

¶ Qui facit molendinū i flumine p̄t ponere tignū in ripa irrequisito dñō p̄dij viciū nō. Bar. ff. de acq̄. re. do. l. nartius.

¶ Si q̄s habet molendinum destructū et alius velit edificare in loco quo ipsi noceat an potest prohibere nō. Bar. i. l. si. ff. de vsuca.

¶ Si vn⁹ incipit molendinū destructū et alius velit edificare in loco q̄ ipsi noceat an potest prohibere nōt. Barto. in l. si. ff. de vsuz capione.

¶ Si vnus incipit molendinum et alius p̄ficiat cuius sit nōt. Barto. ff. de acq̄ren. re. do. l. naturaliter. §. illud.

¶ Si molendinum sit mutatum an domin⁹ possit aquam dūcere ad illud nōt. ff. de aqua cotti. et esti. l. hoc iure. §. si aquam in glo. ac cesserit.

¶ Habens a principi licentiam edificandi nouum molendinum p̄t iam edificatum vigor dicto beneficio ibi retinere siue princeps sciuerit siue ignorauerit ita dicit dom. Pau. de ca. in l. si q̄s ex hereditate. §. tantum. ff. d̄ iniur. rup. et ir. testa.

¶ Molendinū publicū vendi nō p̄t quāuis sit i pecunia publica ff. de cōtrahē. emp. l. sed cel sus i glo. j. et ibi vide.

¶ Si fiat aliqd i flumine p̄ q̄d molēdmū ipe diat̄ qualiter agatur Specul. ti de cā pos. et proprie. §. j. rer. ac ḡ. adde quod nō. Bar. in l. j. §. sicut autem. ff. de aqua plu. ar. z. in l. si. ff. de vsuca.

¶ An dominus molendini superioris possit

stagnare aquā i domū molēdimi inferioris.
no. ff. de edē. l. si q̄s ex argentarijs et ibi Bar.
ff. de flumi. l. q̄ min⁹

¶ An pōt q̄s facere molēdimū multo alio q̄d
p̄ hēt i eo dē flumie no. C. de fūi. et aqua. l. si
manifeste z ibi Cy. vide Bar. ff. ne q̄d i loco
pub. l. ij. §. idē ait et idē Bar. ff. d. flu. l. q̄ min⁹.

¶ Si hēo molēdimū i flumie an supior possit
aliud molendmū facere p q̄d auertat a mo/
lēdmo meo no. in l. si māifeste. C. d. serui. z
aq̄. Bar. in l. p̄ses eo. ti.

¶ Si aliq̄s occupat aquā p molēdino an aq̄
p illū capi possit vid Bar. ff. ne q̄d i loco pub.
l. ij. §. j. ¶ Si hēs molēdmū iniuste edifica/
tū z ego aliud edifico p q̄d tibi noceat nō te/
neor ad petitionē tui destruere vt. l. ij. §. si q̄s
ff. ne q̄d i loco pub.

¶ Qñ aq̄ sufficit p vtroq̄z molēdmo q̄libet
ex flumine ducere pōt. ff. d. aq̄ quoti. z esti.
l. hoc iure. §. j.

¶ Hñtes molēdima i flumie pub. nō pñt a/
quā accipe ita q̄ alter nō hēat comoditatem
aque nisi sibi p̄ oñderit accessus. ff. de fūi. ruf.
p̄di. l. impatores.

¶ Si vn⁹ ex hñtibz molēdmū quez vult ibi
ponere meliores molas et alter socioz nō cō/
sētiat q̄ nō vult teneri ad impēsa melior est
cōditio p̄hibētis ar. l. parietē ff. de ser. vr. p̄
di. z ibi vide do. si et. nō ob. l. cū duobz. l. idēz
respōdet ff. p socio q̄ ibi erat res pitura nō
facta tali impensa hic non

Molestia. Hoc verbū hēs. C. de iudei. l.
die sabato. ¶ Promittens nō inferri molesti/
az dī facere eo q̄ trahat ad iudiciū vt no. m.
d. l. die sabato vid i. l. j. C. d. nūdi. z q̄d ibi no.
¶ De hoc verbo molestare vid i. l. j. C. d. the/
sau. l. x. z i. l. ij. C. de collac. dona. eo. li. et. l.
puidēdū. C. de decur. eo. li.

¶ Quid significat hoc p̄bū molestia vide m. l.
illud ff. de tribu. et q̄d ibi no.

Mollicies. Quid sit mollicies z q̄t sūt
ei⁹ spes vide. s. Tho. scda scde. q. xxxviij.

Moliri Hoc verbū scriptū p duplex. l. idē
est q̄d molle facere vel mitigare p vnū vero
l. scriptū est cū difficultate teneri vt no. Jo.
an. de elec. q̄rundam.

Momentuz Momentaneuz

¶ Momentū aliqñ exponitur. i. possessio de cā/
pos. z pprie. c. j. in glo. l. et sup ea. Interdū po/
mē p libra vel puncto. ff. de mīo. l. ij. §. immo/
rē. Interdū p die. C. de fer. l. oēs iudices no.
ff. q̄ mo. vs. vs. annit. l. sicut. §. si. qñq̄ p va/
jore vt null⁹ momentū. l. valoris ff. d. transac. l.
cū hi. §. si i annos de off. or. ordiarij i fi. li. vj
de p̄ur. c. fi. inā. eo. li.

¶ Qñ fit oputatio tpis de momēto ad mo/
mentū vide. ff. de fer. l. more romano vide Ar/
chi. lxxviij. di. p̄sbyter.

mentū vide. ff. de fer. l. more romano vide Ar/
chi. lxxviij. di. p̄sbyter.

¶ Ea q̄ momētanea sūt nō dēnt cōsiderari C.
de bo. q̄ lib. l. fi. §. fi. C. q̄ legi. psonā. l. momē/
taneear. otra. ff. q̄ no. in fa. l. grauior.

¶ Multa fiunt in momento. ff. si cer. pet. l. sin/
gularia. ff. de solu. in nūerationibus. j. q. j.
detrahēverbū ar. contra. ff. d. donat. l. si q̄s.
C. de bo. q̄ lib. l. fi. §. fi.

¶ Per momentuz impletum non dicit aliq̄d
esse impletum vid Bar. in l. sicut. §. superua/
cuuz. ff. q̄ mo. pos. vel ipo. sol.

Monachus An monachus possit fieri
canonic⁹ regularis vide p. s. Tho. scda scde
q. lxxviij. et dicā. j.

¶ Monachus nō est a p̄na successione ipel/
lend⁹. xx. q. vlt. c. vlt. glo. xx. q. ij. presens.

¶ Nobiles qui volunt monachi fieri dēnt cū
summa diligētia p̄bari. lin. di. legere.

¶ Monach⁹ ordinare non dēt sine licētia ab/
batis vt hēs. lxxviij. di. ad ecclesiasticum.

¶ Monachi non pñt possessiones oducere ā
seculariū p̄ur. fieri. lxxvi. di. p̄hibere x. c.
premit

¶ Quanto monachi proficiūt tm̄ merito no/
cet silencio. ij. q. j. q̄ p̄o de sta. mo. in. ij. q.

¶ An monachus possit agere d̄ monasteriū
q̄d denegat sibi alimēta no. de accu. cū olīm
do. Car. i. d. cle. j. §. q̄ p̄o. m. nñ. q.

¶ Si monachus possit contrahere m̄imoni/
uz et si otraxit que sit eius pena no. xxviij. q.
j. q̄ r̄po et. c. de figura et. c. se. in glo. z. c. mona/
cho et. c. vt lex.

¶ An filij monachoz sint filij monasterij dic/
q̄ sic et acq̄runt monasterio no. xxxij. di. eos
lxxij. di. quidam clericus glo. xv. q. vlt. cuz
multe dicit q̄ ecclesia non vtitur hoc iure.

¶ An monach⁹ translatus ad abbatiam al/
terius monasterij si non facta sibi professio/
ne renunciat abbacie remaneat monachus
primi vel secundi monasterij do. Card. flo.
m. c. cuu ad monasterium de sta. mo. z. cle.
prima. §. si vero eo. titu. m. v. q. et in cle. j.
in fi. de regu.

¶ An monachus possit esse tutor Bald. m. l.
generaliter. C. de epis. et cle. in aut. de sanc.
epis. §. deo autem amabilis. lxxvi. di. perue/
nit. xvj. q. j. generaliter

¶ An monachus possit esse compromissari/
us electionis vide do. Car. flo. in cle. ij. de re/
scrip. m. xxx. et xx. q.

¶ An monachus assumptus ad dignitatez
secularem vel ecclesiam particularem alias
parrochialem sit ex toto absolutus ab obser/
uatiā regulari vide do. Anto de sta. re. q̄ dei
no. in cle. j. de elec glo. m. c. pen. de vita. z ho/
ne. cleri. xvij. q. j. c. j. xvj. q. ij. nemo. et. c. de
monachis in quibus vide glo in c. j. de test.

et in cle. j. de deci. laudi. in cle. ij. de censi.

¶ An monach⁹ possit sine dispensatiōe habere dignitatē secularē vel ecclesiā prochiālē nō. in pal. cle. j. de elec. in glo. pal. vide m. c. ij. et c. qd dei timorē de sta. mo. vbi Jnno. tenet qd necessaria ē dispensatiō epī de qd vide nō. in regula que a iureli. vj. doc. de regul. sup eo de voto p tuas adde quod nōt Spec. ti. ij. § consequenter ver. item dispensat. omnis opimo est qd episcop⁹ pē dispensare cum monacho vt possit ecclesie p rochiālī vel seculari p fici.

¶ An monachus possit habere prebendas Jnno. qd non in fi. de ro. magne adde glo. xvj. q. j. in sūma et qd nō. Jnno. de preben. dilectus.

¶ An monachus dispensatiōe episcopi vt sup dixi promot⁹ ad ecclesiam prochiālem debeat dicere officium diuinum scdm regulam monachorū vel scdm vsum illius ecclesie glo. xvj. q. j. monachus vide nō. per glo. et doc. in cle. fi. de cele. mis.

¶ An monachus sic p mot⁹ hēat vocē i actis bō monasterij Vm. dicit qd nō xvj. q. j. ne pro cuiuslibet vide nō. in cle. j. de regula.

¶ An monachus sic p mot⁹ debeat habere sociū secularē vel possit habere monachū nō. glo. et doc. i cle. j. § ad hoc de statu mo. i glo. sup v. ad claustrū nō. xvj. q. j. i sūma l. di. pri.

¶ An et qm monach⁹ possit eē pcur. vel scis. pcuratorē cōstituere ad lites vel ad negocia di riali qd s. dic plen⁹ p Jnno. et doc. de re iudi. cū. j. a bona glo. xvj. q. j. monachi nō. in c. ij. de postu. do. Car. i cle. j. de rescrip. in xxi. q. Spe. ti. de pcur. § j. v. itē qd est monachus eo. ti. de ac. in fi. ver. monachus.

¶ An monachus possit aliūz accusare et si ipse accusetur an possit esse in iudicio ad sui defensi onem nō. de accu. ex parte et c. olim xvj. q. j. qd rere Spe. ti. de actō. ver. monachus qd et ti. de reo. § j. ver. an monachus de his nō. in cle. religiosus de pcur. Cy. et Bar. i. l. ita de mū C. de procur.

¶ An monachus liberet a patria potestate vide Albri. in auten. ingressi C. de sacrosanct. eccle. Jo. an. xii. q. ij. nō dicat Spec. ti. de sta. regu. ver. xij. et ti. de tuto. § si aut v. sed qritur.

¶ An hereditas delata monacho qd postea tpe additiōis erat ep̄s qrat monasterio vel episcopatui vide doc. de pui. cum olim ij. cū fre. de se. consilio suo xxi.

¶ Qualit⁹ et ex qbo cāis monach⁹ qrat monas terio et an mōsteriūz teneat ex delicto mōchi.

¶ An p tractu mo. nō. Jnno. de pui. cū oli. nachi possit oueniri abbas vel monasteriū doc. i cle. religiosus de pcur. dicūt qd nō p tractu iūto an monachatu secus si p si tñ monach⁹ habuerit mādātū q casu isolidū tenetur mona steriū alias i qntū ad illud peruenerit.

¶ An liceat monacho hrē opres vel o matres

dic qd nō nec etiā abbati de ose. di. iij. nō lice at et c. monachi xvij. q. ij. puenit et c. vici osū qd dic rex qusqz ē monachus vel abbas sec⁹ si assumat in dignitatē secularē exemplo bñ Greg. dicit glo. xvij. q. j. c. j.

¶ An possit ccedi monacho licentia standi ex tra claustrū in domo qdā sua et habere vsū res rū suay Jnno. dicit qd sic p eū vel abbate suūz nō. qd cle. vel ro. isinuāte vbi vide an ingressu re ligiōis valeat tale pactū de qd dixi supra.

¶ An monachus possit p libito suo sibi con struere cellā i monasterio vel extra nō. xvij. q. ij. null⁹ monachus xx. q. iij. c. fi. z ē conclusio qd potest de licentia abbatis et subsistēte cau sa alias non.

¶ An monachus possit esse aduocatus dixi alias dic qd nō nisi in cā monasterij et de ose. su abbat xvj. q. j. monachi i glo. vide gl. i. c.

¶ An monachus possit de psetiū xvj. q. j. trāsire de suo monasterio ad aliud glo. z doc de regula. nō ē nobis Jnno. de renūc. c. fi. de p ben. cū singula li. vj. glo i cle. j. de elec. Jnno. de iurjurā. sic Jnno. et doc. de regula. significatū

¶ Quauia dicit monach⁹ assumi ad monas chatū gl. i. v. bñficijs i cle. dispēdiōis de iud. glo. in cle. j. de elec. Jnno. i. c. officij eo. ti. Jo. an. in c. Joannes de regu. i v. migrare Arch.

¶ An in monachatu i primat⁹ xlvij. di. c. fi. character Jnno. de sacra. nō iterā. p sbyr no. de sta. mo. cū ad monasteriū in glo. fi.

¶ Si monach⁹ excoicat⁹ donec sat fecerit qli ter debeat satisfacere vide Pau. i cle. j. d deci. i v. satisfactiōe Jo. an. de elec. qz sepeli. vj.

¶ Si monach⁹ iūto abbate efficiat papa de bz redire ad monasteriū et ipse debz se opellē ad reditū nō. xvij. q. ij. qz sit in glo. de quo multum dubito adde glo. xvj. q. j. ne pro cui iuslibet et doc. in c. licet de elec. reprobāt illas gl. et bene.

¶ Si monachus est legitime translatus ad aliud monasterium qualiter debeat diuidi bona que dedit primo monasterio nō. xvij. q. ij. in mille de cleric. coniu. quod ad tēet ibi glo. et docto. late dominus Anto. in consilio suo secundo.

¶ Monachus potest vocari frater de emp. et ren. cum dilecti super ver. fratres.

¶ Monachus ex quacumqz causa etiam ioco se nisi vrgente necessitate relinquens habitūz est ipso iur ex communicatus vide ne cleri. vel ro. c. ij. li. vj. vide glo. in cleme. ij. de vit. et hone. cle.

¶ Monacho restituntur expense facte in per secutione litis contra abbatem de accu. olim.

¶ Cui debeat monachus confiteri dic abbati vel alteri de ipsius licentia ter. xvj. q. j. c. j. et ibi nō. Archi. Hostien. in summa de pem. § cui confitendum ver. an monachi vbi tenet

q̄ abbati x̄ i ei⁹ absētia p̄ori p̄t etiā cōfiteri ep̄o
¶ An mōach⁹ possit eē vicari⁹ ep̄i vel coadiu-
tor no. glo. i. cle. ij. de r̄scr̄. doc. de cle. egro. c.
fi. x̄ ē conclusio q̄ sic de licētia abbatis vbi etiā
vide an possit eē delegat⁹ ordinar̄ de q̄ trac-
tat Spe. ti. j. c. fi. p̄. q̄d si fiat monachus.

¶ An appellatōe mōachi v̄iat abbas v̄r q̄
si p̄t h̄ē i. c. fi. de simo. dixi s̄b dictōe abbas

¶ Qui mōach⁹ spoliaret cap̄a n̄ p̄t agē ad il-
lā recupandā q̄ eā nō possidet glo. xij. q. j. n̄
dicatis dixi aliq̄d s̄.

¶ Mōach⁹ nec h̄ēt velle nec nolle de elec. reli-
giosus li. vi. vbi gl. allegat p̄cor. xij. q. j. no-
lo x̄ i illis iurib⁹ vide q̄ obediētia quā p̄mit-
tit mōach⁹ ē q̄ renūciat om̄i sue volūtati x̄
oīa cōmittit volūtati sui abbatis de quo vide
Spe. ti. de sta. re. p̄. xxxvij. adde glo. m. aut.
idē. C. de bo. q̄ lib. q̄ dic̄ q̄ mōach⁹ q̄ ad cō-
medēdū nō h̄ēt p̄ mortuo x̄ q̄ d̄r q̄ nō habz
velle. i. p̄fectionē iuris v̄r tñ h̄ere volūtate x̄
cōfessū n̄alē add̄ ad h̄ac m̄az ea q̄ nō. Sen-
m extraua. q̄rundam Jo. xxij.

¶ An mōach⁹ miger d̄eat pot̄i⁹ obedire ep̄o
q̄ abbati vel ecōtra glo. viij. di. q̄ p̄tra mo-
res faciūt no. de tēp. or. ad aures de ap. cu3
pati do. Car. flo. de off. or. q̄zto gl. xj. q. iij.
qui resistit do. Car. i. cle. ne. i. agro c. q̄ vero
de sta. reg. m. viij. q.

¶ An appellatōe mōach⁹ siue religiosorū
remiāt mēdicantes no. de testa. religiosus li.
vi. vbi. ter. iūcta glo. de elec. null⁹ eo. li.

¶ An iura loquētia de mōacho h̄eant locum
in canonico regulari no. xvj. q. j. mōachi de
postulā. ex pte d̄ sta. mo. c. ij. iuncto. c. q̄d dei
eo. ti. glo. i. cle. i. pler⁹ q̄ de elec. glo. de ouer-
sū. c. iuluit. xx. q. iij. p̄m⁹ clericus. viij. sc̄t̄ a
quīpe.

¶ Mōach⁹ vita ē subiectōis nō p̄latōis x̄
magistrat⁹. viij. q. j. hoc nequaq̄z.

¶ Monach⁹ grece latie d̄r singularis. xvj. q.
j. placuit et. c. si cupis neq̄ dicetis s̄ plangen-
tis officiū habz. xvj. q. j. monachus.

¶ Monacho an p̄sbyter sedere n̄ liceat. xvj. q.
in alia causa. ¶ Cet⁹ clericorū p̄ualz cetui mo-
nach⁹. xxvij. di. si se cuiq̄z i. gl. que dicit q̄
vir bonus mōach⁹ facit bonū clericus.

¶ Monachi iura tp̄alia vsupare n̄ dēt nec cō-
fessiones audire nec decias r̄cipere et similia
xvj. q. j. de p̄fetiū qui ter. pbat q̄ monacho
cōpetit q̄es oīo et manū labor vide de p̄se. di.
v. nūq̄z adde i quib⁹ casib⁹ et p quib⁹ p̄fōis
de licētia iuris vel hoīs monach⁹ possit esse p̄-
cur. q̄ no. Jnno. m. c. cū. J. x. a. de re iud. m.
cle. religiosus d̄ p̄ci. x̄ q̄d ibi no. dicam. j.

¶ Sicut mōach⁹ nō dēt p̄motionē auidē d̄
siderare ita nec vocatus desideria respuere. x
vj. q. j. nos aut̄ fratres.

¶ Monachi de p̄dijs q̄ ad eorū vsū coluntur

decimas dare nō dēt. xvj. q. j. de his vero x̄
.c. fi. ergo. et. c. q̄st̄i. et. c. decimas a populo di-
xi s̄. sub dictōe decime.

¶ Monachi dēt in eccl̄is prochi alib⁹ eis sub-
iectis sacerdotes īstituere q̄ diuina officia ex-
erceāt. xvj. q. j. v̄sis dicā plenius. j.

¶ Monacho nō licz etiā cū licētia abbatis
redire ad seculū. xvij. q. iij. q̄ aut̄ queritur.

¶ Qualiter pumri dēt occisor monachi vide
xvij. q. iij. q̄ subdiaconus.

¶ Monach⁹ quietez dēt ep̄us cōseruare. xv/
iij. lumiofo.

¶ Monachi nō p̄nt testari etiā de licētia ab-
batis q̄oīa querunt monasterio. xij. q. vi.
q̄ mgredientibus et. c. platū vide no. m. aut.
mgressi. et aut si qua mulier. C. de sacrosan-
ecc. do. Anto. et moderni m. c. m p̄ntia de p̄-
ba. vide m. c. cum ad monasterium de sta. re-
gu. dicā. j. sub dictōe monasteriū.

¶ Monach⁹ sine licētia abbatis rotū emit-
tere nō p̄t. xx. q. iij. monacho et adde q̄ m
voto monachi intelligit̄ exempta autoritas
pape glo. de vita et ho. cle. deus qui q̄d pu-
to etiāz m voto cuiuscūq̄ alterius ad mate-
riam vide q̄d dicā. j. sub dictōe rotum.

¶ Monachus gastald⁹ monasterij nō agit
p̄ monasterio nisi sit sindicus no. Hosti. m.
.c. edoceri de rescrip.

¶ Modica literatura sufficit monachis et he-
remitis no. Jnno. m. c. cū in cunctis de elect-
ter. m. cle. ne m agro. c. sane de sta. reg. x̄ ibi
doc. tenēt q̄ ignorantia gramatice nō repel-
lit a monachatu q̄d no.

¶ An is qui efficit mōach⁹ sub spe abbacie
que adhuc non vacat peccet Jnno. videt̄ di-
cere q̄ non m. c. cum monasterium de elec. de
quo dubito q̄ ista spes vel intentio videtur
in se habere viciūz ambitōis.

¶ Monach⁹ p̄t eligi in ep̄um de renūc. p̄
translationē et ibi Jnno. add̄. xvij. q. j. c. j.

¶ Monachi esse non possunt ante. xij. ānu3
Jnno. m. c. cū distribuendis de temp. or. fa-
cit. c. j. et q̄d ibi no. de regu. li. vj. adde ter. in
p̄. q̄ m m̄sulis de sta. mo.

¶ Monachus licentiatus per abbatem abso-
lutus est a primo monasterio ita no. Jnno.
m. c. sicut de iureiuran. vide no. p glo. m. c. j.
de infan. lan. et expo.

¶ Monachus p̄t admitti ad accusandū s̄
abbatem Jnno. m. c. ex pte de accu. glo. m. c.
cum p. eo. ti. ¶ Monach⁹ spoliatus p̄t pete-
re restitutionē ita no. Jnn. m. c. cum olim de
accu. no. m. c. cū dilecta. de r̄scrip. x̄ ibi Abb.

¶ Monachus expulsus de monasterio non
acquir̄ monasterio quia videtur ab eo ab-
solutus ita dicit Jnno. m. c. cum olim. ij. de p̄-
uileg. glo. xvij. q. secunda abbates. glo.
xxvij. q. j. si quos. rapuerit. doct. de regu. c.

fi. glo. l. di. c. fi. glo. i. c. j. de ifan. lan. et ex po
¶ An monachus possit eē arbiter glo. i. c. inter
monasteriū de sta. mo. dicit qd nō glo. i. l. pedi
us. §. j. ff. de arbi. Spe. ti. de arbi. §. seqt. ver. §.
quero hosti. i. sūma de arbi. §. si qd possit d. Cā
mcle. ij. de rescrip. i. xix. et xx. q. dixi s. sub di
ctioe arbiter vide gl. i. c. de prescrip. xvj. q. j.
¶ An mōachi extrinseci et stipendiati sint vocā
di ad electioez abbat. nō. Abb. m. c. fi. d. rel. do.
¶ An monachus possit testificari glo. dicit in
sti. de iure perso. i. pñ. dēt tñ iurare de licentia
sui abbat. dicit Bal. i. l. qm̄ liberi C. de testi. ad
de glo. in aute. de mona. §. cogitanduz col. j. nō
de testi. cū super et. c. cū nūcius de iureiuran. et si
christus in fi. glo. in aute. si dicat C. de testi.
Spe. ti. de teste. §. j. ver. item excipit qd ē mo
nachus ubi videt requirere licentiā abbatis.
¶ Si monach⁹ ē in studio de licentiā abbatis
pōt trahere et monasteriū obligare gl. i. l. si lō
gi⁹ ff. de iudi. nō. xij. q. j. nō dicat. Idē nō. i. c.
¶ Si monach⁹ p⁹gressum ex pte de accu
mōsterij velit disponē de restitutiōe vsuraz p
ipm̄ i seculo extortaz nō pōt sine licentiā abbat.
Bal. in aute. si qua mulier C. de epi. et cler.
¶ Monachus et sine licentiā abbat. sui pōt facere
elemosinā gl. xij. q. j. nō dicat. glo. xvj. q. j. si
cupis glo. i. de. ij. de vi. et ho. cle. hosti. i. sūma
de pem. §. qbus ver. sed nūquid monachus.
¶ An habēs vsufructū alicui⁹ rei si efficiat mō
nachus pdat illū gl. q. sic i. l. si duobz ff. de assi.
¶ Oia iura loquētia de seruis. §. gna. lib.
possunt trahi ad monachos. ff. de accu. l. hos ac
cusare. §. oibus Bar. m. l. si seruus cois ita §. fi.
de stip. ser. vide quod dicam infra.
¶ An monachus possit dēnari i penā pecunia
riā vide Bar. i. pñ. l. hos accusare. §. oibus Spe
ti. de reo. §. j. ver. sed an monachus.
¶ Quid si fuerit monachus dat⁹ ad seruiedū
alicui ecclesie extra mōsteriū cui acquirat vide
Bar. m. l. j. §. si fructuarius. ff. de stip. ser.
¶ Monachus pōt eē pcura. amici monasterij de
licentiā abbatis Inno. de re iud. cū. i. et a. glo.
de priuile. cum olim ij. vbi vide.
¶ An monachus admittit ad successioez con
sanguineoz vide glo. xx. q. iij. presens cleri
cus ter. et glo. m. l. deo nobis C. de epi. et cler.
xij. q. j. clericus facit quod dixi supra.
¶ An sola monachatio facit qz ciuem eius loci
ubi sit monachus Bar. m. l. ciues C. de incol. l.
x. et m. l. j. ff. de municip. 2 ap. c. fi. de of. dele.
¶ Monach⁹ laic⁹ pōt trāsire ad regulā. Ali. vj
canōic⁹ regulariū sec⁹ si sit cleric⁹ Archi. ix. q.
ij. mādauim⁹ Jo. an. de regula. sane in pñ. ma
gne glo. vide qd nō. dixi in prin. hui⁹ dictōis.
¶ An monachus qui est ante monachatum a
lii obligatus possit de lucro et artificio suo fac
to illud deb. tum soluere vel alias de bonis ad
eum delat. vide Inno. super rubrica de obli. ad

roma. glo. l. j. di. preterea.

¶ Monachus vel mōialis pcreans filios de
ponit et i. ppetuum carcerē detrudūtur ter.
xij. q. j. ipudicas et qd ibi nō.

¶ Monachus sic cleric⁹ dicit deo militare d
ser. nō oz. eo libentius nō. Jo. an. de cor. vi.
ex parte et ibi vide.

¶ Monachi aliquo tempore non erant clerici
§. laici Spe. ti. d. dispesa. §. nūc e poy. v. lvi

¶ Si qd tempore ingruentis infirmitat. facit
se monachum an valeat monachatio Spe.
ti. de sta. mo. ver. fi. xij.

¶ Per monachum quē abbas scit nō rite pro
fessum nihil queritur monasterio vide Bā.
m. l. si seruus testamento. ff. de stipu. ser.

¶ Monacho potest episcopus precipere et
ei legationem mīungere nō. xvj. q. j. qdam
monachi et. c. nos aut. et. c. alia.

¶ An monacho possit solui illud quod ipse
credit Bar. m. l. non ideo. ff. de nouaci.

¶ Per monachationem quis perdit nobili
tatem generis glo. et docto. de stat. reg. c.
ea que.

¶ An ingrediens monasterium possit ex pa
cto sibi aliquid reservare et an ex illo pacto
vincitur ingressus vide Bar. et Salice. in au
te. ingressi C. de sacrasac. eccle.

¶ An valeat relictū mōacho ita vt nihil qza
tur mōsterio Bar. i. l. es alienū i pñ. ff. de he
re. insti. faciūt nō. m. c. requisiti de testa.

¶ Subiectio monachalis magis videt eq
pari subiectiōi filiali qz seruali Bar. i. l. j. pō
test. ff. de acq. here. idē Bar. i. l. j. ff. de stip.
ser. et i. l. j. i. fi. ff. de vul. et pupi. et m. l. cū fū
dus. §. seruū tuū. ff. si cer. pet. Cy. et doc. in
aut. ingressi C. de sacrasac. eccle. §. iul. tutor.
ff. de bo. pos. et i. l. j. ff. de iur. delib. Bal. m. l.
cum proponas C. de here. insti. et m. l. j. C.
q. admitt. ad bono. pos. 2 m. l. deo nobis C. d
de epi. et cle. et m. l. nō solū C. de bo. q. lib. et
m. l. ex repudiatiōe C. de fideius. vbi. Bald.
in omnibus his locis adde glo. lūij. di. mul
tos xij. q. j. non dicatis in glo. xj. q. j. de p
sona Jo. an. de iudi. cū deputati. do. Anto.
m. cle. ij. de rescrip. ter. optim⁹ lūij. di. mul
tos Ang. in consilio suo lxiij. do. Pe. de anca. i
repet. c. m. presentia de proba. faciunt que di
xi supra pro. col. in omnibus predictis lo
cis vide an monachus niger equipetur filio
vel seruo.

¶ An illud quod acquirit monachus cui cō
missum est regimen alicuius beneficii acq
rat monasterio vel illo beneficio vide Barto.
m. l. si quis. ff. de vsufruc. et m. l. j. ff. de stipu.
seruo.

¶ An monachus depositus eiciatur de mona
sterio dic. q. non Innocentius de simo.
dilectus dominus Cardma. flo. in cle. j. §.

¶ Ad quē ptineat correctio monachorū nō. glo. et doc. de offi. or. quāto de offi. archi. dilectus vbi cludit q̄ p̄mo loco ad abbas tez cui si non obediunt ad ep̄m nō. ne cle. vel mo. relatu de se. ex. mōchi ad de qd nō. glo. xvj. q. i. quidaz.

¶ An mōch⁹ deat oueriri corā abbate v̄ corā ep̄o nō. de offi. or. quāto bona gl. xvij. q. ij. c. j. bona glo. xj. q. j. de p̄sona sup. p̄. mōchū doc. in cle. religiosus de p̄cura. vbi do. Car. flo. in. p. q. vbi etia tractat an pro debito monachi sit ipse oueried⁹ vel abbas de quo dixi aliqd s̄. et ad de qd nō. idez do. Car. i. cle. j. q. q. vero de sta. regu. in. vj. q.

¶ An mōchus assūptus in ep̄m possit mutare habitū monachalē nō. de vi. x. ho. cle. c. pe. glo. xvij. di. s̄ctimomialis bona glo. xvj. q. vij. noua actōe q̄ dicit q̄ nō glo. xvj. q. j. de mōchis / ad de q̄ deponēs habitū mōchas / lez vel portans rochetū etiā factus ep̄s est ex coicatus p. c. ij. ne. cle. vel mo. li. vj. ita dicit Cā. flo. i. cle. ne in agro in p̄n. de statu mo. i. ij. q. faciūt nō. p. Laud. in cle. ad n̄ram in

¶ An mōchus factus ep̄s pot̄ p̄n. de cēsi. comedere carnes glo. de o. se. di. v. carnez q̄ nō glo. xvj. q. j. c. de mōchis vbi de hoc.

¶ An mōchus factus ep̄s possit habere p̄priū glo. q̄ nō. xij. q. j. q. tua.

¶ Monachus transiēs ad p̄laturam vt presit peccat mortaliter dicit glo. xvi. q. j. mōchi quod facit ad ea que dixi s̄. de eo qui sit monachus vt eligat in abbatez.

¶ An q̄s possit esse mōchus in diuersis monasterijs glo. q̄ nō de p̄ben. p̄terea de reli.

¶ An mōchus possit eligere do. c. fi. sepulturam Hosti. olim tenuit q̄ sic in. c. de p̄ore de sepul. p̄ illum tex. cāus ē hodie in o trariū i. c. fi. de sepul. li. vj.

¶ An et q̄n mōchi tēant vel nō ad solutionē decimarum vel eas possint recipere Inno. de deci. suggestū glo. et doc. c. fi. ex pte. j. x. m. c. peul. glo. xvj. q. j. c. de his dixi aliqd supra.

¶ An mōchus possit accāre ep̄m vel abbate seu alios nō. ij. q. vij. cum pastoris et. c. pla. ciuit et de accu. ex pte vbi de hoc.

¶ An mōchus possit agere p̄ iniuria sibi illata gl. xij. q. j. nō dicatis dicit q̄ nō s̄ abbas.

¶ Monachus habēs admīstrationē et clericus secularis equiparant̄ vt in cle. ij. i. fi. de vi. et ho. cle.

¶ An mōchus ex n̄s in studio de licentia abbat̄ possit o fiteri cui voluerit dicit q̄ sic q̄ v̄ de f̄tate ad hoc licentiā habuisse nō. doc. in cle. dudū p̄. sed et si idē de sepul.

¶ An et q̄n monachus fugitiuus debeat repeti et restitui priori monasterio a quo recessit nō. de regu. Joannes et. c. fi. tex. et glo. xvj. q. j. quidam.

¶ Et qd de vagabūdo dicit nō in cle. j. q. q̄ v̄o de sta. mo. vbi videtur q̄ tales sūt excoicati / et ad de q̄ abbas pot̄ repetere mōchum suum adiecta cā d̄ iure canonico. l. j. q. h̄ac. ff. d̄ re. ven. zenze. m. d. q. q̄ vero.

¶ An abbas repetens mōchum vagabūduz vel alias denegās mōcho alimēta vel sine cā expellens eū de monasterio possit ipsius monasterij bona petere noie monasterij glo. in c. j. de sen. ex. do. Cā. in cle. j. q. q̄ v̄o d̄ sta. regul. ad de glo. et doc. de regul. sicut vobis glo. xvij. q. j. si q̄s corripuerit glo. l. di. c. fi. vide glo. i. c. j. de m̄fā. lāguā.

¶ An mōchus possit peregrinari sine licētia abbat̄ dicit q̄ nō. xx. q. iij. c. fi. no. doc. d̄ res gu. Joānes et ibi Jo. an.

¶ An appellōe mōchi remiat ouersus dicit q̄ nō de regu. nō ē et ibi nō.

¶ An et q̄n mōchus vnius religionis possit transire ad aliā et quis possit eū licentiaē nō. Inno. de renū. c. fi. vbi etiā do. Cā. flo. bona glo. de prebē. cuz singula li. vj. doc. de regul. licet et. c. sane.

¶ Abbas nō dēt recipere mōchū remientem ad suū monasteriū sine l̄ris sui primi abbat̄ xx. q. iij. q̄ itez vbi cāus / ad de q̄ nō. do. Ant. de regu. significatū.

¶ An mōchus albus possit stare inter nigrōs et extra glo. xvj. q. vij. noua actōe vbi vide tur occludere q̄ sic licet honestius sit q̄ stet in ter mōchos sui habitus.

¶ Quis dicat̄ monachus fugitiuus et an monachus ex n̄s in fuga querat monasterio vid̄ doc. in. c. fi. de regu. glo. xvij. q. ij. abbates

¶ An monachus existēs in studio de licencia abbat̄ possit comedere carnes dicit q̄ non sine speciali licencia abbat̄ de sta. mo. cum ad mōsteriū et ibi nō.

¶ An si mōchus recedat de monasterio sine licencia et postea reuertit̄ deat capi gl. x. doc. de regu. Joānes.

¶ An irregularis possit fieri mōchus et om̄s mino illitteratus nō. xvj. q. j. legi in glo. fi. itē an mutilatus mēbz. lv. di. p̄scis.

¶ Quis sit ille superior qui possit dare licentiā mōcho transeūdi ad aliā religionem vel ad aliud monasteriū Pau. i. cle. j. de ele. vide nō. in. c. q̄z sic de ele. li. vj. et. c. quorūdā e. ti. et li. et. c. ij. ne cle. vel mo. eo. li. de testamē. c. fi. eo. li.

¶ Monachi in mō cantādī deant seruare cōsuetudiez p̄uītie glo. xij. di. de his.

¶ An liceat mōchis studere in theologia v̄ iure canoico Jo. an. i. c. ij. ne cle. vel mo. lib. vj. et i. c. nō magno eo. ti.

¶ An mōchus possit eligi in m̄gr̄m vide Ar. chi. xvj. q. j. m̄gr̄atus Jo. an. de magi. c. pens ultimo.

¶ An monachus possit depomi. vide glo. de symo. si cuius.

¶ An monachus ingrediens religionē possit absolui ab abbate a pnia quaz debet agē an ingressus gl. xxiiij. q. ij. ad monē glo. in ver. totius de pe. di. j. his autoritatibz glo. de ro. to scpture adde qd dicitur. j. sub dictōe religio

¶ An monachus exis in studio possit acci. pe mutuū p sūptibz suis ita vt obliget mo. nasteriū Arch. q. sic ne cle. vel mo. c. ij. li. vj. nisi aliunde sit sibi puiū de expensis ego so. leo. allegare glo. xij. q. j. nō dicatis glo. ord. in. c. ex pte de accu. doc. de hoc. do. Car. in cle. j. q. q. vero de sta. regu. in. ix. q.

¶ An pmittes aliqd monacho teneat illi sa. tisface saltē in foro. d. scie et an sat. facies ab. bati p monacho excuse. Jm. et doc. de imu. ec. q. pleriqz v. i. vide.

¶ An monachis possit strictō regula ipomi qz sūt osueti Jm. de re. sup. eo doc. qd mat. ca. cū dilectus glo. de sta. reg. c. j. li. vj. glo. in regula q. oēs. e. li. in glo. m. cle. vt bi q. d. eta. et quali.

¶ Licet monachus multo tpe gesserit se p. nō monacho tñ nō acqrit libertatē Arch. xij. q. ij. longinqtatē.

¶ Aq. tpe ceperūt monachi. Spe. t. d. lega. S. nē epōz. ver. lvi.

¶ Monachus dē ali expēsis monasterij in q. surrexit obligatō Bar. m. l. si seruus ff. de stru. pu. fer.

¶ Bona monachoz nouicioz applicant mo. nasterijs in quibz moriunt. do. An. m. c. ij. d. fo. cō. z clarius de pba. in pntia rex ego pu. to. q. sic psona non erat obligata monasteio vel religioni ita nec bonap. nō. in aut. ingres. si. C. de sacrosanc. ec. et ibi no. tex. q. dicit in gressi mōsteria se et sua dedicauerūt deo p. se demde sua pñ si nō dedicāt se nec sua claz. aut ē q. nouicius nō ē obligat. religioni. vt ptz m. c. j. d. reg. li. vj. g. nec sua bona cogita.

¶ An pcepta regule obligent monachos ad peccatum si nō seruent vel tm. ad penā Lau. m. cle. j. de sta. regu.

¶ An monachus per papā possit absolui ab obedientia abbatis nō. xij. q. ij. abbatibz.

¶ Si monachus niger portat habitū supi. orē sepatū a capucio dī apostata Pau. i. cle. ne in agro. S. rursus de sta. regu.

¶ An si papa rex vel ep̄s efficiat monachus pbat p̄iorē dignitatē glo. q. sic. xxvii. q. ij. scripsit.

¶ An si monachus exeat monasteriū deat solue debita q. drit an ingressus Bar. m. l. ad. ulter. S. ff. de adu. et ibi vide no.

¶ An p̄ stipule. filio monacho Bar. i. l. q. d. dī. ff. de rer. ob.

¶ An monachus possit actus spūales exer.

cere glo. ij. q. vij. placuit adde q. monachus exercet actū licitū sine licentia abbatis si illā h̄re nō p̄t. ij. q. vij. placuit glo. xij. q. j. non dicatis.

¶ Monachus nō p̄ retrudi in alio monaste. rio ppter delictū nisi fuerit notorius Jo. an. de eta. et qua. mtellerimus.

¶ An si relictū ē aliqd monacho s̄b additōe et tpe legati facti eāt in vno monasterio tpe euementis additōis tñsuerat ad aliud cui. monasterij sit legatū illud vide Pau. m. cle. fi. de ele.

¶ An ex delicto monachi possit agi d. mōa. steriū Jmo. de pui. cū oli. ij. glo. xij. q. j. de psona Jo. an. de ele. q. sepe li. vj.

¶ Si monacho in aliq. casu ē ncia licētia ab. batis et ip̄e abbas ē mortuus q. dabit eā Jo. an. de testa. c. fi. li. vj.

¶ An monachi teneant obedire ep̄o in his q. sūt d. eoz. regulā approbatā p papā Jmo. q. nō m. c. ne dei de symo.

¶ A pncipio q. ceperūt monachi eē nō erāt al. trichi voto obediētie glo. magna. xxvii. q. j. de viduis Jo. an. de vdi. appo. c. fi.

¶ Si qd legat. monacho z casu q. abbas mo. ueat sibi qonē reuocat legatū an valeat vid. glo. et Bar. m. l. lutiū. S. tres h̄des. ff. ad tre.

¶ Quid aut si relinqt mo. s̄bel. vbi vide. nacho et si abbas fecit sibi qonē reliquat. ex. tneo an abbate mouēte litē an ex tneus petē possit relictū Arch. xix. q. iij. q. m. grediētibz Jo. an. de sta. regu. cū ad monasteriū.

¶ An sit licita pmixtio monachoz et clerico. rū seculariū simul nō. in cle. j. de ele. m. glo. iij. doc. de sta. reg. ea q. S. p̄cipim. d. ost. i. sūma. e. t. ver. illud aut.

¶ Monachus p̄motus ad eccliam secularē si p̄motō nō t̄z remanet monachus ep̄i doc. de reg. porrectū in cle. m. pleris qz de ele.

¶ An monachus p̄motus ad curā sit ampli. us s̄b abbate dixi aliqd s̄ adde Jo. an. in re. gula q. a iure li. vj. in mercu. fre. de se. osilio suo. vj. et. xlij. glo. m. cle. fi. de cele. mis. gl. xvj. q. j. de monachis Jo. an. de sta. re. cū ad mōasteriū gl. z Pau. i. cle. ne i ag. S. ad h̄ e. t.

¶ Si monachus excoicat. don. satisfecerit q. lit. deat satisfacē vide Pau. m. cle. j. d. deci. Jo. an. de ele. q. sepe li. vj.

¶ Monachus possides p aliū acqrit possesi. onē suo monasterio Bar. i. l. quicqd. ff. de ac. qui. pos.

¶ Monach. p̄t restituē illd qd mutuauit vel deposuit nō tñ potuit monachus illud remit. tē Bar. m. l. nō iō. ff. de noua. et. l. eū. q. S. q. sibi. ff. de rer. ob.

¶ Illa que nō reperiūt monachis phibita a sancto Benedicto intelliguntur permis. sa glo. xvj. q. j. sunt nonnulli i h̄ puto stādū.

dispositioni regule.

¶ An ex eo qd monachus retinet proprium pro
restituendo sibi procurandis incurrat penas monachi
retinendi proprium zenze. et Laud. in cle. ne in a
gro de sta. mo. no. eo. ti. cu ad monasterium.

¶ An illis casibus quibus monachus acquirit monasterio
requiratur rathabitio monasterij
Bar. i. l. cu heredes. §. fi. ff. de acq. pos.

¶ An monachi possint portare fodraturas de pel
libus agriculorum Lau. i. d. cle. ne in agro.

¶ Licet de iure monachus non possit habere
proprium habz tñ qñq de facto vide de regu. sup. et
qd no. de accu. cu olim de re iud. cu. i. et. a.

¶ An si monacho relinquitur usufructus a ipse
transit postea ad aliud monasterium remaneat
ille usufructus primo Archi. xix. q. iij. c. si q
et C. de usufru. l. fi. et qd ibi no.

¶ Si monachus redit ad seculum qd iudicatur
pessio non tenere an tēat restituere expē
sas factas in monasterio Jo. an. de pba. causa

¶ An capelle monachorum teneantur mriomij.
ad bona epalia Jo. an. et Archi. i. c. j. de pben.
li. vj. diri §. sub dco capella.

¶ Monachus non censetur mortuus modo quo ad
iura nalia et consanguinitatis doc. i. cle. religio
sus de pecu. Jo. an. de homi. sic dignu.

¶ Non valet stipulatio monachi ex natis sine mo
nasterio qñq em est obligatus religioni in

¶ An monachus p sustentanda genere
melius vita sua possit aliquid honestu artificiu
exercere glo. lxxxj. di. ad reatum.

¶ An monachus obligetur nalter ex sua pro
missione glo. qd no m. l. seruus. ff. de fideius.
Jo. an. extra facit tex. a qd ibi no. m. c. primo d
spō. li. vj.

¶ Monachus promoueri non potest ad beneficiu non
curatum doc. i. cle. j. de ele. glo. in cle. i. de su
ple. neg. pla. in p. peculiaribus i. otrariu glo.
i. cle. j. de re iud. vbi Jo. an. de ele. si religio
sus li. vj. Pau. i. cle. fi. de ele. glo. i. cle. qz cōs
tingit de reli. do. in v. secularibus Archi. vij.
q. i. hoc nequam.

¶ An si promotus monachus ad ecclesiam secu
larem velit postea redire ad monasterium pos
sit dic qd sic de licencia epī Archi. xvj. q. j. ne
pro cuiuslibet.

¶ An monachus promotus ad ecclesiam secu
larē acquirat illi ecclesie vel monasterio dis
ri aliquid §. die plenij vt habet de priuile. cum
olim. n. vbi tex. a doc. glo. in cle. ij. de heret.
in v. clericorum in. c. fi. de regu. glo. xvij. q. j. i
suma glo. xij. q. j. qz tua Jo. an. i. c. j. de testa.
sup. glo. pe.

¶ An monachus promotus ad ecclesiam secu
larem possit quomodo ad habitum extrinsecum
conformare se habitum secularium clericorum
gl. xvj. q. vj. inouatōe no. i. cle. j. de ele. i. gl.

¶ Vacante abbacia quis dabit licentia mon

nacho vt consentiat electioni de se facte dic q
ep̄s no. zen. in cle. fi. de ele. Arch. a Jo. mo.
in. c. fi. de testa. li. vj.

¶ Si notarius efficiatur monachus non potest
terius exercere officiu notariatus nisi in cā he
resis no. de heret. vt officium. §. ad ascribens
das in fi. li. vj.

¶ Si monachus remittit iniuriā sibi illatā an
poterit monasterium nihilominus illā proseq
no. de se. ex. parochianos in gl. j. de rescrip.
cū dilecta in glo. fi.

¶ Monachus potest prefici hospitali etiā non pmi
to Jo. an. de ecclē. edi. cū dicat vide in clemē.
qz attingit. §. vt aut de reli. do. in glo. in ver
secularibus.

¶ An monachus percutiens monachum extra clau
strum possit absolui ab abbate no. de se. ex. co.
cum pro illo credo dixisse sub dcoibus abbas
et absolutio.

¶ Monachus potest agere p sua administratiōe
de rescrip. edoceri de iudi. cū deputati de res
sti. spol. m. l. r. s. lxxij. di. qrdā.

¶ Monachus pfitens det sua propria manu scribere
pessioz glo. de elect. nullus sup. v. expresse
li. vj. xx. q. j. c. vlt. no. de elect. cu in otrariu
in glo. et ibi vide.

¶ Monachus nunquam debet exire de claustrum. ij.
q. vij. cu pastoris in glo.

¶ An monachus succedat in feudo no. de asue.
c. j. de pba. in pntia no. de ele. cum inter

¶ Si monachus consentit electioni de se facte
sine licentia superioris an superiore postea ra
tum hēte valide quod gestu est no. in. c. si
religiosus li. vj. de ele. vide qd hētur in regu
la ratum li. vj.

¶ Monachus pntatus ad ecclesiam parochialem
debet hēre licentia sui superioris sic qñ eligitur
de sta. mo. qd dei. ibi. de licentia prioris ac. faci
unt no. de postu. pla. c. vlt.

¶ Monachus an pfectus censetur psona religio
sa no. de se. ex. religiosus glo. fi. li. vj. qd no.
qz potest facere ad multa.

¶ Monachus exceptus potest rōe prioratus vel ca
pelle ouēiri corā ep̄o de priuile. c. ij. in glo.
peul. a fi. eo. ti. cu capella in fi. et m. c. ex ore
in fi. eo. ti.

¶ Monachus non potest fideiubere de fideius. qd q
busdā et qd ibi no.

¶ An monachus potest esse doctō no. doc. moder
in m. c. fi. de magis.

¶ Monachus cu licencia sui pla. transiens ad ec
clesiam parochialem absolutus ē ab obediēcia
no. i. c. pleriqz de ele. i. glo. ergo a i. cle. ne ma
gro de sta. mo. sup. v. ad claustrum.

¶ Monachus dices se iniuste excommunica
tum ab abbate suo potest rescriptum i petrare se
cū dum no. m. c. ab excommunicato de rescript.
licet Cōpos. vbi dicit otrarium de quo vide

Jo. cal. et doct.

¶ Monachus unus monasterij non potest ecclesiam habere vel administrationem alterius de prebenda. cum singulari li. vi.

¶ Monachi non possunt recipere aliquem ad sepulturam nisi aliquis apud eos elegerit sepeliri gl. de sepul. c. ij.

¶ Monachorum creatio spectat de iure communi ab abbate et conventum non de regu. c. fi. in glo. ij. li. vi.

¶ Si monachus longo tempore vagatus est per mundum et multa adquisivit postmodum ad eorum rediens intrat aliud monasterium si per ipsum monasterium sciuit eum vagantem et noluit reuocare bona que adquisivit erunt secundi monasterij et non primi. vide non in c. cum olim. ij. de preb. et in c. quod ad te de cle. aug. et c. quinto de off. or. et quod in eis non.

¶ Monachus potest esse extra monasterium ad tempus certum de licentia abbatis de iureiur. ex rescripto.

¶ Tenens monachos in obsidione est excoicatus si sic tenet quod exire non possint de iureiur. ex rescripto.

¶ Si monachus persequitur causam propriam vel electionem de se factam non habebit expensas ab abbate secundum Innocentium de accu. ex parte arch. ij. q. vij. cum pastoralis de ele. ut preterite et in c. cupiens li. vi. in glo. ult.

¶ Monachus excoicatus propter violentam manu iniectionem per motum abbatis absoluit ab episcopo de sen. ex. monachi et ibi non.

¶ Monachus exiens in studio vel longe absens de licentia abbatis potest agere iuriam cum licentia abbatis ar. ff. de iud. l. filogius facit de sepul. c. ti. li. vi. de sen. ex. parochianos de rescripto. edoceri.

¶ Monachus unus monasterij transiens ad aliud non tenetur in illo profiteri de ver. sig. abbati secundum doct.

¶ Si aliquis recipiat in monachum auctoritate apostolica an reservabit monasterio an? perbatomis vide in c. ad apostolicam de regu.

¶ Monachus claustralis intelligitur qui stat in claustro et habet vocem in capitulo et ad voluntatem abbatis potest remoueri de capel. mo. c. i. p. doc.

¶ Si poratus etiam monialis offerret monacho per papam non posset remoueri per abbatem vide de ele. cum inter. R.

¶ Monachus non potest ordinari ad refectionem expensarum quia non habet proprium de app. reprehensibilis secundum Innocentium.

¶ Monachus unus monasterij non potest habere locum nec vocem in alio monasterio nisi sibi ius esset reservatum in primo monasterio de ele. constitutus de reli. do. c. pen. xx. q. vij. monacho et expressum in c. cum singula de preb. li. vi.

¶ An monachus possit fieri is qui est excoicatus vide de sen. ex. cum per illos secundum Innocentium dixi

sub dictione excoicatus.

¶ An vir qui sit monachus in vita uxoris portabit cucullam vide. xix. q. iij. mandamus de eta. et qua. intelleximus.

¶ An multo abbate possit episcopus monachum ecclesie perficere vel in suum socium recipere vide. ij. q. vij. cum pastoralis. xvj. q. i. cum preb. ultate.

¶ Que sunt de ista monachatus et qualiter habere possunt proprium de ista. mo. cum ad monasterium secundum Innocentium de preb. in preb. ultate.

¶ Quo ordine procedit in puniendo monachum vide. xxvij. q. i. non autem querit.

¶ An monachus vel canonicus regularis possit eligi in canonicum vel archidiaconum vel prelatum ecclesie secularis vide de vi. et ho. cle. deus q. lviij. di. c. i. et. ij. lxxij. di. quorundam. xvj. q. vij. in noua. de ista. mo. quod dei de rotop. tuas de ele. officij de preb. preterea.

¶ An monachus possit remoueri a portatu sine causa vel ex leui causa et sine strepitu iudicij vide de ele. cum inter. R. de sym. p. tuas de ista. mo. monachi in fi. et in c. in singulis.

¶ Monachus non potest habere portatum perpetuum nisi ex concessione pape quod cle. vel vo. insinuat secundum Innocentium de off. vi. vel inuti. c. ij. et c. ad nostram.

¶ An monachi possint aliquem clericum recipere sine litteris commendatitijs multo episcopo vide de cle. petue secundum Innocentium.

¶ An monachus per episcopum institutus possit per abbatem remoueri de ista. mo. monachi secundum Innocentium.

¶ Si monachi viuunt inhoneste an episcopus possit eos expellere et alios instituere vide ne cle. vel mo. relatū.

¶ An clerici possint effici monachi et eo vide. xix. q. ij. in c. i. et. ij. et c. l. de regu.

¶ An hereditas delata monacho possit adiri vel repudiari per abbatem vel monasterium mortuo monacho vide Bal. in l. i. c. q. admit. ad bo. pos. l. cum proponas. C. de here. m. si.

¶ Monachus succedit in prebendis ab intestato cum fratribus ac si non esset monachus de iure civili. l. deo nobis. C. de epi. dixi et adde in aut. de san. epi. sed si prebenda non gl. i. aut. mona. in preb. et ex. xxi. q. fi. c. fi.

¶ Monachus omnia bona sua tempore quo intrat monasterium querit monasterio si decedat sine ascendentibus et descendentibus in aut. ingressi. C. de sacrosan. ec. Ang. in off. suo. cxxij. quod in capit. sup. primo.

¶ Monachus in hereditate prima habet iura suauitatis vide Ang. in off. suo. cxxij. et Bal. in preb. al. l. deo nobis. C. de epi. et cle.

¶ An monachus possit intrare monasterium cum pacto reformationis aliquorum bonorum vide Ang. et do. Jo. de imo. in l. i. sed et si inibi ff. de ver. ob. in aut. ingressi. C. de sacrosan. ec. Ang. in off. suo. cxxij. quod incipit arguo.

¶ An is qui intravit monasterium et postea

erit ut deat oseq factū relictū sub odcōe si in
traverit vide Ang. i. o filio suo. xxij. x. c. j. qd
incipit ex hoc

¶ An monacho possit solui ubi actio ē q̄sita
abbati no. Bar. ff. de p. ob. l. eū qui sibi.

¶ Si q̄s erat adiectus soloi et efficiat mo-
nachus an ei possit solui no. Bā. de solu. l. cu

¶ An mōchus dicatur capite q̄s in p̄n.
minut? n. i. aut. de mōchis. G. j. i. gl. mutatōe

¶ Quāto tpe dēt q̄s stare in mōsterio anq̄
efficiat monach? vide no. in aut. de mo. G. s. a

cinua i glo. p̄p̄te de regul. c. j. li. sexto

¶ Monach? ante ingressū monasterij d suis
bonis disponat nō p modū testamētū ne du

bum sit an p ingressū rumpat testamētū? h
per otractū donatōis inter viuos dicit glo.

in aut. de mo. G. illud et habet in aut. si q̄ mu

¶ De reuocatōe alier C. de sacrosā. eccle.
mōchi bēficiatū ad claustrū In. i. c. i. d cap. mo.

¶ Qua pena punitur exiēs monasteriū no. i
cle. ne in agro. G. cum vero de sta. regu.

¶ Faciēs testū an monachātōez tantū tēt
diuētis suis quātū monasterio reliqueretur

no. i. aut. de mo. G. si p̄o filios in glo. detur.

¶ Monasteriū dēt habere expensas ab abbate
otra quē agit de crimine credo dixisse s. per

no. in c. ex pte in glo. si. de accu. adde no. i. l.
si mstituta. G. pe. ff. de moffi. testa. in glo. de

cermi. Bar. in l. iperatores. ff. de tu. et cu. da.

ab his a ra. dūtra. Spe. ti. de inq̄si. G. si.

¶ Plures qōes circa mām monachātōis a
religionis vide p Spe. ti. de testa. p totum et

ibi vide Jo. an. in addi. sup. Rca.

¶ An si legeē monasterio aliqd ea odcōne
si talē receperit in monachū valet legatū? vi

de m. l. v. rōez. G. heres. ff. de le. iij.

¶ Vestimēta quib? induit monach? nō sūt
sua. ff. de pecul. l. id vestimētum.

¶ Corona monachi an oferat ordiez glo. q̄
nō in aut. de mo. G. j.

¶ Si filius fa. efficiat monachus an peculū
castrense aduēticiū vel pfecticiū transeat in

monasteriū vide no. i. aut. igressi ubi etiam
tractat an emphiteosis transeat ad mona

steriū Bā. i. l. si finita. G. si de rectigalib? ff. d
dam. ifec. ubi vide qd de feudo.

¶ Qd dicitur monachum effici seruū nō itelz
ligit de seruitute q̄ possit vendi sed de seruitu

te spūs que potius auget q̄z minuāt eiūs sta

tum Bar. i. aut. si q̄ mulier C. de sacrosā. eccle.
adde Bart. i. l. v. rōis C. de dona. an nup. et. l.

si nō mōt. eo ti.

¶ Si monachus an igressus fecit testamētū
pōt postea illud mutare vide Cy. et Bar. i. d.

aut. si q̄ mulier.

¶ Si monachus aufugiat de monasterio et
triseat ad aliud illegitūe qliter pōt vendica

ri vide i. l. j. C. ubi de cu. vel coart. et ibi no. q̄

pōt capi et reduci ad locum suū.

¶ Si aliqd relinq̄tur mōcho videat habitus
respectus ad psonā suā vel ad mōsteriū vid

Bā. ff. de dona. cā mōtis. l. filiofa. ubi bon? ter.

¶ An filius mōchi possit testari ad hoc.
vide Dy. i. l. q̄zuis alias ē. l. liber homo i. si. ff.

de acquirē. re. do.

¶ Mōchus p̄iudicat mōsterio in q̄rendis nō
in q̄sitis. ff. de acq. pos. l. j. G. hoc q̄ de seruis.

¶ An monasteriū acquirat possessionez bo
non? monachi per solū ingressum sine appre

hensione Bā. in l. qui vniuersas. G. p colonū.

ff. de acquirē. pos.

¶ An per mōchū alienū bona fide possessum
q̄rat vide ff. de vsuca. l. iuste et qd ibi no.

¶ Monachus nō succedit in feudo. x. coll. de
mili. val. q̄ otumar est.

¶ Monachus pōt per pactū habere ānuā pē
sionē ab abbate Jo. an. in regula nō est obli

gatoriū li. vj. Bal. i. l. si p̄ in p̄n. ff. de ado.

¶ Onera mōchi triseūt in monasteriū. ff. de
adop. l. onera et qd ibi no.

¶ An si monachus mstitutus moriatur an a
ditaz hereditatem capiat monasteriū absq̄

aditōe mōchi ter. videtur q̄ nō. ff. ad. l. acq̄l.

l. mde neratius i p̄n. a ibi Bar. doc. de pba.

i p̄ntia Jo. d. are. i. l. deo nobis C. de epi. a cle.

adde Bal. i. l. bonoz C. q̄ ad bo. pos.

¶ Heremita solitariā vitaz eligēs nō dicitur
mōchus C. de epi. a cle. l. si q̄s p̄sbyter.

¶ Jus qd habet monachus psonale transit i
monasteriū ipso vero mortuo reuertitur ad

illos quib? competit no. i. d. l. si q̄s p̄sbyter.

¶ Quāta filijs debita detrahatur de bonis mo
nachi etiā in vita glo. in aut. nunc aut C. de

epi. et cle. no. de regu. ad n̄am et. c. cum viq̄

de q̄ dixi s. sub dcoē legitima.

¶ Mōchus in ingressu mutat statū sed quia
mutatio est i bonū nō nocet in aliq̄ no. d. epi.

et cle. l. deo nobis i glo. parentū.

¶ Hereditatez debitā monacho pōt mōsteri
um repudiare vt hētur in p̄al. l. deo nobis in

glo. parentū.

¶ Mōchus siue stipulet sibi siue mōcho sim
pliciter acquirat monasterio sed si stipulet

alteri nemini querit nō sibi quia noluit non

alteri q̄ nō potuit Imo. i. c. cum olim d pri

uil. i. glo. dederat.

¶ Monach? pōt accāre abbatez suū nō alios
sine licēcia eius Imo. de accu. cum. p. i. glo.

in p. monachus.

¶ Si per mōchū acquirat hereditas mōste
rio vel cessit dies alicuius relictū licet postea

monachus transeat ad aliud mōsterium vl

fiat sui iuris per aliquā prelaturaz nihilomi

nus primum mōsterium retinebit retro que

sita. xvij. q. j. statuimus Bal. i. l. inter antiq̄z

C. de vsufu.

¶ Monachus electus exi monasteriū nō p̄t
consentire sue electōi sine sui superioris licētia
de ele. si religiosus li. vj. g. a. 3. no sensu elect⁹
in pprio monasterio p̄t consentire sine alicui⁹
licētia quod t3 Jim. et Cōpost. de postu. c. j. z
do. pe. de anc. m. d. c. si religiosus et qd si su
prior nolit dare licētia an possit cogi glo. in d.
c. si religiosus dicit qd sic p̄ solū papā vid⁹ Jo.
an. m. c. qd dei de sta. regu.

¶ Si monachus prius monasterij p̄mot⁹
fuit in abbate alterius monasterij exēpti de
in ex cā honesta renūciavit regimī abbacie
an remaneat monachus p̄mi vel secūdi mo
nasterij vel imediate s̄bit pape vide plene p
do. pe. de anca. z alios moder. in. c. nullus d
ele. li. vj. q. d. cludit qd remanet s̄bit iurisdictione
ep̄i nō qd q3 cōe h3 cū monasterio p̄mo. xvj.
q. j. ne p̄ cuiuslib3. xvij. q. j. c. j. de p̄u. cū oli
de ele. p̄stitutus in oriū facit. l. senatoris. ff. d
fena. vbi hēf qd dignitas supuēiēs nō au
fert p̄mū locū facit. C. de aduo. diuer. iul.
si qd de togatis vbi deposita dignitate rema
net quis in eo statu et collegio in q̄ erat.

¶ Ad monachos p̄tinet electō abbat. xvij.
q. ij. abbate de electōne ne p̄ defectu. e. t. ex
e. li. vj. et ibi nō q̄les sint monachi ad quos
spectat talis electō.

¶ An monachus alterius monasterij possit
eligī in abbate hēf de ele. c. fi. vbi videt qd sic.
hoc dicit ut hēs de ele. nullus li. vj. et in cle. j.
eo. ti.

¶ An monachus p̄t agere p̄ cognatis doc.
dicūt qd nō qz sua cognatō ē in celis i cle. res
ligiosus de p̄u.

¶ Monachus de licētia abbatis p̄t t̄nsire ad
regulā. xxx. q. iij. statim⁹ dixi s̄ t̄n abbas n̄
d̄t dare monacho suo talē licētia nisi sciat qd
monasteriū velit illū recipere alias monach⁹
aliē recedēs ē fugitiuus et apostata cū tūc in
nullius sit obedientia nisi forte sic dare licē
tia qd s̄b sua obedientia iret et q̄reret locū ar
tiorē qd vbi de facto in anglia et repro. au
tā q3 p̄p̄sulte factū s̄m doctrinā do. An. de
in. c. fi. de renun.

Monarcha. Hoc verbū hēs. xij. q. j. fu
turā et ibi Archi. de q̄ etiā in. c. fundamēta. q.
ne aut de ele. li. vj.

Monasterium. Si filius fa. offert se
et sua monasterio q̄ bona t̄nsēat vide do. an.
in. c. m. p̄ntia de p̄ba. dixi s̄ sub dictōne mo
nachus.

¶ An bona ingressi t̄nsēat ad monasteriū q̄n
ex deceptōne quis ingredit⁹ ter. xx. q. iij. c.
stituit Immo. de ouer. diu. dudū doc. in aut.
ingressi. C. de sacrosan. ec. Bal. x. col. in plus
dijs seu. ver. sed pone qd d̄ctus feudi in quib3
locis vide an p̄ciato ingressu p̄ciēs bonorū i

gredientis oblatio.

¶ Si monasteriū destruit cui acq̄rāt mona
chi illius Bar. m. l. qd seruus. ff. de stip. ser.

¶ An bona ingrediētis monasteriū qd non
hēt monachos stabiles sed quotidie mutabi
les ad nutū superioris d̄nt esse monasterij an
ghaliē totius illius ordīs vel religionis doc
de p̄ba. in p̄ntia.

¶ Possessio bonorū ingrediētis monasteriū
t̄nsert⁹ in illud sine noua app̄hensione Bar. in
l. q̄ vniuersas. q. ij. ff. de acq. pos. glo. xix. q.
vl. si qua mulier Bar. m. l. possessio. q. ij. ff. de
acqu. pos. et l. si adoptauero ff. de p̄ca. dixi s̄b
dictōne monachus.

¶ An offerēs se z sua monasterio videat⁹ of
ferre illa q̄ postea sibi obuēiūt Arch. xxvij.
q. j. vt lex Jo. an. de suc. ab mtes. c. fi.

¶ An mōasteriū possideat monachū vel eō
glo. z Bar. m. l. cū h̄des. q. fi. ff. de acq. pos.

¶ An bona florēt in mētis monasteriū p̄s
rusinū deuoluāt ad illud doc. in cle. ne i ag.
de sta. reg. Spe. e. t. ver. xxij.

¶ An monasteriū possit petē bona ouersi sui
post eius mortē Arch. xxvij. d. qz sūt culpe
et c. se. vbi ē glo. zc.

¶ An ingrediēs monasteriū possit p̄ statu
tū p̄uari h̄ditate vide Bar. m. l. fi. C. de pac

¶ An et q̄n monasteriū hēat loco filij vide
no. m. aut. ingressi z aut. si qua mulier. C. de
sacrosan. ec. ibi Bar. et Bal. z Sali. cludūt
qd nō de iure ciuili secus de iure canonico vt
in. c. m. p̄ntia de p̄ba. vbi de hoc. glo. de testa.
ramucius.

¶ Qualit̄ monasteriū excludit substitutos
vide in aut. d̄ rogatos et aut. nisi. C. ad tre
bel. Spe. ti. de sta. mona. p̄. xv. et ibi Jo. an
in addit.

¶ Ad officiū ep̄i p̄tinet defendere et p̄tegere
monasteria op̄ssa. lxxxiij. di. puenit.

¶ Monasteriū nō p̄t t̄nsire de vno loco ad ali
um sine licentia ep̄i. xvj. q. vij. si qd. xvij. q.
ij. de monachis.

¶ Monasteria monachorū d̄nt baptisteriū
h̄re. xvij. q. j. p̄ide.

¶ Nullus p̄t fraudare monasteriū sine l̄nia
ep̄i vt. xvij. q. ij. quidā mōachorū et. c. de mo
nachis.

¶ Clericos seculari volēti ingredi monasteriū
nō d̄t ep̄s denegare l̄nia. xix. q. j. clerici.

¶ An relictū monasterio i dubio videat⁹ res
lictū monasterio monialiū vide Cy. m. l. fi.
C. de dona. an nup. faciūt no. in. l. nulli et. l. si
qd ad declinandā. C. de ep̄i. z cle. vbi relictū
in dubio debet paupiori facit glo. in. c. vos q
dē de testa. Bal. i. l. i. multis. ff. de sta. homi.

¶ An p̄ ingressu monasterij valide testm̄
sic per mortem Bar. m. l. j. ff. de testa. et Bal.
in autem. si qua mulier. Cod. de sacrosanct.

eccle. Spe. ti. de sta. mo. c. j. domi. me? Ra
ph. cu. i. l. ex fco. Spe. ff. ad trebel. doc. plene
m. c. i pntia de pba.
¶ An mōsteria duplicia sint licita dic q non
de ouer. ciug. proratus i fi. xvij. q. ij. diffi/
nimus x i. c. nullo loco x m. c. seq.
¶ An mōsteria deant i vrbibz ostriui glo. xvj
q. j. si cupis de ose. di. v. nūquā et. xvij. q. ij
luminoso.
¶ An appellōe eccliaz remiāt mōsteria no. d
sup. neg. pla. c. ij. li. vj. et de hoc noie mōste
riū vide qd no. pau. i. c. vlt. de ofes.
¶ Traditus siue mācipatus mōsterio ppter
delictū nō pot p moueri. l. di. hi q.
¶ Intrans mōsteriū ppter maleficiū qd cō/
missit cogit illic remanere. xx. q. ij. i. sūma.
¶ In mōsteriūz tñseūt oia q fuerint donata
vel legata igrediēti ea odcōe ne alienet d v.
sig. ex pte. xl. q. ij. si qua de pba. m pntia et
quod ibi no.
¶ Si mōsteriū hēt populū rōe populi sub ē
epo de sta. mo. c. j. de offi. or. dilectus.
¶ Jus opetens p fesso transit ad mōchos m
mōsteriū de ouer. ciug. remiēs.
¶ An mōsteriū dēt hēre bona moriētis. j. anū
pbationis no. Archi. de regu. bēficiū li. vj.
dixi s. sub dōe mōchus.
¶ An p ingressū mōsterij deleaf ingtūdo
siue irreglaritas vide. xix. q. vlt. c. vlt. d apof.
c. ij. de eo q fur. or. rece. c. fi. xlvij. di. qntūlibz
¶ Si ppter delictū qd deputet mōsterio nec
pfigat tps an deat ibi ēe ppetuo vid. xx. q.
¶ An in mōsterijz mōialium j. sicut
que regunt p masculos hēant locum iura q
loquūt in mōsterijs femiaz q regunt per fe
mias vide no. i. cle. j. de ele. x. c. indēmitatibz
¶ Sane eo. ti. li. vj. i fi. magne glo.
¶ An liceat epis x sacerdotibz celebrare mis
sas publicas in mōsterio. xvij. q. ij. abbate
et c. dudū i quibz videt pbari q nō nisi sint i
uitati. xvij. q. ij. luīoso quē ter. glo. intelli
git de exemptis et no. illa glo. q dicant mis
se publice ad mām dic vt hēt m de. d pūil.
¶ Si ex vno monasterio fiāt duo quomodo
diuidātur bona et redditus no. ff. de colle. il/
lici. l. j. m fi. xvij. q. ij. m loco vbi glo.
¶ An m mōsteriū transeat feudum mgrediv
entis qui erat vasallus alicuius dñi dic q sic
vno monacho sed eo mortuo reuertitur ad
dñm de quo dixi sub dōe monachus vide In
no. i. c. m pntia de pba. vbi etiam dicit q mo
nasteriū addit hereditatem delatam mōcho
et liberius qz monachus et q rei ven. opetit
monasterio ex persona monachi ad mate/
riā vide de epi. et cle. l. qsqvis et l. ad similitu
dinem et C. de cadu. tol. l. j. q ne aut et qd ibi
no. Bal. Spe. ti. d loca q nūc aliq. v. cliij.
¶ Donatio facta p mgressum monasterij re

uocatur p licitū egressū scz ante pfessione vis
de Imo. i. c. q ad te de ouer. ciug.
¶ Mōsteriū tēf liberos ingrediētis alere no.
i. l. si qd a liberis. q parentes. ff. de li. ag.
¶ An monasteriū hēns ecclesiā i ppios vsus
possit rendere fructus illius dādo illā m ppe/
tuum tituluz Imo. de symo. nō satis hostiē.
eo. ti. querelam.
¶ Monasteriū tenet creditoribz ingressi nō
solū de bonis acquisitis tpe ingressus hētiāz
postea nec hz beneficiū sepationis bonorum
ita no. Imo. m. c. j. de obli. ad rōci.
¶ Intrans monasteriū nō est indicenda alia
pnia quā facit ducendo vitaz mōsticaz no. de
pemi. di. his autoritatibz no. de voto scriptu
re. xxxij. q. ij. admonere.
¶ De seculari ecclia pot fieri monasteriū sed
nō ēo sine licencia pape. xij. q. ij. si epf vnum
in glo. magna. xix. q. ij. q querit m glo. de
reli. do. c. inter qttuor in glo.
¶ An monasterio prefici pot secularis psona
no. xix. q. ij. q queritur de ele. officij et. xvi.
q. j. p sbyteros.
¶ Vacante mōsterio nō pot agi p iniuria
abbati illata vel monachis in rebz mōsterij
vide de accu. ex pte de rescrip. cū dilecta.
¶ Qualiter deat ordiari monasteriū qñ nō
reperitur in eo idoneus vide Jo. an. de reli. do.
inter qttuor.
¶ An simulate ingrediēs monasteriū coga
tur ibi pseuerare vid. xxxij. di. quod interro
gasti no. gl. m. c. j. qd me. cā de regu. vt clez.
et c. vidua et ibi not. l. di. ferē. xij. q. j. c. certe
xxij. q. ij. vtilē.
¶ Nō licet parentibz filios extrahere de mo
nasterijs in aut. de sā. epi. q nullā vero.
¶ An monasteria possūt laicis x laycoz vsi/
bz ocedi. vide. xix. q. ij. q semel et. c. se.
¶ An odicio si intrauerit monasteriū dica/
t iplere si intrauerit et postea exiuit dixi s. ad
de Ang. in ofi. suo. xxxij.
¶ Appellōe monasterij oprehenduntur illa
etiā que nō hēt propriū nec in coi nec in pā
ticulari Odof. in aut. mgressi. C. de sacrosā.
ec. vide quod nota. de supplen. negli. prela. c.
ij. li. vj.
¶ Que sit pena accedētis ad monasteria vid
m. c. monasteria de vi. et ho. cle.
¶ Monasterio nōdum cōstructo nō pot do/
nari vt in. c. abbate de re iud. li. vj. Bar. m. l.
seruos. ff. de ali. et cib. le.
¶ Si post ingressū mōsterij qd cōfiteatur q
dēt ticio. x. nō valz sed oppōtet q ticius vere
pbet si vult agere Item si vsuras extorsit nō
pot aliqd sup hoc ordinaē Bar. in aut. si qua
mulier C. de sacrosā. ecc.
¶ An infamis possit igredi monasteriū Bal.
q nō. ff. de adop. l. etiam.

¶ An sic quis p̄t dedicare se et sua alicui monasterio ita possit alicui hōi. Q. dicit q̄ nō in. d. aut. ingressi.

Moneta. Q. n̄ fit moneta req̄rit̄ ibi it̄in seca bonitas matele euidētis auctoritatis forma cōpetēs q̄ntitas ⁊ iō q̄n moneta fit ex ad ulterina materia vel forma d̄t falsa q̄n vero fit in debita q̄ntitate tūc nō d̄t mīusta Jm. de iur. iur. q̄nto.

¶ Qua pena teneat expēdēs falsā monetā vel fabricās Bar. m. l. sacularios in p̄n. ff. de var. et extraor. cri. et m. l. cornelia. ff. de fal. fm glo. de iur. iur. q̄nto et ibi Jm. et Do.

¶ Q. n̄ admittat solutio diuerse monete q̄n moneta ē mutata Bar. m. l. paulus. ff. de solu. glo. et doc. in. c. oli. de censu.

¶ Quilibet tenet recipere monetā ex ea taxa. tōne q̄ tarata ē de publico Bar. m. l. q̄ falsa. ff. ad. l. cor. de fal.

¶ In moneta req̄rit̄ q̄ntitas pōdus materia ⁊ forma publica nō de iur. iur. q̄nto glo. r. q̄ in. m. sūma.

¶ Moneta nō p̄t mterim sine cōsensu populi nō de iur. iur. q̄nto.

¶ Si supueinat noua moneta post cōtū an debeat fieri solutio de noua moneta vel de re. teri nō. glo. et doc. de censu. oli. nō. m. cle. ij. de deci. et ibi vide.

¶ Cudere monetā vel fabricare de iur. cōi p̄tinet ad p̄ncipē. C. de fal. mo. l. ij.

¶ Cū aliq̄s p̄mittat soluere certā monetā intelligit̄ de illa q̄ ē in vsu in loco illo vt not. de iude. c. pl. in glo. et sup ea et de maledi. c. ij. facit qd̄ nō de of. or. querente sup rer. duos solidos.

¶ Qua pena puniant̄ officiales q̄ h̄nt flores in sigillo et in illo sigillo aliquos flores nō bonos imittūt Bar. in. l. j. ff. ad. l. iul. pecu.

¶ Que moneta possit fieri p̄ ciuitates nō. C. de fal. mo. l. si q̄s n̄uos in glo. ij. et ibi Cy. i. fi.

¶ An t̄m debeat valere moneta formata q̄ntū in massa Bar. ff. de fal. l. qui falsā nō de iur. iur. q̄nto.

¶ Si moneta fuerit destructa vel minuta an debitor libere vel ad quid teneat nō. Cy. C. in q̄. cau. m. integ. re. nō ē neces. l. m. minor. Bar. m. l. paulus. ff. de solu. nō. de of. or. q̄rēte i glo. duos solidos. xxij. q̄. iij. q̄s ignoret Spe. ti. de ob. et so. q̄ n̄t aliq̄ rer. fi. tangit Jo. an. de oce. p̄bē. sup Rīca ad fi. do. Ant. et do. Jo. de imo. tenet̄ d̄rū Jm. m. c. q̄nto de m̄tū. faciūt ea q̄ dixi s̄ p̄rie.

¶ Si moneta falsificet̄ vel tōdeat̄ q̄ pena puniat̄ nō. C. de fal. mo. l. si q̄s n̄uos in glo. fi. ⁊ ibi Cy. vide nō. ff. de fal. l. q̄ falsa ⁊ ibi Bar. C. de rete. nu. po. l. si in glo. fi. li. xj. de iur. iur.

q̄nto in glo. j. et ibi vide oīo Jo. an.

¶ Qui destruit monetā q̄ penā puniat̄ nō. ff. de fal. l. lege cornelia vide Jo. an. i. c. q̄nto sup rer. eadē de iur. iur.

¶ Qui falsā monetā scient̄ expēdit q̄ pena puniat̄ nō. ff. de fal. p. Bar. m. d. l. lex cornelia. ff. de extraor. cri. l. sacularios.

¶ Que sūt sp̄alia in accusatōe false monete nō de iur. iur. q̄nto in glo. j. in fi.

¶ Officiales nō d̄nt vnā monetā receptā in aliā cābiare vt florenū in pecuniā Bar. m. l. j. C. de au. pub. p̄secu. li. x.

¶ De q̄ ḡne sit moneta declarat̄ ex scriptura p̄cedēte et cōsuetudine p̄rissa. regionis ff. de testa. l. h̄des palā. §. j.

¶ Solidus quot denarios faciat ⁊ cuius forma d̄t ibi eē nō. Bar. C. de rete. nu. po. in Rīca li. xj. et ibi vide q̄ nō l̄z facere monetā de ere.

¶ Moneta d̄t formari ad imaginē p̄ncipis. C. de re. nu. po. l. j. et ibi vide q̄ moneta in q̄ ē scripta facies p̄ncipis nō p̄t reprobari de q̄ ibi.

¶ Dinuta moneta i valore d̄t etiā minui va lor sp̄ex. C. de re. nu. po. l. p̄ minutōne li. xj.

¶ Moneta nō p̄t fieri ab aliq̄ ciuitate nisi sit sup h̄ p̄uilegiata Bar. C. de re. nu. po. super Rīca li. xj.

¶ Moneta d̄t valere t̄m in forma q̄ntū in materia. ff. de d̄hen. emp. l. j.

¶ Moneta grossa extimat̄ p̄ p̄uaz vt nō. Ja. bu. in. d. l. j. Bar. m. l. paulus. ff. de solu.

¶ Q. n̄ intelligit̄ aureus fm leges vide Quil. de cu. m. l. id. C. de sacrosan. ec.

¶ Quilibz h̄ns sigillū publicū p̄t facere monetā ita dicit Ja. bu. m. l. si qua p̄catūmā. C. de epi. et cle.

¶ Si fiat moneta ab aliq̄ ciuitate vel d̄nō si nō sp̄alit̄ p̄bet vel ei ipom̄tis magna est̄ matō recursus h̄et ad supiorē Bar. m. l. fi. C. de re. nu. po. li. xj.

Monialis. An mōmalis possit p̄ libito suo cōstruē cellulā in mōsterio vide gl. xvij. q̄. ij. p̄micosam facit qd̄ dixi s̄ dictōe mōch⁹ ¶ An appellōe mōmalis reiat abbatisa glō q̄ sic in cle. attēdētes de sta. reg. sup rer. mōmales et qd̄ h̄et in. c. fi. de symo.

¶ Quo die d̄nt mōmales vellari glo. in. c. ij. de ose. ec. vel al. ter. et glo. xx. q̄. j. deuotis ⁊ relamē. ter. de tē. or. c. j.

¶ Que officia p̄nt dicere mōmales nō. Jn.

¶ De pena ⁊ et Jo. an. de cel. m̄s. sup Rīca h̄ntis rē cū mōmali vel eor. q̄ cū ip̄is mōmali b̄libidimā h̄et. xxvij. q̄. j. p̄ totū et p̄t̄i i. c. si q̄ mōchay gl. ea. cā et. q̄. v̄gibz vbi ē pulchra glo. q̄ ponit q̄t modis peccat q̄ carnalit̄ cognoscit mōmales vide. C. de epi. et cleri.

l. si quis nō dicā rape et i. de. eos de of. ag. 2. 2. f.
 ¶ An monialis possit cātare euāgelium nōt. in
 aut. diacomissaz C. de epi. et de. glo. 2. doc. in
 c. noua qdā de pe. et re. xx. q. j. sancti monialis.
 ¶ An monialis deat facere p̄fessionē i manu
 abbatisse vide glo. xx. q. j. c. fi.
 ¶ An monialis nō p̄fessa possit cōdere testum
 Inno. q. sic de testa. c. ij.
 ¶ Si monialis p̄creat sobolem ex clerico vel
 monacho cui⁹ ecclesie sit ip̄a p̄les nō. xxv. q.
 j. impudicas et c. virginitas.
 ¶ An monialis almaie possit hēre p̄prium gl. vi
 def. q. sic. xx. q. vlt. c. vlt. de ma. et obe. dilecta.
 ¶ An monialis possit agere publicā p̄nam
 glo. q. sic. xxv. q. j. q. si sup. ver. plenam.
 ¶ An mulier q̄ recipit h̄itum religionis i do
 mo p̄pria possit dici monialis glo. q. nō. xxv. q.
 j. de viduis.
 ¶ Moniales etiā cōsacrate vasa sacra tāgere
 nō deent neq; pallas altaris neq; icēsu circa al
 tare deferre xxij. di. sacratas et qd ibi nō.
 ¶ Moniales cū monachis nō deent hēre famili
 aritate neq; ad eoz monasteria accēde xxij.
 q. ij. diffimimus.
 ¶ Moniales cōmuniter deent stare i refectōio
 et dormitorio neq; proprias cellulas debent
 hēre xxij. q. ij. perniciosa facit de sta. mo. cū
 ad monasteriu.
 ¶ Monialis p̄t trāsire ad artiorē regulā cau
 sa deuotionis xx. q. iij. virgines.
 ¶ Consecratio monialiu spectat ad solū epi
 scopū xxij. q. vj. si iubet.
 ¶ Quō et quā p̄fessionez facere deent moniales
 hētur xxv. q. j. omnes femie.
 ¶ Raptor monialiū puniē pena capitali xxv. q.
 j. si q. C. de epi. et de. l. si q. non dicā rapere.
 ¶ In monasterijs monialiū nō mēdicatū nō
 debet recipi nisi q̄t p̄nt sustētari de puentibz
 mōsterij absq; penuria de sta. regu. p̄culose
 ¶ De clausula monialiū et q̄ possunt lib. vj.
 vel nō ad eas accēdere hētur pulchre in d. c. pe
 riculoso vbi p̄de qualiter deent se hēre prelati
 circa clausulā monialiū.
 ¶ De electiōe abbatisse fiēda p̄ moniales ha
 bet plene in c. idemmitatibz de ele. li. vj.
 ¶ An monialis delinquēs sit expellēda de mo
 nasterio vide xij. q. j. si q. rapuerit et de re
 nū. ex transmissa.
 ¶ Si monialis sit vagās extra monasteriu
 et postea eligat m̄ abbatissam nō valet ipsius
 electio scdm Archi. xv. q. j. legi / facit d̄ voto
 per tuas.
 ¶ Monialis p̄cūtiens clericū etiā extraneum
 a suo episcopo absoluit de sen. ex. monialibz
 et ibi vide scdm Hosti.
 ¶ An sit d̄ria m̄ sororē et monialē nō. de ele
 cām et qd ibi nō.
 ¶ Monialis p̄ electiōe sua cōstituit p̄curato

rē sine cuiusq; licentia et cū de crimie ipsius
 agit scdm Inno. de rescrip. cū dilecta Jo. an.
 ibi ponit remissiōes sup. ver. monialis vide
 doc. de re iudi. cū j. et a.
 ¶ An moniali fornicati sit dandum corp⁹ chri
 sti nō. xxv. q. j. de filia in glo.
 ¶ Monialis p̄sumit q̄ m̄ moniales reperitur
 xix. di. de eplis in glo.
 ¶ An monialis possit esse testis vide Ang. in
 cōsilio suo cxxxv. qd̄ icipit in cā.
 ¶ Si monialis ordinet an recipiat caractere
 nō. xxv. q. j. diacomissaz.
 ¶ Que p̄uilegia hēant moniales terci⁹ ordi
 nis s̄cti francisci vide Bar. in l. semp. q. si. ff.
 de iure immum. Bar. m. l. placz C. de sacrosac.
 ec. doc. m. c. ij. de fo. ope.
 ¶ Statutū i monachis extendit ad moniales
 in aut. de mo. q. pe. col. j.
Monitus. Monitio.
 ¶ Quā p̄ rescriptū nihil addit iur̄ dīcōi ordina
 rie n̄ dicit delegatō sed monitio vide Inno. i. c.
 licet de of. or. dixi s̄. sub dictiōe delegatus.
 ¶ An monitio iudicis hēatur p̄ citatione In
 no. in c. sic de coha. cle. et mul. ter. vt lit. non
 contes. accēdes doc. de iudi. c. j. glo. in c. cōfus
 luit d̄ of. dele. doc. de rescrip. o. l. glo. m. l. labeo
 C. quō et qn̄ iudex adde qd̄ aliud ē monitio a
 liud est citatio Jo. an. de o. cel. p̄ben. si capitu
 lo libro. vj.
 ¶ Monitio necessaria ē etiā in notorio dicit
 Inno. in c. sacro de sen. ex. in c. ad n̄ram. iij. de
 iureiurā. de cohab. cle. et muli. tua nos o. tra
 rium videt̄ dicere i. c. quāto de transla. prela.
 ¶ Monitō cōstitutōis ep̄alis q̄ monet exauto
 res vel alias idē opat̄ qd̄ monitio iudicis Bal
 in l. cui eoz. ff. de postu.
 ¶ Monitio gēralis absq; exp̄ssiōe p̄sonarū
 nō sufficit etiā qn̄ illa cōtinet executionem iu
 ris glo. in cle. ij. de sen. ex.
 ¶ Si requirit̄ monitio ad hoc vt q̄s i penā m̄
 dat nō sufficit monere anq; q̄s fecerit actum
 sup. q̄ dēt p̄cedere monitio vide nō. in cle. ij. de
 sta. regu. sup. glo. pe.
 ¶ An m̄ clerico cōcubinario requirit̄ monitio q̄
 ad suspēsiōem vel b̄nficij p̄uationem vide Ar
 chi. xxx. di. ad hoc do. Ant. de accu. si cōstite
 rit vbi vide de hoc.
 ¶ Monere interdū ponit̄ p̄iuber qn̄q; econ
 tra vide xxxv. di. c. j. et ibi concor. facit ij. q.
 j. notū xxv. q. j. sic em̄. ff. de le. iij. l. fideicom
 missa. q. hec verba.
 ¶ An sufficiat gēralis monitō rel requirit̄ qd̄
 fiat notatim nō. in cle. j. de vi. et ho. cle.
 ¶ Que sit monitio canonica hētur d̄ sen. ex.
 cōstitutōem li. vj. xxij. q. iij. de illicita. vj. q.
 ij. indigne de sen. ex. sacro.
 ¶ Qui monet nō incidat. ff. de his q̄ nō. in fa
 l. ob hoc Archi. dy. in. c. si pauper de preben.

li. vj. ij. q. i. notū. et. xxiij. q. j. c. fi.

¶ **M**onitio ad audiendā sniaz pōt fieri p se etiā altera pte absente & pē. ti. de dila. & nūc videndum ē. sed pone

¶ **A**n m actibz extra iudicialibz reqrantur tres monitōes vel sufficiat vna no. xviij. di. si epus i glo. fi. doc. de iureiurā. ego em Jn no. de elec. cū nobis oli Jo. an. de iureiurā. oli de imu. ec. nō min⁹ et. c. aduersus no. gl. in cle. multoz de her. i. p. reqsierit add tex. et qd ibi no. glo. i. cle. j. d. dci. d. off. or. si cāo mīa li. vj. do. Car. flo. i. d. cle. j. de dci. i. ij. no. a i. xrv. q.

¶ **A**n inferior possit monere supiorē doc. de app. dilect⁹ de sup. neg. pla. c. ij. diē q licz i se rior nō possit citare supiorē qmā citatio pre supponit iurisdicōez i citante de dila. pterea et qd ibi no. de accu. remēs i glo. pōt tñ monere q cāu dēt esse trina monitō vt in pal. c. j. de sup. neg. pla. a no. de cōsti. ex lris faciūt no. de cle. nō resi. q licz vbi ē cāus fm lraz no strā licz illa lra nō placz mibi adde pulchrius dicta. s. Tho. q ponā. j. sub dictōe papa

¶ **A**n monitio seu inq̄sitio quā mēduz facit vn⁹ iudex alteri dēat eē trina glo. q sic de of. dele. cū cām et ibi doc.

¶ **A**n ille q tenet ad aliqd faciendū nō alit tenet nisi reqrat vel moneat vt faciat no. in. l. iulian⁹. & offerri. ff. de ac. ep. facit. l. itē illa et qd ibi no. ff. de cōsti. pec. bon⁹ tex. ff. d. op. li. l. cū p̄ron⁹. ff. q. lega. l. vlt. et qd ibi no. p doc. vbi occludit q aliter nō ē expectāda monitio fallit in certis casibz.

¶ **A**n monitio sēp dēt pcedere cōpulsionem no. do. Car. flo. in. c. ij. de spon.

¶ **Q**uibus casibz monitio dēt pcedere actum no. glo. xij. q. ij. indigne.

¶ **A**n monitio supioris iducit cōfaciētem ad monitōz no. do. Car. flo. d. spon. requisitū de eta. et q li. ad aures in glo. fi.

¶ **D**e monitōe canonica plene no. de iudi. nouit vbi de hoc an sit pceptū vel concilij. d. q glo. ij. q. j. si peccauerit. q occludit q q ad p̄latos ē preceptū. q ad. subditos ē concilij d. q mā vide do. An. m. d. c. nouit qd no. d. spon. mē opera hosti. in sūma. d. peni. sed quis effectus. p. p̄nie. sub. & elemosina et d hac monitōe an spectat ad solos p̄latos vel ad oēs glo. xxiij. q. v. non putes et. c. qui vitijs vbi bon⁹ tex.

¶ **A**n monitōe nō pcedēte possit aliqz ex ali qua cā p̄uari bñficio suo glo. vj. q. j. & illud de cler. nō resi. ex. tue.

¶ **A**n a qñ lex reqrat trinā monitōz sufficiat vna pēptoria p oibz diē q non de vi. et ho. cler. cle. j. vbi glo. sup. p. tercio et an eo casu sufficeret vna monitio cū tribz interuallis puta in. vj. dies quoz duos pro p̄mo duos p

scdo xē. vide in. d. cle. j. a. m. c. constitutionē de sen. ex. li. vj.

¶ **A**n m monitione reqratur solennitas edicti vel q sit trina vide. doc. de cōsti. ex. litte ris de elec. cū nobis olim Jnn. de offi. del. cuz ea in glo. ij. de app. cum sp̄ali vide tex. de co ha. cle. et muli. tua glo. in. c. fi. de sen. ex. ter. de supp. neg. pla. c. j. doc. m. c. tua nobis de tes ta. glo. i. p. reqsierit in cle. j. de here. pau. i. cle. j. de dci. in p. requisitionem et ibi glo. i. p. facta. add quod no. xviij. distim. placuit in glo. fi.

¶ **M**onitio pcedere dēt vindictam. ij. q. vj. accusatio. xij. q. ij. indigne.

¶ **M**onitio facta p epuz i sinodo hēt loco ter cie monitōis ne cle. vel mo. c. ij.

¶ **O**is monitō intelligit pēptoria glo. i. cle. j. de except.

¶ **A**n i penis q ponunt ipso iure dēat pcedere monitio vide de preben. extirpande et qd ibi not.

¶ **I**n causis pecuniarijs vel qñ agit ciuilit nō est necessaria monitio de symo. licz heli.

¶ **A**n monitio sit necessaria qñ pcedit ad d nunciationem alicuius psequētis inq̄sitōez vide de accu. q li. in glo. magna.

¶ **U**bi monitio erigit p legē intelligit iudi cialit m auten. de here. que ab intes. & sūt au tem plurim.

¶ **U**bi tēp⁹ est p̄fixum non videt necessaria alia monitio vt. l. ij. C. de spon. et ibi no. Bal. vide qd no. Jnn. i. c. extirpande d p̄bē. a bñ fa cit ff. de ohen. et comit stip. l. traiectione & de illo. ff. de ac. et ob. et. l. si seruuz. & sequit. ff. de rer. ob.

Monopolium. De materia monopo lij vide Jnn. in. c. significasti de app. Bar. in. l. sodales. ff. de colle. illici. et. l. sub p̄textu. ff. de extraor. cri. Jnn. in. c. cum accessissent de con sti. vide tex. et ibi doc. i. l. j. C. de monopolijs et qd ibi no. sup. p̄ica.

Monumentum. Monumentum di citur res memorie causa in posteros prodita vt ff. de religio. l. ij. & monumentum. vel mo/ numentum dicitur. i. documentum vt. C. de testa. l. consulta. et. C. de re iudi. l. fi. de hoc no. in. c. coram de restitu. in inte. adde no. i. l. sepulchz i glo. j. C. d. reli. & sup. fune. & i. l. nij. de seruitu.

¶ **A**n liceat facere monumentum pro quan ta expensa quis qz voluerit no. ff. de pet. her. l. hereditas. & j. i. glo. p̄babilē i gl. excedat.

Monstrum. An mulier tempe pt⁹ co/ gitās de monstro faciat p̄tum monstrosum glo. q sic ff. d. p. sig. l. querit.

¶ **Q**uid sit monstret qd partus monstro

ius vide nō. in. l. ij. et. l. fi. C. de post. her. isti
vel exhere.

Mora. Qualiter mora dērahaf p lapsū
termini et quid opetur mora circa fructus vi
de Inno. in. c. ppter de loca.

¶ Mora eius in cuius fauorem phibetur aliena
tio excusat alienante a pena vt. l. qui rōe. C.
coheredes. ff. de p. obl.

¶ Mora adhibita in otestādo litē hēf. plit. cō
tes. ter. ē. i. l. eū q. iniuriar. ff. si q. cau.

¶ Mora adhibita in otestādo litē rei nocet fi
deiussori in respectu fideiussoris debitor prius
fuit in mora casus ē. nō. i. l. mora. ff. de ver. si g.

¶ An et qualiter debitor sub oditione ostituatur
in mora nō. Bar. in. l. eum q. ita. C. si homis
nē. ff. de ver. ob.

¶ An repempta p moram debeat distigui
si fuisset eodem mō peritura penes actore vel
nō vide Bar. m. l. nemo. ff. de p. ob.

¶ An qn est appositā clausula rato manente
pacto sit locus purgatiōi more Bar. m. l. si isus
lam. ff. de ver. ob. et m. l. magnā de otra. et cōs
mit. stipu.

¶ An interpellatio gestoris sine mandato cō
stituatur debitorē in mora Bar. in. l. si seruū. C.
videamus. ff. de ver. ob. vbi etiā tractat ā sim
plex litis otestatio facta p simplici pcurato
rē ostituatur debitorē in mora.

¶ Mora in electiōibz ē valde suspecta et peri
culosa et sepe damnosa de ele. cū inter vniuer
sas et ibi concoz.

¶ Vbi nulla petitio ibi nulla mora. ff. de p. ob.
l. pupillus. ff. de re. iur. l. nulla. C. de cōtrah.
et cōmit. stipu. l. ij.

¶ Nō dicit ēē in mora q paratus ē subire ius
dicium. ff. de re. iud. l. q. sine.

¶ Mora trahit ad se periculum ff. si cer. pet. l.
qd te. ff. ad. l. ro. de iac. l. fi. C. fi. et ff. de verbo.
obl. l. ij.

¶ Elapso die solōis q lit ostituatur in mora q
an nō erat vide Bal. i. l. ut illa. ff. de osti. pecu.

¶ Quis sit effectus more cōmissi p actorem
vide Bar. in. l. ij. C. in hac. ff. commo.

¶ Impleto otractu actiōis emptiōis ex vna
pte tū alia pars est in mora re ipsa Bar. in. l.
vnu. ff. si cer. pe. et ibi vide nō.

¶ An euentus solōis cōstituatur debitorē i mo
ra Bar. in. l. quotiens. ff. de p. ob.

¶ An mora faciat trāsire piculum rei ad mo
rosū et qū q. constituit in mora et an post
moram inspiciat tpus quo res plus valuit a
de multis circa materiā more vide p Bar. in. l.
vnum. ff. si cer. pe.

¶ Vltima mora nocet vt. l. si seruū. C. sequit
ff. de p. ob. nō. de deci. remiēs.

¶ An post moram semel omissam sit necessa
ria alia interpellatō seu obligatio Bar. m. l. q
rome. C. seya. ff. de p. ob. vbi distinguit inter

mora omissaz re ipsa puta qn creditor venit
o tra actiōz et mora omissaz p interpellationē
¶ Vbi piculum est in mora sit aliud qd alias
nō fieret nō. de nego. ges. l. diuortio. ff. de off.
presid. l. senatus. ff. de fer. l. j. i. fi. et. l. se. p. di.
baptizati.

¶ An et qn pcessit vel nō mora purgari Bar. in
l. si insulā. ff. de p. ob. Bal. i. l. et si post tres. ff.
si q. cau. glo. et doc. in. c. potuit de loca. xviij.
di. ppter nō. i. regula mora li. vj. faciūt nō. i.
c. ex parte de cle. nō resi. adde nō. ff. de osti. pe
cu. l. sed et si alia. ff. si q. cau. l. et si post tres m
glo. fi. ff. de arbi. l. vtiq. et. l. celsus m. gl. j. co
ti. Cy. in. l. si pacto q. penam C. de pac. in. ij. q
idem m. l. magnam C. de otrahen. et cōmit. sti
pu. nō. i. l. interdū. C. j. m. glo. purgat. ff. de p.
ob. et ibi Bar.

¶ An et qn post lapsū tps facta ē a iure exes
cutio admittat more purgatiō glo. tenet q nō
i. c. fi. de elec. eo. ti. licet tanon li. vj. facit quod
nō. do. Ant. et moder. i. c. licet de sup. neg. pla.
glo. i. c. cupiētes. C. q. si per. xx. de ele. li. vj.

¶ An si debitor dicat creditori ego indigeo
pecunia mea et similia verba debitor consti
tuit in mora Cy. in. l. i. mior. C. in. q. cau. i. m
teg. resti. nō ē neces. Bar. m. l. si q. mibi bo
na. C. iussum. ff. de acqui. here. dicit q sic.

¶ Quando duplex mora pcessit non admit
titur more purgatio casus est m. l. trarecticie
C. de illo. ff. de ac. z obl. scdm vnu intellectum
et nō. in. l. si insulā. ff. de ver. ob. vbi mora dus
plicata ē p lapsū terminū et per lit. contes. nō
potest purgari.

¶ Cuilibet nocet sua mora ff. de re. iur. l. i. con
demnatiōe. C. vniuers.

¶ Quid sit mora qualiter ostituatur ghalis et
specialis et q. eius effectus et qualiter pur
gat nō. ff. de vsu. l. morā i. glo. magna Cy. ple
ne i. l. in mior. C. in. q. cau. i. in te. resti. nō est
neces. doe in. l. qd te et m. l. vnu. ff. si cer. pet.
Bar. m. l. si isulam. ff. de p. ob.

¶ Mora in rem qn sit et qd opetur nō. ff. de vs
su. l. sed et si rei in glo. in rem.

¶ An mora sit post lit. conte. nō. ff. de vsu. l.
si q. solutiōi m. glo. ij. Bar. ff. de re. iur. l. nō po
test videri.

¶ Mora omittit in faciendo et negligendo nō
ff. de p. ob. l. eum qui ita. C. fi. m. glo. magna
et ibi Bar.

¶ Nō est i mora vbi quis hēt dilatiōez a le
ge nō. ff. qd metus cā. l. si cū exceptiōe. C. quate
nus i. glo. q. tripli.

¶ Si sit omissa mora p creditore i recipiēdo
post morā debitoris an sit solū per hoc purga
ta mora debitoris vel ipse etiā constituatur
i mora nō. Bar. ff. de ver. ob. l. si seruū. C. sequi
tur vbi vide.

¶ Qui est i mora potest esse i culpa. ff. loca. l.

videam⁹ in glo. in ver. noie in fi.

¶ Mora fit fisco reipa no. ff. de vsur. l. itez cuz quida. §. fiscus in glo. inferunt.

¶ An filius teneat ex mora omitta p. prem no. ff. de vsur. l. mora. §. i. in glo. tenet.

¶ Parua mora non extimat glo. no. ff. loca. l. si in lege. §. colonus in glo. inuuet.

¶ An mora noceat alij quaz ei q. omisit no. Dy. in regula. mora li. vi.

¶ An mora omittatur mortuo stipulatore vel debitore no. Bar. ff. de p. obli. l. a die Cy. m. l. ij. C. de iure ephi. l. xij. q. vide. ff. de fid ius. l. fideiussor obligari. §. fi. i. gl. x. ibi Bar.

¶ An mora ostituat denudatione pcuratoris vel neg. ge. no. Bar. ff. de ver. ob. l. si seruuz. §. videam⁹ et ibi glo.

¶ Mora octa ex canone late snie no. e purgabilis sicut mora octa ex snia hois fm Jo. an. m. c. cupientes de le. li. vi. sup. p. expectare

¶ Morosus furi eqpat. ter. est iuncta glo. j. l. inter stipulat. §. fi. ff. de ver. ob.

¶ Qn dies ostituat in moravide i. l. magna C. de ostra. et omit. stip. Bar. m. l. ita stipulat⁹ ff. de ver. ob.

¶ No dñ in mora ee qui inepellat ex ca aliq differre soluere vt. l. scienduz. ff. de vsur.

¶ An mora regularit otrahat mē marituz et pmittentē dotē vide in l. de diuisione. ff. so. ma. l. fi. §. pterea C. de iure dotiū.

¶ Vbi facta ē executio ab hoie nō admittitur more purgatio. l. q. ob rē. ff. de odi. mdeb.

¶ De mā purgatōis more vide Bal. i. l. vna C. de his q. pe. no.

¶ Debitores in mora exñtes tenent licz eo de mō essz pitura penes creditorez q. potuit aliter vendicasse vt. l. cū res. §. j. ff. de le. j. qd fac ad ea q. hñt in l. q. te. ff. si cer. pet.

¶ Si mora tpalis aufert omodum toti⁹ dñ nat. p. toto. ff. adm. le. l. ij.

¶ Qñ uis offerendi supuenit p⁹ litē de mora purgat⁹ osq. ad sniam glo. in l. si maior eo. titulo.

¶ Si creditor liberat debitore si soluerit in fra mensem vult soluere p⁹ ea ad purgandā moram nō dēt admitti et sic collige q. id qd offert ad purgandāz morā deducit additio naliter in obligatōz mora octa q. deficit conditio non admittit more purgatio ita dicit Cy. in l. maior. C. de transac. caus ē. ff. de fideiōm. lib. l. thais. §. inter.

¶ Quedā est mora cōmūis et regularis q. spālis et regularis Cy. in l. minor. C. m. q. ca. m. ite. resti. nō ē necess. l. ij. opp. x. ibi Cipomit qd sit mora et qd sit ei⁹ effectus.

¶ Minor pōt ostitui in mora cuz autoritate curatoris vt i. p. all. l. minor.

¶ An dñs soluere i. vno loco si interpellat in alio vt soluat vbi dēt soluere ostituat in mo

ra Cy. in d. l. in minor. i. viij. q. et ibi vide.

¶ Mora irregularis hēt oēs effect⁹ more cōmūis Cy. i. d. l. in minor.

¶ Mora in re est qñ ex delicto erga rem qd i incidit in morā. C. de odi. ob. tur. cau. l. fin.

¶ Interpellator extra iudicialis nō ostituit quē in mora vbi op⁹ ē iudiciali vel iudici⁹ of ficio. ff. d. dam. infec. l. cum postulassem i. pñ. et ibi vide an ad morā exigat⁹ semp iudicia lis interpellatio

¶ In conditionibz iplēdis nō omittit more purgatio licz secus sit in eo qd ē in obligatis one ter. ē in l. thais. §. si inter. ff. de fideiōm. lib. vide i. l. ita stipulat⁹ ff. de p. obli. q. sentit q. licz pendente obitōe qd nō potuit ostitui i mora in omittere do ostituit tamē in obmittere do. ff. de ver. ob. l. eū qui ita. §. fi. vide Bar. eo de ti. l. mora vbi de hoc

¶ Post sniam pōt mora purgari offerendo rem et totale interesse ff. de doli exceptione. l. si fideiussor.

¶ Mora in obmittendo aliqñ omittit qñ qd occidit spēm ad quā ē obligatus ff. de verb. ob. l. si ex legati cā et l. mora et ff. de dolo. l. si fideiussor et l. mora ff. de vsur. ff. de ver. obli. l. eum qui ita. §. fi.

¶ Ut pupill⁹ vel adult⁹ videat⁹ in mora qd et q. luter dēat interpellari ter. x. ibi Bar. in l. si ex legati cā. ff. de p. obli.

¶ Fideiussor pōt ostitui in mora añqz pñci palis. ff. de ver. obli. l. cū fili⁹.

¶ An x. qñ impedimētū pcuratoris excusat dñm a mora vide in p. all. l. cum filius. §. i. hac et ibi Bar. ff. de p. ob.

¶ Interpellatio facta āte diē nō ostituit qm in mora Bar. in d. cū fili⁹. §. fi.

¶ An si inepellē vt soluas i loco dēam expris mere locū habitatōis Bar. i. d. l. cū fili⁹. §. fi.

¶ Qñ stipulatio facta aio nouandi purgat moram pcedentis obligatōis et qñ non vide. ff. de ver. ob. l. eum qui ita. §. fi. ff. de noua. l. si rem. ff. de vsur. l. q. tiens x. l. quā. x. §. cū mibi stichū. ff. de odi. furt.

¶ An euentus obitōis ostituat quem i mora no. Bar. ff. de ver. ob. l. quotiens Quil. te. net qd non in l. qd te. ff. si cer. pet.

¶ An obligatio rei in mora constituti in eo dem instanti hec duo operet⁹ vt reum liberet et actore i mora ostituat vide Bar. in l. si seruū. §. sequit⁹ ff. de ver. ob.

¶ An mora principalis noceat fideiussori vi di in l. eū qui ita. §. fi. ff. de ver. ob. l. si seruū. §. nunc videam⁹ ff. eo. ti.

¶ Non solum dies expressa sed etiā tacita ostituit quē in mora. ff. de verborum obli. l. sti pulationes non diuiduntur. §. celsus x. l. si in sulam et l. existimo. §. fi. eodē ti. et in l. j. ff. de penu. leg.

¶ Si promitto tibi x. m. pascate et inde man-
tea ad tuam petitionem an dies interpellat et in
mora constituat vide ff. de ver. obl. l. cum stipus
latus sum mihi a proculo.

¶ Moues litem super contractu ex quo aliquid sibi de-
bet et non seruatur contractum eo tempore videtur in mora
recipiendi quod contractum debeant absque alia obli-
gatione ter. m. l. quod rome. § seya. ff. de ver. oblig.

¶ An per interpellationem constituat quem in mora
debeat esse trina vel vna dicitur quod vna regularis
nisi aliud appareat expressum ut in preal. l. quod
rome. § seya.

¶ Jus purgandi moram transmittitur ad here-
dem ut est textus et ibi doc. i. l. diem proferre. § si. et
ibi non ff. de arbi.

¶ Vbi vnum est in obligatione aliud in facul-
tate soluendi licet purgare moram usque ad acti-
onem iudicis super eo quod in obligatione est
ff. de petito. hered. l. item veniunt. § cum pre-
dicimus.

¶ Mora purgatur vbi est pena et non dies usque
ad lit. conte. et super qua nisi extrinsece interfit
actoris quod casu non purgatur nisi soluat inter-
esse ter. et glo. ff. de arbi. l. si cum dies. § si. et
quod ibi habetur.

¶ Vbi ex facto negatiuo venit mora amittenda
da requiritur motio et inquisitio ff. ex qui-
cau. ma. l. ait pretor ad finem quod non. p. juno. i. c.
extirpande de preben.

¶ In competentibus iuris actionis licet testes constitu-
it quem in mora in competentibus vero officio
iudicis expectat iudicis preceptum ad moram com-
mittendam Bar. m. l. vbi. § j. ff. de eden. et est
casus m. l. cum postulasset ff. de dam. infec.

¶ Mora commissa usque ad litis contest. purga-
tur usque ad sententiam Barto. ff. de transac. l.
qui fidem.

¶ Existens in mora que est in committendo te-
netur quanti plurimi ff. de condi. fur. l. inter
furtum. § si.

¶ Quod dicitur furem esse in mora est verum
quo ad conditionem furtiuam non quo ad aliam
actionem textus ff. de condi. furtiua. l. quod furtum
et ibi Bar.

¶ An per dationem dilationis existenti in mo-
ra purgetur mora precedens videtur quod non per
l. cum stipulatus sum mihi et proculo. ff. de v.
obl. Sed dices quod ibi non est purgatio quod est
dies et pena ideo videtur melior textus in l. qui
x. § cum mihi stichum ver. idem respondet ff.
de solu.

¶ Oblatione rei purgatur mora in oblatione al-
terius ff. de condi. fur. l. si.

¶ Hec verba neque dedisse neque fecisse tunc ne-
gatiua impleta sunt quando quis est in mora non
dandi vel non faciendi ff. de consti. pecun. l. si du-
o. § fina. et ibi Bar. vide ff. de ver. oblig. si ita
stipulatus.

¶ Licet difficultas excusat reum a mora non
excusat actorem ff. de consti. pecu. l. item illa
et Bar. ibi. assignat rationem.

¶ Si debeo tibi decem in pascate in florentia
non sum in mora si probatur nec te nec me illuc fu-
isse ff. de arbi. l. arbitris. calendis Bar. in pre-
al. l. item illa. ff. de consti. pecu.

¶ Vbi facto creditoris lapsa est dies non con-
stitutur debitor in mora nisi nouiter interpel-
letur probat textus in d. l. item illa.

¶ Vbi fit condemnatio per procuratores quod
non constituitur in mora nisi faciat fidem de
mandato ff. de po. l. si quis inficiatus et ibi non.

¶ Mora perpetuat obligationem temporalem ut ff.
man. l. diem adiecto. § ult.

¶ Propter moram creditoris etiam augmen-
tatur pretium ad utilitatem debitoris ter. ff.
man. l. si homines docto. m. l. vinum. ff. si cer-
tum petat. vide m. l. ratio. § finali. ff. de actio-
emp.

¶ Vbi mora simul committitur a pluribus il-
li ascribitur mora quia plene tenebatur alias
ultima mora nocet ff. de actio. emp. l. si per
emptorem.

¶ Ad constituendum quem in mora ex contractu de-
nunciandus est is cum quo inde est actus contrac-
tus non is cui ex contractu quirit ff. de actio. emp.
l. de euictio. l. minor. § j.

¶ Denunciatio facta procuratori sciente et paci-
ente domino constituit dominum in mora alias
secus ff. de euictio. l. si dicam. § si compromis-
sor et an sufficiat denunciare procuratores ab-
sente domino vide glo. que dicit quod sic ff. de e-
uic. l. penul.

¶ An empti res si agatur ad interesse quod male tra-
dita admittatur more purgatio dicitur quod si sic offe-
rat rem et interesse ut ff. de euic. l. emptori.

¶ Iustum dubium litis excusat a mora ff. de usu-
ria. l. in fideicommissi in prin.

¶ An propter partem non debitam reus excu-
setur a mora totius Barto. in dicta. l. in fidei-
commis.

¶ Cessat mora et culpa more si mortuo credi-
tore non apparet an solui debeat ff. de usu. l. pe-
cunie fenebris facit. l. cum quidam. § si pupil-
lo eo. ti.

¶ An vbi dies expressa quod in est a lege impedit
more purgatio non ff. de arbi. l. celsus.

¶ Vbi quis non potest aliquid omode faces-
se excusat a mora non. glo. in preal. l. cum qui-
dam. § si pupillo ff. de usu.

¶ Non omnis dilatio describit more et ideo di-
latio pemptoralis ad caute implendum non indu-
cit moram ff. de usu. l. sciendum.

¶ Absentia rei publice causa vel detentio in vi-
culis excusat ipso iure a mora ff. de usuris. l. h.
et si rei publice causa et quod ibi non.

¶ Mora in rem committitur etiam si non.

pōt qui conueniē. ff. de vsu. l. et si rei. §. si.

¶ Propter litis contestationem non constituitur quis in mora si hēat iustam cām litis gandi. ff. de vsu. l. si quis solutionem et quod ibi nōt.

¶ Ut interpellatio constituat quem in mora dēt fieri i loco vbi agi pōt ff. de vsu. l. mora

¶ Mora facta testatori transmittit ad heredē. ff. de vsu. l. cum pater.

¶ Interpellatio impediēs hēet p interpellato q ad moram ff. de vsu. l. penul.

¶ Qualiter dēat protestari non inueniēs creditore quē interpellare possit ad constituendum eum in mora vide ff. de nauti. feno. l. secunda.

¶ Post terminum statutus a iudice admittitur purgatio more si morosus veniat infra modicum tempus anteq̃ iudex pronunciet eū ad audiēdū sec⁹ in termino statuto a lege fm Bal. in aut. ad her. C. de vsu. m. penulti coll. qui allegat Jm. m. c. cum in tua. q. masio. accu. poss.

¶ Impedimentum superueniens tempore purgationis more non excusat morosū vt. l. scimus. C. de fideiussor.

Morari. Hoc verbum non notat possessionem sed detentionem ff. q. vi. aut dā. l. is q. in puteū.

Morbus. Experientia multorum morborum cogit inuenire multas medicinas. l. di. vt constitueretur et qd ibi nō.

¶ Laborans morbo caduco suspenditur a celebratione. vij. q. ij. m. litteris et. c. nup. de elegro. vel debili. c. fi.

¶ Quid sit morbus vide m. l. j. §. sciendū. ff. de edil. edic. ff. de re iud. l. q̃ritū. §. j.

¶ Quid sit morepiliētic⁹ hēet i tex. et qd ibi nō. de ele. cū inter

¶ Morbus senticus est qui cuilibet rei nocet. ff. de re iud. l. quesitum. Archidia. xi. q. iij. certum.

¶ Morbus proprie est corporis viciū nō. ff. de edil. edic. l. j. §. j. in glo. morbi.

¶ Omnis morbus infirmitas est contra naturam. ff. de edil. edic. l. j. §. sciendum aliquando appellatōe vicij comprehenditur morbus corporis ff. de edil. edic. l. obq̃ vicia. §. idem pomponius.

Mores. Mores dignitati preferuntur. vt. ff. de testi. l. ij. in glo. mores.

Mors. Mortuus. An mōtu⁹ ex mē uallo p̃sumat mortu⁹ ex vulnere Bar. i. l. si in rixa. ff. de sicarijs. Salic. distmguat m. l. j. C. emenda. seruo.

¶ Mors civilis nunq̃z eq̃pat nālī nisi m ex pressis glo. i. l. susceptū de rescrip. li. vj. Bā.

m. l. ex ea §. in insulā. ff. de rer. obl. bona glo. xvj. q. j. placuit. Bal. in aut. si qua mulier. C. de epi. et cle. Bart. et Bal. m. l. gallus. §. et qd si tantum ff. de libe. et postu. d. couer conuiga. cum sis.

¶ An procedi possit super morte quando certum est secutam esse ex vulnere Bar. m. l. dā m. §. sabini ff. de dam. infec. adde qd nō. Bar. m. l. quesitum. ff. de re iudi.

¶ Qualiter probeat mors Bar. m. l. ij. §. si dus bicef. ff. quemadmo. testa. aperi. et m. l. si q̃ dem. C. so. ma. Bar. m. l. quod ad presens. C. de mur. legu. li. xj. adde qd si quis fuerit in exercitu et postea non reperitur presumit mortuus in bello Bar. in. l. si. ff. de his qui nō. infra. Item mors pbat eo ipso qd filij vel consanguinei reputant patrem mortuum text. in. l. quotiens. C. de naufra. lib. xj. d. materia uide doc. in. c. i. presentia de spon. Jo. an. i. ad di. Spe. ti. de nō. crim. §. fama. versicul. qd si agentis bona glo. in. c. quoniam. §. si autem vt lit. non contest. xxviij. q. j. cum per bellī cam in glo. super periculo extimabitur et ibi vide.

¶ Aliud est temp⁹ quo quis moritur aliud tempore mortis ff. de re. dubi. l. quod reperitur de q̃ dubito qz mors est qd instātaneū

¶ Mors civilis dicitur quando q̃s ingreditur religionē et an sufficiat ad validitatem testamenti faciente simpliciter mentionē de morte nō expectata morte nātali Bal. et Ange. i. l. j. de testa vide qd dixi sub dictōe mōach⁹

¶ De probatione mortis recurrat ad coniecturas si non potest pbari per eos qui morti interfuerunt Bart. i. l. quotiens. §. sane. C. de naufra. li. xj.

¶ Quando quis dicatur in mortis articulo constitutus vide Bar. in. l. j. C. de sacrosanc. eccl. vide glo. et doc. in. c. pastoralis. §. preterea de offi. ordi. Jm. et Hosti. de sen. ex. qd de his bene facit. l. iij. cum. l. se. ff. de donatio. cā mortis et an mulier appropinquans pui dicat esse in articulo mortis vid. in. d. c. qd de his. et i preall. c. pastoralis

¶ Mors omnia soluit in aut. de nup. §. deinceps. coll. nij.

¶ Timens mortem corporis qnq̃z incurrit mōtē aie. xj. q. iij. non solum.

¶ Mortem nostram vel carorum plangere nō dēmus. xij. q. ij. q̃z ipostez. x. c. vbiq̃z et. c. hūc fortasse. et. c. q̃ diuina.

¶ Nullus dēt sibi ipsi inferre mortem. xxij. q. v. si non licet.

¶ Moriens pro defensione fidei vel p salute patrie consequit regnū celeste. xxij. q. viij. omni timore.

¶ Qualem deus inuenerit in mortem hominem talem ipsum iudicat. de pe. di. j. nunq̃

caym. xiiij. q. ij. ne q̄squā.

¶ Mors ppter peccata est inflicta hominibz q̄ tamen remanet propter remissionem peccati de pe. di. j. sic primi homines.

¶ Mors est anime obstinatio et cōfessiois oīe ptus et hanc quilibz debz magis vitare q̄z corporis de pe. di. v. cōsideret.

¶ An et qualiter mortui sciunt que hic aguntur vide xiiij. q. ij. de mortuis et c. fatendū vide magr̄m in iij. di. vltima.

¶ Mortuorū corpora nō debent inuoluī palis q̄ in altari fuerūt vel in q̄bus dyaconus mmi strauit de cōsec. di. j. nemo.

¶ Mors christi nō est affectanda de cōsec. preben. nulla eo. ti. captā deli. vj.

¶ Mortuo prelato custodia rerum suarū pertinet ad capitulum dicit Inno. m. c. j. vt eccle. benefi.

¶ An mors sit casus fortuitus tex. videt̄ esse q̄ sic in l. fi. C. de iur. do.

¶ An mors sit malum dic pene nō culpe xv. q. j. illa in glo. vbi etiam vide quis fecerit mortem qd̄ tamen videt̄ insipidum et ineptū que rere qz mors est priuatio vite.

¶ Quid sit mors et vnde dicat̄ dic est sepe ratio corporis ab anima vel corporis et anime de peni. di. ij. charitas Jo. an. de preben. presenti libro vj. de testamen. raynaldus vbi idē Jo. an. de symo. licet heli. de his que fi. apres la. cū apostolica Archi. ij. q. v. placuit xj. q. ij. p̄cipue.

¶ An possit agi de iure spectante ad mortuum dic vt nota. ij. q. prima in primis et in clementi. j. vt lite penden. xxiij. q. secunda sane xxiij. di. quorundam de hereticis accusatus libro sexto. C. si reus vel accusa. mor. fue. l. finali.

¶ Differentiam inter mortuū et occisum vide ff. ad l. acquil. l. p̄inde.

¶ Appellōe mortis quandoqz intelligit̄ de naturali / q̄qz pro ciuili ff. de verbo. obligati. l. ex ea. § insulam ff. de lega. ij. l. cum pater. § hereditatem ff. de bon. pos. contra tab. l. j. § si ff. de bon. lib. l. si necesse. § j. x quod ibi notatur.

¶ Nihil certius morte / nil incertius hora mortis ff. de condi. et demon. l. j. Jo. and. de his q̄ fi. a prelati cum apostolica in fi. de p̄sby. nō bap. c. ij. in fi.

¶ An mortuus si postea resurgat sicut de lazaro recuperet bona sua / dicam. j. sub dictione resurrectio.

¶ An mortuus possit mereri vide de peni. di. j. § si idem x. c. demiqz xxi. di. qualis C. de sacrosanc. eccle. l. j.

¶ An qui ducunt ad mortem possunt p officiāles vel birarios spoliari vestibus vide pulch. tex. in l. diuus ff. de bo. damna. vbi vide

tur q̄ non et in l. tercia § aduersus ff. de sepulchro viol.

¶ An damnatis ad mortem sint denegāda sacramenta ecclesiastica nō. de sepul. ex parte ij. tex. dicit q̄ nō xiiij. q. ij. c. fi.

¶ An p illa verba si quid humani mibi cōtingit releuenerit significet mors tex. q̄ sic in l. publica. § ij. ff. depo.

¶ An mortui aliquo modo possint apparere viuis videtur q̄ non per tex. xiiij. q. ij. fatendum et ibi bona glo. text. xxiij. q. v. episcopi vbi dicitur q̄ tales representationes sunt illusiones demonum quibus non est aliquo modo credendum.

¶ Mortuis prosunt ea que agunt̄ p eis xiiij. q. ij. anime defunctorū.

¶ Mortui p 9 diem iudicii apparebūt nudi nō vestiti Archi. de cōsec. di. j. nemo.

¶ Quedam permittunt timore mortis de ordinā. pastoralis de sen. exco. de eo et c. de hoc et c. eo libro sexto et hoc quando periculum est instans et de consec. distinc. quarta constat.

¶ Qui mortui nascuntur neqz nati neqz creati mortui vident̄ ff. de ver. significationibz l. qui mortui. C. de postumis here. insti. l. ij.

¶ Casus in quibus quis potest accusari post mortem vide qd̄ dixi s. sub dictione accusatio adde de heret. si quis episcopus de sen. ex. a nobis in glo. mortuis.

¶ An mortuo altero ex litigatoribz valeat sententia lata post mortem eius nota. de arbitr. ex parte.

¶ Mortū equiperať seruitus ff. de dona. inter vi et vxor. l. cum hic status in aute. de nup. § si vero. col. iij.

¶ Quis probare debeat q̄ mors cōtingit culpa vel casu vide Bar. et Ang. in l. si q̄s ex argē tarijs. § si ff. de eden.

¶ An mors possit progare si petant rationes reddi nota. C. de bon. prescript. l. j. et ibi Cy. nus.

¶ An et q̄n mors presumatur contingere vni ante q̄z aliij nō ff. de pac. do. l. mter ceterum in glo. de religio. l. si possessor in glo. fi. Barto. in l. quod reperitur et duabus legibus se ff. de reb. dub.

¶ Aliqua licent in vita q̄ nō licent in morte nota. de sepul. de his in glo.

¶ An mortuus psumatur viuere propť gloriam et e contra viuus psumat̄ mortuus ppter vituperium nota. insti. de excus. tuto. § sed si in bello in glo.

¶ An mortuus possit de loco ad locū transferri nō ff. de reli. l. et si q̄s.

¶ Si reperiatur aliquis in via an sit presumptio contra dominum domus vel contra.

vicinos nota. Barto. in l. j. ff. de edic. edict.
¶ Mortuus non potest reduci ad civitatem
in qua habitare non poterat no. Bar. ff. de ca
da. puni. l. si quis insulam.

¶ Qui promisit aliquid dare puta vnu par
caponum non debet dare mortuos nota Bar.
ff. de solu. l. qui. x. § finali

¶ Non communicamus mortuo cui non co
municamus vivo nota. de peni. et remissio.
ois in glo. sepultura.

¶ An mortui possunt dari medicis pro noto
rima Bar. dubitat et non soluit in l. si. ff. de ca
pun. dixi §. sub dictoe cadauer.

¶ Qualiter probatur qd aliquis sciat aliqm
vium vel mortuum in l. pcuratoris. ff. de ac
qui. here.

¶ An p erequis mortuorum licet aliqd accipe
no. de symo. sua in glo. j.

¶ An mortuo possit fieri offensa vide Bar. i
l. j. ff. de his qbz vt mdig.

¶ An mortis causa capiens possit grauari/
vide in aute. de here. a. fal. §. his oibz.

¶ Mors probatur eo qd non apparet ille fac
ta inquisitoe de eo penes illos qui sunt de fa
milia. ff. ad silley. lege sed et si percussor. §.
si vnus.

¶ Mors civilis non equiparatur naturali
quando non habet eundem effectum. C. de
dona. inter virum et uxorem. l. res uxoris et
l. legem. C. de na. lib.

¶ Mortuum quem esse probat p sanuz. C. so
lu. ma. l. si qdem.

¶ Presumitur mors si probat quem transi
uisse ad centum annos si viveret etia centuz
d. l. si qdem.

¶ Mortuus dicitur civiliter cuius bona publi
cantur. ff. pro socio lege actione. §. publica
tione.

¶ Mors secuta ex vulnere trahitur retro ad
tempus vulneris vt. l. ait lex in pne. et qd ibi
no ff. ad l. acquil.

¶ An mors subitanea dicatur naturalis vide
Bal. in l. que fortuitis. C. de pignora. acti.

¶ An mors naturalis dicatur casus fortui
tus dixi aliqd §. vide in l. si incerto. §. in dū
ff. commo.

¶ Que dicatur mors naturalis vide p Bal.
in l. q fortuitus. C. de pig. act. et in l. j. C. q
accu. non. pos.

¶ Vbi cunqz fit mentio de morte i dubio in
telligit de naturali non de civili vt. l. ex ea. §.
insulam. ff. de verborum obligatio. et in l. si.
C. de his qui ue. eta. mpe. Balb. in l. j. ff. de
testamentis.

Mortuarium. Quid sit mortuariuz
vide de offi. ordi. conquerente.

¶ Mortuaria q dantur pro aia no sunt recipi

enda ab excommunicato qa nec pro eo est
orandū. lxxviii. di. c. fi. vide de sen. exco. cū
remite et ibi no.

Mortale. Septē sunt peccata mortalia
que no. de consti. nā concupiscentia.

¶ An pro quolibet mortali imponatur peni
tentia septem añorum no. de peniten. di. iij
sunt plures.

¶ An existens in peccato mortali opelli pos
sit ad penitentiam no. vj. q. j. illi qui.

¶ An mortale possit fieri veniale vide glo.
xxv. di. vnum. §. nūc etiam et. §. se.

¶ An moriens in mortali deat habere eccle
siasticam sepulturam vide de sepul. sacris di
cam. j. sub dictoe sepultura

¶ Ad materiā mortalis peccati vide qd. j. di
cā sub dictione peccatum.

Mores. Maiora sunt damna morum qz res
rum. vj. q. i. rerum.

¶ Moris humani ē illū rereri cuius iudicio et
voluntate nunc depmit. xxvj. q. ij. visis.

¶ Mos est consuetudo de moribz tñmmodo ē
ctatur. j. di. mos. Jo. an. de elec nulli super
p. morum. li. vi.

¶ Nulla constitutio valet que sit bonis mo
ribz contraria. x. di. constitutiones.

¶ Mores diuturni pro lege habent. xij. di.
diuturni. fac. xj. di. in his.

¶ Vicia morz magis cauenda sunt qz verbe
rum. xxxviij. di. sed licet.

¶ Magis attendendi sunt mores qz diuitie.
ff. de adop. l. nec ei. §. fi. de suspe. tuto. l. suspe
ctū fac qd dixi §. sub dictoe mores.

¶ Que contra mores fiunt non vident pol
se fieri. ff. de ad. insti. l. fili. xij. di. oia ff. de
iur. o. iud. l. more.

¶ Mores maiorz antiquorum seruādi sūt
mos regionis attendi debz vbi fit contractus
vide Barto. in l. semper in stipulatōibz ff. d
reg. iur.

Motus proprius. An concessio fas
cta per principem motu pprio de castro vel
alia re ceseat donatō no. gl. i. l. j. C. d. qdri.
prestri. facit. l. ij. eo. ti. C. de bon. vacan. l. si
qn li. x.

¶ Primus motus non sūt in nra potestate gl.
si quis ad declmandaz. C. de epi. et cle. vid
de pe. di. j. homicidiū in glo. fi.

¶ An i alijs inferioribz a papacadat motus
pprius no. i cle. fi. d. off. or. fac qd no. glo. i. c.
fi. de off. le. li. vj. a i. c. tuā de eta. et qli. et i. c.
si motu pprio d pben. li. vj. et de concess. pbe.
post electionē vbi tex. in principio et ibi no.
p doc.

¶ An motus proprius cadat in legato. vi
de quod not. Archi. de offi. lega. c. fi. li. vj.

glo. m. de. fi. d. offi. ordi.

¶ Licet motus proprius tollat surreptionē non tñ tollit aliud impedimentum glo. no. m. c. si motu proprio de preben. li. vj. in cle. si romanus eo. ti. bene facit q̄a sufficit q̄ illa clausula operetur vnum tantum effectum de preben. non potest libro sexto in fine glo. in cle. per litteras de preben. vbi dicitur q̄ licet motus proprius tollat surreptionē non ampliat graciā adde quod habetur de preben. si pluribus libro sexto et quod notatur de rescriptis duobus eo. li. vbi videtur q̄ illa clausula operatur prerogatiuā.

¶ An motus proprius tollat ius patronatus laycorum domini d. rota conclusionē ex tenent q̄ non idem doc. in preall. cle. si romanus de preben. facit clementi. per litteras eodem titulo et quod ibi no. Spe. ti. de lega. §. videndum v. sed numquid habens.

¶ Factum motu proprio non viciatur taciturnitate secus si ad petitionem partis et tunc censetur factum aliquid motu proprio quādo illud exprimit in litteris de preben. si motu proprio li. vj. et ibi no.

¶ Maior est gracia que fit motu proprio q̄ que fit ad petitionē alterius ff. q̄ quisq̄ iur. l. ij. §. j. de preben. si motu proprio libro vj. facit quod notat Jo. an. de consti. c. j. eo. li.

¶ Motus proprius non intelligitur nisi exprimat ut in preall. c. si motu proprio in fine et no. glo. in cle. si romanus de pre.

¶ Que dicantur facta motu proprio et nō ad practicam vel petitionem alterius vide in l. ij. C. de legi. et ibi no. q̄ quo ad virtutem legis motus proprius nil operatur.

¶ **Mor.** Quanto temporis interuallo verificetur hec dictio mor vide per Bartolum in l. fructus. ff. so. ma.

¶ Qualiter intelligatur mor vide Bar. in l. p. ma in fine ff. si certum petatur gl. in c. propter de elect. facit l. si pater. ff. de vul. x. pup. adde optimam glo. xx. q. ij. c. primo.

¶ Mor aliquādo accipitur pro interuallo x. dierum. ff. de iudi. l. ad peremptorium cum l. seq̄n. aliquando pro spacio duorum mensium ff. de re iudi. l. a duo. pio. §. j.

¶ Aliquando mor. i. quamprimum poterit C. de administra. tuto. l. tutores q̄nq̄ mor idest vsq̄ ad annum xx. q. ij. si iqualibet xij. q. ij. longinquitatem de materia vide in c. renerabilibus. §. si vero d. sen. excommunicacionis libro sexto vbi Archidiaconus et de cessio. preben. c. primo et secundo de re iudi. abbatem in princ. eo. libro xx. quest. ij. c. j. Jo. an. de electio. quia propter super vsi. sic mor et ff. de nego. ge. l. si pupilli. §. idem ait in glo. mor. ff. solu. matri. l. fructus in glosa.

et ibi Barto. C. vnde vi. l. momentanee i glo. secunda

¶ Mor idest infra triduum. ff. de transac. l. et post. §. j. et ibi no.

¶ Quando lex loquitur per verbū mor in actu dispositiuo intelligitur ipso iure vt no. i. l. si quis maior. C. de transac.

¶ **Mucro.** Quid dicatur mucro ecclesiasticus no. Jo. an. in c. pro humani de homicid. libro sexto in nouella no. Joh. an. de purgac. ad finem et de apost. a nobis

¶ **Multa.** Nullus iudex potest multare nisi qui habet merum imperium dictū est Ansge. in l. nemo carcerem C. de exac. tribu. libro decimo in repetitio.

¶ Quomodo intelligitur quod dicitur iudex non potest multare nisi ter Barto. in l. nunquam. ff. de priua. delict.

¶ An reus contra quem facta est missio possit etiam multari si durat i contumacia Spe. ti. de contu. §. nunc dicamus versicu. sed nunquid

¶ An si multa alicui imposita ultra quam suppetant facultates ille compellatur soluere doc. de insti. autoritate

¶ Quid sit multa vide ff. de ver. signific. l. si qua pena. C. de mo. multa. l. j. d. do. x. otu. c. j. super glo. vlt. de offic. dele. prudentiam. §. cum autem

¶ Multa per c. est nominatiu casus et numeri singularis sine c. est accusatiu casus xplurialis numeri no. Hosti. d. consti. c. j. x ibi Jo.

¶ Cui det applicari multa Spec. ti. an. de contu. §. nunc dicam? versicu. sed nunquid missus in principio vide quod not. Jo. an. de homi. c. j. li. vj.

¶ Que sit differentia inter penam et multa. Spec. ti. de sen. prola §. j. v. e. et quāta spēs.

¶ An iudex ecclesiasticus possit multare n. Jo. an. et docto. d. do. et contu. c. primo Archidia. xj. q. ij. certum quid de iudice delegato vide in c. primo de offic. delega. et. c. in causis Archidi. xcv. distm. illud vide in c. licet de pe. de app. sepe in c. j. de homidi. libro vj. vbi de hoc

¶ Multa snialiter indicta remitti potest a iudice ratione paupertatis Specu. titu. d. se. prola. §. v. si vero iudex velit

¶ Commis multa ad fiscum pertinet no. ff. si q̄s in ius ro. non ierit. l. ij. §. primo et x. coll. que sūt regalia et ff. si quis ius dicen. non obtempera. l. j. in glo. iudicio.

¶ A quo imponat multa nota. ff. de iudi. l. ij. §. si in glo. iudiciū et l. aliud. ff. de verbo rum significa.

¶ Quotiens potest multa imponi nota

.ff. de priua delictis. l. nunquam plura in glo. se-
cunda et ibi Bar. Cy. m. l. quesitum C. de ser-
fugi. m. p. q.

De materia mulctarum vide Specu. titulo
de contr. G. nunc dicamus circa principium et
ibi no. Jo. an.

Que sit forma snie in mulcta vide p. Spe-
ti. all. G. v. G. si vero iudex relit.

Mulcta non infamat vt. l. j. C. de mo. mul-
et ibi dicit glosa q. mulcta est pena extraor-
dinaria.

Administratores fisci non habentes iurisdictionem non habent potestatem mulctandi de mo. mul. l. secunda et sic nota q. an-
ciam et similes non possunt mulctare nisi il-
lud habeant ex statuto.

Omnia mulcta applicatur fisco vt dixi s.
nisi iudex illam applicauerit alicui actui vel
operi publico et sic nota mulctam fisco appli-
candam iudex potest applicari alteri operi
publico C. de mo. mulctan. l. mulctarum.

Solus ordinarius potest mulctare non d.
legatus nisi in casu C. de sportul. l. ij. textus
et glosa C. de modo mulctan. l. eos vide quod
dixi supra proxime et qd de legato vide pul-
crum doctrinam Ange. m. l. j. in principio. ff.
si quis in ius vo. no. ierit.

Defensor ciuitatis non potest mulctare C.
de defen. ciui. l. defensores nisi in casu qui has-
betur C. de sportul. l. ij. in glo.

Mulcta imposita potest p. paupertatem
remitti et ea remissa licet quis deueniat ad
pinguiorem fortunam no. exigeret. ff. de of-
fic. presi. l. illicitas. G. si. et ibi Bar.

Regula qui non habet in ere luat in corpo-
re non procedit in mulcta sed in pena tex. et
doc. in l. illicitas. G. si. preall.

Fiscus petit penam impositam a iudice ac-
tione in factum glosa in l. j. ff. si quis ius di-
cen. non obtempera. et ibi vide an iudex pos-
sit aliquo modo compelli ad mulctandum

An mulcta imponatur iure actionis ul. of-
ficio iudicis no. Bar. m. preal. l. j.

An in mulcta imponenda opus sit nouo p-
cessu vel noua citatione vide Bartolum in dicta
l. prima.

An ob primam contumaciam possit iudex
mulctare vide Bartolum in d. l. j.

Minores iudices imponunt mulctam non
principaliter sed ad defensionem iurisdictionis
vt dicit Petrus in preallegata. l. j. ff. si quis
ius dicendi non obtemper. et ibi vide mul-
tos modos mulctandi et q. vera mulcta im-
ponitur ex solo dolo.

Quedam mulcta applicatur parti quando
iudex hoc exprimit puto dicendo compare-
as sub pena decem dandorum parti quod

non applicatur fisco dicit Jacob. bu. in d. l. p-
ma. G. finali

Iudex cominatus certam mulctam potest
post cominationem illam moderari Barto.
p. in preal. l. j. G. fina. ff. si quis ius dicen. non
obtemper.

Impositio mulcte ultra q. iudex possit est
ipso iure nulla casus est in l. certa ratione C.
quando prouoca. non est neces. sed an tene-
at saltem vsq. ad illam quantitatem in qua
potest Barto. videtur concludere q. non in l. rei
iudicate. C. de re iudi. eadem ratione quia
sententia continens vnum casum si potest in par-
te valere et in parte non vt in l. in hoc iudicio
.ff. de fam. herc. et idem tenet Bal. per dicta
l. certa ratione et ibi. Cy. etiam si dicat si se-
tentia est ultra ex nunc reduco eam ad modum
quia talia verba tanquam incerta nihil opatur

Mulier. Mulier etiam religiosa potest ef-
se exequutrix testamenti ita dicunt docto. in
.c. nos quidem de testamen. adde glo. in l. tu-
tela. ff. de tute. et l. v. ori. G. primo. ff. de fal-
sis quod no. Bar. in l. si quis titio. ff. de le. ij.
et in l. femine. ff. de regu. iuris Jo. an. m. c. fi.
d. testamen. libro sexto Spe. i. ti. de instrum.
edi. G. nunc aliqua v. sic. quid de muliere Bar.
in l. a filio. ff. de alimen. et cib. leg. facit qd
no. m. l. diuus. ff. si cui plus quam p. l. fale.

Si mulier iurat non habet beneficium vel
le. ita dicit Abb. et Inno. m. c. ex rescripto de
iureiuran. facit aut. matri et auie C. qn mul-
tu. offi. fu. po. dicam plenius. j.

Mulier potest esse testis in testamento qd
fit inter liberos glo. singularis in aute. hec in-
ter liberos C. de testa.

An mulier pregnas possit banniri vide Bal.
m. l. et si seruoz. ff. de statu hominum vbi eti-
am tractat an ex communicata mulier preg-
nante dicatur partus excommunicatus vbi vi-
de

Mulier que habet bona mariti obligata pro
dote potest defendere ne detur guastum in bo-
nis mariti stante statuto q. bona delinquentis
deuastentur Bald. m. l. j. G. si seruus. ff. ad fil.
adde quod dixi sub dictione dos

Mulier q. non renunciat velleiano non potest
esse legitima tutrix glosa m. c. ex parte de app.
nota. in aut. matri et auie. C. qn mul. tu. offi.
fi. fun. po.

Si mulier renunciat vellei. a omni alteri le-
gum auxilio non potest incarcerari istud e-
dictum Barto. in l. sub conditione. ff. de tes-
ta. tu.

Mulier non potest esse testis in causa cri-
minali nisi quando proceditur per viam in-
quisitionis glo. in c. quoniam de testi. adde

ad materiam xxij. q. v. mulierem de ver. sig. forus Spe. titu. de testi. § primo v. item q. e. mulier.

¶ Mulier que secundum formam statuti non potest contrahere nisi cum consensu propin- quorum potest petere a iudice vt compellat e- os consentire vt notatur m. l. si cum dotem. ff. solu. matri.

¶ Mulier stante statuto de quo s. p. primo po- test nihilominus testari ad pias causas Bar. m. l. generali C. de sacrosan. eccle.

221 Ven. p. v. m. m. ¶ Mulier pro donatione ita habet rei vendi- sicut maritus pro dote tex. est no. m. aut. siuc a me C. ad vel.

¶ Mulier statim post ptum et non expectas diebus purgationis potest ecclesiam ingre- di de pur. post ptum. c. j.

¶ Mulier licet docta non debet publice doce- re v. xxij. distin. mulier. xxij. q. vi. mulier e.

¶ An mulier possit predicare glosa xvj. q. prima addicimus glosa m. clemen. prima de re. do. z ibi conco. d.

¶ Mulier in signum subiectionis debet nutri- re comam xxx. di. siqua mulier vbi etiam pro- batur q. mulier non debet vti habitu viri de q. diri s. sub dictione habitus

¶ Preponendus mulieribus religiosis debz ab episcopo examinari xvij. q. secunda qui religiosis.

¶ Mulierum visu et aspectu perditur casti- tas mentis xxij. q. v. nec solo.

¶ Mulier a moliendo dicitur z vir a metis vir- tute xxij. q. vij. § sed illud

¶ Mulier in signum subiectionis debet habe- re caput velatum xxij. q. v. ociosum vbi vis de glo. q. re magis de costa quam de alio me- s. bro corporis viri sit facta mulier.

¶ An mulier possit produci in testem post di- dicta testificata Bar. m. l. prima § nunciatio ff. de no. op. nun.

¶ An mulier que ex forma statuti non possit contrahere sine consensu propin- quorum pos- sit adire hereditatem Bart. m. l. apud § si pu- pillo. ff. ex qui. cau. i. pos. ea.

¶ Quid remiat appellatione mulieris vide i- l. seruus. ff. de le. iij. et quod ibi nota et an re- miat vidua virgo vel nupta vide m. l. mulier ff. de verbo. signi. glosa m. clementi. prima de religiosis domi. adde q. appellatione mu- lieris venit corrupta. ff. de contrahen. emp- tio. l. alioquin. ff. de no. ope. nun. l. de pupillo. § preterea generaliter adde que habentur in l. argumento. § ij. ff. d. aur. et ar. leg. Jo. an. in c. m. t. l. ex m. de or. cog.

¶ Mulieres sunt male bestie m. l. pater. § so- cius ff. de conditi. et demon. glosa m. l. tertia ff. de legi.

¶ An mulier popularis nupta nobili dicatur nobilis dic q. sic vt. l. femine. ff. de senato. sed Barto. m. l. suggestioni C. de verbo. signifi. q. non per. l. pronuntiatio. ff. eodem

¶ Mulierum genus est auarissimum vt. l. sed si ego. ff. ad velle. et. l. si a sponso. C. de dona. propter nupti. l. si stipulata. ff. de dona. inter vi. et vxo.

¶ Mulier non potest esse d. osilio no. m. l. ses- cunda. C. de legi. nota. m. l. scda. ff. de regul. iuris

¶ Mulier soluens fideiussorio nomine no. res- petit per beneficium velleiam vt. l. j. m. fi. C. ad velle.

¶ An mulier possit esse arbitrix vel arbitra- trix no. m. l. fi. C. de arbi. et in c. dilecta et qd ibi nota de. arbi. vide dominum Anto. i. c. qn- tauallis in ij. notabili de iure iurando

¶ Si mulier transit ad secundas nuptias an- tequam faciat dari tutorem filij et soluat qd habet in ratione tutele bona mariti tenentur obnoxia casus est mirabilis m. l. si mater. C. i. qui. cau. pig. ta. contrahi.

¶ Mulier pregnant non debet trahi ultimo supplicio donec pariat tertus est in l. imperas- tor. ff. de statu homi. necq. debet mulier preg- nans torqueri vt. l. pregnantis. ff. de penis

¶ Mulier potest habere ius patronatus d. iu- re patronat. nobis d. concessio. preben. c. fi. d. elec. venerabili lib. sexto ibiet Jo. an. a do- de rota conclusionem xvij.

¶ An mulier vtens ornamentis prohib. per- episcopum qui sub pena excommunicationis statuit illud seruanduz sit excommunicata vi- de Johan. an. in mercurialibus in regula ea que fiunt lib. vj.

¶ Mulier suscipiens tutelam olim tenebatur iurare q. non nubet et renunciare velle ho- die vero remittitur sibi iuramentum et suffi- cit simplex renunciatio Specu. titulo de tu. § nunc dicendum vsic. vt autem in his vide i au- ten. matri et auie. C. quando mu. tu. offi. fun. po. vide m. c. ex parte de app.

¶ An mulier defendens se beneficio vellei pec- cet in foro conscientie Innocen. i. c. quia pleri- q. de immunita. eccl. Barto. in extrauagan. ad repri. m. v. denunciationem

¶ An mulier alibi nupta desinat esse ciuis sue ciuitatis Bartol. m. l. origine. C. de muni. et origi. li. x.

¶ An valeat statutum prohibens mulierem nubere alibi vel in alia parentela vide Bar. m. l. addicimus C. de muri.

¶ An mulier renuncians vellei a. debeat certi- orari quale sit eius beneficium glo. et docto. m. l. si mulier. § fina. ff. ad vel. glo. in auten. quomodo oportet episcopos § igitur m. v.

de yphu

arbitrarius

pregnans

primus

in foro vellei perat i. f. an.

ciuitas

vellemus q. d. m. d. d.

interroget Alberi in l. secunda C. de heretic.
ubi ponit practica per quam dicit se iuuisse
multas mulieres adde quod dixi sub dictio
ne iuramentum

interdum
¶ Et nota qd mulier fideiubens et iurans nō
potest uti velletiam si non renunciauerit nisi
fuerit certiorata no. de iureiuran. ex rescrip
to in glo.

¶ An mulier possit ex priuilegio pape habes
re ius conferendi beneficia docto. de testi. dis
lecto de concess. preben. cum dilecta.

¶ Mulieribus aliqua prohibetur aliqua pmit
tuntur de quibus vide de sen. exco. de morali
bus de maio. et obedi. dilecta de vi. et honest.
cleric. c. j. et quod in eis no.

interdum
¶ Mulier potest ex legatione pape iudicare
in causa clerici glo. ij. q. ij. meniam. xij. q.
ij. cum notissimam

¶ Mulier potest esse apta ad copulā licet mē
tum distet ab etate legitima Jo. an. m. c. ior
dane de eo qui cog. consa. vx. sue

¶ Mulier licet vidua denotat a dignitate ma
riti donec alteri nupserit de foro. compe. ex
pte in fine in glo. vl.

in absoluz aliq. p. r.
¶ An mulier pregnas instante tempore p
tus possit absolui ac si esset in mōtis articulo vi
de glo. de offic. od. pastoralis adde nō. p. h. o
sti. de pe. et remis. quod mter.

¶ Mulier habens plures viros debet sepeliri
cum ultimo xxij. q. ij. ebron. in glo. de sepul
is qui lib. vj.

8. q. 6. p. r. d. i.
¶ Mulieres etiam potentes si percutiant cleri
cum non sunt mittende ad papam pro abso
lutione ut hētur de sen. ex. mulieres

¶ Mulier de iure canoico ē i. ptate viri xxxij.
q. v. mulierem de iure ciuili est in ptate pris
C. de condi. infer. l. si uxorem

¶ Pro quibus mulieres possunt agere et de
fendere et negocia agere atqz mteresse vide
in textu et glosa ij. q. vj. nō solent et qd habet
in c. de crimine cum tribus. c. sequentibus xv.
q. ij. adde no. in l. secunda ff. de regu. iuris et
in l. j. §. sexum. ff. de postu.

ordinum
¶ An mulier possit ordinari et si ordinetur
an recipiat characterem nota. xxvij. questioe
prima si qua virgo et c. diacomissam vide i. c.
noua de pe. et remis.

¶ An mulier pregnans sit sepelienda in cimi
terio vide de consec. di. prima ecclesiam dicaz
j. sub dictione sepultura.

¶ Que et qualis iurisdictio potest cadere in
mulierem nota in l. secunda ff. de regu. iuris
m. c. dilecti de arbi. glosa et doctores de ma
io. et obedi. dilecta de pe. et remis. noua que
dam xij. q. secunda cum deuotissimam xxxij.
q. vlt. mulierem C. de arbi. l. fi.

¶ An mulieribus liceat se ornare serico auro
vel argento habetur de consec. distinctio. v.

fucare Inn. videtur dicere qd sic in c. ij. ne cle
rel voue. vide ecclesiasticus ibi ne accipias fa
ciem aduersus et Jo. an. in mercuriali. i. regu
la ea que li. vj. ter. xxij. q. v. quod deo pari
dicam j. sub dictioe ornatus et ibi vide

¶ Quare mulier citius pubescit quam vir gl.
m. l. secunda. C. de his qui re. eta. impe. doc.
in c. litteras de despon. impub.

¶ An mulier possit leuare d. sacro fōte et tene
re in confirmatione dic qd sic de consecra. di.
quarta ne plures et quod ibi no.

¶ An mulier possit esse testis dixi aliquid su
pra adde nota. i. l. q. testamento. §. mulier. ff.
de testamen. x. l. tercia. §. lege iulia. x. l. ex eo.
ff. de testi. de ver. sig. forus glo. xxij. q. v.
mulierem

¶ An mulier possit esse procuratrix gl. ij. q.
vj. non solent glo. in c. cum dilecta de confir
ma. uti. vel in uti.

absolutio p. r. d. i.
¶ Percutiens mulierem pregnantem et facis
ens fieri abortuē homicida xxij. q. secunda
quod non formatum et c. se. de homicidio si
aliquis et ibi de hoc

¶ Mulierum consilium plerumqz laborat cō
tra propria cōmoda C. de spons. l. si pater

¶ Mulier iuuenis et formosa habens talem
virum audita predicatione cuiusdam fratris
abscidit sibi capillos causa deuotionis impu
to viro an peccauerit dic qd sic casus est singu
laris xxx. di. quecumqz immo ille textus vide
tur velle qd est excommunicata quod est bene
notandum

finis
¶ Mulier succedit in temporalibus scilicet in
reditibus sicut masculi sed non in feudo ex
istentibus masculis neqz in dignitatibus nisi
contrarium sit de cōsuetudine vel priuilegio
ut habetur x. coll. tit. primo. §. hoc autem ad
de nota. de arbi. dilecti et de rescriptis signi
ficauit

¶ Mulier adulterata detruditur in monastē
rio si vir non vult eam sibi reconciliare vide d.
conuer. coniu. gaudemus

¶ Mulieri que appropinquat partui non pos
sunt exhiberi ea d. quibus m. c. quod i. te. d. pe.
et remis.

¶ Quibus casibus mulier sit melioris con
diciois quam masculus et econtra nota. ff. de
statu homi. l. in multis C. d. iur. et fac. igno. l.
fi. in glo. fi. plene in Specu. ti. de procura. §.
primo nota de iudi. c. ij. i. gl. prohibemus lib
ro sexto et nota. de peniten. et re. noua que
dam in glo. ij.

¶ Quot filios potest mulier habere vno par
tu nota. ff. d. iudi. l. sed et si instituat. §. fina.
in glosa vide in l. antiqui. ff. si pars heredi. pe
tatur

¶ Quanto tempore mulier potest portare

partum in ventre nota ff. de statu hominum l. se
primo ff. de liberis et postu. l. gallus in princi
pio in glosa in pñic. menses et ibi Bal. nota in
autent. de restituci. et ea que pa. in glosa per
fecto coll. iij.

¶ Usq. ad quantum tempus mulier desinat
posse portare no. ff. de actio. emp. l. si steri
lis in glosa.

¶ An mulier intercedens videatur decipere
creditorem nota ff. ad velley. l. ij. q. verba itas
q. in glo. opitulat.

¶ An et quando mulier intercedens iuuetur
velley. ipso iure vel per exceptionem no. C.
ad vel. l. antiqui. q. si. et ibi Cy. et autē. si qua
mulier eo. titulo C. de re puta. que fi. in iu. l. j.
in glosa debitorum et ibi Bar. ff. de fideiussor. l.
ij. in glo. mulierem et Specu. titulo de solu.
q. j. et quod ibi no.

¶ An mulier grauida cogatur ire ad iudis
cium nota ff. si quis cauti. l. secunda. q. si non
propter.

¶ An mulieri succurritur in dolo no. ff. de eden.
l. vbi in glo. ij.

¶ Si mulier quando est grauida non debet
torqueri nec carcerari vt dixi supra sic nec. j.
xl. dies post partum torqueri potest sicut nec
puerum dum nutrit si nutrit non muemtur
nota Bartolum ff. de penis. l. pregnantis vi
de quod no. Ange. in repeti. l. nemo carcerem
C. de exac. et tribu.

¶ Mulier regulariter non potest accusare no.
C. qui accusare non possunt. l. senatus et l. qui
crimen et ibi Ci. Speculator titu. de accusa.
q. jtem q. a mulier.

¶ An mulier excusatur a muneribus patris
momialibus vel corporalibus nota ff. de re.
iur. l. ij. et ibi Bar.

¶ In quo loco mulier sortiatu. foy. et p. quod
acquirat honorem no. C. de incolis. l. si. li. x.
C. de mulie. et i. quo loco libro decimo Bartu.
ff. ad muni. l. filii q. vidua et l. finali. q. idem
rescripserunt eodem titulo et ibi etiam Barto.
et m. l. mulieres C. de dig. li. xij.

¶ An mulier emens constante matrimonio
vel eo soluto intelligatur emisse de bonis ma
riti vide Angelum in consilio suo cxi. quod
incipit sup. primo fac. l. qntus. ff. de donatio. i.
ter vi. et vx.

¶ An mulier que non potest contrahere sine
consensu propinquorum ex forma statuti pos
sit adiri hereditatem dixi supra adde quod
notatur in l. more ff. de acquirendo heredita.
vide Angelum in consilio. cccxix. quod incipit
statutum.

¶ An mulier per patrem vel maritum recipi
at dignitatem C. de nuptiis. l. cum te et ibi Ci
nus in autenticiis de consulibus. q. si autem

in glo. claritatem coll. iij.

¶ An mulieri pro sit ignorantia iuris no. C.
de iuris et fac. ignoran. l. si emancipata et ibi
Cy. et vide. l. si. eodem ti. in glo. fina. et l. regu
la i principio in glo. quibdam ff. eodem. C.
qui pe. tu. l. si. et ibi vide Cy. et Barto. in l. ius
ris C. qui admitt. ad bo. pos. l. bonorum. ff. de
bo. pos.

¶ An mulier possit gerere officium publicu
vel priuatum nota ff. de regu. iur. l. secunda et
ibi Barto. faciunt not. de ma. et obediens. dis
lecta.

¶ Quando mulier possit licite nubere vbi ap
posita est conditio causa nubendi no. C. de m
dic. uidui. l. ij. et aut. ibi posita et ibi Cy. et i
autē. de nup. in glo. conditionem

¶ Si mulier renunciauit quibusdam iuribus
an si agatur contra alios possessores quibus
non consensit possit repelli si non cedat actio
nes no. Cy. i. l. iubemus in fine. C. ad vel. ad
de no. C. de. re. vro. act. l. j. q. cum lex in glo.
ypothecae et glo. alienare et ibi Cy. plene vi
de Barto ff. soluto matrimonio. l. seia in fine
Spec. titulo de oblig. et solu. q. primo vers. h
pone et sequenti no. de iure iuran. cum cotin
gat in glo. magna et eo. ti. li. li. vi. et quod
ibi notatur

¶ An mulier paribus passibus abulet cum fi
sco nota C. de iure do. l. dotis tue.

¶ An mulier restituat ad producos tes
tes post didicita testificata Barto. i. l. j. q. nu
ciatio. ff. de no. op. nun.

¶ Si per statutum mulier prohibetur succe
dere extantibus masculis et extet masculus h
incapax vel aliter exclusus an eo casu mulier
succedat nota ff. de bon. pos. contra tab. l. j. q.

¶ Si muli. trāseat ad scda vota eti. ex tribu
am post temp. iuctus quid fiet de bonis has
bitis a primo viro et quid debet filijs primi
matrimonij seruari vide i aut. de nuptijs. q.
soluta in glo. dria.

¶ Mulier mobilis est et momentanea in vo
luntate C. qui pe. tuto. l. fin. C. de admini.
tuto. l. lex q. in fine. unde virgilius Eia age rū
pe moras varium et mobile semper feminarū

¶ Mulier facit domū nec ab ipsa co. genus
gnominatur domus filiorum. ff. verb. signifi.
l. pronuntiatio. q. femne vide Bal. in l. j. C.
quando prouo. non est necel.

¶ Si bonum est mulierem non tangere ergo
malum est tangere xxxij. di. hospiciolum

¶ An mulier possit stipulari a viro pena si ex
pellatur ab ipso de domo vide ff. solu. matri.
l. si cum dotem. q. sin autem in seculissimo.

¶ An mulier amittit suitatē propter dos
tem receptam. Dic. q. sic si est penes eam

permanfura fecundum Bar. in l. j. §. scienduz
ff. de suis et le.

Multi

¶ Multi dicuntur tres vt. l. licet imperator. ff.
de le. j. adde qui dicunt multi qui plurimi qd
no. glo. in l. prima. §. hoc rescriptum. ff. ad sill.
m aut. de trien. et semis. §. et quod sepe de cle.
ex. m. latores prima q. vij. quocienscunq.
¶ De illo vullgarigenali qui nō profunt sin
gula multa iuuant vide m. l. instrumenta do
mestica C. de probatio. Bartolus in l. j. §. idē
cōclio. ff. de qō.

¶ Tria sunt multa. ff. ad sill. l. prima. §. hoc re
scriptum. item duo sunt multi vt ibi in glosa
de materia vide xvj. questi. prima sic viue et
et ibi Archidiaconus xxij. distm. v. d. u. a de
reb. ec. non ali. ad nrām.

¶ Melius ē habere paucos ministros bonos
qm multos malos de etat. et qualitat. cuz sit
ars in fi. a ibi glo. ponit concor.

Multiplicatio

An multiplicatio verborum multiplicet effec
tum rei vide. ff. pro socio. l. sed et si adijciatur
et ff. man. l. qui mutuam. ff. de vsuris. l. si stipu
latus et quod ibi no.

¶ Vbi requiritur etas et tempus vide no. ff.
de adop. l. si arrogatur in glo. j. ad finem.

Multiplicatum

Nomina multiplicatiua qualiter accipiantur
nota C. de murile. l. murileguli q. i. glosa quos
libro pndecimo Bartolus ff. de verborum ob
ligati. l. stipulatio ista. §. qui ita ff. de solu.
l. vbi fideiussor doctores in probemio. ff. §.
hec autem. ff. de verborum obligati. si ita stu
pulus in prin.

Multitudo

An et quando in delictis parcendum sit mul
titudini no. xliij. distinctione cōmessationes
prima questione septima quocienscunq. vbi
tex. cum glo. magistra de pe. l. aut facta. §. fi.
l. di. vt constitueretur no. de tempo. ordi. c.
ij. de cle. ex. m. latōes.

¶ Multitudo clericorum et sacerdotum ipsos
contemptibiles reddit xxij. distinc. legimus
xxij. di. tales.

¶ Multitudo quandoq. est odiosa. ff. de testi.
l. j. iij. q. iij. si testes xxij. di. tales.

¶ Multitudo peccatorum quandoq. punitur
in paucis vt xxij. q. iij. non pōt.

¶ Si que fiunt in multitudine p. babiliter po
test ignorari a quo fiunt p. fertim d. nocte glo.
est singularis in l. si cum exceptione. §. in hac
sup. v. igno. ff. qd met. cā.

¶ Multitudo dicitur mille virorum ff. de tes
tamen. militari. l. j. §. fin. nota xxij. di. tales
do. Jnnocen. aliquid in capitulo latores de

cle. ex. m. m. m.

¶ Propter multitudinem detrahatur seue s
ritati glo. de transactio. c. primo super versic.
multitudine

¶ Propter multitudinem crimen quandoq.
est impunitum et multitudo inducit dispen
sationem vt plene notatur de tempo. ordi. c. se
cundo et. c. ex tenore et ibi nota vñ ob populi
multitudinem crimen pertransit indultum vt
de cle. ex. m. m. m. latores xliij. di. cōmessat
iones

¶ Multitudo dignitatum sufficit ad cassandū
electionem d. preben. cum iam dudum et ibi
concordan. de elec. dudum ij. et ibi nota

¶ Multitudo quandoq. spernitur not. in aut.
de referen. circa finem in glosa honestum

¶ Vbi multitudo ibi confusio not. in probe
m offoy. §. et ante quidem

Multum. multum tempus interdū est
biennium m. m. m. de litte. obli. §. multum inter
dum dicitur quinquennium. ff. de separa. l. j.
§. quod dicitur

¶ Quantum dicatur multum notatur de re
ecce. non ali. ad nostram in glo. prima idez
de cle. ex. m. m. m. latores in glosa

Mundicia. mundus debet esse is qui ali
os ad mundiciam exortatur prima q. prima
necesse est

¶ Mundatur aliquis et lauatur aliquis vero
lauatur sed non mundatur de pen. distinc.
iij. lauammi et ibi nota.

Mundus

Omnes dilectores mundi in rebus terreis
sunt fortes sed in celestibus debiles xlvij. di.
omnes

¶ Qualiter mundus nobis crucifigatur et
nos mundo vide xxvj. questione prima quod
autem

¶ In hoc mundo bonis aduersa et malis p
spera succedunt quod quare sit habetur de
pe. distinctione secunda quod autem tur
batur

Municipes

An natus in castro libero dicatur esse muni
ceps vide Bartolum in l. ea que. ff. ad muni
cipa.

¶ Municipis per se dicitur munerum parti
ceps ff. ad municipales. l. j. ff. de verborum
signi. l. monus

¶ Appellatione municipij quandoq. ciuitas
continetur ff. ad l. iul. de ambi. l. j. C. de scu.
quidam lib. x.

¶ Municipis origo facit. ff. ad municip. l.
prima. C. de decuri. quidam de municip. et
orig. l. j. li. x.

Munimenta. Que dicantur munimenta
ta cause not. glo. in c. corā de resti. in integ.
de elec. quāvis.

Munus. Munus est triplex / a lingua / a
manu / ab obsequio. j. q. j. sunt nonnulli d. sy
mo. et si qōnes glo. de rescript. c. statutuz. Et
in super libro sexto glo. in l. cum plures. Et tu
to. ff. de adm. tuto.

Acceptatio munerum veritatis prevarica
tionē facit xj. q. iij. qui recte.

Muneribus facile et cito pervertitur iusticia
xj. q. iij. paup.

Munera nostra recipit deus per respectuz
ad offerentem non offerentem respectu mu
nerum de penitentia distinctione prima con
sideret.

Ille beatus a sacris canonibus dicitur qui
excusat manus suas ab omni munere de symo.
et si qōes.

Que munera dicantur ordinaria et que ex
traordinaria Bartol. in l. ei qui. ff. d. muneri.
et hono. adde q. munus ordinarium est illud
quod imponitur a lege textus et ibi Bartol. in
l. omnes. C. de anno. et tribu. libro x. idem si
a statuto Bartol. in l. prima. C. de indictio. li
bro decimo et in l. prima. C. de mulie. in quo
loco libro decimo et in l. prima. C. de agri. et
censi. libro xj.

Que differentia sit inter munus et donum
nota. ff. de verbo. significa. l. inter donum ter.
et ibi glo. de matrimonio contracti. conim.
ter. ecc. c. j. vbi vide.

Qualiter et infra quantum tempus se ha
beat excusatus de iure vocatus ad munera pu
blica vel priuata not. Insti. de excusa. tuto.
Et que autem. ff. quando appell. sit. l. pma. Et
si quis. C. de excusa. rete. l. prima bona glo. a
secunda questione sexta. Et biduum que dicit
excusationem proponendam infra l. dies et
si non fuerit admissa tunc appellandum est.

Munus idest donum. ff. d. verborum signifi
ca. l. munus de electi. ne pro defectu / inter
dum munus idest onus quod subiicitur ex q
dam necessitate. ff. de muneri. et honori. l. mu
nus / interdum munus idest officium priuati /
vide in c. nihil de electio. Archidiacono. xix. di
stinctione ita dominus de symo. et si quotis
eng.

Que dicantur munera patrimonialia que
imponuntur rebus vide Bartol. in l. rescripta
Et si. ff. de mu. et hono.

An ecclesia teneatur cum laicis cōferre ad
munera vide modernos in clementi. prima de
censi. adde quod dixi supra sub dictione ec
clesia.

An munus quod imponit personis pro
rebus dicitur reale Joannes an. de immuni.

eccle. c. primo libro sexto glosa et Bartol. in l.
prima de indicio. libro decimo. C. de exact.
tribu. l. si diuina eodem libro idem in l. is cui
quo. ff. de aqua plu. arcen. Bartol. in l. ordie
Et sola. ff. ad municip. et in l. rescripto. Et si. ff.
de mune. et hono.

Munera nec omnia passim recipienda sūt
nec omnia passim repellenda sunt. ff. de of
ficio proconsul. et le. l. solent xvij. distincti.
de eulogijs.

A quo loco debeat quis subire munus vi
de. ff. de mune. et hono. l. rescripto. Et finali. et de
mul. in quo loco. l. j. li. x.

In muneribus dandis quatuor sunt consi
deranda que habentur in c. et si questiones de
symo.

Triplex est differentia munerum / scilicet
personale et patrimoniale et mixtum. ff. d. mu.
et hono. l. j. et l. fi.

A muneribus patrimoniorum nemo excus
satur. ff. de mu. et hono. l. prima et l. fi. ff. de va
ca. et excu. mu. l. sunt munera.

Munera prohibetur nō sumptus Spec. ti.
de solu. Et j. iuxta prin.

An appellatione munerum contineatur en
emium et donum no. ff. de offi. presid. l. plebi
scito. ff. de offi. proconsul. l. solent. Et j. i glo. a
penul.

Quot modis dicantur munera et in quor
species diuidantur nota Cy. C. de excusa. tu.
l. voluntarie in prima questione vide nota.
de muneri. patrimo. super rubrica libro deci
mo nota. ff. de mu. et hono. l. rescripto. Et fin.
et ibi Bartol. vide. C. de anno. et tribu. l. indicti
ones in glo. prima libro decimo Spec. ti. de
censi. Et j. v. qui aut.

Que dicantur munera personalia vide. C.
quando puoca. non est neces. l. veteranis in
glo. personalium.

Ubi quis debet subire munera et honores
dixi aliquid supra proxime / adde nota. ff. ad
mumia. l. assumptio. Et filius in glo. domiciliū
et ibi Bartol. et Joannes and. in additi. Spe.
titulo de censibus. Et secundo. versi. pone reg
num.

Que sunt munera materialia Bartol. ff. de
mu. et hono. l. rescripto. Et sciendum et in l. fi.
Et primomox. eo. ti.

Quo remedio debet quis subire mūera n.
Bartol. ff. de muneri. et hono. l. si quis magis
tratus.

An alij in locum deficientium teneantur
soluere munera. ff. de muneri. et hono. l. fina
nali in fine / vide Spe. ti. de censi. Et j. v. qd si
vniuersitas.

Pauperi possunt remitti munera not. C.
de annomis et tribu. l. tertia libro decimo in
glo.

¶ Que dicantur munera extraordinaria videtur Bartolum de iure immuni. l. secunda / vide in l. quanta. C. de anno. et tribu. libro decimo notatur in l. prima. C. de agri. et censu. libro undecimo in glosa extraordinaria ubi de hoc.

¶ A quibus muneribus excusatur pater propter munera filiorum / dixi sub dictione filius.

¶ Munera non debent deferri sub preterito religionis fide nota. C. de decurio. l. quidam in glo. monachicam.

¶ Munus patrimonij imponitur pro numerorum rerum. C. de mune. patrimonio. l. secunda l. decimo.

¶ Mune a patrimonialia debent sustineri in quacunque civitate secundum possessiones quas quis ibi habet nota. C. de incolis. l. cum neque in fine libro decimo Joannes and. in additis one Specula. titulo de censu. § secundo. vers. pone.

¶ Munus patrimoniale quot modis relaxetur non. C. de mu. patrimonio. l. iij.

¶ Que prestant vacationem a muneribus / et que non / nota. C. de mune. et hono. l. prima in glo. prima.

¶ Que dicantur continuari munera nota. in dicta. l. prima. C. de mune. et hono. non continui. in glo. continuari.

¶ Ut quis subeat mune a personalia que sunt consideranda nota. C. quemadmodum. ci. mu. indi. in rubrica l. i. r.

¶ Ubi subeant munera adoptatus in alia civitate vide. C. de adop. l. i. adoptione.

¶ An superinductum sit munus ordinarium vide glosam et Quil. in l. placet. C. de sacrosanctis ecclesie.

¶ Contra vendicantes res suas ut evitent munera vide in l. pe. de rescim. vend.

¶ Munus reale sequitur res etiam pro tempore perituras ff. de publica. l. impatores et ibi glo.

¶ Munus reale sequitur possessorem nec dicitur contra heredes pro portionibus hereditariis sed tantum contra illum qui possidet et fructus colligit. C. de anno. et tribu. l. prima libro decimo.

¶ Indictio sumitur pro munere patrimoniali quod possessionibus tantum indicatur et patrimonio. C. de anno. et tribu. l. inductiones eodem libro et ibi vide quod munus patrimoniale exigitur pro quantitate fructuum qui in possessione colliguntur.

¶ Munus non est imponendum ultra posse grauatorum ut. l. finali. C. de anno. et tribu. et ibi op. tex. contra ecclesias que in fraudem collectarum recipiunt possessiones.

¶ Pro exigendo munere quis non incarceratione sed bene cauet et postea si contumax fuerit

substantia sua fit solutio. C. de act. tribu. l. iij. li. r.

¶ Munus reale sequitur fundi possessorem vide. C. de exact. tribu. l. fi.

¶ Penas exactoris ultra debitum vide. C. de supereracto. l. prima l. decimo.

¶ De extimo pro munere suscipiendo fit mentio. C. de app. publi. l. j. li. r.

¶ In muneribus imponendis non debet reuelari diuites et inopes grauari sed secundum mensuras facultatum munera imponi debet. C. de exact. et tribu. l. exactores li. r.

¶ Si data est securitas alicui ut habeat munus immunitatem non artatur ad munera si securitas est seruanda vide. l. semel. C. de app. publi. r.

¶ An fratres pro fratre teneantur ad munera ubi bona habent indiuisa vide in l. licet. C. de decur. et l. quilibet li. r.

¶ Septuagenarius excusatur a munere personalis. C. de decur. l. si ultra.

¶ Qui muneribus honorem obtinere moluntur in episcopos non ordinem l. di. q. in aliquo.

¶ Mune gratia spiritus sancti non est mercanda prima q. j. repuntur.

¶ Munera inuisibilis gratie questibus non sunt computanda j. q. j. inuisibilis.

¶ Culpam non pertimescit reus quam redimere nummis vel muneribus existimat unde prima q. iij. paup.

¶ Muneribus meritorie quis ad fidei vel ad meliorem statum trahitur xxij. q. quarta. ultimo.

¶ Magis tria munera obtulerunt domino in quibus tres partes philosophie intelliguntur videlicet moralis naturalis et rationalis xxxvij di. hinc.

¶ Munera prius cordis quam exterioris operis sunt deo offerenda quia deus voluntatem remunerandam respicit xxij. q. j. odi.

¶ Concessa simpliciter munerum immunitate quid remiat / vide textum et glo. in l. vacat. C. de decurio. libro decimo et dicit ibi glo. quod licet aliqui eximantur a muneribus non propterea exgrauatur vniuersitas sed alij pauciores tenentur plus soluere.

¶ An podagra et cecitas excusent a muneribus vide in l. prima et l. podagra. C. qui morbo. l. r.

¶ Aduocati non excusantur a muneribus vide in l. in filius. C. de decur. li. r.

¶ Vocatus ad munus ante translationem domus non eximitur a munere ut preuentus ut. l. j. C. de incol. li. r.

¶ Extranei tenentur ad munera patrimonialia si ibi habent bona. C. de mune. patrimonio. similiter nec mulieres que etiam non excusantur a personalibus serui conuenientibus

ut eodem titulo. l. patrimoniorum.

¶ Si is qui habet immunitatem sponte suscipit onus videtur renunciare immunitati quod ad onus susceptum. l. j. C. de his qui sponte. mu. su. li. x.

¶ Concessio immunitatis refertur tantum ad munera extraordinaria. tex. et glo. m. l. j. C. de vaca. mu. pu. li. x.

¶ Decuriones seu antiani vel priores non possunt nisi a certis muneribus concedere immunitatem. ut. l. j. C. de decurio. li. x. ubi habes quod regulariter solus princeps remittit munera.

¶ Que sit pena imponenti munus ultra modum taxatum in iure vide in. l. placet. C. de excu. mu. et ibi no. li. x.

¶ Munera personalia precio redimi non possunt. ut. l. illud. C. de excu. mu.

¶ Munera sordida sunt que numerantur in. l. maximorum. eo. ti.

¶ An pater et filius simul ponantur ad munera vide in. l. iij. C. de filiofa. et quemadmodum per his per tene. li. x.

¶ Ambasiatoribus tempus vacationis a muneribus de quibus in. l. tertia. C. de legat. libro de amo.

¶ Quidam sunt artifices qui excusantur a muneribus de quibus in rubrica et per totum de excu. arti. li. x.

¶ Munus exponitur pro modo reddituum rei non pro modo estimationis affectiois et pulchritudinis. l. iij. C. de predi. navicula. libro decimo.

¶ An novus possessor teneatur de muneribus prepositis antequam possederit. ut. in. l. fi. C. de exac. tribu. li. x. per Bar.

¶ Non sufficit quem solo nomine aggrauare consortio privilegiatorum ut excusetur a muneribus ubi re et exercitio ageretur. l. qui cumq. C. de episco. et cleri. et in. l. j. C. de collegia. li. x.

¶ Quo ad subeunda munera nota differentiam inter antiquos ciues et novos. ut. l. j. C. de stud. libe. vi. ro. li. xj.

¶ An infirmitas patris excuset filium a muneribus personalibus. ut. l. fi. C. de mune. et hono. non conti. li. x.

¶ Si aliquis eximitur ab oneribus alicuius castri vel ville onus debet diuidi pro rata inter homines illius castri vel ville. Quil. decur. in. l. si unus. C. cum me. ff. de pac. all. l. exactor. res. C. de exac. tribu. li. x. pro hoc glo. in. l. vacuatis. C. de decurio. eodem libro Jo. an. in. c. secundo de immu. eccle. in nouella Spe. in ti. de censi. C. nunc dicendum. vers. quod si dicamus.

Murus. Transire muros de iure communis

pena capitalis. ut. l. fi. ff. de re. diui.

¶ Murus non plus estimatur quam si sit pictus vel incrustatus. ff. de serui. urban. predi. l. quidam hiberus. C. j.

¶ Non potest fieri domus prope muros civitatis et si fiat debet destrui illud opus dixi. s. sub dictione domus.

¶ Quilibet prelatus debet se ponere tanquam munus per domo domini et per defensionem subditorum. vide xliij. di. sit rector.

¶ An civitas damnata ad destructionem murorum possit illos post destructionem reficere. Barto. in. l. si quis adulter. C. primo. ff. de adulte. facit. l. inter castelianum. ff. de arbit.

¶ An ecclesia debet conferre ad refectionem murorum. vide. C. de sacrosan. eccle. l. adimstructionem.

¶ Tres sunt crimina enormia propter que quis est muris in carcerandus de quibus vide notata in. c. primo de hereticis libro sexto.

¶ Muri viciorum per muros Jericho qui anathematizati sunt intelliguntur unde non debent in sortem sanctorum transire. j. q. iij. s. item peccato.

Murmuratio. Que sit pena murmurationis vel murmurantis not. xc. distinct. alienus et ibi no.

¶ Qui murmurant contra misericordiam prelatorum mortem et lepram incurrunt. ij. q. viij. C. is ita.

Musica. Musica habet in se veritatem sed non est scientia illa scientia pietatis xxxvij. distinct. si quis.

Mutatio. Mutatio mordet mentem mutantis lxxxvj. di. fratrem nostrum.

¶ Deus mutabit sententiam si tu mutas vitam de peni. distinct. novit et. c. quamobrem ad de. Jhere xvij. et xxvij. q. iij. unusquisque et. c. incommutabilis.

¶ An mutatione rei mutetur ius ipso iure consistens. Barto. in. l. si conuenerit. C. per. ff. de pigno. act.

¶ An ex mutatione persone mutantur privilegia. Barto. in. l. venditor. ff. de iudi. et in. l. procurator ad exhib. ff. rem. ra. habe. Bald. in. l. prima. C. ubi in rem acti. et. l. post diuersum. ff. sol. matrimo. et. l. per diuersa. C. manda. Bartol. in questione per eum disputata que incipit statuto lucane.

¶ An prohibita sit mutatio vel variatio dic quod sic tam in laicis quam in clericis de iure patrum. cum autem textus et glossa in clemen. prima de renunc. ff. de serui. rusti. predi. l. perfunsum. ff. de ope. li. l. apud. ff. de regul. iuris. l. nemo. xxxvij. distinct. si in laicis de peni.

sup his de exco. pla. int dilectos in fi.

¶ Mutatione forme videtur alia res esse. ff. de de iud. l. pponeretur ff. qui. mo. vsuf. annit. l. repeti cum. l. se.

¶ An quis possit mutare sententiam vel consilium vide. ff. de pac. l. pe. Inno. depo. c. bona fides.

¶ An attendenda sit mutatio status vel conditionis vide. ff. de solu. l. cum quis de iure iurando quemadmo. et xxij. q. secunda ne quis arbitretur xxxj. distinc. lex continentie et ibi Archi.

¶ Qui non potest mutare nec potest detrahere nec addere. ff. de verborum obligat. l. in a uentionalibo.

¶ Mutationes sedium debent fieri ex causa vij. q. prima ambitionis in glo. j. et c. mutatores vide in c. primo de priu.

¶ Contra illos qui sepe mutant hospitia vide glo. xxij. q. j. que dignior.

¶ Quod non mutatur quare stare phibetur vide. C. de testament. l. sanctimus Hostien. d. translatio. prelado. inter in fine de rescript. statutum circa principium li. vj.

¶ An et quando possit mutari actio vide plene in l. edita. C. de eden.

¶ Mutata qualitate non censetur mutata substantia ut no. Jo. an. de dec. commissum super. ita nunc.

¶ Qui dicit aliquid mutatum debet probare. ff. de probatio. l. cum tacitum et. l. eum qui et de baptis. maiores in fine Archidia. xxvj. distinc. quod interrogasti xxxj. q. secunda d. neptis.

¶ Cum aliquid mutatur omnia ex integro faciendia sunt ar. ff. de testament. l. heredes palam. §. primo ff. de accusa. l. libellorum. ar. contra C. quomodo et quando iudex. l. si ut propo. nis.

¶ An mutatis partibus sit eadem res vide. ff. quod cuiusq. vniuer. l. sicut. ff. de iudic. l. pro ponebatur. ff. de legat. primo. l. grege cui se.

¶ Non videtur res mutata si in eandem speciem restituitur ut. ff. de serui. p. ba. predi. l. seruitutes que superficiem. §. si sublatum.

¶ Quid sit proprie mutari vide. ff. de testament. l. heredes palam. §. si quis post in glo. sa mutari et adde nota. in l. nihil mihi et tibi. §. in legatis ff. de le. primo ubi stat pro corrigere vel addere.

¶ Res mutata nunquam potest in pristinum statum redire. ff. de verborum obligationibus inter stipulantem. §. finali quod est verum nisi per fictionem vel restitutionem ut. C. de sent. pas. l. finali. ff. de iur. rup. tes. l. si quis filio. §. pe.

¶ Mutari dicitur quod in parte alteratur. ff. de pact. l. iurisperitum. §. adeo Item quando

alteratur forma ut. ff. quibus modis vsuf. annit. l. repeti.

¶ Mutatio proprie dicitur vel de aliquo ente in aliud. non de nō ente in ens. ff. qui satis da. cog. l. iulianus i glo.

¶ Mutatio est multiplex / quedam genus ē / quedam species / quedam obseruantie / a q. dam accidentis / vide glosam. ff. de iusticia a iure. l. ius civile.

¶ Mutatio est duplex scilicet corporis et anime / anime est triplex videlicet in presenti per cordis contritionem iuxta verue illud impi. um et non erit. l. dis. ferrum et in futuro per contemplationem / unde apostolus / videm⁹ nē per speculū zē. de consecratione distinc. iij. non ex quo / et in puero per baptismi susceptionem de consecratione distinc. secunda q. et distinct. quarta nulla / corporis est duplex videlicet per visibile incrementum in presenti de consecratione distincti. quarta que. ris a me et per glorificationem in futuro de consecratione distincti. quarta non ex quo.

¶ Mutatio non debet in his fieri que rationabiliter et utiliter a patribus sūt diffinita xxv. q. questione secunda cum pie et c. ecclesiastice.

¶ Licet deus sit incommutabilis tamen sepe mutat promissa et ex misericordia temperat sententiam. xxij. questione quarta in commutabilis.

¶ Mutat romana ecclesia statuta sua secundum questionis exigentias xxv. q. ult. §. his ita et. §. vlti.

¶ Mutantur reges propter negligentias regiminis xv. q. vj. aliis.

¶ Mutari quid dicitur quando sensus. l. alterat licet verba non mutantur no. bñ text. in l. minime. ff. de legi. de hoc ver. vide in l. finali. ff. de capi. dñi. et. ff. d. alienatione iudi. mutandi causa facta in rubrica et ff. d. iudici. l. p. ponebatur.

¶ Quando dicatur mutari forma et quando non vide bonum textum in l. repeti in §. primo et. l. prima. ff. quibus modis vsufruct⁹ annit. l. quid tamen eo. ti.

¶ An mutata forma rei mutetur ius in re vide. ff. de pig. l. si fundus. §. si res.

¶ Mutatio que fit per hereditatem non ampliat obligationem que originitur a defuncto vide in l. cum tabernam in principio. ff. de pignori. glosa in l. grege eodem titulo ubi vide.

¶ Mutatio iudicii de qua in titulo. ff. d. alienatione iudicii mutandi cau. fac. habet locum / quando actor alienat in potentiorē ff. eodē titulo. l. finali sed quando fit a reo habet locum titu. ne lit. pe. et ibi glosa et in l. non solu. §. primo. ff. de alienatione iudicii mutandi cau. fac. in glo.

Mutata re obligatio super prima extenditur ad secundam siue ad arrogatam. ff. d. pig. no. l. fi.

Que legibus diffinita sunt mutare non licet / que autem legibus expressa non sunt arbitrium sequuntur humane voluntatis xij. q. ij. §. item que.

Non sufficit peccatori mores in melius mutare nisi et de preteritis satisfaciatur deo per cordis contritionem de peni. distinct. prima. §. christus.

Mutatus est in bestiam nabuchodonosor non corporaliter sed mentaliter de pe. di. j. nabuchodonosor xvij. q. iij. miror.

Mutatur status ecclesie tripliciter videlicet loco facta eius de loco ad locum translatione Item clericis in monachos conuersis Item dignitate si alterius ecclesie iurisdictioni subiiciatur si una in duas diuidatur si due in una redigantur x. di. lege.

Mutatur homo / et de bono fit malus / et de malo fit bonus / et de filio diaboli efficitur filius dei / et econuerso / et hoc potest quisque quodiu in hac vita manet de penite. distinct. quarta in principio et §. finis ergo vsque ad §. finis huius.

Dum mutatur locus mutatur mentis affectus lxxxj. distinct. valet / unde episcopus de religione assumptus cum locum mutet et mentem lxxxvj. distinct. fratrem / sed quidam qui runt seculum fugere sed non mutare liij. di. c. primo.

Loci mutatio pro animi salute interdum conuersis valet lxxxj. distinct. valet / sed interdum nocet lxxiij. di. quorundam.

Mutatur omnis creatura de pe. di. secunda ante finem.

Mutantur quandoque propter temporum necessitatem illa que non sunt contra euangelium aut sanctorum decreta xij. di. c. ultimo xxv. q. vltima privilegia et c. amputato.

Mutantur episcopi et alij prelati et episcopales sedes de loco ad locum propter exigentiam temporis vij. q. secunda mutationes. Hec autem mutatio aut fit necessitate qua cessante omnia recuperantur vij. q. secunda pastoralis / aut leuitate aut ambitione et tunc non illam habeat quam ambiuit / nec illam quam spreuit ea questione si quis episcopus / poterit tamen ecclesia sua repetere inuitus e. questione non oportet et c. si qui vero et xxj. questione secunda placuit / aut mutatio fit necessitate et hoc tantum de licentia pape fieri potest vt vij. q. ij. mutationes.

Non mutantur quandoque privilegia cum pro necessitate corrigendorum viciorum dantur vij. q. j. §. his ita.

Mutantur in melius consilia et proposita

nam augustinus mutauit consilium / et paulus mutauit propositum cum ad hispaniam ire promiserit xxij. q. ij. certe et c. beatus.

Mutatur pena in penam / et penitentia in penitentiam sicut iosue de gabaonitis fecit xxij. q. iij. in nomine et xxij. q. v. c. j.

Mutiana. An cautio mutiana habeat locum in contractibus Cy. C. de transac. l. siue a pud acta et ibi Barto. et Bald. ff. de condic. et demon. l. mutiane et ibi plene videas que sunt necessaria vt habeat locum talis cautio / ad nota. ff. de condi. et demon. l. ticio in glosa moribus.

Mutilatio. Mutilatio membrorum latrocinii prodest quia debilitate membrorum quibus prius non bene utebatur a malo ope cessabit xxij. q. iij. si quis fortitudinem et q. q. rta est iniusta.

Mutilatus. An mutilatus membro possit testari vide Bald. in l. si veritas. C. de fidei commissis. Barto. et Bald. in l. qui manus. ff. de testa.

Mutans membra ad quid teneatur vid. n. xxij. q. vij. si quis membrorum.

Non dicitur mutilatus cui incidit ungula digiti de sen. ex. cum illo.

Mutilati in membro et monstrosi sunt irregulares de cle. pug. in duello porro.

Mutilator presbyter seu in sacris constitutus est irregularis de cle. pugn. in duello. c. j. de homin. c. is qui li. vj.

Mutus. Qualiter notarius conficiat instrumentum aliquo actu facto a muto Bar. in l. mutum. ff. de acquir. heredi. faciunt non in l. distractis. C. qui testamen. fa. pos. et c. cum apud despon.

An statutum possit disponere quod mutus possit facere testamentum Bar. in l. si queramus. ff. de testa. vide in d. l. distractis.

Mutus non potest esse iudex iij. q. vij. §. tria.

Quis dicatur mutus et qualiter probetur quem esse mutum non in preallegata l. distractis Barto. in l. prima. ff. de bo. pos. que in fan. vel furio. compe. vide de sponsali. cum apud.

An sit possibile quod mutus a natiuitate aliquid quando audiat / et unde procedat quod omnis surdus est mutus vide do. Cardi. floren. in preallegato. c. cum apud ubi tractat quomodo possit quis fieri mutus.

An mutus possit baptizare vide de consecra. distincti. iij. paruuli / dixi supra sub distinctione baptismus / adde quod ubi non est opus voce vel sermone mutus potest interuenire. ff. de acquir. heredi. l. pater. ff. de re. iur. l. ubi non voce.

¶ Qualiter possit probari qd mutus confessa
et qualiter testes sup hoc deponat Barto. i. l.
mutum ff de acqui. her.

¶ An mutus egeat tutore vel curatore Bar.
tolus in l. prima in principio ff de verborum
obliga. et in l. fulcimus § primo ff ex quibus
cau. in pos. ea. adde text. notabilem in l. ser.
uo muto § penultimo ff ad trebelli. et quod
ibi no.

¶ Mutus baptismum et penitentiam et alia
sacramenta petere potest cui deneganda no
sunt si testimonium bonum habeat xxiij. q.
vi. qui recedunt et c. se.

Mutuum. Mutuans. De materia
mutuandi vide Barto. i. l. prima et secunda ff
si cer. peta.

¶ Unde dicatur mutuum vid' in dicta l. secun
da § appellata.

¶ Mutuans ecclesie debet esse diligens vt il
lud conuertatur in rem vel vtilitatem ecclesie
Innocen. in c. grauis de depo. in priuatis dic
vt in l. finali ff de exerci. de noua l. doli a in l.
finali Cynus in auten. hoc ius porrectu. C.
de sacrosan. eccle. ad d. no. in c. q. quibusdam
de fideiussor.

¶ Mutuans in certum vsu possit repetere mu
tuum anteqz sit facta conuersio in illum vsu
glosa videtur velle qd non in l. si pena ff de v.
borum obliga. et in l. secunda C. como.

¶ An mutuans ecclesie aliquam pecunie qn
titatem si casu fortuito perit illa pecunia co
gatur nihilominus probare conuersam in v
tilitatem ecclesie glosa qd non xij. q. secunda
exone vide Alberi. i. dicta auten. hoc ius por
rectum.

¶ Mutuum fit in his rebus que consistunt in
pondere numero vel mensura l. prima et secun
da ff si cer. peta. Insti. qui. mo. re ptra. ob.
in principio.

¶ An is qui accipit mutuuz sub vsuris vsqz
ad annum possit antea restituere et si sic an sol
uet integram vsuram vide in l. qui rome. § j.
in glo. de verb. ob.

¶ An prelatus possit mutuare pecuniam ec
clesie superfluam docto. i. c. secundo de solu.
Arch. xij. q. ij. c. j.

¶ Si mutuem tibi frumentum ad certuz te
pus et tempore restitutionis est carius tem
pore mutui quam estimationem debeamus
considerare vide glosam xiiij. q. iij. si quis cle
ricus.

¶ Si mutuem tibi frumentum in qua bonis
tate debeas restituere vide Joan. an. de vsur.
c. si.

¶ Si mutuo tibi decem statim dominiuz ad
te transfertur vt l. prima et secunda § appels

lata ff si cer. pe.

¶ Licet mutuans suscipiat in se periculum pe
cunie mutuate non tamen propterea debz vl
tra sortem recipere de vsuris nauiganti a qd
ibi no.

¶ An deputatus ad solutionem stipendij pos
sit mutuare pecuniam publicam stipendiari
is pro emendis armis et equis Bar. in l. fina.
C. de fru. v. constan. li. xj.

¶ An mutuans alicui aliquam quantitatem
possit licite pacisci qd sibi mutuetur tantunde
cum indiguerit vide xij. q. tertia c. primo in
glo.

¶ Pro mutuo contracto per prelatum pec
clesia et nomine ecclesie conueniri potest suc
cessor not. de foro compe. dilecti in glo. pri
ma et ibi no. docto.

¶ An in dubio presumatur mutuū vel deposi
tum not. ff deposti l. die sponsaliorū in glo.
finali.

¶ An mutuum potest esse pecunia non pres
ente vel inter absentes not. ff man. l. qui ne
gocia in glo.

¶ An sit mutuum vel vbi vnum datur vtpos
te pecunia et conuenit vt aliud restituat pu
ta oleum no. Cy. C. si cer. petat l. si no singu
li in fi.

¶ Ut sit mutuum an debeat esse pecunia mu
tuantis vel post consumpta vt possit agere cre
ditor not. C. si certum petatur l. non vnde et
ibi Cy.

¶ An agens ex mutuo naturali nisi probet di
uile possit obtinere vid' Angelum in consilio
suo clvij. quod incipit in hac questione.

¶ An ecclesia vel capitulum obligatur de mu
tuo facto de capitulo vel prelato vid' in c. q.
busdam de fideiussor.

¶ An mutuans nomine alieno possit sibi sti
pulare no. ff si cer. pe. l. certi conditio. § nume
raui l. si absentis in glo. secunda C. eo. et ibi
Cy. in ij. q.

¶ Si primo fiat stipulatio deind sequat' mu
tuum contractus factus trahitur ad rez mu
tuatam non ad diem stipulationis ff ad ma
cedo l. si quis prem. § fi.

¶ Si mutuatur prelato ad aliquid emendu
vel reficiendum postea reperitur emptum
vel reffectum presumitur d. pecunia mutuata
factum vide C. de pignori l. si.

¶ Quando vis agere ex mutuo si constat qd
stipulatio intercessit non est agendu ex mu
tuo sed ex stipulatione si stipulatio est vtilis
Bartolus in l. si ita stipulatus § grifogonus
ff de verborum obligatōibus et tunc ibi vid
an stipulatio sequens impediat actionem ex
mutuo precedente de quo etiam vide ff de no
ua l. si ita fuero.

abugo dono/ lor

Nabugodo
nosor signi
ficat duo tē
pora scilicet
primitiuū
quando p
sequebatur a
regibz mo
dernum qñ

a regibz honorabatur. xxij. q. iij. nō iuēit.

¶ Nabugodonosor ppter superbiam mutatus
fuit in bestiam. xxij. q. v. hinc nōndū.

¶ Exemplum nabugodonosor probatur qñ
pemitētia peccatū nō dimittitur de pe. di. j.
nabugodonosor.

¶ Nabugodonosor psecutor nō fuit vmbicā
scelus in damielez commissum. xxij. q. v. si p
pterea psecutor.

¶ Nam. Nam quōqz ponitur pro non C. si
cer. peta. l. eo quod nō ff. de re. diu. l. j. m. fi.

¶ Nam. i. si vide qd nō. m. c. discretionēz de
eo qd cogno. cōsa. pro. sue.

¶ Narratio. Si vitū vel falsitas reperia
tur in narratione mstri an vitiet vide C. de tes
ta. l. si vnus de reli. do. cum venerabilis d. cri
fal. licet. Specu. m. ti. de mstru. edi. §. viij. v.
m. sūma.

¶ An vba narratiua faciāt fidem nō. glo. m.
cle. j. de pba. de hoc aliqd m. c. si papa de pri
uile. li. vi.

Natale Natalis

¶ Quid dicatur natale scōz vel quis dies na
talis alicuius facti nō. glo. m. fi. de mgenū.
m. glosa natalibus. xxij. q. iij. non licet vbi
dies mōtis appellatur dies natalis alias natale

¶ Ratio. Attenditur natio ff. de edil. edic.
l. qñ si nolit. §. qui mācipia.

¶ Quoddā mōsterium erat positū in medio
nationis puerse patet de ele. officij.

¶ Natiuitas. In natiuitate domini nostri
ab vxoribus est abstinentum. xxij. q. iij.
quocienscūqz.

¶ Si natiuitas dñi venit sexta feria aut sab
bato licet carmibz vesci de cōse. di. v. qz dies et
c. fi. de obser. ieiū.

¶ Natus in bethleem vbi est dominus non
propterea est nobilior aut maior ceteris m. l.
j. C. de colo. pñ.

¶ Quis dicitur natus etiā si secto matris v
tre prodierit in lucez ff. de libe. et postu. l. qd
dicitur.

¶ Item natus exponitur. i. nasciturus ff. de
leg. iij. l. et. ea.

¶ Qui i vtero est p iam nato habetur ff. de
sta. ho. l. qñ i vtero ff. de p. sig. l. qd dicimus a
l. intelligendū.

¶ Vbi quis natus ē ibi debet inquiri de eius
conuersatione nō. de elec. si postqz m. glo. fi.

¶ Natiuitas quādoqz nocet vt nō. m. glo. de
msti. ad decorē.

Natura

Naturalis

¶ Omnes homines nō sūt liberi. xij. q. ij. cū
redemptor.

¶ Natura viri et mulieris est vna qz ex costa
viri est mulier facta. xxij. q. v. nec illud.

¶ An a qñ natura preualeat accñti vel ecōtra
vide Bar. i. l. qñ habebat i pñ ff. de tutel.

¶ De natura naturante et nō naturata Bar.
i. l. ventre ff. de acq. here. Guil. de cu. m. l. cu
ad presēs cū dua. se. ff. si cer. pe.

¶ Naturalis obligatio contrahitur in malefi
cijs nō. i. aut. de re. ec. nō alie §. qz vero leomis
x. i. l. ex hoc iure ff. de iusti. et iu. p. Bar.

¶ Multiplex est natura vt nōt. Jo. an. post
hosti. de elec. bone.

¶ Res de facili reuertit ad naturā suā. xxxv.
di. ab exordio aliqd nō. j. di. ius naturale ff.
de pac. l. si vnus. §. qd et m. spē.

¶ Natura preualz accñti. l. si qd postumos. ff.
de lib. et postu. ff. ad macedo. l. j. C. ad mace.
l. j. de prebē. dilectus de dec. omissum de p
uile. porro de censi. romana. §. notoria li. vj. d.
iur. patro. c. j. eo. li.

¶ Naturalia iura sūt mutabilia msti. de iur.
nat. §. sed nālia nō. ff. de iusti. et iu. l. ius ciu
le. v. di. in pñcipio x. ibi Archi.

¶ Quedā est natura naturās et quedā natu
ra naturata ff. si cer. pe. l. respiciēdum.

¶ Firmitus inherēt que a natura sūt qz que
ex accñti. ff. de sena. l. femine. ff. de pact. l. ius
agnationis. ff. de regu. iur. l. iur. singularis.

¶ Que a natura phibetur nullo noie confir
matur ff. de regu. iur. l. repugnātia. §. j.

¶ An naturalis obligatio inducatur p snias
nō. plene. ff. de cōdi. mde. l. iulian. x. i. l. cu
qz C. de iur. x. fac. igno. vbi dixi i repetitiōe.

¶ An naturalis obligatio tollat p pactum
vide C. de pac. l. pacta qz contra et ibi Cy.

¶ An seru. et pupill. obliget nāliter vid. ff.
de cōdi. ide. l. nāliter x. ff. d. act. x. ob. l. pupill.

¶ An pactū pmissio vel ptestatio que fit o
tra naturaz negocij de quo agitur valeat vid.
ñ. in. c. bona de dposi. de pca. c. fi. et qd ibi no.
hosti. de cōdi. app. c. pe. x. q. j. sic. xxij. q. ij.
solet et ibi Archi.

¶ Natura est pna ad delicta. xij. q. j. omnis

¶ Quot modis dicatur natura etas.
vide. i. di. ius naturale.

¶ Que dicat rex natura nō insti. de p. obli. c. dīcōes que in glo. naturaz.

¶ Natura parat quādie nouas formas not. in aut. de nō eli. secū. nub. in glo. colla. j. et in aut. q. mo. na. ef. su. i. pñ. in glo. col. vj.

¶ Qualiter nāles filij patri succedūt nō. m. sti. de nup. c. fi. i. glo. vide ff. de pba. l. q. testa. mentum in glosa prima

¶ Si fratres nāles sūt ex diuersis mīribz iur. cōz nō succedūt licet ex eadē sic nō. ff. vñ cog. l. hacpte i. glo. nō scūtur Spe. i. ti. de suc. ab m. test. rer. quid de natis.

¶ Si pñ vendat filio naturali a. ofiteat pñū accepisse an pñumat in fraude nō. ff. de pba. l. q. testū in glo. modū Bā. i. l. j. C. de na. libe. Spe. i. ti. de suc. ab i. test. p. qd si pñ a. ibi Jo. a.

¶ Naturales pñ succedūt cognatis pñis C. de natu. libe. l. fi. in glo. fi.

¶ Annaturalis excludat sūstitutū nō. ff. ad trebel. l. ex facto. c. si q. rogatus et ibi Bā. C. de isti. et substi. l. nāliter i. glo. pe. et ibi Cy. n. de testa. raynaldus in glo. l. time de pba. m. pñentia in glo. j. Jo. an. m. addi. Spe. m. ti. de suc. ab m. testa. p. sed ex facto

¶ Si naturalis efficiat legitimus nō. m. aut. q. mo. na. effi. le. c. j. in glo. ascribi.

¶ An naturalis succedat in feudo nō. r. coll. si de feu. sue. otro. c. naturales Bar. ff. ad trebel. l. ex facto. c. si quis rogatus

¶ Naturalis nō mstituit de necessitate qz nō rumpit testū pñis nō. Bar. ff. de libe. et pos. tu. l. gallus. c. etiam et nō. ff. de otra. tribu. l. prima in glo. et ibi Bar.

¶ Naturalis obligatio nō pot. ex toto ciuili cōstitutōe deleri pot. tamē eius effectus rep. in vt. l. ij. ff. de vsu. ea. re. que vsu. osu.

¶ Verba debēt intelligi naturaliter et scdm primeuū et naturale significatū nisi repugnet diffinitio Bal. allegat. l. fi. C. de his q. re. eta. impe. et. l. eas. ff. de capi. dimi.

¶ Vnicus actus cō naturā rei alterat ipsam naturā et scdm actū iudicat rem i futu. ff. d. le. ij. l. cū pater. c. fi. ff. ad. l. fal. l. si a me glo. m. l. j. C. q. p. sua iuris. vide ff. de offi. eius cui man. est iuris. l. j.

¶ Plus attendit accīdes qz natura vbi accīdes ouertit naturā. ff. de pos. tu. l. j. c. bestias

¶ Vbi actus nō pot. opari scdm primā naturā opatur supnaturaliter vt. l. iusturandū ff. de iustur. l. ij. ff. de eo q. cer. lo. l. ij. c. si publico. ff. de adul. glo. de or. cog. cum dilectus

¶ Qd dicit cām naturālē plus inspicit qz accīdetalē est rex qñ cā accētis est subiecta sec9 si sit eque pñcipalis vt C. si mī. se. ma. dix. l. fi. et. l. hi qui ff. de tutel.

¶ Vbi lex vñ vbo mere naturali inspicimus merū naturalitatē nō aut interpretatōz ciuile aut significatū ciuile tex. est. l. tutelae. ff. de

capi. dimi. Ange. i. l. hos accusare cōmibz ff. de accu. vbi dicit hoc bene pbari.

¶ An filij naturales sint in pñtate pñis glose sūt otrarie vna dicit qz non in. l. lutiū titiū septitū ff. de fideicō. libe. et. l. ne cu3 filio ff. de vul. et pu. c. nō. i. l. j. ff. vt. le. no. ca.

Nasus. Per nasuz signatur discretio quā nō dēt prelatas habere puā vt. xlix. di. c. huic em. c. puo autē naso et qd ibi nō.

Naufragium. An liceat occupare bona tpe naufragij glo. qz nō in. c. dilecti de accu. ter. de rap. excoicatōi ff. de incen. rui. nau. l. si q. ex naufragio. ij. di. rodie. vbi de h. nō. i. aut. nauigia C. de fur. j. q. vij. dispēsatōes i. glo. et C. de nauif. l. j. li. xj. xxij. q. ij. si q. de potentibz et. c. illi q. de treu. a. pac. c. ij.

¶ Qui naufragiuz patit iherdū p tabulā quā accipit liberat de pēni. di. ij. qd dā in glo.

¶ Secunda tabula post naufragiuz est pēnitentia si qdem prima est baptisimus de pēni. di. j. c. ij. in glo. vbi de hoc

Nauigare. Nauigium.

¶ More nauigatiū qui aliq. in aq. pñciunt vt seruent cetera dēmus aliquātulū a rigore iusticie declinare p maiori lucro spūali. j. qd.

¶ A quo tpe liceat nauig. vñ dispēsatōes gare dic a kalendis aprilis vsqz ad kalēdas octobris C. de nauifra. l. quotiens

¶ Nauigiu3 qñqz dicit nauigatio quādoqz ipsa nauis ff. ne qd in flu. pu. l. j. c. ait ptoz.

¶ Qñ dicitur aduersus tps nauigari nō. glo. de rei ven. l. qui petitorio.

¶ Nauigasti. i. vxorē duxisti. xvij. q. ij. nos nouimus.

¶ Nauigātes mare sūt de foro ecclesie Spe. in ti. de ope. iudi. adi. c. j. p. xxvij.

Naucularij. Naucularij nō possūt capi p debito vel p delicto Bā. i. l. j. C. d. nauicla **¶** Que sūt priuilegia nauiculariorū et angau deāt mīmunitate nō. ff. de iur. immu. l. semp. c. negotatores in glo. magna.

Nauis. An nauis remiēs ad portuz ppter tempestatē vel timore3 hostiuz debz soluere gabellā de mercibz vide Bā. i. l. j. C. de nauif.

¶ Licet nauis pñe dicatur i alternatiua qñ qz tamē accipit p fluuiali ff. d. exercito. l. j. c. nanē ff. nau. cau. sta. l. j. c. nauta ff. de incen. ru. na. l. j.

¶ Nauis repata est eadē nauis sed domus repata nō est eadē nō. de ose. di. j. de fabrica.

Nauta. Quicūqz est i nauicā nauigadi dēt nautaliē alibi p exercitoē sumat ff. nau. cau. sta. l. j. c. ij. a. ff. aduer. nau. cau. sta. l. j. in prin.

¶ Nauta tenetur si pñatur res in nauī pñte

nō. glo. m. c. j. de depoli.

¶ Naute caupanes stabularij q̄ edicto tene-
stur et ad q̄d tenētur nō ff. nau. cau. sta. l. et
ita. §. i. glo. iudiciū ad de q̄d nō. i. §. sequēti
m glo. sine culpa. z. l. nauta m glo. tenēt eo.
ti. Spe. m. ti. de fur. rer. alia q̄z z. v. se. vsqz
ad v. porro cum ostāte.

¶ An hec dco inducat obicionē vel modū
nō. i. l. cuz pater. §. ticio. ff. de le. ij. et. l. cū tale
ff. de p̄di. et demō. et. l. q̄ absēti. §. j. ff. de acq.
pos. vbi Bar. vide Bar. plene m. l. quibz die-
bus. §. termilius. ff. de p̄di. et demō.

¶ Hec dictio ponitur p si nōt. glo. m. l. qui
absēti. §. si. ff. de acq. pos.

¶ Nec. An sit cūctiua vel disūctiua hec dy-
ctio nec nō. Bar. ff. de v. ob. l. sepe et. l. si ita q̄s
¶ Hec dco q̄nqz implicat stipulatus.
ff. de re. diu. l. sacra. §. simul.

¶ Necare. Nō tantū est pforare aut p̄foca-
re sed abijcere z alimēta denegare ff. de libe-
agn. l. vel necare et q̄d ibi nō.

¶ Necessarium. Nullus p̄sertim clericus
dēt turpi lucro acq̄rere vite necessaria. lxxxvj
¶ Ultra necessaria retinētes di. nō liceat
auari recipiūt aliena. xj. di. sicut.

¶ Ad necessaria vite acq̄renda diuersa sūt
hominū studia. xxi. q. j. clericos.

¶ Necessariū aliq̄n expōit. i. vtile z expedi-
ēs glo. i. de. j. de p̄cu. i. glo. si. ff. de of. p̄fect.
p̄to. l. j. ff. d. no. op. nū. l. d. pupillo. §. memisse

¶ Quedā sūt oportuna q̄ nō sūt necessaria z
extra m aut. de triē et sem. §. j. m. p̄ncipio.

¶ Plus subuenit ei qui aliq̄d facit necessitate
q̄z qui volūtate nō. de iur. iur. c. vlti. sup glo. i.

¶ Qui tenet alteri subministrare necessitati
tenet solū prestare alimēta nō debita solue-
re vel alia necessaria vt nō. Imo. m. c. cū ha-
beret de eo q̄d dux. m. ma. quā pot. p adul.

¶ Necessitas. Qd pro necessitate statutū
est cessat cessante necessitate. j. q. j. qd pro
necessitate facit C. de cadu. tol. l. j. m. p̄n. j. q.
vii. qd p remedio. ix. q. j. ordmatōs.

¶ Necessitas nō hz legē de ose. di. j. sicut nō
aliq̄. ff. de offi. osu. l. j. xlvij. di. qm multa gl.
C. de ope. li. l. j. de osue. q̄zto et ibi ter. quod
q̄iter intelligatur vide m. p̄ma col.

¶ Necessitas excusat furrū et rapinā de ose.
di. v. discipulos et c. q̄cqd enim.

¶ Inducta p necessitatez habēt locū q̄n ne-
cessitas iminet ff. de no. op. nūc. l. j. §. nūciatio
z. l. iube. nullā nauē cū. l. se. C. de sacrosā. ecc.

¶ Que necessitas excusat a cōpendo nō. m.
c. puenit. xvij. di.

¶ An excusetur qui ppter necessitatem facit
aliquid illicitū no. m. l. palā. §. nō est ignoscē-
dum. ff. de ri. nup. et. l. fi. C. de patri. q̄ fil. di.

stra. m aut. sed si post C. de moffi. testa. i. c.
ex lris de diuor. Hosti. m. sūma de fur. §. j. v.

q̄ ad de bonā glo. xxij. q. ij. sicut factus ad
d q̄d diri sū dcoē fur z dīcā sū dcoē paup̄tas

¶ Plus subuenitur faciēti ex necessitate qm
ex volūtate diri sub dcoē necessarium ad de
ff. de mino. l. q̄ si minor. §. pe. et vlti. et. l. ait p̄
tor. §. quid tamē eo. ti.

¶ Tempore necessitatis licet qd alias nō lice-
ret. ff. de offic. p̄cons. l. aliq̄n. ff. ad. l. corne. de
sica. l. furē. lxxxj. di. si diaconus de ose. di. ij.
hi qui et c. baptisimi.

¶ Qui ex quadā necessitate actū facit nō vi-
detur illū approbare ar. ff. de bo. pos. o tra tas
bu. l. si post mortez. §. si m adoptionē.

¶ In necessitatibz nemo ē liberalis. ff. de adi.
lega. l. rem legataz. ff. de dona. mter vi. z vx.
l. si quis pro vxore.

¶ Qui p necessitatez facit nō videt spōte fa-
cere. ff. de bo. libe. l. si libertus et. l. si q̄s liberti
nū C. qd me. ca. l. cuz te et qd ibi nō.

¶ Necessitas duplex est scz p̄cisa z cātiua. ff.
de p̄cu. l. sed et he. §. pretor not. ff. de no. op.
nūc. l. j. §. nūc videamus. ff. de v. ob. l. stipula-
tiōes nō diuidūtur. §. celsus et. l. i. stipulatio-
nibz. §. opay. eo. ti. de baptis. maiores.

¶ Qui ex necessitate facit actū nō meret p̄re-
miū. ff. de ri. nup. l. p̄ime nec penā. xxij. q.

¶ Que ppter necessitatez ij. §. que sūt.
statuūt nō debēt trahi ad osequētia vide m
regula m argumentū li. vj. et ibi Dy.

¶ Que p necessitate fiūt cito cessant de ose.
di. v. quicqd.

¶ Necessitas et vtilitas q̄nqz eq̄parāt nō. de
rescrip. statutū. §. m sup li. vj.

¶ Necessitas est iusta cā dispēdi de p̄be.
exposuisti m glo. Imo. de eta. z q̄li. ea te.

¶ Nulla necessitas excusat a fornicatōe nō.
xxij. q. ij. sicut factus de ose. di. v. disci-
pulos et qd ibi nō.

¶ Nō subuenitur ei qui m necessitate se po-
suit. ff. q̄ satisd. cog. l. q̄ fideiussor. §. si necessa-
ria. ff. si q̄s cau. l. ij. §. si q̄s ar. o tra. v. di. §. fi.
z qd ibi nō. Archi. xj. q. ij. excellētissim⁹ ad
materiā vide. ff. qd me. ca. l. si mulier m glo. i
aut. vt hi qui obli. phibe. ref. m. §. quomā
m glo. inducias col. vj.

¶ Nō videtur velle qui ex necessitate obtem-
perat vt m. l. velle. ff. de regu. iu. xij. q. i. non
dicatis et quod ibi nō.

¶ Necessitas excusadi. i. necessaria excusatio
vt C. de epis. et de. l. si q̄z q̄z z de hoc nō. xxij.
q. ij. sicut et ibi vide.

¶ Necessitas. i. paup̄tas de ab. c. ij. z ibi nō.

¶ Qd dicit necessitas nō hz legē expōit. i. lex
cessat ibi necessitas iminet. ff. de exau. tu. l. non
solum. §. finali. ff. de offi. p̄cons. l. aliquādo
ff. de offi. eius cui man. est iurisdic. l. p̄ma

C. de ope. libe. l. j. et ibi glo. in p. d. sul. C. de te
sta. l. cu. a. t. q. tas. ff. de ma. testa. l. q. potuerunt
et. l. ij. q. d. diximus. ff. si q. s.

¶ Concessum cā necessitatis limitat ad limi
tes necessitatis. ff. de fer. l. j.

¶ Propter necessitatē p. mittit alicui pleius
ius q. s. hēbat ar. c. ij. de fur.

¶ Tempore necessitatis vel caristie pōt pau
per cogere habētes blada et comestibilia ad
coicādū de iure. ff. ad. l. rod. de ia. l. ij. q. cu. aut

¶ An i. caū necessitatis oīa sint coia no. i. d. l.
ij. q. cu. aut glo. de resti. spo. sepe de fur. i. c. ij.
et ibi glo. adde exēplū de dauid q. comedebat
panes p. p. m. q. nō licebat nisi sacerdotibus
comedere et ap. lis p. sata euellētibz spicas de
quibz. xxv. q. j. q. is ita.

Necessitudo. Necessitudo expomē. i.
coniūctō C. de pa. po. l. ij.

¶ Necessitudo. i. agnatio vel cognatio. ff. de
iusti. et iur. l. si. ff. de offi. p. si. l. c. gruit C. de li
be. cau. l. si filium.

¶ Necessitudo presūptōz inducit C. de epis.
aud. l. sed et si legibz C. de resti. m. ite. l. de tur
tela C. de libe. cau. l. si filium.

¶ Ex necessitudine psonaz larga fit interpra
tio C. de legi. l. cu. alienā. ff. de aur. et ag. leg.
l. quintus. q. si.

Necnon. His duobz negatiuis p. mittit
ff. de p. sig. l. duobz C. de pac. l. p. renditōz. ff.
de pac. l. i. psonā q. nō p. mittit et d. r. i. e. ff.
d. d. a. i. fec. l. fluminū i. p. n. ff. de pac. do. l. cu. dos
p. b. b. h. e. s. m. de. j. de offi. dele. sup. p. necnō

Negatio. Negatiua. Negare.

¶ Cui incūbat onus p. b. adi. negatiuā vide re
gulā quā Bā. ponit m. l. illa stipulatio. q. si q. s.
kalēdis. ff. de p. ob. et ibi p. eū q. l. iter p. betur
negatiua aliqd per eūde. m. l. si q. s. cōsortium
C. de fabricē. li. xj. vide nō. i. l. actor C. de p.
ba. spe. ti. de p. ba. q. j. i. p. n. et ibi Jo. an. m.
addi. et i. c. bone de ele. adde Immo. i. c. ij. d. p.
ba. adde Bā. i. l. j. ff. de iti. actuz p. u. Bal. i. l. j.
C. de bo. po. se. tabu. bōa glo. vj. q. v. actor.

¶ Qualiter p. bet. hec negatiua q. s. q. s. nūq. cō
cessit no. Jo. an. de his q. si. a. p. ea nō scitur.

¶ Negatiua est triplex scz facti iur. et q. lita
tis ut no. vj. q. vlti. actor glo. de elec. bone
el. j. et ibi etiā vide Jo. an.

¶ Nego. i. nō dico ut C. de pe. here. l. si pu
tas item nego idest cōtradico. ff. si p. suf. pe. l.
vt frui p. mo respōso i. aut. de triē. et semis. q.
studium et q. d. ibi nō.

¶ Si q. s. negat nārata prout nārantur nō p.
pterea p. dit bēficiū tanqz negās Bāto. i. l.
si dubitetur. ff. de fideiussō.

¶ Negatio p. p. osita nō semp facit p. positōz
ēqualere suo cōtradictorio Bāt. dicit m. l. de

pupillo. q. si pluriū. ff. de nō. op. nūc. et in ex
traua. q. n. nup. m. ver. nō nullos.

¶ An post negationē factā m. p. ma. responsi
one reus volēs cōfiteri admittatur ita ut hē
at bēficiū cōfessionis ex forma statuti Bā. i. l.
eum q. ff. de iur. iur. vbi etiā tractat q. n. dicat
negare maleficiū vel aliud ita ut p. talem ne
gatiōez debet pena augeri.

¶ Negatiua cōātata loco et tpe m. d. it m. re
ram sciam et pōt probari aliqd p. Bāt. m. l. i.
C. de cano. frumēta vr. rome. li. xj.

¶ Ille q. negat rez esse hereditariā vel legatā
eo ipso p. uat. fal. vel trebel. m. ea debita Bāt.
m. l. rescriptū. ff. d. his q. vt m. dig. et m. l. here
ditatum. q. si. ff. ad. l. fal.

¶ Debitor negās nō debet terreri p. iudicem
vt. l. negātes C. de act. et ob.

¶ Negatio facta p. pte rei q. actor hēat acti
onē vel q. ei cōpetat ius agendi q. d. est idē ipe
dit litis cōtestationem secundum Bāto. m. l. si
pupilli. q. videam. ff. de neg. ge. et m. l. cum
putarem. ff. fami. herc.

¶ Negās veritatē facti nō cadit regulariter
a iur. suo q. z. uis p. s. cōuincat de mēdatio pu
nitur tamē p. pter mēdaciū q. grauāt actor
ad p. b. adum id q. d. nō hūisset necesse probare
si veritatem nō negasset vt. l. cū de idēbito. ff.
de p. ba. in aut. o. tra qui p. priam C. de nō nu
pe. nō. m. l. si. C. de fideiuss.

¶ Negatiua dēt p. b. ari q. n. est cā p. ncipalis in
tentōis agentis vt si ex illa vult fū dare se Bā.
m. l. hoc iure. ff. de p. ob. et m. l. m. illa stipul.
eo. ti. adde q. d. no. Immo. de accu. sup. his pro
quo videtur tex. et ibi Bāt. m. l. si quis C. de
fabricen. li. xj.

¶ Quod de vno negatur de alio videtur affir
mari. xxv. di. q. lis de presū. nōne cum si.

¶ Quare dñs permisit vt petrus qui futur
erat past. or. ecclie ipsū negaret vide. l. di. cōsi
derandū et. c. fidelior.

¶ Quid faciendū sit de illis qui capti ab ho
stibz negāt deū vel fidem si postea reuertant
vide. l. di. presbyteros.

¶ Negare dicit christū q. penitentibz mise
ricordiā nō impendit. vij. q. j. oīs qui.

¶ Qui negat deū metu penaz minus peccat
q. s. qui sponte de pe. di. j. pōt. fieri.

¶ Negatio iprobabilis nō fac. rē dubiā dicit
Immo. i. c. ex pte de p. sig. doc. i. l. j. C. de p. ai.
adde q. d. dixi s. sub d. cōe dubiuz.

¶ An hec negatiua q. hoc instrūm nō habet
viciū possit probari p. illos q. instrūm lege
runt et viderūt sed nō interfuerūt facto vide
Immo. m. c. cum olīm de priui.

¶ Negatio differt ab exceptōne vt. l. nam et
postea m. p. n. ff. de iur. iurā. q. d. facit ad statu
tum loquēs de exceptōe.

¶ Quicunq. expomē negatiuā de iure fieri

cū sup ea nō possit erigere probatōs ab ad-
uersario debz eā pbare et si ē impossibile sibi i-
putet nōt. Inno. de accu. sup his Cy. in l. ij.
C. de iur. emphi. Bar. in l. nulla. ff. de p. ob.
et l. m. tractibz. C. j. C. de nō nu. pe.
Negatiua q̄ implicite cōtinet i affirmatiua
pōt pbari puta qz ad canonicos tantū p̄tinet
electō p̄lati de cā. pos. cū ecclia z ibi p Inno.
Qualiter pbat negatiua qz q̄s nō fuit con-
tumar Inno. i. c. j. de do. et otu. li. vj. glo. i. l.
ex cōfessu. C. j. ff. de app.
Cū probetur ista negatiua tu nō solūisti
gabellā vel extimū vide Bā. in l. hoc iur. z l. in
illa stipulatōe. ff. de v. ob. vbi p inspectōez
libroz cois in qbz describūtur solutiones qd
est quotidianum.
An et qn negās pūmatur in duplum vide
Bā. in l. denūciasse. C. qd tamē. ff. de addul. vj.
de Cy. et alios in l. oītra negātez C. de l. acq.
Deceat nā negatiōis vt destruat q̄cqd in-
ueit et iducit oppositū vt l. ij. C. qd obseruari
C. de iur. calū. i glo. magna et de testi. p̄sens.
C. p̄ tollit negatiō qz pōit tū libro vj.
affirmatō glo. i. c. cū dilect⁹ de cōfessu. ff. de odi.
z demō. l. gayus et i. c. j. de rescrip. li. vj.
An negatiua cōātata ad inspectōz certi in-
strumēti possit probari tex. est mirabilis qz
sic in. c. cum olim de priu. de rescrip. cum cō-
tingat et quod ibi nō.
An duplex negatiua inducat affirmatiōz
nō. in l. duobz. ff. de p. sig. glo. in clemē. j. de
offi. dele. dixi s. sub dōe necnō.
Si negās scripturaz esse suā cūcatur de
mēdatio cōdenatur in duplū qz titatis de qua
agit C. de nō nu. pe. aut. qz oītra p̄p̄iā Spec.
in ti. de instru. edi. C. nūc dicendū in fi.
Negatio preposita signo vniuersali differt
ab ea q̄ postpōit. j. q. j. nōnulli. xxxij. q. ij.
nō oīs de rescrip. nōnulli et c. vlti. de renū.
nisi. C. propter cōficiētiā.
An et q̄liter possit probari negatiua nō cō-
ātata ad locum et tempus vide do. Anto. i. c.
super his de accu.
Fundās intentōz suā sup negatiua dēt illā
pbare Inno. i. c. sup his palle. Jo. an. i regula
sine possēsiōe li. vj. Bar. in l. hoc iur. ff. de p.
ob. de ele. bone de pba. licet cāz Inno. de of-
dele. cū in iur. doc. in c. cōsanguinei de re iudi.
In. in c. innotuit de eo q̄ fur. or. rece. in fi. qd
est rez siue fuerit accusator siue accusatus.
Si q̄s negat se possidere rem petitaz cum
tamē hoc possidet ex hoc trāssert possēsiō in
actorez etiā si nō p̄bet rez suā esse nō. glo. de
iur. calū. c. pe. de testa. raynald⁹ i glo. hec est
Nūq̄m admittit probatio sup ratio.
negatiua qn affirmatiua eius oītraria proba-
ri pōt nō. Archi. ij. q. ij. hēt super glo.
Qualiter probetur negatiua dependēs ex

aio negātis nō. xx. q. ij. p̄ses clericus i gl.
sup p. nūqz et Bal. x. col. de pac. iur. fir. C. idēz
sacra vbi vide oīo.
Ex negatione nō debz se negās iuuare vid
de confes. c. j. li. vj. z. ibi Archi.
Negatiua debz pbari p illū cuius ē itētio
n̄ p̄sūptione iuuat doct. de elec. bone Inno.
de accu. sup his Jo. an. de cōsti. c. j. li. vj. item
in regula sine possēsiōe eo. li. ter. cū glo. de
suc. ab intes. c. fi. doc. de app. preterea vide do.
Anto. in c. fi. de rescrip.
Negās debere fieri preceptum legis videt
deū negare tex. vij. q. j. oīs.
Negatio aliq̄n pōitur pro affirmatiua d
testi. licet in glo. pe.
Negatio qnqz prepōit et qnqz postpō-
it et scdm hoc hz diuersū intellectū d testi.
p̄fetiū i glo. qz si li. vj. Archi. de offi. dele.
si oītra eo. ti.
Negatiua pbat p acta iudicij d lit. cont. c.
j. de resti. spo. cū ad sedē facit de ele. dudū. ij.
Etiā pura negatiua potest probari qn de
scia vel cōscia alicuius queritur de excels. p̄
la. inter dilectos et ibi nō.
Statut dicto iudicis asserētis meram ne-
gatiuā de ele. cum nobis olim.
Mera negatiua potest probari p partis cō-
fessionē de tem. or. c. j. de quo in. c. j. de cōfess.
li. vj. de eta. et q̄li. c. j. eo. ti.
Negationū nō sūt cāe Inno. de elec. bone.
An p̄sitioni negatiue q̄s tēat respondere
vide d cōfess. c. j. li. vj. dicaz. j. sub dōe p̄sitione.
Cū testis depōit se nō vidisse tale qd in-
telligēdus ē qz ipse facit glo. vij. q. ij. talia
Licet negatiua nō possit probari directe
venit tamē in purgatione vt nō. de pur. ca.
accedens et quod ibi nō.
Si negat formā equā in electōe seruataz
cui incubat onus p̄badi Archi. de ele. is qui
li. vj. Jo. an. de accu. sup his i v. accusauerūt
Cūqz cōtingit qz due negatōs nō affirmāt
sed vna hētur p supflua z alia p vera in suo
effcū vbi mēs ei⁹ qd agit absōna esse pōt. ff.
de p. ob. l. j. C. si quis C. de ser. fugi. l. prima.
An magis credatur asserentiū affirmati-
ue vel negatiue glosa in l. diem. C. si plures. ff.
de arbi. ff. de ren. m̄spi. l. j. circa prin. Inno. d
ver. sig. remiens de accus. inquisitionis Jo.
an. eo. ti. cum oporteat Archi. ij. q. v. oīs
mibz. vij. q. ij. artaldus.
Etiā mera negatiua pbari potest per act.
iudicij. de lit. cōfess. c. j. de resti. spoli. cum ad
sedem facit de ele. dudū.
Si q̄s petat se admitti ad eccliam an incū-
bat onus p̄badi negāti facultates nō suffices
re Jo. an. de p̄sūp. c. fi.
Negatiua fingit probata ex qua actō nō
probet affirmatiuam de offi. delega. c. coram

secundum Innocen.

¶ An negato toto videat negata quelibz ps
eius no. Cy. C. de lit. cōtes. l. j. et Ba. m. l. j.
¶ Si stipulati ff. de ver. obl.

¶ Quid significet negatō pposita signo vni
uersali no. Bā. ff. de no. op. nū. l. de pupillo. §
si pluriū. ff. d. cap. a post. reuer. l. m. bello. § j.

¶ Qualit pbe negatiua dixi sparsim §. dic
plenus ut no. C. ad. l. cor. de fca. l. i. m. glo.
C. de iur. l. fi. m. glo. j. Cy. plene i. l. actor
C. de pba. et m. l. errores C. de erro. aduo. z
ibi glo. intercessisse vide. ff. de probati. l. ij. Cy.
C. de codicil. l. non codicillos et C. de nō nu.
pe. l. m. tractibz. § j. ff. de iti. actuqz pri. l. i.
¶ Hoc interdictū i glo. j. et ibi Bar. nō. i. aut.
de here. et fal. § si vero absūt m. glo. vidisse
Spe. i. ti. de pba. § j. v. xj. nō. de ele. bone m
glo. naturaz et glo. se.

¶ Negatiua q est finitiua seu cā intentiōis
alicuius est pbāda dixi §. adde nō. p Cy. m.
l. ij. C. de iur. emphi. m. v. q. Bā. m. l. hoc iure
et i. l. j. ff. de v. ob. Inno. de accu. sup. his.

¶ Negatiua aliqñ probat iuramento ff. de
arbi. l. si de meis. § si. dicaz. j. proxime.

¶ Que sit pena negātis rez esse alterius vid
m aut. de tri. et semis. § illud col. ij.

¶ Verba negatiua prolata in snia nō sunt
tante potentie qztum affirmatiua vide. ff. de
sta. ho. l. ingenuum.

¶ Negatiua q hēt affirmatiuā implicitaz ē
probabilis ff. ex q. cau. ma. l. succurritur ego
do bonū ter. i. c. cū ecclia de ca. pos. et ppe.

¶ Quid dicit negatōe fieri rez dubia est verū
qn nō hēt psumptōz o se glo. m. l. si vō. § j. ff. q
satisda. cog. Inno. d. v. sig. ex pte de censi. cu
reuerabilis.

¶ Negatōe nō fit res dubia ad cōmodū ne
gātis ut sit dubia vbi hz idubitatōz et pmpz
taz pbatōz o se. ff. de trasac. l. post rez ita dic
Bā. m. l. nō solū. § q alieno. ff. de procur.

¶ Vnū modū probādi negatiuā vide i. l. itez

¶ Negatiua pbat aut § j. ff. ex q. ca. ma.
p probatōz affirmatiue q opatit cū negatiua
secus dicit indirecta probatio vide ter. ff. d
his qui sūt su. vel alie. iur. l. filium.

¶ Omnis actus negatiuus est puatiu? nec
est dīa quo ad onus probādi vide Bar. i. l.
si minorem C. de in inte. re. mino.

¶ Non refert an negatiua preponat vel affir
matiue vel negatiue si sapiāt affirmatiuam
Bar. ff. de v. ob. l. mter stipulātez.

¶ Negatiua probat pptiū enūeratōem Ja.
bu. z Bā. i. l. pte furioso. ff. de his q sūt su. v.

¶ Quid dicit negatione fieri rez alie. iur.
dubia est rez nisi probatōs sint i promptu
nō. ff. de trasac. l. post rez et ibi glo. idē dicit
ibi Ja. but. si ē notoriū illud qd negat et fuit
verbū Inno. m. c. ex pte de v. sig. z i. c. cū rene

rabilis de renū. adde ter. i. l. elegāter. § j. ff. d
odi. ide. z vid. l. j. ff. q sen. sine appe. rescin.

¶ Pena q imponitur negati pot reuocari an
litis o testatōz ff. de nora. l. electo. § neqz.

¶ Negatiua probat p inspectōz libri dixi §.
adde Bar. m. l. titie textores. ff. de le. j.

¶ Negatiua transfundit onus pbādi m affir
matez C. de proba. l. exemplo.

¶ In onere pbādi attendit an articulus de
ducat affirmatiue an negatiue C. de pba. l. cū
te et l. actor eo. ti. et qd ibi nō.

¶ Negatiua probat p iuramentū C. de his
q ad ecclie. cōfu. l. presēti Cy. m. preal. l. actor
dixi §. m. proxima col.

¶ Negatiua est probabilis qñ negādo aliqd
asserit glo. m. l. j. C. de odic. ob tur. cau.

¶ Negatiua pposita signo vniuersali equis
pollet suo otradictorio ff. de flu. l. fluia.

¶ Negatiua probat p aspectū vide i. l. j. C.
de cano. frumē. vr. ro. li. xj.

¶ Exceptō negatiua nō ē pbāda ab excipiēte
et itelligo negatiuā exceptōz nō vbi sūt pba
negatiua h vbi fcm ē negatiuū glo. i. l. de etate
ff. de mio. Bal. i. l. asseueratō C. de nō nu. pe.

¶ Qui se negauit occidisse et ciuit 7ē d mē
datio p mihilomin? pbaē q fecit ad sui defesi
onē Bal. r. col. de cōtro. inuesti. c. j. § idem si

¶ Qui negat se hre ius m re pasallus.
de qua agit cogitur rei cedere i. l. nō alienum
ff. de inter. ac. et ibi Bal. q dicit q qui negat
dominium nō potest vti dñio.

¶ Negatiua q debitor nō stetit m palatō p
bat p portanariū palacij vel relationem nūci
vel officialis ar. l. diuus pius. ff. de ser. fugi.
scdm Bal. ibi.

¶ Orō diffinita negatiue pbata equipollet
vniuersali negatiue si proferat ab hoīe m con
tinēti ter. i. l. si qs ducenta. § vtz ver. prom
de si qs ita interroget. ff. de le. iij. vbi vide.

¶ Negatiua pbat dicēdo q talis illud nō
fecit qz facere nō potuissz qn ego sciuissez n.
m. l. ij. § j. ff. de iti. actuqz pri. m. glo. magna
que incipit qd prodest de q vide Bar. z Bal.
m. l. j. ff. de vsur. m. v. coll. adde. l. fi. et qd ibi
no. Bar. ff. de rei ven.

¶ An negans maleficiū possit producere in
strūm pacis Bal. dicit q sic m. l. j. C. de cōfes.
m. j. carta et ibi vide.

¶ Negatiua positio est admittenda qñ pās
de iure coi fūdat intentōz suā vel offert se p
bare et p instūm vide do. Anto. m. c. cum di
lecte de osu.

¶ An et qñ ptes sint false possit totuz negari
vide m. l. si qs cuz totū ff. de exce. re. iu. pleni
us per Bar. m. l. j. § si stipulati. ff. de v. ob.

Negatoria. Negatoria dat soli dño ff.

lifer. ren. l. ij. §. j. Bā. in. l. q̄minus ff. de flu.

¶ Negatoria possum agere contra illū qui intendit facere edificiū in meū p̄iudiciū Spe. m. ti. de act. et pet. §. ij. in fi.

¶ Negatoria competi tōno affirmati vel asserenti rem esse liberam ab omni seruitute vi de m. l. ij. ff. si ser. ren.

¶ Quid contineat negatoria actio et confessoria nō ff. si ser. ren. l. ij. in glo. q̄ negat et eo. ti. l. sicut. §. aristo. in glosa plene per doc. et glosa i. c. examinata de iudi.

¶ Negatoria cui et d̄ quē detur nōt. insti. de act. §. eō in glo. alius ff. de pac. l. si vnus. §. itez si pactus et ibi glo. q̄ incipit usufructus.

¶ Quāto tpe p̄scribatur negatoria nō. C. d̄ ana. excep. l. j. §. j. in glo. p̄ socio Spe. m. ti. de ca. pos. et p̄rie. §. ij. v. sed q̄ritur Cy. in. l. ij. C. de ser. et aq̄. in vlti. q. et ibi nō. glo. ij.

¶ In negatoria q̄liter formetur libellus nō. Bā. ff. de no. op. nūc. l. si prius Cy. in. l. si quid C. de ser. et aqua.

Negligentia Negligens

¶ Negligētia in vno nocet in alio sibi onero caus est in. l. fi. C. de his q̄ a nō do. ma.

¶ Negligētia obmittentis insinuare testū qd̄ ex forma statuti ē insinuādū nō nocet ff. de iur. iur. l. i. §. i. l. fca. Spe. ff. ad trebel. vbi

¶ Sic in q̄cūq; ope in matre est vide diligētia ita in ouerca est negligētia. lxxij.

¶ Prelatus negligēs in gubernatōe di. nihil subditoz nō amat deū. xxv. q. j. diuini.

¶ Securitas parit negligētia de pe. di. j. p̄

¶ Que sit negligētia p̄ quā amittat possēssio vide Bā. m. l. si id ff. de acq. pos.

¶ An clericus negligēs culturaz agrorū ecclie possit ab ecclia remoueri glo. q̄ sic. xij. q. ij.

¶ An negligētia in plato censeatur sepe. crimē vide m. c. ea que de offi. or. Archi. dicit q̄ est peccatum mortale Inno. de ele. q̄relaz

¶ dicit q̄ est crimē facit q̄ nō. glo. de renū. c. fi. pro hoc qd̄ nō. do. Car. in glo. cle. j. de vi. et ho. cle. vbi dicit negligētia esse dānabilem.

¶ An in ecclenis inferioribz a cathedrali capitu lū suppleat negligētia plati in collatione bñf

¶ ficioz et econtra Lau. m. cle. j. de sup. neg. prela. m. v. tempus vide qd̄ ibi nō. in glosa

¶ ij. Lau. m. cle. si de bñficio de prebē. et m. cle. ne in agro. §. porro de sta. regu.

¶ An ordmarius suppleat negligētia execu toris pape vide Inno. m. c. cū nris de oces. pre

¶ bē. m. addi. et m. c. mter dilectos de excels. pre la. glo. et Lau. m. cle. si de beneficio de pben.

¶ An inferior aliquā suppleat negligētia in supioris glo. lxx. di. si forte tex. et glo. de p̄

¶ bē. statutū li. vj. vide tex. ix. q. ij. cū simus Jo. an. m. c. j. ne se. va. li. vj.

¶ Nunq̄ superior supplet negligētia prelati

¶ nisi in casibz a iure expressis Inno. m. c. quia diuersitatem de oces. prebē. i. v. ad illū Pau. m. cle. plerisq; de elec. Archi. ix. q. ij. cum si mus glo. videtur velle contrarium m. c. duobz de rescrip. li. vj. m. ver. teneatur.

¶ An ordmarius suppleat negligētia abbatis in monasterio Archi. xvij. qd̄. ij. luminoso ix. q. ij. cum simus.

¶ Si prelatus vnus dyoc. hēt ecclesiam in alia dyoc. quā negligit offerre ep̄us in cuius dyoc. ē supplebit illi negligētia nō at supior illi p̄lati glo. i. cle. j. de re. eccle. nō alie.

¶ Negligētia electorum nocet electo de ele. c. ij. et c. publicato.

¶ Negligētia prelatorū est mortale peccatuz dixi s̄. scdm glo. in. c. ea que vide. lxxj. di. di ctū et nō. in. c. j. de regu. iu.

¶ An inferior ep̄o possit supplere negligētia habētis coraz eo p̄setare ad officiū vide glo. in. cle. j. de sup. ne. prela. in v. dispō do. Cā. flo. ibi tractat et i. c. ij. de oces. prebē.

¶ Quis hēat supplere negligētia hētis p̄ta tem ex indulto ap̄lico nō. in. cle. ij. de magis. in glo. fi.

¶ Quis dicat negligēs vel negligere nō. de prebē. si clericus sup v. negligētez li. vj. Archi. xvj. q. ij. placuit sup v. neglecta Inno. de se. ex. nouit in glo. vlti. glo. de offi. archi. ea que de sup. ne. prela. c. fi. li. vj. vide quod nō. lxxv. di. nihil et nō. de ele. licet canō sup ver. negligēs li. vj. Jo. an. de sup. ne. p̄ la. licet super ver. de hoc.

¶ Si negligētia alicuius infirmus moriatur sine confessione negligēs est reus aie illius de offi. archipres. officiū.

¶ An is ad quez deuoluitur p̄tas eligēdi vel p̄uidēdi p negligētia tēat eodē mō vel d̄ eodē gremio eligere vel p̄uidere sicut tēbatur ne gligēs vide tex. et qd̄ ibi nō. i. c. ij. de sup. ne. prela. in glo. idem collegiuz.

¶ Negligētia minus punit q̄z dolus nō. de ele. si electō i glo. anpe. i. fi. li. vj. iterdū eq̄ panē vt nō. de of. or. significauit sup v. ecclia.

¶ Si mādatur alicui duo faciēda et ipse est in vno negligēs presumitur etiam q̄ erit in alio vt nō. de oces. prebē. si capto li. vj. i glo. vl. mfi. et ibi vide.

¶ Si platus negligit facere id qd̄ tenetur vel etiā caplm̄ preter q̄z in collationibz benefici or. moueri debet a superiore vt. j. certuz tpus id faciat alias ipse facere poterit nō. de sup. ne. prela. c. j. Jo. an. de rescrip. c. pen. li. vj. in glo. nō. q̄ tenetur nō. de ele. si religiosus li. vi. in glo. debito modo faciūt nō. de ele. cum ecclesia vulterana.

¶ Si electores imperij negligūt eligere im peratorem qd̄ fiet nō. de re iudi. ad ap̄ice in glo. vl. li. vj. adde nō. d̄ offi. or. irrefragabili

¶ Negligentia probatur ex diuturnitate tē-
poris de rescrip. ex pte.

¶ Negligia pot. pbari p lras de pbe. cū scdm.

¶ Si oīns de caplo preter vñū sint negligē-
tes an ille vnus in fine termini legalis pos-
sit eligere vide de ele. cum nobis olim.

¶ Magna negligentia culpa est ff de v. sig.
l. magna negligentia C. de ana. excep. l. vt pfecti
in aut. de questio. §. fi. col. vj.

¶ Naturale vitiū est vt id negligat qd com-
muniter possidetur Jo. an. de resti. spol. cum
remittet et no. ne se. vac. c. j.

¶ Negligēti nō succurrit ff. ex q. cau. ma. l.
nō em̄ imo negligēs punitur vt ff. de offi. p.
si. l. diuus ff. de do. l. veluti. lxxvj. di. faciētis
sed minus punitur negligētie opatio vt ibi
nō. Archi. de o. se. di. j. c. nemo.

¶ Per culpā subditorū probat negligentia plato-
rum vt. xvij. q. j. puenit a qd ibi nō. lxxvj.

¶ Negligia in ppijs nō di. inferiorum.
punitur ff. so. ma. l. si ostante. §. si maritus.

¶ Negligētes ab officio remouētur ff. de cu-
sto. re. l. carceri et. l. milites vide. lxxj. di. di-
ctum. xij. q. ij. sepe.

¶ Nō negligēti nō currit tpus C. de ana. ex-
ce. l. j. in fi. ff. ad. l. iul. de adul. l. si maritus. §.
prescriptiones et quod ibi nō.

¶ Propter negligentia iudicis deuoluūt iu-
risdictio ad superiores in aut. de qsto. §. si p. col.
vj. in aut. vt disse. iudi. §. si tamē vide de ele.
cum in cūctis de o. cel. prebē. c. ij.

¶ Negligere et contēnere differūt nō. de ele.
cupiētes sup. v. o. tempserit de ele. li. vj.

¶ An plaus teneat de negligentia a remoue-
atur ppter eā nō. de of. archi. ea q. de sta. mo-
cum ad mōsteriū de here. cum ex mūcto.

¶ Quid in pncipe an ppter negligentia remo-
ueatur vel detur ei coadiutor vide in c. grādi
de sup. ne. pla. li. vj. adde nō. de iudi. cum de
putati et. lxxj. di. dictū de o. se. di. j. nemo.

¶ An negligentia pbetur ipso facto nō. de censu.

¶ Licet ex negligentia qd pdat romana li. vj.
nū agēdi v. corigēdi nō tñ pdit ius assistēdi
agēti vel corigēti glo. est nō. m. c. irrefragā-
bili. Excessus de offi. or. q. fac. ad multa de q.

¶ An et qñ negligentia mfe. ibi p doc-
rioris in puidēdo possit p superiores suppleri
dic q tantū in casibz a iure exp̄ssis dictū est
Inno. de o. cel. p. de. qd diuersitate de ele. cum
ecclia do. Car. flo. i. cle. q. i. plerisq. de elect.
vbi vide per eum m. ix. q.

¶ Suppletio negligie debz fieri p platū imedi-
atū. lx. q. ij. cū simas a de ele. cū in cūctis. §.
fi. a eo. ti. ne p defectu et. c. q. q. eo. ti. li. vj.

¶ An supior q bēt supplere negligentia iferio-
ris nō gerētis aliquē actū i certis tpus possit
illū actum gerere nō expectato lapsu tporis
vel teneat expectare lapsū glo. tenet hoc v.

timū i cle. vt hi q de eta. a q. l. quā ibi sequū-
tur doc. bene faciūt nō. i. c. omissa de ele. lib.

¶ Qualiter pbet negligentia prior esse i negligentia.
alicuius i aliq actu glo. allegat p singulari
i cle. q. otigat d. reli. do. v. negligentiam.

¶ Per negligentia pfulū miserabiliter oriūt
et pululāt hereses de ele. in causis in fi.

¶ An oīs negligentia sit peccatū mortale vid
s. Tho. scda secūde. q. lxxij.

¶ In deuolutis ad ep̄m caplm nō supplet ne-
gligentia ep̄i Jo. an. i. c. q. q. li. vj. de elec. adde
qd dixi s. sub de e caplm.

¶ Nō dicit negligentēs i recipiēdo pbeas qd
iusta cā detestat q nō acceptat illā sed alias
sibi magis ouementē de iur. vellet acceptare
nō. in cle. fi. de pbe. in glo. ij. et ibi Pau.

¶ Per negligentia pot. q. pvari bēficio glo. d.
offi. custo. c. j. Hosti. de ele. dubū. ij. glosa de
of. archi. ea q. Imo. i. c. q. relā de ele. de offi. d.
le. cum cām opti. glo. xj. q. ij. placuit glo. j.
lxxj. di. dictū Pau. m. cle. j. de eta. et qua.

¶ Cui culpe ascribit negligentia nō. de arbi. l.
ij. in glo. fi. ff. de v. ob. l. si seruū stichū in pñ.
i glo. in nō faciēdo a ibi Bā. q. etiā tangit i. l. si
mora ff. so. ma. vide d. pe. et re. q. sitū i glo. ij.

¶ Quāto tpe iudicat negligentia nō. Bar. ff.
ad sil. l. in cōgitione.

¶ Negligia vnus nō debet nocere alteri nō. ff.
de nora. l. electō. §. fi. in glo. noceat et Bart.
ff. vi. bo. rap. l. si seruus.

¶ Insticia nō est negligentia ff. ad. l. acq. l. ex
plagijs et qd ibi nō.

¶ Negligens in preambulo negligēs est in
toto executiuo ff. ex q. cau. ma. l. sed et si per
ptorem. §. hec clausula.

¶ Qualiter pbetur negligentia et qualif. di-
ligentia Bar. in o. filio suo. xx. qd incipit nu-
tori sunt.

Negotium. Negotiatio. Ne-
gotiator. Negotiator nō dēt i clero or-

dmari. l. di. nō o. fidat a si o. diaf. reijatur a cle-
ro. xij. q. ij. clerici ab idignis a. c. canonum
statutis et. c. si q. oblit. q. nā negociationibz
secularibz clerici debent esse alieni. xvj. q. j.
sūt nōnulli et m. c. j. ne cle. vel mo.

¶ Negotiuz qd sine peccato exerceri nō pot
reasumere post ouersionē finitam non licet
de pe. di. v. negociationem.

¶ Alia sūt negocia ecclesiastica alia secula-
ria vide. lxxvij. di. decreuit.

¶ Negocia secularia spectāt ad pncipem ec-
clesiastica vō ad prelatos seu ep̄os vide in
d. c. decreuit.

¶ An requiratur negociū gestum esse et ppla-
tione alicuius vt dēt illi actus negocij gesti

Bar. m. l. si mandatū. C. de neg. ges. sciens
Negociū dī q̄si negās oīū. xxxviii. di. eij
Naturā negotiorū gestōz vide p̄ Bar. la
tissime m. l. si pupilli m. p̄n. ff. de neg. ges. spe.
m. ti. de i. stru. edi. q̄ nūc vero.

Verbū negocii etiā ad cās extendit d̄ p̄.
fig. forus. C. de epis. et cle. l. cū clericis

Appellōe negocii etiā criminale p̄tinet Jo.
an. de cēsi. c. vlt.

Plura sūt negocia q̄m vocabula ne cle. vel
mo. c. j. a q̄d ibi no. Spe. in p̄hemio p̄. sane

Negotiorū gestōz tenet reddere rōnē illi
cui⁹ negotiū gessit Spe. i. ti. de m. stru. edi.

Nūc vero aliq̄ p̄. sed an simplex

Que dicant̄ maiora negocia vidē i. c. sedes
de rescrip. et q̄d ibi no.

Dare fenori ē negotiatio s̄ nō accipe mu
tuo no. ff. de m. sti. l. p̄. i. glo. j. d̄ negociatore

vide q̄d late dictū ē sub dictōe mercator

Quotuplex sit negociū no. ff. de neg. ge. l.
actio negocii.

Negotiū alienū q̄t modis sūt no. ff. d̄ ne
ges. l. si pupillū. S̄ idē aut i. glo. gestū Cy. C.

eo. l. si mandatū Spe. m. ti. de iudi. q̄. p̄. ex
predictis.

An actio negocii sit ciuilis vel
p̄toria no. ff. de usur. l. n̄. q̄. i. glo. ex stipu
latu. ff. de neg. ge. l. iij. Spe. m. ti. de iudi. q̄. iij.

p̄. sequit̄ videre.

In q̄t casibus hēat locū actio negociorū
gestōz. l. iij. q̄. h̄. verba i. glo. gessit a eo. ti. l. si
pupilli. q̄. d̄ ergo m. glo. gestū.

Hec actio hēat locū ubi alia nō est ff. d̄ ne
ges. l. iij. q̄. hac actōe in glo. suspitōe.

Quā oriāt̄ hec actio no. de neg. ges. l. si pu
pilli. q̄. idē aut in glo. no affectu.

Quā cessat hec actio no. C. de ne. ges. l. si p̄

An hec actio deſ̄ oīa eū cui⁹ ē negociū
gestū mādato alteri⁹ Cy. i. l. si mandatū C.

de ne. ges.

Oī negotiatio ē a iure p̄missa nisi a p̄peat
phibita. ff. d̄ of. p̄si. l. illicitas. q̄. ne potētōes

Appellōe negotiatiois nō p̄phendit̄ aduo
catio. ff. de of. p̄fec. vrb. l. j. q̄. cura nec legatuz

vt. l. cetera. q̄. si duobz. ff. de le. j.

Negotiatio. i. mercantia vt. l. vniuersi. C.
de recti.

Cābuz ē ars p̄anōz dicāt̄ negotiatio gl.
m. l. si. C. iur. om. iud.

Negotiatorū appellōe q̄ p̄phēbant̄ vide m.
l. seruīs legatis et ibi plene p̄ Bar. ff. d̄ le. iij.

Nego Qualiter accipiatur hoc v̄bum ne
gare no. C. vñ vi. l. q̄ se patris et ibi Cy.

Nemo Hec dictio exponitur. i. non ho
mo de quo per Jo. an. m. c. nemo demceps d̄

elec. l. vj.

Neophitus Neophitus prohibet or.

dimari in ep̄um. xlviii. di. phibet et. c. q̄mā
lj. di. qui in aliq̄ et q̄d ibi no.

A quibus dēnt abstinere neophiti vide de
conf. di. n̄. neophiti.

Neophitus dicāt̄ nouiter p̄uersus ad fidē
vt hēet. xlviii. di. p̄ totum.

Nepharie Quāq̄ exponit̄ nepharie. i.
incestuose de off. or. significauit.

Que dicant̄ nepharie nuptie a que sit d̄ra
mter nepharas et mcestas et mutiles nup.

tias Jo. an. p̄mit de here cū scdm li. vj. glo.
C. de mcest. nup. sup. p̄ica.

Nepos An filius sororis vel fr̄is possit d̄
iure dici nepos Bar. i. l. si instituta. ff. de mof.

testa. adde Bal. m. l. si dotali. ff. so. ma. x. m. c.
j. q̄. itē si fr̄em q̄. mo. feu. am̄t. x. col. no. m.

c. j. de schisma. li. vj. de of. et affi. tua nos de
cōt. mter do. et val. c. j. col. x. doc. m. c. ij. de ar.

bi. cāus est de off. dele. ex pte. j. de accu. de ce
des. f̄rede. de sen. consi. suo. xij. glo. i. l. ij. C.

de suc. edic. no. de spon. impu. duo pueri et
de pen. felicis. q̄. p̄ si q̄s li. vj. et m. c. fudamē

ta eo. li. a q̄d ibi no.

An instituto filio emancipato nepos ex eo
preteritus possit aliquo iure remire contra te

stamentum Bar. m. l. gallus. q̄. et q̄d si t̄m. ff.
de libe. et postu.

An nepos ex filio spurio possit ab auo i he
redē mstitui Bar. m. p̄real. l. gallus. q̄. quid si

is no. m. l. quid. ff. de natu. lib. Bal. i. p̄real. q̄.
quid si is.

An nepos contineat̄ appellatione filij dixi
s̄ sub dictōe filius vide Bar. m. d. l. gallus et i.

l. alimēta m. p̄nci. ff. d̄ ali. le. et m. l. liberorū
ff. de ver. sig.

An nepos ex filia computeſ̄ in legitimam
dotem m̄ris vide m. l. scimus. q̄. repletionem

C. de mof. testa.

An appellatione nepotis remiat̄ p̄nepos.
Bar. et Bal. m. l. gallus. q̄. mstitutus ff. d̄ lib.

et postu. adde Bar. m. l. liberorū. ff. de ver. sig.

An illud q̄d querit nepos ex bonis auī di
cat̄ p̄fecticiū vel aduentitiū quo ad effectuz

l. cum nō solū. C. de bo. q̄. lib. no. glo. i. l. q̄. m
aliena. q̄. mterdū ff. de acq. here. Bar. i. l. do

tez. ff. d̄ coll. bo.

Quā nepos venit ad successionē auī ex p̄so
na patris si pater ē mhabilis excludit̄ nepos

C. de su. et le. aut m successionē. C. de na. lib.
l. si. q̄. si. sint le. cām in glo. et. clator ubi est

tex no. de testa. raynutius m glo. q̄. incipit q̄
decessit.

An nepos possit administrare in ecclesia
m qua immediate adm̄strauit auus.

glo. et Jnn. q̄. nō m. c. ad extirpandas de fil.
presbi. m̄riū facit tex. de arbi. c. ij. glo. viij

q̄. j. aplica glo. de msti. ad decorem ubi vide

¶ An nepos sequat originē aui glo. m. l. as. sumptio. ff. ad muni. z ibi doc. et eo. ti. l. lib. tus. §. m. adoptiua et ibi Dy.

¶ Nepos quicqz amittit pūlegiū ex psona patris et retinet ex psona aui. ff. de serui. l. emā. cipat. 7 in fi. ff. de iure patro. l. duo fratres.

¶ An nepos seqt domiciū aui glo. q. nō in. l. assumptio. ff. ad muni. Ja. 8 are. ibi tenet contrariū allegat. l. libert. 7. §. i. adoptiua eod. ti.

¶ Nepos pōt habere bñficiū auūculi de off. dele. ex pte. i. de arbi. c. ij. de accu. ad petitiōnem vide d. fil. p. l. bi. ad extirpandas.

¶ Nepos aliqn accipitur p filio vt. ff. de cō. iun. cum eman. l. i. j. Ganpe. adde. ff. mand. l. creditor. §. luti.

¶ Nepotis appellatione oēs descendentes cōprehendunt vide no. m. l. iuriscōsultus. §. nepos. ff. de gradi. cog.

¶ Conferens bñficiū nepotibz magis peccat qz si oferat alijs no. j. q. ij. puenit in glosa

¶ Nepotes succedūt i bonis aui cū filijs in stirpes nō in capita no. de testa. raynutius. in glo. q. decessit in aut. de here. ab intest. §. si qz igit cum duobz se.

¶ Vbi nō est filius nepos obtinet locū filij. ff. de moff. testa. l. pater filij. ff. de libe. z postu. l. gallus in pñ. et qd ibi not.

¶ Nepoti suo pōt qz stipulari de fi. mstru. cū iōānes heremita.

¶ Nepos ocept. 7 post mortē aui nō succedit auo vide m. l. si qz filio exheredato in pñ. ff. d. iniust. rup. et irri. testa. adde. l. luti. 7. ff. de suis et le. Insti. de here. ab intesta. §. cuz aut.

¶ An nepos videat emācipat. 7 emancipato filio not. ff. de adop. l. sed etiā nepos et. ff. d. m. ius. rup. et irri. testa. l. certū. §. filia

¶ Nepos ppe dicit respectu aui nō respectu patris vel auūculi nec alicubi reperit i iure qz nepos dicit respectu patris saluo i vsu feu. de cōtro. int. do. et val. et de schisma. c. j. li. vj. vide Bar. m. l. si instituta. ff. de moff. testa. dixi s. in pñ. sed in cōtrariū videt face. re. l. et nihil. ff. de in rem ver. et. l. fi. C. de suc. edic. et. l. illā. C. de codicil. vide Dy. i consilio suo qd incipit statuto ciuitatis pistori. et Bal. in pñ. l. fi. z adde oio qd dicit. j. sub dictōe statutū vide etiā Dy. in qdaz cōsilio suo qd incipit i christi noie cōsideratis et adde. l. si dotali. ff. sol. ma. glo. in pñ. l. si instituta. ff.

¶ Neque Nec dictōe copu. de moff. test. fm Dy. z Bar. i. l. qdā testō. ff. d. vul. z pupi.

¶ Requicia Hoc vrbū hēs i. l. ij. §. iulian. ait. ff. de libe. exhib.

¶ Hoc verbū sonat in malā ptē z nōt dolū vt vt. ff. de edil. edic. l. cū aut. §. excipit.

¶ Requies Nec dictō neqz ē signū vniūsa

le vt. ff. d. his q. eie. v. l. effu. l. si v. o. §. ait pretor

¶ Nerus Hoc vrbū idē est qz seru. 7 vñ dñ neru. 7 ecclāstice disciplme nō det frangi fac. vij. di. absit tex. z ibi not. de osue. cū mter.

¶ Neuter De hac dictōe z ei. 7 sigficato vi de qd no. glo. m. l. p. ff. remra. habe.

¶ Neutr. gen. 7 dr. qz n. aliud sigficat i masculo z aliud i feuenio de sum. tri. c. ij.

¶ Nesciens Nescire Qui nesciunt ea que sūt nesciunt. xxxviij. di. q. ea.

¶ Quis dicit nesciēs vel nescire multis modis vide. xv. q. j. merito in glo.

¶ Qui extimat se nescire qd nescit gñaliter cecat. xxxviij. di. q. muis.

¶ Nesciens quid faciat nō pōt dici reus peccati. xv. q. j. aliquos

¶ Inter nescire et ignorare est dñ qz igno. rat ius nescit factū. C. p. quas pso. no. acq. l. ij. z qd ibi no.

¶ Vis q. ignorat nescit sed nō ouertit. C. d. rei pro. act. l. j. §. j.

¶ An nesciens peccet no. in cle. j. de homic.

¶ Nihil Est aduerbiū negandi. ff. ad. l. acq. l. q. foueas. ff. de dñen. ep. l. q. sepe. Itēz nihil. i. nō esse. §. d. acq. pos. l. naturaliter. §. j. in glo.

¶ Itē nihil. i. nullū vt. C. de natu. lib. l. vlti. Insti. de bo. libe. in pñ. c.

¶ Itē nihil. i. nō oio. ix. q. in p. singulas. xij. q. ij. abbatibus de elec. nihil.

¶ Nihil dicit actum cum quid super est agē dum. C. ad sille. l. pe. vij. q. j. nihil.

¶ Nihilominus

¶ Nec dictio expomitur non eo minus. ff. de edili. edict. l. cum mancipium. §. circa. C. de iudi. l. pprandū in fi. et. ff. vi. bo. rap. l. ij. §. j.

¶ Nidor Quid sit nidor dic qz est odor carniū assatarum glo. de consecra. di. v. non tamen tales.

¶ Nigro An iussus se vestire de nigro i. pleat mandatu. si vestiat se de pauonatio obscuro. no. dominus meus Raph. cu. m. l. filius. ff. de condi. insti. fūcti.

¶ Familia debet vestiri de nigro dixi supra sub dictione heres et ibi vide cuius expensis

¶ Nigromancia Nigromātic. 7 i suis maleficijs sep. vt. t. s. agūne quē demones marie amāt et illo puocant. xxxj. q. v. nec miz.

¶ An nigromantia sit ars de se mala vel ideo sit mala quia prohibita vide quod habetur deutero. decimo octauo. Numeri vice. simotercio. Leuiti. decimonono. quarto regum vicesimo primo. secundo paralip. vicesimotercio ecclesi. tricesimo qrtto.

dicam. 7. sub dictōe scia.

Primis. Primium. Nummū. i. valde.
C. de su. et le. l. mtestato.

¶ Numma indagatio quāq; re pbat no. d pur
ca. ostitut? qd qlit intelligit vide ibi Hosti.

¶ De mimio vid qd no. de reli. do. c. j. li. vj.
Jo. an. i. pica de vsu. pal. in fi. vbi ponit illud
Terentij ne qd mimis.

¶ Omne mimis vertit in fastidiū no. i. aut. vt
term. sit m. de. in pñ. m. glo.

Nisi. De mā hui? dictōis vide Bar. i. l. ti
tia. Gluti? ff. de pig. ac. et i. l. actōe. C. de trās
ac. idē i. l. si eū. q. q. miuriay. ff. si qd cau. idē i
l. nā qd liq; d. vit. ff. de penu. le. no. i. c. ex pte
de spō. de cēsi. cū venerabilis. xij. q. ij. ebzō
Arch. plē m. c. j. de osti. li. vj. Jo. an. de ele.
si cui eo. li. et. c. decet de imu. ec. z i. c. ad apli
ce de re iud. eo. li. Pau. i. cle. j. de sū. tri. z ibi
p doc. do. Car. i. cle. multoz de pe. ad de circa
pmissa nobile dictū Jmo. de elec. dudū. ij.
Bar. in l. seyo. q. v. ori. ff. de adm. le. in qbz
etiā vide de hac dictōe pter etiā de dictōe m
si doc. m. c. pterea de app. ad de qd no. Jo. an.
m addi. Spe. m. ti. de spō. q. j.

¶ Hec dictō nisi exapit z quāq; referat ad oia
sup dicta. ff. de pac. l. post qz mēdū ad ptem
supradictoz nō ad oia. ff. d. dol. l. j. q. idē pom
pom? C. qd me. caus. l. ij. aliqn de sup dictis
mibil exapit. C. de rei ven. l. re tua de hoc no.
ij. q. j. rotū. viij. q. iij. artalbus.

¶ Dictio nisi mēdum refert siue ponit. ff. de
dam. infec. l. qzuis. ff. de dona. l. vlt. mēdū nec
refert nec ponit. ff. de ma. test. l. titia in fi. ff. de
pe. here. l. diuus.

¶ De hac dictōe nisi sequēs negatōz vt i. rez
gula peccati li. vj. d. ven. i. pos. m. l. extraneo
ff. de fer. l. si feceritis et. ff. de ali. le. l. stichū. q.
titia h sequens vt affirmatiuā exapit. ff. d. di
uer. et tēpo pscip. l. recessorie. q. fi. ff. ad tur
pil. l. ita. q. j. ff. de iure fil. l. iij. q. multoz.

¶ De hac dictōe vide p Jo. cal. de or. co. sup

¶ Hec dictio ponit p si. ff. de m. re. ver. l. si pa
tre i glo. i. fine. ff. de sena. l. femie in glo. ij.

¶ An hec dictio faciat oditōz vide Bar. i. l. j.
ff. de o. dic. et demō.

¶ Hec dictio de stricta significatōe ponit vid
doc. i. l. si eū. q. q. miuriay. ff. si qd cau.

¶ Hec dictio potest referri ad oia sup dicta
glo. m. l. corruptionē. C. de vsuf.

Nobilitas Nobilis nemo origi
ne ē nobilis Bar. m. l. j. C. de incol. li. x. bon?
ter. de prebē. venerabili.

¶ An nobilis odenat? de falso ex forma sta
tuti ppe qd desinit eē nobilis remaneat tam
nobilis qad miorādā penā Bā. i. l. j. C. de m
fan. li. x.

¶ Scia nobilitat hoiez tēx. et ibi not. m. c. de
mulcta. d. pbe. vbi eqpat nobilitas et scia ad
de q nobilitas scie pferat nobilitati gñis fm
Cy. m. l. qd qd. C. de postu. no. de dona. c. j. ali
qui allegat Cy. m. l. puidēdū. C. de postu.

¶ De mā nobilitatis vide plē p Bar. i. repe. l.
j. C. de digm. li. xij.

¶ Quis sit nobilis et qd ignobilis vid Jmo.
m. c. sedes de rescrip. Senze. m. extraua. ere
crabilis Jo. xxij. sup v. gñis claritatez

¶ An nobilitati sit pceduz i penis affigen
dis et an ipi? cōsideratio hēat in beneficiis o
ferendis no. de iureiuran. cū quidā d. pe. c. fi.
in tēx. et glo. xij. di. nō cogant m. glo. d. cle.
nō resi. oquerente glo. in contrariuz de pre
bē. venerabilis et qd ibi no. doc. ad de. viij. q.
j. moyses.

¶ Appellatōe nobiliū ophendunt milites co
mtes z barones no. m. c. grādī de sup. neg.
pla. li. vj. vbi vide de hoc p doc.

¶ Populares diuites et honesti gaudēt pri
uilegio nobiliū Bar. m. l. capitaliū. q. serui. ff.
de pen.

¶ Nobilitas generis attendit. ff. de transa. l.
cū hi. q. si annos. C. de postu. l. puidēdū. C.
de nup. l. si furiosi de pbe. de mulcta. m. fi. xxx.
di. hoc aut et qd ibi no

¶ An p mgressuz religionis qd pdat nobili
tatē v? q sic qz pdit conntat? z ducatus zc.
glo. xxvj. q. ij. scripsit. xx. q. iij. pñs Spe. m.
ti. de sta. mo. q. j. v. xj. Bal. i. l. deo nobis. C.
de epi. et cle. glo. m. c. ea q de sta. regu.

¶ Vbi sūt eqlia merita i duobz nobilitas ad
dit gdu. ff. d. edi. edi. l. qsi nolit. q. q. mācipia.

¶ De nobilitate ponit Jo. an. multa pulchra
dicta m. c. venerabili de pbe.

¶ Aliqñ nō dēt tam attēdi nobilitas gñis qz
morū ff. de tu. et cu. da. ab his. l. scire. q. fi. de
preben venerabilis. xl. di. nos qui. et. c. se. et
c. illud

¶ Nobilitat qd eo q fit cleric? Jo. an. d. ser.
non or. eo libentius.

¶ De nobilitate nō videt curandū q ad pro
motionē etiam regalem vt patz de Saul. j.
regū. jr. de dauid qui erat custos ouū vt ibi
xxij. q. iij. is ita et m. pal. c. venerabilis.

¶ An nobilitas q remit p accidēs extendatur
ultra p nepotes Bar. i. l. j. C. d. dig. li. xij. i. fi.

¶ Domini efficiunt nobiles p subditos no
biliorez no. m. aut. osti. q. digm. q. gñaliter i
glo. nobiliores col. vj.

¶ Licet ex statuto ad modū populariū facto
nobilis nō possit habere magistrat? per hoc
non perdit naturalem nobilitatem Bal. ff. d.
adop. l. ij.

¶ Nobilitas non impmmit a gñe materno vt
hē. ff. de sena. l. liberos.

¶ Tria mducunt nobilitatem necessitas on?

et diuitie. C. de comer. l. nobiliores et ibi videtur textus quod nobilis potest esse mercator nec propter hoc detrahatur nobilitati imo aliter intelligendo ille textus probat contrarium de quo dixi sub dictione mercator.

¶ Nobilitas tollit infamiam ut ff. de rit. nu. l. senatores quod non.

¶ Licet popularis efficiatur nobilis non propter hoc perdit privilegia popularium Bar. in l. alexandrimis. C. de decur. li. x.

¶ Nobiles non debent pati istas viles penas ut suspendi et similes idem de alijs popularibus diuitibus et honestioribus secundum Bar. in l. capitaliuz. §. serui cessi. ff. de pe. et non quod vulgo dicitur quod de collatio siue decapitatio est pena nobilium.

¶ An per statutum vel consuetudinem possit quis esse nobilis ut l. exemplo et ibi Bar. C. de decur. li. x.

Nocere Nocendum Illa non sunt toleranda que sine nocumeto non possunt tolerari. xi. q. iij. sapiens.

¶ Detractiones nocent sibi ipsis magis quam alijs. xi. q. iij. inter verba.

¶ Nemo debet nocere vni ut sit alteri utilis ut xii. q. v. de inq.

¶ Desideras nocere proximo tuo ceterum hominibus da de pe. di. j. homicidium.

¶ Nocere. i. non potest Insti. de repli. i. pnc. ff. q. deie. vel effu. l. si vero. §. ait pretor.

¶ An deat attendi quod nocet vel quod potest. ff. ad fil. l. postum. §. l. si quis in graui. §. si ff. de her. msti. l. si vero lex in pnc. ff. ex q. ca. i. pos. ea. l. fulcim. §. quod sit latitare. ff. de regu. catol. l. j. vide Dy. in regula possessor li. vj. et i. reg. vtile eo. li. de hoc. l. di. designata de off. dele. sup. qon. §. si duo et quod ibi no. l. vj. di. c. fi.

¶ An possuz facere in meo aliquid quod alteri noceat vide glo. de da. in fe. l. fluminum. §. pe. et fi. et ibi vide Dy.

¶ Quis potest facere aliquid in suo quod sibi omo dum faciat licet alteri noceat dum tamen non oio causa nocendi faciat vel ex suo aliquid in alieno non mittat. ff. de aq. plu. ar. l. j. §. idem ait et. §. de eo ope et. §. in suma et. §. de inq.

¶ Quis non potest facere quod sibi non potest et alteri nocet ut i. d. §. de inq. q. psumit facere aio nocendi vide Ja. de are. in. l. j. mfi ff. de aq. plu. arc. et e. glo. in pal. l. flumm. §. j. ff. de da. in fec. quod mibi potest et tibi non nocet debet facere textus est de aqua plu. arc. l. in suma.

Nolo Nolle Quod vnus iuste vult alius potest licite nolle. viij. q. j. i. scripturis.

¶ Aliud est nolle aliud est non posse velle textus est et quod ibi no. in. l. ab administratione. C. dele. ff. de acq. here. l. iij. de elec. venerabile.

¶ An hoc verbum nolo inducat repudiationem no. m. l. titi. §. ff. de ac. emp. glo. et doc. m. l. qui se pris. C. vñ vi. Bar. plene in. l. gerit ff.

de acq. here. Bali. in. l. accusationem. C. q. accu. non pos. do. Car. flo. m. c. fine libris do. et otu.

¶ Nolle non posse equipollent dicitur pur. ca. accipim. Jo. an. i. pal. c. fine sup. v. aut negat idem m. c. prudentia dicitur off. dele. adde quod dicitur in materia substitutionum vulgarium i. l. j. ff. de vul. et pupi. et i. l. p. a. lita. C. de ipu. et al. sub. adde no. p. Jo. an. i. c. lita de ap. li. vj.

¶ Eius est nolle cuius est velle ff. de acq. here. l. is qui et. l. is potest ff. de re. iur. l. ei.

¶ Nolo. i. non volo ff. de act. emp. l. titius.

¶ Dicitur tamen inter nolo et non volo ut m. c. prudentia §. iij. de off. dele. et ibi no. Jo. an. i. pal. c. fine adde glo. xxij. q. ij. solet queri.

¶ Nolle adesse non solum videtur qui latitat sed etiam qui venire contemnit ff. de fideico. libe. l. si eum seruum. §. j.

¶ Nolens interesse electioni non debet cogi nisi si ecclesie inter sit vel iudicaret et ei vox non computabitur in electione vide do. Anto. m. c. q. propter de elec. sup. v. volens.

¶ De nolle et velle quando alter est extensiuum et alter non no. ff. de ver. ob. l. si stipulat. §. sim de rescri. si p. te li. vi. et ibi Jo. mo. de p. cu. licet. eo. li.

¶ An moriens dicatur velle vel nolle dixi sub dictione mors.

¶ Imputatur volenti. C. qui po. m. pig. habet. l. j. ff. de ver. obli. l. interdum in fi.

¶ Idem dicor nolle quod non possuz no. de natu. li. be. l. j. in glo. pacto.

¶ Inter nolle et non velle hec est dictio quod nolle excludit veritatem in presentis et in futuro non velle non ponit voluntatem in esse tamen non negat in futuro vide textus in. l. iam dubitari. ff. de here. msti.

¶ Nolle dicitur qui detinendo non vult ff. de fi. de co. libe. l. si eum seruum.

Nomen Cui non conuenit nomen non conuenit officium. l. xviij. di. cor. episcopi.

¶ Solum nomen episcopi non meretur honorem sed vita. ij. q. vij. non omnis.

¶ Nomen debet esse suum rei. l. x. di. si. officia. xvj. q. j. si cupis Insti. de dona. §. est et a liud. C. de episcopi. et de. l. decernimus. et. C. de here. l. damnato. ff. de eden. l. pto. i. glo. pma.

¶ Nominis appellatio ad omnem contractum et omnem obligationem pertinet ff. de ver. sign. l. nomis.

¶ Qui caret nomine debet carere re. C. de fer. l. a nullo. ff. de inoff. test. l. j. in fi. et. xxvij. di. q. i. p. et quod ibi no. et. xxij. q. ij. admonere et contra qui caret re debet carere nomine C. de sen. ex. pic. rec. l. fi. xxj. di. clerici et ibi Archi. et. ij. q. vij. non oēs.

¶ Mutato effectu mutatur et nomen in p.

¶ **N**omē qñqz sūt a q̄litate tēpis quo act⁹
exercet̄ vt. l. j. ff. de off. prese. vrb.

¶ **Q**uā nomē alicui⁹ exaltat̄ et honorat̄ q̄ pe
na ē si opprimat̄ ff. de le. ij. l. cū fili⁹. §. fi. Inst.
de here. q̄ ab intest. §. p. cōtrariū. ff. de dona. l.
hoc iure. §. pe. ff. ad trebel. l. fact⁹. §. si i. dādo
ff. de ope. pub. l. fi.

¶ **E**x noīe agnoscit̄ ptās. ff. de off. pfe. vrb.
l. secunda.

¶ **N**emo p̄sumit̄ b̄mōis qz ip̄ositio noīs
ē facti ⁊ diuersitas noīs arguit diuersitatez
corpis p̄ba sūt Bal. m. p̄hemio. ff. sup. p. iu
stinianus.

¶ **D**iuersitas noīnuz ad plures relata vel in
pluribus p̄fūdīt m̄tellektū qz nō significat per
modū dēfīnate ap̄hensionis. ff. de testa.
tu. l. duo sūt tīn.

¶ **S**i p̄dit̄ nomē debitorz anḡna acq̄sita p
nomē debitorz p̄ditōz p̄ p̄ditōz p̄sint
ēptori ⁊ an teneat̄ p̄ditōr dēuictōez cui⁹
sit piculū vide Jo. an. m. addi. Spe. i. tr. pall.
de ces. acti. §. j. p. qd si bona

¶ **I**mpator nō mutat nomē in sua coronati
one licz sec⁹ sit in papa Bar. m. p̄ica ff.

¶ **D**e noīe p̄pō qz facti ē ratio reddi nō pōt
vt no. i. p̄hemio de. i. glo. fac qd no. m. l. fi. ff.
ad mun. Bar. m. p̄ica inforciati

¶ **N**oīa sp̄ez q̄ sūt applicanda designāt rem
verā ⁊ p̄ ipsa dat̄ diffinitio et si desint noīa d̄
sint res. ff. de le. j. l. si q̄s i. fūdi vocabulo et qd
ibi no.

¶ **N**omē agētis ē p̄p̄e in dubio m̄telligit̄ de
nat̄ali nō de accidētali. ff. de excu. tu. l. h. ⁊ i. p̄ro
bari vide m. aut. de here. ⁊ fal. in p̄ncip.

¶ **N**omē qñqz sunnt̄ p̄ arte vt i. p̄hemio. ff.
§. h. et cū nos.

¶ **A** noīe appellatiuo vel ordīs arguit̄ vid̄ in
p̄hemio ff. p. in re ista.

¶ **N**omen p̄positoris aliqñ ip̄omē exercitori
vñ studiū ip̄omē nomen iustitiani vide m. p̄
alle. p̄hemio. §. m. reliqua.

¶ **N**omē p̄bale sēp significat idēz fm vīm p̄bi
Bar. i. l. j. ff. de ius. ⁊ iu. et i. l. j. ff. de tutel.

¶ **N**omē p̄bale qñqz significat dignitatē vt
exercitiū ad qd̄ erigit̄ et tñ posito exercitio
et effectū p̄bi nō sequit̄ dignitas vñ oīs q̄ m̄p
at nō est ip̄ator q̄ ad dignitatem

¶ **Q**uedā significāt delictū et vñico actū et
exercitio verificant̄ ff. de his q̄ no. i. fa. l. athle
tas fallit m. l. fi. C. de ambig. et. l. qd̄ sit fugi
tiu⁹. §. et rōnē. ff. de edil. edic. x. l. si aducta cū
gl. o. C. de fur.

¶ **Q**d d̄r nomen p̄p̄iū dēmonstrare p̄sonam
si p̄cessit nomē appellatiuū dēmonstrat̄ digni
tatez si p̄cessit ē rex i. actibz q̄ p̄nt valē i. vtro
qz noīelicz alit̄ ⁊ alit̄ h̄ si alio nomē tñ pōt
act⁹ valēre videbit̄ p̄sona dēmonstrata scōz
qd̄ valē p̄ no. Bā. i. l. si vn⁹. §. fi. ff. de pact.

¶ **N**ū qd̄qz denoiat̄ a suo p̄ncipali nō a se
cūdario vt. l. j. §. hui⁹ studiū. ff. de ius. ⁊ iu.

¶ **N**ū qd̄qz denomnat̄ a suo p̄ncipali ma
gis qz a suo eē specifico et cōmuni. ff. de pac.
l. iure gentiū in p̄nci. et. l. j. §. ius. ff. de iust. i.
et iure.

¶ **N**omen quandoqz sumit̄ ab accidēti cau
se efficientis. ff. de iusticia et iure. l. ius preto
rium.

¶ **N**omen qñqz attribuit̄ a contento. ff. de ius
sti. et iure. l. ius pluribus.

¶ **N**omen qñqz attribuit̄ cause ponenti licz
de suo ibi m̄bil posuerit. ff. de ori. iur. l. ij. §. ius
lerit.

¶ **N**omē p̄p̄um nō arguit originez vñ si ali⁹
qz vocetur florentin⁹ nō p̄ hoc est florentin⁹
ter. ⁊ glo. ff. ad mun. l. impatores. §. pe.

¶ **N**omen patrie p̄phendit̄ et verificat̄ a q̄
libz patrie subiecto vñ florentin⁹ dicit̄ omīs
dñio florentinoruz subiectus glo. ff. de his
qui sūt sui vel alieni iuris. l. nam enim

¶ **A**d multiplicē noīs dignitatez ⁊ p̄p̄i re
fert̄ multiplex dīspōis effect⁹ vñ si legat̄ cō
sulibus m̄telligit̄ d̄ omībuz et si legant̄ eccle
siastica cōsulibz et centū titio habz titi⁹ p̄tē ec
clesiasticoruz tanqz cōsul. ff. de adop. l. si consul
ff. de adim. le. l. titia. §. q̄ marchio. ff. de stip.
ser. l. iij. et ff. de bo. pres. l. fi.

¶ **N**omē dicit̄ elegās qñ verificabile est ⁊ o
gruens tali noīato in qualibet ei⁹ p̄sona dicit̄
glo. i. l. iure gentiū in p̄ncipio. ff. de pac. i. glo
magna.

¶ **E**xpressio noīs appellatiui facit actum vi
deri gestū noīe illi⁹ a q̄ appellat̄. l. si qd̄ cū. ff.
de procu. m. glo. Ja. bu. i. l. q̄ p̄prio. §. vt in ce
teris eo. ti.

¶ **I**nfundata sub nomē appellatiuo corrup
pūnt̄ cessante appellatiuo nō sic fūdāta s̄b na
turali vt. l. tutelaz. ff. de capit. di. et. l. a nullo.
C. de feriis et ibi Ja. bu.

¶ **C**ui nō accomodat̄ nomē nec effectus vt
C. de condi. ob cau. l. j.

¶ **N**omē i. aliud ouertibile assumit materiā
et effectū eius ad qd̄ est ouertibile. C. de cōs
sti. pec. l. ij.

¶ **C**orrecto noīe corrigit̄ et effectus. vt. l. fi.
C. de dona. an nup.

¶ **N**omē suo. i. ad sui vtilitatem vide glo. i.
l. q̄ bona §. si alieno. ff. de dam. infec.

¶ **N**omē appellatiuū qñqz sumitur a loco vt
ff. de pub. l. j. §. hic titulus.

¶ **N**omē verbale qñqz significat p̄p̄uz rei vt
habitatō. i. dom⁹ ad habitandū donatiō. i.
res donata ff. omo. l. j. §. j.

¶ **H**abens certū nomē sp̄ei nō transit sub ap
pellatione generis. ff. de dona. cau. mor. fac
et ibi vide multas concordantias in glo.

¶ **A**n sufficiat nomnari quem nomine

appellatio tñ videt q sic ff de ma. tes. l. no. s
mnatim z. c. aut qalit i pn. ff. q vi aut clam.

¶ Nomē puz designat psonā appellatiuum
dignitatē. ff. de sta. l. i. j. §. fi.

¶ Res denotat a natā qñq a pposito vtens
tis. ff. de aqua quo. z est. l. j. §. duo aut z eo.
ti. l. mēdicto et ibi vide.

¶ Nomē qñq attribuit ex sola destinatiōe
ff. de fū. do. l. dotalem

¶ Nomē puz iponit p libito z ad rē agno
scendā. C. de mge. ma. sup. yica et ff. de le. j.
l. si qñ m fū di vocabulo.

¶ Magnū ē pūilegiū vocari bono noie vt. l. j.
C. de summa tri.

¶ Per nomē appellatiuū alic⁹ dignitatis hēt
solū respect⁹ psonē que signat vt si dico sa
cerdos nō nomīando ecclesiā qz hec ē q̄litas
inherēs psonē ideo videt tñ psona cōtēplata
glo. m. l. j. C. de sacrosā. ecc.

¶ Qñq ex maleficijs quis nomē assumit vt
C. de heret. l. dānata.

¶ Nomē aliqn ponit p familia vñ hic est d
noie meo. i. de familia. ff. de le. iij. l. si is qui.

Nominatio. Quid sit et q̄liter ius tri
buat no. glo. et doc. de postu. pla. bone. j. de
elec. pte et. c. bone. j. q̄ fi. sint le. p tuas. C. de
pbal. nō nudis et. l. nō epulis fac de his q̄ fi.
a pla. ex ore Bar. m. l. ex hac scripta. ff. de dos
na. no. m. cle. si sum⁹ de sen. ex. eo. ti. si aliqn
glo. opti. l. iij. di. q̄to. vbi vide.

¶ Nominatio p̄prie fit de plurib⁹ vt hētur i
cle. plures de iur. patro.

¶ An nominatio probet quem eē talē qua
lis nominatur de elec. bone. j. i prin. glo. m.
c. michael de fil. p̄sbi. ter. ij. q. vñ. nō oēs z
c. nō oīs Jo. an. m. c. cū scdm de p̄bē.

¶ Noiatio m iudicio hēt locū i realib⁹ acti
omib⁹ vt no. Jñno. m. c. mter q̄tuor. de ma. et
obe. vltra mediū magne glo. vide qd habet
m. c. q̄miam. §. q si sup vt lit. non contes.

¶ Noiare dicit qui p aliū noiat. ff. de fī diu. l.
l. si postulet.

Nominatim. Qui dicant noiatim ex
coicati vel interdicti no. de ver. sig. cū m pti
bus Jñn. de p̄bē. cū lateran. adde de sen. exc.
cōstitutōz li. vj. vt circa de elec. eo. li. m. cle.
appellati de app. m q̄b⁹ vide qñ aliqd dicatur
fieri noiatim adde glo. m. cle. j. de vi. et ho.
cle. vbi etiam p do. Car. flo. m. vñ. q. d quo
etiam m cle. eos de sepul. vbi do. Car. m. q.
xvj. et. xvij.

¶ Noiat. i. spālī. ff. de p̄cu. l. nō solū. §. j. x. l.
se. ff. de lib. et post. l. j. et. ij. ff. de don. l. filius fa.

¶ Nominatiz fit qd exp̄sse fit. ff. de edi. edi.
l. si. §. qd sit v̄ditor de p̄u. cū z plātare z qd
ibi no. d se. ex. cōstitutōz li. vj. z ibi Archid.

¶ Nominatim dicit si nō exp̄resso nomine h

demonstratione corpor⁹ artificij et officij ne
cessitudine affinitate aut alio modo q res cer
tificet. ff. de iudic. z demō. l. nominatiz. ff. de le
iij. l. vxorem. §. i. et qd ibi no.

¶ Qñ dicat monitio fieri nominatim no. de
sen. ex. cōstitutionē m glo. si p̄prio li. vj.

¶ Nominatiz ad dispositōz vident p̄dilecti
et p̄us vocati. l. cū ita. §. fi. ff. de le. ij.

¶ Nominatim exp̄sse et specifice. ff. de of.
eius cui man. est iuris. l. j. ff. de pac. l. itē q̄a
et. ff. m q. ca. pi. ta cō. l. p̄dij.

¶ Illud dicitur fieri nominatim qd fit nomi
ne proprio vt. l. vxorem. §. codicillis. ff. de le.
iij. ff. de ma. testa. l. nominatim. ff. de duo. re. l. si
ne certis. ff. de liber. et postum. l. t̄tius testa
mento.

¶ Nominatim. i. exp̄sse vel nominati. i. ex
pressis nominibus licet appellatiuis. ff. de sti.
ser. l. proinde.

Non De hac dictione nō vide de elec. ino
tuit m rer. habito qui fil. sint le. per tuas vñ
de hec dictio aliqn negat precedentia et secu
ta dictione msi affirmat sequentia d iure pa
tro. nobis

¶ Hec dictio vnū significat p̄posita ali⁹ p⁹
posita vt no. glo. m. l. ij. §. qd obseruari. C. d
iura. calum. Jo. an. de ele. bone me. magun
tinen. sup. glo. ij.

¶ Non admittit. i. non denegat. ff. de nego.
ges. l. j. et. ff. de le. ij. l. cū pater. §. rogo

¶ Non excessum. i. nō adeptū ff. de acq. poss.
l. pompom⁹. §. ex facto

¶ Nō dabit. i. denegabit de iure iura. l. ius iur
ran. §. pretor. C. de his qui ad eccle. confug.
l. ij. z ibi not.

¶ Nō negare. i. fateri. ff. de libe. agn. l. j. §. iu
lianus et m regula qui tacet li. vj.

¶ Aliud ē nō nolle aliud velle q̄etiā mediū
mter nolle et velle ē puta qñdo quis est su
sp̄sus an velit vel nolit tunc nec d̄r nolle nec
velle. ff. de tribu. l. j. §. sciam adde qd dixi s̄b
dictione nolo

¶ Nōnull⁹ et qdā eqpollēt. ff. de tu. et rati. dis
tra. l. j. §. h nōnull⁹ et. ff. de iudi. isti. l. q̄ sub cōdi
tōe circa pn. nō tñ eqpollent nōoīs z quidam
ff. si cer. pe. l. nō oīa. ff. de le. iij. l. si plures

¶ Nō obtinuit. i. succubuit ff. de mos. testa.
l. etiā et. l. pompo. memimisse. ff. de his quib.
vt m̄dig. l. post legatū m pn. alias nō obtinu
it. i. nō vicit nec succubuit. ff. de his q. vt idi.

¶ Nō pbat. i. nō improbat. ff. ad muni. l. j.

¶ Nō m̄diget. i. nō habebit h̄z īdigeat vt.
C. de m̄sti. et substi. sub cōdi. fac. l. ij.

¶ Nō habere. i. nō habere debere siue carere
m auten. de sanc. epis. §. presbyteris. ff. de fū.
dota. l. dotale. vel id est habere non posse. ff.
de postu.

.l.j. § ait pretor

¶ Non potest. i. non vult vel non expedit de rest. spol. lras m glo. expedit et ibi 2002. et xxxij. q. v. si paulus ff. de admi. tu. l. cum post mortē circa fi.

¶ Non possit. i. posse nō dēo ff. de p. b. sig. l. ne pos. p. culo ij. q. j. nos m quēqz

¶ Non pcepissz. i. nō pape potuissz ff. de o. hē. emp. l. alio qn.

¶ Non rīdet. i. nō dēt remire ad audiētiāz vel ad audiendā snīaz ff. de i. off. test. l. q. deputa tism fine

¶ Non vūf. i. vti nō pē vel asuevit ff. de aqua q. ti. et esti. l. j. § hoc mterduz.

¶ Non noui vos hoc vbu hēt. ij. q. j. ppheta tauit vbi arguit glo. d. scholares q fuerūt cū aliqbo m scolis et p ea dū sūt m terra dicūt eis non noui. zc.

¶ In magis puat qz nō. ff. de su. et leg. l. j. ff. de sena. l. q. indignus

¶ Non pbat hē esse qd ab hoc tīngit abeē no. C. vn legi. l. pe. C. de pba. l. neqz natales i glo. ij. et ibi Cy.

¶ Non dum Nec dictō no. actū ceptuz n pfectū vt. l. j. § j. ff. d. no. op. uunc.

¶ Itē negat factū de pnti h pūppomit spem faciēdi ff. d. dā. mfe. l. ij. z eo. ti. l. nij. § toties et vide i. l. j. § hoc aut. ff. de aqua pluui. arce.

¶ Nonens An sup nō ente possit fieri dis. positio no. de eccle. edī. ad audiētiā et ibi bo. n9 tex. pulchre p do. Car. flo. m repe. clemē. lras de rescri. Bā. m. l. gall9. § ille caus. ff. de li. be. et postu. et. l. pe. ff. de le. j.

¶ Non interest Non mterē directo vel p obliquū aliquid fiat no ff. de i. rem. ver. l. j. § j. m glo. vbi vide

¶ Non mtest vtz. rez. nō sit an obscuruz sit ff. de msti. l. sed et si pupillus i glo. nō apere

¶ Non refert Nō rfert qd ex eqpollētibz fiat no. ad. l. ro. d. iac. l. nauis honuste ad fi. et. l. fi. ff. de diuor. i glo. m mōmū ff. mā. l. fi m glo. fi. ff. de vsuf. l. qtiens. § fi. i glo. pe. Ci. C. de epis. et de. l. deo nobis. Bar. ff. de libe. z post. l. gallus et § et qd si tantuz et ibi Bar. ff. de ver. ob. l. seruus.

¶ Non refert abmicio vel ex post facto aliqd fiat no. ff. de o. di. si. cā. l. j. m glo. ab initio. ff. de pet. here. l. hē z si lege. § de eo m glo. fi.

¶ Non refert an aliqd fiat vel id p qd puem tur ad illud no. ff. q. met. cau. l. nec timore. m glo. finali.

¶ Non semper Nō sēp et praro idēz sig. nificant. ff. de re. iur. l. ij.

¶ Non ualet Nō valz negociū cū ad eaz cām deducit a q mape nō pī no. ff. de iur. do.

.l. si res m glo vides

¶ Qualiter mtelligat vel accipiatur hoc ver. bū non valet no. Bar. C. de cano. fru. vrb. ro. l. ij. li. xj. ff. de ver. ob. l. si ita qz. § ea lege.

¶ Nos Nec dictio posita m litteris pape de notat psonam non digintatem no. d. rescri. si gratiose. li. vj.

¶ Noster Nostrum Nostri appellatio ne continetur id quod est quasi nostrum. ff. de acti. et obli. l. actiōum m pn.

¶ Oia nostra facim9 quibus autoritatez im partimur. l. j. § omnibz autoribz. C. de ret. iur. enu. no. de pbe. c. si apostolice li. vj. m v. certum est.

¶ Id quod nostrum est sine facto nostro a nobis discedere non pōt. ff. d. re. iur. id quod nostrum.

¶ Nostrum ē pnomē possessiū z qnqz deno tat rem cōmunem pluribz vt vniuersis. ff. de ius. et iure. l. ius ciuile.

¶ Nec dictio denotat subiectionē iurisdic ti omis alicui9. ff. de off. psec. vrb. l. j.

¶ Nota Qnqz ponit nota p infamia. ff. de his qui no. mfa. l. ij. § j. alias note dicunt quibus aliqd signat nec tñ sunt lre. ff. de bo. pos. l. sed cū prono. § fi. alias nota. i. signuz siue subscriptio notarij vel nota. i. repheñsio. ff. p socio. l. mutuis.

¶ Note dicunt signa p que homo agnoscat hic ē q sub verbo note acatrices tinent. ff. d. ser. fugi. l. j. m fi. de hoc vide qd no. Jo. an. d. de off. dele. cū olim. ij. sup v. nota. de sort. c. pe. de pur. ca. accedens.

¶ Ea que spāli nota digna sūt nec spālit cō mēdanē vidēt eē neglecta. ff. d. iuretur. l. itē apud labeonē. § hoc edictū Hosti. z Jo. an. de vot. magne m fi. et ibi vide concor.

¶ Notarius Si notarius semp scribit m instrumēto se fuisse rogatū caute agit z ad qd pfit hoc vide Jnno. m. c. j. de fide. mstru. circa mediū ibi item vtilem esse

¶ Notarij male faciunt si conficiunt mstru. menta ad instātiā eorum quorum interest dicit Jnno. m. d. c. j.

¶ Quis possit creare notarios dic q pnceps et alij dñi tpales m eoz territorijs ita no. Jn no. m. c. pe. de fi. mstru. dicā latius infra.

¶ Notarius dicit a notis qz m notis redigū tur ea que coram ipsis gerunt tabellio dicit eo quia m tabulis scribebat verba sunt Jnn. m. c. pe. de fi. mstru.

¶ Si dubitetur de aliquo mortuo an fue rit notarius qualiter probetureū fuisse nōriū dic p contrariam cōmūem opimionē ita no. m. c. remies d. ver. sig. probabit etia si fiat fides q fuit m possessione officij nōriat9 fm eundē

in d. c. remiens adde qualiter quis pbat se esse
 notarium dic p priuilegium suu seu lras testi
 moniales eius q pot creare notarios p quasi
 possessionem p exerciciu officii p comune opti
 monē Inno. m. c. j. de fi. instru. Specu. m. ti.
 de instru. edi. § restat ver. illud aut notadu.
 ¶ Notarius qui non est descriptus in matris
 cula habetur pro non notario glo. est sing. in
 l. ij. ff. de offi. magis. m. h.
 ¶ Notarius semp debet apponere signu suuz
 consuetu in instris alias viciat glo. in aut. d.
 tabel. § si instra adde glo. in aut. d. fi. instru.
 § oportet no. i. l. fi. C. d. of. asses. glo. et Ba.
 i. l. stipulat. § Grisogonus ff. d. ver. ob. Spe.
 ti. de instru. edi. § nunc vidēduz in princ. cre
 do dixisse sub dictione instrumentum.
 ¶ Notarius q de eadē re fecit duo instra vnu
 in pma psona aliud in tercia nō ppter ea pui
 nit casus est notabilis. c. cladu de ouerfi. c. iij. 3.
 ¶ Notari⁹ q stripit nō solēne instrumētū ita
 punitur ac si scriberet falsum no. in l. iubemus
 C. de sacrosanc. ec.
 ¶ Notarius qui nō interfuit torture et dixit
 et scripsit q talis spōse fuit cōfessus nō incidit in
 falsū dictū ē Bal. m. l. j. C. de cōf. et ibi vide
 ¶ Si notarius qui fecit multas cartas veras
 et solēnes faciat vnam falsam postea nō ppte
 rea viciantur alie ille tamen quas facit post o
 demnationem falsi nullum habebunt vigore
 ita no. Inno. in c. fraternitatis de here.
 ¶ An notari⁹ i famis possit officere instrūz no. i. l.
 ij. § miles. ff. d. hū q no. ifa. Bar. m. l. eadē. § j.
 C. de mād. prim. Bal. x. col. de lege. cor. c. j.
 ¶ Si notari⁹ patit se rogari de aliq instrō et
 ipse scit se hre aliqz qlitate ul defectū p quem
 nō valet instrūz ab eo cōfectū tenetur pti lese
 ad interesse Bar. i. l. generali C. d. tribu. l. x.
 ¶ Qualiter notarius latinus conficiat instrū
 mentū mter duos theotonicos vel alios diu
 se ydeomat/ Bar. m. l. j. § fi. ff. de verbo. obli.
 ¶ An et qn erzō notarij noceat pti bz vel non
 Bar. i. l. si libratius ff. de regu. iur. et m. l. fi. ff.
 de magis. cōue. Bal. m. l. ipator ff. de sta. ho.
 ¶ Si notarius fecit instrumentum sine die
 et loco poterit iterūz rescire si recordetur ar
 l. ac usaturus ff. de adult. Spe. i. ti. d. instru.
 edi. § instrūm ver. sed nunquid primo.
 ¶ Notarius cogendus est rogationes exhibere
 cum necesse fuerit cum recepto competē
 ti salario pro labore Spe. m. ti. d. instru. edi.
 § restat p. sed quid potest
 ¶ Si notarius scribit se et titium in solidum
 esse obligatos an fides adhibeatur vide Bā.
 m. l. j. in fi. ff. de fal.
 ¶ Notarius potest facere scribere otra se nō
 pro se Bar. m. l. j. in fi. ff. de fal.
 ¶ An minor annis x. iij. possit esse notari⁹ dic
 q non de quo vide Bartolum m. l. impuberes

in principio ff. de fal.
 ¶ An notarius possit p prium instrūm sua
 manu scribere dic q sic m. l. seruū ff. de testa.
 ar. m. l. ij. ff. de stip. ser. adde qd no. Bal. m. l.
 si consul ff. de adop.
 ¶ Notarius faciens instrūm inter christian
 um et iudeum potest scribere in eo in nomine
 doni nostri iesu christi et valet instrumentūz
 Bar. m. l. xica. ff. de no. oper. nunc.
 ¶ Notarius facit instrumentūm in cāu filij sui
 si est emancipatus alias non Bar. m. l. si pater
 ff. de fals. adde Specu. m. titulo de instru. ed
 ic § postremo ver. item quid si filius
 ¶ Quot requirātur ad hoc vt notarius pos
 sit officere instrūm Bal. in l. xica C. d. fi. instru.
 vbi vide per eum multas qōes ad hāc mām p
 ¶ An notari⁹ q stipulat alicui tan / tinētes
 q publica persona possit de illa stipulatione
 conficere instrūm Bal. m. l. si cōsul. ff. d. adop.
 ¶ An notarius habeat potestatem citandi vi
 de Bal. m. l. impator. ff. de statu ho.
 ¶ An notarius possit alteri stipulari Inno.
 q non m. c. dudum de conuer. conu. alij otra
 ¶ Notarius in iudicio potest fugi duplici of
 ficio vide Inno. m. preall. c. dudum
 ¶ Notarius q scribit actus extraiudiciales
 de nocte non dicit actum de nocte sed ponit
 diez cui illa nox applicabatur facit. l. more ro
 mano. ff. d. fer. et est dictum Inno. m. c. consu
 luit de offic. delega.
 ¶ Notarius tenetur edere instrā otractuum
 illi cui ius queritur ex otractu. ff. d. edē. l. ptor
 ¶ An qs potest esse i. i. der et notarius in eadē
 cā Bal. m. l. si consul. ff. de adop.
 ¶ Notarius qui est dānatus d. flō non debet
 esse actor in iudicio in consulibus notariop
 Bal. m. l. ij. § miles. ff. de his qui nō. mfa.
 ¶ An notarius dānat⁹ de falso possit confice
 re instrā Bar. i. l. eadē. § j. ff. ad. l. iul. repe. Bal.
 i. l. ad testūm § odictōz. ff. de testa. x. i. l. j. C.
 d. sū. tri. Bal. i. l. cassi⁹. ff. de sena. et ibi plene
 ¶ Notari⁹ q fecit instrūm falsū pē i eodē libello
 accusari cū eo q fecit fieri rex. ē singularis in
 l. athletas. ff. de his qui no. mfa.
 ¶ Puntur notari⁹ qui aliquid accepit a pre
 etiam sponte soluente vltra solarium debitū
 sedum Bal. i. aūc. sed hodie C. de epi. et cle.
 ¶ Quid si notari⁹ i abreuia sua scripsit p mu
 tatōz et i instrō suo scripsit venditiōez dic q sta
 tur nature rei seu act⁹ nō vbo notarij quia nō
 attēdiē nomē contract⁹ h. bā et sedum eam
 iudicat de p scrip. verb. l. i. l. i. ff. d. seru. l. si tā
 angust. ff. d. regu. iur. l. si liberari⁹ Bal. m. l. j.
 C. de re. p mu. vbi vide omio
 ¶ Notarius conficiens instrūm de illicito cō
 tractu debet pumi i erialiter Bal. m. l. fi. C. q
 sen. resc. non pos.
 ¶ An ad esse mistri requiratur q notari⁹ sit

rogatus dixi s. in pñci. dic vt lacius hēt i aut.
de tabel. s. nos at Cy. i aut. rogati C. d. testi.
Bal. in Rica C. de fi. mstru. glo. in cle. j. s. j.
diureiur. sup. v. requisitis Spe. in ti. d. mstru.
edi. s. istuū v. item q. nōri? et plē no. p. Spe.
eo. ti. s. breuiter v. et no. q. tabellio.

¶ An indubio presumatur notarius rogatus
vide in d. versiculo et no. q. Cy. in d. aut. ros
gati C. de testi. Bal. in l. j. C. de sacrosan. ecc.
et Bar. m. l. diuus. ff. de testa.

¶ An notari? possit conficere mstrūz de aliz
qua concessione sibi facta per iudicem Bart.
m. l. ex sētentia. ff. d. testa. Bal. m. l. iudices C.
de fid. mstru. adde Saly. in aut. apud eloqz
tissimū C. de fi. mstru.

¶ Notari? q. cancellauit aliqz de extimo cois
debet cohmuri C. d. immuni. nemi. conce. l. j.
li. r. q. d. bene no.

¶ Notarius potest ex officio suo corrigere i
strumentuz no. Bai. m. l. ipator. ff. de sta. ho.

¶ An sit credendum vbo notarii Bal. videt dis
cere q. sic p. d. l. iperator p. c. ouemētibz j. q. v
ij. hoc mtellige de scriptura notarii nō de vbo
aut sermone ipsi? vt no. C. de fal. l. si q. decus
rio et ē rō drie q. vba scripture censēt esse ver
ba abaz parcum. ff. de vbo. ob. l. sciendum.

¶ An notarius qui vñt diuersis signis pos
sit puniri d. falso Guil. de cu. dicit q. sic i. l. pe.
C. de fi. mstru. z ibi vide

¶ Notarius debet se sbscribere in fine instru
menti in aut. de tabel. s. instrumenta nisi cō
suetudo aliter se habeat vt est glo. in aut. vt
ppo. no. impera. s. j.

¶ Notarius potest cogi edere fisco instrumē
ta acquisitionem bonorum illius cuius bona
sunt publicata casus est secundum Bar. m. l.
facultas C. de iur. fil. li. r.

¶ Notarius est ille proprie quem creat papa
vel imperator quia tales vbiqz possunt confi
cere instrumenta osuetudine vō non pcreat
notarius sed scriba q. tātū j. illud territoriū
potest officere instrumenta ita dicunt Inno.
et Hosti. m. c. g. perpetuus de fi. instrumen.

¶ An notarius possit delegare vel committē
alteri scripturam Inno. videt tenere q. nō in
c. cum p. de fi. mstru. vide no. m. aut. de tab.
s. ne aut. ff. de iur. fil. l. m. fraude. s. q. tiens fa
cit qd no. m. aut. de here. et fal. s. si vō absunt
strariū dicit Bar. z seruat consuetudo dūmō
se subscribat m. l. diuus. ff. de fal. et m. l. gene
rali C. de tab. li. r. et doc. m. c. inter dilectos d.
fi. mstru. Spe. in ti. de mstru. edic. s. restat
ver. d. hoc adde qd dixi s. b. dictione mstrūm.

¶ Quando notarius semel vel pluries ponit
hanc dictionē zc. in instrō iudex supplet illaz
et itēptat ex natura dōctus vel consuetudine
regionis vel ex osuetudie notarij ul ex pria
scriptura no. Hosti. i. c. cū p. de fi. mstru. facit

C. loca. l. licet de fūd. mstru. l. cum delamionis
de eden. l. si quis ex argentarijs. s. si imitiū.

¶ Notarius non potest indicere mstrumētū
etiā si ptes asserāt se citase i stractu ita dicit In
no. in c. quoniam ostra de pba. q. ē notabile

¶ An notarius qui pdidit pthocolluz possit
petere instrūm principale a pte cui edidit vt
possit alteri pte edere vel iterum i suis abreu
aturis scribere Jacob. but. dicit q. sic m. l. fi. C.
de eden. de quo ibi vide Bal.

¶ An requiraf q. signū notarij sit notū videt
q. sic de fi. mstru. c. j. vbi plene p. doc. d. h. sig
no adde glo. xcvij. di. nullus aliqua Bar. in
prima consti. ff. o. y.

¶ An notarius possit mutare signum z cuius
autoritate vide Bal. in prima consti. ff. o. y.

¶ An notariar? sit digtas vel simplex officiū
dic vt l. si q. s. C. d. mād. pñ. et gl. i. l. gnali C.
d. tabula. li. r. z ibi Bar. i. l. fi. C. d. primice. li.
xij. z dicit q. nōri? principis hēt digtatē ut l. j.
C. d. mād. princ. i. alijs ē officiū z vide i. l. vñū
sis C. d. decu. li. r. i. gl. fāc. l. j. et l. gnali et qd
ibi no. gl. C. d. tabula. li. r. fāc. q. notari? est
seru? public? l. n. eni. ff. de adop. c. ad audiētā
d. rescrip. z de vsur. q. q. z li. vj. i. gl. vbi dicit q. ē
mun? nō digtas i. l. eadē. s. j. ff. ad l. iul. repe. fa
cit l. fi. i. princ. iuncta. gl. C. qui accu. n. pos.

¶ De salarijs notariorū vide Spe. i. ti. de sa
la. glo. i. c. statutis li. de rescrip. et dicam. j.

¶ Si nōri? scribit i actis nūciū rtulisse z nū
ci? negat cui magis credendū sit vide Spe. i. ti.
d. mstru. edic. s. restat vñ. sed qd si vn? et ibi Jo.
an. i. addi. Cy. i. l. si q. s. seruo C. de fal.

¶ Notarius compellitur facere mstrūm licet
artem nō exerceat. ff. de eden. l. ptor. s. is etiā

¶ Notarius potest compelli exhibere rogata
ad quos ptinet. l. argentarius. s. i. o. ff. de eden.

¶ Notario sufficit psetare acta iudicij glo.
est ordinaria in l. eos C. de appel.

¶ Notarius confessus se rogatum fuisse de i
strumento quod dicit se cau. amississe dēt p
bare amissionem alias tenet pti ad interesse
Spe. in ti. de mstru. edic. s. postremo ver. qd
ergo et ibi Jo. an. in addi. Specu.

¶ Notarius qui incipit scribere acta tenet p
sequi vsqz ad fi. dicit Bar. in l. cum sententia
C. de sen. et m. l. j. et ij. C. de sportu.

¶ An facta p notariuz qui reuera non est h
coiter reputat valeāt Bar. in l. actuarios C.
de mune. li. xj. facit l. bābarius cū materia sua
ff. de of. pto. et c. ad pbādū d. re iudi. adde
Bal. in l. j. C. de testa. in. vij. q. spe. in ti. de
mstru. edic. s. restat ver. et scias et ver. qd si ta
bellio fuerit no. p. Inno. m. c. nihil de elec.

¶ Quis possit creare notariū et an creatus in
loco possit alibi exercere officiū dixi aliquid
s. adde plenius per Bartolum m. l. non eni. ff.
de adop. et m. l. cunctos populus. C. de sum.

tri. Ro. decisione cclxxvii. Bar. m. l. barbas
rius. ff. de of. preto. et m. l. ij. ff. de of. p. cons.
doc. i. c. p. venerabile q. fil. sint legi. et i. c. cu. p.
de fi. m. stru. Spe. in ti. d. m. stru. edi. G. restat
ver. sed quid potest et ver. quid de his.
¶ An notari⁹ possit facere istrūz de actu suo
dixi aliqd s. dic plenius p. Bar. m. l. ij. ff. d. stip.
ser. Jo. an. in reglā cū qd vna li. vj. i. mercur.
Bar. i. l. filius. G. j. ff. de fal. Bal. m. l. ius iurādū
C. de testi. et l. iudices C. de fi. instrumen.
¶ An notarius creatus p. inferiorem a pncip.
pe possit vbiqz mstrā cōficere Bar. m. l. j. C. d.
sum. tri. Bal. m. l. si nō spālī C. de testa. z m. l.
ij. C. quēadmo. testa. api. doc. plene i. c. p. ve
nerabile q. fil. sint legi. et ē conclusio q. nō bo
nus tex. de fo. compe. romana. G. nec clericos
bona glo. m. c. abbate in ver. censetur ad fi.
de re iudi. li. vj. dixi aliquid supra.
¶ An notarius qui fecit mstrūz falsum pumi
atur de falso licet instrumentum sit nullum
Bar. m. l. si quis legatum. ff. de fal. vbi vide
¶ An sacerdos possit esse notarius no. Bar.
i. l. j. G. hui⁹ studi. ff. de iusti. z iur. et i. c. sic ne
cle. vel mo. vbi Jo. an. z doc. z eludit q. nō
h. mcaū. c. vt officiū. G. ad conscribendas de he
re. li. vj. vide Archi. xxvii. q. ij. multorum
¶ An monachus possit esse notarius habet i.
extrauag. Bomifa. q. incipit debent vbi glo.
m. preallato. G. ad conscribendas
¶ Stante statuto q. p. qlibet istrō nō rīdēt.
hēre x. duo sūt heredes mstituti m. vno. testō
qz qlibet vult fieri mstrūz de testō an nota
rius hēbit salariū duplicatū tāqz p. duobus
istris no. Bar. m. l. j. ff. d. testa. et l. vñ eo. ti.
facit qd no. Bal. m. l. hui⁹smōi. G. j. ff. de le. j.
¶ An notarius qui magis amicat vni parti
quā alteri possit de contractu mter ptes cōfi
cere mstrūm Bal. m. l. mstrā C. de proba.
¶ An notarius possit committere sbscriptio
nez mstri alteri Bal. m. l. diuus. G. jte senatus
ff. de fal. Bal. d. i. l. singulos. ff. de testa. vide
m. aut. de tabel. G. seruus no. de fi. mstru. cum
p. de scripturis mstri dixi s. q. sic.
¶ An notarius possit examinare testes ex cō
missione iudicis no. Alber. m. aut. h. iudex C.
de epi. et cle. nō. m. de. j. de of. dele. Inno. i. c.
cum bertoldus de re iudi. facit quod no. doc.
m. c. sup. qōnum de of. dele.
¶ An is qui hēt oīa bona alicui obligata pos
sit agere d. notariū vt erat mstrūz debitoris
contra creditore suū Bar. q. sic ar. l. aristo. ff. d.
iur. deli. facit quod no. glo. m. l. ij. C. qñ z qui
quar. ps. debe. li. x. glo. m. l. pe. ff. de ces. bo.
¶ An vicietur instrumentum notarij eo q. sit
cancellatum m. bastardello et nō m. pthocol
lo Bar. m. l. fi. ff. de his q. m. testa. dele.
¶ Stante statuto q. notarius non possit re
cipere p. istrō nisi x. an poterit recipere vltra

ā spōte solvente no. Bar. i. l. iuitus. ff. de reg.
iur. facit qd no. m. c. statutum. G. insup. de res
scrip. li. vj. dixi aliquid. s.
¶ Quot testibus equiualeat notari⁹ no. Al
be. m. l. cum precibus C. de proba. doct. i. c. cū
Joānes hereita de fi. mstru. Spe. in ti. de mstr.
edi. G. restat ver. sed quero et ver. se.
¶ Notarius in dubio videtur rogatus appoe
re clas. consuetas tex. m. l. fi. C. de fideius. nō.
Bal. m. l. si quis sub condiciōe ff. de adi. isti.
¶ Quo iure quis agat contra notari⁹ ad ex
hibitionez mstri. Bar. m. l. fi. ff. de tab. exhi.
¶ An notarius possit petere vt itez examine
tur testes qui fuerunt presētes actui quia di
cit se non bene recordari de facto Bar. m. l. fi.
ff. de tab. exhi. vbi etiam tractat an in reddi
tiōe mstri. faciēda sit ps. vocāda et an nō rī
tēat pti dānificate p. id qd omissū ē m. istrō.
¶ An pducenda i iudicio possūt produci no
tario absēte iudice Bal. m. l. hac cōsultissima
G. si quis autē C. de testa. dixi s. dicōe istr
¶ An et quibz cābz nō rī possit vel iur.
nō aliquid addere i mstrō no. de fi. mstru. ex
lris Bar. m. l. illa stipulatio. ff. de here. msti.
et l. m. fraudem. G. j. ff. de testa. Spe. in ti. de m
stru. edic. G. mstrūm ver. nunquid h. pfecto.
¶ An notarius mstrūm per se inceptuz pos
sit facere per aliū opelere glo. q. non de fi. m
stru. cum p. et ibi per do. Anto. et moder.
¶ Iudex vt cōiter sit omisit examinationē te
stium notario qz dca notari⁹ redegit i scrip
turam postea testes dicūt se aliū dixisse nec
fuisse eoz depositiones fideliter redactas m
scripturam cui magis credat Spe. in ti. d. te
ste G. j. v. h. poē ecce iudex. et ti. d. istru. edi. G.
restat v. quid si dū attestaciones z v. se. p. h.
facit qd no. i. l. si quis decurio C. de fal. et ibi
¶ An nō rī possit sponere d. tēore G. Saly.
instrumenti a se confecti nota. do. Anto. et
moder. de verbo. signi. abbate
¶ An nō rī possit addere locū quem omisit
Zap. m. c. abbate de re iudi. li. vj. Spe. m. ti.
de mstru. edi. G. postremo v. quid si loc⁹ z v.
se. z quid de alio errore an possit illuz addere
dic vt no. Jo. an. i. dat. li. vj. do. An. i. c. ex lris
de fi. istru. Bal. x. col. d. pac. oltāt. i. v. pacta
ad mām vide l. si liberaī⁹ ff. de reg. iur. z qd
¶ Qualiter notari⁹ deat cōpe sibi no. Bā.
re verba contract⁹ et an possint queri alteri n.
m. l. j. G. exigi. ff. de magis. conue. et m. l. nō
aliter et l. his vbi. ff. de adop. facit. l. gayus
ff. de vsur. glo. m. l. i. de iur. stipu. G. si quis
alij glo. m. l. nō quasi. ff. de re pupil. sal. for.
¶ An notarius laycus possit conficere mstru
mentuz de rebz seu actibz ecclesie et quid eo
tra no. Inno. ne. cle. vel mo. sicut vbi dicit q.
sic zita seruaf. licet Hosti. dicat ibi contrari
um de rigore iuris facit de deci. tua de iudi. j.

deceimus de arbi. continet de re. ecc. nō ali
cū laicis ex q̄bō iferē cassādā esse electionez
in q̄ notari⁹ laicus scripsit no. de hoc i. c. Mas
fana de elec. dicit b̄ de cōe laicus ad materiam
vide no. in. c. p. venerabilē q̄ fil. sint legi. d. elec.
q̄ p̄ter Spe. m. ti. de instru. edi. q̄ restat v̄.
q̄ de cōstituto a d̄no tpali.

¶ An notarius creatus p̄ eum qui habet ad h̄
spēalem facultatez a papa vel impatore pos
sit ubiq̄ instrā officere Spe. dic q̄ sic in ti. de
instru. edic. q̄ restat ver. et no. de quo vid̄ no
tam. c. p. venerabilē q̄ fil. sint legi.

¶ An spurius possit esse notarius dic q̄ sic de
quo plene in d. c. p. venerabilem adde Ange.
in consilio suo cclxxxv. q̄ incipit p̄mitto.

¶ Quis hēat taxare salariū notario Spe. ti.
de sala. §. ij. circa fi. bona glo. in. e. statutuz. q̄
notariū de rescrip. li. vj. adde q̄ notari⁹ nō vi
det̄ edere rogatiōez suā i scriptis n̄ r̄cepto sa
lario Pau. i. de. cām de elect. ver. p̄simili.

¶ Qñ nōri⁹ scribit tenorē alicui⁹ instrū in suo
debet p̄seq̄ in eadē lmea s̄ me mteruallo spa
cij vide Pau. in cle. ij. in p̄ncipio. de sepul.

¶ Vbi non valet dictum testis non valet dic
tum notari⁹ Jo. an. m addi. Spe. m. ti. de in
stru. edi. super Rica.

¶ Qñ esset suspō d̄ nōriū de instrū potest iu
dex eum compellere vt ostendat librum i bre
uiatura seu p̄to collum vide Jo. an. in reglā
cum q̄d vna in mercu. li. vj.

¶ Notarius mterlineas instrūz debet hoc tes
tari in b̄scriptione no. Archi. xxxv. q. jr. loci
et adde q̄ talis b̄scriptio debet esse specialis
non sufficit generalis secundū Bar. i. l. diuus
§. jtem senatus ff. de fal.

¶ An stet̄ d̄cō nōri⁹ asserētis se b̄scripsisse i
strū Spe. m. ti. de instru. edi. q̄ postreo ver.
his autēz

¶ An actus iudicialis possit fieri corāz nota
rio absēte iudice dixi aliquid s̄. glo. dicit q̄
nō in. l. ij. C. de iur. fis. li. x.

¶ An si perdidit instrū possū aliud releuare
a notario tex. et ibi doc. de conuer. coniu. duz
dum Bar. m. l. fi. de bo. aut. iu. po.

¶ Notarius non est falsus si dicat instrūz q̄z
confessū ēē se r̄cepisse pecuniam licet p̄betur
postea pecuniam non receptam vt. l. si ex p̄cio
C. si cer. pe.

¶ An valeāt instrā notari⁹ q̄ phibitus est ofi
cere instrā Bar. q̄ sic i. l. vmiūsas C. de decu.
li. xj. q̄ allāt no. m. c. sic ne cle. vel mo.

¶ An notarius debeat scire iura glo. et Bart.
in. l. pe. C. de tabula. li. xj.

¶ Notario datur p̄cium pro scribendo acta
et diuī p̄ciū p̄ exemplo glo. in. l. cum multis
de p̄nci. x. agen. li. xij.

¶ Notarius deputatus ad scribendum acta
unius iudicis non potest scribere acta alteri⁹

us glosa et Bātolus in. l. acta C. d. nume. et ac.
li. xij.

¶ Si actū coram notario dicitur factū in iudi
cio quādo notarius ex forma p̄t recipe garā
tasiū Bā. i. l. possessorio. §. fi. ff. d. acq. pos.

¶ An p̄s contra quam oat notarius instrū
debeat roari i tali datiōe Bar. i. l. d. tabulis. ff.
de tabul. exhib. dixi aliquid. s̄.

¶ Si notarius facit instrū p̄ verba nō intel
ligentia nō valet Bar. m. l. quicq̄d astringē
de ff. de ver. obliga.

¶ An ex stipulatione notari⁹ queratur actio
si cessione Bar. m. l. si pupillus. ff. rem pupi.
sal. fo. Inno. de ouer. c. iu. dudū gl. et Jo. an. i
c. quamq̄z de vsur. li. vi. dixi aliquid. s̄.

¶ An notarius cōpellat tradere instrumētū
in quo deficiunt solēnia iuris Bar. m. l. si quis
§. ij. ff. de fal.

¶ An notarius possit officere instrū in quo
deficiunt solēnia d̄ contractu vxoris vel ad ipi
us vtilitatē Bā. q̄ sic i. l. vxōi p̄nc. ff. de fal.

¶ Notarius potest scribere instrū quo ip̄e
obligatur alteri non quo alter sibi no. m. l. in
puberem §. fi. ff. de fal.

¶ Notarius potest cōpelli vt sit rogatus d̄ in
strumento Bar. m. l. fiā. §. iudicandi. ff. d. mu
ne. et ho.

¶ An prothocollū notari⁹ sit originale vel id
quod dat p̄ibus Bar. m. l. si liberarius. ff. d. re
gu. iur.

¶ Notari⁹ quandoq̄ appellantur cātulari⁹ ij.
q. iij. que de cā quādoq̄z scriuari⁹ de rescrip.
c. ad audie. etiam de heret. li. ad versus et. c. vt
officiū. §. ad cōscribēdas eo. ti. li. vj. quādo
q̄ serui publici ij. q. iij. que de cā quādoq̄z
notari⁹ et hoc est vulgare de rescrip. statutuz
§. notari⁹ li. vj. xxvj. q. ij. multoz quādo
q̄ iudices ordinari⁹ Inno. de testi. cū a nobis
doc. d. p̄ba. q̄mā otra quādoq̄z tabulari⁹ xvj.
q. iij. §. potest v̄. quod si preses plena gl. C.
de tabu. li. x. super Rica.

¶ Notari⁹ i instrū dēt vt i v̄bis facti n̄ iuris
gl. i. c. pe. d. elec. li. vj. Inno. i. c. q̄ p̄ter d. elec.

¶ An reprobatō nōri⁹ cēseāt r̄probata instrū
mēta ab eo cōfecta vide Inno. de heret. frater
nitatis tex. eo. ti. excoicamus. §. nullus

¶ Notarius non potest attestare nisi de his
que vidit tēpore cōfecti instrumenti Inno. i. c.
quomā otra de proba. in v̄. et p̄sonas idē d̄
fi. mstru. c. ij. Archidi. m. c. si papa de p̄ui. li.
vj. Jo. an. m addi. Spec. m. ti. d̄ mstru. edic.
super Rica.

¶ An p̄thocollū notari⁹ facit fidem i iudicio
Specul. m. ti. de mstru. edic. §. videndum v̄.
et no. Bal. x. coll. de pac. constan. m̄v. in pre
sentia dicam. §. sub dictiōe p̄thocollū

¶ An stetuz iuramento notari⁹ dicentis se p̄
didisse rogationem contractus de quo fuerat

rogat? dic qd n vid. Spe. i. ti. de instru. edic. G.
 postreō ver. sed qd de notario bon? ter. et ibi
 glo. m. l. si quis ex argētariis. G. vlti. ff. d. edē.
 ¶ Si datur notario ptās ponendi in istrō q
 ps cauebit ad sēsū sapientis an poterit pone
 re qd dabit fideiussōres. Spe. m. ti. de emp. et
 et vendi. G. scienduz ver. sed quid si in mstrō
 vide do. Anto. in. c. ex lris de fi. mstru.
 ¶ Licet notarius scribat mstrū tñ secūdū
 aliquos non valet nisi ptes illud a. p. bēt vid
 hosti. in. c. cum mter de reudi.
 ¶ Notarius qui scripsit falsū mstrū imus
 mitatis debet puniri pena ignis caus est sin
 gularis in. l. j. C. d. inu. concess. li. x. et scribēs
 minutā illius mstrī pōit manum vt. l. impia
 lem. G. scriba de phi. feu. alie p. fre.
 ¶ Quid de notario scribēte mstrumētū vsu
 ranū q pena puniat? dic q est pūrus et mfas
 ms pē. pnunciari et sic āplius nō potest ofi
 cere mstrā dictū est hosti. in. sūma d. vsur. G.
 fi. v. qd de notario qd est bene notandum.
 ¶ Notarius debet in mstrumēto facere fidem
 de tactu manuum qn quis iurat nō. d. elec. vt
 circa in glo. p. sti to li. vj.
 ¶ Vtracq pars tenetur soluere notario pro
 mstrumēto nisi aliud esset dictum nō. x. q.
 ij. hoc ius in glo. sup. v. dispendio.
 ¶ Notarius pōt scribere acta sine scriptione
 testiū et credi ei Jnno. m. c. ad audientiā de
 rescrip. sup. v. scribētes nō. de pba. qmā cō
 tra et c. post cessionem eo. ti.
 ¶ An notari? exomuiat? possit officere istrā
 nō. de sē. ex. d. cernin? i. g. o. fi. li. vj. Archi. ij.
 q. ij. nllus de excep. pial. vj. de p. cu. c. sultis
 simus Spec. i. ti. d. istrū. edi. G. restat v. qd si
 istrūz dixi plē i rpe. c. itellerim? de iudi.
 ¶ Notarius qui scribit acta cause principalis
 potest esse testis in causa appellatiōis detes
 ti. c. j. sup. glo. ij. li. vj.
 ¶ De forma iuramētī qd p. stāt notari? qnō
 creāt vide Jo. an. in. c. sic ne cle. ul. mo. Spe.
 m. ti. de mstru. edi. G. restat v. sed querit? s
 qua forma dixi sub dictiōne iuramentum.
 ¶ An soli notario crebat? vide C. d. dona. l. m
 donatiōibz Jnno. de proba. post cessionem
 ¶ Notarius nolens officere mstrū requisi
 tus debet puniri C. de testa. l. iubemus. G. fi.
 imo pūtur? pōit executionē officiū nō. hosti.
 in sūma de fi. mstru. G. quibz
 ¶ Puniet et notarius qn illiū actū scribit
 vt C. d. sacrosan. ec. l. iubem? G. his tabellio.
 ¶ An notari? finito officio possit opelli ad p
 ficiēdū istrūz qd an inceptat vide. ff. de nego.
 gest. l. nazseruū Jo. an. de heret. vt officium
 ¶ Notari? debet i fine istrī facere ali. vj.
 mēciōne de rasura nō. ff. de his q i testa. dele.
 l. cancellauerat nō. Archi. xxxv. q. jr. loci.
 ¶ Si notarius oficit istrumētum sup facto

aliqui? cui postea ipe succedit an ex illo possit
 se iuuare vide in regula factum de rgu. iur.
 li. vj. z de eo q cogno. cōsā. vroz. sue super eo.
 ¶ Notarius non potest mēdere mstrū et
 am si ptes asserāt se errasse secundum Jnno.
 de proba. quomiam contra.
 ¶ An nōriat? sit ars vid. An. i. c. cil. suo xxxij.
 ¶ An si notarius delinquit in officio suo pos
 sit iterum gerere officiū not. ff. de eden. l. si qd
 ex augmētariis. G. j. i. glo. edictiōis z ibi Bā.
 ff. ad. l. iuli. repe. l. eadem et. l. si aliquid C. de
 suscep. et archa. li. x. nō. in aūc. de aris. G. pe.
 in glo. sollicitudine colla. vj. vide Spe. in ti.
 de mstrum. edic. G. restat ver. qd si tabellio.
 ¶ Qua pena puniet notarius delinquens i of
 ficio nō. i. aūc. de nō alie. aut p. mu. re. ecc. G. ad
 hoc in glo. puerfionem.
 ¶ An notarius possit esse decurio et post de
 curio atū acceptū conficere mstrā nō. C. ad. l.
 cor. de fal. l. si quis decurio li. x. Spe. m. ti. d. in
 stru. edic. G. restat ver. item decurio
 ¶ Qualiter notarius conficiat mstrū mter
 inutos Bar. in. l. mutum ff. de acqui. here.
 ¶ An si dānat? de falso possit iudex ei seruare
 famā ita vt iterum possit gerere officiū nō.
 de testa. mili. l. ex militari
 ¶ An notarius possit interponere autoritatē
 cum emancipatiōibz et an possit se intitula
 re iudicem ordinariū et an in eum possit iu
 risdictio progari vide Ang. in consil. suo lxx
 xvij. quod incipit vsum.
 ¶ An notari? impij. possit conficere instru
 mentum in terris ecclesie nō. plene p. doc. m.
 c. per uenerabilez qui fil. sint leg. Ange. in p
 all. cons. lxxviiij.
 ¶ Notarius potest esse rogat? de testamen
 to vxoris et nurus. ff. de fal. l. vxori.
 ¶ Qn notarius non potest exercere officiū
 et scribit sententiā et acta rōne illi? officiū an
 sint nulla vide An. i. c. silio suo xcvi. qd incipit vi
 ¶ Notarius dēt pōere m. s. s. p. cessibus
 mstrō horā actus pfecti nō actus in hoatī sē
 cundū Jnno. m. c. c. sultit d. of. dele. vide Bal.
 in. l. si quis eum. G. j. ff. de vul. et pup.
 ¶ Si notarius dēt in formaz publicam redi. e
 re imbreuiaturas alteri? non potest supplere
 e? defectus z an heredes nōri? d. fūcti teneant?
 pti lese Jo. an. in addi. Spe. m. ti. de mstru.
 edi. G. ostēso v. qd imbreuiatā et. G. istrū ver.
 ¶ Nōri? nō pōt scribere omis. s. autē puto.
 siones quas facit ei iudex Bar. ff. d. testa. tu. l.
 ex sententia hosti. d. pba. quōaz o. tra in fi.
 prime colū. Jo an in regula cū qd li. vj. i. l. iu
 dices C. de fi. mstru. adde qd n. in. l. j. C. de
 man. prin. l. missi opinatores C. de exac. tri
 bu. li. x. vide An. m. cōf. suo xcviij. qd incipit
 ¶ Qua pēa puniat nōri? celās. ex themate
 mstrā nō. Bal. ff. d. p. tabu. exhib. l. ij. G. si quis

dolo Jo. an. in addi. Spe. i. ti. d. mstru. edic.
 .G. mstrum ergo v. hoc at
 ¶ An notarij dubio psumat rogat Bar. in
 .l. sciendu i. ij. q. ff. de ver. obli. et i. l. heredes
 palā. Si testamētis ff. de testa. Spe. i. ti. de m
 stru. edic. G. ij. v. ij. Jo. an. in. c. j. de fi. i. stru.
 ¶ An notarius debeat cognoscere psonas in
 ter q̄s officit mstrūz vide Jo. an. i. addi. Spe.
 m. ti. de mstru. edic. sup. Rica bene facit C. de
 testa. l. si non spāli et quod ibi no.
 ¶ An notarius debet conficere instrumētū iussu
 vtriusq; otrahentis Spe. i. ti. d. mstru. edi.
 .G. ij. v. item nūq; et ibi Jo. an. in addi.
 ¶ An plures nōrj possint i eadē cā scribē no.
 de r̄scip. statutū. G. nōrū i gl. notarios li. vj.
 ¶ Nōrj stipulatō tātū r̄ferē q̄tenus se exten
 dit ad officium illius cuius notarius ē Bal.
 m. l. j. G. hui? studij. ff. de iusti. et iur.
 ¶ Notarij q̄c̄t dicit exceptor i aut. d. d. fē.
 cui G. d. m̄q; q̄nq; d̄r scriba. ff. de ori. iu. l. ij.
 .G. p̄o tea demq; de multis alijs mōis dixi s.
 ¶ Notarius etiā vbi stipulat alteri pōt officē
 mstrūz n̄ aliud speret omodū Quil. de cu. a
 Bal. m. l. si consul. ff. de adoptio. dixi s.
 ¶ Notarius dicitur seruus publicus vt dixi
 s. et tamen seruus non potest esse notarius vt
 .l. generali C. de tabu. li. x.
 ¶ Si notarius alteri stipulat a ille nō accep
 tet an aliquid queratur notario Quil. de cu.
 dicit q̄ non quia nō intendit sibi querere. ff.
 de le. ij. l. quis q̄s et l. lucius. G. a te. ff. d. d. a m.
 le. l. filio. G. iter. ff. ad trebel. l. lucius. G. filio dat
 casū in simili. l. liber homo. ff. de acq. re. do.
 ¶ Autoritas notariatus est de iure cāuli nō
 iure naturali vel genciū dicit Quil. d. cu. i. l. n̄
 aliter ff. de adop. nam q̄ vni credatur nō est
 d̄ iure genciū a iō dicit Jnno. m. c. cum p. tabel
 lio de fi. mstru. q̄ hec est miraculosa pbatō
 melius forte dixisset mirabilis.
 ¶ Si notarius qui mittit ad aliquas res di
 stribuēdas alijs omittere tenetur ad interesse
 p̄tis Bal. m. l. si. C. de magis. oue.
 ¶ Signum notarij potest poni m p̄ncipio in
 medio vel m fine mstrū quia a iure nō est cer
 tus locus determinatus secunduz Bal. m. l. nō
 aliter ff. de adop.
 ¶ Aduocati nō possunt exercere officiu no
 tariatus m. l. vniuersos C. de decu. li. x.
 ¶ Officiū notarij non est compatibile cu
 officio iudicis C. d. sacro san. ec. l. iubemus. G.
 his q̄ Bal. m. l. senatōis. ff. de sena.
 ¶ Officiū nōriat? ē tpale. i. vsq; ad terminū
 d̄ iure cōi vt C. de mu. a ho. l. ij. li. x.
 ¶ Notarius qui facit acta debet illa perfice
 re dixi aliquid s. adde no. m aut. de here. et
 fal. G. si non absit et ibi glo. no.
 ¶ Onia lata contra notarium nō debet alijs
 nocere. ff. d. his q̄ no. mfa. l. lucius no. Jnno. d.

here. c. fraternitatis ad hoc ff. de of. preto. l.
 barbarius et vide ibi Bar. omio.
 ¶ Si notarius nōdū est cōdenatus d falso sed
 p̄det iudiciū contra euz an possit mstrā per
 ficere vide Bar. i. d. l. barbarius a ibi etiā Bal.
 ¶ O. d. impator possit creare notariū i terris
 ecclie tenet Bal. i. l. eū q̄. ff. d. iurisdic. om. iudi.
 ¶ Notarius non potest dare prothocollum
 suum mutus alicui vt ille heat cōmodum ex
 trahendi qd̄ inde p̄cepit. ff. de eden. l. quedam.
 .G. is autem et ibi Bar.
 ¶ An id qd̄ p̄cipit ex prothocollo notarij dica
 tur fructus die q̄ non q̄ non p̄cipitur nisi se
 mel tantum vide Bar. i. d. l. quedam. G. is aut
 ¶ Si non soluat notario pecunia debita p
 mstrō qua actiōe agat vide Bar. m. l. argenta
 rius. ff. de eden.
 ¶ Si petatur notarij a iudice iudex debet il
 lū dare ff. loca. l. dñi horreoz.
 ¶ An notarius teneatur ad restitutionē eoz
 que lucratus est ex confectiōe mstrumēti
 p̄suraj vide Jacob. but. m. l. iubemus. G. his
 C. de sacro san. ecclie.
 ¶ An notarius possit officere instrumētū de con
 sensu partium extra territorium no. Quil. m.
 l. repetita C. de epis. et cle.
 ¶ An notarius cōdenatus de falso possit per
 ficere mstrā cepta a te cōdeantione vide Bar.
 m. l. ad testū. G. j. ff. de testa.
 ¶ Notarius creat? autoritate. l. municipalis
 p̄t in ciuitate etiā inter extrāeos cōficere m
 strumētū qd̄ valebit vbiq; l. i. C. d. emā. lib. a
 ¶ Cōsiliarij ciuitatis nō p̄t ēē no. ibi Bar.
 tarij vt C. de decur. l. vniuersos li. x.
 ¶ Notarij n̄ possūt ēē āciam gl. i. Rica C. d. ta
 ¶ Si notarij delinquat se em̄ i of. bu. li. x.
 ficio notariatus nō p̄t amplius ad illud offici
 um assumi. l. si aliqd. ff. d. suscep. a Arch. li. x.
 ¶ Notarij non potest recipere iuramentum te
 stiū nisi sit sibi cōmissum a iudice glo. a Bal.
 m. l. hac consultissima C. de testa.
 ¶ Non prodest p̄bationes a instrā producere
 notario n̄ ad h̄ ēēt deputat? p iudicē vt. l. eos
 .G. sup. his C. d. ape. a ita no. gl. a ita i. intelligit
 Bal. i. d. l. hac cōsultissima. G. si q̄s aut dixi aliqd
 ¶ Qui gessit se p̄nōrio x. āms p̄scribi. s.
 tur notarius secundum Bal. i. l. j. C. d. fideius.
 ¶ Notarius q̄n non conficit instrumētū solēne
 pumit ad similitudinem falsi Bal. i. l. si vteris
 C. d. fi. mstru. alle. l. iubemus i fi. C. de testa.
 m aut. de non alie. G. q̄ vero leomis et ibi nota
 ¶ Partū petenti instrumētum non p̄t notarius
 opponere exceptiōez tua non itereit Bar. m. l.
 fi. ff. de tabu. erhi. Bal. m. l. fi. C. de eden.
 ¶ Notarius qui reddit instrumētūz viciōsum
 et impfectum cogit iterum ponere a. ff. qui
 satisda. co. l. satil. ff. de edē. l. vbi et ff. eo. ti. l. ij
 ij. sed recte Bal. m. d. l. fi. C. de eden.

¶ Pars q̄ ledit ex errore notarii p̄ petere illū
lū corrigi p̄bato errore ff. de le. ij. l. cū p̄ponē
tur q̄ ter. est m̄h singlāris imo ip̄emet nota
ri⁹ p̄t implorare officiū iudicis vt cogat p̄
tē reddere m̄strūz vt possit errorē suū corri
gere secundūz Bar. m. l. fi. C. de eden. m. vi. q.
¶ Si notarius a q̄ petit m̄strūz dicit se in m̄
strūto non recordari q̄ de tali materia fuerit
rogatus cogitur ostendere p̄thocolū et bas
tardellos et si p̄ diligentem inspectiōē illorū
nō repitur non p̄sumitur rogatus nisi p̄betur
p̄ testes nā tē debet secundū dētā testiū p̄fice
re m̄strā q̄ h̄nt loco p̄thocoli Bal. m. preal
legata. l. fi. C. de eden. q̄ allāt. l. publicati C. de
testa. et. l. gesta et q̄d ibi not. C. de re iudi.
¶ Si notarius celat m̄strumentum quoad
omnes vt nemini veritas appareat p̄m̄ p̄e
na falsi sed si celat soli aduersario sed in pu
blicum exhibeat alias non tenetur pena falsi
sed solum ad interessē aduersariū ita determi
nat m. l. ij. q̄ si quis dolo ff. de tabu. exhi. Bal.
m. d. l. fi. m. vij. q. et sic intelligit quod dixi s.
¶ Notarius debet ponere in m̄strō ea que sūt
de more et consuetudine regionis fac quod
nota. ff. de ver. obli. l. ex ea p̄te m̄ p̄nc. Bal. m. l.
q̄ si nolit. q̄ assidua ff. de edil. edic. p̄ illū ter.
¶ Notarius debet scribere in m̄strumento to
tum illud de quo rogatur a partib⁹ vnde nō
debet scribere q̄ confessus fuit sub spe renu
merationis future licet non videret pecuniaz
nūerari glo. i. l. fi. C. de cōdi. ex le. et ibi Bal.
¶ Licet de vno m̄strō vel actu sint rogati plu
res notarii nisi consuetudo vel statutum aliū
declarat sufficit m̄strūz vnius ex notariis ro
gatis vide quod no. Inno. de fi. m̄stru. c. j. n̄
vt dixi aliud haberet consuetudo vt in regno
apulie vbi vnus rogatur et alius habet se sub
scribere alias fides m̄strumento nō datur ad
hoc facit quod not. Bal. m. l. fi. C. de fi. m̄stru.
¶ Item in magnis negociis solent adhiberi
plures notarii q̄ vni non datur fides sed vn⁹
propter alium caueat aliquid falsi m̄miscē
re ar. l. hac consultissima C. qui testa. fa. po.
¶ An notarius meus possit d̄ re mea facere in
strumentum dic q̄ sic in. l. lucius. ff. de testa.
m. l. et ibi Bar. quod no. p̄ p̄lati et officiali
b⁹ qui h̄nt suos nōrios s̄b se q̄ m̄strā ab illis
confecta in vtilitatem ipsorum probent add
ad materiā quod no. Bar. m. l. ij. ff. de sti. ser.
¶ An notarius rogatus de aliquo m̄strō si sic
cedat roganti possit illud heres existens extē
dere et illud publicare atq̄ ad sui vtilitatem
illo vti Bar. post Dy. tenet q̄ sic in. l. de eo. q̄
j. ff. de fal. quod no. faciunt que dixi supra.
¶ Notarij non tenentur ire ad exerciciūz vt. l.
precepit in principi. C. de cano. laz. li. x. et ibi
Bar. et plene m. l. j. C. de m̄mu. conce. eo. li.
¶ Notarius potest d̄ ponere vt testis si eius

scriptura non est solēmis Bal. x. coll. de pac.
constan. m. vij. cartha vbi de hoc

¶ Nō sufficit q̄ nōri⁹ m̄fiē m̄stri attestetur
de rasura vel de cācellatiōe vt dixi s. sed c̄por
tet q̄ exp̄mat p̄tez seu rasurā cācellatā v̄l ad
ditā fm̄ Bal. i. l. diuus. q̄ itē senat⁹ ff. de fal.

¶ Si notarius non videt nūerationem pecu
nie nō dēt illaz assertiūz p̄oere i m̄strō bona
glo. i. l. si ex cautiōe C. de nō nuē. pe. Jo. an.
m. addi. Specu. m. ti. de m̄stru. edi. m. fi. addi
magne vide Bal. m. l. fi. C. de cōdi. ex le.

¶ Notarius de his tantum que p̄cepit visu et
auditu potest p̄ficere m̄strūz nisi se refert ad
relationem aliorū vel dictum Jo. an. i. addic.
Spec. m. ti. de m̄stru. edi. q̄ restat ver. i. m̄strā.

¶ Si notarius dicit se nō habere m̄strūm de
quo fuit rogatus et p̄sona sit suspecta et de p̄
rimo facta rogatiō potest accusari de falso si
autem de longiquo et p̄sona non est suspecta
p̄ueit tantū ad interessē partis lese Jo. an. m.
addi. Spe. i. ti. de i. m̄stru. edi. q̄ i. m̄strūz v. x. p̄mo.

¶ Notarius quando nō repit q̄d habeat face
re iudex x q̄n i defectū nōri⁹ cogant alij scribe
re et a quib⁹ dēat esse notari⁹ rogatus et an
presumat rogat⁹ et an dēat habere notitiā
eius q̄d scribit et an dēat cognoscei personas
principales x qualiter dēat scribere q̄n pecu
nia fert m̄ sacculo x q̄lit assertio partiū excu
set notarium x q̄liter de duob⁹ sēsib⁹ tantū v̄z
visu et auditu p̄t facere m̄strumentum et q̄li
ter p̄m̄ facies m̄strūm d̄ iuris p̄hibitionē
et an possit cancellare iabreuitā post q̄z ex
traxit de illa m̄strūm x restituit p̄ti et d̄ mul
tis alijs vide per Bal. sup. Rica C. de fi. i. m̄stru.

¶ Notari⁹ non potest rogari quo ad plenaz
fidē de eo q̄d nō facit ille q̄ rogat Bal. m. l. neq̄
natales. C. de proba.

¶ Verba notarij scribentis actū de volunta
te partis dicūt esse v̄ba ip̄ius partis et habēt
perinde ac si ip̄a pars dicta v̄ba a nōi io pla
ta dixisset ita dicit Bald. m. l. mater. C. de rei
vend. m. ver. q̄d ergo si tabellio qui allegat
l. cū ostendimus. q̄ si ff. de. fidetuto.

¶ Si notari⁹ narratiue x nunciatiue dicat ali
qua verba de substantia act⁹ plē p̄bat enūci
atiue narrata esse vera quo ad valorē ip̄i⁹ ac
ct⁹ tantum de quo agit nisi ad v̄sarius p̄bet
contrariū ita dicit d. Anto. i. c. dudū d̄ p̄sup. q̄
allegat. l. optimaz C. de strabē. x om̄t. sti.

¶ Verbis notarij ad id deputati x ei⁹ scrip
ture statur sine alia testiū solēmnitate et sine
alai publicatione vt p̄bat m. l. in donatiomi
bus. C. de donatio. m. c. quomam contra x ibi
per Innocen. de proba. et m. c. cum a nobis d̄
testi.

¶ Licet notarius post completam scripturaz
x publicatam dicat cassā quia p̄ errorē scripsi
n̄ ē ista s̄biunctio i eadē abreuiatā siue i alia

charta inueniat viciat et non viciat no. m. l. j. ff. de his que in testa. dele. quia ibi i testato re q pot corrigere factu suum notarius at et testis no pt sibiipi derogare sed stadiuz eprio deo et pme scripture taqz vere vt ple notant doc. in. l. ipator. ff. de sta. ho. psue. ierunt tamen notarij publicare rogata i fine qntermi et tuc illud qd repit cancellatu no itelligit publica tum nec debet ei credi vt C. de edic. diu. adri. tol. l. edicto et C. de testamē. l. si vnus Bal. in. l. abiguitatem C. de testa. et adde qd dic Bal. i. l. impator et l. si librarius ff. de regul. iur. z Bal. in preallata. l. si vnus C. de testamen.

¶ An notarius possit esse rogatus de instru mento quod pertinet ad se et ad alium vide Bart. m. l. filius. § sequens questio ff. de fal.

¶ Confessione facte corā notario n stat nisi fuerit ptes iudex vel nisi notarius fuerit a iudi ce deputatus ad hoc Inno. in. c. quoniam con tra de pba. i. glo. publica faciunt no. p. Ba. et Bal. i. aut. que supplicatio C. de pre. impa. of.

¶ Scriptura sbscripta manu notarij probat inter eas de personas licet alias non sit publi cata secundum Inno. in. c. albericus de testi. in glo. publicare ver. nec credimus.

¶ Item in actis iudicij creditur soli notario in. c. quoniam contra de proba. et Inno. in. c. ad audientiam de rescrip. in glo. credentes.

¶ Licet pbeat contra notarium q vnā scrip turā falsā fecit nō tñ alie scripture postea per ipsū facte psumunt false quousqz fuerit tolle ratur in officio notariatus Inno. ne prela. vi. suas fraternitatis in glo. j.

¶ Notarius puatus officio nihil pot addere veteribz rogationibz etiam d mandato iudi cis no. m. l. j. miles. ff. de his qui no. infa.

¶ Et si notarius aliqd omisit in instrō poterit iudex atequā eum puet mandare vt ommissū suppleat sed postquā eum priuat mandatum de supplēdo ommissum ē impossibile vt no. m. l. qd ergo. § pena grauior. ff. de his q no. infa. et ā tūc totū istrū erit falsū dic q licq ad capit ulū qd ē vnū z idē vt no. C. de transla. l. falsis Bar. i. l. aurelius. § idē q sit ff. de lib. leg. quo ad alia non doc. videntur facere driam iter cas sum et falsū de quo dic vt. l. si vnus C. de testa. et l. sat apte C. de fal. Inno. de here. c. frater mitatis Bal. m. l. j. C. de fidei cois. lib.

Notatus Notabilis De his vide tex. i. l. j. § ij. ff. de his q not. ifa. z qd ibi no.

Notio. Que sit dria inter notionē et iuris dictionē vide ff. de re. iudi. l. ait pretor in pn.

¶ Aliqn sumit notio p iurisdcoe ff. de of. pre fec. vr. l. j. § cum vrbē.

¶ Notio pprie ē cognitō sine iurisdictione. ff. de ver. sig. l. notionem fac qd no. i. d. l. ait ptor et i. c. sup qonum. § porro de of. dele. z qd ibi

no. gl. et Archi. de excep. pia. l. vj. §. notionē

Notorium.

Notorietas

Licet notorietas alcius iuris mibi cōpeten tis releuet me ab onere probandi n tñ releuat ab onere allegandi adeo q non allegando mi hil pdest notōietas gl. i. cle. appellati d appel. doct. in. c. accedēs vt lit. nō cont. Bar. i. l. j. ff. de excep. idem m. l. si adulterium cū icestu. § idem pollio i. ff. d adult. faciūt nō. i. l. cū qd. ff. si cer. pe. no. de appe. ex pte vide do. Car. i. cle. qz contingit de reli. do. m. ij. et iij. oppo.

¶ An in notōijs in qbz non erigit ordo iuris erigat snia glo. de testi. cogen. sup eo de iu. iurā. ad nāz i iij. gl. d. v. b. sig. ex pte z ibi p In no. Jo. an. m. c. vrā de coha. cleri. et mūli. vbi cōcluditur q requiritur snia sed nō cum solē mitatibz de qbus in. c. fi. de re iudic. l. vj.

¶ An in notōijs requiratur citatio no. glo. in preallegato. c. ad nām d pur. cano. dilectus in glo. Inno. de sen. ex. sacro glo. ij. q. j. que lotharius Jo. an. de appel. cum sit romana su per glo. fi. et de re iudi. cum olim sup gl. sū me plene in d. c. vrā vbi cōcluditur q erigit citatio licet non sit solēmis aut peremptoria

¶ An snia lata contra notōiuz sit ipso iur nul la ita q non egeat appellationis remedio In no. de frigi. fraternitatis de concess. preben. cum nris et de re iudi. c. j. et. c. cum bertoldus

¶ An z qñ notōiū ē nullā absēti d fessioez pos se cōpetere possit snia fieri d ipsū absēti n cita tū dic q sic Bar. i. l. ij. § qd de frumentaria ff. d adm. re. ad ciui. pti. n. i. c. cū oliz d re iudi.

¶ Illud dicitur notorie cōstare iudici quod ip se videt sedēdo p tribunali gl. ij. q. j. deus oī potens de quo vide doc. i. d. c. vrā circa fi.

¶ An appellatione notorij remiat tā notōiū iuris qz facti no. d elec. dudū j. z i. d. c. vrā vbi Jo. an. et Cal. tenent q i stricta et ppa signi ficatione remit tātuz notōiuz facti quod not.

¶ An in notorijs habeat locum recusatio iu dicias dic q non glo. m. c. j. de of. dele. l. vj. in glo. ij. m. fi.

¶ An et qñ a notōio erūoso liceat abstinerē vel non not. plene glo. et doc. i. d. c. vrā

¶ An factum momentāeum vel transiēs pos sit cedere i notoriuz Bar. i. l. ciues C. de appe. i aut. qui semel C. quō et qñ iu. et i. l. si vero. § qui pro rei. ff. q. satisda. cog. z m. l. illi citat. § veritas. ff. d of. presi. vbi tenet q nō z vide qz in cōtrarium est cāus m. c. quanto de transla. prela. in. c. illud de cle. ex. mi. in. c. venerabilē de ele. in. c. cum m dioc. de vsur. m. c. ex teno. et. c. fi. de tempo. ordi. plene doc. in d. c. vrā

¶ Notōiū probationis supat notōiū presu ptionis doc. in preallegato. c. vrā

¶ Que sit dria mter notōiū et manifestum no. glo. ij. q. j. manifesta no. i. l. heredes palā

¶ *De testa. in aut. qui semel C. 2. quod qñ iud.*
adde quod dixi s. sub dictione manifestū ad
de no. C. de appel. l. ciues in glo. pe. Spe. i. ti.
de noto. cri. q. sequitur de manifesto et de mas
tena notorij est bona glo. in d. c. manifesta.
¶ *Quot testes sufficiāt ad probanōz aliqd*
esse notorium dic duo glo. ij. q. j. deus omi
potens fac quod no. glo. in l. ij. C. de bo. pos.
et C. de fi. i. l. i. spatioes vide ij. q. j. q. vlti.
¶ *An valeat snia iudicis sup fco notōio si nō p*
cedat snia declarōia illi d. esse notoriū Inno. i. c.
tua de coha. cle. 2. muli. glo. et doc. i. c. pastōal
de re iudi. vbi ocludit q. talis declaratō est vti
lis non aut necessaria de quo doc. in d. c. nrā.
¶ *Que crimia dicantē notoria 2 que nō vide*
Bar. i. l. ab accātione. q. nūciatores. ff. ad turp.
¶ *Materia notorij tractat Cy. et Saly. in l.*
ea quidem C. de accus. Spe. in ti. de noto. cri.
Jo. an. et do. Anto. plenissime in d. c. vrā
¶ *An notorius fornicator sit suspensus ipso*
iure glo. q. sic in c. cum non liceat d. prescrip.
glo. 2. doc. d. coha. cle. et muli. sic de cle. exco.
mi. si. celebrat no. de sen. exco. decernimus in
glo. fi. l. i. vj. ter. m. c. quia circa de biga. glosa
in versic. peccet m. c. de homine de cele. mis.
¶ *Notoriū manifestū 2 euīdēs aliqñ eqpāt 2*
eqpollēt vide no. d. elect. ab eo l. vj. i. gl. ij.
¶ *Notoriū opat idē quod legitima pbatō*
in iudicio facta ff. de cur. fur. l. iulia. no. i. l. q.
mutuā. q. nō iō. ff. man. et ff. de rit. nup. l. palā
in fi. 2. glo. i. l. amissioe. Spe. ff. de cap. dimi.
¶ *Notorius potest dici id quod est corā plu*
ribus confessatum dicit Inno. in c. statutum
de of. dele. quod est notabile.
¶ *Notorium est id quod adeo omnibz liqñ*
q. iustificari non potest ita dicit Inno. in c. si
aut in glosa magna de coha. cle. et muli.
¶ *Notorium pone esse de quolibet actu vt de*
officio C. qui. et aduez. quos. l. j. in glo. et l.
barbarius. ff. de of. presi. de maleficio 2 in pre
allegato. c. sicut 2. l. ea quidem de accu. et m. l.
j. C. de his qui in ecc. ma.
¶ *Notorium probatione non indiget de acs*
cu. euīdētia glo. d. elec. bone in ver. receperit
et ibi doc. et c. ad nostram de iur. iuran. ter. 2
glo. in c. super eo de testi. cogē. glo. et doc. de
vsur. cum in dioc. glo. et doc. Archi. ij. q. j. q.
lotharius adde no. ff. qui satisda. cog. l. si vō
q. qui pro rei in glo. euīdētissime.
¶ *An contra notorium admittitur probatio*
n. xv. q. vj. c. j. in glo. fi.
¶ *Omne quod est pbatum in iudicio mdus*
cit notoriū Inno. de fideius. c. ij. de app. ex m.
sinuatione de fil. presbi. constitutus d. accus.
euīdētia Jo. an. de ver. sig. olim ter. de tēpo.
ōdi. c. fi. ter. iuncta glo. i. c. ab excommunicato
de rescrip. Inno. de testi. remiens ij.
¶ *An factum negatiuū possit transire i notōi*

um ter. q. sic in c. dudū j. d. elect. Jo. an. m. c.
eos d. tēpo. ordi. l. i. vj. 2. i. c. qñto d. transa. p.
¶ *Notōrium dicit illud in cuius actu 2 la.*
coiter interfuerunt vide glo. ij. q. j. de mani
festa et Cy. m. l. ea quidem C. de accu. Bal. m. l.
de quibz. ff. de legi. in vj. col.
¶ *An per ptes possit pbari qd esse notoriū*
Inno. i. c. j. d. offic. dele. l. i. vj. gl. ij. q. j. de 9 omi
¶ *In notōijs seruaf ordo iuris qñ potēs*
si nō seruaret scādulū immieret vide de iur.
iur. ad nrām in. et quod ibi not.
¶ *Notorius excelsus examinatiōem nō mdi*
get de elec. bōe not. de fil. presb. quoniam in
glo. fi. et ibi vide concor. de iur. iu. ad nrām
et ibi vide no. per Inno. in p. allegato. c. bōe
¶ *Practicam cōtra crimen notorium pcedē*
di cuius actor ignorat vide Inno. in c. bone
j. de elec. in ver. testes vbi omnia vide
¶ *An in notorij s. sit necessaria moitio et si sic*
an sufficiat vnica vide de sent. exc. sacro secū
¶ *Notorius defectus iuris vel p. dū Inno.*
prietatis excludit spoliatum a restitutione
de fil. pres. ostitutus de resti. spo. ad decās
¶ *In notorij s. pōt fieri snia pte nō 2 li. vj.*
citata Inno. d. trālla. pla. q. 3to et d. se. exc. illud
¶ *Si negatur notorium dēt ille pbare qui*
dicit de elec. dudū no. ij. q. j. qñ autem i gl.
¶ *Notorius fornicator celebrando irregula*
ris est de cle. exco. mi. si celebrat.
¶ *In notorio criē non inducit purgatio quia*
oblata recipitur Specu. in ti. d. abo. et pur. q.
ij. in prima. quod no.
¶ *In notorij non est necessarius libellus qz*
in eis ex officio pōt iudex pcedere Spe. i. ti.
de libell. ocep. q. nunc dicendum ver. xv.
¶ *Etia agitata in iudicio sumario sunt noto*
ria vt probatiōes et alia que licet sint notoria
non tamen faciunt fidem nisi ad finem ad qz
sunt instituta dicit Jac. bu. in l. ij. ad fi. ff. si qs
in ius voc. non ier.
¶ *De notorij s. pōt iudex ex mero officio et a*
se ipso etia extraiudicialiter mformari iur
ta no. per Inno. in c. cum i tua de spō facit qd
no. Bal. m. l. qui testō. q. mulier. ff. d. testa. vbi
etiam dicit q. contra illos qui non sūt idonei
testes potest iudex de fama que non est no
toria se iformare etia extraiudiciali qd no.
¶ *Notorium etiam in delictis non ex pec*
tat sententiam diffinitiuam sed pceptum gl.
in l. ictus fustiu. ff. de his q. not. in fa. Cy. in
¶ *Ex oressioe extraiu. 2. l. nullam C. eo. ti.*
diciali veluti cāu notōia v. dphētiōe v. officia
li quis puniē vt d. l. ict. 9 fustiu. et diē ibi Bā.
q. oressio extraiudiciali iducit notōrium qñ li
mitat alijs circumstantijs de quo dic vt ibi
¶ *Qñ in notorio exigitur sētenati vel nō dixi*
aliquid. s. ff. de act. empti. l. emptorem. ff. de
negoc. gest. l. atqui natura. q. cum ine.

¶ Notoriū excusat ab expressione cause dicit
Bar. in l. j. in fi. ff. de no. op. nun. in vij. q.

¶ Notoriū eq̄pat̄ executioni facte p̄ iudicē
no. in l. si ff. si cer. pe. et in l. decē ff. de vbo. ob.

¶ Notoriū eq̄pat̄ exp̄ssioni rei et hēf. p̄ exp̄s
so no. ff. de edil. edic. l. q̄rit. § si notatim

¶ In notoriis supplet iudex ex. et q̄d ibi no.
officio. l. j. C. vt que desūt aduo. Quil. de cu. in
aut. iubemus C. de iudi.

¶ In notoriis que constant ex actis et sūt ac
ta iudice sedēte non est necessaria citatio dicit
Cy. in l. sciamus C. de iudi. in xij. q.

¶ Notoriū dicitur id quod constat per so
lam famam Inno. in c. porro de diuor.

¶ Quoddā est notoriū p̄manens natū ab ac
tu p̄manēte q̄d dā ē actus momētane⁹ et trā
siēs et nō r̄manēs sed memoria de actu apud
oēs r̄manet ff. de pba. l. si arbitet et ita noto
riū est q̄ dñs n̄r fuit crucifixus et q̄ cesar im
perauit romanis vt no. Inno. de iur. calū. cū
cāz et rāo q̄ reliqui actus qui sūt p̄manētes
ipsā rei s̄bā in continuo representant ar. ff. de
testa. tu. l. si quis sub conditione vnde etiam p̄
ipsas reliquias remanentes s̄c p̄ p̄rium sub
iectū dīr perseuerare notoriū secundū Bal.
in l. cum fratrem C. de his qui. vt indi.

¶ Notoriū et snia eq̄pat̄ vt. l. emptores in pn.
ff. de act. emp. Bar. in l. is cui bonis ff. de ver.
ob. Bal. in l. j. C. de iur. fur. vide plene Bal. de
notorio in l. ea quidē C. de accu.

¶ Quātū ad modū p̄cedēdi d̄ plāo om̄ssis
solēnitatib⁹ iuris nō ē dubi⁹ q̄ maleficia q̄
ostāt ex actu trāseūte possūt esse notoria vt
d. l. ea quidē Cy. C. ne q̄s in sua cā. l. j. Inno. in c.
tua de coha. cle. et muli. de ver. sig. ex parte de
of. dele. c. j. li. vj. Bal. in d. l. ea quidē.

¶ Notoriū nunq̄z habet vires ad aliquē de
ponēdū vel p̄uādū nisi seq̄t snia depositio
vel p̄uatiōis no. Inno. de concess. pben. cum
nris Bal. in l. cū fr̄z C. de his q̄. vt indig. vidē
Bal. in l. si ff. de iur. fur. vbi dicit q̄ notoriū
eq̄pat̄ snie quātū ad effectū inducendū idē
declaratiū sed nō quantum ad inductiū
vel p̄hibitiū imo tunc opus ē snia allāt no.
ff. de act. emp. l. emptor ff. de nego. gest. l. at
quia natura. § cum me ff. de his qui no. ifa.
l. ictus fustium et quod ibi no.

¶ Nulla diffinitā snia pōt ferri q̄ntumcūq̄
notoria nisi precedat l̄tima citatio facit ff. de
re mili. l. j. § si ad diem no. de appel. cum sit
remana de iureiuran. ad nostram vide Bal.
in preallegata. l. cum fratrem.

¶ Notoriū p̄visū non pōt p̄bari ab eo q̄ nō
vidit factum et p̄prie nō est notoriū quod idi
get p̄batione Bal. in l. aīm C. de testa.

¶ Licet a snia lata super notorio non appel
letur nō potest peti r̄tractatō etiā post execu
tionē sed odēpnat⁹ vult p̄bare factū nō esse

rex vel non esse notoriū secundū Inno. q̄ r̄pu
tat hoc mirabile in c. tua de coha. cle. et mu.

¶ Circa materiā notōij vide multa pulchra
bōa et mirabilia p̄ Inno. in p̄allegato. c. tua nos
de coha. cle. et muli.

Notus

Notitia

Qualiter
probetur aliquid esse notūz alicui dic p̄ iura
mentum secundum Bar. in l. licet C. de p̄cur.
quod forte non est simpliciter verum

¶ Qñ quis dicatur habere notitiā rei no. de
elec. cupientes in p̄ric. li. vj.

¶ Notitia p̄sumptionem inducit vt ff. loca. l.
dominus horreor et q̄d ibi no.

¶ Notitia scolastica multum opatur sicut ca
strēsis et militaris ff. de castren. pecul. l. miles
ij. et l. si forte no. de elec. innotuit et q̄d n̄ gl.
in l. late culpe § amicos ff. de vbo. sig.

¶ Noti dicunt esse oriundi in loco et ibi con
versantes secundū Hosti. de p̄bē. c. i. lateran.
Jo. an. de elec. postquam

¶ Nouale Quid sit et q̄lit p̄bet hēf. in l. q̄d p̄
nouale ff. de v. sig. plene Spe. in ti. de pba. §
p̄bare ver. vlt. queritur d̄ p̄uati. c. si. vidē nō.
p̄ do. Car. flo. in cle. j. de deci. in v. et vj. q̄ ff.
de pet. here. l. vtilis et ibi glo. in v. nouale et
ff. de ver. sig. l. silua. § nouale s̄z s̄c um Plim
in xij. li. naturalis hystōie est terra q̄ alter
ms ānis semiat⁹ vel est terra que d̄ nouo ad
culturam redigitur vel de nouo p̄cisa.

¶ Nouatio Quis mod⁹ sit p̄cedēdi cum
alius pro alio suscepit iudicium aīo reuocādi
Bar. in l. relegare ff. de noua. vbi d̄ hoc
¶ An et quo respectu ius exapiēdi possit no
uari Bart. in l. j. ff. de p̄reto. stipu.

¶ Vbiq̄q̄ olim p̄sumebatur nouatio ad
tollendā actiōem ip̄o iure hodie habet lo
cum ope exceptiōis Bar. in l. si pecuniam ff. si
cer. pet. et habetur in l. si. C. d̄ noua. vidē in l.
q̄ vsu ff. de ver. obl. et q̄n olim et hodie sit
nouatio vide Bar. in l. pe. ff. de p̄reto. stip.

¶ An et q̄n penalis stipulatio nouet p̄cedēte
Bar. plene in l. ita stipulatus ff. de ver. obl. et
in l. j. § item si ita ff. de pecu. leg. et in l. j. § si
ita ff. ad l. fal. vbi etiam Bar.

¶ An apposita in stipulatiōe nouata videant
repetita in stipulatione nouante vide Bar. in l.
aliam ff. de noua.

¶ Nouatio extinguit pignus nisi aliud dictū
fuerit C. etiam ob cyrographa. pec. l. j.

¶ Nouatio est vnius debiti in aliam obligatio
nem transusio Jo. an. d̄ alie. iur. mut. cau. fac.
ex pte Spe. in ti. de obl. et solu. § j. ver. o se q̄n
ter et ver. se. de p̄uati. q̄ intentiōis

¶ Nouatio nō fit nisi vtracq̄ pte o sentiente
Spe. in ti. d̄ pecu. § j. ver. sed nunq̄d defēc.

¶ Nouatio non fit nisi hoc expresse agatur
Spe. in ti. de concess. § vlt. in fi.

C An p sñiam fiat nouatio Arch. xj. q. iij. q. modo.

C Nouatio que fit p sñiaz nō tollit p mā acti one ipō iure Cy. C. de vsur. re. iudic. l. fi. i. j. q. et ibi gl. nouet. ff. d. pigno. l. grege. C. etiā. C. de iudi. l. j. i. glo. fi. et ibi Cy. i. j. q. Spe. i. ti. de arbi. C. fi. ver. itez quero.

C Onō fiat nouatio no. ff. d. pac. l. i. psonā i fi. no. isti. q. mo. tol. obl. C. si eadē i glo. noua tio. C. de nona. l. fi. Cy. ibi Bar. ff. de ver. obl. l. ita stipulatus i ult. pte i viij. oppo. Cy. C. de pac. l. si pacto q. penā Bar. ff. de pto. sti. l. pe.

C Nouatō nō tollit totā obligatōez no. ff. de vsu. l. iij. C. fi. i. glo. ex stipulatu.

C An p sñiaz arbitri fiat nouatio Spe. i. ti. de arbi. C. fi. ver. item quero.

C Si nō v3 nouatio nō fiet restitutō i pōrez debitorē n. isti. q. mo. tol. obl. C. pterea i glo. nulla et ff. ad vell. l. aliqñ. C. de pig. i. gl. vti.

C Quot sūt spēs nouatōis et qd opent no. C. de iud. l. j. i. glo. et ibi Cy. i. j. q. Bar. i. l. aliū. ff. de noua.

C An nouatio fiat p litigia et qd opet no. in pallegata. l. aliā et ibi Bar.

C In q dnt nouatio a delegatōe not. Cy. C. de noua. sup rubrica no. ff. eo. sup rubrica.

C An i nouatōe scā d debito itelligit dies rez petita Bar. ff. de noua. l. si stichū. C. j.

C Quō nouatio fiat tacite no. Bar. ff. de ver. obl. l. vsu fruc. ff. de pto. sti. l. pe.

C An nouatōez possit facē pupill9 si nō fac cō ditōez suā deteriorē an tutō p facē si nō expe/ diat. ff. de noua. l. noua. C. pupill9 i ibi Bar.

C Dispō. l. fi. C. de noua. h3 locū etiā qñ pce dit obligatō nō ex octu h3 qñ puta ex sñia vt n. glo. i. l. iij. C. si ex ouētōe ff. de re iud.

C Sñia nō nouat actū p sōalē h3 etiā ppetuat n. i. l. miles. C. fi. ff. de re iud. C. de iud. l. j.

C Nouatō nō fit nisi appeat ex oiecturis d m tentōe nouādī si h3 vbi expōse nō exprimat et sic intellige qd dixi. s. secūda Cy. i. l. cū qdaz ff. si cer. pe. Bal. i. l. si pecuniā eo. ti.

C Is p nouare cui solui p de iure iurā. l. ser uis et qd ibi no.

C Nouatio extinguit pcedentē obligatōem et omēm actū et sic morā extinguit. ff. de odi. fur. l. pe.

C Exceptio sñie impedit si postea nouatio i tercessit Spe. i. ti. de se. et re iud. circa fi.

C Stipulatio penalīs aditā facto nō nouat obligatōez pncipalē ad interesse glo. i. l. fi. ff. si qd i ius voca. nō ier.

C Nouatō extinguit p mā obligatōez ita de mū si secūda ē valida secus si deficiat ex defe ctu psonē vel oditione deficiētis. ff. de pac. l. i. psonā. C. j. et. C. fi.

C Pātes nouādō pnt restringē effectū noua/ tois vt nō nouet ipō iur gl. i. d. l. i. psonā i fi.

C Nō pōt qd inuito actore in se nouare litē. ff. de pcur. l. si pcurator glo. i. l. solutōez. ff. d. solu. glo. tenet contrarium in l. liberto C. fi. ff. de nego. ges. et ibi vide Bar. x. plem9 p eū in d. l. solutōem.

C Nouatio fit aliter q3 p stipulatiōem putap otractū ostituti i q pncipalē se ostituit glo. no. i aut. de fideius. C. j.

C Simplicia facto nō fit nouatio. l. si vn9. ff. de pac. l. auus. ff. de iur. do.

C Ut fiat nouatō opōt3 q3 secūda obligatio aliqd pl9 o tneat q3 p mā. ff. de vbi. obl. l. scire debeūs et. l. q vsu fruc. eo. ti. et qd ibi no.

C Qd dictū ē. s. stipulatiōez aio nouādī pur gare morā ē rex. qñ stipulatio ē simplex sec9 si stipulef quicqd mibi dare facē oportet qz tunc in stipulatiōe transit obligatio vt obli/ gatio cū q3 titate more vt in pallegata. l. scire C. fi. ff. de verb. obliga. vbi mibi videtur esse casus.

C Exceptio opetēs debitori opetit nouātī in se passiue obligatiōe p debitore. ff. qua. re. act. non da. l. j. C. exceptōis.

C An nouatō inducat ex stipulatiōe post nu merationē pecunie vide. ff. de vbo. obl. l. si ita stipulatus. C. grifogonus.

C An et qñ stipulatio continēs id qd prima nouet vide Bar. in l. si ita stipulatus. ff. d. vbi. obl. m. fi. repetitiōis.

C Per stipulatiōez iutilē nō recedit a octu vti li d. l. si ita stipulatus. C. grifogonus.

C Vbi pena succedit loco o tēptus nō nouat pncipalē obligatiōez glo. ff. de arbit. l. si quis rem.

C Juramētum non nouat pncipalem obliga tiōe. ff. de iure iuran. l. eū q et ibi Bar.

C Ex alio octu q3 stipulatiōis oli nō fiebat no uatio ff. māda. l. si māda uero. C. fi. x. qd ibi no. vide i. l. vbi qd. ff. de o tti. pe.

C Nouatiōe tollit primēua obligatio et oia accidētia vt pignus et sñia nisi sit repetita vt ff. de pig. act. l. solutū. C. solutā.

C Quod dicitur q3 m secunda obligatiōe de bet esse plus vt videatur nouare sufficiat q3 sit plus in qualitate actiōis vt q3 secūda ē lar gior et bone fidei prima stricti iuris glo. ff. mā. l. ex mādato. C. fi.

C Sñia nō nouat obligatiōe ad p iudiciū e ius p q lata ē no. ff. de noua. l. aliā. l. die aditō. C. j. alias incipit paulus.

C Nouatio necessaria nō extinguit debitorū accessoriū vt p iudicet agēti. l. j. C. de iudi.

C Effectus aliquos nouatōis necessarie ad omodū nouātis no. glo. in d. l. j.

C Si p assumptōez litis aio nouādī qd susci/ piat litē si lis peat an suscipiēs litē remane/ at obligatus vtili vel directa no. Cy. i. pall. l. j. C. de iudi. in ij. q.

¶ Si nouata obligatione p assumptionē liz
tis debitor ultimus non est soluēdo restituit
actio i antiquū debitorē Ja. de are. i. d. l. j.

¶ Nouatio volūtaria nō tollit priuilegiū mī
si hoc sit spāliter actū Bā. m. l. aliā. ff. de noua.
idem Bar. m. l. si is q. ff. de iur. ff.

¶ An p delegatōem hodie fiat nouatio vt qñ
campoz vel aliū p mittit noīe meo pecuni
am Bar. dubitauit i. l. delegare i pñ. de noua.
ff. sed plenius loq̃tur i. l. singularia ff. si cert.
pet. in anpe. coll.

Renouare renouare Nouare dicitur
id cui aliqd noui addit vel detrahīt. ff. d. pac.
l. si vnus. §. pactus et renouare pomit p itel
ligere vel ad antiquam formā restaurare.

November Quare iste mēsis vocetur
h noīe no. i. cle. si dñz de reli. et rene. sac. i. gl.

Nouerca Que sit nouerca vide i. l. vxor
C. de fal. ff. de rit. nup. l. adoptiuus. §. nūc vide
amus et quod ibi no.

¶ Int nouercā et pūgnū psumit odiū. C. di
of. testa. l. nō ē i. cle. pastoralis de re iud. no.
ter. d. nouercas i. l. iij. ff. de mof. testa.

¶ Nouerca pē cogi ad indicandū res q̃s hez
res vult ponē i muētario officio iudicis vt n.
m. l. ij. C. qui et qui. quā. ps. de. li. r.

¶ Nouerca ex noua dictione tenet furti secū;
dū gl. i. l. si abducta. C. de fur. h. Bal. dic ibi q
glo. ē dñā de quo dic vt ibi dic Bal.

Novicius Quis dicat q̃t mōis dicat
nouicius no. i. cle. si. de regula. et i. cle. ne ma
gro. §. sūe de sta. mo. glo. et ibi doc. add Bā.
i. l. si. §. q̃tēs ff. de public. vbi pomit duo de no
uitio et veterano.

¶ An si nouici⁹ finito āno pbatōis egrediē
religiōez dñz hñe nouū annū si ex interuallo es
grediat vide glo. i. reglā eū q̃ li. vj. i. mercu.

¶ An si nouici⁹ j. ānū pbatōis dicat q̃ nō
vult remanere in habitu preiudicat sibi vide
Archi. xix. q. iij. quia ingredientibz Jo. an.
de regul. ad aplicam.

¶ An nouici⁹ hēat vocari in electōe no. de e
lec. ex eo li. vj. et d. sen. ex. religioso eo. li.

¶ An nouici⁹ nolēs p̃fiteri sed magis redi
re ad seculū deat restituere expensas monas
terio Jo. an. de regu. bñficiū li. vj.

¶ Nouici⁹ p respectū ad p̃fessionez pñt dici
layci no. d. regu. sup eo i glo. z ibi no. Immo.

¶ In qua veste debeat nouici⁹ p̃bare regu
lam not. de regu. sup eo li. vj. in glo. si. et ibi
Immo. adde qd dixi sub dictione habitus.

¶ Nouici⁹ q̃zq̃z dicat ratiōe etatis vt q̃ ru
dis est ff. de edil. edic. §. precipiunt alias dicat
non ex eo q̃ rudis est sed ex qualitate seruī
endi vt eo. ti. l. si.

¶ Item dicat nouici⁹ q̃ minus āno seruiciū

ff. de publi. l. si. §. q̃tēs Jtez nouici⁹ q̃ ē. j. an.
nū pbatōis de regu. c. j. li. vj. cū si.

¶ Percutiēs nouiciū non est excoīcatus vide
de sen. ex. si religioso li. vj.

¶ Rudis i aliq̃ arte vel scia dicat nouici⁹ in p
ma oīti. ff. §. il. d. et ibi vide glo. q̃ nouici⁹ se
per credūt decipi et oīa fieri p inturia.

¶ Si nouici⁹ stetit in aliquo monasterio p
annum habitu non mutato cogitur monas
terium eius professionem recipere et eū in p
fessum tractare Jo. an. in addi. Spe. de r̃gu.
per. pro rebz.

Nouissime Hec dictio expōitur. i. vl
timo. ff. de ori. iur. l. ij. §. nouissime.

Nouum Nouitas Nouam fideliū
congregationē nullus facere aut inducere de
bet sine licentia pape de conse. di. j. nemo.

¶ Imponentes noua pedagia excoīcatur
xxiij. q. iij. si q̃s rompetas.

¶ Quō antiquus homo mutat in nouū vide
de conse. di. ij. q̃ corpus.

¶ An pia sint aliqd de nouo vel aliqd ortuz in
noticiā de nouo deduci d. testi. pñtiū d. excep.
pastoralis et qd ibi n. de elec. vt circa li. vj.

¶ Que dicantur noue probationes seu dese
siones no. glo. et docto. m. l. ij. C. si sepius in
integ. resti. post. in glo. m. c. finali de restit.
in integ. et. c. insinuante de offi. dele. et. c. pre
sentium de testi.

¶ An et que nouitates sunt vitande glosa de
consuetudi. cum consuetudinīs et ibi bonus
tert. de deci. nouum genus xj. di. quis nesciat
de reli. do. c. vlt. et vide oīo quod no. Jo. and.
in preallegato. c. cum consuetudinīs.

¶ Quā aliqd dicat nouū et vsq̃ ad q̃tū tpus
no. glo. et doc. m. l. cum qd si cer. pet. glo. m.
c. quid p nouale de ver. sig. m. p. de nouo i. c.

¶ Generali de elec. li. vj. i glo. adde de cēsi. sigfi
cauit vbi hēs q̃s dicat nou⁹ cēsus vid. xxxv.
q. viij. c. j. vbi tex. iuncta glo. q̃ nouum dici
tur id qd nō excessit tps ām ad idē. ff. de publ.

¶ l. si. §. quotiēs et ff. de vi. tri. oleoq̃ le. l. res
de ofec. di. iij. l. r̃is / adde no. ff. de no. op. nū.
l. j. §. opus nouū xvij. q. ij. de mōachis d. te
sti. fraternitatis et in cle. ij. eo. ti. vbi vide q̃

¶ dicatur noua caplā / adde glo. in v. de nouo i
c. j. de excoī. pla. li. vj. itez adde no. ff. de iure
iuran. l. admonēdi. ff. de mino. l. et si sine. §. re
stitutus glo. restitui. ff. qd q̃s iur. l. j. §. i.

¶ glo. noui iuris. C. si sepius i integ. resti. po
stu. l. ij. in glo. ij. de resti. in integ. c. fi. in gl.
ij. de hoc verbo nouum vide Bart. in rubrica

¶ ff. de no. op. nunc.

¶ Nouū aliqñ dicat vltimū de cele. mīf. cūz
marthe. ver. ceterz.

¶ Que de nouo emergunt nouo indigēt ai
xilio vt ff. de transact. l. non est. ff. de arbi. l. nē

distinguemus & cū qđ. C. de iurī iurā. l. fi. C.
de confor. eiusdē lit. l. ij. et ibi Cy. vide d' offi.
dele. insinuante.

¶ Noua sūt pulcherrime decorāda i phemio
ff. & quia oīa i autē. de p'sul. § j.

¶ Quedā pcedūt nouis q nō pcedūt antiq's
xrij. di. cōstātinopolitān. & ibi Archi. de pe. et
remis. deus qui.

¶ Ad nouū factū d3 adhiberi nouū p'siliūz et
remediū. ff. de v'et. m'spi. l. j. i p'n. de rete. iur.
enu. l. ij. § qz glo. de excep. pastoralis.

¶ Nouitas supueniēs fac quē repetē p'suras
vel bñficiū qđ abiurauit p' n. de iurī iurā. ad
n'az in glo. oībz.

¶ Oīa noua placēt et nat' asp' pperat nouas
edē formas. C. de rete. iur. enu. l. ij. § qz dixi
sup' sub dictōne natura.

¶ Noua litigia gnat q'tidie humana cupidi
tas dicitur. in phemio grego.

¶ Quod iā factū ē p't pfirmari virtute noue
p'cessionis vt. l. si quis filio exheredato. ff. de
maust. rup. et irri. testa.

¶ Quis dicat nou' articul' vel nouū caplūz
no. de tēp. app. l. p hācī gl. ad nouū et ibi Cy.
ij. q. Spe. i ti. de testa. § sat' vtilit. v. illd at
nōndū Jo. an. de testi. frmitatis i ij. q.

¶ Alteratio rei solū respectu q'litatis non al
terat scīaz nec nouū qđ cōstituit. ff. de vsufr.
accre. l. et si tradideris.

¶ Nouū. i. nō cōsuetudine roboratū no. ff. qđ
q'sq' iur. l. j. § q' mōstratus in glo. ij.

¶ An et qñ licitū sit mibi nouū opus factū o
ius meū destrue. ter. i. l. queadmodū. § j. ff. ad
l. acq'l. et ibi vide.

¶ Nou' nō d'r d'ct' firmat' o p'rez resoluē
tez ex remissioe pene. ff. de pecu. l. peculū. § si
ere alieno.

NOR. An sero sit nor vel dies Bart. i. l. aut
facta. § tpus ff. de pe.

¶ An gesta de nocte valeāt vide p doc. in c. o
suluit de of. dele. vbi glo. et doc. i aut. de iur.
di. § sedebūt Jo. an. i addi. Spe. i ti. de se. p
la. § iurta. v. sed nūqđ.

¶ Quot sūt ptes noct' vid' glo. j. q. j. sup'
ueniēte.

¶ Qnō dicat nor et an sero vel
mane sit p's diei vel noct' vide Bā. i. l. tici' §
luti' ff. de li. et postu. et i. l. ā facta § tps. ff. d
pe. Jo. an. de homi. si p'fodiēs add' Bā. i. l. j. §
eodē aut tecto ad sill.

¶ Qualiter deduci & pbari deat aliqđ factuz
de nocte vide Ang. i cōsilio suo cxcvj.

¶ An dicat nor q' declarat p cāpanaz i loco
vbi nō p't cāpana audiri vid' Bar. i. l. mor. ff.
d' fer. vñd si statutū dic q' nor dicat p' sonū
cāpane restringit ad locū vbi cāpana p't au
diri. ff. de postu. l. j. § p't casum. C. quō & qñ
iud. aut. q' semel ad sill. l. j. § occisor. ff. d' decre.

ab oz. fac. l. fi. ff. de resti. i integ. l. diuīs.

Nora. Moralis. De multiplici sig'fi
cato hui' d'cōis nora n' Arch. de rescrip. sta
tutū i p'n. Jo. an. et Jo. mo. de excep. pia li. vj
et insti. de nora. add' ter. et qđ ibi no. i. l. j. m
p'n. ff. si quad. pau. fe. di.

¶ Nore appellōe oē delictū cōtinet. ff. de v'bo.
o. l. plebs. § si. ff. de edil. edic. l. qđ sit fugiti
uus. § qđ at add' qđ n. Jo. ā. de homi. p' hūa

¶ Nora caput seq' i' sti. de nora. mli. vj.
§ oīs seruus. ff. de capi. dimi. l. tutelās.

¶ Nore appellat' deliquēs nora delictū vñd
actio inde p'diēs dicit' noralis. ff. si qua. pau.
fe. di. l. j. i p'n. i' sti. de nora. § j.

¶ Actō nora' n' opetit p cā publica. ff. d' v'b
sig. l. h' stiplātō h' i. l. pe. ff. si ex nora. ca. aga.

¶ Szuus dat' p nora vbi cōuenit ex dolo e
tiā criminaliter ter. ff. de mmo. l. q' si mmo. §
seruus. ff. de m'ius vo. l. si. ff. de iurisd. o. iud.
l. si id qđ. ff. de positi. l. j. § generaliter.

¶ Szuus nō dat' p nora i ciuili h' solū i cri
miali. ff. d' capi. dimi. l. tutelās. § si libertate.

¶ Actio noralis dicit' ex maleficio vel q'si. ff.
nau. cau. sta. l. fi. § pe.

¶ Etia' rē alienā q's dare pōt p nora vbi ob
ligat' ex ea vel ppter eā. ff. si rē v'el. l. si forte. §
etia' fac. ff. de vsuf. l. vsufruct'.

¶ Quia nora caput seq' vt dixi iō libeāt do
min' pncipalis aīali mōtuo āte morā & circa
culpā. ff. si qua. pau. fe. di. l. j. § & cū etiā.

¶ Negās aīal esse suū si ouicat' p'dit ius dādi
aliud p nora vt d. l. j. § si cōe.

¶ Cōuētus p aīali dāte dānū nō liberat' nisi
cedat actōz o occidētē ipm aīal qđ potuit da
ri p nora. ff. si q. pau. fe. di. l. j. § si.

¶ Seruus nō pōt dari p nora i ptez qz diuī
sioez nō recipit. ff. ad l. acq'l. l. si su' suū. § itē si

¶ Bona fide possidēs dñs n' tenet' no. § su'.
rali vt i d. l. si su' seruū § serui.

¶ Moralis actio cessat qñd dommus ex p'a
culpa caret seruo qz habz ipsum noriū bon'
ter. ē in d. l. si seruus seruū. § proculus bene
fac ad hoc. ff. de his qui deie. vel effu. l. si v'o. §
hoc edictū. ff. loca. l. videam'. ff. nau. ca. stab.
l. et ita. § si seruus.

¶ Moralis actio nō h3 locū qñd dānu'z dat'
dño sciēte et paciēte. ff. ad l. acq'l. l. in lege ad
de q' actio noralis non dat' o dominū licet fu
erit sciēs vñd tamē solutō aliū liberat. ff. de
nora. l. in delict'. § si seruus.

¶ Actio noralis nō dat' o dominū. l. j. § cū s'
uus. ff. de his q' deie. vel ef. et ibi glo.

¶ Si dño sciēte su' deliquit nō tollit' actio i
dominū aliē atōe serui. ff. de nora. l. ij.

¶ Vbi seruus plurim deliquerit omnes te
nentur insolidū et si oēs sciūt tenent' sine no
re deditioe et alter altex. liberat. ff. de nora.

l. si plurium. **Actio noralis** p seruo seqt.
seruū. ff. de noral. l. noralis.

Bone fidei possessor cū norali agūt nomie
serui et dādo p nora se liberat et si dñs agit t
pellit n satisfaciāt de dāno. ff. de nor. l. bōa fīd.

An desinēs dolo vel culpa possidere seruū
norale m o demnet noraliter et an in solidum
vide ff. de nora. l. si quis.

Dñs dñs seruū p nora ab omibz liberat h
si soluat p extimatōez et ouemat ab eodē vel
alio noie eiūsdē serui tenet et iterato pē oue
miri. ff. de nora. l. qui ex pluribz.

Negās seruū m pstate si cōuincať p dīt fas
cultatez dādi eū p nora vt. ff. de nora. l. quos
tiens. § ptoz fac qđ no. et dñi. §. de aialī.

Seruus obligat dñm in solidū qtenus ad
eū puēit alias noraliter tantū vel in residuo
noraliter ff. de edic. fur. l. si seruus

Nō libeāt dñs dādo seruū p nora vbi ad
penā agūt ciuilitet ex o ctu vel vbi ouēit dñs
ex ppria cā. ff. de edi. edic. l. ediles. § nōndū.

Rusticus q nō tenet canē bene ligatū si ca
nis dat dānū puta i vinea vel alibi tenetur ad
integrā emē datōez dāni vt. l. j. ff. si qua. pau.
fe. d. l. bi p canē tenebatur ac. si aut rustico n
potest imputari pē dare canē p nora n. Bā.
in dicta. l. prima.

Qui teneant actiōe norali z q nō vid n.
in l. norali. § si. i. glo. dixim⁹. ff. de nora.

Nore deditio vsqz ad qztū tpus pmittat
no ff. de pet. here. l. itē remūt. § idemqz ait in
glosa.

Possidens seruū nō liberať ab actōe nora
li qz nō dz esse melioris oditionis qz bona fi
de possidens ff. de nora. l. nō solū.

Nudius. Nudius tertius. i. nunc est dis
es tertius et similr pē dici nudius qrtus sext⁹
et vltra et opomit ex nūc z dies vid de his iij.
q. v. accātores.

Nudus. O nō aliqd dicat esse nudū vide
Saly. i. l. nuda. C. de cōtrahen. et o mīt. stip.
et adde q pactū dť nudū vbi nulla cā subest
ff. de pac. l. iuris gentiū. § sed cū nulla.

Itez dicat nudū. i. ficticiū ff. de ohen. emp.
l. nudi.

Item nudū dicat qđ est sine fructu ff. de vs.
suf. et habi. l. j. ad materiā vide Arch. de pe. fe
licis. § cū aut et. § illud li. vj. et ibi glo. z Jo.
an. sup. p. nudū.

Nuda rō nō fac aliqūē debitorē. ff. de dona.
l. nuda et. l. ex hac scriptura fac. ff. de pecu. l. n
solū m fi.

Nec nudi oēdere nec in cruces nos subire
dēmus de resti. spo. c. j. li. vj.

Nuda cautō dť in q nec sūt pignora nec fis
de iussiores. C. de p. sig. l. sanamus.

Nudū dicat qđ est simistrū ff. de vsu. z habi.

l. j. et ibi o cor.

Ex nudo pacto datur actio se cūdū ius cas
nomicū xij. q. ij. qđcūqz suffragio de pac. c. j. di
cam. §. ff. dictione pactū.

Nudū dicat qđ nō hz cāz qua restiat. ff. de
acq. re. do. l. nūqz nuda ar. o tra. ff. de o trahē.
emp. l. nuda et. C. de pac. l. in traditiōibz dic
vt ibi.

Nudū mīsteriū qđ occurrit i ius cōmītāt
qlibz delegatus cuiuscūqz ordinarj etiā infelō
a papa no. i. d. cle. j. de of. dele. i. glo. vlt.

Nugatio Nugatō ē qñ ponūt duo noīa
idē pāse significātia et qñ diffinitō seu infptas
tio ē eadē ff. si cer. pet. l. certi o ditiō i pñ. Bal.
in l. j. §. et puto. ff. de edil. edic.

Nullatenus Nullaten⁹ erponit. i. ipō
iure no. C. ad vell. l. si qua mulier.

Nullitas Nullum Materiā nullita
tis tractat Bar. i. l. si expssiz. ff. de app. p. pmo q
rit an snia lata i cā appellōis sup inq tate pri
me snie q erat ipō iure nulla hēat cōfirmare
pmā sniaz Item an et qñ snia ē nulla ipō iu
re possit itez iudicare Item an curāt tpa ap
pellatōis nōdū deserta cā nullitatis Item qñ
n o rīs cognoscat de nullitate snie z qñ sit iu
dex et qñ p nūciat.

An et qñ appellatio impediāt executionē
snie Bar. i. l. iij. §. o denatur. ff. de re iudi.

An cā nullitatis sētentie dēat pmo terminas
ri ante qz possit itez iudicare Bar. in l. cū qñ
rebat. ff. de re iudi.

De nullitate snie pē dici et agēdo et exe qñ
do Bar. i. l. de pupillo. § si qñ. ff. de no. op. nūc.
glo. i. l. j. ff. que sen. si. app. rescin.

An et qñ peti possit q iudex declaret ali
quem actum nullū Bar. in l. que sub o ditiōe
§ si. ff. de cōdi. mīti.

Cā nullitatis icludit in cā appellōis vt. l. ē
mulier. ff. fami. herc. Bāt. in l. carmelia pia. ff.
de iur. pat. vid qđ idē n. i. l. j. C. qñ puo. nē

An qñ possit simul p seq cāz nulli ē nec
tatis et appellatōis vide Spe. i. ti. d. sen. pla.
§ iusta rer. sed nūqd vid Bar. in d. l. j. z j. d.
caz et vide in d. l. si expssim de appell.

Qualiter intelligat statutū phibēs ope
ni de nullitate snie Bal. i. l. ij. C. si o tra ius vel
vt il. pu. adde q stātē tali statuto mīlōm
nus pē o pōm nullitas q puēit ex defectu i
risdictionis dictū ē Bāt. i. l. ij. § ait ptoz. ff. c.
satis. co. glo. sing. i. de. j. de seq. po. z fruc.
vide plē p Bart. i. l. j. § mterdictū. ff. qđ vi
clam adde qđ scribit Ang. i. o silio suo clxij. qđ
māpīt p dēsiōne.

An nullitas sētentie infert nullitatem z
cessus vel ex eodem processu possit iterum p
nunciari Bar. in l. si vt proponis. C. quō z qñ

in. et ff. de re iudi. l. cumq; reb; do. Arto. et
moder. de of. dele. in lris de re iudi. ad pban
dū Spe. i. ti. de sen. ex. G. iusta. v. h. si cā glo.
in cle. j. de re iudi. et ibi do. Car. i. xv. q. Bart. i.
prealle. l. si expssim. ff. de app.

¶ Quis sit iudex opetens i cā nullitatis snie
doc. de of. dele. i. lris Bar. in. l. si vt poms. C.
quō et qñ iu. z. i. l. j. C. quā. puoc. nō ē neces.
et i. d. l. si expssim Spe. i. palle. G. iuxta Jns
no. de app. dilecta de resti. i. integ. ostitutus
doc. i. cle. j. de re iudi. vbi do. Car. flo. i. x. q.
no. de accu. qualr el j.

¶ An illd qd ē d iur nullū pstat alicui actui i
pedimētū vide i reglā nō pstat li. vj. doc. plē i
c. ad audiētā de spō. et eo. ti. c. j. li. vj.

¶ An deducta i iudicō nullitate snie possit su
per iusticia pcedi seu pnūciari Jmo. z. doc.
de of. dele. cū otingat bñ faciūt no. p Bar. in
l. j. C. qñ puo. non est neces.

¶ An i cā nullitatis sit necessari? libell? et de
alijs actib; vide Albe. i. l. si. G. illud. ff. d. tēpo.
app. Spe. i. ti. de libel. pcep. G. nūc dicēdū. ver.
qd si snia et i. ti. d. lit. otes. G. qñ aūt. v. qd d
cā nullitatis i qbo distiguit an nullitas ppo
sita sit p viā actōis vel exceptōis vide Zap. i.
cle. j. de re iud. et ibi d. Car. in xvj. q.

¶ An pēdēte cā nullitatis snie sic pēdēte ap
pellatōe mibit sit innouādū vid. C. mil no. ap
pel. pē. p totū et de re iudi. decetero.

¶ Quot sūt modi quib; nullitas opponitur d
sniaz no. Jo. an. m. c. j. de re iudi. Bar. in d. l. si
expssim Spe. i. ti. de sen. pla. G. iuxta glo. i.
cle. j. de re iudi.

¶ Infra qz tū tpus possit agi de nullitate snie
vide Lau. et zenze. i. d. cle. j. de re iudic. et ibi
do. Car. flo. in ruij. q.

¶ An pmo sit agnoscedū de nullitate sētentie
qz de desertōe appellatōis vide do. de ro. decis
sione cccxxix. vbi de hoc.

¶ Qd nullū ē rūpi vt tolli n pē. ff. d. ius. rup.
et irri. test. l. nā et si. G. j. ff. de capi. di. l. liberos
G. si. et xxxij. q. ij. qd nō formatum.

¶ Nullus et iutlis eqpāt no. de tñsla. pla. inf
i glo. de cle. nō resi. tue et ibi glo. no. Jo. an.
de app. moolao et de dolo et oti. dilecti d. p
cu. constitutus et qd ibi no.

¶ An si nullitas fuit restricta ad vnā cāz pos
sit succubēs iterato pponere nullitatē ex alia
cā Bar. i. l. si expssim. ff. de app.

¶ Etā post executōez sētentie agi pē de nul
litate ipius vt no. Jmo. i. c. ex rōe de app. z. ad
de qd no. Bar. i. l. a diuo pio. G. si sup reb; z. G.
si primo de re iudi.

¶ Null? et insufficiēs itez nullū et malū eqp
antur ff. de mu. et ho. l. rescripto de elec. statui
m? vij. q. j. fact? bñ fac. l. iij. G. si reddita. ff. a
mo. et. l. elegāter. G. q. rprobo. ff. d. pig. acti.

¶ Qd nullū ē tractū tpus nō oualescit i regis

la non firmat li. vj. vbi concor.

¶ Quod nullū ē nullo ordine consistit et ideo n
potest dici nec p mū nec secūdū no. m. c. cū vim
tomien. de elec. m. glo.

¶ Null? et min? opetēs eqpanē not. d. cle. n
resi. tue i glo. ij. de tñsla. pla. inter corpalia. v.
h. neq; faciūt q dicta sūt. s. prime.

¶ Qd nullū ē pē reuocari vel declarari nullū
etiā pte nō vocata de of. vica. c. pe. in glo. fi. v
bi vide de h. i. c. cū olim de re iud. d. q. dubito.

¶ Nec dictō nullū ē vniuersale signū n. ff. ex
qui. ca. ma. l. j. i. pñ. ff. de off. pco. et leg. l. nec
qeqz no. de ma. et obe. solite.

¶ An sētentia nulla oualescat p ofirmatōez
glo. C. qñ puo. nō est neces. l. j. d. rui dic i d.
l. si expssim vide Jmo. de cofir. vti. vel m
uti. c. ij. Compos. de elec. qd sicut.

¶ An exceptio nullitatis impediāt executio
nem vide de of. dele. pastoralis. G. qz vō z ibi
no. et de re iudi. sicut.

¶ Vbi act? ē null? et nō licz mihilomin? no
cet vide de elec. auditis et qd ibi no.

¶ Quod nullū est primum tollē non potest
vt. ff. de m. di. adiec. l. si venditor z. ff. d. his q.
vt indi. l. cū qdam.

¶ Illd qd ē nullū n. cassat h. nullū ēē pnūcia
tur vt no. vt lit. nō otes. accedēs ij. vbi vide.

¶ Nullū ē qd impfectū ē no. insti. q. mo. te
sta. infir. G. ex eo in glo. nullū.

¶ An qd nullū est firmat iuramēto no. C. si
aduers. ven. l. ij. i. glo. j. et i aut. sacramēta ibi
posita in glo. de iureiuran. cū otingat dixi i
repe. c. debitores eo. ti.

¶ An ratihabitōe nullū confirmet no. C. si
aduer. do. l. ij. in glo. potuit.

¶ Si qd vult dicē testū vel instrū vel ali
quid aliud nullū qualr fiat no. Bal. in. l. que
sub cōditiōe. G. si ff. de condi. insti. adde qd
no. idez Bar. i. l. si filio pterito ff. de iust. rup.
et irri. testa. et aliquid per eundem in. l. is qm
potestate ff. de leg. prestan.

¶ Qñ act? ē null? an reqrat saltem snia des
claratoria nullitatis habet i. l. puatoz. C. d
iur. om. iudi. l. iudem? G. s. ae. C. de sacrosan.
ec. glo. m. c. ij. et. c. cū secūdum de heret. li. vj.
Ang. in osilio suo xxxv. vbi oio vide.

¶ An iudex nullitatis possit sniaz i melius t
formare vide Ang. in osilio suo xxxv.

¶ Quod diri. s. q illud qd nullū ē ofirmari
non potest ē rez. nisi act? a sola volūtate des
pendeat ff. de adop. l. adoptio.

¶ Plēitudo tñ pfatis nullū actū ofirmat fm
Jmo. i. c. prudetiā d. of. dele. et vide Ang. i o
silio suo clxij. qd incipit p declaratōe.

¶ Actus nullus nullū pducit iuris effectuz
in. l. libelloz. G. q si libelli. ff. de accu. glo. in. l.
si pater. C. ne de sta. defuc.

¶ Sētentia nulla ex defectu iurisdicōis aut

laudū nullū ex defectu notionis nō pōt ofir;
marī vide Ang. i. cōsilio suo. cc. qd̄ incipit p̄ de
¶ Vbi lex facit actū nullū i fauorē a / cōsue.
licui⁹ intelligit si ille voluerit p̄ nullitate vī
de Ang. ff. de le. om̄s. l. si fūdus. § elegāter.
¶ Licet appellatio deserat non tamē videtur
deserta nullitas q̄litercūq; in appellatōe sit de
ducta p̄ncipaliter vel incidentaliter dixi alī
qd̄. s. ter. ē in. c. licet de sen. ex. li. vj.
¶ Licet appellatō deseāt tamē sn̄ia nulla nō cō
firmat glo. in. l. j. ff. de fer. vnde dīc Immo. i. c.
sepe de app. q̄ deserted appellatōne videt deserted
cā nullitatis q̄ ad p̄secutionē ex eadez instā
tia non tamen quo ad cōfirmationē sn̄ie qd̄ ē
verū vbi sn̄ia ē incidentaliter nulla / secus si p̄nci
paliter facit qd̄ not. in. l. j. C. qnō puo. nō est
nec Bal. in. d. l. j. ff. de fer. et in repetitōe sua. l.
tale pactū. § qui puocauit ff. de pac.
¶ Inferior iudex nō cognoscit de nullitate se
tentie superioris nisi nullitas appareat ex inspec
tione sn̄ie q̄ tūc nō indigz declaratōe ar. ff. de
fal. l. si q̄s legatū Bal. i. l. adūf. C. si adū. rē iū
¶ De nullitate sn̄ie interlocutorie nō cognos
cit superior sed idem ille q̄ tulit nisi esset legas
tus ita dīc Bal. in. d. l. si aduersus q̄ allegat In
no. in. c. dilecto de app.
¶ Quā nullitas de se patet debet iudex ex offi
cio suo supplere eū reuocare q̄ sine actis expis
tur. C. de his qui ad ecc. ofu. l. si seruus. C. de
transac. l. vbi pactū.
¶ Si quis hz tres sn̄ias oformes contra se nō
pōt dicere d̄ nullitate nisi alter offert se satisfā
cere velle iudicato in. cle. j. de re iudi. p̄ quo
vide Jo. an. in. addi. Spe. in. ti. de sen. ex. § pos
tremo. ver. xvj. et in. ti. de appel. § quotiens
ver. sed secundum quod est verum et ita inuē
in. d. ver. xvj. qnō nō pōt statim de nullitate
constare alias admititur et qn̄ dicatur statim
constare vide quod habet i. l. si is a quo in p̄n
cipio ff. vt i po. le. aduerte tamē q̄ semp p̄
oppōi de nullitate que nō surgit ex defectu iu
risdictōis vt. s. dīxi et adde ad p̄dicta quod
pōnt rot. in. decisioibz antiquis decis. xxxv.
vbi clauditur q̄ si sūt tres late sn̄ie sup eodez
negocio sed tamen vltima sn̄ia ē lata sup deci
sione appellatōis et solū appellatō ē pronū
ciata deserted hoc caū q̄ sentētie sūt difformes
q̄ p̄me due sūt confirmatorie alia est sup de
sertiōe appellatōis que sn̄ia nō ē dicenda dif
finitua sed interlocutoria vt i. c. sua de appel.
non hz locū h̄ caū preallegata cle. j. de re iū.
sed iudex cui om̄ssa est causa nullitatis p̄t in
hibere ne fiat executō nā d. cle. hz locum qn̄
fuerint late tres sn̄ie vniiformes in oībz ē est
cognitū de iusticiis p̄tis quod est verum in ca
su n̄ro qnō vltima sn̄ia tantū lata ē p̄ decisio
ne cause qd̄ ē bñ notandū.
¶ Euenit aliquando aliquid esse nullū et nō

posse dici nullū. ff. de manumiss. testa. l. si q̄s
lex et. l. qui habz. § fi.

Nullus. In nullius boīs esse mult⁹ mo
dis dicitur nō. ff. de re. diu. l. j. in glo. null⁹
us. ff. de acq̄. re. do. l. j. § null⁹ vide Bar. in
l. rem que nobis eo. ti.

Numerus. Numeratio. An at
tendatur numerus nō i aut. hoc ius p̄orec
tum. C. de sacrosā. ec.

¶ Pluralis locutio duoz numero est conten
ta iij. q. iij. itez. ff. de testi. l. vbi.

¶ De numero septenario nō. plene glo. i. c.
de cele. mis. in. phemio vj.

¶ De numero quaternario vide ter. et glosā
in. c. non d̄ de ofan. et affi.

¶ An numerus p̄lalis deat resoluī in sua sin
gularia nō. i. l. falsa. § fi. de adi. et demō. ē i. l.
nō ē sine liberis. ff. de v̄b. sig. z i. l. q̄zuis. C. de
ipu. et al. s̄b̄sti. plē i. l. j. C. de adi. inser.

¶ An numerus augeat p̄ dignitatez vide ff. de
pac. l. maiorē Jo. an. de elec. cū ecclesia vult
rana de testi. in. p̄ntia xvij. di. in canonicis
ad d̄ q̄ nūerus qn̄q; preferē dignitati d̄ hoc
nō. in. c. dudū de elec. in. glo. in. p̄. nūerus ali
as est glo. que incipit diximus.

¶ Nūerus aliquō consistit i facto aliqui i ficti
one de elec. q̄rūdā li. vj. gl. i. cle. qd̄ circa de e

¶ Vbi maior est numerus ibi prefer
tur veritas Spe. in. ti. de teste. § post q̄z de te
stibus. v. quid si om̄es.

¶ Ad quē p̄tinz determinare numex canōico
rū vel m̄stroz i ecclia n̄. d̄ vi. et ho. cle. q̄māz
d̄ osti. cū oēs z. c. cū accessissent d̄ ofue. cū
suetudis. C. d̄ epi. z. cle. l. i. ecclis doc. d̄ isti. c.

¶ Nūerus imdar cēset mūdus par vō
immūdus vt habet xxij. q. j. nuptie.

¶ De numero senario et numero p̄fecto z p̄
cula vid̄ plē in. phēio li. vj. vbi dīc Arch. q̄
nūerus d̄ a numa q̄ p̄m⁹ ap̄d romāos fuit
q̄ eū inuēit q̄ n̄ puto rex ad d̄ no. d̄ cele. mis.
c. j. i. glo. et q̄t significatōes hēat nūerus vide
Arch. i. d̄. phemio vj. ver. nūerus.

¶ Numerus opurgator augeatur i grauā cri
mine vide de pur. cano. inter.

¶ An contra certum numerū canonicorū iu
ramento firmatū possint canonicī aliquē eli
gere et si papa scribit pure nō facta mētiōe
de numero an caplūm teneat illū. p̄ quo scri
bit recipe vid̄ d̄ rescrip. ostitutus d̄ appel. di
lecto d̄ preb. c. dilectus et. c. dilecto.

¶ An rupto nūero canonicorū sit ruptus nu
merus prebende nō. de preben. p̄ illoz et secū
dū Immo. in. c. dilecto eo. ti.

¶ Vbi in ecclesia nō ē certus nūerus nō dīc
tur vacare prebenda vid̄ i. p̄allega. c. dilecto.

¶ Error numeri tractatur vt. C. d̄ err. cal.
l. prima et ff. que sen. si. appel. rescim. l. j.

¶ An numeratio pbeſ per h vba oſſus eſe habuiſſe et recepiſſe no. Bart. in l. j. ff. que in frau. cre.

¶ An numerus diuiſus ſi coniungat ſit ide qd diuict? vt r. et r. an ſint idez qd rr. no. ff. de ſolu. l. vbi fideiuſſor et ibi Bar.

¶ Numerus mmoz atepomiſ maiorim autē. de referēda. G. j. ff. de ori. iur. l. ij. G. hiſdem.

¶ Reſtrictio numeri nō extēdit ad pūdiciū um iaz receptoz h ſolu ad recipiēdoſ inſutu ruz vt in palle. aut. G. j.

¶ An attribuat numer? ei q nūmex opletit licz nūmex nō itroduxerit vid in l. ij. G. diu? deide auguſt? ff. de ori. iur. pnde ille dicat fe aſſe nūmex vij. q adiecit reſiduū qd fac pro ſtututo imponēti penā coadūati nūmex r. ho minū qz aliqbo ab eo coadūatis q adduc qd aſcēdet ad mūmex r. dē totū nūmex coadūaſſe qd eſt qūdianuz et bene notandum.

¶ **Nūmūſ.** An teneat o cū pēditōſ vſ locatōis ſeu ali? dato vno nūmo tātū n. ff. de iur. do. l. ſi vſufruct? i glo. ij. Cy. de pcur. l. maritus. C. de here. mſti. l. nō ideo nūmūſ.

¶ **Nūc.** Quid ipōtāt illa vba ex nē p vt ex tūc et ex tūc put ex nūc n. gl. a doc. i. c. j. d cō.

¶ Nec dictō nē pās cel. pōe. vbi oio vid. tpſ ſigſicat. ff. de ſta. ho. l. i. vbe. ff. de noua. l. qtiens. ff. de nego. geſt. l. qui ſine in ſi.

¶ Itēz nē. i. vſqz i futuz. r. q. ij. nolite et ad de qd no. Arch. l. iij. di. ego lodouicus Jo. a. in cle. j. de conſeſ. preben.

¶ De his dictōibz nē z tūc vid ter. z ibi Bā. ff. de adi. et demō. l. adiētōnū ad d qd no. Jn. no. m. c. ſecūdo reqris de app. Bal. in aut. o ro gatus in pñ. C. ad trebel.

¶ **Nundine** Qūqz dicūt nundie celebra tiones gñalis ſori ſic ſumit. C. d nūdi. l. j. ff. de acq. poſ. l. poſſideri. G. q ad nūdiās vid Jo. an. in c. nauiganti de vſur. alias h. verbū ſuūt ff. p ſocio. l. ſocietas.

¶ **Nūquam** Nūqz interdū ſuūt p raro j. q. j. nūqz. ff. mā. l. ſi hēditatez d oſe. di. v. nūqz z ibi vid ocoz. i glo.

¶ **Nūciūſ.** An omiſſio ſeu relatio nūcij. deat ēe autēticata ſiue exēplata vide Bar. i. l. iij. G. ptoz. ff. de dā. infec. vbi de hoc.

¶ An in relatōe nūcij pſumāt oia ſolēmiter acta Bar. m. l. ſciēduz. ff. de pñ. ob.

¶ An ſufficiat relatō nūcij dicētis nil repiri i boiſ ff. de no. op. nunc. l. ſi qſ at adde Bar. in l. ſtipulatō. G. h at eo. ti. vbi qrit an credat nū cio referēti quē nō ēe ſoluēdo d qd etiā Bā. i. l. h et ſi poſſeſſori. G. ſi. ff. de iur. iurā. Cy. z Bā i aut. h ita ſi debitor. C. d pig. Bal. i. l. ſi. ff. ſi cer. pe. Bā. i. l. ſi oūenerit. ff. de pig. ac. i. l. no.

mē. C. q res pig. ob. po. do. meus Rapha. ful. i. l. grege. G. cū pignori ff. d pig. i. l. j. G. qd circa d of. prefec. vrb.

¶ Ille q aſſerit aliquē hūiſſe nūciū quē mīt tē potuiſſz d3 pbae q pē mītē idoneū et d fa cili vt i d. l. d pupillo. G. ſi qſ. ff. d no. op. nū.

¶ Qd qſ fac vt nūci? n pē validari p pcura tozē Bar. i. l. q at. G. oſtituē. ff. de oſti. pec.

¶ Nūci? nō pōt ēe bu? h d3 ēe liber neqz ſeīa h maſcul? itē d3 eſſe maō rīij. āmīſ / itē lay cus nō clericus licet in quibuſdā lociſ ſit cleri cus et h intellige d nūcio publico nō puato item d3 ēe locuplex et vite p bate de his oibz vide Spe. in ti. de erecu.

¶ Quilibz iudex pōt ſibi nūciū eligē de of. dele. prudētiam primo reſponſo.

¶ Non crediſ nūcō dicēti o relationē ſuam quā ātea ſecit de pba. qmā o / meli? de app. eum pati in glo.

¶ Creditur nūcō de his q ſūt iurta officiuz ſuuz ſi nō ſūt gūia vt l. ij. C. de ſpōtu. z l. j. C. de of. pſec. vrb. et i. l. magis puto G. ne ta men. ff. de re. eo.

¶ Credit nūcō dediſſe tenutā tāqz de boiſ n. o rīū pbeſ vid Saly. i. l. ij. C. ne vx. p mar.

¶ An credat nūcō ſedis aplice vel alicuius pncipiſ nō cōſtituto de mādato vide Bar. i. l. j. C. de mād. pnci. Jnno. i. c. cuz olim d pual. circa. ſi.

¶ An qſ poſſit ēe nūci? i re ppria vide Bar. in l. ſepe. C. ne li. ſi iudi. aut. et ibi remittit ad l. iuſſe. ff. de acq. poſ. adde q qſ pē eſſe nūci? l. rāz ſuaz ter. ē i. l. euz q. G. ſi. ff. de fur.

¶ An nūci? teneat in delict? ar. q ſic. ff. ad t pñ. l. j. G. ſi. iſti. de obli. q ex delict. naſc. G. pe. ar. o. ff. qd vi aut clā. l. aut qd aliter. G. j.

¶ Mittens nūciū vel l. rāz hoſtibz incidit in erimen leſe maietatis Bar. m. l. j. ff. ad. l. iul. maietſta.

¶ De nūcō et eoz officiō vide Bart. verba in extraua. ad repri. i glo. p nūcium.

¶ Nūci? in recipiēdo rē teneſ furti tradenti non ex quo tradidit. ff. de furt. l. ſi q pñ. G. a pud labeonē.

¶ Si nūci? cui omiſſa ē citatō alicui? dicat ſe illā ſeciſſe ad domuz non v3 rlatō n dicat ſe citāſſe ad domuz habitatōiſ ita dic Bart. in l. iij. G. ptoz. ff. de dā. infec.

¶ Nūcō pōtati l. rāz nē necē dā rñſū Bal. i. l. j. C. de oſeſ. q allegat Arch. rrr. q. v. n. illd.

¶ An credat nūciſ publiciſ et exploratoriſ buſ miſſiſ p iudicem Bar. m. l. iij. G. ait ptoz. ff. de dam. infec. et l. cum quidem et l. ſe. eo. ti. et l. in illa ſtipulatō. in ſi. ff. de verbo. obli. gl. et Cy. i. l. ea qd. C. de accu. gl. z doc. d ap. cum pati Jnno. de accu. qualiter de pba. quo miam contra Bar. in l. palatioſ. C. de coll. ſū. ſiſ. lib. rj. Spec. in ti. de cita. G. ſequitur. ver.

sed nūq̄d Bā. in l. omnia. ff. de of. prefect. vrb.
¶ Quid de nūciis puatorū an eis credat̄ vi
 de Bar. in l. si q̄ p̄rori. § ap̄d labeonē. ff. d. fur.
 et in l. eū q̄. § j. ff. cōmo. et in l. theopōpus. ff.
¶ Quid si nūcius dicat se nūciū / de dot. pla.
 q̄z citasse ticiū cū sigillo dñi no. glo. x. doc. de
 app. significauit vbi ocludit̄ q̄ sic / adde no. i. l.
 eū q̄. § j. ff. cōmo. bo. ter. de pigno. significāte et
 ibi doc. glo. iij. q. vii. in grauibz.
¶ An nūcius admittat̄ p̄ domino in iudicio
 glo. et ibi Jo. an. i. c. bōe. j. de elec.
¶ Reuocatō nūcij p̄z licz nō trāseat i noticiā
 Bal. x. col. de pac. ostā. i. v. nūciū Jo. an. i. c.
 fi. de p̄cu. li. vj. gl. magi. v. cedēdū i cle. j.
¶ Que dñia sit iter nūciū x p̄cuā / de r̄nūc.
 torē hēf. ff. de p̄cu. l. j. ff. de osti. pec. l. q̄at. §
 fi. de testi. cū nūciū Spe. i. ti. d. p̄cu. § vt at̄ p̄.
¶ Nūcius et p̄curator eq̄panē vt / et noto.
 i iuribz p̄alle. et i. l. j. § fi. ff. de dhē. emp. ff. de
 edil. edic. l. mācipiū.
¶ Si nūciū mittit̄ ad recipiēdū pecuniā vel a
 liquā rē illa res vel pecūia ē piculi illi q̄ mit
 tit̄ ter. x ibi Bā. i. l. eū q̄. § j. ff. cōmo vid. bo. gl.
 xv. q. v. p̄sbyter iij. q. vii. in grauibz.
¶ An simplici nūcio sit credēdū i alteri p̄iudi
 ciū n. plē d. ap. cū pati d. testi. cū nūciū d. pig.
 significāte Spe. i. ti. de p̄cu. § vt at̄ p̄. illud at̄.
¶ Simplex nūcius nō mittit̄ ad agēdū et de
 fendēdū sed tātū ad excusādū de elec. bōe
 j. sup. v. nūciū et de h̄ vide in c. prudētiā d. of.
 dele. de p̄ba. quoniam contra.
¶ Nūcio citanti credī donec dñiū p̄bet̄ no.
 iij. q. iij. § itē i c̄iali. v. testis d. h̄ no. d. p̄b.
 q̄mā d. i gl. iij. de ap. cū pati de of. dele. prudē
 tiā Arch. de sē. ex. venerabilibz li. vj.
¶ Qui citat̄ si mittat nūciū nō excusat̄ quia
 ita potuit mittē p̄curatorē de ap. bōe. et ibi
 no. de ap. ostitutus de of. dele. prudētiā de
 dol. et oti. cū dilecti.
¶ Capiēs nūciū amicorū vel inimicorū pūni
 tur capite secundū leges et secundūz canōes
 excusat̄ no. j. di. ius gentium in glo. pe.
¶ Quō deat q̄s nūcius ocape p̄ba no. C. si q̄s
 alte. l. multūz i gl. potes et ibi Cy. in j. q.
¶ Quis p̄stz culpā nūcij. no. ff. cōmo. l. q̄ n̄ tā
¶ Si nūciū sit dānificat⁹ i via an / idoneū.
 repetet a mittēte vide Spe. i. ti. d. iudi. § spā
 lia. rer. illud autem q̄rit̄.
¶ An deat credi nūcio q̄ sit ille q̄ mittit̄ si h̄z
 l̄raz vel istrūz no. Bā. ff. cōmo. l. q̄ nō iā Cy. C.
 de epi. et de l. si q̄ p̄ calūniā vbi de hoc.
¶ Nūciū d̄z ad id ēē destitatus vt inter p̄ates
 otrabat no. ff. de otraben. emp. l. j. in glo. fi.
¶ Si nūciū cōmittat furtum in reportanda
 q̄s agat cōtra eū. C. de furt. l. si is cui.
¶ Si nūcius delinquat in mādato an teneat̄
 Cy. C. de accu. l. nō iō mim⁹ in iij. q.
¶ An credatur nūcio not. de of. dele. c. prudē

tiam in glo. et ibi Inno. et de appel. cū patim
 glo. iij. d. osti. in sūma de dol. et oti. § qualr
 rer. q̄d si absens et rer. se. Spe. m. ti. de cita.
 § sequit̄. rer. sed nūq̄d credī vide Bar. in l.
 ij. C. de coll. fund. fil. li. xj.
¶ Si duo nūcij sūt assignati p̄fati alij duo
 capitaneo citatō capitanei nō valet facta cū
 nūcio p̄fatis Bal. ff. de of. p̄cōs. l. j. si tamē ce
 perit p̄ vnū o petentē iudicē an possit cōpellē
 p̄ alium videtur q̄ non. ff. de p̄cur. l. j.
¶ Si q̄s soluit nūcio p̄ tota cā videt̄ soluisse
 p̄ cūctis actibz Bal. in l. j. ff. de of. p̄cons.
¶ Duo secundū Ja. bu. dñt cōcurrē vt credat̄
 nūcio p̄mo q̄ asserat de spectantibz ad offi
 cium suum alterum q̄ talia sint leuia allegat
 l. si quis decurio. C. de fal. alias non creditur
 nisi q̄ iudex ad dicta eorū potest inq̄rē de ac
 cu. l. ea quidē et l. singli. eo. ti. et l. j. et l. diu. s.
 ff. de custo. reo. vide Cy. i. d. l. ea quidē x Bā.
 in l. j. § cura carnis. ff. de of. p̄fec. vrb. et ff. de
 custo. re. l. magis puto. § ne passi et adde oio
 Arch. lxj. di. cathonēsis et quod no. Spec.
 in ti. de accu. § j. versi. hoc autem scias et de ci
 ta. § sequitur.
¶ An nūciū d̄z referre p̄te p̄nte et an omissi
 sio sit illi faciēda p̄nte p̄te vide Ba. m. l. theo
 pōpus. ff. de do. prele.
¶ Nūcō puato nō ē credēdū nisi ostēdat lit
 teras credētie gl. et Bā. i. l. eū qui. § fi. ff. cōmo
¶ Si remitto pecunias p̄ nūciū x ille nō det
 an mihi imputē vide gl. ff. p̄ soc. l. nō ob eā
 et in d. l. eū qui. § fi. q̄d not. i. l. si qui p̄rori. §
 apud labeonē. ff. de fur. p̄ Dy. et Bā. x de pig.
 significante et adde quod dixi supra.
¶ Misi tibi nūciūz cū q̄dā l̄ra in qua contine
 batur q̄ remitteres mihi librum meum nec
 dicebat̄ p̄ quem tu remisisti p̄ dictūz nūciūz
 qui fugit cum libro an ego sim liberatus vi
 detur q̄ non quia fuit nūcius ad monendū
 vel inquirēdūz nō ad recipiendū ad h̄ ē ter.
 no. in l. si mei cā. § fi. ff. cōmo. adde q̄d no. Bā.
 in l. lutiū. ff. de fideiūf. et Bal. in l. si is cui. C.
 de fur. quod bene no.
¶ Nūciū d̄r appitor et q̄ semel ē elect⁹ i vna
 cā d̄z ēē i tota x n̄ d̄z mutari Quil. de cu. x Ci
 late i. l. j. C. de spōtu. x q̄d dixi q̄ nō pōt mu
 tari intellige nisi ex cā vt ibi no.
¶ Qualiter nūcius debeat verba concipere x
 quod eius mandatum possit clā reuocarī di
 xi supra vide Bal. x. col. de pac. cōstan. super
 rer. mittat in ij. cartha.
¶ Pronūciatō iudicis atē relatōez nūcij ē nul
 la si postea refeāt se citasse. l. h̄ aut. § nō defē
 di. ff. ex q̄. ca. i po. ea. x ibi Bā. quod bñ no.
¶ Nūcius q̄ depomit se p̄ntasse pecuniāz vel
 quicq̄d aliud nō sufficiet ad probatōem q̄ in
 hoc versat̄ eius omodū secundūz Bar. in l. di
 ferre. § idez. ff. de iur. fil.

Nūcij cois faci liter & perūf at effiō vt
 l.ij. C. de spōtu. Bal. i. l. mācipia. C. d. ser. fu.
Nūcius nō tenet de leuissima culpa Bā. in
 C. nō credit nūcio. l. a. pcuratore. C. mā.
 si referat citatū dixisse se nolle remire itē si di
 cat se ab eo p̄bis vel facti iuriā itulisse alias
 nō valēt pbatō i p̄udiciū nō citati secūdū Jo.
 an. i. addi. Spe. i. ti. de otu. G. ij. post p̄n. vide
 Bā. i. l. diu. ff. d. cul. reo. & ibi multa p̄ eū late
Judices delegati possunt sibi eli. circa h.
 gē nūcio. l. fi. C. de iud. q. an oīa dnt iurāre q̄
 faciēt officiū suū bñ & legalit̄ q̄ iuramēto fa
 cto postea eorū rlatōibz stēt d. ap. cū pati ar.
 C. d. iur. calū. aut. i. isto et ita suat osuetudo
Si nūci⁹ nō faciat relatōez vbi necesse ē fie
 ri imponet viciū litū et nō t̄z p̄cessus de h. di
 ri. s. p̄rie add. Bar. i. l. multū itereft. ff. de o
 di. et demō. l. h. aut. i. p̄n. ff. ex q. ca. impof. ca. &
 ibi vide q̄ de relatōe ostare d̄z p̄tori vñd si iu
 der festiet nō expectata nūcij relatōe p̄cessus
 ē ip̄o iure nullus q̄d tene mētī.
In remotōe hōy nūcioy nō requit̄ autori
 tas iudicis h̄ a delegato p̄nt ab officiō remo
 ueri & p̄uiri secūdū Bal. i. pal. l. fi. C. de iud. & i
Noia nūcioy sūt plura que ponit glo.
 Spe. i. ti. de cita. G. seq̄t. v. fit q̄q̄ citatio.
Runciatio. s. omā nūciatōis noui ope
 ris vid p̄ Bā. i. l. n̄ solū. G. h. vt p̄bari. ff. de no.
 op. nūc. vbi de hoc et p̄ totum illum ti.
Qualr̄ fiat nūciatō p̄ iactū lapilli vid Bā.
 m. l. de pupillo. G. memimisse. ff. de no. op. nū.
In q̄ d̄rat nūciatō noui opis ab appellōne
 vide glo. et doc. i. c. cū nobis olim de elec.
Nūciatō iusta ligat de no. op. nū. c. j.
Ille cui nūciat̄ nouū opus d̄z sup̄edere ab
 officiō etiā si velit cauē de moliēdo. C. de no.
 op. nū. i. l. j. i. gl. fi. ff. eo. l. p̄tor. G. si q̄s patus &
An rōe fuitutis possit nouū op⁹. ibi Bā.
 nūciari vide ff. de ser. v. p̄di. l. iure fuitutis. G.
Quotuplex sit nūciatō. s. i. glo. nūciari.
 noui opis no. ff. de pac. l. iuris gētū. G. si pacis
 car i. gl. nūciatōez de ver. sig. ex pte i. glo. ij.
An nūciatōi noui opis possit renūciari n̄.
 i. d. l. iuris gētū. G. si paciscar in glo.
Quā t̄z vel nō nūciatō no. ff. de no. op. nūc.
 l. j. in glo. p̄nūciatōm.
An cā nūciatōis possit tractari die feriato
 Jo. an. in addi. Spe. in ti. de fer. G. ij. ver. j.
Ifacta nūciatōe qualr̄ satisfet̄ et que sit e
 ius forma n̄. ff. de no. op. nū. l. stiplo i. gl. j. & i
 Spe. de satisfda. G. fi. ver. ceterum.
Nulla sit nouatō si p̄s demōstrat q̄ debuit
 demōstrare n̄. ff. de no. op. nū. l. de pupillo. G.
An nūciatō possit fieri p̄ p̄cu. nūciat̄ i. fi.
 ratorē gñalē n̄. Bā. i. l. de pupillo. G. q̄ remis
Nūciatō nō admitt̄ siōe. ff. d. no. op. nūc.
 tit̄ vbi certū ē nūciatē nō h̄re ius nūciadi. l. j.

An oparij p̄nt petē. ff. de no. ope. nūc.
 exp̄ssioez cāe nūciatōis vide Bā. i. d. l. j.
An h̄ vt nūciās ipediat bñficiū edificandi
 d̄z etiā ipedire edificiū nec suffic̄ allegare p̄
 prietatē secūdū Bart. in d. l. j.
An nūciās possit p̄seq̄ aliā cāz nūciatōis
 q̄z exp̄ssam Bar. in d. l. j. m. iij. q.
An pcuratori possit fieri nūciatō vide Bā.
Practicā nūciatōis. s. i. d. l. j. G. nūciatō.
 simplicis et p̄ iactū lapilli & q̄b̄ v̄bis fieri de
 beat vide gl. & Dy. et Bar. i. pal. l. j. G. nūciatō
Quā piculū ē i mora sp̄mit̄ nūciatō cū edifi
 ciū sit ad vtilitatē publicā. l. j. de edi. pri. vide
 gl. et doc. i. l. de pupillo. G. si q̄s riuos. ff. d. no.
Nūciatō offerēs cautōez de mo. op. nū.
 liēdo nihilomin⁹ tenet̄ expectare volētē do
 cere de iur̄ suo p̄ tres mēses. l. fi. C. d. edi. pri.
 i. c. fi. de no. op. nū. et h̄z necesse nūci⁹ offerre
 libellū i q̄ cāz sui p̄udicij exp̄mat p̄terit et iā
 si dicat se possedisse locū i q̄ edificat intētare
 vti possz. io. an. i. addi. spe. i. ti. de li. p̄ce. G. nōn
Paria sūt eū q̄ d̄z nū. dū. v. nūci⁹ i noui
 ciare maleficiū a p̄ncipio si ē & nō nūciare vel
 postea ad ei⁹ scīaz p̄uēisse et nō nūciare vt in
 l. cū ancillis. C. de mēf. nup. et ibi Bald.
Si statuto nō ē appositū t̄p̄s i q̄s iudici dēat
 nūciare maleficiā itelligit̄ t̄p̄s scīen⁹ cogit̄
 nūciare p̄cedētia festiāntia h̄ i q̄sita p̄ v̄itate
 ar. l. ij. G. p̄festi. ff. ad tercu. et ff. de solu. l. ratuz
 ff. de v. ob. l. p̄sci⁹ & G. cū isula. C. d. his q̄. vt i
 di. l. sororē v̄ba sūt Alber. i. palle. l. cū ancillis.
An bñficiū nūciadi nouū opus possit cedi
 & an cessiōari⁹ possit d̄ cedētē intētare actio
 nē sibi cessaz et an fructuari⁹ possit renūcia
 re nouū op⁹ d̄no vide d̄ his oībz i. l. j. ff. d. no.
 op. nūc. vbi Bart. et Ang.
Causē ē i q̄b̄ h̄z locū t̄nūciatō nūciatōis vi
 de p̄ Bā. et d. Jo. d̄ imo. i. l. j. ff. d. no. op. nū.
Ille cui nūciat̄ nouū op⁹ nō p̄t edificāe aū
 q̄z nūciatō remittat̄. C. de no. op. nū. l. j.
An i nūciatōe noui opis dēat dici bā. i. l. j. ff.
Super. hoc v̄bū nup̄ ē ad d̄ no. op. nū
 uerbiū op̄itū ex nouū & t̄p̄s vñd nē. i. recenti
 t̄p̄e v̄l nouit̄ seu nouo h̄ n̄. Jo. ā. de v̄fir. vti.
 v̄l iutū. cū dilecta d̄cedat d̄ f̄cri. statutu i p̄n.
Nuptie. An & q̄n licz vel n̄ alieārī dōatōz
 ap̄t nuptias n̄. i. l. si mlier & i aut. siū auie. C.
 ad vel. & i. l. fi. C. d̄ dōa. it̄. vi. & v̄r. pulchre p̄.
 c. p̄uēt eo. ti. vbi h̄es singularē itellectū ad
Danās nuptias ē anathēa. aut. siū auie
 xxx. di. si q̄ mulier xxxj. di. si quis & c. q̄cūq̄.
Nuptias occultas sine bñdōe sacdotis a
 gere nō licz xxx. q. v. null⁹ fidelis & c. n̄ rates.
Quā siḡficz nuptiaz solēitas h̄t xxx. q. v.
Nuptie a nubē sūt d̄cē q̄z seie dū mālāt̄
 sp̄ose caput suū nubē. i. coopiē solēt ex⁹ it̄bec

ppe reuocandiā seu pudicitia xxx. q. v. n. illd.
 ¶ Nuptie nulle a demceps nō phibēt xxxj. q. j. appiāt et. c. de 9 masculū et. c. q. si dormies
 rit de sec. nup. c. j. et p totū vid Jo. an. sup. ru.
 ¶ Nuptie nō sūt mōis / brica d sec. nupt.
 meriti qz castitas vidualis xxxj. q. j. q. si dor
 ¶ Nuptie implēt terrā h vgitas ce / meriti.
 lu vt xxxij. q. j. nuptie terram.
 ¶ Secūde nuptie nō dnt bndici xxxj. q. j. de
 his q sciēter a illis sacdotes nō dnt interesse
 i. c. j. et p totū de sec. nup. qd itellige qn erit se
 cūdetaz ex pte viri qz mulieris si at vgo dhit
 cū illo q aliā hūit vxore dnt bndici ita dic s.
 ¶ Que dicāt nuptie nefa / Th. i. iij. di. xliij.
 rie et incestuose et iutiles Jo. an. de hēt. cū se
 cūbū li. vj. a ibi Arch. de nup. q sūt et alie nō
 sup rubrica de i. c. s. nup. dixi. s. b dictōe ne
 fas adde gl. isti. d nup. m pnci. i gl. illicitas.
 ¶ An expediat hoi nubē vid xxxij. q. j. sic ei.
 ¶ Nupta itellē illa que viri potēs nupta ē ff.
 ¶ Nuptie sunt mutiles / qn di. le. c. l. pe.
 xij. mōis qz poit gl. isti. d nup. sup rubrica
 ¶ Dū nupta fuit h serōe pme nuptie otinēt
 ff. d. v. si. l. boues gl. j. ff. de iur. do. l. do. l. pro
 missio ff. de pac. do. l. iter socer. i fi. ff. de le. ij.
 l. cū p. ff. d. v. ob. l. eū qz d spō. sic z. c. ex lris
 ¶ Nuptie sūt celebrā d ne qd turpe otigat ff.
 ¶ Si fiat nuptiaz mētō / d n. nup. l. o. rōe
 vt aliqd deē vel fiat earuz tpe qn deat n. C. d
 nup. l. s. c. m. et ibi Cy. a Bā. de o. di. et demō.
 l. ticio. q. fi. vide ff. de adm. tu. l. q. negociū q.
 pupillo Jo. an. i addi. d. p. i. ti. d. sta. mo. su
 ¶ Que pēa iponat d hēt illiā / per rubrica
 tas nuptias n. i. aut. de i. c. s. nup. q. j. i glo. li.
 ¶ Quibz diebz phibēat nuptie / cūerit.
 solēnes n. d. fer. capellāus in glo. q. cūqz a ibi
 ¶ An legatū factū mulieri si nupse / doc.
 rit deat si nupsest a postea remanserit vidua
 vel fcta ē mōialis vid Ang. i. c. filio suo xxxij.
 ¶ Nuptias fac nud? cōsēsus n. eget auxilio
 doti a ocubitus i aut. de nup. q. nuptias col.
 ¶ Nuptie dicūt / iij. ff. de re. iur. l. nuptias
 dte seupfecte ex tpe q vxor ē ducta text. et
 glo. in pallega. auten. de nup. q. p occasionē.
 ¶ Lucra secundaruz nuptiaz cape censet fi
 lius non a primo sed a secundo pte q tñsit
 ad secūda vota vt i pallega. aut. q. q. firmos
 ¶ Lex pmittit filio hre exosā mīez q transit
 ad secūda vota nō sic i pte secūda vxore capi
 entē et q sit rō dñe vid i pal. autē. de nup. q.
 ¶ Mulier secūdo nubēdo pdit corū / mīimōij
 scatōez quā hēbat ex digtate pmi mariti i p
 allegata auten. q. non tamen.
 ¶ Que sit dñia mē nuptias a sponsalia dic q
 nuptie sonāt mīimōiū spōsalia pparatōem
 ¶ Nuptiaz appel / ff. d. his q no. i. fa. l. j. i fi.
 latōe videt otineri ipa festitas nuptiaz. C. d
 ¶ Pēa secūdarz nuptiarū q / nup. l. s. c. m. q.

tpe lu. d. 9 dte sūt q ad maritū ē qz non possit
 hre nisi terciā pte bōz in dotē nec etiā ex pte
 vīri nisi secūda pte bonorū a nō possit hre ali
 qd ab vxore nec ānu legati aut fidei cōmissi a
 donatōis mulier v opdit oia bona sua. s. reli
 cta i vltima volūtate a pmo marito et perdit
 ius succedēdi ab intestato vt. l. j. C. d se. nup.
 itez ābo sūt ifacs q pēs secūdarz nuptiaz ho
 die nō hz locū in festināte ita tenuit glo. i. v.
 honorarias et ibi Bā. i. d. l. j. i. d. gl. i. l. liberorū
 ff. de his q no. i. fa. l. j. i. d. decreto. C. ex q. i. m. fa.
 irr. de q. ibi Cy. adde glo. in l. ij. de se. nup.
 ¶ Pene secūdarz nuptiaz q iponūt p festi
 tione hnt i ti. de his q no. i. fa. l. j. C. d se. nup.
 ¶ Quedā q ponūt / l. ex testō cū aut. sua.
 ppe tñsitū ad secūda vota assumpta filiorū tu
 tela et nō reddita admīstratōe de his i autē.
 his d pēis q ē poita sup. l. j. C. d se. nup. ad
 de ad materiā hāz pēaz qd hēt i. l. hac edic
 tali. C. d se. nup. qd n. i. c. j. z ij. z p totū d se.
 ¶ Mulier secūdo nubēs de dote data / nup.
 pmo viro nil tenet seruare liberis pmi mīio
 mij cūs ē i. l. si libez. C. d do. āte nupt. glo. i.
 l. qmā. C. de i. o. f. tes. Cy. in l. j. C. de i. o. f. do.
 ¶ Lucra q hz dñr a pmo viro vbi nō nubit
 secūdo nō tenet suare liberis pmi mīimōij
 h fac ppra a pte alienare i. l. hac edictali. C. de
 se. nup. si tñ nō aliēauit rferuāt liberis pmi
 mīimōij et illis acqruēt h hodie tenet refer
 uare siue trāseat ad secūda vota siue nō vt i
 aut. vxore poita sup. l. ghalē z vid i. l. si qz p.
 ¶ Lucra q pueniūt ad dñgē a / oris eo. ti.
 secūdo mīimōio spectāt ad liberos eiusdēz
 mīimōij et si nō trāsiūt ad terciā vota l. cū
 aliis. C. d secūdis nuptiis qd itellige qn nō
 sūt aliēata secus si sūt aliēata vel cōsupta p se
 cundū dñgē vt d. l. si qz pōris. q. talem.
 ¶ Mulier nubendo secundo perdit vfructū
 nisi maritus sibi vfructus omnium bonorū
 rum deliquerit vt. C. de secundis nuptiis. l.
 prima.

Nurus. Nuri appellatione pronurus a d
 inceps continetur ff. de verbo. sig. l. nurus. ff.
 de gradi. l. labeo et. l. seruus Instit. de nupt. q.
 primo.

¶ Nurus ē vxor filij de testa. c. j. et qd ibi n.

Nutrix. Nutrix equiparatur matri vbi
 agit de fauore pupilli isti. de suspē. tu. q. cō
 seqns et. l. sciē oportz q. d se qns. ff. d. ex cu. tu.

Nutus. An sufficiat aliqd nutu facē si v
 bis nō expmat. ff. de sup. leg. l. labeo i fi. C. q.
 testa. fa. po. l. discretus de spō. c. cūz ap. d. a. n.
 nō pte heres nutu i. l. tui licz legari possit gl.
 ē singu. i. c. cū tibi d testa. et ibi no. Bal. i. l. j.
 C. de sacrosā. ec. i. ij. coll. fallit tamē in cau. il
 li9 l. vt ibi n. p. eū.

Hec littera est
ultima grecor
et a est pma lati
norum per glos
sa m. c. ab exor
dio . xxxv . dis
tinctioe ubi dis
cit textus q. O.
reuelavit ad A.
et cetera vide ibi
et nō. glo. de pe
nis felicit. li. vj.

Ob. De de hac dictione vide. C. ne vx. pro
ma. l. ob maritorū et ob id idem est q. statim
vt no. ff. de testa. l. j. in fi. z. designato huius
dictionis ob no. de elec. qualiter et de no. op.
nūc. c. ij. ubi Jo. an. adde Bart. m. l. nō dubiū
C. de legi. in vltima columna.

Ob causam. De dictione ob causā z. ob
turpem causā vide Spec. ti. de obli. et solu. §.
vltimo per totum.

¶ An conditio ob causā detur ad id quod de
bitur dari. ff. de condict. ob turp. cau. l. ij. §. q.
si in glosa.

¶ Quando habet locum conditio ob causam
no. ff. de condi. ob cau. l. si pecuniā in glo. ma
gna et glo. repetitur et glo. si no. de contrahē.
emp. l. pacta cōuenta in glo. si. circa finē Cy
nus in l. j. C. de condi. ob cau.

¶ Ad quid detur conditio ob causam. l. si pes
cuniam in glo. perituit.

¶ An detur conditio ob causam ubi aliquid
est datum ob causam tacitam no. de con. ob
causam. l. si repetendi et ibi Cy.

¶ An habeat locū ubi datū est aliquid s. o.
dictione impossibili no. de condi. ob causam. l.
dictam et ibi Cynus.

¶ An casus fortuitus impediāt conditiones
ob causam nota. C. de condi. ob cau. l. pen. in
glosa. ij. et ibi Cynus.

¶ Hec conditio nō habet locum in contra
ctibus inno. minantis vt not. C. de pact. inter
emp. et ven. l. cum te in glosa. R.

Obedientia. Obedientia habet pro cō
fessione Inno. in c. o. stitutus ne cler. vel. mo.

Obediens. Obedientia consistit in tribus
videlicet in reuerentia exhibēda in mandato
sustinēdo et in iudicio subeūdo glo. xcij. di.
obedientiam quā bene nota.

¶ Inferiores debent obedire suis maioribus z.
superioribus. xxj. di. in §. his. xcij. di. a s. b. d. i. o.

¶ Nolēs obedire mādati apostolici debz eē
ab oī dignitate et officio alieni. xix. di. n. l. i. fas.

¶ Si sacerdotes debēt obedire epis et in quibz
bus habetur. xcij. di. sacerdotes.

¶ Obedientia quādoqz virtuosa est q. n. d. o. qz

nō. viij. q. j. sciendū ubi etiam vide qualiter
obedientia preponitur victimis.

¶ Tam laici quā clerici nolentes obedire suo
epo sūt infames. xj. q. iij. si aut hoc intelligit
de licitis et honestis alias secus. xj. q. iij. si q. s.
episcopus et. c. nō enim et. c. si dominus.

¶ Deo magis obedire oportet quā hoibz. xj.
q. iij. si dñs et. c. qui resistit. c. imp. ratores.

¶ In bonis obediendum est dominis nō tā
eum bonis sed etiam malis. xj. q. iij. iulianus
de ma. et obe. solite.

¶ Per obedientiam quandoqz licet nō solum
abstinere a bono sed non facere malum glo.
insti. de iusti. et iur.

¶ Obedientia pro vtilitate rei publice est sū
ma laus milicie. xxij. q. prima summa. mili
cie laus.

¶ Obedientia Abrahe qui filium voluit occi
dere nō culpatur sed laudatur de qua. xxij. q. ij.
si quelibet culpa.

¶ An cuiuslibet precepto superioris sit in di
stincte obediendum nota. glo. de sen. ex. mus
lieres et. c. ex tenore de temp. ordin. ad aures
bo. ter. de res. spo. litteras de sen. exco. in q.
sitioni ter. cum glosa. xj. q. iij. si quis episcos
pus et. c. non enim semper et. c. si dominus et
. c. iulianus et adde quod dicam sub dictione
preceptam.

¶ Quid si occurrāt mandata duorum superi
orū quorum sit magis obediendum vide in. c.
cum pati de appel. glosa. xj. q. iij. qui resistit
in glosa archi. in. c. super de hereti. lib. vj. dixi
supra sub dictione concursus.

¶ Qualis sit forma obedientie quāz abbates
prestant episcopo nota de simo. ne dei.

¶ Pro laude obedientie est pulcher textus. vj.
ij. q. prima sciendum et primo regum. xv.

¶ Jugum obedientie est suauē in clem. ne in
agro. §. quia de sta. monach. in ter. et glosa.

¶ Non obediens preceptis. l. imperialis pec
cat mortaliter glosa. x. di. quis autem.

¶ An sacerdos formans sibi conscientiam de
peccato mortali debet obedire episcopo preci
pienti sibi q. celebret in causa necessitatis
Dugu. q. nō. xij. di. preceptis bene facit de se
ten. excommu. inquisitioni.

¶ An magis obediendū sit maiori iudici qz
minori vide. xj. q. iij. qui resistit.

¶ Magna virtus est obedientia et contra ma
gnū viciū est inobedientia et magna pēa
dignum. ff. de re. mli. l. ij. §. in bello. viij. q. j.
sciendum. x. q. iij. absit de ma. et obe. illud a
liquid de cele. missa. volentes in glosa.

¶ An subditi possunt detrahēre obedientiam
superiori propria auctoritate ante sententiā
latam contra eos glosa decimanona disticti
one Anastasi. glo. ij. q. viij. sacerdotes Jo. ā. in
. c. restra. de coha. cle. et mulie. hosti. in. c. per

tuas de symo. Jmo. de tem. or. m. c. fi. glo. de
prescp. cū nō liceat ter. xvj. q. vij. sane thesa
lomicensis.

¶ Ille dē tollere obedientiā dñō qui destrui
it signa subiectōis et obedientie dñi ter. xxx
di. quecunq.

¶ Nō obediēs cōsilio reueren. peccat vide Ar.
xiiij. q. j. quod aut p̄cipit vj. di. testm. xrv.
di. qualis glo. m. c. j. de testa. et m. c. ad aures
de tem. or.

¶ An nēitas obedire excuset quē a pena bā.
m. l. diuus. q. quitū. ff. de fal. glo. de pben. nisi
faciūt q̄ dixi s.

¶ An et qñ platus sit a subditis obediēdus
dixi aliqd s̄ hic plenius p glo. et doc. de tem.
or. adā et glo. m. c. ex tenore de sen. ex. m̄q̄s
tōm de symo. ne dei idē Jmo. de of. dele. si qñ
in glo. no. m. c. pastoralis. q. q. vero m glo.
magna. e. t. no. de ma. et ob. c. ij. i glo. fi. ter.
et glo. m. cle. j. de tem. or. glo. xiiij. di. nerui.
Arch. vij. q. j. q. frater glo. a Arch. xj. q. iij.
. c. si dñs.

¶ Nō seruās obediētiā debitā p̄ puari bñfi
cio ter. de re iud. cū mē.

¶ An clericus possit obedire ep̄o volenti eū
mittē i ambasiata etiā si sit alius dignior eo
vel magis idoneus vñ vide no. xj. q. iij. quid
g° m glo. fi. xiiij. q. j. c. fi. i glo. vij. q. j. q. fra
ter m glo.

¶ Que dicat obedientia manualis glo. et
doc. de ma. et ob. legebatur doct. de re iudi.
cū inter.

¶ Clerici seculares ex pmissione obedientie
facta in manibz sui plati dicunt largo mō p
fiteri no. Gos. m. c. p̄terea de pba.

¶ An monachus magis seu prius debeat o
bedire capitulo q̄ abbati vel econtra. glo.
viij. di. que contra doct. de offi. ordi. quins
to Jmo. de offi. archi. dilecto dixi s̄ dictō
ne monachus.

¶ Inferior dē obedire mādato supioris etiā
iniusto si sit talis casus i quo supior possit di
spensare et dispenset vide Gos. et Jo. an. m.
. c. significauit de of. or.

¶ Inobedientia facta supiori capite puniē
no. glo. de excessi. prelat. grauem glo. iij.
q. j. m sūma.

¶ An i b̄diti debeāt obedire ipatori s̄ eccliam
Jo. an. m. c. significauit de ma. et ob.

¶ Filius dē magis p̄rie q̄ p̄ri obedire ter. a
ibi Bar. m. l. post liminiū q̄ filius ff. de cap. l.
ij. C. de iust. et iur. dixi s̄ sub dictōne filius.

¶ Magis obediendū ē p̄ri spūali q̄ carnali.
Pau. m. rer. filius m p̄hemio de. Jo. an. i. c.
ghe de excess. prela.

¶ Nō obediēs mādato supioris dē eius im
micus glo. l. di. si q̄s diaconus.

¶ Recipiēs bñficiū ab alio dē eē illi obediēs
ter. et glo. viij. q. ij. c. j.

¶ An nō obediens monitōmi supioris pec
cat mortaliter Jmo. m. c. dilectus. ij. de p̄b.
Arch. xiiij. q. j. q̄d p̄cipit.

¶ Obediēs s̄ nē l3 inq̄ crescit p meritū no. d
sen. ex. c. j. m glo. dēnat. li. vj.

¶ An obediētia sit virtus s. Tho. q. sic scda
scde. q. ciiij. q̄ dicit q̄ ē virtus moralis cū o
bedientia ē p̄ceptū tacitū.

¶ An obediētia sit maria virtutū s. Tho.
ibi s̄ vbi vide et an obediētia quā quis p se
vult sit meritoria adde glo. q̄ dicit q̄ ē ma
gna virtus obediētia ff. de re mili. l. deserto
rē. S. m bello in glo. vñ gesserit.

¶ An christiani teneant ex lege diuina po
tentibz secularibz obedire vide s. Tho. m p̄
all. q. ciiij.

¶ An sacerdos teneat obedire ep̄o mādāt
i exercitū illū quē scit eē inocetē vide s. Th.
ij. q. quodlibet.

¶ An religiosi teneant obedire platis vide s.
Tho. scda scde. q. ciiij. ar. v.

¶ An monachus teneat obedire abbati p̄ci
piētī q̄ stat in scholis dicit q̄ sic q̄ vacās libis
nō ē s̄ vacatō nē monastica s̄ potius ē icenti
uū cōtemplatōis vt docet s. Tho. scda scde. q.
. lxxxviij.

¶ Bonū dē omitti p̄pter obediētiā glo. m.
. c. ne dei de sym. et ibi vide Gos.

¶ An aliq̄s possit cōpelli ad obediētiā pla
to p̄standā et q̄lē et an aliquid solite fore sit
ad dēdū de ma. et ob. his q̄ et c. legabat Jm.
e. t. dilecti no. de rest. spo. olī m glo. iij.

¶ In quibz seruus teneat obedire dñō vid
lxxxvj. di. itē an putatis.

¶ An q̄s teneat in sc̄ptis p̄mittē obediētiā
no. de ma. et obe. tenebat in glo. j.

¶ An quis debeat iurare obediētiā no. xiiij
di. quāq̄ vbi de hoc.

Obid. Ponit p̄ statū vt ff. de res. v. l. j. i fi.
Obir. Obir expomē. i. obiectō vel obstac
culū. C. de adul. l. adulterij et q̄d ibi no.

Oblatio. An liceat religiosis recipe obla
tōs vide s. Tho. scda scde. q. lxxxvj. bon glo.
m. cle. j. m rer. audiāt d excess. pla. q̄ videt di

¶ Nomie obligatōnū cōphendit scē q̄ sic
quicq̄d dat ecclie mobile vel immobile i ecclia
vel ex de rer. sig. cū int nos secus si dat de ob
latōmibz altaris. r. q. j. de his et c. antiquos
vide de rer. sig. cā.

¶ Cum ep̄s celebrat cuius sunt oblationes
que fiunt in altari dicit q̄ ipsius ep̄i q̄ scz da
tur suis subditis nisi contrariū habeat cōsue
tudo vide m sūma p̄sa. sub dictōne oblatio.

¶ An obligatōs sint de q̄ qñ ep̄s dicā. j.

precepto sicut decime vide. S. Tho. secunda se-
cunde. q. lxxvj. xvj. q. j. statuimus de cons. di. j.
ois xpianus et ibi Archi. Hosti. in summa de p-
ro. q. m. q. b. v. h. nuq. d. xij. q. ij. q. obligatōes
¶ An ius offerendi possit p̄scribi Bar. m. l. pig-
nori. ff. de vsuca. quando oblatio liberet Bart.
m. l. j. C. de vsuca. vide no. m. l. accepta C. de vs-
su. Bar. m. l. si debitor. ff. de solu. vbi loquit̄ d
oblatiōe facta in iudicio adde qd no. Bal. m. l.
p̄tor. q. si q̄s pat̄. ff. de no. op. nūc. vbi vide a
et qn vbalis oblatio liberet debitorem.
¶ An et qn vltra oblationem requiratur sig-
natio et depositio vide. ff. so. ma. l. si mora Bā.
m. l. si ita de condi. insti.
¶ An et qn sit va illa regula q̄ agere nolens de-
bet offerre seu implere ex parte sua vide Bā.
m. l. quibus diebus. q. si. ff. de condi. et de.
¶ An oblationes altariū possint vendi laycis
vide Archi. x. q. j. sactorum glo. dicit. q̄ nō
m. c. altare. j. q. iij. licet Archi. in prealle. c. sās-
ctorum dicat consuetudinem esse in contrarium
et miratur quomodo papa eam tolleret.
¶ An pecunia que offert̄ deat nūerari vide
Bar. m. l. cum seruus. ff. de condi. et demon.
¶ Quid opetur oblatio pecunie vel alterius
rei vide salice. m. l. acceptam. C. de vsuris et l.
ob signationem de solu.
¶ Oblato precio p̄ci in casu. l. ij. C. de rescin-
den. sufficit fieri q̄ntūcūq̄ ante q̄z r̄stituatur
res vide sal. m. l. j. C. de positi.
¶ Indignū est illud offerre deo qd homo des-
ignatur accipere. xlix. di. sacerdotes.
¶ Oblationes discordantiū deus nō recipit
xc. d. neq̄ ad cam neq̄ ecclesia debet recipere
ea. di. oblationes et quod ibi nota.
¶ Oblatio liberat debitore ip̄o iure etiā si sit
facta ab extraneo glo. z Bar. m. l. solutionem
ff. de solu.
¶ Dei oblatiōes q̄ fiūt die dñico sunt curati
que vero fiūt in festis p̄ncipalibz sunt ep̄i q̄s
tamen eas habebit ep̄s vel curat̄ si festū p̄n-
cipale veniat die dñico Jo. de lig. m. c. fi. de fes-
¶ An oblatiōes que fiūt in missa r̄ijs.
religiosoz debeāt esse parochiam vide tex. de
sta. regu. c. j. de excef. pre. nimis Jo. and. de
paroch. sup. R̄ica faciunt que dixi supra.
¶ An oblati ecclesijs secularibz possit habere
p̄rium glo. xxvj. q. j. vt lex de elec. ex eo. lib.
vj. glo. xij. q. ij. duo sūt doct. de ma. et obe.
dilectyl. m. aut. ingressi. C. de sa. sac. eccle.
¶ Recipiēs oblatiōes a manifesto vsurario
suspenditur de vsur. cum tu.
¶ Oblatio p̄rie etiāz stricte est eius rei que
offerri solet in missa de ver. sig. cā ibi p̄ doct.
adde quod veniat appellatione oblationū In-
no. m. c. cum inter de ver. sig.
¶ Si oblatiōes fiunt ad certū vsū peccat sas-
cerdos illas auertendo in alios vsus Archi.

de cons. di. j. altaris.

¶ Voluntatem offerentis plus respicit deus
quā rē oblatā imo rē respicit p̄p̄ voluntatez
et nō ecōt. iij. q. vij. m. gūibz. xxiij. q. j. odi.
¶ Episcopus debz habere medietatem obla-
tionum vide. r. q. j. antiquos.
¶ Oblationes fidelium appellant̄ bona clerico-
rum. xij. q. j. videntes. xij. q. ij. nulli licet.
¶ Oblatio licite fieri nō potest de alieno. xiiij
q. v. imolans et. c. dixit dominus.
¶ Offerens bona sua ecclesie non potest am-
plius repetere. xvij. q. iij. sūt qui et. c. sacrile-
gium.
¶ Offerre aliquid libere maiori ē merito q̄z
ex debito offerre. xxiiij. q. v. qui sitit.
¶ Oblatio tantū opat̄ in immobilibz quam
in mobilibz oblatō est depositio et assignatio
in aut. dos data. C. de secun. nup.
¶ Oblatio facta prefecta per legitimū here-
dem defuncti quē herede testator grauauit nō
facit transiri dominiū in legatariū glo. est in
l. extimatione C. de peti. here.
¶ Que sit pena subēthentium vel furancū seu
nō soluentiū ecclesie oblatiōes debitas habet
xiiij. q. ij. qui oblationes ecclesie debitas et du-
obus. c. se. xvj. q. j. in canonibus.
¶ Qn ep̄s celebrat in ecclesia parochiali ad
quē p̄tinent oblationes facte in missa ā ad e-
um vel ad curatum ipsius ecclesie Hosti. tenz
q̄ ad ep̄iscopum in summa de parochi. q. ij. v
quid ergo si episcopus de deci. quāuis et. xvij
q. ij. eleutherius.
¶ Ad quē p̄tineāt oblatiōes que fiūt ad ima-
ginem positā in alia parochia extra tamē ec-
clesiā doc. q̄ ad sac̄dotem parochie nō. de his
que fi. a prel. pastoralis vbi vide omnino In-
no. ad de tex. de ver. sig. c. cum inter glo. et ibi
do. Anto. in cle. per l̄ras de prebē. ad de tex. in
c. trāsm̄ssa de prescrip. et gas. de cal. m. osilio
suo. ix.
¶ An offerens se et sua monachatio censeat̄
professus doc. q̄ nō de succes. ab intes. c. fi et
ibi glo. de priu. cū et plantare. q̄ cū fratribus
et. c. vt priuilegia adde glosa. xxvj. q. j. vt lex
tex. et ibi Innoc. de regula. cum simus.
¶ An layci possunt cōpelli ad faciendū obla-
tionem in ecclesijs dixi supra.
¶ An oblatiōes sint p̄cepti vide. S. Tho. se-
cunda secunde. q. lxxiiij. arti. i. Inno. et Jo. an.
de procur. sup. R̄ica de deci. quāuis. r. q. i. sās-
ctorū glo. de ose. di. j. duo vide do. Car. flo.
de deci. super R̄ica.
¶ Inter quos et qualiter debeant diuidi obla-
tiones ecclesie tex. r. q. j. hanc consuetudinem.
¶ Quare oblationes nō percipiūtur a peccato-
ribz vide Inno. de sen. ex. cum volūtate no.
xc. di. c. ij. vbi vide quis sit ille peccator cuius
oblationes nō sūt recipiende vide etiā Inno.

in. d. c. cū volūtate.

¶ An sacerdos possit de oblatōibz altaris pascere canes et porcos et equos suos glo. q. sic. x. q. j. hanc cōsuetudine.

¶ Cuius debeāt eē oblatōes q̄ fiūt in cōsecrātōne ep̄i dic. cōsecrator et nō assistentiū tex. de symo. et si questōes in fi.

¶ Parat ei qui sponte offert. ff. de cust. re. l. m. eos. ff. de re mili. l. nō omnes.

¶ Quare oblatōs ponūt ad pedes pape tex. et ibi glo. xij. q. j. dilectissimis.

¶ An oblati religiosorū q̄ remanēt in seculo dūt recipe eccl̄astica sacra a prochiāno doc. q. sic in. c. pūilegia de pūi. tex. e. t. cū et plāta re. q. de cōfribz et. c. quidē. e. t.

¶ Licet sponte oblatū recipe qd nō licet pe. tē vel exigē. ff. de ori. iur. l. ij. q. si. ff. q. quis q. u. l. j. in pñ. C. de ep̄i. et cle. l. si post q̄.

¶ An offerēs se et sua censeat offerre futura a pñtia vide Jo. an. de suc. ab ites. c. fi. vbi doc. Arch. xxvij. q. j. vt lex.

¶ Cū q̄s tenet aliqd facē vel solue an sufficiat offerre Jo. an. de resti. in mte. cōstitutus. et qd si offert a ille nō vult recipe vide i. pal. c. cōstitutus sup. rer. faciēdū et qd nō. de ele. c. cupiētes. q. si vero in glo. hān tenet. Spe. t. de loca. q. nūc aliq. rer. xxxij.

¶ Quid ope oblatō pbatōis i iudicio hēs de app. mterposita.

¶ An debitor debeat ad domū creditoris ad offerendū debitū vide ff. de cōsti. pec. l. itē illa. q. j. ff. de tñfact. l. cū hi. q. in cā nota Imo. de pig. significante.

¶ Oblatō et cōsignatō ipedit cursū vsurarū. nō ff. de pac. l. tale pactū. q. post diuisionē in gl. pferat vide Bar. ff. de admn. tu. l. tutor. q. tutor.

¶ An oblatō possit fieri p pñtē ff. de vsu. l. titius. q. lutiū in glo. deposuit. Cy. m. l. acce. ptā. C. de vsu. in pma opp.

¶ An oblatō rei furtiue purget mōraz furis. nō. C. de fur. l. sbracto et ibi Cy.

¶ Quid ope oblatō Quil. nō. C. de vsu. l. acceptā. ff. so. ma. l. si mōza in glo. et ibi oio. vide Bar.

¶ Vbi dē fieri oblatō nō. C. de solu. l. obli. gnatōne in glo. si eo loco.

¶ An facta oblatōne debitor libere i pō iu re vel ope exceptōis nō ff. de solut. l. q. x. in glo. exceptōne cū glo. ipso iur. et ibi Bar. gl. m. l. solutōne et ibi Bar. e. t. et vide eūdē oio. l. si soluturus. e. t.

¶ Cū req̄rit oblatō an intelligit de verbali tñ an etiā reali et an req̄rat cōsignatō vide do. Jo. de imo. m. l. si seruus cōis in pñ. ff. de vul. et pup. l. si mōza. ff. so. ma. et Bar. m. l. si in su. lā. ff. de rer. ob.

¶ Qd aut oblatio oporteat eē realis et non.

verbalis nō. Bar. m. l. ptoz. q. si q̄s patus. ff. d. nō. op. nū. q. tñ fallit qñ delictū nō eēt liqdū q. tūc dē vt clā de q. m. l. statu liber rōnē a m. l. seruus si hēdi ad fi. ff. de sta. liber.

¶ De oblatōne monasterij vel hospitalis vi de tex. et ibi nō. m. c. fi. de suc. ab intest. Bal. m. aut. ingressi. C. de sacrosan. ec. et Bar. m. cōsi. suo. lxxij. qd mēpit qdā balsuis h̄ melius di cit idē Bar. m. d. aut. ingressi tu dic de hoc plē nō. do. An. i. pal. c. fi. vbi vide qñ q̄s offert se et sua an remāt pñtia et futuā et vide oio An ge. m. dīsputatōne sua q̄ mēpit in re fulgēti.

¶ Oblatō et cōsignatō ita demū releuat si po sita pecunia nō sit versa in vtilitatē offerētis vt. l. j. C. q. po. in pig. ha.

¶ Res imobilis nō recipit oblatōne et cōsig natōne glo. i. aut. dos data. C. de do. an nu. vide Bar. m. l. semel mōza. ff. so. ma. x. i. d. au. dos data.

¶ Qñ fit oblatō debiti qd nō ē liqdū quō fi eri debeat vide i. l. si residuū. C. de distr. pi. faciūt que dixi s.

¶ Aliud ē offerre pecuniā aliud ē soluē gl. in. d. l. si residuū et ibi nō. q. nō sufficiat offer re mar supiū cū pecunia nisi notorie videat a cognoscat qñta pecunia sit mtus Bar. m. l. cū seruus. ff. de cōdi. et demō. et de qui. all. l. j. q. si cista. ff. depo.

¶ Oblatō a depositō nihil opant si deponēs postea etiā habuit pecuniā vide. C. de distr. pig. m. glo. m. l. si prius et ibi pbat qd illud opat oblatōtñ in iudicio.

¶ Qñ implemētū nō ē cā dande actōis h̄ cōseruande sufficiat q. nō stet p implere deben tem licet nō offerat. ff. quo. leg. l. ij. q. j. et ibi est tex.

¶ Animosus et audax litigator nō admittit contra offerentē iustum precium vt. l. precia reg. ff. ad. l. fal. Bal. m. l. ad officiū. C. de cō. mu. di. vbi dicit eē tex. singularē quod ē bñ notandū.

¶ Quis p̄t dici patus aliqd facere l3 non offerat vt. d. l. precia. q. q. ait.

¶ An vbi quis tenet offerre debeat h̄re fide iustores patos vel qd verbaliter offerat et quid de offerēte pecuniā vide Bar. m. l. ptoz. q. si q̄s patus. ff. de nō. op. nun. et ibi vide an habeat pbaē q. si is cui obtulit noliāt recipe vel sufficiat q. taceat.

¶ Oblatō extnei liberat debitōrē absentē. ff. de sol. l. q. decē. q. si cū mibi. ff. de cap. a postli. reuer. l. post līmimū vide Bar. m. l. ex duobz. ff. de duo. re. vbi de hoc.

¶ Sola oblatō liberat debitōrē secuta pñtō ne pecunie vt. l. j. C. de susce. et ar. l. x.

¶ Sola oblatō iudicialis inducit liberatōne ff. de pigno. act. l. si rem. q. si. et ibi doct. te. net Bartol. m. l. debitor. ff. solut. mat. licet in

extra iudiciali requiratur assignatio et depositio
C. de usu. l. 3 accepta et quod ibi non. quod est verum in
si etas aliud indicat. ff. de minori. l. cui mutua. §
fideiussor.

¶ Non ita de leui fit datio sicut obligatio non. ff.
de pecu. l. non statim quod not. per his que dicimus in
l. titia. ff. ver. obli. et ibi non. conno.

¶ Vbi quis debet aliquid offerre alteri ad finem
ut consequatur actionem vel non incidat in moram
vel ut illam purget et contra obligatio verbalis
rei in presenti non constat nihil operatur ut. l. qui
et. §. idem responsu. ff. de sol. et in. l. seruus si heredi
ff. de sta. liber. no. Ba. in. l. pto. §. si quis patet
de no. op. nun. vbi de hoc poit multa pulchra
dicta facit quod vbi opus est facto verba non sufficiunt
ut m. c. j. de eo qui mittit. in pos. ca. rei seruand.
sed quidam litant predicta vera nisi quis deat offerre
re re que in effectu momento offerri non potest ut est
probatio quia tunc sufficiat quod verbo se offerat
statim probatur. in. l. si is a quo. ff. ut in pos. le
quod videtur esse de mente Immo. in. c. post electi
one de coel. pbe. et hoc tenet do. An. m. c. ex pte
de testi licet Jo. an. in hac ultima ratioe vide
tur dixisse orium in. c. inposita in pn. d. appel
que sunt bene non da quod non ita repies de facili alibi

Obligatio. An et quando ex delicto oris
atur naturalis obligatio Bartolus in. l. non
solum. §. j. ff. de iniur.

¶ Obligatio naturalis oritur ex consensu. ff. de pac.
l. si. ff. de noua. l. j. et quod ibi not. facit. l. stichum
§. naturalis. ff. de solu.

¶ An opsonaliter obligatum competat iudicium
possessorium vide Bart. in. l. si. ff. quorum bo.

¶ An in obligatione rem restitui duret obligatio
restitutoria ipsi etiam post interitum rei vel
solu de crimatio Bart. in. l. interdicto. ff. de vi
et viar. et in. l. stipulationes non diui. ff. de v. ob.
vbi plene per Ba. in repetitione aliquid per eum
in. l. i. C. de his que vi me. re. ca. fiunt.

¶ Obligatio que sel. produxit effectum non potest
aplius producere. Ba. in. l. j. in pn. ff. de ac. et ob.

¶ Qualiter in obligationibus facti succedat post
moram obligatio ad interesse et non obligatio
mibi dandi videtur plene per Ba. in. l. stipulationes in. ij.
questione.

¶ De obligatione primitiua vel secundaria
ratione doli vel culpe vide Barto. in. l. eade. §.
cato. ff. de verborum obligatione.

¶ An in obligatione rem tradi quis compellitur
precise ad tradendum vide Bartoluz in
prea. legata. l. stipulationes non diui. §. ex celsus.

¶ Quando quis est obligatus ad aliquid faciendum
an sufficiat probare factum licet non
probetur factum ab episcopo qui erat obligatus
vel eius mandato vide Bar. in. l. cum seruus.
ff. de verbo. obligati.

¶ An in obligatione omnium bonorum res
manent remalia vide Bal. in. l. generali. §. j. ff. de
usufruct. le. Bal. in. l. j. et. ij. C. de ver. sig. vide
in. l. seruos in fin. ff. de le. ij. et. l. cum taberna.
ff. de pig.

¶ Obligatus ad dandum aliquid debet taliter
dari quod ab eo auelli non possit quod liceat ei
habere ut in. l. que a substituto. §. si. ff. de le. j. et quod
ibi nota. et maxime quando titulo oneroso ut
l. ij. et. l. omnino in prin. ff. de actio. emptio.
et vide on. mino Barto. in dicta. l. que a substituto.

¶ Obligatio fideiussoria non potest stare sine
principaliter. et ibi docto. m. l. j. §. si quis ita.
ff. de verbo. obliga.

¶ An in obligatione in diem oriatur actio ante
diem Bar. in. l. stipulatus de verbo. oblig.
vbi etiam vide que est ratio quod tempus non est
modus tollende vel inducende obligationis
de quo vide in. l. obligationum fere. §. placet. ff.
de ac. et obliga.

¶ An in generali obligatione bonorum intelligatur
iura et actiones Bar. in. l. quintus. §. argenteo.
ff. de au. et argen. lega.

¶ An in generali obligatione remanent res prohibite
alienari Bar. tenet quod non in. l. codicillis.
§. instituto. ff. de le. ij. vbi vide.

¶ Quid sit in obligatione quando aliquid legatur
in genere Bar. in. l. titius. §. duobus. ff.
de lega. ij.

¶ Vbi lex vel statutum resistit obligationi non
inducitur naturalis obligatio. ff. de condic. in
debi. l. si non sortem in prin. et. ff. de fideiuss. l. cum
lex vbi plene per Bart.

¶ An is qui suscipit in se obligationem alterius
quod potest ut. ff. de ver. obli. l. continuus
possit in plus teneri Bar. in. l. si cum homine. ff.
de fideiuss. vbi plene.

¶ An facultas impediat obligationem vide.
ff. de verbo. obli. l. continuus. §. item qui insulaz
et ibi Bar.

¶ Limitationem illius qui vult quod dispositio
obligationis non possit conferri in voluntate
obligati vide per Bart. in. l. nemo. ff. de testa.
tuto.

¶ An obligatio naturalis qua quis tenetur
ad antidoram impediat repetitionem indebiti.
vide Bar. in. l. si testamento. §. j. ff. de fideiuss.

¶ Quid sit obligatio et quo iure sit introduz
cta vide. ff. de iusti. et iur. l. ex hoc iure. ff. de p.
scrip. ver. l. naturalis in prin.

¶ An ea que petuntur officio iudicis sunt in ob
ligatione vide non. ff. de acti. emp. l. qui per col
lusionem et. ff. loca. l. quero. ff. de dam. infec.
l. cum postulasset glo. in. l. j. §. si. ff. de va. et
extraor. cog.

¶ Que intelligantur excepta in generali ob
ligatione vide de homicid. cum iuramento.

¶ An obligans bona sua videat nō solū obligare bona quorū est dñs sed etiā ea bona q̄ possidet vide Bal. m. l. certi iuris. C. loca. dic q̄ sic allegat. l. si ab eo. ff. de pig. act. melior ē tex. m. l. bonorū. §. m. bonis. ff. de ver. sig.

¶ Obligatio specialis magis afficit rem q̄ qualitatem Bar. m. l. rem legataz. ff. de adm. lega.

¶ Obligatio penalī facta p̄ duos ex cōpromittentibz sup̄ obseruatiā laudī ferendi valet vide Jo. an. m. add. Spe. t. de arbi. §. seq̄. §. itē qd̄ si.

¶ Obligatō nō inducitur p̄ confessionem vel p̄batōnē obligationis p̄cedētis Bar. m. l. publica m. si. ff. de po.

¶ Nullus p̄t obligare bona ecclīe sine licētia ep̄i. xij. q. ij. abbatibz.

¶ An obligatio q̄ habet ex p̄sona seu facto vel actū alterius nō. m. l. si pupilli. §. j. ff. de neg. ges. m. glo. Cy. m. l. qui seruo. C. quod cū eo vide Bar. m. l. post mortē. §. tutor. ff. quando ex fact. tu.

¶ Obligatio p̄lati non est p̄petua nec afficit successorē sed obligatō capituli sic Immo. de p̄ben. m. si.

¶ Obligatus ad factū qd̄ cōtinet informatōnē publice honestatis nō liberat p̄stando m̄teresse vt. l. stipulatō. §. siue aut. ff. de no. op. nunc.

¶ De p̄sonis publicis que p̄nt p̄ alijs obligatōnē recipere vide Immo. de ouer. diu. dubū.

¶ An obligatus ad dandū liberet legando illud vide glo. l. et si forte. §. etiā ff. si secundū ven.

¶ Obligatus ad restitutōnē rei p̄t ad m̄ter eē daminari nō solū re p̄empta sed etiā non ap̄nte vt. l. si cōstante. §. si vxor. ff. so. ma.

¶ Obligatus ad factū ex vltima voluntate p̄cise tenet ad illud tex. ē notab. m. l. fideicōmissa. §. j. ff. de le. iij.

¶ Obligās bona sua p̄ p̄othecā nō p̄t meari cerari dictū est Bal. m. l. iij. ff. de neg. ge.

¶ Obligatus ad dādū obsidē an liberet dādo cōsanguineū Bal. m. l. filiū. ff. de his q̄ sunt sui vel ali. iur.

¶ Obligatō naturalis p̄t cedi casus i. l. si e9. ff. ad. trebel. et qd̄ ibi nō.

¶ Obligatō oīm bonorū inducit act. p̄sc̄p. verbis casus m. l. si ex cā. C. man.

¶ Si diuerso tpe obligo bona mea duobus q̄s eorū p̄ferat Bar. m. l. si is q̄. ff. de iur. fis.

¶ Naturalis obligatō ē it̄ducta de iur̄ge tū glo. m. l. Stichū. §. naturalis. ff. de solu.

¶ An et q̄n ex obligatōne statī inducat actō et exactō Jo. an. m. c. de testanda de cōf. p̄b. li. vj.

¶ An vbi plures simpl̄ se obligāt it̄elligit̄ quilibz m̄ solidū vel p̄ eq̄libz portātibz m. c.

cōstitutus de reli. do. m. glo. pe. et p̄ eūdē m. c. sic dignū de ho.

¶ Obligatō semel extincta amplius nō reui uiscit de cōf. di. iij. queris de sen. ex. decetero de si. ex m̄sinuatione de sol. l. que res. §. areā.

¶ Nemo obligat̄ nisi q̄ h̄t aim obligādī vide glo. m. c. l̄aturā de voto.

¶ Obligatus d̄t q̄ efficacit̄ ē obligatus si possit se tueri m̄ exceptōne nō videt̄ obligatus. ff. de li. cau. l. nō obligat̄. §. j. ff. de ver. l. creditores et l. creditore. l. creditor et it̄ellige de exceptōne p̄ quā p̄petuo excludat̄ m̄tentō.

¶ An cōditionalis debitor pendēte cōditōne dicat̄ obligatus vide isti. de v. ob. §. ex cōditō ali.

¶ An clericus possit se obligare sub pena spiritali et pecuniaria vide. xij. di. quāq̄ et ibi cōcor. m. glo. de ele. cū dilectus m. gl. m. ver. obl. ter. x. ibi qd̄ nō m. c. p. et g. de of. def. ad de. ij. q. iij. si quis p̄b̄z qd̄ it̄ellige volente suo sup̄iore Jnn. m. d. c. p. x. g. Arch. j. q. vii. quotiens.

¶ Obligatō ē iur̄ actiōnis vt. ff. de p̄c. l. l3. §. ea obligatō m̄sti. de ver. ob. m. p̄n. ff. de iusti. et iur. l. ex hoc iure.

¶ Que obligatio cadit m̄ seruū. ff. de act. et ob. l. serui x. ff. de fideius. l. heres.

¶ Obligat̄ quis ad resignatōnē facti nō iur̄ de cōf. p̄b̄. p̄posuit et ibi Immo.

¶ An p̄riomū clericū sit ecclīe obligatū si clericus de boīs ecclīe aliqd̄ obligat vide de p̄c. c. iij.

¶ An redditus ecclīe vel stipēdia possint obligari vide Immo. de fideius. puenit.

¶ Quicūq̄ p̄t se obligare p̄t etiā p̄curatore m̄ re suā facē Spe. t. de cōf. ac. §. j. v. et scias vbi vide.

¶ Qñ obligatō tollat̄ ip̄o iure m̄ totū qñ nō tollat̄ nō. m̄st. q. mo. tol. ob. §. si. i. gl. fi. Cy. i. l. fi. C. ex q̄. ca. ma. m. iij. q.

¶ Solutōne eius quod debet̄ oīs tollit̄ obligatio m̄sti. q. mo. to. ob. m. fi. no. de vsuf. l. corruptōz i. gl. lectatibz et i. Ci. i. p̄ma op.

¶ An tollat̄ obligatō vbi tua res dat̄ eē i. solidū p̄ alia nō. C. de suis et le. l. ex libera i. Cy.

¶ Que obligatō x. q̄t modis tollat̄ vide isti q. mo. to. ob. p̄ totū ff. de reg. iur. l. nō tā naturale.

¶ In q̄ differūt obligatō a cā nō. ff. si cer. pe. l. certi cōditō m̄ p̄n. m. glo. ij.

¶ Obligatō h̄t mediū m̄ liberatōnē et cē i. p̄cedēti nō. de cōdi. m̄de. l. si quis seruū m. fi. et ibi nō. ff. de ver. ob. l. ij. §. et h̄ay.

¶ Quid cōtineat̄ m̄ obligatōne naturali nō. ff. §. pig. l. obligatō. C. q̄ res pig. ob. pos. l. fi. i. gl. j. et ibi Cy. nō. Bar. ff. de vsu. le. l. gñali.

¶ Quid cōtineat̄ obligatio gñis. §. vxorū. speciei et vniuersitatis nō. ff. man. l. si fideius.

¶ An obligatio generis. §. fi. m. glo. pe.

et alternatiua cōueniant et differant not. ff. de condi. indeb. l. cum his §. fi. in glo. pe. Bar. in preal. l. ij. §. et harum.

¶ Obligatio amissa q̄ restituit debz restitui talis qualis prius fuerit no. ff. de iure do. l. licz

¶ Si quis obligauit rem in glo. fi. suam pro alio vel traditionem suam alij obliget qua actione ageat no. C. como. l. pe.

¶ An obligatio inseat ad heredes no. Spe. t. de emp. et vend. §. j. ver. itez aut eo. ti. de sob. et solu. §. j. ver. ad primum.

¶ Obligatio bis fieri possit sed non bis solutio not. ff. man. l. si mandato §. fi. alias. l. quotiens §. fi. et. l. qui mutuum §. no. ideo in glo. in staurauerit eo. ti.

¶ Obligatio realis et psonal qd̄ hēat in obligatione vide in glo. ff. de procu. l. pōpōm. §.

¶ Obligatio naturalis q̄ dicat §. et is. et qm̄ orit̄ no. insti. de ob. in glo. iij. ff. de peti. here. l. sed si lege §. solunt in glo. obli.

¶ An obligatio sit in p̄ez et filiū no. insti. de mut. stipu. §. recte q̄ mut. is in glo. j. et vide no. ff. de fideius. l. si q̄s pro eo §. fi. et ibi p. Bā.

¶ An obligatio cōstat ex o. ctual. plene. terius no. ff. de neg. ges. l. si pupilli §. j. in glo. ex habūdā. Cy. in. l. ei qui. C. q̄ cū eo in. ij. op. et in. vlt. q. Cy. C. si cura in. l. si creditor

Bar. in. l. post mōtē ff. quando ex facto. tuto.

¶ An additio obligationis i. nuteat ex p̄sona heredis Bar. de v. sig. l. ij. §. ex his C. de neg. ges. l. si Spe. ti. de obli. §. j. ver. h. nūq̄ obligatio

¶ In obligationibus d. i. vel faciendi facti diuī diuī vel indiuidui qualis p̄ncipales vel heredes teneat no. m. d. l. ij. §. ex his et. l. eadē §. cato z

l. stipulationes nō diuidūt in p̄n. ff. de v. obli. et doc. in. l. si seruus §. si pluriū ff. si quis cau.

¶ Quando obligatio p̄ncipalis et accessoria in eadem p̄sona cōcurrunt semp̄ extinguit̄ accessoria no. ff. de sepa. bo. l. debitor in p̄n. ff. de fideius. l. generaliter et ibi Bar.

¶ An ex sola naturali obligatione oriat̄ actio vide no. m. l. fideius. obligari §. fideius. ff. de fideius. in glo. aliqua et ibi Bar.

¶ An obligatio naturalis qua quis tenet̄ ad antidora impediāt repetitionem indebiti dixi supra adde no. ff. de iusti. et iure. l. ex hoc iure in glosa magna et Bar. ff. de fideius. l. si te §. primo.

¶ Obligatio naturalis q̄ orit̄ ex testō minus solenni est efficax ad retinendum vide Bart. in. l. nemo ff. de leg. j.

¶ Vbi facere est propter dare in obligatione est dare glo. et ibi Bar. in. l. cum proponas. C. de dolo.

¶ Quedam est obligatio naturalis que dat̄ secundum primeuum statum que habet consomitantias exire nas secundum Cy. in. l. si curatorem C. de in mte. resti. mli.

¶ Est dare obligationem que durat in substantia et nemo est obligatus et sic obligatio volat per aera hoc plene in. l. fi. C. de fideius. mmo.

¶ In obligatione rem restitui re pempta res non est in obligatione sed extimatio est in facultate soluendi glo. m. l. fi. C. de cōpen. Bā.

de ver. ob. l. stipulationes nō diuidantur §. cel sus et dixi aliquid supra.

¶ Qui ex delicto tenetur dicitur obnoxius z sic obligatus C. ad. l. acquiliam ex morte.

¶ Obligationis appellatione comprehenditur obligatio effectualis non naturalis ad antidora ff. de actio. et obligationi. l. obligatio num substantia ff. de duobus reis. l. si ex duobus §. primo.

¶ In obligatione generis neutrum est in obligatione etiam specie in solōm oblata nisi sit recepta glo. ff. de ver. obli. l. stipulatus sum.

¶ An in obligatione iurisdictionis sit naturalis vel ciuilis vel naturalis tantum Cy. in. l. intelligere C. de lui. pig.

¶ Obligatio realis competens defuncto non diuiditur inter heredes vide C. si vnus ex pl. hered. l. ij. sed datur tantum contra possidentem vt ibi.

¶ An si fiat mentio heredis in contractu que ratur intransmissibiliter ad heredem separata obligatio per contractū defuncti vide Bar. ff. de ver. ob. l. stipulatio ista §. si quis ita.

¶ An obligatio facti transeat ad heredē vide in. l. centesimus §. j. ff. de ver. ob. et in. l. veteris C. de contrahen. stip. et ibi per. Cy. ff. de verbo. obli. l. si sic.

¶ An obligatio possit queri mihi ex proprio meo actu et mediante persona alterius in dubio queratur tam ex meo quā ex alieno ff. de ver. ob. l. eum qui ita §. qui sibi.

¶ An si res subducatur de obligatione per alterationem rei si postea reuertatur ad pristinum statum subdatur obligationi vide ff. de ver. obli. l. intra stip. §. sacram.

¶ Possibile est remanente obligatione p̄sonam eximi ab obligatione et hoc quando bona transfunduntur in fiscum vide Bar. in. l. fi. ff. de duobus reis.

¶ Delinquens videtur consentire pene et sic naturaliter obligatus ad penam tex. m. l. fi. C. de his q̄ ex publi. colla. illa. lib. x. glo. in. l. j. §. bestias. ff. de postu.

¶ Obligationis appellatione comprehenditur obligatio ciuilis et naturalis et nō obstat exceptio et sic effectualis ff. de fideiusso. l. qui satis.

¶ An obligatio naturalis aliquo casu perducatur actionem vide Bart. ff. de fideius. l. fideius. for obligari §. fideiusso.

¶ Si maritus obliget omnia bona sua non

vide obligare dotalia ar. l. si ostante. Si ma-
ritus ff. so. ma. et ibi Bal. et idē dicit i. i. Bal. si
locat oia bona sua.

¶ An obligatō possit eē ipēdētī ff. de fideiuf.
l. fideiuf. §. stipulatio.

¶ In obligatōe rē restitui re pempta possit
peti res ff. qd me. cā. l. j. et ibi Bar.

¶ Ex indubio iterptat' intentionē obligat'
volētis in mius m aut. de nup. §. deinceps col
iij. et ibi vide.

¶ Obligatio ē facti ff. mā. l. si mādato. §. qd

¶ An m obligatione cū voluero possit se ob-
ligas variat' vide i. l. si qd ex pluribz et l. si qd
stipulatus sit Stichū et l. eū q. §. si. de p. ob.

¶ Id mibi videt' abeē m qd sū obligatus ff. de
neg. g. l. si qd mādato et ibi doc. m glo.

¶ Obligatōes oēs muētōe sūt naturales et
nulla ciuili re inuētōne et qd dī de obliga-
tōe ciuili rez. ē ita dicit Pe. i. l. ex hoc iure ff.
de iust. a iu. q. al. l. iur' gētiū m pñ. ff. de pact.

¶ Obligatō facta ad renumerādū nō iducit
obligatōnē ex oī casu. l. si nō sortē. §. libertus
ff. de pdi. mde. ff. de of. pfe. m. l. j. §. si pñonus.

¶ Quedaz est obligatio ad antidora redas-
cta in spiritualibz pceptis a repetitor' nō dat
solutionem ff. de pdi. mde. l. si non sortem. §.
libertas.

¶ Quedā stat in finibz suis et tūc si ē solutū
nō remunerandi cessat repetitō ff. de fideiuf.
l. si testamento. §. j. aut respectu alterius eē.
et nō cessat repetitio glo. i. l. ex hoc iure ff. de
iust. et iur. et ibi Bal.

¶ An m ipositōne collecte mducas obligatō
naturalis vide Bal. m. d. l. ex hoc iure.

¶ In obligatōne generis a spēs ē m obliga-
tōne sub additōne si a debitore eligat' et sic ibi
est tacita additio fm glo. ff. de pact. l. iur' gē-
tium. §. et generaliter facit ff. quod me. cā. l.
extat.

¶ Obligatō ē ius ff. de re. diui. l. iij. hoc rez.
put ē octa secus si i fief. l. cautō ff. de cur. fur.

¶ Obligatō naturalis surgit vbiqz natu-
ralis rō ē q obligari ff. de pac. l. j. et ibi glo.

¶ Obligatio tacita nō ē vera obligatō sed m
tellectualis dicit ter. ff. de pac. l. labeo qd no.
ppter statuta que velint qd otena m inst'is
guarentis habent executionē paratā qm
mtelligunt' de exp'sse otenis nō de tacitis qz
illa non possunt ibi legi sed tm mtelligi vide
Barto. m. l. j. §. sed si legi ff. de his que m tes.
dele.

¶ Sic ius ciuile possit ipēdīre effectū natu-
ralis ob. vt. l. nō sortē. §. j. ff. de pdi. mde. ita a
mducere ita dicit Ja. bu. i. l. j. m fi. ff. de pac.

¶ Statuto vel. l. penali non tollit obligatio
ter. et glo. m. l. si pene. ff. de pdi. mde.

¶ Obligatō naturalis qnqz hē exactōnis ef-
fectū iudicij qffo vt i opis debet' a seruo ff. de

odi. mde. l. si nō sortē. §. libertus et ibi bō glo.

¶ In seruū cadit naturalis obligatō ex pme
uo iur' gentiū anqz eēt ius seruitutis et eq-
tas naturalis vide glo. m. d. l. si nō sortē. §. li-
bertus de q vide Bar. ibi a m. l. Stichū. §. natu-
ralis ff. de so. et m. l. cū āplius. §. j. ff. de reg.
iu. et m. l. ex hoc ff. de iust. et iur.

¶ Obligatō naturalis ē p pactū remissibilis
qn surgit ex eqtate natuāli ad renumerādū
glo. ff. de pdi. mde. l. q exceptōnē. §. si.

¶ Vt def' sufficiēs cā ad obligādū sufficit de
bitū naturale sūstē. ff. de pdi. mde. si. l. fidei-
cōmissū et bñ pbet ille ter. q ex testō minus
oriē naturalis obligatō.

¶ Obligatō naturalis m dubio ponderat' p
ut approbata ē a iure nō ff. de pdi. mde. l. si id
qd et qd ibi nō. Ja. bu. et Bar.

¶ An ea q tacite m sūt m obligationibz i du-
bio sint m pte rei vide ff. de eo q cer. lo. l. n
vtrqz et q ibi nō.

¶ Est dare obligatōnē naturalē a ptozā ff.
osti. pe. l. j. §. debitū.

¶ Obligatō secūdaria rōe doli vel culpe q o-
rit' i obligatione rē restitui an oriat' tpe ocl'9
vel tpe omissi doli vel culpe vid' doc. m. l. si cer-
tū. §. si duobz vehiculū omo.

¶ Quot sūt ptes rei tot obligatōnes oriūt' h
vna tm respectu totius qn ē vñ totū mteg'
le secus si sūt plures res qz tot sūt obligatio-
nes etiā m ocl' tu bone fidei ff. com. l. m omo-
data. §. si duobz.

¶ Obligatō tacita q ex. l. qrit' nō erigit pso-
naz pñtiā ff. de pig. act. l. solutā. §. solutā.

¶ Priuilegiū datū debitorū sup obligatione
restringit' ad obligatōnē m q videt' priuilegi-
ari si ex ocl' tu nō ex delicto ff. q cū eo. l. h et si
ptē. §. quāquā.

¶ Obligatio ciuili et naturalis sūt diuerse
m lba facit ter. m. l. creditorē ff. ad mace.

¶ Si tibi pmitto fundū simplr' m dubio vi-
deor' simplr' obligari ad dandū nō ad traden-
dū ter. ē ff. de d. em. l. si ita distrahāt.

¶ Obligatio psonalis non sequit' rē ff. de d.
emp. l. si. et qd ibi nō.

¶ In obligatōnibz facti succedat obligatio
ad mtereē post morā nō ex vi obligatōis h
ex vi officiij iudicij glo. de act. em. l. j. et qrit' m
obligatōnibz facti dicatur post moram sta-
re obligatio ante factum dicatur mtereē m
obligatione vel mtereē m solutione decla-
rat Bart. m. d. l. j. et dico q si habetur respe-
ctus ante petitionem post moram vtrunqz
est m obligatione alter nati et i alternatiuis
electō est agere volentis si aut mōpit age-
re et sic eligit alteram illud censet' m obliga-
tione et obligatio quo ad aliud non electuz
tollitur illud tm censetur esse facultate sol-
uendi sic soleo extrahere pedem de ista mate

ria de qua ut dixi Bar. in. d. l. j. et. d. l. stipula

tiones non diui. conterit magnā repetitiōez
¶ An in obligatione generaliter omniū bo

norū suorū nō venerūt bona tñ possessa per
obligantem Jo. an. in addi. Spe. ti. de obli.
et so. q. j. z versū. item pone dñum videt dictū
¶ An in obligatione omnium supra.
bonorum intelligunt obligate merces quas
quis habet instancie renales tempore obliga

tionis dictum est supra adde. l. cum taberna
ff. de pig. et Bal. in. l. vbi adhuc C. de iur. dos
cū in. vj. col. vbi de hoc.
¶ Conditio obligationis nō debet immutari
ex persona heredis ut. l. ij. ff. ex his. ff. de ver

bo. obliga. ff. de preto. stip. l. pretor. q. in ctam
ff. de le. j. l. legatarius.
Obliquum An quod non licet perdis

rectū liceat p obliquū C. de usu. re. iud. l. si. ff.
de p. ci. l. titi. et. ff. de neg. ges. l. si ex duobus.
Oblitio Quis possit obliuisci etiā eorū

que sūt. j. annum glo. in. l. si arbiter. ff. de pba.
¶ Oblitio nō excusat. ff. pro empto. l. q. fūdū
vide de elec. fūdamenta li. vj.
¶ An et quo tpe inducat oblitio nō. insti. d

vsuc. q. quod aut ad eos in glo. per absentiā. ff.
de vsu. l. furtū in glo. pe. et ibi Bar. C. de acq.
pos. l. licet in glo. fi. et ibi Cy. in. iij. opp. C. de

ser. fu. l. j. in glo. magna in fi. Spe. ti. de pet.
et pos. ver. fi. et ibi Jo. an. in addi.
¶ An oblitio sit iusta causa ignorantie nō. ff.

p pemp. l. qui fundum. q. seruus in glo. scire
debet et quod dicit ibi Bar.
¶ Non debet quis tradere oblitioi illud qd

scit vel scire debz in. l. qui fundum. q. j.
¶ Ex cursu longi tps causatur oblitio ut. l.
furtum. q. j. ff. de vsu. et ibi nō. in. l. si id quod

et ibi Bar. ff. de acqui. pos.
¶ Oblitio inducitur per lapsū decemij et ex
ea perdit possessio glo. in. l. j. C. de ser. fugi.

et. l. furtū. ff. de vsuc.
¶ Non est tam insanus tam iniustus de vt
obliuiscat opus vñ et dilectionis qz oñ disti

in nomine ipsius quia ministrasti sanctis et
ministratis ad hebre. vi. de pe. di. ij. nō ē etiā
c. etiam si inquit.
Obliquor Hic videtur obliquor idē in

portat qd contradico d reg. cum virum in fi.
Obnixe Expomitur idest instantē cia. q.
vij. postulatus.
Obnoxius Expomitur idest sibiectus

vel obediens. xxvij. q. sicut.
Obnoxium Hoc vbum obnoxius pres
supponit quādam latam obliuionem sicut in

reali dicitur obnoxius ille qui possidet nō pro

prie obligatus glo. in. l. j. C. de alie. iud. mū.
ca. fac. aliquando sumitur pro effectuali ob
liuione C. de arbi. l. ij.

Obolus Quid sit obolus vide. j. q. j. ius
dices.

Obreptio An obreptio viciet vide in. l.
sed et si. q. prōnū. ff. de in ius vo. et. ff. de tu. et
cu. da. ab his. l. tutor petitus. ff. de fideicōmis.
libe. l. cū vero is. q. subuētū est de hoc. xxxv. q.
ix. remā. C. si o ius veluti pub. de pscriptiōe
et. l. et si legibus vide de rescrip. super litteras
ver. de hoc.

¶ Que sententia dicit obrepticia et de dñia in
ter obrepticiū nō. Inno. in. c. cū dilecta de re
scrip. et de iudi. cum olim.

¶ Obrepere est quē latent intrare vide nō. l.
prohe. de. Item obrepere. i. crescere de cele.
mis. cum creatura.

¶ An obreptio viciat ipso iure vel ope excep
tionis in decreto iudicis dic q sic. ff. de tut. et
cu. da. ab his. l. tutor petitus et. l. si. ff. de acq.
pos. l. iuste in sententia nō viciat ipso iure. C.
si contra ius vel vti. pub. l. prescriptio et. l. et si
legibus Inno. et cōpost. de rescrip. sup litte
ris in pua legijs obreptio nō viciat ipso iure de
pbe. si motu pprio li. vj. nō. in preal. c. sup litte
ris vide de fili. presby. c. ij. li. vj.

¶ Obrepere quid sit vide Ja. bu. in. l. momen
tance. qui leg. perso. in. l. j.

Obscurum In obscuris minimum est
sequendū. ff. de reg. iur. l. sep obscur. et in. l. se
per i stipulatiōibz et in regula i obscuris li. vj
¶ Obscura locutio nō cet proferenti. ff. de ser
ui. rr. predi. l. si arborem. q. si. ff. de pac. l. veteri
bus et quod ibi not. glosa et doc. ff. de cōtra.
emp. l. j. et que facit. l. responsum. C. de transa
ctionibus.

¶ Non dicit respondere qui obscure respon
det. ff. de. inter act. l. de etate. q. nihil. ff. de in
sti. l. sed et si. q. de quo palā nō. iij. q. iij. in tes
tibus glo. de ofel. c. ij. li. vj.

¶ Vnde oriat obscuritas nō. Jo. an. de cōsti.
c. fi. vbi vid que differentia sit inter ambiguū
et obscurum.

¶ Obscuritas ex breuitate nascitur de testa.
si pater li. vj. de sacra. iteran. c. j.

¶ Permittitur aliquādo obscuritas dum odo
nō omnimodo. ff. de usufruc. l. is qui binas. cō
tra. ff. loca. l. si merces. q. vicino.

¶ Qualiter declaretur obscuritas vide in res
gula contra eum li. vj.

Observare Quilibet debz observare ca
nones et litteras sanctorum patrū. xv. q. vj.
nos sactorū. xxv. q. ij. instōis et. c. aputatio
et. c. si quis dogmata de conse. di. j. basilica.
¶ Observare. i. obedire. C. de testi. l. si qñdo

Obses. Obsides p fide data l3 recipe. xxiij q. viij. vt pñdē de materia obsidū vide Jmo. m. c. ex rescripto de iur. iur. Bal. et Ang. m. l. ob sudes ff. de testa. ver. de ho. c.

¶ An de iure possint dari obsides. g. m. c. exposita de arb. Bal. m. l. ij. C. de pa. q. si. distra. et ibi glo. Alber. m. l. obses. C. de act. et ob. doc. de iur. iur. sic et. c. ex rescripto glo. xxiij. q. vi. et pñdē.

¶ An illi cui sūt dati obsides teneant eos pascere doc. de iur. iur. ex rescripto vbi etiā vide quid sit obstagiū et dic qd ē ouentio obligas quē ad nō recedendū a loco a quo msi fuerit pñcipali ouentioni satisfactū.

¶ An ep̄s possit dare m obsidē vnū clericū ex clericis ecclie sue vide. xxiij. q. viij. et pñdē di xi s. b. dictione ep̄s.

¶ Que dicant obsides et an faciāt testm̄ no. ff. de testa. l. obsides et ibi Bar.

¶ Ad quos spectāt bona obsidum no. ff. de iur. fis. l. diuus om̄odus m glo. et ibi Bar. ff. de testa. l. obsides vide de arb. exposita. m glo. fi. m. fi. de iur. iur. ex rescripto m glo. j.

¶ An obsides pñt dari ciuitatibz puatis no. Bar. m. pal. l. diuus ff. de iur. fis.

¶ Si aliquis est redemptus ab hostibz post loco pignoz teneri donec reddat pecuniaz no. ff. de cap. et. l. cum vero facit glo. m. pal. c. et pñdē vide. l. qui filios. C. que res pi. ob. pos. et. l. fi. ff. eo. que faciūt m dñuz ad idēz. q. q. vero m aute. vt nulli iudic. coll. ix. vbi creditor recipiēs pignoz libez honorem cas dit a debito.

Obsequium. Quid sit obsequiū offi. ciū et pietas vide glo. de neg. g. l. officio Ja. bu. m. l. j. ff. eo. C. de obseqo. l. j. et p totū

Obsidio. Si clerici obsessi volētes fugē omittāt homicidiū p pñiam restituunt h̄t. l. di. c. de his.

¶ An obsessus in quodā castro dicat carceratus vide Jm. de sen. ex. cū a nobis e. j. o cre do qd velit allegare. c. nup. de sent. ex. vbi vide p Jmo.

¶ An detinētes clericū in obsidione vel obsi des eū m aliq loco dicat incere manus vio lentas et sic an sit excōicatus.

Obstetrix. An et qñ stes dicto obstetri cum de partu vel virginitate m lris habet m. l. j. ff. de vendit. mspi. de pbat. pposuisti et. c. causam de frigi. fraternitatis et. c. se. glo. xx viij. q. j. nec aliqua. xxxij. q. j. c. j. xxiij. q. ij. si quelibet.

Obuentio. Quid sit obuētio vide ff. p socio. l. n. ad iñc. et. l. se. ff. de ver. sig. l. obuētiē ¶ Obuētōnes et fructus vident esse diuers

sa ff. de exera. l. j. q. exera. torem sic obuētiō nes et redditus de ele. q. sepe. li. vj. et ibi Ar chidi.

Obuians. Qui nō obuāt malis cū pos sit videt. c. sentire. ij. q. viij. negligē. xxiij. q. iij. qui potest et. c. ostendit nec caret scrupuloso ciētatis occulte qui maifeste facinora desūt obuare dicit glo. et text. de homic. sicut dis gnum.

Occasio. Differentiā m̄t occasionē et cāz vide p Jo. an. m. c. statutū de rescript. li. vj.

¶ Qui occasionē dāmi dat dānū dedisse vt et dānū nō ē p malū qd dat occasionē mali no. C. ad. l. nul. de vi pub. l. si qd ad se. xxiij. q. v. cū hō et ibi no.

¶ Illa que occasione aliquoz sūt regularit iudicant fm naturā illaz. c. ditionuz et a qbz occasionant. C. de legi. l. nō dubiū vide m. c. fi. de re. pmut.

¶ Qd occasione mea vel rei mee ad te pue mit mibi restituendū ē ff. de fur. l. si nuptura. q. j. ff. de her. vel act. ven. l. ij. q. solet et. l. vendito.

¶ Debet tolli occasio delinqndi. ff. nau. cau. l. j. m. pñc. et ff. que ad. testa. ap. l. j. et. i. q. j. emendari.

¶ Occasione et p̄textu ois q cā remotissima ipo. m̄t vt. l. fi. q. h̄ cū m secūdā. C. de fur. l. j. C. vt oēs iudi. tā ciuilis. l. fi. C. vt m̄ certū tps q. crim. vide Bar. i. l. p̄xon. ff. de aur. et ar. le.

Occidentalis. ¶ An otinentia clericorū sit ex voto vel ex cōstitutōne occīdētalis ec clesie vide de cl. diu. cūoli. et. xxxij. di. de illo

Occisor. **Occidens.** **Occidere.**

Occidit hominē qui eū nō punit cum possit. lxxxvj. di. m. singulis. xliij. di. ephesijs et ad de q multis modis qd d̄t aliū occidē. lxxxvj di. pasce et qd ibi no.

¶ Helyas occidit multos sine peccato. xxiij. q. iij. et vmdicta.

¶ Eligibilis ē occidi ab aliq qd aliquē occi dere. xxiij. q. v. vnū solū.

¶ Nullus possit licite seipm occidē. xxiij. q. v. si nō l3 et. c. tu dixisti et. c. nō ē nrm et. c. pla cut adde. xxiij. q. iij. displicet et. ff. de bo. eo. q sibi mor. c. sc. l. j. et p totūz adde s. Tho. scda scde. q. lxxij.

¶ Occidere malos nō ē effundere sanguinē h̄ mistrare legi. xxiij. q. v. c. reos qd itellige auz licētia supioris alias occidēs malos sine auctoritate publica ē homicida vt h̄t. xxiij. q. viij. q. pcutit.

¶ An occidēs pmissione iudicis vel statuti clericum banmitū qui putabat laycus excu setur a dolo et a pena Jo. an. m. regula q. qd

¶ An occidens m p̄tero te

neatur nō. xxiiij. q. ii. moyses in glo.

¶ An pater posset occidere senatorem muentū cuius filia Bar. m. l. maritus. ff. de adult.

¶ An se defendēs q̄ potuit alias euadere si occidit punitur velut homicida Bal. x. col. de pace tenē. dicit q̄ nō sed punitur alias ut culpabilis arbitrio iudicis all. Jo. an. i. c. significauit de penis quē ibi hoc dicit dicit si vide plene in addi. Spec. ti. de homi. sup. Rica q̄ all. l. graccus C. de adul. et dicit vber. de bolio disputantem ita tenuisse p. d. l. et. c. cū olim de resti. spo. que iura nō bene pbat sed ego all. l. si adulteriu cū incestu. C. impatores. ff. de adul.

¶ An statutū punit occisorem intelligit tantū de dolo Bal. m. l. j. C. si q̄s at. ff. si q̄s tes. l. dñs meus Raf. cūa. m. l. filius. ff. de pdi. insti.

¶ Stante statuto q̄ occidēs occidat an vulnerās aliquē letaliter ita q̄ ex illo vulnere sit certū cum mori tantū possit an mortem illius puniri nō. Bar. m. l. damni. C. sabim. ff. de dñ. infec. Bal. m. l. si quis nō dicam rapere. C. de epi. et cle. x. col. qua. mo. feu. ann. c. j. et ibi per eundem.

¶ An minister iusticie q̄ iussu iudicis aliquē occidit aliquo mō peccet habet pulchre xxiiij. q. v. miles et. c. cum minister. c. lex eterna et. c. q̄ malos adde glo. m. c. perpendimus de senten. excommuni.

¶ An propter seruandam castitatē corporis liceat seipsum occidere dic q̄ non xxiiij. q. v. si nō licet et. c. nō est nostrum et. c. placuit glo. et doc. de sepul. ex pte vbi videt casus vide sanc. Tho. secūda scde q̄. lxxiiij.

¶ An licet occidere militem q̄ contra mandatū iudicis pugnavit licet victoriā habuit dic q̄ sic de iur. ciuili ut. l. iij. C. i. bello. ff. de re mili.

¶ Que sit pena occidentis clericū subdiaconū nō. xvij. q. iij. si q̄s regularit de penis. c. ij.

¶ An et qñ liceat vel nō liceat occidere nō. m. l. j. C. qñ li. vmi. gl. xxiiij. q. v. in sūma s. Tho. secūda scde q̄. lxxiiij.

¶ An occidere uxorem sit grauius peccatum q̄ occidere matrem vel econtra nō. glo. xxiiij. q. ij an morietur que dicit matrem.

¶ Que sit pena occidentis matrem habet xxiiij. q. ij. latorem.

¶ An occidere animalia sit peccatū videt. Tho. scda secunde q̄. lxxiiij.

¶ An et qñ liceat iudici occidere malefactores videt. Tho. m. pall. loco vbi etiā q̄rit an liceat in puato occidere malefactorem et tenet q̄ nō adde qd nō. Jo. an. de heret. p̄sidentes li. vij. ter. xxiiij. q. v. si homicidū.

¶ An grauius peccat q̄ occidat iustū q̄ peccatorem videt. Tho. vbi supra.

¶ An liceat dare pecunias ne aliquis occidatur glo. m. c. fi. lxxiiij. di.

¶ An occidēs seipm videat cōfessus crimē pro

quo detinebat vide Bar. m. l. fi. i. fi. ff. de his q̄ sibi mor. consci.

¶ An occidēs manu vacua punitur sicut q̄ cum gladio vide Bal. v. col. de pa. iur. fi. hodie p̄ uidet statuta italie.

¶ Quis possit seipm licite occidere morte cui li nō naturali pau. m. cle. de dec.

¶ Quid remat appellōe occisoy vide m. l. occisoy. ff. ad fil. C. de malefi. et math. l. j. ff. ad. l. ac quil. l. qua actione. C. occiso. ff. de re. dub. l. qui duos. ff. de dona. inter. viz. et pro. l. eum q̄. C. si autem.

¶ An volēs occidere aliquē et inueniēs eū mortuū si amputat sibi caput suū incurrat irregulartatē vide Archi. xv. q. j. si q̄s vide nō. d. pe. di. j. periculosi.

¶ Si occisus ē aliquis int̄ plures nescit q̄s fecit an oēs teneant vel nullus aut qdam sic et qdaz nō vide nō. m. c. sacris de sepul. de homi. significasti de elec. cupietes. C. ceter. in glo. sup. p. culpabilis li. vij. xliij. di. q̄scam? in glo. Spe. ti. ij. C. iusta p. quid si quis.

¶ An occidēs hominē ab alio mortifere vulnerratū teneat vide xxiiij. q. j. quid culpaf in glo.

¶ Stante statuto q̄ nulla ps bonoy occisoy applicet hereditas occisi qdaz occidit monachū qui an monachatus habebat filios legitimos et naturales an ipis debebat tertia ps bonoy vel monasterio ifre. de se. suluat p monasterio in silio suo xxiiij.

¶ Mortuū appellōe etiā occisus cōtinetur. ff. de re. dub. l. qui duos. ff. de donatio. inter virum et pro. l. eū. C. si autem. ff. de pen. l. vli. et de differētia inter occisum et mortuū vide. ff. ad. l. acquil. l. promde.

¶ Occidēs canonicū vel cōprelatū suū incurrit penā. c. i. quibusdā de pen.

¶ Occidēs illū quez muemur cū filia vel uxore tenet de spō. remiēs sup. p. in loco.

¶ Dñs occidēs seruū eque punit ac si alium occidisset. l. di. si qua in glo. j.

¶ An vulnerās et ex eo vulnere secuta morte teneat de occiso vide. ff. ad. l. acquil. l. item mella. C. mella. C. celsus de cle. p̄cul. c. ij. l. dis. si qua femina et. c. studeat xxxj. q. j. is qui viuēte Bā m. l. dāmi. C. sabim. ff. de dam. infec.

¶ Quid aut si vulneratus moriat ex mala custodia vel ex alia infirmitate videt de homi. p̄sbyter. et. c. significasti et. c. ad audiētiā de cle. p̄cul. c. ij. l. di. si qua femina et. c. studeat.

¶ Occidēs aliquē dolo vel culpa qualiter teneat nō. ff. ad. l. acquil. sed et si in glo. et. l. si ob stetriz. C. fi. i. glo. fi. xxiiij. q. viij. in sūma.

¶ An factum occidentis se noceat heredi ut bona etiam applicentur fisco nō. C. de ac. l. factum sponte. C. si reus vel act. mor. fu. l. defunctis et. l. si quis post. ff. C. de bo. eo. qui si mor. con. l. tertia et. ff. e. l. finali et ibi Bartolus

no. c. qui tes. fa. poss. l. si is qui in glo. fi. et ibi
Cy. plene no. C. de iur. fis. l. fi. li. r.

¶ Si aliquis occidit aliquem ne occidat ante
neat. no. Cy. C. unde vi. l. j. i. pe. q.

¶ Occisor non dicitur nisi qui immediate occidit. ff.
ad. l. acquil. l. q. actio. §. celsus et. l. item si ob
stetrix. §. ij. nec. ppe. dicitur tenes ille qui ab alio
occidit ut eo. ti. l. item mella §. j.

¶ Occisor non dicitur qui occidit fure. ff. ad. l. acqil.
l. si quis firmo de q. vide eo. ti. si ita vulnerat?

Occultum Occultans. An occul
tans veritatem peccet mortaliter not. glo. de
testi. si quis et de testi. cog. c. ij. xxij. q. ij. pri
mu et. c. ne quis adde. xj. q. iij. si quis et de fal. c. j.
¶ An constitutio militantis ecclesie possit ligare
criminosum oino occultum doct. in. c. fi. et. c. ex te
nore de here. et glo. pe. i. cle. multoz de here.
ubi de hoc.

¶ Ex quibus causis possit aliquid occultari
no. glo. xxij. q. ij. muenta.

¶ Occulta peccata occulte puniende sunt manifes
ta vo manifeste. ij. q. j. si peccauerit i. v. fi. nes
scio de pemi. et remiss. c. ij.

¶ Occultans peccata aliorum non placet deo. vj.
q. j. si oia ter. qd ibi no. de of. or. si sacerdos

¶ An tempus preteritum officiali ad cognoscenda
crimina comprehendat occultata Bart. in. l. j. si
quis testa. lib.

¶ Occulta suspitōe non carent. ff. de ren. i. spi.
l. j. §. mittantur. C. mandati. l. ab anastasio
et i. c. j. ut eccle. bene.

¶ Qui occultat in terra presumitur dolose face
re qz erant ei notitura. ff. de iure fis. l. j. §. dis
uus et i. cle. constitutione de elect.

¶ Occulta peccata vincta non habent. xxij. q.
v. christiana de quo. l. di. de his quod itelli
ge prout sup. dixi.

¶ An peccans publice magis dicatur peccare
quam peccans occulte no. xxij. q. iij. nemo vis
de glo. de cele. miss. de homi.

¶ Presumitur occulte facientem ut not. i. c. j. ut
ecc. bene vide no. i. c. consuluat de offi. dele. vns
de qui male agit odit lucem.

¶ Ecclesia non agit de occultis de usuris sicut
tuus et. c. tua ut eccle. bene. c. j.

¶ An valeat occulta collatio beneficii a d. oc
culto vicio electionis vide i. c. si electo de ele.
li. vj. et ibi per Jo. an.

¶ Ille dicitur occultare qui studiose occultat
l. j. C. de his qui se dese. li. r.

¶ Illud dicitur occultum quod debita inquisitione
facta non ad noticiam deductum ē Jo. an. de elec.
si electio li. vj. i. l. barbari §. i. p. ff. de of. pto.

¶ Quod dicatur crimen occultum publicum quod
notorium et quod manifestum vide Bal. i. l. cum
fratrem. C. de his qui. ut indig. adde qd dixi
§. sub dictioe dictioibus manifestum a notorium

¶ In cribris que consueverunt committi occulte non
requiritur plena probatio sicut mox videb. suffi
ficere semiplena proba. cum fama ut no. Jo. an.
i. c. pterea de testi. vide do. pe. de anc. a moder
nos i. c. in fidei in fi. de here. li. vj.

Occupans Occupare. An et quando
quis dicatur que occupare p. lit. test. vel p.
sniaz vide Bar. i. l. si pluribus ff. de le. j. adde d.
rescrip. tibi qui et. c. si duobus li. vj. de fo. cop.
c. pe. et qd ibi no. adde. ff. de v. obli. l. si tibi in
glo. fi. et ibi Bar. no. ff. de re iudi. inter eos in
glo. occupantes no. de rescrip. c. capitulum i. gl.
¶ An tenes exercitum i. aliquo territorio ad eos.
rio dicitur illud occupasse ita ut fiat suum vide
Bar. in tractatu tyberia.

¶ An et qui sit melior conditio occupantis vide
ff. de re. diui. l. lapilli. ff. de offi. lega. l. j. ff. de
le. j. l. si pluribus et quod ibi no. adde no. ff. de
pecu. l. si vo adhuc. ff. de condi. indeb. l. iter eos i.
glo. ij. ff. pro socio. l. rex. §. si cum tres i. glo.

¶ Occupans rem fisci vacantez non tenetur pena. l.
cu. qrebat. C. unde vi. tex. est in. l. qui auros
C. de omni agro deser.

¶ Ea que in nullius bonis sunt licite occupant
institi. de re. diui. §. j. et §. fi. Jo. an. sup. Rca.
de re. iur. li. vj.

¶ Quod occupare sonat in malam partem
no. de iudi. q. v. vo glo. i. c. generali de elec.
i. vj. et ibi Archi. glo. i. cle. j. §. si quis aut de
sequef. post. et fruct. vñ. q. j. illud de proba.
ex litteris de elect. ut pterite de offi. or. pnti
li. vj. i. cle. j. de iure iur. aliqui accipitur in bo
nam. vñ. q. j. factus de pei. si duo li. vj. et de
elect. si ois iusto eo. li.

¶ Res mobilis dicitur proprie occupari immobilis
aut muabi in i. vi. bo. rap. §. sin aut iterdu in
vnu ponit p alio. C. de rei ven. l. domum no. de
elect. generali li. vj.

¶ Occupare dicitur i. puenire no. ff. de pur.
l. pluribus ff. rem ra. ha. l. amplius de pro. no
iuste et. c. si duo eo. ti. li. vj. dixi §.

¶ Occupator dicitur qui detinet beneficium post
qz priuatus est per sententiam de pur. ca. cu. deie
ctus de elect. generali i. glo. li. vj.

¶ An violentus occupator possit conuenire
pretextu rescripti in quo mandatur reuocari
ad ius et proprietatem ecclesie ea que de bonis
ipsius alienata fuerint vide de re. ec. no. alie.
episcopi.

¶ Occupare dicitur qui rei possessionem non
nascitur ff. de acquir. post. l. in §. in amittē
da ver. si quis vero in. l. inter eos ff. de re iur.
in glo. occupantis et ibi plene p. Bar.

¶ Quod dicitur inter creditores meliore esse
conditionem occupantis non procedit in sociis
ut ff. pro so. l. verum §. si in tres.

Ocium. Quid dicatur verbum ociosum vide Ba.

m. l. q. ait. ff. de adult.

Ociosus. Pro omni vbo ocioso debemus reddere deo rationem xxij. q. v. quotiens.

¶ Nunquam debet esse christianus ociosus sed semper aliquid boni operis facere ut nos semper diabolus inueniat occupatos de ase. di. v. nunquam.

¶ Ex ocio multa pueniunt vide Archi. xij. q. j. Jo. an. de renuci. nisi cum p. dem. s. verum.

¶ An ocium sit peccatum et quale videtur ibi s. s. Tho.

¶ Ocium et voluptas sunt arma hostis perfidi ad miseris animas capiendas ut non in preal. c. nisi cum p. di. s. verum.

Octonarius Oculus.

¶ Quid sit octonarius habetur de pe. di. iij. placuit quod trabes gestat in oculo suo de oculo fratris sui eicere non potest iij. q. vij. iudicet.

¶ Oculos mentis claudit culpa et aperit penitentia xxvij. q. j. si custos et c. si homo esses.

¶ Impudicus oculus impudici cordis est nuntius xxij. q. v. nec solo.

¶ De duplici oculo. s. mentali et corporali non de elec. quondam li. vj. in glo. et xxiij. di. a cor et ibi Archi. de homi. p. humani li. vj. xxij. q. v. nec solo.

¶ Archi. appellatur oculus episcopi vide m. c. ad hec de offi. archi.

¶ Oculi i. discretio de elec. scriptum et quod ibi non.

¶ Unge oculos tuos collitio ut videas apoc. iij. xlij. di. hinc etemini.

¶ Oculi sapientis in capite eius ecclesiastici iij. de ase. di. iij. accepisti de sac. vnc. c. j. quod res ro et quod ibi non.

¶ An patiens defectum in oculis possit promoueri Jo. an. de cor. vi. c. ij. sup. glo. vlt.

¶ Oculi eius sicut colube quod residet iuxta fluentia plenissima et xxvj. di. ecce in fin. cantico. rum primo.

¶ Obscure oculi eorum ne videant per. xlvij.

¶ Oculum per oculo dentem p. de leuitici xxij. de ptero xix. xxij. q. iij. sex differentie sunt et q. iij. Ecce his omnibus.

¶ Imperfectum meum viderunt oculi mei per. cxxij. de ase. di. iij. sicut in sacramentis.

Odium Odio habere.

¶ Odio habenda sunt peccata homines autem corrigendi lxxvj. di. odio.

¶ Odisse se iudicia p. bat quicquid odemnat errantes lxxvj. di. facientis.

¶ Lex antiqua permittebat odium inimicos sed noua precepit ut diligantur xxij. q. iij. cum m. l. et euangelio dictum est antiquis diliges proximum tuum et odio habebis inimicum tuum ego autem dico vobis diligite inimicos etc.

¶ Omnis qui non diligit perdit vnum tolle charitatem et odio habes de pe. di. ij. tolle ut e nemo possit duobus.

¶ Nemo credit carnem suam habere odio gl.

i. l. ij. ff. de iniuriis voc. ter. xij. q. ij. non extimeat de odio vide Archi. xlv. di. vera iusticia.

¶ Quid sit odium non idem dudum de sepul. ubi doc. dicunt quod est inueterata ira semper de platione cognita et ibi vide que sit dria inter odium et rancorem.

¶ Si fauor et odium puerunt iusticiam et iudicia de re iudicata cum eterni li. vj. et ibi Archi.

¶ Odium aliquando suadet xxij. q. vij. duo ista lxxvj. di. odio et in p. s. cxxvij. p. fecto odio oderam illos.

¶ An odium primi sit peccatum s. Tho. secunda se q. xxvij.

¶ Qui odit fratrem suum homicida est j. Joh. iij. et de pe. di. iij. homicidium.

¶ Qui male agit odit lucez Joh. iij. luce. x. de pe. di. j. omnis de offi. dele. consulit.

¶ Odia sunt restringenda et fauores ampliandi.

¶ Quod odio alterius sit ff. de reg. iur. l. odia tutum est non debet in eius fauore retorqueri de capidi. l. ij. s. nemo ff. de ali. lega. l. ia legata et econtra C. de legibus. l. q. fauore et quod ibi non.

¶ Oderunt peccare boni virtutis amore.

¶ Oderunt peccare mali formidine pene glo. i. l. j. ff. de iusti. et iure non. de offi. or. cirrefragabili in fine.

¶ Aliqua quicquid statuunt magis odio alicuius quam fauore alterius ff. ad macedo. l. j. in principio.

¶ Odio alterius nemo debet pergrauari ter. C. de mos. tes. l. si quis in suo.

Odoz. Christi bonus odor sumus in omni loco et in alijs quidem est odor mortis in morte alijs odor vite in vitam xxij. questione. iij. nabuchodonosor de sacra vincti. c. primo. s. ad exhibens.

Offa. De hoc verbo quid sit et quid significet vide Jo. and. de deci. commissum et cetera.

Offensor Offensa.

¶ Offensus ab altero nolente sibi satisfacere reconciliari debet aliter est puniendus xc. di. si quis contristatus.

¶ Que dicatur offensa dubia vide m. c. ex parte excom. de verbo. significat. ubi text. et ibi glo. et docto.

¶ Qualiter offendens in vno sit omnium reus de pe. di. v. consideret de re iudi. desleat.

¶ Quid sit offensa et qualiter quis dicatur offendi in personam vel aliter Bartolus m. l. si stipulatus. s. grifogonus ff. de verbo. obligatio. l. licitatio. l. q. illicite ff. de publica. et m. l. quidam de here. m. l. i. glo. xvij. q. iij. si quis suadente.

¶ An statutum permittens aliquem offendere videatur permittere illis occidere vide Bartol. in quodam consilio suo quod incipit statuto castri ptebis. idem m. l. quarta. ff. de adi. leg. ubi tenet quod sic addere quod dicam qui in pro

ma coll.

C Distate statuto qd offendēs i domo puia-
tur an offendēs in hostiū mādāt i penā sta-
tutū vide Bar. i. l. lex cornelia. C. j. ff. de iniur.
adde qd dixi s. sub dictōe domus.

C Duo fecerūt pacem & promiserūt se nō of-
fendere sub pena vnus primo offēdit postea
alius quis eorū mādāt i penā Bar. i. l. cū pī
libertis. ff. de le. ij. Bal. m. l. semel mora. ff. so-
luto ma. faciunt nō. i. l. q. fidē. ff. de tñfact.

C An promittens offendere aliquē teneat
etiā curare ne ab alio offēdat nō. xxij. q. v.
de forma vbi glo. nō. dicit qd sic.

C An de iure diuino christiani teneat iuicē
remittere offensam glo. m. l. furti. C. pactus

ff. de his q. nō. ifa. dixi s. s. dictōe iūmicia

C An qd teneatur se interponere ne duo se i-
uicē offēdāt nō. glo. i. l. culpa caret. ff. de reg.
iur. Bar. i. l. j. C. ij. ff. ad fil. adde glo. i. c. quanto
de senten. exc.

C An christianus possit aliquē offēdere Jo.
an. dicit qd non nisi diffidauerit a iure aut ab
hoīe licētiā habuerit Jo. an. i. c. j. de ho. li. vj

C Priuilegiū alicui datū de vidicāda offen-
sa sibi illata intelligit de notoria nō. de offi.
deleg. ex pte. ij. vbi vide de hoc.

C An ille qui promisit aliū nō occidere s. pe-
na et si violet vxorē suā videt eū offēdere vī-
de i aut. vt cū de app. cog. C. causas et m. c. j. q.
mo. feu. admit. col. x.

C Si promisi alicui nō offendere et ille ban-
nitur an possū eū offēdere sine pena stante
statuto qd bānitus possit impune offēdi ar.
qd sic de le. j. l. quid g°. C. si heres et ff. loca. l.
quō. C. inter locatore vide de rescrip. c. ij.

C Offensa pma remiaz meret de offi. custo. c.
j. et ibi vide cōcoz.

C Offendēs sacerdotē vel rem sacram omittit
crimen publicū ideo possit a quocūqz ac-
cusari glo. j. di. ius publicū.

C Si timet aliquis offēdi ab aliq an possit
petere a iudice vt faciat eū securum Cy. C. de
his qui ad eccl. cōsu. l. denūciāns Barto. ff. de
dam. ifec. l. qui bona. C. damni infecti. C. in
qui. ca. colo. cēsi. domi. accu. pos. li. xj. Spe-
ti. de pigno. C. ij. s. qui si timet et ibi Jo. an.
adde nō. m. l. illicitas. C. ne potentiores. ff. de
of. presi.

C An qui possit impune offēdi possit impu-
ne occidi de robari vulnerari vberari et in car-
cere detineri vide Ange. in consili. cccc. qd
māpit viso.

C Offensa dicitur siue fiat iure siue in psona
dummodo fiat ex eo qd sic surgat pena. ff. de
pub. l. licitatio. C. qd illicite tex. i. l. testamēto
ff. de manu. testa.

C Offensa ē illud qd aīn alteri ad iracūdiā
puocat. C. de moffi. test. l. cū te et ibi Bart.

i. l. filio eo. ti. adde Immo. i. c. vt fame et i. c. nup

C Verba iūriosa cōtinent of- de set. ex-
fesa psonē h nō i psonā qd nō. et facit ad sta-
tutū qd dicit de maleficijs psonalibz nā tale
statutū intelligit qd litem qz psona offēditur
l3 act9 offensionis nō tñsit i psonā. i. nō tan-
git corpus Bal. i. l. si qd p calūniam. C. de epi.
et de. adde. C. de moffi. test. l. cū te. C. fail.
her. l. in ipsius.

C Tūc dico? offēdi qn ex illo facto possū pe-
tere penā iponi vt. l. idē. ff. de manu. tes. Bar.
i. l. si ita stipulatus. C. grifogonus i ff. d. ver.
obli. et ita intellige qd possum petē penā im-
poni iure ppio nō tanqz ius de ppo vt ibi de

C An detentio i carceribz sit clarat Bar.
offensa vide i. c. nuper de sen. exco. i. glo.

C Debito? negās soluere debitū offēdit cre-
ditore et tenet iter dicto vñ vide de resti. spo.
ex litteris Immo. de elect. querelam.

C In delictis semp psumit offēsa nisi pbe-
ōriū et ido si duo admixtē pcesserūt i dubio
non fit absolutio s. pterque cōdenabit. ff. ad
l. acq. l. quēadmodū. C. nauis nō. i. l. j. C. d.
siccar. et ibi Bar. l. j. ff. si qua. pau. fe. dica. fa-
cit. l. sciētiā. C. stramenta. ff. ad l. acq. l.

Offerre. Offerens cautionē debz offerre
eā cum effectu de offi. or. pastoralis i glo.

C An ius offerendi tñseat ad heres. ff. de adi.
et demonst. l. a testatore.

C Offerenti se pdit nō. ff. de custo. et exhibi-
re. l. pe. i. glo. fi.

C Vsqz ad qntū tps reus habeat facultatez
offerēdi gl. i. l. siue apd acta C. de tñsa. qd vī-
qz ad sniaz Bal. ibi qd vsqz ad liqdatōz pro-

C Duplex ē mod9 offe- bationū exclusiue.
rendi vnus qd fiat pti ali9 qd fiat iudici & citet
ps qd remiat ad recipiendū i aut. dos data. C.
de dona. an nup. et ibi nō. Bal.

Officium. Qn aliquid dicit fieri i pne.
officij nō. Bar. i. l. qmuis. ff. de fer.

C Duplici officio quis fungi non possit vt. l.
vnicuiqz. C. de pxi. sa. feri. l. fi. C. de offi.
assess. tex. lxxix. di. domui et. c. singula bene-
facit de preben. cum non ignores et. c. cū sin-
gularia eo. ti. li. vj.

C Quādo quis duo officia accipit et non pē
habere nisi vnum vnius tm salarium habet
vt. l. j. C. de prepo. agen. i rebus.

C Vnū officium vix potest quis digne ad-
implere de ofue. c. j. li. vj.

C Habēs vnum officium si sibi datur aliud
possit eligere quod malit Bar. m. l. is quidem
C. qui mli. non po. li. xij.

C Quid contineatur sub hac dictōe officijz
Archi. plene i. c. j. de cōsu. li. vj. glo. i. l. legat
C. si ex officio. ff. de leg. iij. vbi dicit qd ē ter-
minus generalis benefaciunt nō. p Jo. an. et

doc. de offi. dele. sup. Rica glo. in cle. j. de regu. sup. p. offi. et ibi doc.

Officia ecclesiastica sunt offerenda gradatim ascendentibus lxx. di. si officia.

Officiū vice dñi ē de rebus epatus disponere vacante sede lxxix. di. diaconū et talis dignitas ē in ecclesia mea brixien.

Deus respicit officiū sacerdotū nō eorū merita in orationibus et oblationibus .j. q. j. cum scriptura.

Officia ecclesie nullus dēt distribuere sine cōsensu epī xvj. q. vij. nullus oīno.

An assumpt⁹ ad officiū ad qd assumi nō poterat posset petere ut sibi solvatur salariū vide do. an. in repet. c. consultationibus de iur. patro. ultra medium.

An acquisita durāte officio psumantur acquisita rōne officiī nō. Bal. col. x. de dten. inter do. et va. c. j.

Officia secularia nō dēt semper esse ppetua fm Jo. an. m. c. fi. de iud.

Que dicantur cē officia publica colligitur ex c. felix de pe. li. vj. nō. m. c. vbi periculū. G. j. d. elec. eo. li.

Nō debent p miscuis actibus turbā reꝝ officia C. de epi. et cle. l. repetita et C. de testa. l. cōsulta.

Delinquens in officio ē remouend⁹ ut ff. de sena. l. cassius ff. p socio. l. si ouenerit.

Remotus ab officio nō dēt ultra redire ad illud ff. de sena. l. ij. C. de dig. l. iudices li. xij.

Stante statuto qd hēns vnū officiū non pē acceptare aliud qd erit pena oīra facientis vide tex. m. l. qd qd de cohar. pñ. li. xij. et qd ibi nōt.

Officiū celat delictū et minuit ff. de admn. tu. l. tutorē ff. de pub. l. si multi ff. ad. l. iul. pē. cu. l. sacrilegij.

An illi cui interdicitur officiū et itelligat⁹ interdicitur bñficiū vide lxxij. di. si qd sacerdotū de cle. ex m. l. atores lxxix. di. in summa.

Nēmī dēt officiū suū damno eē C. de admn. tu. l. cū qdā ff. ex quib. cau. ma. l. licet vij. q. j. ostitutu et qd ibi nō. de fideius. puenit.

Qui ex officio aliqd ultra stipendiū suū exigit vel recipit peccat lxxij. q. j. militare.

Officiū nō ouenit ei cui nō opetit nomen lxxij. di. cor epī.

Non pē qd ex officio facere qd dēt ex officio phibere qd est notabile et facit qd si epus dēat phibere ne executores vltimay volūtariū fraudem omitterat si ad episcopū deuoluat nō debet ipse omittere C. de epi. et cle. l. si quis ad declinandum in fi.

Propē officiū dat bñficiū de c. sue. c. fi. li. vj.

Officiū. i. pietas quam debet filius patri ff. ad trebel. l. cogit. G. si pater ff. de mos. tes. l. iij. et qd ibi nō.

Item officiū ē obsequiū qd debz libertus pa-

trono C. de neg. ges. l. officio Itē illud obsequiū quod dat vxor marito ff. de op. liber. l. si tibi patronus Itē obsequiū qd dēt hō homi C. de epi. et cle. l. iubem⁹ Itē officiū. i. cura vel sollicitudo ut C. de ser. fu. l. ij. Itē dicit⁹ officiū quod tutor vel curator pstat in rebus pupilli et adulti ut l. j. in fi. ff. de admn. tu. Jo. an. de hoc m. c. j. de c. sue. li. vj.

Quā iudex pcedit ex officio nō. Inno. de ma. et obe. huilis et qd ibi nō. doc.

An et qñ possit renūciare officio vide i de. j. de procu. et qd ibi nō.

An iūtus opellitur acceptare officiū ut m. l. hi qui ad ciuilia C. de appel. et qd nō. m. l. do. tem. ff. so. ma.

Rōne officiī aliq dcedūt q non aliter dcederentur ff. de postu. l. j. Sequissimum in glo. concedi.

Quid sit officiū pcuratoris nō. de offi. pcur. l. j. m. glo. fi.

Ex consuetudine aliq dcedunt officiā nō. ff. admn. l. magistratus in glo. j. et ibi Bar.

Si in officio reperitur pauper presumitur affectasse illud nō. Barto. ff. de excu. tu. l. spaz donem.

Qui fuit famulus vnius in officio possit eē successor nō. m. l. agentibus C. de prepo. agen. in reb. l. i. xij.

Si aliqd officiū sit phibitū nō possit ad illud eligi aliq sub alio noīe Bar. m. l. j. C. de priu. scola. li. xij.

Si hēnti vnū bñficiū dferat aliud icopatibile in pstate eius est tenere qd vult Bar. m. l. his quidē C. qui mili. nō pos. li. xij.

Providentia tpe videt⁹ extingui finito officio vide i. l. certay. G. fi. ff. d. testa. mili. l. nec pos sit officialis aliqd dferre in tpe quo eius officiū erit finitū ut dicit ibi glo.

Diam int officiū et mīsteriū vide m. l. legas tis. G. j. ff. dele. iij.

Si i officio q vno solebat regi creent⁹ plures an illi hēnt oīa pūilegia q vnus solus habebat casus est m. l. omnis C. de aduo. diuer. iud. et idē salariū qd int se diuidūt m. l. restitueudu C. de aduo. diuer. iudi.

Officiū dēt eē cū decemēto rei familiaris C. de exact. tribu. l. aperiiores li. x.

Ad officia assumi debēt psone diuites nō. C. de decurio. l. ad subeūda li. x.

Ad officiū dēmnēdū vel repetendū quis nō repellit C. de decurio. l. quicūq.

Officia nō sūt dēmnāda nec quo ad se nec quo ad certos sacerdotes et quanto tempore quis debeat vacare vide in toto ti. de mune. et hono. li. x.

In vno officio electus nō pē cogi aliud acceptare C. qui mili. nō pos. l. is quidē li. xij.

Non licet de officio maiori descendere.

ad minus de cle. nō resi. c. j.

¶ Non pōt quis ad idē officiū assumi āte rationem redditā facit q̄ potestas nō pōt refozmari āte sindicatū vide i. l. neiem C. d. suscep. et arch. li. x.

¶ Quilibz habitās ciuitatē de iure cōmuniē habilis ad officia publica i. aut. de defē. ciui. q̄ audiēt col. iij. vbi vide i. pri. et m. fi.

¶ Obligatio cōtracta noīe officij finitur in finito officio guil. d. cu. i. l. lucius. ff. de cōsti. pecu. vide i. l. cū quidē decedēs dele. iij.

¶ Officiū volūtariū i. dubio videt̄ assumptū in solidū ff. mā. l. creditur. q̄ duo et. l. die. q̄ pros. culus et ibi Bar.

¶ Electus ad duo beneficia debet retinere id quod primo collatū est. ff. de v. l. l. quo. et si nō appareat d. primo eligit ille qui cōtulit. ff. de excu. tu. l. si quis duas.

¶ Quod dicit̄ quē nō posse fungi duplici officio itelligit̄ quādo sūt pemitus diuersa secus si sūt tēdētia ad idem et ideo quis pōt simul et semel esse iudex maleficioz ar. l. cōperimus. C. de pr. sacro. scri. li. xij. et ibi vide Bar.

¶ An licitū sit dare pecuniā p habēdo benefis ciui. l. que vtiliter. ff. de neg. ges. et m. l. j. et per totū. ff. ad. l. iul. de ambitu.

¶ Officia debēt p gradus queri alias casum appetere videt̄ nō. i. l. q̄ vtiliter. ff. d. nego. ges.

Officialis. An officialis possit esse iudex i. causa iurie illata familie sue vide. ff. d. iur. l. lex cornelia Bar. i. l. si q̄s. q̄ si quos. ff. d. pen. dixi supra sub dictōe famulus. et iudex.

¶ Licet i. ciuitate sit vnus officialis specialis sup dānis datis vel sup habūdātia nō tamen ppter hoc tollit̄ iurisdicō potestatis que ē vniūsalis Bart. m. l. j. C. de offi. prefec. vr. et plenius per eū i. l. q̄ciēs. q̄ si ff. d. admn. tuto.

¶ Si recuset officialis episcopi tāq̄ suspect⁹ p̄babit̄ causa recusatōis corā episcopo de offi. del. si contra vnū li. vj. et ibi nō.

¶ Officialis astrictus ex forma statuti ad aliquid facere q̄liter debeat sibi puidere a sindicatu si ei opponat̄ qd nō fecit vide Bar. m. l. ij. C. de tes. et imagi.

¶ Si officialis nō potuit in primo semestri suū officiū exercere an debeat sibi aliud semestre Bar. q̄ sic m. l. si stipulatus de p. ob.

¶ An officialis ep̄i habeat iurisdicōm ordinariam dic q̄ sic in officio generali vt in cle. et si principalis de rescrip. nō. m. c. dilecti. iij. d. app. et m. c. iij. de msti. et ibi vide.

¶ In leuibus criminibus credit̄ officialibus referētibus se ita iudicasse vel audiuisse Bar. m. l. diuus. ff. d. custo. reo. plene i. l. adiectos C. de app. dixi sub dictōe nūcius.

¶ Stāte statuto q̄ stetur dicto officialis an possit eius dictū reprobari Jo. an. Ja. bu. q̄

sic m. l. j. C. de re iudi.

¶ Officialis principalis liberatur i. sindicatu offerendo officialē delinquētem ff. ad. l. iul. repe. l. j. Bar. i. l. j. q̄ familie. ff. de pub. qd nō. q̄ habui pridie i. facto.

¶ An officialis possit finito officio dū est. j. tpus sindicatus ouemiri de commiss. i. officio Bart. m. l. j. ff. ad. l. iul. repe.

¶ An officialis possit conueiri durante offi. Bar. i. l. de pupillo. q̄ si quis ipsi. ff. de no. ope. nūc Cy. i. l. p̄sbyteri. C. de ep̄i. et cler. doct. i. l. pars litteraz. ff. de iudi. et. l. p̄ncipalibz. ff.

¶ Adde q̄ l. t̄pales nō possint si cer. pet. oueiri durāte officio secus ē tñ i. p̄petuis tex. et ibi Bal. i. l. finita. ff. de tutel. et rō. distra.

¶ An ex delicto officialis teneat vniuersitas Bar. i. l. aut facta. q̄ nō nūq̄m. ff. de pe.

¶ Officialis tenet̄ ex delicto familiaris Bart. i. palle q̄ nō nūq̄z et i. l. j. ff. nau. cau. sta. dic tñ Bar. m. l. j. q̄ j. ff. de pub. q̄ officialis nō tene tur ex delicto familiaris mortui.

¶ Officialis d̄ plus debito cōdēnasse q̄ cōdē nauit nō cōdēnā dū Bart. m. l. si seru⁹ legat⁹. q̄ si ita scriptū. ff. de le. j.

¶ Iudices tenet̄ p officialibz suis et pro im. famia. l. si post depositū et. l. si cū exhibuissz. ff. de pub. Bar. i. l. j. ad. l. iul. repe.

¶ An officialis qui p̄est vni prouicia possit citare omēs existentes i. alia prouicia impe. rii vide Bar. i. extrauag. ad rep̄mendā i. glo. p̄ edictū adde qd idē dicit i. l. j. ff. d. req̄. reis.

¶ Vnus officialis possit agere cōtra alium Bar. i. l. j. C. ne fis. rē quaz vendi. li. x. quod dicit notandum.

¶ Si officialis aliq̄ tempore se absentat cum licentia nihilominus debet pro toto tempore habere salariū Bar. m. l. hac lege. C. de prior. sacro. scri. li. xij.

¶ Officialis q̄ ad beneplacitū factus ē cēse tur p̄petuus m. l. de pupillo. q̄ si q̄s ipsi. ff. de no. op. nūc. Cy. i. l. q̄squis. C. si cer. pet.

¶ Quando officialis reformat̄ in officio an dicat̄ nouū officium Bar. m. l. dies. ff. d. dā. infec. Bal. i. l. obseruari. q̄ p̄ officiali. ff. de of. procōsul. i. repe. illius. q̄ glo. no. i. c. tibi qui de p̄ben. li. vj. i. v. specialiter.

¶ An officiales possūt cogi durante eoz offi. cio per priores vel alios rectores ciuitatis ad aliquid faciēdum vel nō faciēdū vel debe. ant ista reseruari ad tps finiti officij Bart. i. l. tutor. ff. de aut. tu.

¶ An scriptura officialis publicā sup his q̄ p̄ tinent ad ipsius officiū faciet fidē tanq̄z publi ca glo. i. l. quedam nūmularios. ff. de edē. et. l. si publicanus. ff. de pub. Immo. de fid. mstru. m. c. j. et ibi do. Anto. et moderni.

¶ Officialis ab omni lucro debet abstinere ff. de officio proconsulis. l. solent. q̄ finali et

qđ ibi nō. ff. de neg. ges. l. qđ sine facit. c. j. de re iudi. l. i. vj.

¶ An officialis finito officio teneat de his qđ gessit tpe officij nō. m. l. cū qđam ff. de adm. tu. glo. et doc. de imu. eccl. aduersus in. l. j. C. vt omnes iudi. tam ciu. qm mili.

¶ De officiali epī et ei⁹ potestate nō. Inno. 2 Jo. an. de insti. glo. de of. ord. licet li. vj.

¶ An officialis epī delinquēs in officio suo debeat oueniri coram epō cuius ē officialis vel coram metropolitano. Spec. ti. de ope. iudi. adici. § sequit̃. p. itē nō. Innoc. m. c. ex pte de p. sig. l. siqs forte. § siquos. ff. de pen.

¶ An officialis durante officio possit otrahere nō. glo. i. l. iur. gētū. ff. de pac. Cy. in. l. eos et. l. qđqs C. si cer. pet. et ibi glo. fi. m. l. j. C. de otrac. iud. et. l. p̃ses C. de trās. Bar. in. l. prin. cipalib⁹. ff. si cer. pet. adde Cy. C. qđ me. cau. l. fi. p. impressionem Bar. ff. de iur. fil. aufer. tur. § j.

¶ An officialis possit oueniri de gestis tem. pore officij post depositum officiū glo. de im. mum. eccl. aduersus ij. q. j. phibent̃ glo. j. q. vij. scimus que dixi s̃.

¶ Licet qñ qđ debz p̃fici in officialē req̃ratur maior pars vniuersitatis vel eligentiū vt in. c. qđ ppter et. c. auditis de elec. et in. l. qđ maior. ff. ad munici. secus tñ ē in reformatōe illius in primo officio qđ tūc req̃rit̃ cōsensus omnium ter. ē vnicus in aut. de defen. ciu. § si vero nō dū bienmū col. ij. qđ est singulare multum li. cet durum sit.

¶ Licet officialis possit cām delegare alium tñ officialem facere nō p̃t nō. de off. vic. roma. na in glo. li. vj.

¶ Officialis epī nō dat lras cōmendatitias ad ordines de offi. or. c. ij. l. i. vj. nec dat licentiaz eligēdi cōfessorē vt nō. in. c. ij. de pe. et re. § cui cōfitendum p̃. quid si epus.

¶ Officialis qñqđ dicat̃ is cui vices suas com. mittit ep⁹ de insti. ex frequētib⁹ et ibi nōt. de sol. odoardus i glo. j. nō. de offi. vi. i. c. ij. i gl. ij. li. vj. in cle. ij. de rescrip. in ij. et iij. glo.

¶ An officialis episcopi possit dare licentiaz clerico cōsentiendi in alium iudicem nōt. de for. compe. romana in li. vj. et in cle. j. § nos lumus eo. ti.

¶ An officialis qđ plus recipit subditis quā debeat teneat ad restitōez nō. xc. di. oblatiōes.

¶ Officialis epī nō dispensat nisi q̃tenus est pmissum vide de i. mte. rest. corā sup. glo.

¶ Officialis recipit salariū p iurisdictionē ex. ceda nō. in cle. statutū de elec. in glo. hoc etiā.

¶ An officialis deat eē idoneus tpe isaculas. tiōis seu bursulatiōis vel sufficiat qđ sit idone⁹ tempore publicationis vide Ang. in consilio suo xxxj.

¶ An officialis possit alia acquirere nō. ff. de

i ius. ro. l. eū. p. quo in glo. j. ff. de vsu. l. gayus.

¶ An officialis possit aliqd recipe a sub. nō. C. ad. l. iul. repe. l. j. et. l. oēs et ibi Cy. Bart. ff. eo. l. lex iulia de repe. § j. no. in aute. ius iurā. qđ p̃sta. ab his in glo. anomis.

¶ An officialis in sua nominatōe possit appel. lare nō. ff. qñ ap. sit. l. j. § solet et ibi Bar. Cy. m. l. hi qđ ad ciuilia. C. de app.

¶ Si officialis a fortuna extrahat de sacculo et certuz sit de his que debent extrahi qui cum alijs sint extracti an valeat nō. Bart. ff. de fideijs commis. liber. l. si delegatio. § fi.

¶ Officialis aliqd iniuste erigit in thesauro cō mūis ponat an ab ipō vel cōmuni possit repeti. hoc idebitū nō. ff. de adm. re. ad ci. pti. l. ij. § graui.

¶ Si public⁹ officialis locat p̃dia cōmunis de quo tpe teneat nō. ff. de adm. re. ad ci. pti. l. cu. ratores. § p̃diū et. § in eū et ibi Bar.

¶ An officiales duz sint in officio deant soluē gabellas et alia onera nō. Bar. ff. de excu. tu. l. atlethe. § j.

¶ Si officialis remouet̃ ob culpā suā an deat hēre salariū nō. Bar. ff. de ānu. leg. l. medici vj. de. l. iudices et ibi Bar. C. de āno. et tribu. li. x.

¶ An si officialis creatus est nō seruata cōsuetudine valeant gesta per eum nō. C. de nu. mera. et actu. l. actuarios in glo. tractat et ibi Bar. libro xij.

¶ Officialis de officio nō p̃t exire et alias ad extra ciuitatem recedere sine licētia superioris C. de offi. re. p̃uin. l. nullus et sic officiales qui mittūt a ciuitatibus redire nō deat absqz licē tia superioris et sic videt̃ de ābasiatore nō duz finita ambasiata qđ nō.

¶ Officialis deat ihabitare palaciū p̃priuz nō. C. de offi. re. p̃uin. l. nullus et qđ ibi nō.

¶ Officialis extra ciuitatē in qua hēt officiū exire nō possit vt C. de aduo. diuer. iud. l. ij.

¶ Officialis nō semp debz esse p̃petuus C. de aduo. diuer. iud. l. sancimus.

¶ An officialis pendente iudicio possit pecuni. am mutuo accipe gl. in. l. eo C. si cer. pet. dicat̃ qđ a nō subditis p̃t a subditis nō vid̃ pleni⁹ Ja. bu. et Cy. i. l. qđ quis C. e. ti. qđ dicat̃ qđ qes. quid qrit officialis tpe officij p̃sumit̃ ex offici. o quesiuisse de quo glo. C. de iur. fil. l. defensi. ones facultas li. x.

¶ An officialis possit cōcedi habitatio. ff. de do. l. acquilinus.

¶ Officialis p̃petuus vel dubius durāte offici. cio p̃t oueniri Bar. m. l. de pupillo. § siqs ipi. pretori. ff. de no. ope. nū. dixi. ā. et ibi vide an possit interpellari durāte officio et ē cōclusio qđ interpellare iudiciali sic.

¶ An eligentes officiales possunt variare et an ex electione querat̃ ius et quando acquirit̃ sic d̃ ius administrandi vide Bartol. in. l. ab.

senti ff de dona. dixi s. sub dictōne electio.
 ¶ Officiali anteq̃z affirmet cōtradici potest
 secus si postea vt ff de ma. i. l. iusta causa.
 ¶ Officialis tenetur de facto coadiuto? ff d
 sta. li. l. statu liberos. q̃d si seruus et ibi Ja.
 de are. pbat p illū tex. qñ possit ascribi culpa
 ¶ An et qñ officiales puta antiam vel pōres
 teneant deposito officio glo. i. honorarijs. q̃.
 si ff de actio. et. obli.
 ¶ Officiales psumunt scire plura mala ita dic
 glo. i. l. defēsiōis facultas. q̃ sane. C. d iur. fil.
 ¶ Licet mutet officialis nec reformet idē tū
 officiū est ff de offi. procon. l. meminisse.
 ¶ Officialis non tenet pro delicto antecesso
 ris vt. C. de decurio. l. puidendū li. r.
 ¶ Officiales ciuitatis possunt dīdicere p̃tati
 vel capitaneo male agentī al. vbi possunt et
 nō cōtradiciūt pūmūt vide. l. omēs. C. d decu.
 li. j. et ibi vide qui possunt cōt radicere capita
 neo torquēti vbi non debz.
 ¶ Officiales nō possunt regulariter seruire p
 substitutum. C. de dec. l. nullus li. r.
 ¶ Officiales nō possunt deferere ciuitatē nec
 degentes eā nec est imposita pena d̃ officialē
 q̃ relicta ciuitate rus inhabitaret vide i pal
 legata. l. null? C. de decu. li. r.
 ¶ Cōtra officialē furem vel baratariā cō
 mittentēz vide multa bona iura ff de fa. l. eos
 qui ff ad. l. iul. repe. l. lex. iu. ia. q̃ hodie ff
 de decurio. l. j. i aut. vt iudi. sine q̃. suffra. q̃ h
 aut et q̃ illud i auten. de man. prin. q̃ oportet
 et q̃ si quis aut i aut. vt litigā. iura q̃ si quis aut
 ex litigatozibz. C. de pe. iudi. q̃. ma. iu. l. j.
 bñfacit. ceterm de re. iudi. li. vj. et q̃d ibi nō
 ¶ An liceat officiali recipere promissionēz q̃d
 seruabit mōmīs vide. l. si quis p̃roxi. q̃ si fugi
 tiuum vbi glo. et Bart. ff de fur. tex. i. l. j. C.
 de mag. conue.
 ¶ Officialis nihil debz ab aliq̃ assumere p admī
 stranda iusticia i aut. de mā. pn. i prin. col. in.
 ¶ Officialis durante officio captiosā nego
 ciationē facere nō debz cū subdito m̃ palleg.
 auten. q̃ oportet.
 ¶ Officialis habūdantie p̃t impune frangere
 malas mensuras ff locati. l. item querit. q̃ si
 quis mensuras.
 ¶ An officialis durante officio p̃t alios con
 uenire nō. i. l. pars litteraz. ff de iudi. nō. i. l.
 ij. m prin. ff de m ius vo. m glo. ij.
 ¶ Officialis ppter negligentiaz infirmita
 tem seu furta possit ab officio remoueri et als
 ter loco eius subrogari et de furto poterit pu
 niri. C. de of. p̃fec. p̃to. ori. l. si q̃s iudices.
 ¶ Unus officialis debz aliter iuuare marie
 noie officij. C. de of. p̃fe. p̃to. l. i noie. q̃ post q̃z
 ¶ Officiales debet assumere assessores p̃p̃rie
 expens. C. de asses. l. j.
 ¶ Officiales omēs preter assessores q̃ semel

fuerūt i officio habet ppetuo deuentū. C. de
 assesso. l. nemo et. l. sequenti.
 ¶ Officiali seu assessori potestatis dēt quasi
 idem honor qui et p̃tati et eadem immūtas
 C. de asses. l. nō pax. quod nō.
 ¶ Non est prohibitū officiali assumere eū d̃
 officialē i diuersis officijs q̃ i eo dē officio sic
 debz intelligi. l. liceat et. l. nullus. C. de asses.
 ¶ Officialis durante officio nō p̃t cū p̃uin
 cialibz cōtrahere nec donationem recipere nec
 edes edificare emere tñ pro alimentis pot et
 restibz vide Bar. i. l. principalibz cū. l. se. ff
 si cer. pet.
 ¶ Officiales nō debet esse ppetui q̃ qñq̃ an
 nales qñq̃ triēnales. C. de defē. ciui. l. defē.
 soribz cū glo.
 ¶ Officialis i officio delinquens plūbatozū
 ictibz feriatur. l. quilibz. C. de decur.
 ¶ Officiales terraz qui iurant seruare sta
 tuta debet illa tenaciter obseruare et non pos
 sunt a forma illa recedere Bal. i aut. hodie. C.
 ¶ Si officialis i acceptōe officij de iudi.
 p̃mittit nō repetē represalias an noceat sibi
 Joānes de lig. m tract. de represa. tenet q̃ si
 sibi fiat iniuria al. q̃z p̃ iniquā sniaz sindicozū
 q̃ dolus futur? nō potuit remitti recurrit ad
 ¶ An potestas cōcessa vni offi. supiorē.
 ciali videat alteri adempta glo. q̃ sic i. l. j. C.
 de of. p̃fec. vi. vbi de hoc videt casus.
 ¶ Unus officialis nō debz se iromittē de p
 tinētibz ad officiū alterius. l. i p̃uincijs. C.
 de nūe. et actu. li. xij. et. l. j. C. de app. p̃fec. et
 l. fi. C. de app. procō. li. xij. p̃t tñ vnus offici
 alis auxiliū alterius implorare circa officiūz
 vt. l. epale. C. de epi. audi. de offic. or. c. j. vide
 Bar. i. l. j. ff si quis ius di. nō obtemp. licite g
 requirūt castellam et alij potestates locorū
 p̃lras officialiū q̃ i capiēdis malefactoribus
 prestant auxiliū familie.
 ¶ Officialis p baratariā dēnat m̃ q̃druplo
 c̃s̃ez medietas est c̃nis medietas vō lesi nō. i
 l. j. C. ad. l. iu. repe.
 ¶ Officialis q̃ dimittit dēmnatū tenet i q̃s
 druplo vt. l. fi. eo. ti. et. l. ij. C. de asses.
 ¶ Qui fecerit baratariā cū officiali poterit d̃
 ipsū testificare i sindicatu vt i. c. j. l. vj. q̃d i
 tellige si agat d̃ officialē ciuilit̃er sec? si criali
 ter vt ibi nō Jo. mo.
 ¶ Si officialis hz p̃tatez pcedēdi iur. ordime
 nō suato p̃t pcedē ad testiū receptōz nō p̃s
 stito eis iuramēto vt. l. si fili? ff de donat. vbi
 ¶ Officialis ppter culpā remo vid Bar.
 tus i eo q̃ dēmit totū suū officiū p̃t toto of
 ficio p̃uari vel p̃vita et sic p negligētia pos
 sit ciuilit̃er puniri vt. l. si vacātia. C. de boni.
 vac. li. r. et ibi p Ang. circa fi. ij. car.
 ¶ Officialis ppter culpā remotus ab offi
 debz h̃re salariū p tpe p̃terito q̃ culpā nō cōs

missio nō p futuro ar. m. l. ea. ff. de adm. leg. 2
quod ibi nō. Bar.

¶ Si duo officiales deputant ad vnum offici-
um ad qd̄ consuevit deputari vn̄ em̄ salariū dnt
hēre ambo q̄ntum vnus consuevit sed si vnus
deputat ad officiū quo solebāt eē duo tātum
hēbit ille vnus q̄ntū soliti erant illi duo Bal.
m. l. bimos C. de aduo. diuer. iudi. dixi s. sub
dictione officiū.

¶ Si decedit officialis hēns aliquā potestas-
tem vel iurisdictionem ad quā deuoluat̄ eius
ptas officiū vacāte anquā sit p̄uissū de succes-
sore vide plene p̄ Inno. ne pla. vices suas. c. q̄
relam in glo. vacāte.

¶ Officialis ad bñplacitū hēf p̄petuo Bar.
m. l. de pupillo. § si q̄s ipi. ff. de no. op. nun. de
hoc ē gl. fm̄ Jo. de imo. m. cle. et si p̄ncipalis in
glo. electioez de rescrip. facit quod nōt. glo.
m. c. j. de r̄sc̄p. li. vj. nō. m. l. quis quis C. si cer-
tum pet.

¶ Si officialis ex forma statuti debz hēre ali-
qd̄ ex adēnationibz casus fictus sufficit quo
ad p̄tis acq̄sitiōem vide Ange. m. l. si possessor
Gredacte. ff. de peti. here.

Officiat. Officiat expom̄ p̄ noceat d̄ ele.
mihil a hoc b̄. hēf r̄j. di. illud istit. de igen. i fi

Officiosum. Quod dicat̄ officiosuz mē-
daciū hētur ix. di. si ad scripturas et r̄j. q. ij.
m. c. primū dicit̄ officiosū vel mofficiosū testa-
mentū si ē contra officiū pietatis nō. C. et. ff.
de mof. testa. in rubro et nigro.

Officium iudicis.

¶ An ille q̄ hēt inimicū a quo timet se posse
offendi possit implorare officiū iudicis vt ille co-
gat ad p̄standū sibi securitatē de nō offendē-
do Cy. et doc. m. l. denūciām. ff. de his q̄ ad ec-
cle. ofu. Bar. m. l. illicitas. § ne potētiōes. ff.
de of. presi. dixi sub dictioe offensa.

¶ An et q̄n imploratur officiū iudicis sit iurā-
dū de calūnia nō. glo. in Rica. ff. de inter. act.
et an iuref̄ ilitē glo. in l. haz. ff. si ser. ven.

¶ Quotuplex sit officiū iudicis nō. glo. m. l.
ij. C. de pos. Bar. m. l. j. ff. de iur. om. iur. glo. et
doc. m. c. fi. de of. iudi. adde qd̄ nō. Bar. m. l. si
tercius § si q̄s prius. ff. de aqua plu. ar.

¶ An p̄ officiū iudicis possim opelli ad aperi-
endā capsā meā in qua aduersarius dicit̄ esse
instr̄a sua vt p̄quiret ea Spe. ti. de instr̄. edi.
§ videndum rez. porro vide Cy. et Albe. m. l.
ij. C. de ser. fu.

¶ Q̄n verba legis statuti dirigūt ad iudicez
an p̄ illo actu opetat̄ officiū iudicis gl. q̄ sic
m. l. si foro. C. de colla. fa. nō. p̄ Bart. m. l. j. ff.
de cōdi. ex lege.

¶ Officiū iudicis multū exuberat in spiritua-
libz adeo vt nemine petēte possit iudex se mē

ponere nō. de of. or. c. j. de of. iudi. c. fi. Inno.
de iur̄iuran. ad nostrā.

¶ An phibitus exape sit phibitus implorare
officiū iudicis doc. q̄ non de peti. here. l. pla-
ne. l. fi. ff. nau. cau. stab. l. iij. in fi. et de iur̄iur.
ad nostram el. ij. de off. dele. ex parte ii. q. vñ
aliem de electi. si forte li. vj. et quod ibi nōt.
de eta. et qualit. eā te de rescript. si eo tempo-
re libro vj.

¶ Qd̄ debet officiū iudicis possit tolli articuli
dilatōe vt. l. j. § j. C. de rei pro. act.

¶ Officiū iudicis nō q̄scit pendēte dilatione
vt d. l. j. § j. m. his q̄ occurrūt expediēda z. l.
aristo. ff. de iur. delib. vñ si pendēte dilatiōe su-
peruemat suspicio fuge vel dilapidatiōis p̄f-
fieri detetatio vel sequestratio fm̄ Bald. ibi de
materia vide m. l. siue ps de dila. et p̄ intelle-
ctu dic q̄ pendente dilatione quiescit officiū
iudicis super illo articulo super quo data est
idem super alio qui esset illi p̄iudicialis secus
sup omnino diuerso et non p̄iudiciali seu de
nouo emergēte ita videtur dicere Bar. m. l. ij.
ff. de re iudi.

¶ Officiū notabile nō p̄scribit̄ nisi p̄ r̄r. an-
nos glo. m. l. quere la C. de fal.

¶ Vbiq̄z repit̄ q̄ filius possit ad aliqd̄ co-
gere patrē ibi dēt̄ mētari officiū iudicis glo.
ē singularis m. l. foro. ff. so. ma.

¶ Officiū iudicis p̄ implorari ante factū q̄n
quis tenetur ex delicto alterius inquietari tex.
est qui secundū Bal. non est alibi m. l. si patez
C. qui. bo. ce. pos.

¶ Q̄n officiū iudicis misericorditer implora-
tur an lit. otes. nō ē necessari⁹ libell⁹ Bar. i. l.
de pupillo. § meisse. ff. de no. ope. nū.

¶ Officiū iudicis q̄ sit executō nō dicit̄ nobile
Bar. m. l. a duo pio. § j. ff. de re iud.

¶ Quicq̄d possuz facere autoritate p̄pria pos-
sum petere fieri officiū iudicis Bar. m. l. si duo.
§ videamus. ff. vti pos.

¶ An iudex possit interponere suum officiū
si non petatur Bar. m. l. iij. § hic aut. ff. de dam-
no infec.

¶ Qualit̄ deat̄ intelligi q̄ ea q̄ contingunt post
lit. otes. p̄tinēt ad officiū iudicis vide Bar. i. l.
si finita § iulian⁹. ff. de dā. infec. adde qd̄ ea q̄
contingunt an lit. otes. p̄tinēt ad officiū iudicis
nisi petant̄ sec⁹ in his q̄ emergūt p̄ Inno. m.
c. cū M. de cōsti. in glo. pe. vide glo. in c. in no-
stra de sepul. ad de ad materiā qd̄ hētur in l. e-
diles. § itē sciēdū. ff. de edi. edic. glo. ff. d̄ iud.
l. non potest videri.

¶ Officiū iudicis implorari p̄ etiā vbi cōpetit
actio q̄n officiū ordinarij implorat̄ sec⁹ si ex
ordinarium vide Inno. m. c. cum querente de
offi. ordi.

¶ An iudicis offi. opeten⁹ actori transeat ad
singularem successorem Barto. m. l. si tercius

§. i. ff. de aqua plu. ar.

Officiū iudicis nō expirat per diffinitūas sententiā in his q̄ mero officio expediuntur Bar. m. l. j. ff. de pto. stip.

Quas interrogationes possit iudex facere i iudicio suo vide glo. c. pe. de iur. calū.

Officiū iudicis competit vbiq̄q̄ q̄s hē iusticiā h̄ caret actiōe certa vide Jmo. i. c. cō querente de officio ordi. m. addi.

Vbiq̄q̄ p̄ iudex ex officio suo pcedere si nō vult nō p̄t pars appellare Jmo. i. c. excepti onem de excep. dic. ut ibi.

Officiū iudicis habz instar actionis p̄sōa lis Jmo. i. c. cū. m. de cōsti. m. glo. pe.

An officiū iudicis daret pempta actione principali glo. i. l. si deposita C. depos.

An officiū iudicis incipiat deseruies instan tie vide Archi. xj. q. j. q. res.

Officio iudicis possit agi q̄ quēcūq̄ deti nentem iniuste rem alterius p̄t restituat vi de Jo. an. m. c. bone de app.

Qui sūt pōndi q̄n iudex pcedit ex officio suo vide de ma. et obe. humilis fm Jmo.

Officiū iudicis est longū latū et profundū de officio iudicis. c. ij. xxx. q. vlt. iudicantem.

Quāto tpe daret officiū iudicis vide. c. ex quā. ca. m. l. i. cōtractibz. C. de resc. v. l. ij.

Officiū iudicis tenet locum accusatoris de app. cū spālī de accu. q̄liter i glo.

Que fiūt a iudice si nō spectant ad officiū eius habēt p̄fectis ff. de reg. iur. l. factum

Cūo officiū iudicis habeat locū in pluribz in quibz supplet etiam nemine petente nō. m. c. cupientes. §. ceterz de elect. li. vj. i glo. nō.

C. de corp. vic. significauit.

An officiū iudicis sit dandus libellus vel lis p̄testāda vide de of. iudi. c. ij. Archi. ij. q. j. sic

An et q̄n agi officiū iudi. publicatis at testationibus possint alij testes recipi vide de testi. constitutus et ibi nō. Jo. an. Archi. i. c. j. here. li. vj. ij. q. j. rotum Jmo. et Hosti. m. c. cū clamor de testibz.

An lite nō cōtest. dilatione pendēte iudi. officiū habeat locum dixi aliquid sup de ap. significante de pemi. di. j. p̄dixerit de officio deleg. cum olim.

An offi. iudi. possit dici actio nō. insti. de acti. i prin. m. glo. q̄nuis vide ff. de excep. rei iudi. l. si i iudicio et Bar. Spe. ti. de of. iud. §. p̄t v. vltio nōndū. ff. de acti. et obli. l. acti omis et de mmo. l. q̄ si mmoz. §. restitutio Bā. ff. de iurisd. om. iud. m. l. j.

An m officiū iudicis sit obligatio nō. C. d sen. q̄ pro eo. qd iter. pfe. l. j. i glo.

An officiū iudi. cesset sublato pncipali nō. ff. de cōdi. mdeb. l. si i glo. nō posse melius m. l. iij. C. depo. nō ff. de rei. ven. l. vtz. i glo. j. vide i. l. sin at. §. si hō i glo. petitoris eo. ti.

Officiū iudicis qd inheret actionibz bone fidei prouenit ex natura obligatiōis h̄ offi. arbitri ex accidētali nō ff. de eo q̄ cer. lo. l. cētum capue m glo. ij. i fi.

In quibz deseruit officiū iud. mercenarij / Spe. ti. de offi. iudi. §. deseruit. p totum.

Officiū iudicis sep pōt implorari vbi vba diriguntur ad iudicem Bar. i. l. iij. ff. de ali. et ci. le. m. iij. col.

Quando competat officium et quibz casibz imploratur et cui m eo sit lis cōtestanda vide Jmo. late i. c. fi. de offi. iudi.

Vbi naturalis equitas debz agi licet non producat actio ppter rigorem dat offi. iudi. ita dicit tex. i. l. seruo alieno. §. j. ff. de le. j. et l. filiuffa. §. vt quis heredem eo. ti. glo. m. l. seruos ff. de ali. et ci. le. text. bo. i. l. quesit. ff. de ammu. leg.

Officium iudicis si extendit ad extimādā rem petitam si dubitetur de eius extimatiōe licet nō fuit probatū m. l. quod si ex pampbi la. ff. deleg. iij. quod nō. q̄ of. iudi. ad decla randa accessoria se extendit q̄ p̄t ex se decla rare nisi incumbat probatio alteri partiū.

An iudex inchoato processu possit de offi. testes examinare Bar. i. l. si is apud. C. de edē.

Iudex supplet ex officio suo i his que sibi cō stent per inspectionem instrumēti tex. et ibi Bar. m. l. ag. C. de transact.

Item si constat ex act. vt. C. de app. l. si apd et l. vlt. §. m. refutatoris.

Quod ex officio possit iudex etiam añ lif. cōtes. cōdenare m expen. et nō facta petitiōe sup his Quil. de cu. i. l. debitare. C. de iudi.

In officio iudicis nobili datur libellus non m mercenario glo. i. d. l. cū debitor e.

Iudex p̄t etiā nemine petēte ex officio suo supplere p absētez vbi liquet de cā etiā sentē tiādo vide i. l. p̄perādū. §. sin at re. C. d iud.

Iudex ex officio suo etia non facta petitiō ne potest cōdenare m expens vide m dicta l. p̄perandum. §. sin aut reus et ibi Bal. et m. §. sin autem alterent sicut intellige. l. de edi lis. §. itē sciendū. ff. de edi. edict. Cy. tenet cō trariū i d. §. sin at adde qd nō. i. l. facim. r. q.

Testis inhabilis repellit ex of. eo. ti. ficio iudicis Bal. m. l. si arenā. C. de iof. tes.

Officiū iudicis aliud est p̄sōale aliud reale. ff. de aq̄ plu. ar. l. si tercius. §. si q̄s prius.

Officiū qd ex. l. non hz necessariā pto. adi. contrahitur vt. l. j. §. nūciatio. ff. de no. oper. nūc. et l. j. §. h sub cōditiōe. ff. de con. insti.

An iudex ex officio possit petere a teste si ue a pte vt p̄stet iuramētū tex. vide §. sic m l. de pupillo. §. qui nūciat. ff. de no. ope. nunc. licet glo. ibi dicit contrariū.

Officiū iudicis mercenariū non potest in tentari sine actione cui seruit. ff. de excep. rei

iudi. l. si in iudicio et ibi nō.

¶ Sicut acquiescit officiū iudicis lite pen. sic etiam in arbitro ff. de doli excep. l. apud celsū

¶ Vbi est in iudicio. ¶ Ite queritur pstanda cautio et hec est iudici facienda iudex in ipsa pstanda potest ex officio supplere. C. de epi. et cle. aut. generaliter et qd ibi nō.

¶ Adeo erubescit officiū aliqz iudiciū sic sūt papa vel ipator qd possunt de facto supplere a scdm conscientiaz iudicare Cy. m. l. j. C. ut que. desūt aduo. idem Bar. ibi et dic qd in factis notis iudex supplet scdm Cy. quando ut iudex est informatus idem in factis ocerentibz hominē noceat si sibi pbetur otrariū debet nihilominus ademnare scdm Cy. ibi.

¶ Iudex supplet in dilatoibz ex officio dandis C. de iudi. l. pparandū § j. ibi nullus erit Cy. C. de dila. l. j. C. quō et qñ iudex. l. ij. Bart. in preal. l. j. C. de dila.

¶ Iudicis officiū differt a iurisdictione sic potentia ab actu et cā a cāto nam iurisdictione est sicut cā et potentia exercendi officiū offi. aut est ipsū exercitiū ff. de iur. om. iud. l. j. vbi b. tex. m. l. j. ff. de offi. iudi.

¶ An obligatus iudicis officio possit in mora constitui videtur qd nō ff. de ac. emp. l. qui per collusionem.

¶ Dīa inter officiū iudicis voluntariū a necessariū vide m. l. qui erat ff. fa. her.

¶ Officiū iudicis mercenariū perpetuat lit cōtes. glo. ff. de rei vendic. l. vtiqz.

¶ Officiū iudicis qñqz presupponit naturalē obligationē et p ea datur exequēda nōt. i. l. si nō fortez. § liber. ff. de odi. indebi. m. glo. j.

¶ Iudex puidet ex officio dādo aduocatos vbi ppter etatē vel impotentia qd petere non potest ff. de of. pcon. l. nec quicqz. § aduocatos.

¶ Iudex ex officio suo supplet etiā in relictis ad pias causas vt soluāt negligente excoato ē rel epō dicit Bar. m. pal. l. nec quicqz. § aduocatos per tex. in aut. de ec. ti. § sin aut col. viij. Et per hoc dic qd fratres minores sūt incapaces et nō possunt petere consulit ipsi officiū iudicis ad petitionem cuiuscūqz relictū ad hoc benefa. tit. l. quintus ff. de adm. le. et l. hereditas ff. de deper. here.

¶ Iudex ex officio puit aduocatos otumaces coram se. l. j. § casū ff. de postul.

¶ Vbi iudex oīo phibet psonaz officiū iudicis repelli potest ff. de postul. l. si qd phibet.

¶ Iudices minores nō possunt impartiri officiū nobile a ideo nō possūt mittere impositi onē et similia Bar. i. l. iubeze ff. de iur. om. iud.

¶ Officiū iudi. magis hz naturā actionis stri. cti iur. qz bone fidei glo. i. l. vbi § j. ff. de eden.

¶ Offi. iudi. quo petitur executio rei iudica. te a nobile fm Bā. i. d. l. iubeze dixi § fm eum.

¶ Quod dicit iudicem posse repellē in habi. lez ab a jēdo est rex qñ h ei oītat in iudicō ff. de p. cu. l. filius. § veterani.

¶ Offi. iudi. in otractibz habet illū effectūz quē hēt spēalis hoīs pūisio ff. de ne. ges. l. qz

¶ Iudex ex officio potest pponere exceptionē pre iudicalem vbi intentatur iudiciū p iudiciale alteri maiori iudicō qz interest sua ne mani. festet intentionē suaz ff. de pe. here. l. si quis li. bertatē a ibi Bar.

¶ An officiū iud. qd iploaē lata snia sit nobi. le vel merce nariū vide Ja. bu. i. l. j. ff. de interro.

¶ Officio suo potest iudex supplere. § acti. m. ocerentibz publicaz vtilitatē nō m. l. iij. ff. de odi. ob. causam in glo.

¶ Officiū iudi. nobile super accessorio nō si. mitur finito principali secus in mercenario vt l. nī. C. de positi. z l. terminato. C. de fru. lit. expen. tex. m. l. si § si ff. de odi. indebi.

¶ Qñ p iure mibi oītentia nulla actō p dita est datur semp officiū iudicis diri § ad de In. no. m. c. venerabilis de reli. do. in glo. ecclesiāz

¶ Quādo aliquid expeditur officiū iudicis si cut oīfirmatio electi debz cā cognita a nō cele. riter expediri de elect. qmā li. vi. concoz. ff. de mīno. l. mercen. § causa cognita.

¶ An iudicis officiūz intente iudice sedente pro tribunali vide Bar. m. l. nī. § hoc aut iudi. cium ff. de dam. mfer.

Officium Diuinum

¶ Ecclesie inferiores debēt dicere officiū diui. num scdm qd dicit ecclia metropolitana de ose. di. j. altaria diri § sub dcoē metropolitanus.

¶ Clericus omittens officiū diuinū sine cā infirmitatis dēt excoicari di. xij. clerici ac. tum et c. quod aut.

¶ Lector in officio nō dēt dicē dñs vobiscuz h solus pbyter a diacon vide tex. et glo. nī. q

¶ Officiū diuinū magis dēt § placuit. dici corde quā ore vide. xij. di. cantantes.

¶ Officia diuina vniiformiter dēt celebrari de ose. di. vj. ouenit et idem gregorius.

¶ An clericus beneficiatus q tenet dicere of. ficiū libere a pena q tenet nō dicēs officiū di. cēdo illud excoicatus pel existens in mortali nō. Jo. an. de pe. et remis. q quidam.

¶ An clericus nō bēficiat? teneat dicere diui. nū officiū gl. q sic. xij. di. c. fi. doc. de pbe. tur. is Jo. a. a doc. de ce. mī. c. j. gl. i. de. j. eo. ti.

¶ Quid de religiosis dic q clerici et pfessite. nent dicere diuinū officiū. xvj. q. j. nemo et si

¶ An is qui tenetur dicere § monachus. offi. teneat dicere horis oīpetentibz alias pec. cet glo. et doc. de ce. mī. c. j. fac eo ti. c. dolētes ad fi. a gl. et doc. de of. arhipsbz. i. c. ij. i. v. de clmabit adde q aliq excusant nō dicētes horis ogruis vt per pegrinātes et curiales a officia. les nō. de ce. mī. c. j. Hosti. in sūma de conse.

ecclē. q̄liter v̄. et no.

¶ An clericus ordinatus ad titulum sui p̄mo
nij teneat dicere officium doc. q̄ sic d̄ p̄bē. tuis
faciunt no. de cele. mis. c. j.

¶ An dicens aliquid in officio diuino q̄ nō in-
telligit peccet mortaliter Inno. q̄ non de celeb-
mis. dolentes vbi etiam tractat quid si nō omne-
tat vel si ex negligētia tenet q̄ non peccat q̄ in-
telligit nō mortaliter sed bene venialiter vbi et
tractat vbi vide an propter talem omīssionem
sit sp̄al. a capite reuerandus Inno. q̄ nō q̄ p
hoc generatur scandalū in populo et sic videtur
intelligere de offi. quod dicitur in domo t̄git
ibi secundo Inno. an peccat clericus existens in
diuino officio si cogitat de aliquo temporalī ul
spirituali et videt velle q̄ peccet venialiter nisi
minimū frequenter ibi etiam vide quid si cleri-
cus ex negligētia vel maleficio nō interfuerunt p̄n-
cipio vel fine officij et dicit Inno. q̄ non oportet
capite remāpere et alia multa vide etiā p̄ doct-
qui hoc tractant

¶ An confabulationes tpe diuini officij illa q̄
ant quem ad mortale et videtur q̄ sic ad d̄ circa
hoc pulchrum tex. in cle. graui de ce. missa. et
ibi p̄laudi. de conse. di. v. nūq̄.

¶ Faciens diuinum officium in ordine suo pu-
ta diaconus cantando euangelium vel subdia-
conus epistolam si al. est in peccato peccat mō-
taliter ita dicit Jo. an. i. c. j. de re iudi. li. vj.

¶ An omittens diuinū offic. peccet mortali-
t. di. contumaces xij. di. c. j. et c. vlt. d̄ cele. mis.
dolentes in fi. Archi. de rescrip. c. fi. li. vj. idem
xij. di. si q̄s presbiter.

¶ An diuinū officiū sit tantum in ecclia dicēdū
vel sufficiat dicere in domo vel via dic h̄ vltimum
satisfacere in his q̄ sūt occupati p̄t admīstratōz
tpaliū Inno. de cele. mis. c. j. bo. tex. xij. di. c. fi.
Archi. de conse. di. prima missay.

¶ An infirmitas excusat a dicendo diuinū officiū
um dic q̄ sic in ecc. etiam p̄t esse talis infirmitas
q̄ excusat a dicendo et audiendo si obest infirmitas
secundum Inno. in d. c. j. vbi vide.

¶ An infirmus q̄ omisit officiū teneat postea
sanus factus redicē id q̄ obmisit dic q̄ nō nisi
in p̄nia fuerit sibi ip̄positum h̄ casu videt satis a-
ueniens Laud. in cle. j. de cele. mis.

¶ De modo dicendi officiū et d̄ numero psalmo-
rum atq̄ hymnoz et lectionū singul̄ diebz p̄
circulum anni vide tex. de conse. di. v. in die

¶ An ille q̄ tenet dicere horas canonicas tene-
tur dicere horas d̄ beata virgie et vigiliās mor-
Laud. in cle. j. de cele. mis.

¶ Quid si clericus sit b̄ficiatus in duabz ecclē-
siis secundū quā dicit officiū vide in sūma p̄sa
sub dictione hore v̄. qd si clericus.

¶ An liceat clerico dicere matu. offi. in sero p̄-
cedenti vide sub p̄real. dictione hore. q̄ vtrum.

¶ An clericus suspensus teneat ad diuinū of-

ficiū Jo. an. de pe. remis. questum

¶ Offi. matutinū d̄r mane vsq̄ ad nonam re-
spectum a nona vsq̄ ad noctem xij. di. c. fin.
in glo. vlt.

¶ An in fine officij d̄z dicit p̄r n̄r tex. videt dicit
q̄ sic de ose. di. v. semp placuit h̄ laudabil̄ cons-
uetudo ecc. obseruat vt in prin. dicat.

¶ Non est licitum aliq̄ publice ad d̄ere diuino
officio vltra ordinē ecclēsie de fer. c. ij. et ibi Johā.
an. de cele. mis. cum marthe. glo. m. v. filio m. c.
j. de sū. tri. li. vj.

¶ An nō dicens deuote diuinū offi. peccet mor-
taliter vide in cle. j. de cele. mis.

¶ Que sit hora agrua dicendi offi. Hostien. d̄
offi. or. ea q̄ Pau. in cle. j. de cel. mis. gl. et doc.
eo. ti. c. j.

¶ An monialis vel laicus dicens offi. debeat di-
cere dominus vobiscum Lau. in cle. j. de ce. mis
in v. psallantur.

¶ An offi. debeat dici a ieiuno Lau. in cle. j.
de re. et rene. scō. super v̄. sūpta cena

¶ An clerico sufficiat ad interesse diuino offi.
licet illud non dicat Inno. de cele. mis. c. j. et ibi
Pau. in cle. j. eo. ti.

¶ Consuetudine possit iduci vt in offi. matu. to-
tus anni dicant tres psal. tres lectōes Hosti.
de cele. mis. dolentes.

¶ Oēs b̄ficiati in ecclia tenentur psallere diui-
num offi. Pau. in cle. j. de cele. mis.

¶ An dimittens dicere officium debeat resti-
tuere fructus beneficij Cald. arguit q̄ sic p̄. c. fi.
d̄ rescrip. li. vj. in derariū q̄ sufficit perimere d̄
p̄ctō omīssionis no. in cle. j. de cele. mis. in p̄nia
op. optime facit tex. de offi. ordi. si sacerdos vi-
de do. car. flo. m. c. j. de cele. mis.

¶ An appellatōe diuini officij contineat p̄dicatio
vbi dei gl. q̄ sic in cle. q̄zuis d̄ fo. ap̄. i. v̄. ad diuinū

¶ Quid de benedictione aq̄ vel mense a remi-
ant appellatōe diuini offi. no. Jo. an. de se.
ex. c. j. li. vj. super v̄. diuina offi.

¶ An dicens diuinum offi. debeat verba expri-
mere vel sufficiat mente tex. de cons. di. v. nūq̄
q̄ glo. in cle. j. de reliqui. et rene. fact. laudi.
et Pau. in cle. j. de cele. mis.

¶ An habēs simplex beneficium et sine cura te-
neat ad off. zenze in cle. j. de eta et q̄li. et doct. de
cele. mis. c. j. glo. xij. di. c. fi. glo. Laud. in cle.
j. de cele. mis. Archi. xij. di. c. j.

¶ Quam penā incurrit cleri. qui non dicit of-
f. di. contumaces Jo. an. de cele. mis. dolentes
et ibi Jo. an. tex. xij. di. c. fi. Archi. i. c. fi. d̄ res-
li. vj. glo. fi. de cele. mis. dolentes et ibi Jo. an.
tex. xij. di. c. fi.

¶ Qualiter puniatur turbantes diuinū officiū
vide de conse. di. j. oēs in glo. et Jo. an. de app.
dilectis bene facit de sen. ex. remiens.

Officina

¶ Quid sit nota. glo. in l. athletas. Gait pre-

tor. ff. de his qui no. infra.

Oleum. Cum dicitur quod in coronatione debet simul adhibere vinum et oleum per oleum significatur pietas et misericordia. xlv. dist. disciplina de pe. et remiss. ois quod significet oleum i. c. de. **U**no solus episcopus sed presbyteri sac. vnc. pnt oleo sancto ungere infirmos. xcv. di. illud **O**leum non computatur in fructu. supfluum. **I**ndustriales Bar. m. l. marit. in fi. ff. ad. l. fal. **D**e oleo habetur m. c. j. de sac. vnc. et m. c. iij. in dubijs de offe. eccle. vel alta. **O**leum habundat rome et in hispania ff. ad. l. fal. l. precia in fi.

Olum. An sustineatur tale factum per olim manum cum tamen ad huc marinus vivat Bar. m. l. j. ff. de no. op. ne. et contra vide m. l. eius qui p. uincia ff. si cer. pe. ubi text. iuncta glo. et de q. m. l. emptor. ff. de o. emp. x. de significato huius dictionis no. glo. m. l. nec episcopo ff. de o. he. ep. i aut. ut iudi. sine q. suffra. m. pn. ff. de exc. tu. to. l. h. et milites. quesitum ff. de solu. l. s. b. d. i. tione adde q. dixi s. b. d. c. de instrum. Bar. m. l. j. preal. s. j. l. iij. op. ff. de no. ope. nun. **O**lim dicitur factum quod factum fuit modico tpe ante ut in aut. ut iudi. sine quo. suffra. s. inuenius col. ij.

Oliva. Matura oliva plus habet de fructu quam non matura ff. de usufru. le. l. pen. ff. ad. l. acqui. l. si servus. s. si olivam ubi vide de hoc.

Omelia. Unde dicitur omelia dicitur ab mos v. bum et laos populum. i. sermo hitus ad populum Archi. xxxv. di. i. que ipis et ibi vide

Omissio. Omissum.

An et quando casus omissus habeatur pro omisso vide Bart. m. l. si cum dote in pn. ff. sol. ma. et l. gallus. s. et quid si tunc ff. de libez. et postul. in quibus vide an provisio in vnu casu extenditur ad alium de quo per Bart. m. l. commodisse ff. de lib. et post. Bald. m. l. si aut. C. de insti. et s. b. sti.

Quod iudex omisit i. interlocutoria potest supplere secus in diffinitiva no. Inno. m. c. aus. datur de procur.

Omissis medijs substantiis non possit pueniri ad extrema ita dicit Inno. de arb. c. iij. gigit

Omissum aliquando exponitur. i. remissum ff. si quis cau. l. si eu. s. qui iniuriarum.

Si aliquid est omisit a legibus potest suppleri per iudicem de cel. mis. cum marthe in glo. na. q. d.

Quod incaute est omissum caute est supplendum de sacra. no. ite. c. j. et c. vlti.

Omnitens facere id quod debuit est in culpa. xij. q. ij. sepe et q. d. ibi no. C. si tu. vel cur. non ges. m. l. ij. in fi. aliquando ex tali omissione presumitur dolus ff. ad exhiben. l. iul. s. si

tibi. x. ff. de rel. et sup. fume. l. et si quis. s. si cui et. C. de testa. l. iubemus in fi.

Omissio modi et forme viciat actum. ff. de ver. obli. l. qui rome. s. flavius.

Omissio medio appellatur ad legatum. ij. q. vj. si quis vnu in glo. Spe. ti. de test. s. nunc tractemus v. h. nu. quid dixi s. b. d. c. de legat.

Omissio Archid. atur seu appellatur ad episcopum vj. q. iij. c. ij. in glo. de app. romana. s. ij. lib. vj. et ibi no.

An minor culpa sit in omittendo quam in faciendo ff. ad. l. acqui. si servus servum. s. si formica. carius. j. q. j. quicquid no. lxxvj. di. facietis

Omnis. Omne.

An et quando hec dictio sit intelligenda vniuersaliter vel stricte vide Bar. m. l. j. s. nunciatio. ff. de no. ope. nu. adde q. d. aliqui restringit unde cum dicitur ois dicitur hoc se. loquentes de h. s. m. Bar. m. pall. s. nunciatio bona glo. m. c. dilectio de se. ex. li. vj. sup. ver. ois leges fac. glo. m. l. j. C. de sac. sanc. eccle. sup. ver. vniuersus quisq.

Qui omne dicit nihil excludit. xix. di. si ros manoy. de ma. et obe. solite

Quod ois tagit debet ab omnibus appareri ut. l. j. C. de adm. tu. m. l. j. c. cedendo. ff. de aq. plu. ar. et in regula quod omnes li. vj.

Omnis. i. aliquis Jo. an. de homi. c. j. sup. ver. ois item omne. i. aliquid ab oibus. xv. q. j. mulier. j. q. vj. si quis omne et. c. iudicet.

Omnibus modis quandoque exponitur ipso iure ut in aut. ut de iur. seu. fume. s. sancim. in v. omnibus modis.

Omnis non. i. nullus ff. de le. tu. l. legitimos. de bo. lib. l. finali

Quodamque quod vni fit extenditur ad oes ff. d. pact. l. iur. genciu. s. pactoy. C. de diuer. res. scrip. l. j. xxxv. di. c. j. et q. d. ibi no. Archi. lxxj. di. miramur

Que dicitur sit in hec dices omnis et quilibet vide m. l. hoc articulo. ff. de her. insti. ff. de le. ij. si pluribus in pn. ff. ad. l. acqui. l. ita vulnerat.

Interdu dicitur omne et non per omnia est ois ff. de leg. j. l. j. insti. de dona. s. j. ff. de bo. aut. iud. pos. l. creditor

De dictione omne vide Archi. de rescri. sti. pendia lib. vj. de osue. c. j. eo. li. xix. di. si roms. nox. vj. di. et. c. placet. lxxv. di. in summa. vj. vj. q. j. deniqz et ibi Archi.

Omnis. i. totus ff. de po. l. j. ff. de le. j. l. si qd relictum insti. de iur. na. s. ius aut

Omnis. i. quilibet et sic ponitur distributive ut C. si vnus ex pluribus sup. Rca. ff. de iur. fis.

Hoc vniuersale omne vel omne. i. moschis mis interdum restringit communis vsus loquendi no. ff. de fur. l. iter omnes C. quo. bo. l. vlti. ff. man. l. creditor s. vlti. interdum ex genere relatis ut ff. de supp. l. le. l. cum quidez interdum

restringit ex eo qd precessit ff. de pecu. le. l. ser-
uo manumisso fac. l. si suus pluriū. §. si ff. de le-
ga. j. mēdū rōe eius de quo agit ff. de rit. nup-
ti. l. ij. mēdū ex mente obentū vt ff. de pac. l.
tres fratres et. l. ēptor. §. j. mēdū rōe adiūcti
no. j. q. vij. si qd oēs de se. ex. dilecto li. vj. i. gl.
¶ Omnes res serui. i. omne peculū eius ff.
de sta. lib. l. Stichus. §. seruus

¶ Verbū omē singulos cōphendit specialit̃
ff. de ver. obli. l. ticia. §. si. et. l. pluribz in prin.
ff. de pigno. l. et quē ad modum. §. j.

¶ Vnde tātū valet generale in oibz quantū
speciale in singulis ff. de adm. tu. l. si duo

¶ Ommū bonoz alienatio hēt in se suspiti-
onē seu presūptionē fraudis que in frau. cre-
l. oēs. §. lucius dixi. §. si dictione alienatio

¶ Oia intelligūt prohibita nisi reperiantur
pmissa no. de transl. pla. mē glo. ar. qd non

¶ Ois verificat̃ de duobz vt no. ff. de adop. l.
liberā in glo. ij. et. l. si ita qd ff. de ver. ob. glo.
in. l. qd ergo ff. ad municipa. sup. v. omnibz

¶ Quando hec dictio sit distributua vel col-
lectua no. de iure fil. l. moschis

¶ Hec dco ois est signū vniūsale et de ei9 vni-
uersalitate vide Ang. in cōsilio suo. c. lxxij. qd
incipit dicta vēdco Bal. m. l. marimū viciū C.
de li. pt. vel ex add. Bart. in. j. cōsti. ff. sup.

¶ Hec dco ois plata in singulari v. ois
est distributua et idē est dicere ois ac si dices
res quilibz ter. et glo. in. l. ij. ff. de sta. ho. sed
prolata in plurali est collectua no. glo. in. l.
si pluribz ff. de le. ij. de q. Bar. m. preal. l. mo-
schis ff. de iur. fil. et. l. h. articulo ff. de her. in.

¶ In cōstitibz iuste tēmin9 sti. ver. op. et videt̃
vniūsalis ois restringit̃ ad ea qd sūt de nā cōt-
ctus Bar. in. l. a pcuratore C. mā. et alle. in
ar. l. si stipulatus ff. de vsu.

Omnino. Ista dco habz significationez
precisā vt. l. si pariter ff. de aqua. plu. ar.

¶ Hec dictio expomē. i. ipso iure glo. est sin-
gularis secūdū Bal. in. l. j. §. si pecuniā ff. depo-
adde qd dixi. §. sub dictione lex glo. in. d. §.
si. pecuniā in ver. omnino Item adde aliā gl.
in cle. j. de vita et honesta. cleri. i. ver. omnis
no de iureiuran. et si Christus in glo omnio

¶ De significato huius vbi vide de conuers.
coniū. dudū in glo. j. et in. l. grece. §. illud. ff. d.
fideiur. et in glo. de elect. quia sepe lib. vj. de
prebend. concess. ne captande eo. li.

¶ Hec dictio omne dispensationez excludit
glo. no. in cle. vt hī qui de eta. et qli. in veris.
omnibus modis quod bene no.

¶ Si lex vel statutū dicat iuramētū oio suā
dū excludit facultas petēdi absolutiōez ita n̄
Arch. in. c. ij. de pac. li. vj. vide Jo. de imo. i. c.
cū otigat in. ij. carta de iureiur. qd. n̄. ppetuo

¶ De hac dco vide in. l. si cu3 exemplo. §. qte/

nus ff. qd me. cā et in. l. grece. §. si. ff. de fideiur.
¶ Omnino nō expomitur. i. nullomodo ff. de
condi. indebi. l. si non sortem. §. mdebitum

Omnimodo.

¶ Expomitur. i. ipso iure ff. depo. l. j. §. si pecu-
niā in glo. in cle. j. de vit. et ho. cleri. et in cle.
et si Christus de iureiur. adde que dixi. §. si
proxima dictione que hic possunt repeti qm̄
idem videantur significare oio et omnimodo

Opem.

¶ Driam mē opem et cōsiliū vide in. l. furti
§. qui ope ff. de fur. l. proinde a qd ibi no. m.
sti. de obli. que ex delict. §. ope et vide oio q. n̄.
Bar. m. d. l. furti. §. ope.

¶ An dās opē furto teneat̃ additione furtiua
no. ff. de adi. fur. l. pmdē et ibi gl. ij. Bar. ff. de
vbo. sig. l. sepe et ibi gl. cōdi posse vbi de hoc

¶ An dāns opēz ingrediēdi vel aggressori pos-
sit agere mādati pro rebz suis i cōstitū annis
sis no. C. ad. l. iul. de vi pub. vel pua. l. quo/
mā mēta in glo. supplicū et ibi Cy. in. ij. q.

¶ An dāns opē aggressori qui interficit pu-
matur no. Cy. in. d. l. quomā in. in. q.

¶ An dāns opē delicto pumat̃ eadez pena q
qui fecit Bar. m. d. l. q opē ff. de fur. idem in. l.
si quis seruo persuaserit et in. l. furti. §. ope. ff.
de fur. no. de miur. c. si. in glo. ij.

¶ An dāns cōsiliū videatur dare opē Bart.
in. d. l. furti. §. ope vbi etiā tractat an mutuas
videat̃ dare opem.

¶ Ut agat̃ cōt̃ eū qui dat opē an debz pri9
constare de delicto no. Bar. m. l. si is qui §. si
is cui ff. de fur.

¶ Opem fert quis explorādo vel exclamando
vt. l. j. §. potuisse ff. ad sil.

Opera.

¶ Que opera dicantur p̃terita et que futura
vide Bar. in. l. j. §. hoc aut̃ ff. de no. ope. nunc.

¶ Ope9 publicoz cōductiōes tenēt manute-
nere per. xv. annos p̃prijs expē. vt. l. ois C. d.

¶ Opera est diurnū officiū ope. pub.
ff. de ope. liber. l. j.

¶ Cui debeat operari mulier alēda no. in. l. di-
uorciō in prin. ff. de neg. gest. vide glo. in. l. sūt
ff. de ope. lib.

¶ Opera testimomūz prohibent veritati de
sta. mo. qd dei vbi vide Jo. an.

¶ Operaz quedā sūt artificiales quedā obse-
quiales quedāz fabriles de quibz Jo. and. de
seru. non ordi. nullus

¶ An quis possit locare opas suas in ppetu-
um vide ff. de vsu. l. in. §. ne tñ. C. de vsuf. l. cū
antiquitas et quod ibi no.

¶ Opera est in eundo ad iudiciū no. ff. de ar-
bi. l. nō ex omnibz in glo. prebenda.

¶ Quotuplex sit opa et earum differentiam
atqz conuenientiā no. ff. de condi. inde. l. si nō

fortem. §. libertus in glosa magna Cy. plene
C. de ope. libe. l. liberti liberteq.

¶ Quo tpe debeat pmittere ope a libertis ne te
neant no. C. ope. lib. l. j. in glo. i. et ibi Ci. in
prima questione

¶ Quare ope pmittere no. C. de op. lib. l. j. in
C. Quia actioe petant §. glo. imposita

opere. C. de op. lib. l. j. in fi. et ibi vide

¶ Quis p. imponere opas vide no. C. de ope

¶ An obligatio et pres. §. liber. l. ij. in glo. fi.

statio opaz sit diuidua vel indiuidua ff. de v.

ob. l. ij. §. j. in glo. et hary et ibi Bar. no. eo. ti.

l. in stipulationibus §. opaz glo. pte in l. stipu

lationes no diuidunt eo. ti. in. xij. op.

¶ An adire hereditate sit opa vide ff. de acq.

re. do. l. liber homo

¶ Opere publice fieri debet expē. publi. nō p

uatorum sicut pontes et similia vt in aut. de ma.

pri. §. si quis

¶ Opaz alia est industriosa alia nō tex. ff. p

socio. l. si societatem

¶ Promittens opam artificialē tenet qndiu

durat in ar. tex. ff. de ope. l. l. he demum

¶ Opere eiusdem hois nō sūt eedem qz mus

tant maxime ff. de adi. inde. l. si nō sorte. §. lis

bertus et quod ibi no.

¶ Si libertus promittit opas indistincte ad

quas tenet vide Bar. in d. §. libertus

¶ An opas teneat dñs libertus expensis do

mini an proprijs vide m. d. §. libertus et ibi gl.

et Bar. qui tenet glo. m. l. suo victu. ff. de op.

lib. dic. Bar. placet preter quā in opis officia

libus que debet p. sone dñi secundū indigentia

persone qz talis debet expēsis dñi in alijs aut

fabribus vel artificialibus pcedit dñm Bar.

¶ An ope teneant ad heredes heredis vel ad

heredes extraneos vide glo. in d. §. libertus et

ibi Bar. ad finē glo. magne.

¶ Si opifex promissit mibi opari et deinde tiz

bi licet sine hypotheca promissit ego sū potio z

mibi debz pus opari qz tibi nā in istis opibz

et interesse qd succedit loco opaz qui por e tpe

potior est iure ff. de ope. lib. l. m operis

¶ Si operarius promissit mibi facere domuz

certe fore et partez faciat et pars mibi nihil

pstat mibi dicit fecisse Bal. m. l. j. idē C. loca.

¶ Qui adducitur dietim ad opanduz nō tes

net de vicio operis Bal. m. l. ij. C. locati.

¶ Etiam impuberis aliquē sūt opere vt ff. de

rei vendi. l. ceter.

¶ Operarij qui locāt opas suas sicut fabri et

alij artifices nō tenet de leuissima culpa ar.

ff. cōmo. l. si vt certo. §. nūc videndū. ff. de reg.

iur. l. cōtictibz ita dicit glo. ff. loca. l. si mices. §. q

¶ Operarij inducti ad opandū in culpa

alieno loco ppe mandatū ipis factū nō incis

dūt in penā si nō fuerūt prohibiti ali. sec. 9 gl.

est singularis m. l. m rem. §. tignū. ff. de rei vē.

¶ Verba debent aliquid operari ff. pro soz
cio. l. sed et si adiciat ff. de vsu. l. si stipulat. ff.

de le. l. si quando ff. ad municipa. l. j.

¶ Opera bona facta in peccato mortali pas

lent ad tria. s. ad minus supplicium subeundum

de pe. di. iij. si quis aut et ad bona tpalia con

sequenda ea. di. cauens vel vt citius illustretur

cor peccantis de pe. di. v. facile glo. m. c. q. q.

dem de pe. et remis.

Oppidum

¶ Vnde dicat oppidum vide ff. de ver. signi.

l. pupillus §. oppidū nec proprie dicitur ciuitas

vt ea. l. §. incola quandoqz tñ largius sumitur

vt etia ciuitas castri vel villa vicus et fortis

ciū cōphendat ff. de no. op. nū. l. j. §. sin aut. C.

de sū. tri. l. ij. in fi. vide plene de hoc. m. c. si ciui

tas de se. ex. in glo. magna super ver. castri.

¶ Oppidum sumitur pro ciuitate vt in pma

consti. ff. §. hec autē tria iuncto. §. illd vō

satis.

Opifex

¶ Proprium est opificis desiderare operis sui

eternitatem vide in princ. consti. ff. §.

¶ Quilibz opifex debz preambule cognosce

re partē actus et partē nature maxime prin

cipij qz cognitio principij allicit animū ad de

lectatiōez operatiōis vt l. j. ff. de ori. iur.

¶ Opifex qui facit aliquid rōe artis bona fis

de videt facere vt no. in l. item labeonem §. si

quis ff. de iur. et ideo si adduco aliquē ad m

adendum lignū et duco illum in fundum alie

num dicendo esse meum nō poterit ille accusa

ri ita dicit Bal. in l. nō eo minus C. de accusa.

m. j. colla.

Opinio

¶ In de pendentibus a voluntate attenditur

plus opinio qz veritas vt l. is qui putat ff.

de acq. her. l. q aliena §. si is eo. t. ad d. q no.

Cy. in aut. sacmēta C. si aduersus vē. m. vj.

q. pe. m. l. peto. §. mīe ff. de leg. ij. tex. in l. qd

meo §. j. de ac. pos. et ff. de vsu. l. si fur. §. j. be

ne fac. ff. quē ad. vsu. amī. l. is q vsu fructuz.

¶ Quis dicit illd scire qz credit vehemētī opini

one gl. i. l. is q legitimā et l. seq. ff. de acq. he.

¶ An quo ad delictuz attēdat id quod est in

opinioe vel quod est in veritate no. C. de re

pu. l. consensu vbi glo.

¶ Sufficit aliquid esse quo ad opinionē licz

nō sit in veritate no. C. de repu. l. consensu et ibi

glo. ff. de dona. l. edibz §. fi.

¶ Ad ponderandā bonā et malā fidē attēdit

aliquando plus qd est in veritate ff. de liber.

cau. l. qd aut et l. qd agit.

¶ Vbi actus vtroqz modo valz et secundū opi

monē et secundū veritatē lz alio z alio mō erō

n viciat actū lz aliud sit i opione et aliud i veri

tate. ff. de vsuc. l. iusto. § si filius

¶ Ad quod nō adoptat veritas nec opinio ff. pro herede. l. j. unde nō possū possidere p. herede hereditate viuentis.

¶ Nō attēditur q. quis opinat sed qd opiaz ri debz ff. qd vi aut aut clā. l. seruus

¶ Licet quod est in opinione videt attento qd est in re valz qd agit bo. tex. in l. si p. § j. ff. de manu. vmd.

¶ Lex facies mentionē de actu vel facto exigit illud prout est in veritate nō in opinione ff. de dona. inter vi. et vxo. l. ij. § fi.

¶ Vbi plures opi. recitat videt qd illā approbare que vltimo ponit ff. de pos. l. bōa fides et ibi Bar.

¶ An sit sequenda opinio singularis vel cōis vide ff. de sena. l. j. ff. de his qui nō. infra. l. athletas Bal. in d. l. j.

¶ Determinare cāus in quibz sūt varie opiniones et de spectatibz ad pncipem. ff. de legi. l. adeo in glo.

¶ Opinio qualiter inhabilitet personā ad actū si in veritate absit qualitas inhabilitans ff. de neg. gest. l. si pupilli. § sed et si quis et hoc in his in quibz attēdit factū plus qz opinio secus in actibz qui vt plurimū regulant a voluntate ff. de acq. re. do. l. liber homo ff. de acq. hered. qui in aliene. l. si pupilli. § si tici. ff. de neg. gestis.

¶ Ad bandā actionē attēdit qd est in veritate nō qd est in opinione ff. de neg. gest. l. si de iussor. ff. commo. l. si is qui. § fi.

¶ Opiniones doc. probāt obstaculū et dilationē in causis decidēdis in cle. ne romani de elec. et in varietate opinionū seq. alterā nō ē temerariū nō. de ostitu. ne imitare et sine reprehensione pē vnus adherere vni et alter alteri de rest. spo. lras et pūstas dic dñs pe. de anc. in d. cle. ne romani q. si iudex in iudicādo sequitur opinione vnā de pluribz nō facit litem suā de quo remittit ad no. Bar. in l. cu3 prelati de re iud. ff.

¶ Habens pro se opinionē doc. excusat ab expensis qz videt de hoc hēre iustā cāz litigādi que a talibz excusat vt. l. qui solidū. § etia3. ff. de le. ij. Nam doc. habet a iure autoritate in terptandi leges et iura et eoz opiniones sūt p. habiles et i. rescripti redigēde nō. de postu. prel. c. j. C. de p. fesso. q. in vr. o. stā. l. j. et qd ibi nō. ad mām vide Spe. ti. de p. ba. § nūc vidē dū circa p. n. insti. de obli. q. ex q. si delie. in p. n.

¶ Si qua opinio facit pro appellā et i. gl. teli perdit excusat ab expē. Jo. an. de app. vt debitus glo. ordinaria in l. etiā. ff. de legi.

¶ Vulgi opinio nō attēdit in actibus iuris ff. de contra. emp. l. ea que not. glo. in l. ij. ff. de ori. iuris

Oportet

¶ An vbi istud verbū ponit m. o. stitutōe sit consilij vel precepti glo. l. di. dñs s. cto doct. de consti. nā o. cupiscentia glo. de re iudi. c. fi. li. vj. in ver. oportet

¶ Aliquando expōnit oportet. i. vtile ē glo. j. q. in saluator

¶ Aliqñ hoc verbū importat honestatē vt. xxv. q. j. c. j. in gl. xix. q. j. c. j. et. in. q. ix. nemo oportet vide in. c. j. de rescrip. li. vj. et ibi Arch.

¶ Qñq. oportet. i. docz. ff. de iusti. et tu. l. ij. in prin. vide in l. cum oportet. C. de bo. q. li.

¶ Qñq. o. i. expedit ff. de no. op. nū. l. nō solū. § sciendū Jo. an. de prebē. cū singul. lib. vj.

¶ Hoc v. b. u. oportet tū presēs qz futū. tps sig. nificat vt ff. de. v. sig. l. verbū oportet ut inter dū tū presēs tps. ff. de ver. obli. l. si a colono et l. si stipulatus fuero. § j.

¶ Hoc verbū intēdū importat necessitatē vt i. aut. de iudi. § oportet C. vnde vi. l. si quando C. de accu. l. si quis homicidij cū similibus de isto verbo oportet nō. xxv. q. j. c. j. de re iudi. cū ab vno li. vj. de rescrip. c. j. eo. li. nō. in cle. j. c. j. de o. cel. prebē. cū singula li. vj. sup. glo.

¶ Oportet ponit improprie pro decet nō. C. de rap. vir. l. j. in glo. oportet de iusti. et tur. l. j. vide. in. q. j. quod aut

Oportunitas.

¶ Attēdenda est oportunitas loci et tps. ff. de sol. l. si solutur. ff. de vsu. l. mora ff. de vsuf. l. loci. in prin.

¶ Opportunū quid sit vide q. nō. in. c. ex eo cir. ca prin. de elect. li. vj. et quod ibi nō.

Opponens Oppositio

¶ Opponēs exceptionē per quā videt crimen o. fiteri debet sine nouo processu o. demnari de o. fess. cū sup. nō. in. c. cum mulier. ff. sol. ma.

¶ An opponēs plura c. r. i. si deficiat in p. bati one vnus dicat calūniari vide Jo. an. in. c. si forte de elec. li. vj. Alb. in l. j. C. de aduo. diu.

¶ An opponēs crimē deat sig. ficare iudi. locū vel tps vide nō. in. c. ad hec de testi.

¶ Ad quid teneat qui est obligatus ad se op. ponendū vide Jo. an. de elec. c. cupietes li. vj.

¶ An opponens crimem contra aliquē debet3 specificare circūstācias criminis vide de pur. ca. accepimus de test. ad hec.

Oppositum.

¶ Opposita circa se posita magis elucescunt Jo. mo. in. c. j. de renunc. li. vj. super R. i. ca.

¶ Duo opposita nō se compaciūt in eodem subiecto ff. pro suo. l. si ancillam. xxij. q. ij. cū humilitatis

¶ Sicut oppositum in opposito ita propositū in apposito vt ff. de legatis primo. l. si ex toto ff.

de adimen. leg. l. iij. §. fi. l. iij. et l. legata in fi.
¶ Quandoq; est oppositū in obiecto ff. de cō
dist. in deb. l. seruo manumisso et ibi no. et de
de electi. qz sit lib. vj. et ibi no. Jo. mmoach.

Oppressus Oppressio

¶ Quilibet oppressus potest appellare ad se
de apostolicā tāqz ad mrez omniū. ij. q. vj. ad
romā et c. et iō de hoc vbo vide qd n. de renū.
sup hoc Inn. in c. cū sit generale de fo. comp.
¶ Quid sit opprimere vide qd no. in l. fin. C.
qñ l. sine iudi. et in l. j. C. de pred. curia. li. x.

Opprobrium

¶ Opprobriū et probriū idēz est C. de postu.
l. quisquis ff. de ver. sig. l. probrium.

Opus Perpetrans opus dignum ofusione
reddit se quoq; ofusione dignū. l. di. dominiō
sancto.

¶ Nullum bonū opus fieri potest vbi Chris
tus fundamētū non est. j. q. j. cum paulus.

¶ Nullum bonum opus factum extra ecclesi
am pdest ad salutem. j. q. j. teneamus et qd
ibi no.

¶ Operibz secundi diei nō benedixit deus qz
numerus binarius ē pncipiūz diuisionis deus
aut amat unitatē vide. xxij. q. nuptiarum.

¶ An opus factū contra denuciationē possit
quis sua autoritate destruere nota. Bar. ff. de
no. ope. nunc. l. j. §. in princ.

¶ Si opus cōsideretur formaliter non est āte
qz datur forme finis si aut cōsideret simplis
iter est ante Ja. de are. et Bar. in l. j. §. hoc at
ff. de no. ope. nunc.

¶ Opus manufactū quod dicat vide ff. de a
qua. pluui. are. l. j. §. hoc aut.

¶ Reformatio operis qd est publici iuris spe
ctat ad habētem iurisdictionē vniuersalē in
ciuitatē quo respectu habz ibi operari p
ponere ff. de offi. procō. l. si. in alia et qd ibi n.

Optimum Optimus

¶ Quis sit optimus maximusqz vide i. l. cū
de lamomis. §. item si fūdū ff. de fū. instruc.

¶ Optimū principalē gradū bonitatis signi
ficat ff. de ver. oblig. l. vbi aut vers. actū opti
mi ar. ff. de ver. sig. l. illa verba.

¶ Optimus qd dicatur vide. lxij. di. metropo
litanos in glosa vl.

Optineo

¶ Exponit interdū pro retineo ff. de acqui.
pos. l. clam possidere. circa prin.

Optio Optare

¶ Antiquior canonicus potest optare melio
re pbedā de consue. cū in tua. li. vj. ¶ Cū ali
qui datur optio an possit variare dic vt not. Jo.
an. de testi. presētata et qd no. de rescrip. gras
tia. li. vj. in glo. vltima

¶ Si datur alicui optio et non prefigitur ter
minus quid erit vide not. in dicta. c. gratia. li
bro sexto in ver. eligas ibi de hoc

¶ Testator legat optionē triū rerū que sunt
no conformes an valeat tale legatum dic q
nō casus ē mirabilis et singularis in l. dū aux.
§. sed si argēti cū gl. ff. de au. et az. le. et ibi Bā
per quod dico qd si statutu dictat qd antiquio
canonicus pōt optare pbedā vacaturā de
quo hētur in c. fi. d. cōsue. li. vj. si decedāt duo
canonici hñtes pbedas omīno conformes si
vnus optauit vnā et alius q hēbat poti⁹ ius
optauit eādē non valet talis optio per illū
ter. quod no.

¶ An ius optandi transeat ad successorem
vid. ff. de ver. ob. l. si stipulatus fuero ff. de le.
j. l. si sic. §. si quis

¶ Optare ē quedam facultas et factū potius
qz ius in preal. l. stipulatus fuero ibi etiā vid
pBar. an pcurator possit optare

¶ An in obligatioibz alternatiuis vbi etiam
optio est debitorū possit variare et vsqz ad
quātū tempus vide Bar. in l. qui certarum. §.
cum iure ff. de verbo. oblig. dixi sup sub dcōe
alternatiua.

¶ Si statuat alicui terminus ad optandum
an post finitū possit adoptare no. in. d. l. cum
qui certarū. §. j. de ver. obliga. et ibi vide per
glo. remediū ne liceat optanti variare.

¶ An in diuisione bonorū maior debeat dare
optionē minori Bart. qd nō de quo per eū in
l. j. C. de his qui deferunt li. x. vide in. c. j. de
paro. facit. l. ij. C. quando et qui. quart. pars
de. li. x. et in l. ij. C. coi. diui.

¶ Fiscus qui ad diuisionē venit cum priuas
to debet sibi dare optionē ita dicit Bar. in l. ses
natus ff. de iur. fil.

Ora

¶ Nec dictio sine aspiratione significat ex
trematē precipue regionis vel restiuz. i.
regum. xxij. q. ij. q. vñ. §. item legitur gene.
xlj. ad hebr. vj. Jo. an. m. c. vl. de vi. et ho. cle.

Oratio

¶ An oratio deat fieri publice vel occulte gl.
xlj. di. per simomā glo. i. cle. j. de reli. z. vne.
sanc. vbi plene de materia.

¶ A quo latere sit orandum an aduersus ori
entem et occidentem glo. et ibi Archidiacono.
xlj. di. ecclesiasticarū ibi etiam ter.

¶ An liceat in oratiōe petere temporalia Az
chi. xij. q. j. hēbat glo. magna in cle. j. de reli

¶ An oro facta p alio si nō qd et vne. sac.
pdest illi p q sit saltē pfit faciet et si illi p q
bus fiūt nō indiget pfit alijs vide. s. Tho.
in. iij. setentiarū di. iij. articulo. ij.

¶ Neqz in diebz dñicis neqz a festo pasce vs
qz ad pethecostes debet pstrati orare h erecti

xxx. di. si quis presbyter

¶ Oratio cum scientia sacerdotis est necessaria. xxxvj. di. ubi sacerdos

¶ Qui debet orare pro alienis peccatis non grauari debent de proprijs. xlix. ecce a quibus cloquere. j. q. vj. ego autem ideo dicam quod oratio malorum magis aggrauat quam iuuat illos pro quibus fit. j. q. j. fertur. iij. q. viij. in grauius de quo dicam plenius. j.

¶ In orationibus sacerdotum non respicit deus eorum merita sed officium. j. q. j. cum scriptura

¶ Clerici possunt accedere ad bellum non causa belandi sed orandi. xxij. q. viij. si vobis

¶ Orationibus assidue peccatorum conuincit deus de pe. di. j. importuna.

¶ Orare debemus ut dei promissa impleantur de pe. di. j. vnde ad Jeremiam

¶ Orationibus ecclesie anima de manibus dyaboli eripitur de pe. di. vj. qui vult confiteri.

¶ Tempore orationis non debet maritus uxori redere debitum. xxij. q. iij. sciatis fratres

¶ Oratio parua cum deuotione melior est quam longa sine deuotione de ofe. di. v. non mediocriter

¶ Oratio dominica delet peccata venialia de pe. di. iij. de quotidianis

¶ Oratio dominica semper est dicenda ante matutinas et vespas de ofe. di. v. id semper.

¶ De multiplici specie orationum et quid prosint et quando orandum sit vide op. glo. in cle. j. de reli. et rene. sanc. ter. de ofe. dist. v. non mediocriter Hostiensis in summa de peni. ¶ Quis sit effectus rer. autem et rer. sequen.

¶ An orationes facte a malis sacerdotibus noceant subditis dic quod non nisi quis ex certa scientia eligat sacerdotem malum et suis moribus conformem glo. xlix. dist. in summa facit glo. de pe. di. j. mensura. j. q. j. cum scriptura quod deus peccatores non exaudit Isaie. i. cum multiplicauerit etc. et in ps. qui incipit Deus deorum ibi peccatori ait dixit deus de hoc plene in rationali diuini. offi. par. viij. t. de omne. ubi videtur orationes peccatorum aliquo modo prosint his pro quibus fiunt de materia vide sanctum Thomam secunda secunde. q. lxxij. h. adde quod dicam. j. proxime

¶ Quando moyses orabat populus vicebat vide. xxxv. distinctione. c. fi.

¶ Ad quod potest oratio iusti viri not. xxij. q. j. si per socrarias vide gene. xx. et in libro reg. habes quod ad preces helye clausum est celum et iterum apertum

¶ An licita sit oratio pro victoria vide quod sic. xxij. q. iij. si vero ex fidei ubi glo.

¶ An liceat orare pro principibus vide. j. ad Thi. ij. adde quod ecclesia orat pro papa imperatore et regibus

¶ An orandum sit potius in ecclesia quam in loco priuato glo. dicit quod in ecclesia. xli. dist. parsimoniam

¶ An liceat in missa specialius vel alibi orare pro sibi coniunctis quam pro alijs ter. videtur quod sic. c. non extimemus. xij. q. ij.

¶ An liceat orare pro damnatis dic quod sic oratione generali puta pro omnibus fidelibus non autem speciali si constat eos esse damnatos glo. in preal. c. non extimemus et. c. in presenti in glo. c. pro obeuntibus in glo. xij. q. ij. bon. ter. xij. q. v. placuit in capitulo cum Matthei circa finem de celebratione missarum ad materiam vide Hostien. in summa de pen. qui mortuis

¶ An sit orandum pro malis dum sint in hac vita dic quod sic quia possunt fieri boni ter. bonus. xxij. q. iij. sicut non est

¶ An orationes peccatorum aliquid prosint vel sibi vel alijs dixi supra proxime adde Archie. prima questione prima dictum glo. in clem. prima de reli. et rene. sanct. glo. xlix. distinctione ecce glo. secunda questione septima in quibus glo. in ver. sane de ofe. distinctione quarta quotiens Archie. prima questione prima sacerdotes

¶ Quid sit oratio dic quod est pius mentis affectus in deum tendens et plerumque ne pigritetur animus in voce prorumpens vel est petitio beneficium a deo vide sanctum Thomam in quarto distinctione quinta vide glo. in cle. j. de reli. et rene. sanct.

¶ Quare deus oramus dic non ut eius dispositionem mutemus sed ut impetremus quod deus disposuit per orationes sanctorum implendum vide sanctum Thomam secunda secunde questione. xxij. ubi etiam tractat an aliqua oratio sit porrigenda ad sanctos et tenet quod sic ut eorum meritis et precibus orationes nostre habeant effectum

¶ An oratio debeat esse vocalis. S. Thomam in preal. q. lxxij. ubi etiam tractat an attentio mentis sit necessaria in oratione et an vagatio mentis tempore orationis sit peccata de quod dixi sub dictione officium

¶ An oratio debeat esse diuturna vel continua vide sanctum Thomam in preallega. q. lxxij

¶ An oratio cadat sub precepto dic quo ad mentalem quilibet tenetur secus ad vocalem vide. S. Tho. in. iij. dist. xv.

¶ Quot sunt conditiones quas debet habere oratio vide pulchre in summa pisana. ¶ Quot sunt conditiones

¶ An in oratione sit aliquid determinate pretendendum vide. S. Tho. secunda secunde. q. lxxij.

¶ Quomodo ordinantur petitiones in oratione dominica de eorum intelligencia vel expositione vide. S. Tho. ibi

¶ An oratio generalis tamen valeat pro anima defuncti quantum spiritualis vide glo. et doc. de sepul. c. ij. glo. xij. q. ij. non extimemus ter. et gl. de ofe. di. v. non mediocriter. S. Tho. in. ij. ar.

¶ Quot modis sumit oratio no. Archib. de immu. ecclie. decz li. vj. xcv. distinc. ecce no. glo. in clemē. j. de reliqui. et veratōe factorū
¶ Oratio debz esse brevis. xij. dist. oia et ibi Archi. no. j. q. j. dictum et in euangelio orātes nolite multum loqui.

¶ Oratio potest fieri in ecclesia in dicta duz tamen tacite. xxij. q. prima omnis qui rece- dit vbi glo.

¶ Pro quibus licet orare et pro quibus non not. xj. q. iij. si quis. xxij. q. iij. sicut de sepul. sacris et. c. ex parte et ibi no. glo.

¶ An oratio vniuersalis vel pluralis resoluatur in suas singularitates no. ff. si quis cau. l. si seruus. §. pmo in glosa vero nō est. ff. de ne. go. ge. l. iij. §. ij. in glo. negocia. Cy. C. de im. pube. et ali. substi. l. quāuis Bar. ff. de cōdi. et demon. l. falsa. §. si quis legauerit de pūil. vt priuilegia. §. fi.

¶ An oratio indiffinita equipolleat vniuersali no. ff. de pigno. actio. l. si necessarias. §. si ānuā. ff. de iureiurando. l. iij. l. si pluribz. ff. de leg. ij. Dy. super Rica de reg. iuris li. vj. no. de pri. uil. quia circa de conu. lepro. c. ij. in glo. pe. dixi supra sub dictione indiffinita.

¶ Que dicatur oratio vniuersalis particulari indiffinita et singularis no. Bar. ff. de le. ij. l. si ita relictum in prin. ff. de rebus dubijs. l. si is qui ducenta. §. vtz et ibi Bar.

¶ Oratio generalis aliquā restringit de sen. ex. si vero in gl. leges dixi. §. sub dictōe omne omnis.

¶ An error in oratione noceat Jo. an. in. c. ex parte de fi. instru.

¶ Si in oratione ponant duo nomina sub. stantia idē importancia vnum adiectiuatur not. C. de agri. et censu. super Rica libro deci mo.

¶ Orationem bonam corporis Christi vide in. c. sane de cel. mis. in glo. ij.

¶ Non licet orare pro hereticis defunctis sed bene pro viuis. xij. q. ij. nō extimemus i gl. magna.

Oraculum.

¶ Hec dictio aliquando importat exempluz siue scriptū vt. C. de sacro san. ecclie. l. iubem⁹ nullam. C. de legi. l. digna vox qñqz signifi. cat responsū vt de or. cog. c. j. de resti. spolia. litteras vide Archid. de ele. fūdamēta et. c. perpetuo lib. vj.

Oratorium.

¶ Quomodo cognoscat oratoriū esse pub. licum vt sic fiat an subsit epō no. Inn. de do. na. inter dilectos Archi. de ose. di. j. nemo Imo. in. c. fi. de censu.

¶ An oratoria pñt habere campanā sine li. cencia epī no. Archi. in pal. c. nemo de q. in. c.

patentibz de priuile. Innō. in preal. c. fi. vbi tes. tat an liceat laicis hēre puata oratoria et oclu. diē q. sic q. ad orādū et legēdū nō q. ad celebrā. dū sñ licēcia epī adde qd nō. Jo. an. in. c. pñti de. f. ordi. li. vj. vide tex. de ose. di. j. vnicuiqz

¶ Clericus celebrans in puato oratorio sine licēcia epī debz depomi de ose. di. j. vnicuiqz et. c. clericos et. c. si quis quod bene not.

¶ In quo differt oratorium ab ecclia vide In. no. et Jo. an. in. c. fi. de osue. de pūil. autorita. te et qd ibi not. in glo. et per modernos. xlij. di. oratoriū qñqz tñ oratoriū accipit pro ec.lesia de sta. mo. ad mōasteriū p. in oratorio

¶ An ostruēs oratoriū acqrat ius pñonatus vide in. c. nob. de iure pñō. in. c. fi. de censibus.

¶ Si dubitetur an oratoriū sit ossecratū pre sumitur consecratū de conse. ecclie. vel alta; proposuit sup glo. j. vide Archi. de conse. di. prima ecclesia.

Orator.

¶ Orator sumitur pro aduocato vt in pma consti. ff. q. §. discipuli.

Orarium.

¶ Est idē q. stola. xj. q. iij. c. i. et. xxv. di. vñū orariū alibi dicit orarium velū quo mulieres caput velant glo. xxvj. q. j. monacho.

¶ Orario sacerdos circumdat vtrūqz hūerum sed diaconus tātuz simistz. xxj. dist. sacerdos xij. di. ecclesiastica. xvij. q. iij. presbyteri.

¶ Monachus in monasterio nō debz vti ora. rio. xxvj. q. j. monacho.

¶ Ordinarius. Quid contineatur appellati. ne ordinarij simplici no. Archi. de elec. licet canō li. vj. et allegat bona iura Joannis and. in. c. ordinarij de offic. or. li. vj. no. in cle. j. de testa. et in cle. fi. de sta. mo. et ibi pau. glo. i. cle. j. vt lite pē. vid. d. ocel. pbe. si soli. li. vj. l. di. in capite. ij. q. j. nēo. xv. q. iij. nult⁹ ij. q. iij. c. j. no. xj. q. iij. qui resistit in clemē. j. de iure patro.

¶ Adde q. appellatiene ordinarij pprie com. prehenditur iudex domicilij nō delicti vt no. Jo. an. in. c. fi. de fo. compe. glo. in. c. nup. de se. ex. nup. glo. in cle. q. uis de fo. compe.

¶ An ordinarius possit rōe criminis priuare subditū suū beneficio super quo pendet causa in curia vide glo. in cle. j. de seque. pos. et fru. in rer. cecidisse et ibi doc. tenent q. sic per. c. j. de priuile. li. vj. qd no. de offi. dele. sup eo de re iudi. de cetero de ma. et obe. per tuas.

¶ Ordinarius inquirat de crimine etiam nō facta prius ordinaria inquisitione de fam. se. cus in delegato no. Abb. in. c. j. vt ecclie. bñfici.

¶ An impetrās rescriptū delegatiōis si fac. ci. tare reū corā ordinario videat renūciare dele. gationi vide do. Anto. in. c. dilecti de fo. com.

¶ Que sit dñia inter orē mariū et diocezanū

vide in cle. j. de baptis. et ibi no. glo.

¶ Ordinarij locorū pnt esse iudices familie exception. ter. in cle. j. de excels. prela.

¶ Ordinarius potest prohibere ne denūciens iniuste excōicati per delegatū pape ter. est in cle. frequēs de excels. prela. Jo. an. in. c. status tū in fi. de rescriptis Jo. an. in. c. fi. de decimis

¶ Ordinarius p se opponere executori pape volenti offerre bñficia nō inclusa in lris eorū Jo. an. in. c. si eo tpe de rescrip. li. vj. et pau. in cle. ij. de deci.

¶ An ordinarius possit impedire apostolicū rescriptū impetratē quādo rescriptum est sue reptionis ter. de rescrip. in nostra.

¶ Qui sūt ordinarij hēntes iurisdictionē cū admīstratōe vide Jan. in. c. pe. de resti. i. inte.

¶ An si ordinarius pcessit tāqz si ēēt delegat⁹ cū in veritate nō sit valeat processus salte ex pte ordinaria glo. q. nō in. c. ex lris de offi. iudi. et ibi doc. Inno. tenet q. in. c. cū ex offi. cū de prescrip. adde quod dixi sup. sū deōe de legatus.

¶ An ordinarius possit irritare autoritate ordinaria illud quod fecit autoritate delegata doc. q. sic in. c. dilectus. j. de prebē.

¶ An iudex ad quē censeat ordinarius vel delegatus glo. ij. q. vj. peregrina

¶ An plures hēntes iurisdictionē ordinariā in loco pnt inter se diuidere exercitiū Bar. q. sic in. l. lucio. ff. de aqua quot. et esti.

¶ An iurisdictionē dicat ordinaria qñ dicat a lege vide de offi. or. cū ab eccliarū glo. q. sic in. c. suspiciōis de offi. dele. glo. q. nō in cle. j. de sup. neg. prela. in ver. aplica vide Inno. in. c. pastoralis de rescrip. glo. in. c. j. ne prela. vices suas adde no. per Inno. in. c. quomā abbas

¶ An ordinarius possit agē de offi. dele. pro molestatiōe sūiectorū doc. de app. dilectus de priu. autoritate. li. vj. et ibi glo. et doc.

¶ Ptas simplici data ordinario intelligit sūis subditis ter. de ma. et obe. solite v. veruz

¶ Inferior a papa nō p dare iurisdictionē ordinariā per viā priuilegiū doc. de fo.

¶ An iudices ptatis compe. cum contingat ciuitatis dicat hēre ordinariā vide Jo. an. in. addi. Spe. ti. de assel. q. officiū.

¶ An ordinarius possit quocūqz reuōre iurisdictionē quā alteri pcessit Inno. q. sic in. c. accedens. ij. vt lit. nō otesta. in. c. dilecto de off. ordi. in glo. in ver. ouemiri Jo. an. in. c. cām q. de iudi. vbi de hoc.

¶ Ordinarius quā a lege hēt iurisdictionē delegatā per omnia censet in cāibz illi delegatus pape no. de heret. abolendā not. de offi. ordina. vt litigantes li. vj. in glo. ij.

¶ An ordinarius possit pecunialiter punire nō subditos sibi tēporalit licz subsint sibi spiritaliter dic q. nō secundū Jo. an. in. c. p. hu

mani in ver. vt a iaduersionis de homi. li. vj. otrarium videtur no. in. c. meffragabili in fi. de offi. or. vide oīo quod dixi sub deōe ep̄s.

¶ Quilibz iudex ordinarius possit exeq. sētē tiam suā Inno. in. c. rex. de fo. compe.

¶ Que sūt signa quibz imponit ogmtio iuris ordinarij in tēporalibz Inno. de proba. li. in glo. magna circa medium

¶ Quilibz ordinarius p pte seu iurisdictionē suā alteri delegare vide Jo. an. in. c. cum contingat de fo. compe. sup. glo.

¶ An ordinarius qui hēt aliquē actū exerce re nō solū ex pte ordinaria sed etiā ex delegata in dubio videat exēcuisse oīa vā delegata vide Jo. an. in. c. si post qz de cle. li. vj. 2 ap. in. c. q. ius. ij. de prebē. li. vj. adde qd dixi sub dictione delegatus.

¶ An ordinarius possit cōferre beneficiū quod papa mandauit per lras suas cōferri si talis collatio ex aliq. cā nō hēt effectū Inno. de excels. prela. inter dilectos Jo. an. in. addi. Spe. cu. ti. de ac. et peti. q. sup. petitionibz in fi.

¶ Ordinarius exns in curia p offerre beneficiū spectans ad suam collationē Jo. an. in. c. si ad apostolica de preben. li. vj.

¶ Ordinarius nihil debet petere a partibus glo. xj. q. ij. nō licet glo. de rescrip. suscitatus eo. ti. statutū li. vj. et cū ab omni et qd ibi no. de vi. et ho. de.

¶ In iudiciis ordinariis locus est preuentio in. no. de offi. or. c. pastoralis no. an. de app. vt debitus in glo. sed numquid

¶ Ordinarius potest copellere suos sūditos ad oīdēdum suam dispensationē sup. plura litate bñficij no. in. c. ordinarij de of. or. li. vj.

¶ Si ordinarius recusabit dabit ordinarius partibz nō suspectū de fo. compe. c. si quis d.

¶ Ordinarius exigit a religiosis etiā ex emptis rōem de executionibz testamentorū et si illi deliquerint ille eos punit in clemen. j. de testamentis.

¶ An ordinarius possit punire delegatū pape male procedentē in cā sibi commissā vide glo. in. c. fi. de rescrip. faciunt que dixi pro xie et sub dictione delegatus

¶ Ordinarius p pro delicto imponere quancūqz penam dūmō a iure nō prohibita Jo. an. in. c. prohumani de homi. li. vj.

¶ An archiep̄s sit ordinarius totius prouincie glo. et Archi. ix. q. ij. c. ij. Inno. in. c. pastoralis de offi. ordi. glo. fi. ij. q. vj. c. primo adde quod dixi sub dictione metropolitan⁹

¶ Ep̄s loci in quo impator vel rex delinquit vel habz domicilium dicat esse suus ordinarius glo. in. c. quicūqz de sent. ex. ti. vj. glo. in. c. si imperator et. c. duo sunt. xvj. di. glo. in. c. omnes de ma. et obe.

¶ An ordinarij aliq. casu possunt esse iudices

exemptor. vide tex. i. de. j. de excels. prela. et
m. de. j. de testa.

¶ An ordinaris possit compellere exemptos
ad soluendum prono canonice portionem Paul. i.
de. dudū. q. huiusmodi de sepul. a. ibi glo. i. v.
coherceri idē i. de. j. de of. or. vbi vide moder.

¶ Qualiter fiat ordinarius et p. quē no. xj. q.
i. experientie Jo. an. de offi. dele. c. qm̄ abbas
in glo. magna i. fi. idē Jo. an. post Hos. ne p.
la. vi. suas. c. ij. i. de. auditor de rescrip. et ibi

¶ Quilibet prelatus ecclesie colle. nō.
giate est ordinarius et p. excoicare de of. or.
cum ab ecclesiā et ibi no. ij. q. j. nemo no. de
maio. et obe. cū m. ecclesijs.

¶ An habet ordinariū auxiliū dat. extraordi.
nariū no. de offi. or. c. ij. i. glo. Specu. eo. ti. q.
j. ver. sed opponitur.

¶ An ordinariū possit recusari vide. C. de iude.
l. ap. tūm de app. cū speciali. iij. q. v. q. fi.

¶ Ordinarius iuocat auxiliū brachij secula.
ris. C. de epis. audi. l. epālem de offi. or. c. j. et
c. quoniam et bene no. j. de cler. ex. m. c. ij.

¶ Si ordinarius cōfert beneficiū nō est neces.
se facere mentionē de prior. beneficio in col.
latione no. in de. fi. de offi. or. m. glo.

¶ Ordinarius ppter infamiam non repellit.
donec toleratur. iij. q. vij. in sūma.

¶ Si diuersas snias ferūt ordinarij videli.
cet absolutoria et condemnatoria que eaz. va.
leat de re iudi. c. fi.

¶ Ordinarius nō debet exequi sniaz delegati
dati p. falsas litteras de cri. fal. c. j.

¶ Ordinarius collatori non admittit ius cō.
ferendi licet papa cōcedat fructus beneficio.
rum vacantium vide de v. sig. tua.

¶ Si ordinarij nō habēt iurisdictionē i. soli.
dū debet omēs citare et si due persone sint p.
sentes de arbi. c. ij. li. vj. i. glo.

¶ Qui sūt iudices ordinarij siue de administra.
tione et de eo. p. tate vide de resti. i. integ. c. pe.

¶ Cause non solent tractari ordinarie coram
vicariis castroz fm. Bal. in aut. nisi breuior.
res. C. de sen. ex peri. recita.

¶ Ordinariū remediū cōpetens de iure spe.
ciali non facit cessare extraordinariū compe.
tens de iure p. n. i. gl. i. l. j. q. p. hāc. ff. de re. v. e.

¶ Ordinarij nō danē ad aliquā causā specia.
lem glo. de iudi. l. cū p. ponebatur.

¶ Ordinaria iurisdictione deferē ad legē a p. n.
ape et vbi ab homie per p. iā legis deferē ordi.
naria est. ff. de iuris. om. iud. l. et q. i. glo.

¶ Adde q. ordinariā iurisdictionē dat lex po.
pulus vniuersitas et principis cōsuetudo vt i.
dicta. l. et q. adde aliq. vba Immo. c. cū ab eccle.
siarum de offi. or.

¶ Cui concedit vniuersitas carū dat iuris.
dictio ordinaria vt. l. j. q. cū vrbē. ff. de of. p. se.
vr. vt. C. vbi et apud q. s. l. fi. Bar. i. l. more. ff.

de iuris. om. iudi.

Ordinare. Hoc vbu expoit. p. offerre fm.
Archi. de p. bē. si tibi absenti li. vj. aliqui idē
est q. p. se cre de temp. or. si archiepūs et. c. se.

¶ Item ordinari. i. petere. ff. de admi. tu. l. vl.

¶ Item ordinari. i. ordiatū vel electū cōfirmat.
lx. di. nullus itē ordinare. i. bñdicē siue consec.
re de testi. c. ij. in glo.

Ordinatum Ordinata caritas ē vt p.
mo deus scdo parētes deinde filij postea do.
mestici vltio extranei diligant et nō. xij. dis.
quiescamus vide quod dixi s. s. b. de cōe caritas
¶ Caritas bene ordinata a se ipsa incipit. lxxxvj.
di. non. satis.

Ordo Ordo iuris seruāus ē Bar. i. l. j. C.
de condu. predi. fil. li. xj.

¶ Quotuplex sit ordo et qm̄ debeat ordo attē.
di et qm̄ omisso ordinis viciet actū. ff. de her.
insti. l. quotiēs. q. si quis ita et qd ibi nō. vide i.
l. ij. q. prius. ff. de vul. et pupil.

¶ Quid sit ordo iudiciarius et an eius omis.
sio viciet actū glo. or. et ibi Bar. i. l. plata. C.
de sen. et iuris. om. iud. gl. ij. q. j. i. sūma Jo.
mo. et Archi. i. c. j. de accu. li. vj. glo. de mu.
pe. c. j. do. Anto. de cau. pos. et p. p. cū dilect.

¶ An auxiliū vel remediū ordinarij tollat p.
extraordinariū vide Bar. plene i. l. ex prouici.
li. ff. de no. ope. nun. et i. l. j. q. h. edictū eo. ti.
dixi sub dictōe ordinarij.

¶ An si i. causis sūmarie seruet ordo iudici.
arius ita q. pcedat solēmiter viciet pcessus
Bar. dic q. nō i. extrana. ad repri. i. glo. possit
vide no. i. de. sepe de ver. sig.

¶ Quid sit ordo iudiciarius dilectiōis et qui
sūt puer tētes illū ordinē de pe. di. ij. q. si cari.
tatem dixi s. sub dictōe ordinatū.

¶ Snia lata o. ordiez est nulla vt. l. prolataz
C. de sen. ij. q. vj. diffinitua.

¶ Incrialibz iudex debz seruare ordinē iuris
i. quilibz v. o. p. sūmarie pcedere. vj. q. j. si q. s.

¶ Ordo natus ē vt cognitō exceptōis si clero
p. iudicialis pcedat cognitionē cause p. n. cipa.
lis ita dic. Immo. i. c. put de dol. et cōtu.

¶ An ex ordine iuris sit argumētādū vidē de
rescrip. cū dilecta et. c. causā que. xliij. dis. sit
rector concor. sūt in glo.

¶ Ordo naturalis est vt p. statuat termin.
ad p. bādū actōi q. z. reo q. n. tñ ppter abbre.
uiandas lites p. statui vtrūq. simul vt no. i.
preal. c. prout de dol. et contu.

¶ An et quādo sit attēdendus ordo scripture
vel non Bart. in. l. ij. q. si p. us. ff. de vul. et pu. et
l. mibi. ff. de soluti. i. aut. de here. et fat. q. i. or.
diatū Alber. i. phemio. C. et ibi et Bal. do. Cā
flo. m. c. cū dilecta de rescrip. adde de deci. si q.
iusto li. vj. deet p. bē. mandato sup. p. ordme.
eo. i. de of. dele. statuimus eo. li. et ibi Arch.

xiij. di. metropolitano et quod ibi no. Archi.
adde qd qñq non attendit ordo scripture sed
intellectus vt. l. cū pater. §. fidei. ff. de le. ij.

¶ Item quid si testor peruerit ordinē qz pri-
mo nepotem deinde filiū suū instituit an va-
leat institutio no. i. l. gallus. §. qdā recte. ff. de
li. et postu. fac qd no. Bal. i. c. j. §. qñ et epis. vñ
abba. coll. x. vide casū i. c. raynucius de testa-
vbi cōstitutio facta de filia et ventre nō videt
facta ordine successiuo immo vterqz admitti-
tur de quo dic vt ibi nō. adde casū in c. raynal-
dus vbi institutio de patruo et filijs nō itelli-
gitur ordine successiuo.

¶ An relictum factum cognatis simul itelli-
gatur vt omēs simul admittantur vel ordie suc-
cessiuo Bar. i. l. si cognatis. ff. de re. dub.

¶ Ordo iudiciarius nō requirit cōfessū di-
ctū est Inno. de elec. p. inquisitionē idē Inno.
i. c. si. de coha. cle. et mu. Bal. i. l. j. C. de iudi.

¶ An ordo requirat vt cā pncipalis litigātis
debeat prius expediri qz cā opantis p suo iter
esse Jo. an. i. c. cum sup de re iudi. Bar. i. l. fū-
dum et. l. se. ff. de excep. vbi de hoc.

¶ Ordie turbato succedit Bulgaris nato no.
xvj. q. j. predicator de censi. cum apostolus m-
fi. ff. de moffi. testa. l. ij. et ibi no.

¶ In coniunctis nō attribuitur ordo. ff. de pecu-
le. l. quidam ff. de excu. tu. l. si quis duas.

¶ Ordo conuersus viciat actum. C. de sent.
inter. l. prolatam. C. de appel. l. j. vñ. q. j. nihil
de q. ij. q. j. i. sūma et. c. j. et ibi nō.

¶ In his que fiūt ad cautelam ordo iuris nō
est necessarius glo. de elect. bone et ibi doct.

¶ Seriose scripta debent ordie quo scripta
sūt terminari de rescrip. cū dilecta et de off. de-
lega. venerabili de resti. spo. pifamis.

¶ Alius est ordo causarū alius iudicij no. C.
de appel. l. j. Archi. ij. q. j. i. sūma.

¶ Ordo dignitatū no. ff. de sena. l. qui indignus
ff. de offi. eius cui mā. est iurisdic. l. j. i. glo. tri-
buit in probemio instit. §. cumqz in glo. illuz
tribus Cy. i. l. j. C. vbi. sena. vel clar. no. C. de
appel. l. precipim⁹ i. glo. j. i. aut. vt ab illustri-
bus et qui super eos sūt glo. pt⁹ magnificen-
tissimos colla. v.

¶ An sit attendendus ordo et an ei⁹ obmissio
viciat in scriptura et alijs nō. de vsufu. l. quoti-
ens i. glo. ij. nō. insti. de muti. stip. §. itez quis
in glo. cōtentio Bar. ff. de vul. et pup. l. ij. §. si p-
sens Cy. tēgit de testa. l. pposteri. C. de fidei-
iur. aut. hoc amplius nō. ff. per quem factum
er. sup. Rca. vide ff. de dam. infec. l. si finita. §.
si plures i. glo. oz. Barto. ff. de excu. tu. l. si duas
nō. de rescrip. cū dilecta i. glo. transponētes
de pbe. mādato i. glo. ordie li. vj. xliij. di. sit
rector i. glo. finali.

¶ Quis sit ordo edictorū et si peruertatur an
tenet sententia no. C. de sen. et interlo. ou. m.

l. prolatam et ibi Cy. vide no. m. l. j. C. de hē.
vel act. ven. l. vt debitū i. glo. ij. ff. de excep. l.
ordo et ibi no. Bar. qui fil. sint leg. p. venera-
bilem i. glo. seruatur i. clemē. dispendiosaz de
iudi. de purga. cano. cū dilecti in glo. ordia-
ria Spe. ti. de sen. §. iuxta ver. item est nulla
ratione processus.

¶ Quis dicatur ordinatoz malefici⁹ seu deli-
cti vide Ange. i. cōsil. suo. xij.

¶ Ordo cause ad causā obmissam non viciat
processum nisi opponat glo. i. l. ij. C. cō. diui.

¶ Qñ vnus cōuenit ex facto alterius pncipa-
liter delinquētis pē petere vt pncipalis pino-
cueniatur vel qd ipsū actiones cedat Bar. in
l. cum plures. §. vestimenta. ff. loc.

¶ Ratio qre ptes nō possunt sibi remittere sū-
stantiā ordinis iudiciarij vide. ff. diureturā.
iururandum vbi Ja. bu.

¶ Ordo tendēs ad materiā rei vel formaz est
immutabilis secus si ad simplicem demōstra-
tionē qz tūc nō est de sba institut. dele. §. an-
te hēdis. ff. de le. ij. l. cū pater. §. fidei tue. ff. de
admi. tuto. l. quotiēs ad finem.

¶ Ordo i. dicendo reddit quem docilez et eru-
ditum i. pūa consti. ff. toy. si cū nos.

¶ Vbi est qo iuris an valeat cōsuetudo vt p
intellectu legis procedat sine ordine iudicia-
rio Bal. in l. de quibz. ff. de legibz m. xij. col-
ver. et nō. qd sic qo iur.

¶ Ordo legalis. i. qui i. lege ponit est seruā-
dus ff. de adoptio. l. ij. i. glo. ter. de offi. psec-
vr. l. fi. et qd ibi nō.

¶ Ordo. i. g⁹us Archi. xij. di. clerico et. c. in
nouo et. c. inferior et i. c. deniqz. xxxij. dis. qui
epūs Archi. vj. di. i. testamētū. Bal. i. l. idign⁹
ff. de sena.

¶ Ordo scripture arguit ordinē volūtatis i. cas-
nomco legato ff. de vsufr. legato. l. qtiens.

¶ Preposteratio ordinis cause ad causā non
viciat ff. de actio. emp. l. si mācipiū.

¶ Ani actioe debiti fiscalis debeat seruari or-
do iudicialis generatis ff. de offi. pconsul. si
maliqua.

¶ Vbi a iure non debet seruari ordo non vi-
ciat processus vt in causis alimētoz et simili-
bus glo. m. l. nec quicqz. §. vbi decretum. ff. de
offi. proconsul. vbi est casus secundum vnuz
intellectum quem damnat glo. vide nota. in
clemen. finali de verbo. signifi. in glo. que al-
legat glo. m. l. scire oportet. §. oportet. ff. de
exc. tut.

¶ Siquis legat ticio et filijs vel ticio et here-
dibz nō veniūt ordie successiuo h piter ad le-
gatū nō attendit ordo nate. ff. de vsufruct. ac-

¶ Obmissio ordinis an lit. cres. l. si qz ticio
o test. nō viciat Bar. i. l. si qram⁹ ff. de testa. 2
ibi Baldus.

¶ Ordo specialis assignatus delegato siue sit substantialis siue non seruandus est al. non valet processus in alijs non substantialibus non est attendendus ordo Immo. i. c. cum dilecta de rescrip.

¶ Ordo et religio differunt p. c. j. de reli. do. li. vj. i. cle. j. de ele. de regu. c. j. li. vj. i. gl. nō. qz.

Ordo sacer Ordinator. An pro susceptione sacri ordinis quis libere a patria potestate bar. i. l. pater furioso ff. de his qui sunt sui vel al. iur. glo. et doct. de eta. et qli. id eorum glo. de sen. excom. cum voluntate de iudi. si animum li. vj. qui fil. sint leg. p. venerabile.

¶ An ordinatus a non suo epō recipiat characterem licet ab eo non debuit ordinari no. gl. de temp. or. eos li. vj. facit. ix. q. ij. lugdunensis ubi bonus tex. de hoc.

¶ Que sunt inquirenda in eo qui debet promoveri ad ordines glo. de purga. cano. constitutus bonus tex. viij. q. j. licet et c. si tex. et glo. xxij. dist. quando epus.

¶ An unctio sit de substantia ordinis glo. q. nō. xxij. di. p. terea i. glo. j. nō. de sac. vnc. c. j.

¶ Licet ordines sacri debeant offerri certis temporibus anni de quibus i. c. ij. a. nij. de temp. or. si tamen conferantur alijs diebus impunitus character tex. est cum glo. de temp. or. consultationi i. glo. de temp. or. c. ij.

¶ Quare magis in sabbato quam in alijs diebus conferantur sacri ordines no. gl. de temp. or. l. ras

¶ An iuratus ad ordines conferendos extra suam dioc. debeat habere expen. glo. q. sic. ix. q. ij. nullus primas.

¶ An et quando criminosi possint post peractam penitentiam in susceptis ordinibus ministrare vel ad superiores promoveri nō. l. j. di. in summa de temp. or. ex tenore et quod ibi nō.

¶ An et quibus casibus quis possit compelli ad susceptionem sacri ordinis no. glo. q. incipit ipso iure m. licet canon de elect. li. vj. doct. mo. dermi. c. cum in cunctis inferior de elect.

¶ Ordines ecclesiastici secundum conomistas sunt novem secundum vero theologos sunt vij. Jo. an. in salutatione li. vj. in glo. super ver. episcopus. xxi. di. clerici.

¶ An coactus ordinari recipiat characterem glo. lxxij. di. ubi ista faciunt no. de bapt. maiores. Gl. ubi videtur distinguere inter coactionem precisam et conditionalem.

¶ An uxatus possit de licentia uxoris ordinari ad sacros et sic an sufficiat quod uxor permittat continentiam in seculo vel sit necesse quod iteret religionem vide. xxvij. di. diaconi tex. de consensu. cōiug. cōsultat nō. xxvij. di. qz sunt cuncti. lxxvij. di. episcopus benedictionem glo. et doct. de ouer. cōiuga. cōiugatus et c. placuit ubi vide quid si quis multa vel ignorante uxore fecit se promoveri ad sacros an mortuo eo

teneatur ad continentiam etcluditur quod sic.

¶ Quid est ordo sacer nō. Immo. i. c. j. de schisma. dic quod est sacrum signaculum quo confertur spiritalis potestas ea faciendi que pertinent ad illum ordinem adde magis. sen. i. uij. di. xxij. et ibi per sanct. Tho. et alios scribentes.

¶ An ordinarius alicuius possit illum compellere ut suscipiat ordinem ab alio hosti. de for. comp. c. postulasti doct. i. cle. j. eo. ti.

¶ An religiosus possit ordinari sine licentia sui abbatis vel superioris si alium habet no. de temp. ordi. ad aures in clem. ne in agro. q. ad ampliationem de sta. mo.

¶ Per susceptionem maioris ordinis quis non potest minorem no. Jo. an. de renū. ad supplicationem immo maior presupponit minorem ut in. c. j. et ij. et per totum titulum de cler. per sal. promo.

¶ An omnis illitteratus possit ordinari et si ordinatur recipiat characterem dic quod sic vide xxxvj. di. illiteratos. xl. di. sic. li. di. sollicitudo

¶ Quibus modis compellitur quis ad susceptionem sacri ordinis tex. et ibi nō. de eta. et quali. queris. lxxij. dist. si qui clerici et c. sequenti facit glo. de elec. licet canon li. vj. a eo. ti. et li. cum ex eo

¶ Quid significet hoc verbum ordinare et eius multiplici significato vide glo. de temp. ordi. si episcopus et c. sequenti de concess. pbe. c. ij. doct. de offi. delega. super eo. de electi. cum in cunctis et in. c. ne pro defectu de excess. p. lato. ad aures de offi. or. cum nos et quod ibi no.

¶ Existens in minoribus ordinibus possit eligi ad episcopatum no. de temp. ordi. dilectus de eta. et quali. a multis de transla. ex litteris ad de quod dixi sub dictioe electio.

¶ Subdiaconatus est ordo sacer licet olim secundum de eta. et quali. a multis de ser. non ord. miramur de de. coniug. c. j.

¶ An ordinandus teneatur revelare ordinatori impedimenta et defectus suos no. l. di. penitentibus. lxx. di. qz simpliciter. lxx. di. si servus gl. et doct. de corp. vic. exposuisti.

¶ Qua pena puniatur tacens crimen tpe ordinationis no. xxij. dist. c. si in gl. adde nō. de temp. or. queris de elect. innotuit.

¶ An promovendus ad ordines debeat promittere continentiam glo. lxxvij. di. c. epus benedictione de cōuer. cōiug. uxatus in glo. eo. ti. cum olim ubi pulchre p. glo. et doct. faciunt no. per glo. de coha. de. et muli. sic et c. si aut vide glo. i. c. maiores item qrit de bapt. i. glo. super v. conditionaliter de materia vide doc. super Rca. q. de. vel o. evō. tit. i. c. minus et c. rursus i. gl. ad de quod nō. Hug. xxvij. di. i. pñ. sanct. Tho. scda secūde. q. lxxvij. qui dicit quod votum castitatis non est annexum sacro ordini ex natura vel substantia ordinis sed hec tantum est ex constitutione ec.

propter honestatem sacri ordinis.

¶ An ecclesia bene facit statuendo castitatem in sacris ordinibus. *Gas. de cald. et ibi dñs Car. flo. sup. Rca. qui de. vel vo. et plenius p eundem Car. de cle. coniug. quod a te glo. xxv. q. i. in summa. xxv. q. i. si is ita in glo.*

¶ An non bibens vinum possit ordinari ad sacros ordines. *glo. q. non. q. v. ipi apli.*

¶ An sollemniter et publice penitens possit promoueri ad ordines. *dic q. non. l. di. ex penitentibus et c. considerandum et de biga. c. i. iuncta glo.*

¶ An per testes potest probari ordinatio alicuius. *Imo. et doc. q. sic de cler. pe. c. i.*

¶ Quis possit dare litteras commendaticias ad ordines. *no. in. c. i. de cle. pe. et de off. arc. significasti de temp. or. cum nullus li. vj.*

¶ An ordinatus a non suo episcopo sine licentia sui episcopi sit ita suspensus ab executione ordinum quod celeriter incurrat irregularitatem contra opinionem est quod non de quo vide per glo. de temp. or. eos li. vj. glo. et doc. in pal. c. significasti de off. arch.

¶ An suus episcopus possit habere ratam ordinis nationem factam a non suo episcopo ad effectum ut perinde valeat ac si non consecrante facta esset. *glo. ix. q. ii. c. i. et c. lugdimensis lxii. di. salomitan.*

¶ An valeat collatio ordinis si obmittatur missa cuius opinio est quod sic de temp. or. litteras et quod non. *do. Car. flo. in cle. generale in pe. q. de eta. et qli.*

¶ An ordinatus ante debitam etatem efficiatur irregularis. *dic q. non quod non est suspensus si suspensus duos non. do. Car. flo. in. d. cle. gñale in v. et vj. q. no. lxxv. di. subdiaconus doc. de temp. or. vel non glo. in. d. cle. generale in p. anno.*

¶ An ostensis litteris superiorum ordinum sit probatum ad ordines inferiores. *doc. i. c. i. de cle. pegri.*

¶ Ordinari aliquando sumit per confirmare. *ter. est de arbi. c. ii. et ibi no.*

¶ In primitia ecclesia simpliciter sacerdotes ordinabantur. *xx. di. in nouo. xcii. di. legimus hodie ex ritu apostolorum similiter epi hoc faciunt glo. et doc. de consue. quanto adde quod no. doc. i. c. i. de sup. negli. pla. glo. de temp. or. c. i. li. vj. i. p. episcoporum et eo. ti. et li. c. fi. i. glo.*

¶ An quis possit sine titulo ordinari et an habens patrimonium censeatur ordinatus ad titulum patrimonij non. *de pben. c. fi. et c. epus et c. cum secundum glo. eo. ti. si epus li. vj.*

¶ An ordinatus ad titulum patrimonij sui gaudeat privilegio clericali et an possit tale patrimonium perdere aut in illo heredes institui. *no. glo. et doc. de pben. tuis.*

¶ An medicus vel chirurgicus possit ordinari. *no. de temp. or. ad aures ne cle. vel mo. simonia et ibi no.*

¶ An per suceptionem ordinis solvatur matrimonium de presenti non consumatum. *glo. quod non de conuer. coniug. ex parte el. gran*

de idem glo. de voto. c. i. lib. vj. et ibi per Jo. an. qui dicit quod episcopatus non soluit matrimonium non consumatum adde quod ista sunt hodie decisa in extraua. Jo. xxii. que incipit antiquae vide do. Car. de flo. in preal. c. ex parte in. v. q. et i. c. fraternitatis de frig.

¶ Ordinatus ab illo qui non erat episcopus debet iterum ordinari. *lxvii. di. c. ii. et iii. no. in. c. vi. de voto li. vj. i. glo. pe. vide. lxxii. di. ubi ista in glo. i. et de cle. per sal. pmo. c. i.*

¶ Recipiens ordinem a scismatico est irregularis de elec. quia diligencia et ibi no. in glo. vid. no. ix. q. i. i. summa et c. ordinationes de penis. degradatio in glo. vltima li. vj.

¶ An tonsura et omnes ordines possunt una die conferri. *dic q. non licet oēs minores sic glo. de temp. or. c. ii. de eo qui fur. or. rece. c. ii. gl. lxxv. di. ordinationes contrarium tamen videtur seruari.*

¶ An omnes minores et subdiaconatus possint eadem die conferri. *ter. videtur q. non in. c. ii. de eo qui fur. or. rece. glo. lxxv. di. c. i.*

¶ An prima tonsura sit ordo. *glo. et ter. q. sic de eta. et qual. cum contingat glo. xx. di. clerof in ver. psalmista adde glo. lvi. di. c. i. Archi. xlii. di. non oportet vide omio factum Tho. in quarto di. ii.*

¶ Qui est laicus in carnis priuio potest esse sacerdos et celebrare in pascha. *glo. in demē. generalem de eta. et qli.*

¶ Quale ius acquirit qui ordinatur ad titulum alicuius ecclesie. *glo. et doc. de iure patro. c. pe. ubi videtur quod ius alimentandi.*

¶ An mutilati vel patientes aliquem defectum in corpore siue in aliquo membro possint ad sacros ordines promoueri. *vide de corpo. vici. per totum et maxime in. c. fina. ubi glo. et doctores. lvi. disti. per totum presertim in. c. q. partem. c. lato. glo. ea. disti. si quis absciderit quod facit mentionem de Origine et Marco euangelista quorum quilibet se mutilauit de quo vide Jo. an. in. c. ex parte de corpo. vici. ubi querit quid de carente utroque testiculo de quo etiam per eum in. c. si forte de elect. libro vj. ubi querit an talis possit eligi.*

¶ An castrato sufficiat portare puluerem testiculorum in bursa ut vulgariter dicitur. *glo. q. non. lvi. di. eunuchus Jo. an. i. c. ex parte de corpo. vici. dicit quod non est necesse fieri.*

¶ An immoderate pinguis possit ad sacros ordines promoueri. *vide notata. xlii. disti. c. finali.*

¶ Que sit pena clerici dicentis se habere ordines quos non habet. *dic q. videtur esse pena degradationis de cler. non ordi. in. c. i. l. disti. ex penitentibus. li. di. sollicitudo glo. de pse. di. i. nullus psbyter facit ad. l. cor. de fal. l. eos. c. i.*

¶ An nō valēs ambulare sine baculo sit ordi-
nandus glo. q. non. lv. di. si quis infirmitate
de conse. di. j. nullus epūs.

¶ An faciens se ordinari ea intētiōe ut ha-
beat beneficiū vel eligat i epm alias non face-
ret peccet glo. q. sic si ea fuit principalis inten-
tio. lxj. di. §. aliud.

¶ Que sūt inquirenda i eo qui ordina i pre-
sbyter vel diaconū romane ecclesie ter. et ibi
no. de scruti. c. j.

¶ An non baptizatus possit ordinari habet
de p̄sbytero nō bap. veniens et p totum ti. j. q.
j. si quis cōfugit et quid de bap. ab here. co-
ter. et glo. j. q. nij. placuit.

¶ An puer ordinatus ad sacros o iuris dispo-
sitionem recipiat characterem glo. tenet q. sic
j. q. j. puer idē doc. i cle. j. de etat. et quali. in
ult. q. et ibi per do. Car. flor. de puero vnius
diei dūmodo sit masculus et baptizatus de q. p̄-
fecto ē multū dubitā dū qz oīo caret cōsensu et
volūtate q. videt in talibz necessaria.

¶ An epilepticus vel demōiacus possit ordi-
nari dic q. non. xxxij. di. maritum et. c. com-
mūter ubi est glo.

¶ An curiales et officiales curie secularis sint
ordinarij sic sunt aduocati iudices et notarij
et huiusmodi glo. lj. di. i sūma.

¶ Qualiter intelligat dictū apostoli qui dis-
cit q. ordinādo non est cito manus imponē-
da habet. lxxvij. di. c. ij.

¶ An ordinatus j. etatem ad sacros tenea-
tur continere Jo. an. i. c. j. de cler. p. sal. pmo.
et ibi doct. j. q. j. pueri in glo. no. in cle. fi. d.
etat. et quali.

¶ Que erant intersticia temporū q. olim serua-
bant in collatione ordinū habet. lxxvij. di. p.
totū no. glo. i. d. cle. g. halem de eta. et q. li.

¶ Qualiter ordinatur episcopus. xxij. di. c.
epūs q. luter sacerdos q. luter p̄sbyter ea. dis. p̄-
sbyter q. luter diaconus ea. di. diaconus z de
alijs vide i preal. di. xxij.

¶ Ordinari nō debent oīo illitterati et corp.
vi. xxxvj. di. illitteratos dixi sup nec coniuga-
ti. xxvij. di. qui sine nec bigamus. xxxij. di.
maritum de biga. sup eo. ti. c. nup. nec seditō-
si in clero. lvj. di. seditonarios et de multis
alijs qui ordinari prohibentur vide. l. di. non
confidat.

¶ Liberti ab obsequio nō absoluti ordinari
non debēt. l. di. §. ecce quō et. c. prohibēdum
et quod ibi no.

¶ Ordinandus aliquem contra canoīs formam
ab officio suspenditur. lx. di. nullus.

¶ Ordinari nō debz i sacerdotem qui non est
imbutus i scientie disciplinis. l. di. ordinātes.

¶ Sacmētū ordinis maiorē dignitatē req̄-
rit i suscipiente qz cetera sacra. j. q. j. ecce.

¶ Ordinandi nihil debent dare. j. q. j. statui-

mus laborem et. c. filiū.

¶ Ordinādū multa impediūt que nō deiciūt
iam ordinatum. xv. q. j. si quis non iratus.

¶ Ordinandi p̄tate se ipsū priuat qui ordinat
prohibet. xxvj. q. ij. denūciamus et. c. se.

¶ Ordinatus sine examinatiōe si postea repiat
mhabilis depoit. xxvij. di. si quis p̄sbr.

¶ Ordinatus per saltū tandū abstineat ab
executione ordinis suscepti qndū ordinē p̄-
termisū recipiat. l. di. sollicitudo in. c. j. p to-
tum de cle. per sal. promo.

¶ Quāto dignitas ecclesiastica est alciōr tā-
to est periculosiōr. xl. di. ante oīa.

¶ An possit ordinari qui mētricē duxit i pro-
rem vide quod no. xxxij. di. si quis viduam.

¶ An Christus exercuit ordinē accolitat? no.
Arch. xxij. di. accolitus. xxvj. di. perlectis.

¶ An infamis repellit ab oz. diaconatus vide
Arch. xxxij. di. laici.

¶ An habētes priuilegium ut possint a q̄cūqz
ordinari possint mutare aliquē epm qui eos
ordiet sine licentia dioc. ep̄s. Spe. ti. de cle.
pereg. fac qd no. 2. aud. i cle. ij. de priuilegijs

¶ An promotus i curia ad dignitatez possit
ordinari a suo episcopo sine licentia pape Jo.
an. i. c. ij. de temp. oz.

¶ An habēs sex digitos i vna manu si spon-
te facit sibi abscindi supfluum possit ordinari
glo. q. sic. lv. di. qui partē facit. xxxvj. di. ab
exordio Jo. an. m. c. ij. de corp. vic. Archidi.
xl. di. hinc etem.

¶ An habens vnum oculū maiorē altero pos-
sit ordinari sine dispensatione no. i. c. ij. de cor-
pore vici. i glo. fi.

¶ An habens linguam impeditā possit ordi-
nari glo. i. c. ij. de v. sig. li. vj. Arch. xlix. di. fi.
hinc etem. lv. di. sic euāgelica.

¶ An licentia data ep̄o ut possit conferre oz-
dines in aliq. ecclesia intelligitur de oībz oz-
dīmibz tam sacris qz non sacris Jo. an. m. c. si
epūs de preben. li. vj.

¶ Quare iudex vel executor occidēs homies
iuste non possit ordinari glo. l. di. in summa
glo. Arch. xxj. di. in summa.

¶ An licentia data sup ordinibus recipiēdis
ab alio episcopo mcludit potestatem dispē-
sandi si ordinādus esset al. mhabilis Arch.
ix. q. ij. episcopum in fi.

¶ An duo episcopi possūt simul ordiare vnū
vide Hug. xxij. di. quorūdam.

¶ Quo tpe qualiter et a quo fuerunt aposto-
li ordinati 2. aud. m. cle. j. de reli. et rene. sac.
m. v. dixit apostolus.

¶ In ordinatiōe p̄sbyteri episcopus et oēs
sacerdotes ibi astantes debent manus impo-
nere capiti ordinādū i ordinatiōe vō diaconi so-
lus epūs ut nō. i. c. fi. de sacra. non ite. in glo. ij.
de hoc vide plene i pontificali.

¶ Ordinandi ad minores sūt examiandi glo. xxxij. di. c. fi. et super quibz examiatur vide Jmo. de elect. cum i cūctis Arch. xxij. di. qñ
¶ An ordinatus a Papa possit depom ab epō glo. et doct. de ma. et obe. p. tuas.
¶ Sup quibz debz ordinadus examiari tex. et glo. xxij. di. qñ tex. lv. di. pñcis Jmo. de elect. cū in cūctis sup vs. scia no. de pur. ca. constitutus in glo. ij.
¶ An ordinatus ab epō alieno sit ipso iure suspensus no. de temp. or. eos qui li. vj. i glo. in v. statuerūt Jo. an. in. c. quod transactione de temp. or. Archi. ix. q. ij. lugdunen.
¶ An sectus ex culpa qz inuentus est cū vxo re alterius possit ordinari Host. de corp. vic. ex parte de eta. et qual. c. j.
¶ An licentia data clerico vt possit recipe ordines a quocūqz epō expiret morte ccedētis Laud. quod nō. i. de. fi. de elect.
¶ An missus ab episcopo suo cū litteris suis ab alio episcopo vt ordiet sit examiand⁹ glo. ix. q. ij. epūm et ibi Archi. Jo. an. i. c. dilectus de temp. or. Jmo. de prebē. cum secundū.
¶ An miles possit ordinari vide glo. li. di. si
¶ An quis possit ordinari sine ti. qz pt⁹ tulo no. de pben. tuis de simo. c. pe. de preben. episcopus et. c. cum secundū.
¶ Que sūt delicta impediētia ordinadū vide xxxij. di. maritū et. xxxij. di. pñcipimus.
¶ In dubio potius psumit quis nō ordinat⁹ glo. lxxij. di. presbyteri.
¶ An is qui ordinauit idignū ad examiatio nem sui vicarij rel Archi. seu alterius teneas tur glo. i. c. hec de offi. Archi. et ibi Jmo. glo. ix. q. ij. lugdunen. glo. et doct. i. c. eos de tēp. or. li. vj. i. b. scienter Jmo. in. c. accepimus de eta. et qñ. et. c. cū sit ars eo. ti. Jo. an. i. c. nihil de elect. Archi. xxij. q. qñ.
¶ Licet seculares i. pmo tione ad ordines de beant habere scias et etiaz sine irregularitate non tamē sic i monacho glo. xvj. q. j. legi. tex. in de. ne in agro. S. sane de sta. regulariū.
¶ An mulier possit ordinari i diacomissam glo. xxvij. q. j. diacomissa Jo. an. de pe. a re. noua. qdam Archi. xxxij. dist. si presbyter dixi sup sub dictione mulier.
¶ Crimen famosū reddit quē inhabile ad ordines sine dispensatiōe tex. i. c. fi. de fur.
¶ An i ordinatiōe sufficiat dicere sis psbyter aliter nō dicēdo doc. qñ non de sum. trim. c. j. Archi. lxxj. di. porro.
¶ Qua pena punitur ordinās inhabilē. Archi. d. xxxvj. di. c. ij.
¶ An quis possit ordinari ad ti. quē habz ad rem et nō iure Jo. an. i. c. frequēs de preb. li. vj. faciūt. nō. xxv. di. perlectis Lau. i. extras uag. sedes in glo. cōseruatio.
¶ Infamia facti repellit clericū ab ordinibus

vide Jmo. i. c. cū de decorē de vit. et ho. cler.
¶ An aliquis ep̄s possit ordinare religiosos in eoz monasterio sine licentia diocesani Jo. an. i. c. cū atingat de eta. et qñ. et i. c. abbates de
¶ Ordines cōferri debēt ieiun. spiritul. li. vj. mis et a ieiunis tex. lxxvij. di. in prin.
¶ Quid aut si ep̄s ordinās nō esset ieiunus no. lxxv. di. a patribz i. v. ieiunio Jo. an. in. c. litteras de temp. or.
¶ An nō valēs recte incedere possit ordinari glo. de conse. di. j. nullus.
¶ An ordinās debeat cōfiteri delicta sua Jns nocen. de corpo. vic. exposuit.
¶ An i ordinatiōe clericorū sit de nēitate suās da forma ab ecclia introducta Jmo. i. c. fi. de sac. nō ite. Jo. an. aliquid i. c. j. de sū. tri.
¶ An vxoratus possit pmoueri ad ordines no. gl. xxxij. di. ep̄os tex. i. c. nullus de temp. or. li. vj. Jmo. in. c. coniugatus de cōuer. cōiug. in glo. lxxvij. di. ep̄s et. c. quicūqz.
¶ Quare subdiaconatus et alij supiores ordines dicāt sacri vide nō. i. de. vt hi q de eta. et qñ. in glo. i. var. subdiaconatus.
¶ Nō credīt dicēti se ordinatū nisi p bz glo. lxxij. di. psbyter.
¶ An puer ordinatus ad sacros debeat cōtinere Jmo. i. c. vel nō de temp. or. glo. i. c. j. de de. p. sal. prom. glo. j. q. j. pueri et ibi Archi.
¶ Ptas cōferendi ordines sacros nō est ep̄alis qm possit etiā inferioribz cōpetē tex. i. c. j. de ord. ab ep̄i. q renū. ep̄i. de q dixi aliqd s.
¶ An carens oculo possit ordinari text. rlix.
¶ An qz possit ead die ordi. di. hūic etei. nari psbyter a cōsecrā ep̄s nō. lxxv. di. qd a patribz i. glo. j. Jmo. de temp. or. litteras.
¶ In quibz differt ordo sacerdotalis ab alijs sacris Jo. mo. in. c. j. in fi. de sen. ex. li. vj.
¶ An i ordinatiōe subdiaconi requirāt manus impositio vide. v. q. vj. qz iuxta.
¶ Quā cautelā debeat adhibere ep̄s ordinās ecclia inhabilitatē p̄sōaz vide Archi. ix. q. ij. ep̄m
¶ An inhabilitatus ad maiores ordines cōsecrā at inhabilitatus ad minores Genge. i. extra.
¶ An factus christia. execrabilis Jo. xxij. nus ex nēitate egritudinis possit ordiari dic qñ nō nisi i duobz casibz pmus si deficiāt clerici in ciuitate scdo qñ scētas eius vite suadet id fieri terciop lapsum biēniū text. i. lxxij. di.
¶ Ordinatiōes sine p̄cio sū si qz i egritudie grā sine stipulatiōe sine ābitu sine amore fieri debēt. j. q. j. si quis vsqz ad. S. et ecōtra.
¶ Quid iur. sit de ordinatiōe p̄ter scias sui ep̄i vide de offi. archi. significasti Jnn. de cle. nō res. clericos.
¶ Recipiēs sacz ordinez. j. annū p̄bationis nō videt p̄pter h. p̄fiteri de temp. or. ex pte.
¶ Si exultens in peccato mortali recipit ordi nem est irregularis ita qñ nō possit i suscepti

ministrare vel ad superiores ascendere Joan. an. de temp. or. quesitū.

¶ Quid si epūs refutat questione3 ordinato quod non fuit rite ordinatus quid fiet vide in .c.ij. de eo qui or. fur. rece.

¶ In quo differat ordo p̄sbyteralis ab episcopali vide Jo. an. et Immo .i. c. j. de sen. ex. li. vj. Archi. xxiij. di. legimus ad de quod dixi s. s. b. dictione episcopus ubi late de ordine ep̄ali.

¶ An homicida ante baptismum possit post baptismū ordinari glo. l. di. qd̄ si quis viduā l. di. in summa. xxvj. di. deinde.

¶ An ordinās scienter indignū peccet mortaliter Archi. j. q. j. si qui episcopi vide factū Tho. in q̄rto di. xxiiij.

¶ Edictum de promouēdo ad ordines est p̄missorum de corp. vic. ex parte glo. m. c. cons. suluit de iurepatro. ubi de hoc.

¶ An in ordinatione conferat̄ gratia vide s. Tho. in quarto di. xxij. qui dicit q̄ conferet̄ gratia gratū faciens q̄ necessaria sūt nō solū ad digne suscipiendū sacramentū sed etiā ad digne ministrandum.

¶ Que sit pena eorū qui faciūt ordinari extra tempora statuta habetur in .c.ij. de temp. or.

¶ An in quolibz ordine imprimat̄ character spiritualis et an character vnius ordinis p̄supponit characterē alterius ordinis vide s. Tho. di. xxiiij. qui dicit q̄ sicut per quēlibz ordinem offertur spiritualis p̄tas sic in quolibet ordine imprimet̄ spiritualis character nec character vnius ordinis p̄supponit characterem alterius.

¶ An ante susceptionē sacri ordinis debeat p̄cedere baptis mus et cōfirmatio fact. Tho. in p̄alle. di. xxiiij. de baptismo / de cōfirmatione p̄o dicit q̄ non de necessario sed de congruo p̄erigitur.

¶ Ex quo actu imprimet̄ character in singulis ordinibz vide s. Tho. i. p̄al. di. xxiiij. et xxv.

¶ Quales debēt esse ordinādi quibz cōmitti debz cura animarū vide plene prima ad Timo. in. pro cuius expositione vide i. summa p̄isa. s. b. dictione ordinādu3 ubi de hoc.

¶ An ep̄i italici possūt ordiāre ultra mōtanū vide in .c. j. de temp. or. li. vj.

¶ Quid si clericus vult promoueri ad ordines et ep̄s non vult de temp. ordi. ex tenore in summa p̄isa. sub dictione ordinatus. q̄. quid si clericus.

¶ Quid de illo qui dicit episcopū suū simoniacum qui tamen precipit ei vt recipiat ordines ab eo vide s. Tho. secūda secūde. q. c. qui dicit q̄ nullo modo debz ei obedire siue sit oēs culta simonia siue manifesta dūmodo ip̄e sci3 at quod intellige si ep̄s sit simoniacus i. ordie immo ordinādu3 debz potius pati se excommunicari ar. de sen. ex. inquisitioni vide ip̄es

alleg. summa sub dictiōe ordinatus. q̄. quid de illo et. s. sequenti.

¶ Qui est in peccato mortali non debz se facere ordinari / alias mortaliter peccat siue sit publicum siue occultum peccatuz. xl. di. multi xcp. di. illud. xj. q. iij. audi sanct. Tho. i. q̄rto di. xxiiij. ubi etiā dicit q̄ sic ordinatus in mortali non potest exercere ordinem illū sine peccato de quo dixi aliquid s. etiam tractat an a tali liceat recipere sacramenta.

¶ Qualiter et quot modis dicatur furtive ordinatus vide in summa p̄is. sub dictione ordinatus. q̄. quō dicit̄.

¶ An ordinati ab hereticis schismaticis excommunicatis suspensis vel depositis recipiāt ordines dic q̄ sic. j. q. j. dñs et. c. nō nocet de cōsec. di. iiij. nō in nobis nō i. c. j. de or. ab. ep. q̄ renun. ep̄i. vide s. Tho. scda scde. q. xxx.

¶ Quid si epūs omisso sacerdotio ordinatur in ep̄m vide i. sū. p̄isa. sub dictiōe ordinatus.

¶ An maritus possit recipere sacramentū ordinis inuita vel ignorāte vxore dic q̄ sic si aliter sed peccat mortaliter secundū s. Tho. et tenetur reddere debitum vxori non autem potest exigere. xxviij. dist. diaconi. xxviij. q. ij. multorum.

¶ Originarius alicuius sine voluntate sui domini ordinatus potest a sacris officiis repellī. l. iij. di. quis aut.

¶ An si ordinatoz qui incepit et non possit ex aliqua causa supueiente perficere debeat ali9 in totum reincipere a capite vel p̄sequi ubi ille dimisit vide glo. vij. q. j. nihil Immo. i. c. fi. de sac. non ite.

¶ An si ordinādo i subdiaconū def. calix plenus vīno debeat iterum ordinari Archi. xxij. di. quorūdam ubi de hoc.

¶ An hermafrodita possit ordinari vide Archi. di. xxviij. q. j. diaconissam.

¶ An claudus possit ordinari dixi s. fin. Archi. di. xlix. di. hinc etem ubi vide quid de habēte nimis magnū nasū / item quid de carēte pede vel manu Jo. an. i. c. fi. de corp. vi. 2 in d. s. hic etem nō. quid de gibboso lippo scabioso et leproso.

¶ An habēs nasū abscisū p̄t i suscepto ordine ministrare Archi. lv. di. c. fi. Jo. an. i. c. fi. de corp. vi. sup glo.

¶ Tres sunt ordines hoīm in ecclia scz v̄ginū cōtinētū et cōiugatoz. c. j. de sum. tri.

¶ Si ordinatus facit pactū episcopo ordināti de nō petēdo bēficiū an valeat tale pactū nō. in. c. si ep̄s de preben. li. vj. i. glo. fi. adde de simo. dilectus.

¶ An ordinatus simoniace possit accusare ordinatoz vide no. vj. q. j. s. porro i. glo. j.

¶ Que debeat p̄mittere ordiand9 vide. xxiiij. di. q̄q̄. xxviij. di. nullū et. c. diaconi.

¶ Que sit pena originalis pcti dic q̄drupta

268
ut no. de cose. di. iij. p. baptismū.

Quare original culpa imputet aīe cū oīa ex carnis corruptōe vide d. ose. di. iij. placuit.

Per original. nō p. exēpl. fit pbatō tēptōz caus est in l. sanāim? secūdu vñū intellectum

C. de diuer. rescrip. q. intellige nisi exemplū factum esset vocatis vocandis fm bald. ibi.

Origmale in tēscriptis et m. priuilegijs est illud q. habz bullas ut no. m. l. sacri. C. de di. uer. rescrip. et ibi Bal.

Ornatus Ornamenta clericorum et prelatorum sunt virtutes xl. di. oportet.

Ornamenta Ornamentis vel mapulis equoz clericī uti nō dñt rāiñ. di. q. pagl. a. c. illud aut bñ fac de vi. et ho. cle. c. pe.

An mulieres possunt se licite ornare et qlis ornatus sit eis permissus vid. s. Tho. secūda secūde q. lxxx. dñi s. sub dictiōe mulier et antalia possēt fieri sine peccato vide ibi nō tamē semper est mortale qñ per lasciuam vel in otemptum dei.

Itē adde qd aliud ē velle fingē pulchritudī nē vbi nō ē aliud i occultat turpitudinē vlti. mū vñ licē et fm apostolū. j. ad corinth. xij.

Ornamenta sequūt rem cui apponūt vt ff. como. l. si vt certo vsqz adeo tex. et ibi glo. i. l. ediles in prin ff. de edil. edic.

Ornatix censetur que incipit discere artizficiū. ff. d. le. iij. l. si seruus legat. q. ornatricibz

Orphanus Clerici de mandato epi pñt exercere negocia orphanorum lxxxvj. di. p. uenit et ibi no. lxxxij. di. decreuit.

Orphañs epi maxie dñt auxiliari vid. c. vis dens lxxxviij. di.

Cōe orphanoz a viduaz spectāt ad iudi. cū sue curie no. xij. q. j. c. j. de fo. cōpe. ex tenore et c. ex pte b. de vñ. sig. sup. qbusdā lxxxviij. di. c. j. et ij.

Quis dicat orph. vide i. l. j. C. quādo im. pa. iter pub. a viduas et qd ibi no.

Orphanotrophium Orphanotrophium est locus venerabilis in quo pueri parētibz orbatū nutriūt not. C. de epi. et cle. l. or. phanotrophos et ibi no.

Orreptio Quid sit orreptio vide i. l. si autem. q. si fūdum ff. de neg. ges. dicā. j. l. b. dictō mibz rescriptum et surreptio.

Orthodorum Quid significat orthodorum et vñde dicat vide m. c. damnamus v. nos de sū. tri. q. importat idem q. recta fides vel recta opinio.

Ortus Si ortus ē otiguus domui legato videt legatus ortus al. no. de hoc no. xij. q. ij. q. fi. Jo. an. de testa. c. raynucius circa pñcipi

um v. super domum a ortum.

Ortus nō videt cōtineri appellatōe domus vid. s. sub dictiōe domus concor. l. olipico. ff. de ser. vñ. b. p. di. vbi legata habitatiōe dom? nō videt legatus ortus contra videt in l. seye. q. tyranne. ff. de fun. instruc. et ff. de le. iij. l. p. dijs. q. q. domuz dic q. si ortus erat patus ad aliū nō venit ortus ortum aut ad id ēē patū vsus demonstrat et orti quantitas et qualitas bonus tex. et ibi Bar. i. pal. l. p. dijs. q. q. domū.

Os Oris De excellētia oris hūani vid. d. o. se. di. iij. per gloriam.

Ore tuo iudica cāz tuā vt xx. di. nūc aut.

Nemo dñ ponē os suū i celū xij. di. intantū

An peccet is qui neget deū ore sed non cor de vide xij. q. iij. nō solū credo dixisse s. sub dictiōe negacio.

Osanna De hac dictiōe et eius signifi. cato no. glo. a. doc. d. sū. tri. sup. rubrica a ibi Jo. an. beatus hyeromimus facit vñā episto lam de osanna ad damasum papā vbi vide.

Osculum De osculo vide i. c. cū olīm i fi. de pri. no. de ose. di. ij. pacē de pñ. dilecto a in cle. si sūmus de sen. ex. xj. q. fi. c. vl. xxiij. q. j. nec aliqua lxxij. di. cū adrianus.

An osculari de se sit peccatū vid. text. et qd ibi no. i. cle. ad nostraz de here.

Oculū pōt dari ppter honozē sicut cōtigit in papa cuius pedes fideles osculant.

Ostentatio An liceat vel nō liceat aliqd facere ad ostētatiōem virium no. glo. d. toz. nea. c. j.

Quid sit ostentū vide ff. de verbo. sig. l. o. s. tentum etiam l. queret aliquis. ff. de sta. ho. l. non sunt liberi.

Osus Cōtē nomina desinentia in osus sig. nificant plenitudinem nota ff. de iureiuran. quanto et ibi no.

Quis Quile Quilum numero non conti nentur agni vt ff. de le. iij. l. seruus legatus. q. vlt. et quod ibi no.

Oues r. faciunt gregem et porci v. ff. de as. big. l. oues dixi supra sub dictiōe grex.

Quis appellatione non comprehendit ca pra vt ff. ad. l. acq. l. j. et quod ibi no. q. ouis non est mter pecudes numeranda.

Deo gratias.

Registrum secundepartis

i
faber an et
quod faciendo
dixi supra

ii
pos. famulus.
hereditarijs
S. ad testamentum
publicatio osti
S. si ab eo ff

iii
facta excussi.
pena potest peti
iussor nō ff

iiii
tertul. et in hac
ti de sen ex
mercatio vi
tur p filium
fines termini

v
q. intentio est ppe
ff. ad carbo.
de vi et ho. cler.
Q. d. dictum est s.

vi
q. dem in termis
si dat licencia
quo idem m. l.
paulus de castro

vii
greci differunt
cessionario
liceat habitare
si heredes nolunt

viii
fac. ig. l. si
p glo. n. q. v.
hereticus iudi.
an faciens cū
hoies multum

ix
nos adimus
si statutum pu
picture repn
Impeditus pro

x
Incidens an et
xxiij. q. iij. c.
dixi s. sub dictioe
mdūdua partē

xi
q. r. ar. ix.

quid si testator le
lex antiq. pmittebat

xii
effude. l. j. S. hec
nō. Bar. in extrauag
An via mōsitiois

xiii
Institutiō autorizabilis
in iudicio cum
relexemplatū de fi.

xiiii
instrum. officii
ad statutū pu
hec de app. sed p
An sit ppetua

xv
interpretatiue vt
Introductū expomē
signum crucis vi
de quo dixi s.

xvi
idcirco voluit
si psona o. tra quā
si eligit pcedere
postu. pla.
ma. o. tract. s.

xvii
an ex eisdem actis
S. diuus. ff. de
Jmo. et doc. de
vide Spe. ti.
q. sic glo. sin.

xviii
dic. q. illis casu
Calendariū ka.
Paul. m. cle. j.
creditores Jmo.

xix
expensis habere
testamen. lega
fami. herc.
adde ad materiā

xx
ita dēt mteiligi
lex disponens
lū hētur omnia
extendat ad mix.

xxi
Libello dato sup
sicut actor de
insti. de ver. ob.
m. facto Bal. m. l.

xxii
litis o. tes. nō
ad rō adde q.
et. c. ttāsmarios

Dostlen. de eta.

xxiii
c. sequenti
scolanbo. p. p.
obed. c. pmo
me et ibi nō.
fi. vt ff. de iur.

xxiiii
Qui sunt casus
An mī teneat
ff. de iusti. et iur.
mīumomū nō.

xxv
mendacioz sūt
cā alimentoz
vt. xl. muti.
repeti nō. lxxxi.
An metropol.

xxvi
bonoz vsq. ad
delegatus ipse
morbū caducū
spūalibz ita dicit

xxvii
ad quē ptineat
dispositiōi regule
eritūit debeat o.
eccl. Spe. ti. sta.

xxviii
glo. m. cle. fi.
ad materiā xxxiij.
partū m. vētre

xxix
Nabuchodo
no. glo. i. c. j. de
cum sup. ea nō pos.
si ser. ven. l.

xxx
in d. c. remiens
tri p. dēcisione
rogatus dic. q. nō
pars q. ledit ex
ff. de testa. m. aut.

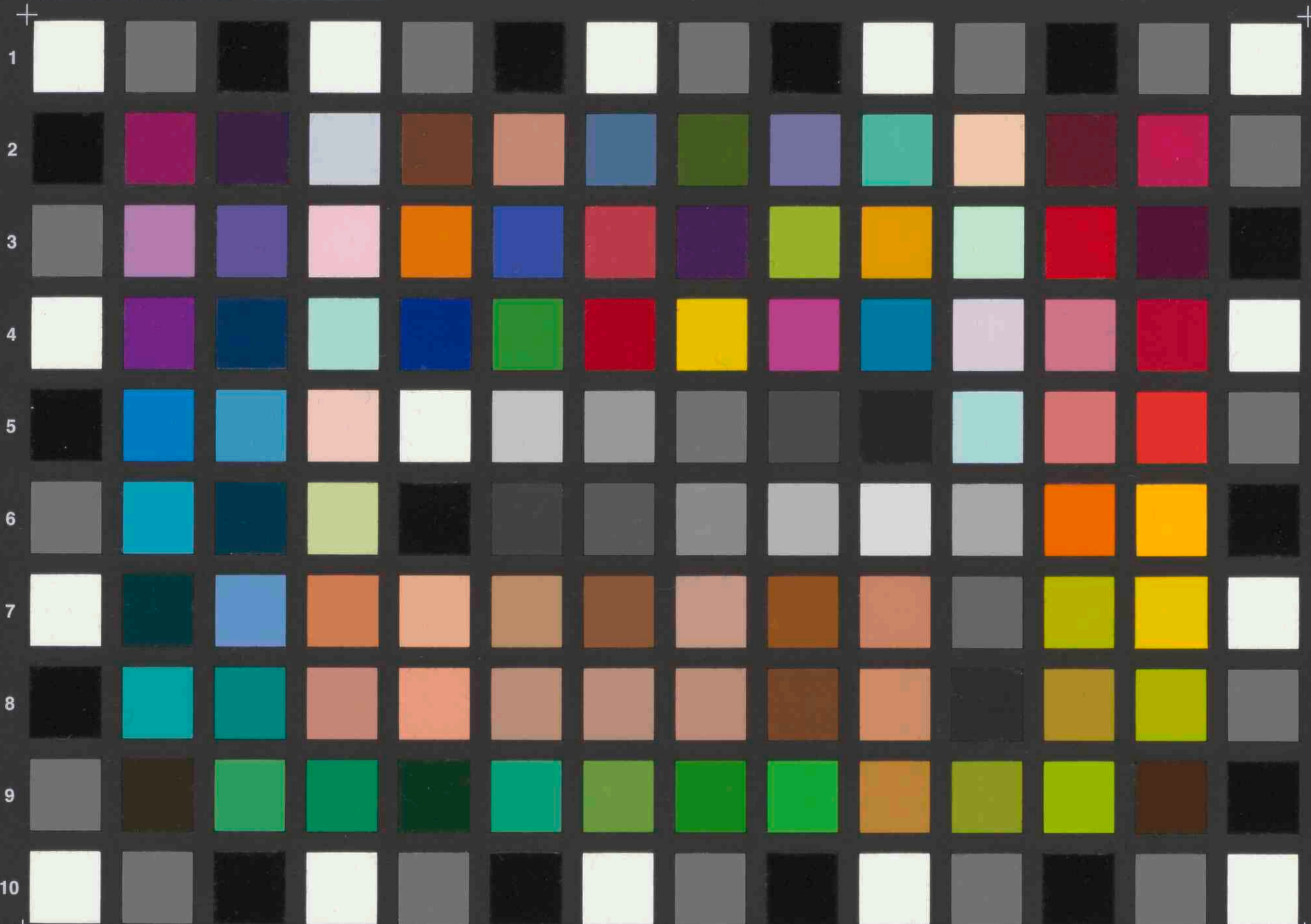
xxxi
Hec lra
pcepto sicut
extraiudiciali re
et alternatiua cō
ria de qua vt dixi

xxxii
iudi. l. si m. iudi.
tor. ff. de his qui
sortem. S. libertus m.
de adimē. leg.
quot modis sumit

colorchecker DIGITAL SG

DCSG - UBU # MX - 7181

x-rite

0 1 2 3 4 5 6 mm